

New Testament

Kimré Language

Kimré - Bible - New Testament

Matiyé	3	
Mark	78	
Luk	125	
Ja	202	
Jé lê bay jé	260	
Rômê	329	
1 Kworêntijê	363	
2 Kworêntijê	393	
Galat	414	
Epêsijê	426	
Pilipijê	438	
Kwolosijê	446	
1 Tésalonisijê	454	
2 Tésalonisijê	461	
1 Timoté	465	
2 Timoté	474	
Tit	480	
Pilémô	484	
Hébre	486	
Jak	511	
1 Piyêr	520	
2 Piyêr	529	
1 Ja	535	
2 Ja	544	
3 Ja	546	
Jud	548	
Pelal wo jô Ja	551	

Kimré - Bible - New Testament

Matiyé

Matiyé 1

Tô môñ wo Jésu Krist

(Lk 3: 23-28)

- ¹Tô môñ wo Jésu wo na kuŋga kelma Dabid wo na kuŋga Abraham a men hen a na:
- ²Abraham yê Isak, Isak yê Jakwôb, Jakwôb yê Juda nañ yêñêri.
- ³Juda yê Parês nañ Jara wo yori na Tamar hen, Parês yê Esrôm, Esrôm yê Aram,
- ⁴Aram yê Aminadab, Aminadab yê Nasôn, Nasôn yê Salmôn,
- ⁵Salmôn yê Bohoj wo yori na Rahab hen, Bohoj yê Obêd wo yori na Rut hen, Obêd yê Jésé,
- ⁶Jésé yê kelma Dabid. Dabid yê Salomôn wo yori na tam Uri hen,
- ⁷Salomôn yê Roboham, Roboham yê Abiya, Abiya yê Asap,
- ⁸Asap yê Josapat, Josapat yê Joram, Joram yê Ojijas,
- ⁹Ojijas yê Johatam, Johatam yê Akaj, Akaj yê Ejékiyas,
- ¹⁰Ejékiyas yê Manasé, Manasé yê Amôn, Amôn yê Josiyas,
- ¹¹Josiyas yê Jékwoniyas nañ yêñêri. Na elê bi wo hen aña bay ré pôriñ balêrji ôriñ Babilôn a lemnare hen.
- ¹²Kam Israyêl ka bay yêji Babilôn a tô lemnare a a na: Jékwoniyas yê Salatiyêl, Salatiyêl yê Jorobabêl,
- ¹³Jorobabêl yê Abiyud, Abiyud yê Eliyakim, Eliyakim yê Ajôr,
- ¹⁴Ajôr yê Sadôk, Sadôk yê Akim, Akim yê Eliyud,
- ¹⁵Eliyud yê Eléyajar, Eléyajar yê Matan, Matan yê Jakwôb,
- ¹⁶Jakwôb yê Josêp woñ ôbi kurô Mari to yê Jésu wo bay uwôgeri Krist, kwo Emen dôri hen hen.
- ¹⁷Ayiñ tôri sa Abraham a kwôy sañ sa kelma Dabid a na, na tô môñ môj kibi pôrbu, men, hena sa kelma Dabid kwôy sa to bay pôrji lemnare hen na, na tô môñ môj kibi pôrbu men, hena wulê wo bay pôrji lemnare Babilôn a hen kwôy sañ sa Krist a na, na tô môñ môj kibi pôrbu a men.

Kwôli yê Jésu

(Lk 2: 1-7)

- 18**Na derênge kwôli yê wo bay yê Jésu Krist. Mari toj yori na, na hendi gusô Josêp, nijba, bay yij né tô, menba, hende yi kwoo naj néé wo Tunu toj hendi bô bôre.
- 19**Josêp woj ôbi gusôre bi wo hen na, na gawra woj derôre, ôbi genge diré kapêre jegê mera dîba diré kelê kwôli ta bi tayre ré duru ré.
- 20**Kirija ôbi erem bôri a hen iyôn ba ya tô, menba, mana wo derômarañ a sa kôli bô wônê a iyôn ba: «Josêp kuŋga kelma Dabid, meremnê ré, nijba, ju bô Mari mega tamnem iyôn,
- 21**wôsa kwoo wo hende yi hen na, na naj néé wo Tunu toj hendi bô bôre, a hende a yê kema iba añ já uwôgeri Jésu, wôsa na ôbi a gôlij naj balêri sa têrij lêreji a hen.»
- 22**Are bay ka hen yi hen iyôn bi kwôlo Emen na bij ôbi kibri na kôl hen na, ariri ré lij. Ôbi na kôl iyôn ba:
- 23**«Môni temale a yê kwoo añ a yê kema iba añ bay a uwôgeri Emanuwêl.» Hini bi wo hen iyayriri na, «Emen naj na.»
- 24**Kirija Josêp enjij tô kum a menba, ôbi li mega bi wo mana wo Kelma kôli hen iyôn. Ôbi gô naj Mari.
- 25**Nijba, bay yij né kwôy wo hende yêñ kema iba añ ôbi uwôgeri Jésu.

Matiyé 2

Bay henê are era wô gelé Jésu

- 1**Bay yê Jésu Bêteléhêm môni iyére to bô emê wo Judé a, wulê bi wo hen a na, na Hérôd a na na ôbi emê sa iyére. Kirij bay ka hen na, bay henê are henaji si tô emen iyôn saji Jérusalêm a.
- 2**Menba, bay engere iyôn ba: «Kelma wo Jubnê wo bay yêri na ba, na si yôn ba? Wôsa nini gelo têtêñne tori hena si tô emen iyôn aña niné era bi niné tibéri hen.»
- 3**Kirija kelma Hérôd toy hen iyôn menba, ôbi sun men, bijé ka Jérusalêm a kêm kôba sun a men.
- 4**Menba, ôbi dayrê damné kaj bay bê kwôbe naj bay derê tô tô to Emen añ engeriji iyôn ba: «Kirij ka bay a yêñ Krist kwo Emen dôri hen ba na yôn ba?»
- 5**Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Bay a yêri Bêteléhêm a emê wo Judé a wôsa ôbi kibi Emen na kôl kwôli tumô kôl iyôn ba:
- 6**«Mini Bêteléhêm, to Judé perê iyére to damné kêm bô emê wo Juda a hen na, muna to dê ré, wôsa Kelma wo a derê tumô Israyêl bijé kajê môn ôbi gemé gangê iyôn hen na, a hena na bôre a.» »

⁷Menba, Hérôd uwôga bay henê are bay ka hen nap jalê aṅ sa engeriji bay ré kôli wulê têtêṅne ré sijn ya hen.

⁸Menba, ôbi jéji Bêtéléhêm a aṅ kôlji iyôn ba: «Erêṅge ken ô engeré kirij ka kema bi wo hen yij ya hen, aṅ kirija ken unari nij na, ken hera sa kôlen bi nôbi kôba na erê tibéri men.»

⁹Kirija bay toy kwôlo ôbi kôlji hen iyôn nij menba, bay ôrji haji nij. Têtêṅne to bay ré gelore si tô emen hen na, dô tumôrji, menba, kirija hende bij sa kirij ka kema bi wo hen yij ya hen menba, hende débu tòn hare nij.

¹⁰Kirija bay gel têtêṅne hende to hen iyôn menba, yirji dôrji damaṅ.

¹¹Bay siji bô ira aṅ gelji kema bi wo hen nap yori Mari menba, bay cubu gubarji tòn tumôri a aṅ tibri men, bay tô magela woji nô aṅ biri aṅga gararji damaṅ damaṅ bay a na: lôr men, weṅ wo dîjé dô wo bay uwôgeri perañkens hen men, kwon hana wo bay uwôgeri miir hen a men.

¹²Menba, Emen kôlij bay henê are bay ka hen bô wônê a iyôn ba bay ré hôrji upé Hérôd ré menba, bay ré ay geré wo daṅgi a ré hô ij.

Bay ay kema bi wo hen gerij Ejipt a

¹³Kirija bay henê are bay ka hen ôrji ta nij menba, mana wo derômarañ a wo Kelma si sa Josêp a nap wônê kôli iyôn ba: «Hena ta ay kema bi wo hen nap yori ju gerij ôrij Ejipt a aṅ ju môrij nap dî ya kwôy wo na kôlem dema jeré herañ nap dî tô, ré ba Hérôd woge geré dîré deréri.»

¹⁴Menba, Josêp hena nap yoyre hende to hen ay kema nap yori gerij ôrij Ejipt a.

¹⁵Ôbi mô ya hende to hen kwôy wo Hérôd maṅ. Are bay ka hen yi hen iyôn mega kwôlo Kelma na bij ôbi kibri na kôl tumô kôl iyôn ba: «En uwôge Keman ré so aṅ Ejipt a nij.»

Kwôli deré wo Hérôd bi bay duu kamrê

¹⁶Kirija Hérôd hôn wo bay henê are ré lamni na lamê menba, bôri tari damaṅ aṅ ôbi ay tôô bi bay ré duu kamrê kaṅ impê ayij tôri sa ka bay yê haw a kwôy dî sa ka elêrji wôô wôô a ka sa iyé Bêtéléhêm a men, ka sa kam iyére to méére ta hen a men. Ôbi li hen iyôn wô kwôlo bay henê are na kôli gengij sa wulê wo têtêṅne ré sijn. Ayij tôri wulê bi wo hen kwôy saṅ sa wulê wo bay derij kamrê hen na, li elê wôô ré tô.

¹⁷Na ôbi á, are bay ka hen ré bij nap kwôlo ôbi kibi Emen Jérêmi na kôl hen:

¹⁸«Sômê ôm gôr kirij Rama a, Rasêl sôm wô kamne, aṅ bay waare kôba hende toy ré wô kamne ka bay duu kêmen hen.»

Josêp henañ nap Jésus Ejipt a herañ Israyêl a

¹⁹Kiriņa Hérôd ma nij menba, mana wo derômaraņ a wo Kelma si sa Josêp a Ejipt a naņ wônê aņ

²⁰kôli iyôn ba: «Hena ta ju ay kema naņ yori ju herañ naņ ci sa iyé Israyêl a wôsa ka na woge ciré deréri hen na, maji nij.»

²¹Menba, Josêp hena ay kema naņ yori herañ sa iyé Israyêl a.

²²Nijba, kiriņa ôbi toy wo ré na Arkélawus a ré na kelma wo Judé hôlmê ibari Hérôd a na, ôbi kemna herê ô merê bô emê wo Judé a. Menba, Emen yêge mari bô wônê a menba, ôbi ô bô emê wo Galilé a.

²³Aņ ô merê sa iyé Najarêt a. Yi hen iyôn bi ré bij naņ kwôlo ôbi kibi Emen na kôl iyôn ba: «Bay a uwôgeri kema Najarêt hen.»

Matiyé 3

Béré wo Ja ôbi lê batêm uwôl derô gwôlê

(Mk 1: 1-8, Lk 3: 1-18, Ja 1: 19-28)

¹Wulê bi wo hen na, Ja ôbi lê batêm so derô gwôlê wo Judé aņ uwôl béré kôl iyôn ba:

²«Belênge cêgerņge bij têriņ tonņge wôsa emê iyére to derômaraņ a ba đa nij.»

³Na Ja bi a ôbi kibi Emen Esay na ré kôl kwôli kôl iyôn ba: «Na tôô gawra wo ôm derô gwôlê kôl iyôn ba: «Nanênge geré wo Kelma men, panênge kam geré kari bi ô derôre a men.» »

⁴Ja tôbe bargay ka bay li naņ gusiri jambal men, ôbi ha tô bôri naņ ariņ a men. Ari emêri na cérê men, timne men.

⁵Bijé kêm ôrji sa pôn pôn ligiri a: ka Jérusalêm men, ka Judé men, ka kam iyére to mér sa cér wo Jurdê ta hen a men.

⁶Bijé bay ka hen tô tô têriņ toji ta aņ ôbi liji batêm bô cér wo Jurdê bi wo hen a.

⁷Kiriņa Ja gel Parisiņêņê naņ Sadusiņêņê kwône era ligiri a bi điré liji batêm, menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Kenbay ka ken yi môņ jênêre iyôn hen, na i a gelênge bi kené geriņ uwonņge wo Emen wo a era hen ba?

⁸Iyôn ba, bi jé lêreņge gel wo kené bul cêgerņge bij têriņ tonņge nij.

⁹Diba ken mô wô kelê «Abraham na ibarni, Abraham na ibarni» mera ré, wôsa en kelênge jerew wo yi hen na, Emen a nê mê belé liņ kamrê bij Abraham.

¹⁰Haw hen na, tigre yi tô gurô pôn pôn nij aņ gurô wo yôn yôn wo yêri dô ré ba a diņ jôriņ aņ uwôliņ tare a.

¹¹Nôbi ba, en lênge batêm na naņ kam gengiņ sa belé wo kené bul cêgerņge bij têriņ tonņge hen, nijba, kwo a era cêgena hen na, ôbi a lênge tori naņ Tunu toņ

hendi bô bôrê men, naɲ tare a men, wôsa nééri gôliɲ kupê men, en nê̄m terê garbê kaɲ têri ré a men.

¹²Men, ôbi ôriɲ naɲ gwore tori toɲ péé kaw wô labiɲ kiriɲ kaɲ péé kaw ya aɲ ôbi a péé kaw kari bay ka hen aɲ a perê gusiɲniɲi bê a bô béér a a men. Menba, kurmérji ba ôbi a uwoyé aɲ bô tare to enge bariɲ né yôd hen.»

Ja liɲ Jêsu batêm

(Mk 1: 9-11, Lk 3: 21-22)

¹³Na ôbi á, Jêsu ré hena Galilé ô ligi Ja kibi cér wo Jurdê a bi ré liri batêm men hen.

¹⁴Ja li đá kaɲê aɲ kôliɲ Jêsu iyôɲ ba: «Nôbi a ré erê bi jeré lèn batêm, menba, li iyen a jôbi jeré hô era bi ené lêm batêm đí ba?»

¹⁵Menba, Jêsu uwôli sara iyôɲ ba: «Kwo haw hen ba en gey bi ré yi hen iyôɲ hari, na hen iyôɲ a nana liɲ aɲga Emen gey hen.» Menba, Ja gey naɲ đí aɲ liri batêm.

¹⁶Kiriɲa Ja liɲ Jêsu batêm aɲ ôbi so bô kam a niɲ na, kiriɲ bay ka hen derômaran bôliɲ aɲ ôbi gel Tunu toɲ hendi bô bôrê herbo mega derare iyôɲ sari a.

¹⁷Menba, tô kwôni ema derômaran a kôl iyôɲ ba: «Kwo đebu na na, na Keman, en piri damaɲ. Men, en li yi derê wô sari damaɲ a men.»

Matiyé 4

Sélé wo Sidan sél Jêsu

(Mk 1: 12-13, Lk 4: 1-13)

¹Kiriɲa ôbi so bô kam a niɲ menba, Tunu toɲ hendi bô bôrê ôriɲ naɲ đí derô gwôlê bi Sidan ré ô séléri.

²Lê wo Jêsu li wulê tôre pôrbu yoyre naɲ tu tare baa emê ani hen na, kurôɲ liri.

³Menba, Sidan era ligiri a aɲ kôli iyôɲ ba: «Hena jeré na Kema Emen ba ju bi jerew wo yi na bi biliɲ kwô bem ju ôm.»

⁴Menba, Jêsu uwôli sara iyôɲ ba: «Liɲ bô magtubu to Emen a kôl iyôɲ ba: «Na kwô mera a gawra ré emê gôliɲ né niɲba, kwôlo si kibi Emen a gawra ré môriɲ geɲ đí.»

»

⁵Menba, Sidan hô ôriɲ naɲ đí Jérusalêm iyére to yi naɲ jengêre a hen aɲ ôriɲ naɲ đí ô điri ta yen sa iyéy Emen a,

⁶aɲ kôli iyôɲ ba: «Hena jeré na Kema Emen tiri ba ju deraɲ kuriɲ tôɲ na gelé wôsa na liɲ bô magtubu to Emen a kôl iyôɲ ba: «Ôbi a ayê tôô biɲ manê ka derômaran a gengiɲ sam» men, «Bay a ayem kôbriɲi a bi têm ré di keram wôni ré.»

»

⁷Jêsu hô uwôli sara kôl iyôɲ ba: «Magtubu hende to hen kôba hô kôl iyôɲ ba: «Kelma Emen wom na, já séléri ré.» »

⁸Menba, Sidan hô ôriņ naņ đĩ sa keram wo yêņgi a aņ gili emê iyére to sa terare a na naņ aņga dôri dôri ka yi ya.

⁹Aņ ôbi kôliņ Jêsu iyôņ ba: «Hena jeré jubu gubam tumôn a aņ teben ba na bem are bay ka kêm ka ju gel hen.»

¹⁰Menba, Jêsu ône Sidan aņ kôli iyôņ ba: «Sidan, erêņ wôsa liņ bô magtubu to Emen a kôl iyôņ ba: «Kelma woņ Emen wom pôn nêņ hari a jeré jebé gubam tumôri a men, na ôbi a jeré tibéri a men.» »

¹¹Kiriņ bay ka hen menba, Sidan erêņ đĩri hari niņ, menba, manê ka derômaraņ a era ligi Jêsu a aņ biri aņga emê.

Jêsu ay tô jé wori Galilé a

(Mk 1: 14-15, Lk 4: 14-15)

¹²Bay bu Ja uwôl daņgay a. Kiriņa Jêsu toy wo bay ré bu Ja hen iyôņ menba, ôbi hena ô Galilé.

¹³Ôbi đĩ sa iyére tori to Najarêt hen aņ ô merê Kapêrnayôm kibi cér wo bô emê wo Jabulôn naņ kwo Nêptali a.

¹⁴Ôbi li hen iyôņ bi ré biņ naņ kwôlo ôbi kibi Emen Esay na kôl kwôli tumô kôl iyôņ ba:

¹⁵«Terare to Jabulôn naņ to Nêptali, To yi si kwa cér wo dami, si cêgi Jurdê hen, Na hende to đĩjé ka na Jubjê ré hen mô ya hen.

¹⁶«Đĩjé ka na mô bô kiriņ ka hendi a hen na, haw hen bay gel kiriņ ka peraņgi ka dami men, ka yi môņ ciré ma iyôņ gengiņ sa tiniņi hen kôba bay gel kiriņ ka peraņgi a men.»

¹⁷Menba, Jêsu ay tô derêji kwôlê kôl iyôņ ba: «Belêņge cêgerņge biņ têriņ tonge wôsa emê iyére to derômaraņ a era đĩ hen ya niņ.»

Jêsu uwôge bay uré pôrbu

(Mk 1: 16-20, Lk 5: 1-11)

¹⁸Jêsu ô têm têm kibi cér wo Galilé a, menba, ôbi gel gawrê wôô tô yêniņare a ka na bay uré, bay a na si Simô wo bay uwôgeri Piyêr hen, naņ yêni André, bay urji kuyê naņ bera.

¹⁹Menba, Jêsu kôlji iyôņ ba: «Eraņge tôn a aņ na bêņge ken yi bay uré đĩjé ben.»

²⁰Menba, kiriņ bay ka hen na, bay đêņ bera toji aņ, aņ ôrji tôri a.

²¹Ôbi ô sem, menba, ôbi hô gel gawrê wôô tô yêniņare a, na si Jak naņ yêni Ja kaņ kami gawra wo bay uwôgeri Jêbédé hen, bay môrji bô bato a naņ ibarji panji bera toji menba, Jêsu uwôgeji menba,

²²kiriņ bay ka hen na, bay đĩ ibarji naņ bato aņ ôrji tôri a.

²³Jésu gôr bô emê wo Galilé hen kêm aṅ gilij bijné are bô iyéy dapare a men, dô Kwôlo Dôri wo gengij sa emê iyére to derômaraṅ a men, berare bijné kêm ka ômpare to gay gay liji hen men, berare bay merayê ka gay gay a men.

²⁴Kwôli Jésu ôm gôr bô emê wo Siri a kêm aṅ li wo bay eraṅ naṅ bay ômpare to gay gay men, ka tunu to habij yi bôrji a men, bay gesemem men, bay merayê a men bi ôbi ré berareji.

²⁵Menba, kwônê bijné ka hena Galilé men, ka hena emê iyére to tôre môj hen men, ka hena Jérusalêm a men, ka hena Judé naṅ kam iyére kêm ka yi si cêgi cér wo Jurdê a hen a men ôrji tôri a.

Matiyé 5

Jésu dôrij bijné kwôlê sa keram a

¹Kirijna Jésu gel kwônê bijné bay ka hen era ligiri a menba, ôbi day ô merê sa keram a menba, bay tôri era ligiri a

²menba, ôbi ay tô derêji kwôlê kôl iyôṅ ba:

Yi derê wo dami

(Lk 6: 20-23)

³«Bijné ka erem wo ciré nêlê ani sa kibriji ré hen na, yirji a sa dôrji wôsa emê iyére to derômaraṅ a na toji.

⁴Bijné ka mô naṅ bô emê haw hen na, yirji a sa dôrji wôsa Emen a sa jalê bôrji.

⁵Bijné ka kalêrji jal hen na, yirji a sa dôrji wôsa bay a merê derê sa terare a na sem.

⁶Bijné ka doy lê aṅaṅ derôre liji damaṅ hen na, yirji a sa dôrji wôsa Emen a sa biji aṅa bay ôrij doyrji bay ka hen.

⁷Bijné ka bô tu na to megêrji hen na, yirji a sa dôrji wôsa Emen a sa berê tu na toji men.

⁸Bijné kaṅ bay bô bôrê hen na, yirji a sa dôrji wôsa bay a sa gelé tu Emen.

⁹Bijné kaṅ bay janê megêrji bi ré bijn pôn hen na, yirji a sa dôrji wôsa bay a uwôgêji kam Emen.

¹⁰Bijné ka bay gelji gusij wô kibi aṅaṅ derôre ka bay li hen na, yirji a sa dôrji wôsa emê iyére to derômaraṅ a na toji.

¹¹Hena bay ré tirêṅge men, gelêṅge gusij men, pôy kwôlo gay gay déṅge sarṅge a wô wo kené na bay tôn na,

¹²sênge peré men, ken li yi derê a men wôsa ka upé sa kôbrenge damañ derômarañ wôsa na hen iyôn a bay na ré gelij tu bay kibi Emen ka tumô gusij men hen.»

Bay ayê bô na dôre nañ kirij ka perañgi ka bijné ka sa terare a na

¹³«Kenbay kena dôre to bijné ka sa terare a na, a hena dôre hende to hen ré gerañ ré ba bay a lere iyeñ a ré herê gerañgê hôrij ba? Ani ka kwôni a lij nañ tu ba nañ nij. Bêre añ bi bijné ré diirê nañ têrji a ba mera.

¹⁴Kenbay kena kirij ka perañgi ka bijné ka sa terare a na, wôsa hena kwôni ré di iyére tori sa keram a ba ôbi a uwôbêre nê mê sôn ba?

¹⁵Men kwôni a dé tare bô lampa añ erê uwôbê bô gwore a sôn ba? Hena tare ré diñ bô lampa a ba na wô teré ta gurô pal a añ bi ré berare kirij bi bijné ka mô bô ira hen kê m ré gelij kirij.

¹⁶Iyôn ba, kenbay kôba ken bi kirij ka perañgi kañge perañge bi bijné gelij kirij dema bay ré gelij jé lêrenge wo dôri menba, bay a ayij kibi Ibarenge Emen wo mô derômarañ a hen men.»

Kwôlo gengij sa tôo nañ bay kibi Emen

¹⁷«Ma ka ermé yañ ba ené era na wô mênê tôo nañ kwôlo bay kibi Emen na kôl hen nijba, en era na wô lê bi aririrji ré lij di.»

¹⁸Menba, Jêsu hô kôl iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelênge hen hena derômarañ nañ sa terare ré yi ba ya tô na, ani ka tôo ka dê iyôn ley, kam aña cibij dê dê sara hen ley, ka a dôrij añ ba nañ kwôy wo sa terare a mênij.

¹⁹Na ôbi á, kwôni wo ré dage tôo to dê dê hende to hen añ gelij bijné ré dage hen iyôn a men na, ôbi a yé kema wo dê bô iyére to derômarañ a. Nijba, hena kwôni ré bi kwôlê sa tôo hende to hen añ gelij bijné ré li hen iyôn a men na, ôbi a yé kwo dami bô emê iyére to derômarañ a a.

²⁰En kelênge wañ ta, hena kené li añañ derôre dé ka bay derê tô tôo to Emen nañ ka Parisijnê ré ba ka nê mê sé bô emê iyére to derômarañ a ré kwôy.»

Kwôlo gengij sa bô tarê

²¹«Na ken toy kwôlo bay na kôlij mônênge iyôn ba: «Já deré gawra ré wôsa kwôni wo duu megari ba, bay a jerê kwôlê sari a.»

²²Nijba, nôbi en kelênge, kwôni wo bôri tari sa yêni a ba, bay a jerê kwôlê sari a men, kwo tôbij yêni galê ba, bay a ôrij nañ di tumô bay jerê kwôlê ka damné a men, kwo tiiré yêni ré yêmij ba, a erê bô tare to enge bariñ né hen a men.

²³Hena jeré ô jeré erê bij Emen añañ baliyare kini bê kwôbe a aña jeré erem si sa kwôlo yênem ôrij nañ ju na,

²⁴ju dī aŋgam kaŋ baliyare bay ka hen tōŋ jan aŋ ju ô upé yênem ken ô bij tōŋ pa dema, jeré hera sa ay aŋgam bay ka hen bij Emen tô.

²⁵Hena ôbi barem ré kaŋgem aŋa kené ô bem kini jeré kwôlê na, ken jan kwôlê woŋge naŋ dī ca tumô geré ré ba ôbi a uwôlem kôbi ôbi jeré kwôlê a aŋ ôbi jeré kwôlê bi wo hen a ôriŋ naŋ ju bij asgarŋê aŋ iyeŋ né ba bay uwôlem daŋgay a.

²⁶En kôlem, já têbê kerê iyôŋ iyôŋ dema jeré sé daŋgay a tô.»

Kwôlo gengij sa wônijare toŋ têriŋ

²⁷«Na ken toy bay na kelêŋge tumô kôl iyôŋ ba: «Já wogé tam megam né.»

²⁸Nijba, nôbi en kelêŋge waŋ a ta: kwôni wo bô tami megari naŋ tu bôriyare na, bôri a ba ôbi yiŋ naŋ tu nij.

²⁹Hena ré na tum toŋ gusurô a lê aŋa jeré li têriŋ na, ju dôre uléŋ kelaŋ naŋ ju, ju meray a jeré uwôŋ gelê ba dô dê erê bô géhên a naŋ tum wôô kêm.

³⁰A hena ré na kôm woŋ gusurô a lê aŋa jeré li têriŋ na, ju wali uléŋ kelaŋ naŋ ju, ju meray a jeré gôl ba dô dê erê bô géhên a naŋ kôm wôô kêm.»

Kwôlo gengij sa karijare kurô

(Mt 19: 9, Mk 10: 11-12, Lk 16: 18)

³¹«Bay na kôl tumô kôl iyôŋ ba: «Kwôni wo dage tamni ba bi ré bure magtubu toŋ bê tôre kôbre a.»

³²Nijba, nôbi en kelêŋge hena kwôni ré dage tamni to yiŋ na kwôni ré tô aŋa hende ré ô eŋgé iba wo daŋgi na, na ôbi lere aŋa hende ré wônij wônijare toŋ têriŋ hen men, kwôni wo eŋge iyore to bay dagere hen kôba li na têriŋ naŋ tu a men.»

Kwôlo gengij sa derê yi

³³«Na ken toy kwôlo bay na kôlij môŋêrna ka tumô iyôŋ ba: «Aŋga ju dusu yem sara ba ju dī baa ré. Nijba, ka ju ay tôm sara naŋ hini Kelma ba, ju li môj môj.»

³⁴Nijba, nôbi en kelêŋge bi kwôni dusu yiri ré. Bi ôbi dusu yiri naŋ derômaraŋ ré wôsa na kini merê Emen men,

³⁵bi kwôni dusu yiri naŋ sa terare ré wôsa na kini sêlê tê Emen men, naŋ Jérusalêm ré wôsa hende na iyére to Kelma wo dami men,

³⁶bi kwôni dusu yiri naŋ sam né wôsa ju nêŋ lê bi ré béé ré men, bi ré hendu ré a men.

³⁷Nijba, hena kwôlê woŋge ré na tiri ba ken kôl ré na tiri men, hena ré na tiri ré ba ken kôl ré na tiri ré aŋ kwo ka kelê cêgê hen na, hena na ligi Sidan.»

Kwôlo gengij sa bay dê bare a

(Lk 6: 26-38)

38«Na ken toy bay na kôl tumô iyôn ba: «Tu ba, na tu hôrij men, kapnem ba, na kapnem hôrij men.»

39Nijba, nôbi en kelênge iyôn ba: Dênge bayi habrê wo kwôni lênge hen né, hena kwôni ré di tô mam woŋ gusurô ba ju bul kwoŋ ma biri di a.

40A hena kwôni ré kaŋgem tumô bay jerê kwôlê a wô enŋij bargay kam kap kabrêm na, ju jôri derê kap kelanê a ré.

41Men, hena ôbi néé wôni ré berem ereŋ jeré ayri ani ôrij naŋ di kelaŋ nê m têtê dubu ba ju ôrij naŋ di têtê dubu sara.

42Kwo uwôlem are ba ju biri men, hena ôbi ré gey jeré gwôyri ani kôba ju jôri ré a men.

43Na ken toy bay na kôl iyôn ba: «Yênem ba, jeré piri nijba, ôbi barem ba jeré dôri ham.»

44Nijba, nôbi en kelênge bay barenge kôba ken pirji men, ken uwôl Emen wô sa ka gelij turŋge gusij hen a men.

45Hen iyôn dema kené yij kami Ibarenge Emen wo mô derômaran a wo bi tare tori berare sa bay bô habrê a men, sa bay lê derê a hen a men hen. Men, ôbi bi emen uwônge sa bay lê anŋan derôre a men, sa bay lê anŋan derôre ré hen a men.

46Hena kené pur na bijé ka perênge hen mera ba wô mi a kené mô gem sa kôbi wo Emen ba?

47Wôsa bay enŋé wôgê kôba li na hen iyôn hende to hen men, hena ré na yênerŋge dema kené liji dosé mera ba na anŋa dê kirij a kené li hen ba? Bijé ka hôn Emen né kôba li na hen iyôn men ré ba?

48Derênge cerêd mega Ibarenge wo derômaran a dôrij cerêd hen iyôn men.»

Matiyé 6

Kwôlo gengij sa anŋan bij bay nimré

1«Berênge dô wô wo ma kena gelé derê woŋge tu bijé, hena kené li hen iyôn ba ka uné sa kôbreŋge ligi Ibarenge wo mô derômaran a hen né.

2Kirija jera beré baliyare naŋ bay nimré na, bi yilé ô m sara môŋ kwo bay gelé yirji tu bijé a lêrê bô iyéy dapare a men, tô geré a men hen iyôn né. Bay li hen iyôn bi bijé ré heramiji. En kelênge na tu kwôlê bay uwôn sa kôbriji nij.

3Nijba, jôbi na, kirija ju gey beré baliyare naŋ bay nimré na, ju li bi megam hôn né.

4An anŋan baliyare bay ka hen bi yi kini uwôbêrji a an ibam Emen wo gel anŋa ju li jegê hen a sa têtê m sa kôm tô.»

Kwôlo gengijɛ sa uwôlê Emen

(Lk 11: 2-4)

⁵«Kirijɛ ken uwôl Emen na, ken li mega kwo bay gelé yirji tu bijné li hen iyôn né, wôsa bay gey uwôlê Emen dɛbijɛ ta bô iyéy dapare a men, jêrê geré a men, bi bijné ré gelji. Ôbi a ené kelênge bay uwôn anɔaɔ sa kôbrijɛ nijɛ.

⁶Nijɛba, jôbi ba, kirijɛ ju uwôl Emen ba, ju si bô iyére tom a aɔ ju lugu kermijɛ sam a aɔ ju uwôl ibam wo mô kirijɛ ka yi naɔ kini uwôbêrji hen, aɔ ôbi wo gel anɔaɔ ju li jigê hen a bem arirji.

⁷Kirijɛ ken uwôl Emen ba ken deɔsêrê kwôlo kwôni môɔ kwo bay henê Emen né lêrê hen iyôn né, wôsa bay erem iyôn ba yaɔ ba kelê wo ciré kôl damaɔ hen iyôn a Emen né toyé lew.

⁸Nijɛba, kenbay ba, ken li môɔ kwo bay li hen iyôn né. Wôsa Ibareɔge Emen na, hôn anɔaɔ ken gey hen tumô nijɛ dema kené eɔgeriri hen tô.

⁹Kirijɛ ken gey uwôlê Emen ba ken kôl iyôn ba: «Ibarni wo derômarɔaɔ a bi bijné kêni hôn wo jeré yi naɔ jeɔgêrem men,

¹⁰bi emê iyére tom era men, bi nibay ka sa terare a na nini li bô geyé wom mega wo ka derômarɔaɔ a lijɛ hen iyôn men,

¹¹béni anɔaɔ emê ka nini ôrijɛ doyriji kemnêɔ hen men.

¹²Di bôm jal sa habrê woni a mega wo nibay kôba nini dɛɔ bôrni jal sa ka lêni habrê a hen iyôn men,

¹³Geméni aɔ ju bi bi niné herijɛ bô anɔaɔ séléni hen ré, nijɛba, ju derêni kibi habrê a.

[Wôsa na jôbi a na ôbi emê iyére men, ju na ôbi ibé iyêrê a men, wôsa ayê kibi na yi wô sam kwôy naɔ kwini a men. Amên, bi yi gelijɛ hen iyôn.]»

¹⁴En kelênge, hena kené dɛ bôrɔge jal sa habrê wo megêrɔge lênge a hen na, Ibareɔge wo mô derômarɔaɔ a kôba a dé bôri jalê sarɔge a men.

¹⁵Men, hena kené dɛ bôrɔge jal sa habrê wo megêrɔge a ré ba, Ibareɔge wo mô derômarɔaɔ a a dé bôri jalê sarɔge a ré hen iyôn men.»

Kwôlo gengijɛ sa jêrê yi sa emê

¹⁶«Hena kené jô yerɔge sa emê a ba, ken li na mega wo bay henêre Emen né lijɛ hen iyôn né, bay sêmnê hen iyôn bi bijné ré gel wo ciré jô yirji sa emê a, iyôn ba, na tu kwôlê a ené kelênge hen, yi mega wo bay ré uwôn sa kôbrijɛ nijɛ.

¹⁷Nijɛba, jôbi ba kirijɛ ju jô yem sa emê na, ju pul tum men, ju surge sam a men

¹⁸dɛba bi bijné hôn wo jeré jô yem sa emê a hen ya ré. Aɔ Ibam wo hôn anɔaɔ yi kini uwôbêrji a hen bi ôbi pôn nêɔ ré hôn anɔaɔ ju li jigê hen aɔ bi bem arirji.»

Anɔaɔ upé ka derômarɔaɔ a

(Lk 12: 33-34)

19«Dayrênge aŋgaŋ upé ka sa terare a na ré wôsa na kirij ka téere naŋ gur bu are ya men, gemsê kôba pôy kibi iyére gômsij a men.

20Nijba, ken dayrê aŋgaŋ upé ka derômaraŋ a ka téere naŋ gur a mênê ré hen men, na kirij ka gemsê a nê mê piyé kibi iyére ré men, a gemsê are ya ré hen a men.

21Wôsa kirij ka cirarem yij ya na, na kirij bay ka hen a ermé wom kôba ré yé ya men.»

Tum na are perangê ka yem

(Lk 11: 34-36)

22«Tum a na lampa to yem, hena tum né dô ba, yem kê m kôba perange men.

23A hena tum né meray ba, yem kê m kôba kirij hendu sari a men, a hena kirij ka perangi ka yi yem a ré hendu a sôŋ ba, kirij a hendé na culum sa yem a.»

Yé nge bay jé ka Emen dîba ken yi limé ka gursu ré

(Lk 16: 13)

24«Gawra pôn nêŋ a lê jé bij bay iyéryi wôô ré: dô ré ba ôbi a tôrjê kwo pôn aŋ perij kwo pôni, réba a dé yiri yi kwo pôni a aŋ kapê kwo pôni. Ka nê mê lê jé bij Emen men, yé limé ka gursu a men né.»

Bij Emen bôm

(Lk 12: 22-31)

25«Gelê nge, na ôbi a, ené kelê nge kené sun wô aŋga kené emê gôlij ré men wô aŋga kené tôbê yerŋge a ré men. Wôsa merê tu geŋ na gôlij aŋgaŋ emê men, yi gôlij bargay a men ré ba?

26Ermê nge sa ciré ka uwô nge ta a hen ken gel, bay ci kaw kani ré men, bay wal kaw kani bi a bô béér a ré a men, nijba, na Ibare nge wo mô derômaraŋ a hen a biji aŋgaŋ emêrji. A hena ré na hen iyôŋ ba, kenbay ba ken dô dê ciré bay ka hen né ba?

27Perêr nge a hen i a nê mê ulê wulê pôn a sa megari a wô wo dîré sun gaŋ ba?

28A hen iyôŋ ba, ken eremnéré sa bargay ka kené tôbê a ré. Kebê nge sa gesela wo miirê bô yagê a hen ken gel bay li jé ré men, bay li bargay kani ré a men.

29Nijba, en kelê nge, kelma Salomôn naŋ hini emê wori hen kôba na tôbe bargay dê kwo pôni wôni perêrji a hen né tô.

30Hena kalmê ka nono ka kemnêŋ yi hen aŋ kiya bay a uwoyé aŋ hen kôba Emen tôbiji bargay yirji a men na, kenbay dema ôbi ré lê are bé nge ré ba? Ayi! gawré ka ayê bôô woji naŋ hen.

³¹Hen na, ken kôl iyôn ba: na mi a niné emê ba ré men, na mi a niné yê ba ré men, na mi a niné tôbê ba ré a men.

³²Are bay ka kêm hen na, bay henê Emen né a wogéji yôd yôd merênê liji tô ré hen díba kenbay ba, Ibareŋge wo mô derômarañ a hôn aŋga ken ôriŋ doyriji hen.

³³Iyôn ba, ken woge emê iyére to derômarañ a naŋ lê aŋgaŋ derôre kari pa tumô menba, are bay ka kêm hen ôbi a béŋge a sara.

³⁴Sunéŋge sa wulê wo kiyay a ré, wôsa kiya môriŋ naŋ kwôli bôri a. Ken gel, wulê wo yôn yôn kôba naŋ gusiŋ tori tori.»

Matiyé 7

Jerêŋge kwôlê sa megêrŋge a ré

(Lk 6: 37-38,41-42)

¹«Jerêŋge kwôlê sa megêrŋge a ré, menba, Emen kôba a jerê kwôlê sarŋge a ré men.

²Wôsa Emen a jerê kwôlê sarŋge a mega wo ken jôriŋ sa megêrŋge a hen iyôn men. Gway wo ken ay gengiŋ are bi hen a, Emen né gengiŋ béŋge hôriŋ.

³Wô mi a jeré ô wô berê kalmê ka dê ka yi tu yênem a hen ba? A yibré wo dami ka yi tum a hen ba ju gel ré ba?

⁴Hen ba já lê iyeŋ a jeré kôliŋ yênem: «Ben na dôrem sa kalmê ka yi tum a hen» menba, jôbi ba na yibré gurô yôd a yé tum a hen men ba?

⁵Jôbi woŋ ôbi kelê kwôlê kem wôô wôô hen, dô yibré gurô wo tum a hen aŋ dema jeré geliŋ kiriŋ sélé a jeré dôriŋ kalmê ka yi tô tu yênem a hen tô.

⁶Aŋga yi naŋ jeŋgêrji na, ken biŋ garê ré wô wo bay maa bulo aŋ gidêrêŋge men, mérîŋ woŋge kôba ken bi tumô gwôsîŋô a ré men, wô wo bay maa ðîrê naŋ têrji.»

Engerêŋge men, wogêŋge men, dêŋge kibi geré a men

(Lk 11: 9-13)

⁷«Engerêŋge menba, bay a béŋge, wogêŋge menba, ka upé, dêŋge kibi iyére menba, bay a belê béŋge.

⁸Wôsa kwôni wo engere ba bay a biri, men, kwo woge ba a upé men, kwo di kibi kermiŋ ba bay a belê biri men.

⁹Perêrŋge a hen kwôni wo kemari engeriri kwô menba, a ayê keram biri hen ya ba?

¹⁰Réba engereri kuyê menba, a ayê kalaw biri hen ya ba?

11Kenbay kañ bay bô habrê ka ken hôn bij kamneñge aña dôri dôri hen ba, Ibareñge wo mô derômarañ a hen dema ré bij ka uwôli are hen ka dôri dê añ ré ba?

12Are kêm ka ken gey bi megêrñge ré li béñge hen na, kenbay kôba ken li hen iyônñ bij hen iyônñ men, wôsa tôô to Moyis nañ kwôlo bay kibi Emen na kôl na hen iyônñ.»

Kibi geré wo iyêrmij

(Lk 13: 24)

13«Séñge si kibi geré wo yêeri hen dî, wôsa kibi geré wo woli na, wol beñ beñ dô hari nijba, na geré wo ô na kini mênê. Añ bijé kwône ô si ya.

14Nijba, kibi geré wo iyêrmij na, séri dôy men, kirij kôba yêr a men hari, nijba, kwôni ô si ya ba, a gelê. Añ bijé ka si si ya ba, na côb iyônñ mera.»

Berêñge bay kibi Emen kañ bay benare hen dô

(Lk 6: 43-44)

15«Berêñge bay kibi Emen kañ bay benare hen dô wôsa bay tôba na arij gamgê a ré erañ yerñge a nijba, bôrji na bô heñ.

16Añ na sa kibi jé lêreji a kené hônijji. Kwôni a kaarê yê tijador sa cébrij a sa pôn ba? Laba kwôni a kaarê yê tôgôre sa gaara a sa pôn ken gel ba?

17Gurô wo lêri ba yêri lêre men, kwo ðañi ba yêri ðañ men.

18Gurô wo dôri a yê kwo habij né men, kwo habij a yê kwo dôri ré a men.

19Gurô wo yônñ yônñ wo yêri habij ba, bay a dêri jerê ulê bô tare a.

20Na hen iyônñ a kené hônij bay kibi Emen kañ bay benare bay ka hen sa kibi jé lêreji a hen.»

Kwôlê wo kôlij ba bi ariri lij a men

(Lk 13: 25-27)

21«Bijé ka uwôgeren «Kelma, Kelma» hen a sé bô emê iyére to derômarañ a kêm né nijba, na ka li bô geyé wo Iban wo derômarañ a hen a sé bô a dî.

22Ôbi a Wulê wonñ jerê kwôlê a na, bijé kwône a kelê iyônñ ba: «Kelma, na nini dôrij bijé kwôlo Emen nañ henem ré ba? Na nini dage tunu to habij sa bijé ka pônñ a nañ henem ré ba? Men, na nini li gijê wo gay gay hen nañ henem a men ré ba?»

23Menba, na sa kôlji iyônñ ba: «Erêñge yeñ, en henêñge ré men, tun kôba na kurij sarñge a dê iyônñ ré kwôy a men, wôsa na kena bay lê têrij.» »

Iyére to ðij sa keram a men, to ðij sa hal a men

(Lk 6: 47-49)

²⁴«Na ôbi á, kwôni wo ré toy kwôlê wo en kôl hen aṅ liṅ ariri a men na, yi mega ôbi ré erem kwôlê wô dé tô iyére tori sa keram a iyôṅ.

²⁵Emen uwôṅge aṅ kam bôy tô iyére hende to hen a men, kal ge naṅ néri sa iyére hende to hen a men, niṅba, hende kuriṅ né wôsa tôre dṅ na sa keram a.

²⁶Niṅba, kwo toy kwôlê wo en dô hen aṅ liṅ ariri ré na, yi mega kubera wo dí tô iyére tori sa hal a iyôṅ.

²⁷Emen uwôṅge aṅ kam bôy tôre a men, kal ge naṅ néri a men menba, hende tiṅ kerôm kerôm wôsa tôre na dṅ na sa hal a.»

Jésu dô kwôlê gasiṅare

²⁸Kiriṅa Jésu gel kwôlê bi wo hen iyôṅ kô niṅ na, kwônê biṅé ka mô ya hen tiniṅi ge kay sa derê kwôlê wori bi wo hen

²⁹wôsa ôbi dô na mega bay derê tô tôô to Emen dôôriṅ hen iyôṅ né.

Matiyé 8

Jésu dô terbare yi gawra

(Mk 1: 40-45, Lk 5: 12-16)

¹Jésu herbo sa keram a menba, kwônê biṅé ô tôri a.

²Menba, ôbi terbare wo pôni ô ligiri a aṅ jubu gubari tumôri a aṅ kôli iyôṅ ba: «Kelma, hena jeré gey ba já beraren.»

³Jésu jé kôbri hebṅni aṅ kôl iyôṅ ba: «Ew, en gey bi terbare tom hende to hen ré dôriṅ sam a.» Menba, kiriṅ ba ka hen na, terbare beṅiṅ yi gawra bi wo hen a aṅ.

⁴Menba, Jésu kôli iyôṅ ba: «Kôliṅ kwôni kwôli berarê wom bi wo hen né pa pa niṅba, ju ô geliṅ ôbi bê kwôbe yem aṅ ju li sarga naṅ tôô to Moyis na ay hen aṅ bi bay ré gel wo jeré na kwo séli tumô Emen a.»

Jésu berare mana wo dami wo asgarṅê ka Rôm

(Lk 7: 1-10)

⁵Kiriṅa ka Jésu biṅ Kapêrnayôm, menba, dami wo asgarṅê ka Rôm era ligiri a

⁶aṅ uwôli kôl iyôṅ ba: «Kelma, mana wuṅê ôṅpare merayri aṅ yiri liri damaṅ yi sa kalaṅ a ira yaṅ ya.»

⁷Menba, Jésu kôli iyôṅ ba: «Na erê berarêri hen ya.»

⁸Menba, ôbi sa asgarṅê bi wo hen kôli iyôṅ ba: «En nêṅ wo jeré ô sé bô iyére tiṅê a ré, ay tôm mera, menba, mana wuṅê bi wo hen a berarê seṅge.

⁹Nôbi kôba bay san ya men, ena ôbi sa asgarṅê ka ba hen men, aṅ hena ené kôliṅ kwo pôni iyôṅ ba: «Ô» ba, ôbi ô men, hena ené kôli «Era» ba, ôbi era men, en kôliṅ lema wuṅê li aṅga na ba, ôbi li men, li ka hen ba, ôbi li a men.»

10 Kirija Jésu toy kwôlo dami wo asgarjê bi wo hen kôli hen iyôn menba, dê sari aŋ ôbi kôlij bijné ka mééri ta hen iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, kirij ka en môrij môrij na, en uwôn kwôni wo ayê bôô wori yi môj kwo gawra wo na ba nap.

11 Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, bijné a hena si tô emen men, si kini kurijay tare a men a danji nap si Abraham, Isak nap Jakwôb kibi gwoy emê a bô emê iyére to derômaraj a a.

12 Menba, ka emê iyére to derômaraj a na toji ca hen na, bay a biji cêgi haba a aŋ kirij ka hendi a, kirij bay ka hen na, bay a sômnê men, a emê kapniji mêêrê mêêrê a men.»

13 Menba, Jésu kôlij ôbi sa asgarjê bi wo hen iyôn ba: «Ô ij wôsa aŋga ju bi bôm sara hen na, bay lij bem nij.» Kirij bay ka Jésu kôlij gawra bi wo hen kwôlê hen iyôn menba, ôbi merayê bi wo hen berare yaŋ men.

Jésu berare bay ômpare ka gay gay

(Mk 1: 29-34, Lk 4: 38-41)

14 Menba, Jésu ô iyé Piyêr a menba, uwôn mari Piyêr kal dere aŋ yere lere yi sa kalaŋ a.

15 Ôbi hebe kôbre menba, hende berare aŋ hena li aŋgaŋ emê biji.

16 Kirija tare kurij nij menba, bay eraŋ nap bijné ka tunu to habij gelij tirji gusij, menba, Jésu dage tunu hende to hen sarji a aŋ nap kwôlo si kibri a men, berare bay ômpare kêm a men.

17 Ôbi li hen iyôn bi ré bij nap kwôlo ôbi kibi Emen Esay na kôl kôl iyôn ba: «Ôbi tô merayê wona men, ômpare to lêna hen kôba ôbi tô yerna a aŋ a men hen.»

Bijné ka gey yé bay tô Jésu

(Lk 9: 57-62)

18 Jésu bô wo kwônê bijné mééri ta, menba, ôbi ay tôri bij bay tôri bi ciré day tera cér wo dami hen.

19 Menba, ôbi lê magtubu wo pôni uso ligiri a aŋ engereri iyôn ba: «Rabi, kirij ka yôn yôn ka já erê ya hen na, na erê tôm a.»

20 Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Henjê nap iyomniji men, ciré nap gwonérji a men, nijba, nôbi Kema Gawra ba kirij ka a dôbij san ya ba nap.»

21 Menba, gawra wo pôni perê bay tôri a kôli iyôn ba: «Kelma, di jan, dén na erê emé iban dem.»

22 Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Era tôn a na, aŋ ju di bijné ka yi môj temare iyôn hen bi em megare temare.»

Jésu jôrij kal wo dami geré

(Mk 4: 35-41, Lk 8: 22-25)

23Jésu day bô bato a nañ bay tôri.

24Menba, kebrena wo nana kôl na na, kal wo dami ge sa cér añ li wo mêw di kam bêêrê bô bato menba, Jésu yij kum ta men.

25Bay tôri eñni añ kôli iyôn ba: «Kelma, gôlij nañ ni men réba naa mênij.»

26Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Wô mi a kené hare hen iyôn ba? Wô mi a kené bi bônge sa Emen a ré ba?» Menba, ôbi hena ône kal nañ kam menba, kirij iyer iyêêr.

27Gawrê ka mô bô bato hen na, tiniji ge kay añ bay kôl perêrji a iyôn ba: «Gawra wo na ba, na kwo iyeñgi a kal nañ cér kôba ré biri kwôlê hen ba?»

Jésu berare bijé ka wô ka tunu to habij yi bôrji a hen

(Mk 5: 1-20, Lk 8: 26-39)

28Kirija Jésu era sa bij cêgi cér wo Galilé bô emê wo Gadarénijê a menba, bijé wô ka tunu to habij kurij sarji a soji si sa kampê añ eraji ligiri a. Bay li anja li harê añ kwôni nê m ayê geré wo bay môrij ya hen né.

29Menba, kirij bay ka hen na, bay karê kula kôl iyôn ba: «Ju gey na mi yirni a jôbi woj Kema Emen, ju era na wô geléni gusij pa dema wulê woni ré nê m tô ba?»

30Kirij bay ka hen na, gwôsijô ka pôni dubu kwa cér a sêd wolé ô m are.

31Menba, tunu to habij hende to hen kôlij Jésu iyôn ba: «Nini uwôlem dagêni bi a bô gwôsijô ka dèbe hen a dî.»

32Jésu kôlji ré ô menba, tunu hende to hen si bô bijé bay ka wô hen a añ ôrji siji bô gwôsijô añ li wo bay yêseraji ta sa keram a herijji bô kam a ma kêm.

33Menba, bay gemé gwôsijô bay ka hen gerji ô kôlij bijé derô ira kwôli are bay ka ré li are hen men, anja ré sa sa bijé ka wô ka tunu to habij yi bôrji a hen men.

34Menba, bay sooro ciré sa upéri añ kirija bay uwopni nij menba, bay kôli ré si erêñ bô emê woji a.

Matiyé 9

Jésu berare ôbi merayê

(Mk 2: 1-12, Lk 5: 17-26)

1Jésu day bato ô tera sa iyére tori a.

2Menba, bay erañ nañ ôbi merayê wo yi sa jaare a, kirija ôbi gel ayê bô woji bi wo hen iyôn menba, ôbi kôlij ôbi merayê bi wo hen iyôn ba: «Baa kam, melapnen, têrij tom dôrij sam a.»

³Menba, bay derê tô tô to Emen kôl bôrji a kôl iyôn ba: «Gawra bi wo hen tiiré na Emen hen.»

⁴Jésu hôn ermé woji aṅ kôlji iyôn ba: «Wô mi a kené erem kwôlê wo habij hen iyôn ba?»

⁵Kelê iyôn ba: «Têrij tom dôrij sam a» a derê kelê lew, laba kelê: «Hena ta ju ô» a derê kelê lew dî ba?»

⁶Haw hen ka henê mega wo nôbi Kema Gawra ené ôrij naṅ néé sa terare a na wô dôrij têrij sa bîjé.» Menba, ôbi kôlij ôbi merayê na iyôn ba: «En kôlem, hena ta ay jaare tom ôrij ij.»

⁷Menba, ôbi hena ta aṅ ay jaare tori ôrij ij.

⁸Kirija kwônê bîjé gel hen iyôn menba, harê liji aṅ bay ay kibi Emen woṅ ôbi bîjé néé hen.

Jésu uwôge Matiyé

(Mk 2: 13-17, Lk 5: 27-32)

⁹Jésu ô aṅ kirij bay ka hen menba, ôbi gel gawra wo pônî wo bay uwôgeri Matiyé mô kini enyé wôgê. Menba, Jésus kôli iyôn ba: «Era tôn a.» Menba, kirij bay ka hen ôbi hena ô tôri a.

¹⁰Jésu ôm are iyé Matiyé a menba, kwônê bîjé kaṅ bay enyé wôgê naṅ bay lêre aṅga habij men era sa ôm are naṅ Jésus naṅ bay tôri.

¹¹Parisipêjê gel hen iyôn menba, bay kôlij bay tôri iyôn ba: «Wô mi a Rabi woṅge ré ôm are naṅ bay enyé wôgê men, bay lê habrê a men hen iyôn ba?»

¹²Kirija Jésus toy hen iyôn menba, ôbi kôlji waṅ a ta kôl iyôn ba: «Na bîjé ka berari a geyé dôktôr ré, nijba, na bay ômpare a geyri dî.»

¹³Erêṅge ken hô ô tô kwôlo bay na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «En gey na wo kené bô tu ja to megêṅge dîba na bê kwôbe wo naṅ lari hen né.» Wôsa nôbi kôba en era sa terare a na wô uwôgê bîjé ka dôṅné ré, nijba, en era na wô uwôgê bay lê têrij dî.»

Jésu kôl kwôlo gengij sa jerê yi sa emê a

(Mk 2: 18-22, Lk 5: 33-39)

¹⁴Bay tô Ja ôbi lê batêm era ligi Jésus a aṅ engereri iyôn ba: «Wô mi a nibay naṅ Parisipêjê niné jôrij bôrnî kurôṅ kwôy kwôy menba, bay tôm jôbi ba li hen iyôn né wô mi ba?»

¹⁵Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Bîjé ka era kini kurô hen ka bé bi bay ré jôrij bôrji kurôṅ kirija ôbi iyéy kurô ba ya naṅ ci tô hen ba? En en, wulê wo bay a derê ôbi kurô perêrji a aṅ hen na, na wulê bi wo hen a bay ré jôrij bôrji kurôṅ tô.»

16Kwôni a ulê tu bargay ka ôli naŋ ka kôrbi ré wôsa ka kôrbi bay ka hen a yêgerê ka ôli hen tumô tumô.

17Kwôni a bê care to kôrbi bô gwolé woŋ ariŋ wo ôli a ré, wôsa ôbi a kariŋ aŋ care hende to hen a uwôsiŋ, wôsa care to né haw ba biŋ na bô gwolé ariŋ wo kôrbi a men, hen dema care men, gwolé men, ré merê sem.»

Môni dami wo Jubnê, naŋ iyore to hebe bargay ka Jêsu hen

(Mk 5: 21-43, Lk 8: 40-56)

18Kiriŋa Jêsu kôlji kwôlê bi wo hen ba ya tô menba, dami wo Jubnê wo pôni era sa jubu gubari tumôri a aŋ kôli iyôŋ ba: «Môŋnen ma haw hen, era ju ô ulê kôm a sara bi bér ben men.»

19Menba, Jêsu naŋ bay tôri henaji ôrji tôri a.

20Iyore to pôni to kwôbe ô yere a li elê môj kibi wôô hen era si cêgeri aŋ hebe kibi bargay kari.

21Hende erem bôre a iyôŋ ba: «Hena ené hebe bargay kari mera kôba na berarê seŋge.»

22Jêsu bare gele aŋ kôle iyôŋ ba: «Baa karê yêren, ayê bôô woré gôliŋ naŋ mu.» Kiriŋ bay ka hen na, hende berare.

23Kiriŋa Jêsu biŋ iyé dami wo Jubnê bi wo hen a menba, ôbi gel bay iberé are men, bay karê kula a men.

24Menba, ôbi kôliŋ biŋé iyôŋ ba: «Séŋge nô, wôsa mône hende to hen yi na kum dîba ma ré.» Menba, bay ayrêri.

25Kiriŋa bay si nô kêŋ niŋ menba, ôbi si bô ira aŋ bu kôbi mône hende to hen ta menba, hende hena ta.

26Aŋ kwôli béré wo ôbi bér mône hende to hen ôm gôre tô emê iyére hende to hen kêŋ.

Jêsu bi bay tu tiŋ gel kiriŋ

27Kiriŋa Jêsu dá erê ta niŋ menba, bay tu tiŋ ka pôni wôô tô gura ôriŋ tôri a kôl iyôŋ ba: «Kuŋga kelma Dabid, bô tu ŋa toni men.»

28Kiriŋa Jêsu sa biŋ iyére menba, bay tu tiŋ bay ka hen era ligiri a menba, ôbi eŋgeriji iyôŋ ba: «Ken hôn wo ené nêŋê lê are bay ka hen ba?» Menba, bay hô kôli iyôŋ ba: «Ju nêŋ lê Kelma.»

29Menba, Jêsu hebe tirji aŋ kôlji iyôŋ ba: «Bi are bay ka hen liŋ béŋge wô bôŋge bi wo ken bi san a hen.»

30Kiriŋ bay ka hen na, bay gel kiriŋ sêl daŋ daŋ. Menba, Jêsu baŋji kôl iyôŋ ba: «Bi kwôni pôn iyôŋ kôba toy kwôli ré pa pa.»

³¹Niñ na, kirija bay ô niñ menba, bay kôl kwôli Jêsu gôriñ tô iyére kêm mera.

Jêsu bi gawra wo tunu to habij jôri iyêlê hen iyêl kwôlê

³²Kirija Jêsu nañ bay tôri ca erê ta niñ menba, bay erañ nañ gawra wo tunu to habij jôôri iyêl kwôlê hen sa biri.

³³Jêsu dage tunu to habij hende to hen añ menba, gawra bi wo hen iyêl men. Menba, kwônê bijné ka dëbu ya hen na, dë sarji añ bay kôl iyôn ba: «Nini gel ani kani ka hen iyôngi sa pôn sa iyé Israyêl a ré kwôy.»

³⁴Menba, Parisijnê kôl iyôn ba: «Na nañ néé wo kelma woñ ôbi sa tunu to habij hende to hen a ôbi ré dagij tunu to habij hende to hen hen.»

Jêsu bô tu ja to bijné

³⁵Jêsu ô nañ sa iyére iyére to damné a men, to dë dë a a men gelij bijné are bô iyéy dapare a men, uwôlij béré Kwôlo Dôri wo gengij sa emê iyére to derômarañ a men, berariñ bay ômpare to gay gay men, bay lôrê ka gay gay a men.

³⁶Kirija Jêsu gel kwônê bijné ka era ligiri a hen iyôn menba, tirji liri ja wôsa bay yi môñ gamgê ka ôbi abêrji nañ iyôn.

³⁷Menba, ôbi kôlij bay tôri gwosoy kwôlê kôl iyôn ba: «Kaw kañ walê mê gañ nijba, bay walêrji dë.

³⁸Uwôlijge ôbi iyéy kaw na bi jêñ nañ bijné bô kaw kari a.»

Matiyé 10

Bay tô Jêsu ka môj kibi wôô hen

(Mk 3: 13-19, Lk 6: 12-16)

¹Jêsu uwôge bay tôri ka môj kibi wôô hen, añ biji néé bi bay ré dagij tunu to habij men, ré berariñ bay ômpare to gay gay hen nañ bay merayê ka gay gay a men.

²Hini bay tôri bay ka môj kibi wôô hen a na: Simô wo bay uwôgeri Piyêr hen nañ yêni André men, si Jak nañ yêni Ja kañ kam Jêbédé hen men.

³Pilip men Bartélémi men, Tomas men Matiyé woñ ôbi engé wôgê hen men, Jak woñ kema Alépê hen men, Tadé men,

⁴Simô woñ kema iyére hen men, Judas Iskariyôt woñ ôbi desé Jêsu hen a men.

Jêsu jé bay tôri ka môj kibi wôô hen

(Mk 6: 5-13, Lk 9: 1-6)

⁵Jêsu jé bay tôri bay ka môj kibi wôô hen añ halji kôl iyôn ba: «Erênge sa iyé bijné ka na Jubnê ré hen ré men, ken ô sa iyé Samari a ré a men,

⁶nijba, ken ô kebê gamgê ka ge kay ka na kam Israyêl hen pa dem.

- ⁷Erê wo ka erê hen na, ken kôlij bîjé wo emê iyére to derômaraj a ré ba da nij.
- ⁸Men, ken berare bay ômpare to gay gay hen men, ken bér ka ma men, ken dô terbare yi bîjé a men, ken dage tunu to habij bô bîjé a a men. Mega wo ken uwôn seŋge hen na, kenbay kôba ken bi seŋge hen iyôn men.
- ⁹Erê wo ka erê hen na, ayêŋge lôr ley gursu tôni ley bô magela woŋge a ré men,
- ¹⁰ken ay magela woŋ kergare kôbreŋge a ré men, bargay kap kabrêŋge wôô wôô ré men, ken tôbe garbê ré men, ken pô kwoore wôni ré a men wôsa kwôni wo li jé ba a upé ari emêri.
- ¹¹Hena kené bîj sa iyére to damné ley sa kam iyére a ley na, ken eŋgere kwôni wo a nê mê beréŋge yiri a ya ba ken mô ya hende to hen kwôy wo ken ôrij ta.
- ¹²Men, kirija kena sé bô iyé kwôni bi wo hen a na, ken liri dosé pa dem.
- ¹³A hena bîjé ka bô iyére hende to hen ré nê mê beréŋge yirji a ba, bi bô jalê woŋge ba naj ci, a hena bay ré nê mê beréŋge yirji a ré ba, bi bô jalê woŋge a hera upéŋge.
- ¹⁴A hena bay ré beréŋge yirji a ré men, bay toy kwôlê woŋge ré a men aja kené kena sé sa iyére hende to hen aj na, ken gage beni têŋge aj dema kené ô ta tô.
- ¹⁵Na tu kwôlê a ené kelêŋge hen: Wulê wo bay a sa jerê kwôlê sa bîjé a hen na, sa iyé Sodôm naj Gwomôr kôba are a sa liji lôg sôŋ.»

Kwôli gusij to bay a gelij bay ayê bôô

(Mk 13: 9-13, Lk 21: 12-17)

- ¹⁶«Toyéŋge, en jéŋge môj gamgê iyôn perê hejê a, iyôn ba ken melên môj kalaw iyôn men, ken ô lôm lôm mega derare iyôn a men.
- ¹⁷Henêŋge bôrŋge a wo bîjé ré ôrij naj ken tumô bay jerê kwôlê men, bay a yêmnêŋge bô iyéy dapare toji a a men.»
- ¹⁸«Men, bay a ôrij naj ken tumô bay emê iyére a men, tumô kilmé a a men hen iyôn wô keben nôbi aj bi Jubjê naj bîjé ka na Jubjê ré hen ré toyij béré Kwôlê Dôri kebrenge a a men.
- ¹⁹Kirija bay ôrij naj ken kini jerê kwôlê a na, ken sun wô gwosoy kwôlo ma kené sa kelê ré men, wô kwôlo ma kené sa kelê ré a men wôsa kwôlo ka kelê hen na, na Tunu a béŋge kirij bay ka ken dibij hen a men seŋge.
- ²⁰Wôsa kwôlê bi wo hen na, na kenbay a kelêri ré nijba, na Tini Ibarenge a béŋge a kené kelê hen.
- ²¹Gawra a desé sa yêni a bi bay ré diri men, iba kema a lij kemari hen iyôn hende to hen men, kamrê kôba a perê sa balêri bi bay ré dirji a men,

²²Ɔijé kêm a kaŋenge yôd wô kibi henen nijba, kwôni wo Ɔu bôri iyêre kwôy derij kibi ba, ôbi a gelê.

²³A hena bay ré gelenge gusij sa iyére tôni a ley ba ken ge sa to ɗaŋgi a. Na tu kwôlê a ené kelenge hen ka gerê tô iyé Israyêl kêm né tô a men, menba, nôbi Kema Gawra na bulo hera men.

²⁴Ôbi dôyrê are na, gôlij sa dami wori ré men, paja gôlij sa kelmari ré a men.

²⁵Ôbi dôyrê are yi môj dami wori iyôj men, paja yi môj kelmari iyôj a men. Hena bay na ré uwôge ôbi iyérenge Bényêljêbul ba kenbay dema bay ré kelê kené na ka Bényêljêbul ré ba?»

Kemnaŋge gawra ré nijba, ken kemnaŋ Emen ɗi

(Lk 12: 2-9)

²⁶«Kemnaŋge gawré ré, wôsa ani ka uwôbe ka ba gelij ba naŋ men, ka bô kwôni a ka a ba hônij ba naŋ a men.

²⁷Iyôj ba, kwôlo en kelenge bô dilemne ba, ken kôl tu tare a waŋ a ta men, kwo bay kelenge naŋ gwôsijare hen na, ken ɗay ta sa ira dema kené uwôlij béréri.

²⁸Hariŋge ka a deré kurôŋgi yerŋge mera ɗiba a nê mê deré tunuŋge ré hen né nijba, ken harij kwo a bê kurôŋgi yerŋge naŋ tunuŋge bô tare toj géhên a hen ɗi.

²⁹Bay ɗaŋ diya wôô dema ré na tu selé pôn tô hen ba, ken gel ré ba? Nijba, diya bi wo hen kwo pôn nêj wo a ma aŋ bi Ibareŋge Emen ré hôn né ba naŋ.

³⁰Kenbay ba, gusuri sarŋge kôba Emen dêŋse.

³¹Iyôj ba, ken hare ré wôsa ken dami tu Emen gôlij diya bi wo kwône hen.

³²Hena kwôni ré kôl waŋ ta tu Ɔijé ɗiré na kuŋê na, nôbi kôba na sa kelê waŋ ta tu Iban wo derômaraj a ôbi ré na kuŋê men.

³³A hena kwôni ré uwôser tu Ɔijé ɗiré hônen ré na, nôbi kôba na sa uwôserê tu Iban wo derômaraj a ené hôni ré men.»

En hôn en eraŋ naŋ bô jalê ré nijba, na naŋ yebere ɗi

(Lk 12: 51-53, Lk 14: 26-27)

³⁴«Ma ka kelê yaŋ ba ené era sa terare a na na naŋ bô jalê, en eraŋ na naŋ yebere to dami ɗi.

³⁵En era bi karijare ré yi perê gawra naŋ ibari men, perê iyore a naŋ yore men, perê môni iyore a naŋ maare a men.

³⁶Men, bay bayi gawra ba na Ɔijé ka bô iyére tori a ɗi men.

³⁷Hena kwôni ré gey ibari naŋ yori gôlen nôbi ba ôbi na kuŋê ré tô men, hena kwôni ré gey kemari réba môjni gôlen nôbi ba ôbi na kuŋê ré tô a men.

³⁸Hena kwôni ré ay gurô tagelê wori kôbijôn tòn né ba, na kupê ré tô a men.

³⁹Ôbi a, kwôni wo ré gem yiri ba, kay na yiri men, kwo kay yiri wô san ba gem na yiri hen men.»

Kwo berênge yiri a ba, buren na nôbi yiri a hen men

(Mk 9: 41)

⁴⁰«Kwôni wo berênge yiri ba, buren na nôbi yiri hen men, kwo buren nôbi yiri a ba, bu na kwo joon hen yiri a hen a men.

⁴¹Hena kwôni ré bu ôbi kibi Emen wôni yiri wô wo ôbi ré na ôbi kibi Emen na, ôbi a upé sa kôbi wo gengij sa ôbi kibi Emen men, kwo bu gawra won ôbi lê anğan derôre yiri a wô wo ôbi ré na ôbi lê anğan derôre na, a upé sa kôbi wo gengij sa lê anğan derôre a men.

⁴²Na tu kwôlê a ené kelênge hen, hena kwôni ré ay kam ka jali bô môni gwore a bij kwo dê wo perê megêri a hen wô wo ôbi ré na ôbi tòn na, ôbi a ba upé sa kôbri ré.»

Matiyé 11

¹Kirija Jêsu hal bay tôri ka môj kibi wôô hen kô nij menba, ôbi ô nap sa iyére iyére wô geléji kwôlê men, derêji Kwôlo Dôri a men.

Kwôlo gengij sa Ja men, kwôli kelêri a men

(Lk 7: 18-35)

²Kirija Ja yij dangay a menba, toy kwôli anğa Jêsu Krist ré li hen menba, ôbi jé bay tôri ré ô engeréri iyôn ba:

³«Jôbi a na kwo a era hen bi laba kwo nini mô gemni hen ba ya tô dî ba?»

⁴Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Herênge ken ô kôlij Ja kwôli anğa ken toy men, ka ken gel men hen.

⁵Wôsa bay tu tij gel kirij men, bay moré ô ta dô men, bay terbare berare men, menjê toy kwôlê men, bîjé ka ma béér men, béré Kwôlo Dôri uwôlij bij bay nimré a men.

⁶Yi derê yi wô sa kwôni wo dî ayê bôô wori an né wô san.»

⁷Kirija bay tô Ja ôrji ta nij menba, Jêsu kôlij bîjé kwôli iyôn ba: «Na ken ô gelé na mi derô gwôlê hen ba? Gusura wo kal yebageri hen ba?

⁸A ken ô gelé na mi pôn dî ba? Ken ô gelé na gawra wo tôbe bargay ka dôri hen ba? Wôsa bîjé ka tôbe bargay ka dôri dôri hen na, mô na bô iyé kilmé a dî.

⁹A nijba, na mi a kené ô gelé dî ba? Ken ô gelé na ôbi kibi Emen wôni ba? Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, na ôbi kibi Emen bi, an ôbi gôlij ôbi kibi Emen an sôn.

- 10**Wôsa bay na kôl kwôli Ja ôbi jé bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Toy, en jé mana wupê tumôm a bi ré panê geré wom.»
- 11**Na tu kwôlê a ené kelênge hen. En kelênge perê gawrê ka yébé a yêji hen na, en gel kwôni wo a dampê môn Ja ôbi lê batêm iyôn ba nan, nijba, kwo bay bôri môn ani ré iyôn bô emê iyére to derômaran a hen na, na kwo dami dêri.
- 12**Ayij tôri sa Ja ôbi lê batêm a kwôy san kemnên na, emê iyére to derômaran a na bay lere bégerem menba, na bay lere bégerem bay ka hen a ayê ciré lij toji.
- 13**Wôsa kwôlo gengij sa emê iyére hende to hen na, tôte to Moyis nan bay kibi Emen na kôl kwôle kwôy san sa Ja ôbi lê batêm a.
- 14**Hena kené gey henê wo ré na tiri ba, ôbi a na Eli wo bay na kôl ré sa hen.
- 15**Kwôni wo mari ya apa ré gey toyé kwôlê bi wo hen ba bi toy.
- 16**Kenbay gawrê ka kemnên hen na ayênge gengij nan kamrê ka mô tu wolé uwôgerij megêrji kan ta kôl iyôn ba:
- 17**«Nini ibênge tégê menba, ken wôte sara ré men, nini kebe kurôn temare dôô kôba ken sôm ré a men.»
- 18**Wôsa kirija Ja ôbi lê batêm san na ôbi ôm mapa ré men, yi care ré a men, menba, bay kôl iyôn ba: «Tunu to habij yi bôri a.»
- 19**Nôbi Kema Gawra en sa an ôm men, yi men, menba, ken kôl iyôn ba: «Gelênge ôbi lamê nan ôbi kwoyé wo na, ôbi na melan bay engé wôgê nan bay têrij a men.» Nijba, jé lê won derôre na, gel tu melênê wo Emen.»

Kwôlo Jêsu kôlij sa iyére to kan bê bôre sari a

(Lk 10: 13-15)

- 20**Na ôbi á, Jêsu ré nay bijé ka sa iyére to ôbi na lij kwônê gepê wori ya hen wôsa bay dí tô têrij toji ba ré.
- 21**«Ayi, bijé ka Kworajin, bô emê yi wô sarngé! Ayi, bijé ka Bêtsayda bô emê yi wô sarngé! Hena anjan gijê ka lij sa iyére tonge a hen na, hena né lij na Tir a ley Sidôn a ley na, na ca yeñ a bay hena né haarê bargay ka yêgerij men, loberé bunu yirji a a men bi ciré gelé wo ciré bul cêgeriji bij têrij toji nij.
- 22**Na ôbi á, ené kelênge hen, Wulê wo bay a jôrij kwôlê sa bijé a hen na, si Tir nan Sidôn kwôlê a jôrij sarji a lôg gôlij kwonge.
- 23**A mini Kapêrnayôm, mu kôl bay ré ayêrê kwôy ôrij ta derômaran a ba? Ma herbé kwôy dogé iyom temare a ka na kirij ka habij hen. Wôsa gepê wo na lij perênge a hen hena hena ré lij na perê bijé ka Sodôm a na, bay hena né ba ya tô.

24 Ôbi a, ené kelênge waŋ ta, Wulê wo bay a jerê kwôlê sa bîjé a hen na, kwoŋge a dê kwo Sodôm aŋ tô.»

Eraŋge legen a bi ken sa dô bul

(Lk 10: 21-22)

25 Kirij bay ka hen na, Jêsu ay tô iyêlê kôl iyôn ba: «En ay kem Iban Kelma wo derômaran a naŋ kwo sa terare a na, wôsa ju uwôbij bay tu melênê naŋ bay tu jôrijare are bay ka hen aŋ ju yêge sarji gelij bîjé ka bay bôrji mega ani ré hen dî.

26 Na iyôn a Iban na jeré genge naŋ bô derê wom.»

27 «Iban bèn are kêkôben a, kwôni wo hôn Kema ba naŋ, na Ibari pôn dô men, kwôni wo hôn Iban ba, naŋ nijba, na nôbi Kemari pôn nêŋ haŋê men, ka en yêge sari nô biji hen a men mera.

28 Eraŋge legen a kenbay kêkôben ka ken pô aŋga néy aŋ merênênge hen na sa enge sarŋge a aŋ ken dô bul.

29 Ulênge jug wupê tôrŋge a men, ken toy halê wupê a men, wôsa ena gawra wo kalêren jal men, en dôbe san a men, aŋ ka upé kini derê bul woŋge.

30 Wôsa jug wupê na kwo ayêri ôm né men, ari perê kaŋê kôba gwa a men.»

Matiyé 12

Jêsu a na ôbi sa merê ta

(Mk 2: 23-28, Lk 6: 1-5)

1 Sem cêgê menba, Jêsu naŋ bay tôri ôrji si bô yagê kaw bay uwôgeji blé hen naŋ sa merê ta, kurôn li bay tôri menba, bay pôy sa kaw bay ka hen wuray ôm.

2 Kirijna Parisijênê gel hen iyôn menba, bay kôlij Jêsu iyôn ba: «Wô mi a bay tôm ré li aŋga tô to Moyis jô lê naŋ sa merê ta a hen ba?»

3 Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Na ken dêŋse kwôli aŋga kelma Dabid na li kirijna kurôn na liji naŋ bîjé kari hen né ba?»

4 Ôbi na si bô iyéy Emen a, aŋ pô mapa wo bay tibij Emen wo na yi gengij sarji ré hen. Mapa bi wo hen tôô tona na dî bij na bay bê kwôbe mera hen ômji.

5 Laba na ken dêŋse kwôlo tôô to Moyis na kôl iyôn ba: «Kwôni ré li jé naŋ sa sa merê ta ré hen né ba?» Menba, bay bê kwôbe ka li jé woji bô iyéy Emen a naŋ sa sa merê ta hen ba kwôlê bu sarji ré men.

6 Nijba, en kelênge, aŋga gôlij iyéy Emen hen na, yi na ya.

7 Hena ré kené hôn bô kwôlo lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «En gey na wo kené bô tu na to megêrŋge dîba na bê kwôbe wo naŋ lari hen né.» Hen ba ré kené perê bîjé ka kwôlê wôni bu sarji ré hen né.

8 Wôsa nôbi Kema Gawra a na Kelma sa sa merê ta.»

Gawra wo kôbri ma

(Mk 3: 1-6, Lk 6: 6-11)

- ⁹Kiriɲa Jésu dī kirij bay ka hen aɲ ô aɲ menba, ô bô iyéy dapare toji to pôni a.
- ¹⁰Kirij bay ka hen na, gawra wo pôni wo kôbri ma ɔ́ebu ya men. Menba, Parisijêpê engere Jésu iyôn ba: «Berarê kwôni sa merê ta a ba dô hari ba?» Bay engererer hen iyôn bi ciré uwôli kwôlê sari a.
- ¹¹Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «I a perêrɲge a hen a demaɲne tori ré pôn aɲ kuriɲ bô iyom a sa merê ta aɲ ôbi a erê sa ô ayêre ta ré ba?»
- ¹²A hen ba, gawra gôlij demaɲne ré ba? Iyôn ba lê derê sa merê ta a kôba tô tona jôô lê ré men.»
- ¹³Menba, Jésu kôlij gawra bi wo hen iyôn ba: «Jé kôm.» Menba, ôbi ay kôbri ta aɲ kôbri bi wo hen hô berare môɲ megari hen iyôn hôrij.
- ¹⁴Menba, Parisijêpê siji nô aɲ ô erméji kwôlê sa aɲga ciré lê aɲa ciré derij Jésu.

Jésu na mana wo Emen dôri

- ¹⁵Jésu hôn wo bay ré gey deréri menba, ôbi dī kirij bay ka hen aɲ ô ta, menba, bijé kwône ô tôri a aɲ ôbi berare bay ômpare kêm.
- ¹⁶Menba, ôbi ɓaɲji dô bi bay ré li bi bay ré hôn wo ré na nôbi ré pa pa.
- ¹⁷Aɲ bi kwôlo ôbi kibi Emen Esay na kôl hen na, ariri ré lij, ôbi na kôl iyôn ba:
- ¹⁸«Emen kôl iyôn ba: «Gelêrɲge, na mana wupê wo en dôri bi a na men, en piri men, wo yen dôren sari a men. Na bé tunun a ba naɲ dī aɲ ôbi a kelê kwôli lê aɲgaɲê kaɲ derôre bij tô yê bijé kêm men.»
- ¹⁹Ôbi a nàɲ nàɲ kwôni ré men, a ulê gura ré men, kwôni a toyé tôri kaɲ ta tô geré ré men.
- ²⁰Ôbi a biyê gusera wo laɲ nij hen né men, a barê lampa to enge jêê hen né a men, kwôy wo aɲgaɲ derôre a enɲij kirij.
- ²¹Aɲ tô yê bijé kêm a bij bôrji sari a.» »

Bijé kôl Jésu ré na ôbi sa tunu to habij

(Mk 3: 22-30, Lk 11: 14-23)

- ²²Kirij bay ka hen na, bay eraɲ naɲ gawra wo tunu to habij yi bôri a aɲ liri ôbi gel kirij né men, iyêl kwôlê ré a men, menba, Jésu berari aɲ ôbi iyêl men, gel kirij a men.
- ²³Bijé kêm ka ɔ́ebu ya hen na, harê liji menba, bay kôl iyôn ba: «Ôbi na kuɲga kelma Dabid ré ba?»
- ²⁴Kiriɲa Parisijêpê toy hen iyôn menba, bay kôl iyôn ba: «Jésu dage tunu to habij na naɲ néé wo Bényêljébul woɲ ôbi sa tunu to habij hen.»

25Jésu hôn ermé woji kêm nij menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Hena bîné ka bô emê iyére to pôn a ré sênji ba, bô emê bi wo hen, a mênij men, hena bîné ka sa iyére a pôn ley tô baliyare a ley a ré sênji ba hende a yé sem né men.

26A hena Sidan ré dage yiri gañ ba, emê iyére tori a soderij, a hena ré na hen iyôn ba, emê iyére tori a yé kwôy hare ba?

27A hena nôbi ené dage tunu to habij nañ nées wo Bényêljébul ba, bay tôrñge kenbay ba, dage tunu to habij na nañ nées wo i men ba? Na bi wo hen a aña bay tôrñge bay ka hen li men hen a gelé wo kwôlê wonge ré tiri ré hen.

28A hena ré na nañ nées wo Tini Emen a ené dagij tunu to habij hende to hen ba, emê iyére to Emen era kwôy upéñge nij.

29Men, kwôni a lê iyeñ a ré sé bô iyé ôbi nées a añ pôrij a ngari baa beréri harê tumô ba? Ôbi a harêri tumô pa dem aña ré ðij yiri pôrij a ngari tô.

30Iyôn ba, kwôni wo na nañ en ré ba na ôbi baren men, kwôni wonj ôbi dayé sa are nañ en ré ba na ôbi userérji men.

31Na tôri bi wo hen a, ené kelêñge, têrij kêm nañ tiiré hare kêm na, Emen a dé bôri jalê bay lêre a, nijba, kwôni wo tiiré Tunu toñ hendi bô bôrê na, Emen a dé bôri jalê sari a ré kwôy.

32Men, kwôni wo kôl kwôlo habij gengij san nôbi Kema Gawra ba, Emen a dé bôri jalê sari a tô, nijba, kwo kôl kwôlo habij gengij sa Tunu toñ hendi bô bôrê na, Emen a dé bôri jalê sari a haw hen ré men, tôre to cêgê ré a men.»

Kwôli gengij sa gurô nañ yêri

(Lk 6: 43-45)

33«Kirij ka pôni a ba ken kôl gurô wo hen ré dô men, yêri ré dô a men. Men kwo pôni ken kôl gurô wo pôni ré habij men, yêri ré habij a men. Wôsa na yê gurô a lê a jeré hônij derêri nañ habrêri.

34Kenbay ka ken yi môñ jênêre iyôn men ken habij tiri a men hen ka kelê Kwôlo Dôri na si iyeñ ba? Wôsa na aña wôn bô gawra dema ré si kibri a hen tô.

35Gawra wo dôri sij na nañ a ngari ka dôri men, kwo habij kôba sij na nañ aña ka habij men.

36Ôbi a, ené kelêñge Wulê wonj jerê kwôlê a na, kwôlê wonj iyôn a tôñ wo bîné na kilêrê hen na, bay a derê tôri ta lêm lêm.

37Añ na kwôlo si kem a a bay ré dôrij kwôlê sam a men, na kwo si kem a a bay ré burem a men.»

Bay derê tô tô to Emen nañ Parisijênê engerij Jésus ré li ari gelé biji ciré gelé

(Mk 8: 11-12, Lk 11: 29-32)

³⁸Bay derê tô tô to Emen ka pôni na Parisinêpê engerij Jêsu iyôn ba: «Kelma, nini gey bi jeré li anğan gelé bi nija gelé dema niné hônem.»

³⁹Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Bijé kañ bay bô habrê ka haw hen men, bay belé cêgeriji bij Emen hen kôba kôl ciré gey gelé men dê? Ka bañ na nañ anğan gelé ka ôbi kibi Emen Jonas bi wo hen mera dîba ka gelé ka dāngi kani ré kwôy.

⁴⁰Môp kwo Jonas na li sa subu yoyre men, sa subu tu tare a men bô kuyê a hen na, nôbi Kema Gawra kôba na lê sa subu yoyre men, sa subu tu tare a men bô kampê a hen iyôn men.

⁴¹Sa jerê kwôlê a na, bijé ka Ninibé a ulêji kwôlê sa bijé bay ka haw hen wôsa bay dô tô têrij lêriji ta sa kibi béré wo Jonas uwôl a. Añ kwo na ba hô dê Jonas añ tô.

⁴²Men, Wulê woñ jerê kwôlê a na, tôlômne to Séba a hena añ a ulê kwôlê sa gawrê ka haw hen wôsa hende hena na kelañ añ era na wô toyé gwosoy kwôlê woñ tu melênê wo Salomôn. Nijba, nà ná, kwôni wo gôlij Salomôn añ hen kôba nà ya.»

Tunu to habij hera bô gawra hôrij

(Lk 11: 24-26)

⁴³Jêsu hô kôl iyôn ba: «Kirija tunu to habij sêp bô kwôni a na, hende kayrê derô gwôlê woge kirij kañ derê bul, hena hende ré uwon ré na,

⁴⁴hende erem kôl iyôn ba: «Na herê kirij ka na en soñ ya hen gelé sôn.» Kirija tunu hende to hen hera aña ré uwôn kirij bay ka hen yi señge men, sél dô men, are kê m yi nañ kiniji a men na,

⁴⁵hende hô ô pera tunu to habij to dāngi jurgem to habij dê añ sa jôgij nañ tu. Bay siji bô kirij bay ka hen añ môrji ya añ gawra bi wo hen na, yiri habij dê kwo tumô añ tô. Kwo bijé ka haw hen kôba a yé na hen iyôn hende to hen men.»

Balê Jêsu kañ tiri

(Mk 3: 31-35, Lk 8: 19-21)

⁴⁶Kirija Jêsu iyêl nañ kwônê bijé ba ya tô menba, yori nañ yêneri saji debu nô hen añ gey bi ciré iyêlê nañ dî.

[⁴⁷Menba, kwôni wo pôni kôli iyôn ba: «Ju toy, yom nañ yênen dîbijji nô hen ya añ bay gey ciré iyêlê nañ ju.»]

⁴⁸Menba, Jêsu hô kôlij gawra bi wo hen sara iyôn ba: «Na i a na yon men, na si i a na yênen men ba?»

⁴⁹Menba, ôbi ay kôbri gel sa bay tôri a añ kôl iyôn ba: «Gel, na yon nañ yênen a na.

⁵⁰Wôsa i i wo li bô geyé wo Iban wo mô derômarañ a hen na, ôbi a na, yênen men, yêren men, yon a men hen.»

Matiyé 13

Gwosoy kwôlo gengij sa ôbi wusé kaw

(Mk 4: 1-9, Lk 8: 4-8)

- 1Wulê wo ôbi kôlij kwôlê bi wo hen na, ôbi ji si bô ira aṅ ô merê kibi cér a.
- 2Kirij bay ka hen na, kwônê bijné era sa daṅ ligiri a, aṅ li wo ôbi dáy mô bô bato a aṅ dji kibi cér a.
- 3Menba, ôbi iyêlji kwôlê naṅ gwosore dé, dé gengij sa are kwône kôl iyôn ba: «Gawra wo pôni si ô diré wusé kaw.
- 4Kirija ôbi wuse kaw kari bay ka hen bô yagê a menba, ka pôni sa herij bêngê geré menba, ciré sa gôl ôm
- 5men, ka pôni herij kirij kaṅ jerew a menba, si dô hare nijba, terare to wurôbi to hanêre ré ôrij tôn ba naṅ.
- 6Kirija tare jôrij menba, bay hay lew wôsa terare to bay ré bij hanêre tôn ba naṅ.
- 7Men, ka pôni herij perê gesem a menba, gesem bi wo hen yêrji duu.
- 8Men, ka pôni herij terare to dôri a aṅ yê dô, sarji ka pôni yê arew men, ka pôni yê tôre jii men, ka pôni yê tôre subu men.
- 9Kwôni wo mari ya ba bi toy.»

Wô mi a Jésus ré iyêl kwôlê naṅ gwosore ba?

(Mk 4: 13-20, Lk 8: 11-15)

- 10Menba, bay tôri usoji ligiri a aṅ engeriri iyôn ba: «Wô mi a jeré iyêlij bijné bay ka hen kwôlê naṅ gwosore ba?»
- 11Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Kwonge kenbay ba Emen béngê ken hôn aṅga yi naṅ kini uwôbêrji ka bô emê iyére to derômaraṅ a hen nij, nijba, bay ba ôrij naṅ kuni pelalê bi wo hen né.
- 12Wôsa kwôni wo naṅ upé bay a hô biri a sara aṅ ôbi a upé damaṅ a. Nijba, kwo ari upé kari lôg hen na, bay a derê bay ka lôg hen kôbri a aṅ sôn.
- 13Na ôbi á, ené iyêlji naṅ gwosore hen, wôsa bay bô kirij nijba, gel ani ré men, bay li môṅ ciré toy kwôlê nijba, bay toy ré men, hôn bôri ré a men.
- 14Kwôlo ôbi Emen Esay na kôl hen na, ariri lij gengij sarji, ôbi na kôl iyôn ba: «Ka toyé kwôlê naṅ marṅge nijba, ka henê bôri ré men, Ka berê kirij naṅ turṅge nijba, ka gelé ani ré a men.
- 15Wôsa bijné bay ka hen na, bôrji deṅgel men, bay tôbe gurô marji a men, bay luge tirji ta a men, wô wo ma ciré gelé naṅ tirji men, ma ciré toyé naṅ marji aṅ ma ciré bê bôrji sara aṅ ma ciré belé unen aṅ bi ené berarêji.»

16Nijba, kwoŋge kenbay ba yerŋge a derêŋge wôsa ken gel naŋ turŋge men, ken toy naŋ marŋge a men.

17Na tu kwôlê a ené kelêŋge hen: bay kibi Emen naŋ biŋé kaŋ bay lê aŋgaŋ derôre kwône na gey bi ciré gelé aŋga ken gel hen men, nijba, bay gel ré men, bay gey ciré toyé kwôlo ken toy hen nijba, bay toy ré a men.»

Bô kwôlo gengij sa ôbi wusé kaw

(Mk 4: 10-12, Lk 8: 9-10)

18«Iyôŋ ba haw hen ken toy bô gwosore to ôbi wusé gusij kaw bay ka hen.

19Kirija kwôni toy kwôlo gengij sa emê iyére to derômaraŋ a aŋa ré hôn bôri ré na, ôbi bare era sa mêne kwôlo gawra bi wo hen ré toy hen aŋ aŋ ôbi yi môŋ gusij kaw ka herij bêŋgê geré hen iyôŋ.

20Kwo yi môŋ gusij kaw to herij kirij kaŋ jerew a hen na, na kwo toy kwôlê bi wo hen aŋ enge naŋ yi derê.

21Nijba, kwôni bi wo hen hanêri naŋ wôsa ôbi debe sa têri a sem ré menba, kirija aŋgaŋ bô emê kurij sari a ley bay gili gusij ley wô kibi kwôlê bi wo hen na, ôbi berij kôbri aŋ hôrij cêgê.

22Kwo yi môŋ gusij kaw ka herij perê gesem a hen na, na kwo toy kwôlê bi wo hen hari nijba, ermé kwôlo sa terare a na men, kwôli aŋgaŋ uné a men na, yêr kwôlê bi wo hen duu aŋ li ani ré.

23Kwo yi môŋ gusij kaw ka herij kirij ka dôri a hen na, na kwo toy kwôlê bi wo hen aŋ hôn bôri dô men, lij ariri a men aŋ ôbi yi môŋ kaw ka yê arew men, tôre jii men, tôre subu men hen iyôŋ.»

Gwosoy kwôlo gengij sa siwil

24Menba, Jêsu hô kôlji gwosoy kwôlo daŋgi kôl iyôŋ ba: «Emê iyére to derômaraŋ a na, yi mega gawra wo ré ô wusé kaw ka dôri bô yagê wori a iyôŋ.

25Nijba, kirija yoyre wo biŋé yi kum kêŋ nij menba, ôbi bayriri era sa wusu siwil a bô yagê bi wo hen a aŋ dîŋ yiri ô.

26Menba, kirija kaw deba aŋ tô sarji menba, siwil kôba gel yere men.

27Manê ka gawra bi wo hen era sa kôli iyôŋ ba: «Kelma, na ju wusu na kaw ka dôri bô yagê wom a ré ba? Menba, li iyeŋ a siwil ré sa si perê ba?»

28Menba, ôbi uwôlji sara iyôŋ ba: «Na ôbi bare a lê are bay ka hen.» Menba, manê kari bay ka hen kôli iyôŋ ba: «A iyôŋ ba nija erê terê aŋ.»

29Menba, ôbi uwôlji sara iyôŋ ba: «Eŋ eŋ, terêŋge aŋ né wô wo ma ka terê kaw ka dôri naŋ tu men,

30 d'éngeji bi bay ðebu ðem kwôy kini walêrji a. Añ na sa kôlij bay walê kaw bi ré ñôr siwil tumô harê añ uwoy añ, añ kaw ka dôri hen ba ken wala sa bi bô béér a men.» »

Gwosoy kwôlo gengij sa mutard

(Mk 4: 30-32, Lk 13: 18-19)

31 Menba, Jésu hô kôlji gwosoy kwôlo ðangi kôl iyôn ba: «Emê iyére to derômarañ a yi môñ gusij iluw wo gawra ay ô cé bô yagê wori a iyôn.

32 Gusij iluw bi wo hen na, dê dê gusij are kêm nijba, kirija ôbi si ta nij na, dami dê tô gurô wo ba hen kêm añ ciré ka derômarañ era sa li gwoné woji ya.»

Gwosoy kwôlo gengij sa wubere

(Lk 13: 20-21)

33 Menba, Jésu hô kôlji gwosoy kwôlo ðangi kôl iyôn ba: «Emê iyére to derômarañ a yi môñ wubere to dê to iyore ay polij ñañ kurmañ kuré kwôrô subu menba, liji sôr iyôn.»

Wô mi a Jésu ré iyêl kwôlê ñañ gwosore ba?

(Mk 4: 33-34)

34 Jésu iyêlij ðijé kwôlê bi wo kêm hen ñañ gwosore añ kwo ôbi ba kelê ñañ gwosore ré ba ñañ.

35 Añ bi kwôlo ôbi kibi Emen na kôl hen na, ariri ré lij. Ôbi na kôl iyôn ba: «Na kelê kwôlê kêm ñañ gwosore yêgij sa aña yi ñañ kini uwôbêrji ca wo tô terare na ðij yeñ hen.»

Bô gwosore to gengij sa siwil

36 Menba, Jésu ði kwônê ðijé bay ka hen ré ô haji nij menba, ôbi herbo hera ira menba, bay tôri eraji ligiri a añ kôli iyôn ba: «Derêni bô gwosore to gengij sa siwil to bô yagê hen bi nija toyé.»

37 Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Ôbi cé kaw ka dôri bay ka hen na, na nôbi Kema Gawra.

38 Men, bô yagê ba na sa terare men, kay cé ka dôri ba na ðijé ka emê iyére to derômarañ a men, siwil ba na ðijé ka Sidan men.

39 Men, ôbi cé siwil hende to hen bô yagê a hen na, na ôbi bare woñ Sidan bi men, tay walê kaw ba, na sa to sa terare a kerê hen men, bay walê kaw bay ka hen ba, na manê ka derômarañ a men.

40 Môñ kwo bay ñôrij siwil añ harê bê a bô tare a hen iyôn na, a yé na hen iyôn hende to hen sa to sa terare a kerê a men.

41 Nôbi Kema Gawra na jo manê kapê ré era sa pô ðijé kap bay bê megêrji bô têrij a ñañ bay lê têrij kêm añ bô emê iyére tori a.

⁴²Aṅ biji bô tare to dami a, kirija bijné bay ka hen a sômnij men, ômnij kapniji mêêrê mêêrê a men ya.

⁴³Nijnba, bay lê aṅgaṅ derôre ba bay a perañgê môn tare iyôn bô emê iyére to Ibarji a. Kwôni wo mari ya aṅa ré gey toyé kwôlê bi wo hen ba bi toy.»

Gwosoy kwôlo gengij sa aṅgaṅ upé ka uwôbe bô yagê naṅ mérin

⁴⁴Menba, Jésu hô kôlji gwosoy kwôlo dāṅgi sôn kôl iyôn ba: «Emê iyére to derômarañ a yi môn aṅgaṅ upé ka uwôbe bô yagê iyôn. Kwôni wo uwôn hen na, ô uwôbê tôn, yiri dôri damaṅ a aṅ ô sa ô perê ari upéri kêm keléṅ aṅ dī larirji sa ô kilij yagê bi wo hen.»

⁴⁵Menba, Jésu hô kôlji gwosoy kwôlo dāṅgi kôl iyôn ba: «Emê iyére to derômarañ a yi môn ôbi lê jeṅga wo ôrij doṅ mérin iyôn.

⁴⁶Kirija ôbi uwôn mérin wo lariri damaṅ hen menba, ô sa ô perê ari upéri kêm keléṅ aṅ dī larirji sa ô kilij mérin bi wo hen.»

Gwosoy kwôlo gengij sa bera

⁴⁷Jésu hô kôlji gwosoy kwôlo dāṅgi kôl iyôn ba: «Emê iyére to derômarañ a yi môn bera to bay uwôl bô cér a aṅ pera kuyê ka tirji gay gay hen iyôn.

⁴⁸Kirija bera hende to hen wôn nij menba, bay uré bay wurore soṅ nô kwonḡé cér a aṅ cobe kuyê bay ka hen. Ka dami ba bay uwôl bô dūṅne toji a men, ka dê ba bay bēṅ men.

⁴⁹Sa to sa terare a kerê hen na, a yé na hen iyôn hende to hen men. Manê ka derômarañ a a era sa derê tu bijné ka dôri naṅ ka habij.

⁵⁰Aṅ ka habij bay ka hen na, bay a biji bô tare to dami a, na kirij ka bijné a sômê men emnê kapniji mêêrê mêêrê ya a men hen.»

Ari upé ka kôrbi naṅ ka ôli

⁵¹Jésu hô eṅgerij bay tôri iyôn ba: «Ken hôn bô kwôlê bi wo hen kêm nij ba?» Menba, bay uwôli sara iyôn ba ciré hôn bôri kêm nij.

⁵²Menba, ôbi hô kôlji iyôn ba: «Ôbi lê magtubu wo yôn yôn wo tiri jôrij sa aṅga ôbi gel a hen na, emê iyére to derômarañ a yi môn ôbi iyéy iyére wo pô ari upé kari ka kôrbi naṅ ka ôli bô béér wori iyôn.»

Bijné ka Najarêt kaṅ Jésu

(Mk 6: 1-6, Lk 4: 16-30)

⁵³Kirija Jésu gelji kwôlê naṅ gwosore hende to hen kô nij menba, ôbi dī kirij bay ka hen aṅ ô.

⁵⁴Aṅ ô sa iyére tori a ô gelij bijné are bô iyéy dāṅare a toji a aṅ bijné kêm ka toy kwôlê bi wo ôbi dô hen na, tiniji ge kay aṅ bay kôl iyôn ba: «Na i a biri tu melênê men, néé woṅ lij aṅga dē sa kirij bay ka hen iyôn ba?»

⁵⁵Menba, bay kôl iyôn ba: «Ôbi na kema Josêp woŋ ôbi albê gurô hen men, Mari a na yori men, Jak men Josêp men Simô men Jud a men a na yênêri.

⁵⁶Yênêri kaŋ yébé kôba môrji perêrna na ya a men. Menba, tu melênê naŋ néé bi wo kêm hen ba i a biri ba?»

⁵⁷Kiriŋ bay ka hen na, ermé woji liji kwôy aŋ bay kaŋni. Niŋba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Ôbi kibi Emen na, kiriŋ ka daŋgi a ba bay a biri kwôlê haji niŋba, sa iyére tori men, perê balêri a men na, bay biri kwôlê ré.»

⁵⁸Aŋ kiriŋ bay ka hen na, ôbi li geŋê wôni gaŋ ré wô bê wo bay bi bôrji sari a ré hen.

Matiyé 14

Bay duu Ja ôbi lê batêm

(Mk 6: 14-29, Lk 9: 7-9)

¹Wulê bi wo hen na, Hérôd ôbi emê iyére to Galilé toy kwôli Jêsu wo ôm gôr kiriŋ hen.

²Menba, ôbi kôliŋ manê kari iyôn ba: «Gawra bi wo hen na, na Ja ôbi lê batêm a so perê biŋé ka ma a bulo hera hen, na ôbi a, ôbi ré ôriŋ naŋ néé woŋ liŋ aŋgaŋ geŋê hen.»

³Wôsa Hérôd na bi bay na bu Ja haarê uwôl daŋgay a wô kibi Hérodidiyad toŋ tami yêni Pilip to ôbi eŋne hen.

⁴Wôsa Ja na kôli iyôn ba: «Dé wo ré jeré ayê Hérodidiyad liŋ tamnem ré.»

⁵Gengiŋ sa kwôlê bi wo hen na, ôbi na gey dîré deréri, niŋba, ôbi na kemnaŋ na kwônê biŋé wôsa bay na bô Ja môŋ ôbi kibi Emen iyôn.

⁶Kiriŋa bay li geserê sa yê Hérôd, menba, môni Hérodidiyad wô tumô biŋé ka Hérôd uwôgeraji hen, aŋ wôrê wore bi wo hen dôri.

⁷Menba, ôbi ay tôô desiŋ yiri kôl iyôn ba: «Na mi, mi a hende ré eŋgeren kôba, na bure.»

⁸Menba, yore gwôsere aŋ môni temale hende to hen kôli iyôn ba: «Ben sa Ja ôbi lê batêm lew bô subra.»

⁹Tu Hérôd mène, niŋba, wô tôô to ôbi ré ay hen men, wô tu kwônê kergê kari hen a men na, ôbi ay tôô bi bay ré bure sa Ja bi.

¹⁰Menba, ôbi kôlji bay ré ô jera sa Ja ôbi lê batêm daŋgay a.

¹¹Bay aya sa Ja bô subra eraŋ sa biŋ môni temale hende to hen, aŋ hende ôriŋ biŋ yore.

¹²Bay tô Ja era sa ay temayri ô emé, menba, bay ô kôliŋ Jêsu kwôli.

Jésu bijn bijné ka dubu bay hen emê

(Mk 6: 30-44, Lk 9: 10-17, Ja 6: 1-14)

- 13** Kirija Jésus toy kwôli temay Ja hen iyôn menba, ôbi day bô bato a ô sêd wolé nap iyére derô gwôlê, kirija bijné toy wo ôbi ré day bô bato a ô ta menba, bay sooro nap sa iyére iyére ôrji kibi cér a tèm tèm tôri a nap têrji.
- 14** Kirija ôbi herbo tôn bô bato menba, ôbi gel kwônê bijné menba, tirji liri ja damañ menba, ôbi berare bay ômpare.
- 15** Na perare nij, menba, bay tô Jésus era ligiri a añ kôli iyôn ba: «Kirij ka na na, kelañ men, kirij kôba kô a men hen na, kôlij bijné bi ré ô perê ira ô wogé ani kelé emê.»
- 16** Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Nana ôrij doy bi bay ré ô ré, kenbay ken biji aŋgap emê.»
- 17** Menba, bay hô uwôli sara iyôn ba: «Nini nap mapa bay nap kuyê wôô a men mera.»
- 18** Menba, Jésus kôlji iyôn ba: «Eranje ben na.»
- 19** Men, ôbi bijn bijné mô tôn sa kalmê a hen añ pô mapa wo bay nap kam kuyê ka wôô hen añ bô kirij si derômarañ añ lij Emen dosé menba, biilê añ bijn bay tôri bi ré cén bijné bay ka hen.
- 20** Bijné bay ka hen, ôm uyirê añ tôri wo ba na, bay tô Jésus pô gwanê môj kibi wôô.
- 21** Kwônê bijné bay ka ôm mapa bi wo hen na, imjê na dubu bay. Yébé nap kamrê ba kwôni dênsiji ré.
- 22** Kirija bay bijn bijné emê kô nij menba, ôbi bi bay tôri day bato ré ô tera añ dôbi dîré kôlij bijné ré irê ij nij dema dîré erê tôrji a tô.

Jésu ô sa kam a

(Mk 6: 45-52, Ja 6: 15-21)

- 23** Kirija ôbi bi bijné ô nij menba, ôbi day sa keram a sêd wolé ô uwôlê Emen, kirij bay ka hen na, kirij yoy nij menba, ôbi na pini nêj hari.
- 24** Bato wo bay tôri ré day hen na, na bôb a derô cér a nij, menba, mêw liji damañ wôsa kal guro si sarji.
- 25** Menba, kirija kwôrê ka tumô yel nij menba, Jésus era sa kam a si ligirji.
- 26** Kirija bay tôri gili wo ôbi era sa kam a si ligirji hen iyôn menba, harê liji añ bay kôl iyôn ba: «Na kamjê a era hen.» Menba, harê liji damañ a menba, bay bi gura.
- 27** Menba, Jésus kôlji iyôn ba: «Harênge ré, na nôbi Jésus, dénge bôrŋge jal.»
- 28** Menba, Piyêr kôli iyôn ba: «Kelma, hena ré na jôbi tiri ba, ju ay tòm bi na erê sa kam a legem a.»

²⁹Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Era.» Menba, Piyêr herbo bô bato a aṅ ô sa kam a si ligi Jésu.

³⁰Niṅba, kirija ôbi bô wo kal ge damaṅ hen, menba, harê liri menba, ôbi ay tô erê tô kam a menba, ôbi dô tôri kôlij Jésu iyôn ba: «Kelma, gôlij naṅ en men.»

³¹Menba, Jésu jé kôbri berijni ta aṅ kôli iyôn ba: «Ju meremné na wô ayê bôô wom wo dê bi ba?»

³²Menba, kirija bay ḏay bô bato a menba, kal iyer men.

³³Bijé kêm ka bô bato a hen gel hen iyôn, menba, cubu gubarji tôn tumô Jésu a aṅ kôl iyôn ba: «Ju na Kema Emen bi tiri a men.»

Jésu berare bay ôṃpare kwône Génésarêt a

(Mk 6: 53-56)

³⁴Kirija bay ḏay tera menba, bay saji bô emê wo Génésarêt a.

³⁵Bijé ka sa iyére hende to hen gelji Jésu hôn menba, bay jé kôlij bijé naṅ sa iyére iyére menba, bay eraṅ naṅ bay ôṃpare kêm sa biri.

³⁶Men, bay uwôlêri bi ré ḏiji ciré hebé kibi bargay kari ka yi serem serem hen mera aṅ bijé kêm ka hebiri hen na, bay berare.

Matiyé 15

Jésu gel habré hara wo Jubnê nô

(Mk 7: 1-13)

¹Parisijnê naṅ bay derê tô tôô to Emen henaji Jérusalêm a era uné Jésu aṅ kôli iyôn ba:

²«Wô mi a bay tôm ré ḏage sa hara wo môjêrna ba? Wôsa bay pul kôbriji ré menba, bay ôm are mera.»

³Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «A kenbay, wô mi a kené ḏage tôô to Emen aṅ wô lij hara woṅge ḏi ba?»

⁴Wôsa Emen kôl iyôn ba: «Bij ibam naṅ yom kwôlê men, kwôni wo kôlij ibari naṅ yori kwôlo habij ba bi bay diri.»

⁵Menba, kenbay ken kôl iyôn ba: «Kwôni wo kôlij ibari naṅ yori iyôn ba: «Aṅga ré ené béṅge hen na, na bay a ené bij Emen hen.»

⁶Hen iyôn na, kwôni bi wo hen li naṅ ibari naṅ yori ré niṅ. Aṅ turṅge a ba, na aṅga ḏôri. Na hen iyôn a, kené mênij kwôlo Emen aṅ lij hara woṅge hen né ba?»

⁷Kenbay kaṅ bay kelê kwôlê kebrenge wôô wôô hen, ôbi kibi Emen Esay na kôl kwôleṅge tumô kôl iyôn ba:

⁸«Gawrê bay ka hen na, bay ay keben na nañ kibriji na mera dîba bôrji ba kelañ nañ en.

⁹Bay teben hen na déñ iyôn men, aŋga bay geliñ ðijé hen, kôba na tôô to gawrê a men.» »

Aŋga li bô gawra kagemij

(Mk 7: 14-23)

¹⁰Jésu hô uwôga kwônê ðijé ligiri a aŋ kôlji iyôn ba: «Toyénge kwôlo na kelê hen dô aŋ ken hôn bôri.

¹¹Na aŋga gawra ôm hen a lê a ôbi ré kagemij hen né, niŋba, na kwôlo soo kibri a lê a ôbi ré kagemij hen dî.»

¹²Menba, bay tô Jésus uso ða ligiri a aŋ kôli iyôn ba: «Kwôlo ju kôl hen tariŋ Parisinêñê hen ba ju hôn ham ba?»

¹³Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Gurô wo yôn yôn wo na Iban wo derômaraŋ a a dôbê ré na, bay a derêri aŋ nañ hanêri.

¹⁴Déngeji, na bay tu tiŋ ka ðerij megêrji bay tu tiŋ tô jemna, hena ôbi tu tiŋ ré ðerij megari ôbi tu tiŋ tô jemna ba, bay wôô kê m a herijji bô iyom a.»

¹⁵Menba, Piyêr kôlij Jésus iyôn ba: «Derêni bô gwosore hende to hen niŋa toyé.»

¹⁶Menba, Jésus uwôli sara iyôn ba: «Kenbay kôba ken nê m henê bô gwosore hende to hen né men ba?

¹⁷Ken hôn mega wo aŋga ré hena kibi gawra ô bôri a ba, ôbi têriŋ na kaŋ aŋ ré ba?

¹⁸Niŋba, kwôlo soo kibri a na, na kwôlo ôbi eremnéré kwôli gaŋ gaŋ, aŋ na ôbi bi wo hen a lê a bôri ré kagemij hen.

¹⁹Aŋga hena bô gawra bay a na: ermé kwôlo habij wo yi bô gawra a liri aŋa ôbi ré derij temare men, yiŋ nañ yébé ðijé men, yiŋare toŋ iyôn a tôñ hen men, gômsij men, piyé kwôlê men, tiiré megari a a men hen.

²⁰Na aŋga li a bô gawra ré kagemij bay a hen dîba emê are nañ kôbi woŋ kworij na a lê a bô gawra ré kagemij hen né.»

Iyore to na Jub ré hen bi bôre sa Jésus a

(Mk 7: 24-30)

²¹Jésu dî kirij bay ka hen aŋ ô bô emê wo Tir a men Sidôn a men.

²²Menba, iyore to tô môñ wo Kanan to bô emê iyére hende to hen era ligiri a sa kôli kaŋ ta kôl iyôn ba: «Kelma, kuŋga kelma Dabid, bô tu ŋa tiŋê men, wôsa tunu to habij geliŋ tu môñnen gusij aŋ yere lere damaŋ.»

²³Niŋba, Jésus uwôle kwôlê wôni sara ré. Menba, bay tôri era ligiri aŋ kôli iyôn ba: «Dagere, wôsa hende kaarê kula tôrna gaŋ.»

24Menba, Jésu kôl iyôn ba: «Emen joon, na wô bîjé ka Israyêl ka yi mega gamgê ka ge kay hen mera.»

25Nijba, hende era sa cubu gubare tumôri a aṅ kôli iyôn ba: «Kelma, en uwôlem li naṅ en men.»

26Menba, Jésu hô kôle iyôn ba: «Dé wo kwôni ré ay kwô wo kamrê uwôlij garê ré.»

27Menba, hende kôli iyôn ba: «Na tiri hari Kelma, nijba, gaṅ gaṅ ba garê emnê habelê kwô wo heriṅ tô kibi bay iyérji a hen né ba?»

28Menba, Jésu kôle iyôn ba: «Iyore, ayê bôô woré damaṅ, ô, ariri lij béré môṅ bi wo me gey hen iyôn.» Kirij bay ka hen menba, môṅne berare men.

Jésu berare bay ôṃpare to gay gay

29Jésu dî kirij bay ka hen aṅ ô dâ naṅ kibi cér wo Galilé. Kirij bay ka hen na, ôbi dâṅ ô merê sa keram a.

30Menba, kwônê bîjé era ligiri a naṅ bay lôrê men, bay tu tij men, bay merayê men, bîjé ka iyêl kwôlê ré men, bay ôṃpare to gay gay sa dîri tumôri a men aṅ ôbi berareji.

31Bîjé bay ka hen gel aṅga dôri ka dê kirij bay ka Jésu li hen: menṅê iyêl men, bay merayê berare men, bay lôrê ô ta men, bay tu tij gel kirij a men, menba, bay ay kibi Emen wo Israyêl.

Jésu hô bîj kwônê bîjé emê sôn

(Mk 8: 1-10)

32Jésu uwôge bay tôri aṅ kôlji iyôn ba: «Tu bîjé ka na lèn ṅa damaṅ wôsa na sa subu nij wo bay li naṅ en na, aṅ aṅga bay ré ôṃ ba naṅ. Na dîji bi bay ré ô naṅ kurôn bôrji ré, wôsa nérji ma naṅê tô geré, aṅ ka pôni ma bîj iyére ré.»

33Menba, bay tôri kôli iyôn ba: «Naa lê iyeṅ derô gwôlê na a nana upé aṅgaṅ emê aṅa kwônê bîjé bay ka hen ré emnê uyirê ba?»

34Menba, Jésu engeriji iyôn ba: «Ken ôriṅ naṅ mapa iyeṅ ba?» Bay uwôli sara iyôn ba: «Nini naṅ mapa jurgem naṅ kam kuyê dê iyôn a men.»

35Menba, Jésu bi bay bîj bîjé bay ka hen mô tôn terare a.

36Jésu enge mapa wo jurgem naṅ kam kuyê bay ka hen aṅ lij Emen dosé aṅ biilê tôn aṅ bîj bay tôri ré cêṅ bîjé bay ka hen.

37Bay kêṃ ôṃ uyirê aṅ bay pô tôri wo ba hen wiinê gwanê jurgem.

38Bîjé bay ka ôṃ mapa bi wo hen na, impê na dubu pôrbu, yébé naṅ kamrê ba kwôni dênjsiji ré.

³⁹Menba, ôbi kôlji bay ré ô ip haji nij, menba, ôbi day bô bato a ô bô emê wo Magadan a.

Matiyé 16

Parisijnê nâj Sadusijnê gey anğan ginê ciré gelé

(Mk 8: 11-13, Lk 12: 54-56)

¹Parisijnê nâj Sadusijnê jô kwini Jêsu engeriri kwôlê wô sêlijni kôl iyôn ba: «Li anğan gelé kani ka hena derômaran a béni nija gelé.»

²Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Perare ba, ken kôl iyôn ba, kiya kirij a berarê wô wo tare kurij a li derômaran sê hen

³men, tô kirij ba, ken kôl emen né uwôngê kemnêj wô wo gelbarê têt tu kirij dê. Ken hôn gengé kirij hen iyôn menba, wô mi a kené hôn bô anğa ken gel kemnêj hen né ba?

⁴Bijné kan bay bô habrê ka haw hen men, bay belé cêgeriji bij Emen hen kôba, kôl ciré gey gelé anğan gelé men dê? Ka ban na nâj anğan gelé ka Jonas bi wo hen mera dîba ka gelé ka đanji kani ré kwôy.» Menba, ôbi điji a ta.

Berênge wubere to Parisijnê nâj to Sadusijnê hen dô

(Mk 8: 14-21)

⁵Kirija si Jêsu nâj bay tôri day ô tera nij, menba, bay tôri gerban pera mapa kôbriji a tô.

⁶Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Đenge tu melênê sa yerŋe a wô wubere to Parisijnê nâj to Sadusijnê.»

⁷Menba, bay tôri engerij yirji kwôlê kôl iyôn ba: «Na wô wo nana gerban pera mapa kôbrena bi apan ôbi ré kôlij hen iyôn ba?»

⁸Jêsu toy kwôlê wo bay kôl hen menba, ôbi engeriji iyôn ba: «Wô mi a kené erem sa mapa wo ken ôrij né hen ba? Kenbay ka ayê bô wongê dê hen,

⁹kenbay kôba ken hôn né tô sôn ba? Ken erem sa mapa wo na bay mera apan bijné dubu bay na ôm hen a ré ba? Men, tôri na ba na ken pô gway iyej men ba?

¹⁰Men, ken erem sa mapa wo na jurgem apan bijné dubu pôrbu na ôm hen a ré ba? Men, tôri na ba na ken pô gway yere iyej men ba?

¹¹Kamaŋ, ken li iyej a kené hôn wo kwôlo ené kelênge hen ré gengij na sa mapa ré, kirija na en kelênge iyôn ba: «Berênge wubere to Parisijnê nâj to Sadusijnê hen dô.» »

¹²Hen dema bay ré hôn wo kwôlo Jêsu ré kôlji hen na, ré gengij na sa wubere ré nijba, ré gengij na sa ari gelé ka Parisijnê nâj ka Sadusijnê hen tô.

Piyêr kôl Jêsu ré na Krist, kwo Emen dôri hen

(Mk 8: 27-30, Lk 9: 18-21)

13Kiriņa Jésu sa biņ Sésaré Pilip a menba, ôbi engeriņ bay tōri iyôņ ba: «Nôbi Kema Gawra ba, bijné kôl ené na i ba?»

14Menba, bay uwôli sara iyôņ ba: «Ka pōni kôl jeré na Ja ôbi lê batêm men, ka pōni kôl jeré na ôbi kibi Emen Eli men, ka pōni kôl jeré na ôbi kibi Emen Jérési men, ka pōni kôl jeré na ôbi kibi Emen wo pōni perê megêri a men.»

15Menba, ôbi hô kôlji iyôņ ba: «A kenbay ba ken kôl ené na i men ba?»

16Menba, Simô Piyêr kôli iyôņ ba: «Ju na Krist Kema Emen wo mô tu geņ hen.»

17Menba, Jésu uwôli sara iyôņ ba: «Simô kema Jonas, li yi derê wōsa na gawra a yêgê sa kwôlê bi wo hen bem hen né, niņba, na Iban wo derômarāņ a a yêgê sari bem hen.

18Nôbi en kôlem, Piyêr, ju na keram aņ na sa keram bi wo hen a ené dīņ tô églis tiņê ya. Na églis to temare a nê mê mênêre ré kwôy.

19Na bem lakêlê ka emê iyére to derômarāņ a kôm a aņ aņga ju ha sa terare a na ba, a hariņ ta derômarāņ a men, ka ju busur sa terare a na ba, a beseriņ ta derômarāņ a men.»

20Menba, Jésu yêge maa bay tōri bi bay ré kôliņ kwôni dīré na Krist, kwo Emen dōri hen ré pa pa.

Jésu kôl kwôli temare to dīré ma menba, dīré jê sé kamņê

(Mk 8: 31 - 9: 1, Lk 9: 22-27)

21Ayiņ tōri kiriņ bay ka hen na, Jésu kôliņ bay tōri iyôņ ba: «Na erê kwôy Jérusalêm a, aņ surņê naņ damné kaņ bay bê kwôbe naņ bay derê tô tô to Emen a gelen gusiņ damaņ, aņ bay a deren, niņba, sa wôd, subu tori menba, na jê sé kamņê men.»

22Piyêr biri ôriņ wolé nayri aņ kôli iyôņ ba: «Kelma, bi aņga iyôņgi hen sa sam a ré men, bi Emen ayji aņ sam a.»

23Niņba, Jésu bul upéri aņ kôli iyôņ ba: «Ô kelaņ naņ en, Sidan, wōsa ju gey dōben harê bôn a. Ermé wom nêmiņ naņ kwo Emen ré. Ermé wom na kwo gawrê.»

24Menba, Jésu kôliņ bay tōri iyôņ ba: «Hena kwôni ré gey era tōn a ba, bi uwôl yiri aņ men, ay gurô tagelê wori woņ temare sari a aņ era tōn a.

25Wōsa kwôni wo gey gemé yiri ba, yiri a mênij, niņba, kwôni wo uwôl yiri aņ wō san na, ôbi a sa upéri hôriņ men.

26Hena kwôni ré uwōņ aņga sa terare a na kêm aņa ré mêne merê tu geņ wori ba, na mi a ôbi ré uwōņ bô a ba? Men, na mi a kwôni ré bé aņa ré kerāņiņ merê tu geņ wori bi wo hen ba?

²⁷Wôsa nôbi Kema Gawra na hera sa terare a na nap dampare to Iban men, nap manê ka derômaraj a a men, aj i i ba, na sa têbêri sa kôbri nap jé lêri, jé lêri.

²⁸Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, perê bîjé ka na na, ka pôni a ma ré tô aj bay a gelen nôbi Kema Gawra na bulo hera nap dampare tijê wô emê iyére tijê.»

Matiyé 17

Tu Jésus bilij yi gay

(Mk 9: 2-13, Lk 9: 28-36)

¹Wulê jii cêgê menba, Jésus tô si Piyêr nap Jak nap yêni Ja aj ôrij nap ci sêd wolé nap bîjé ta sa keram wo yêngi a.

²Kirij bay ka hen na, tu Jésus bilij yi gay tirji a, wôsa tiri jerapnê môn tare to tay iyôn men, bargay kari kôba bilij bôrê môn kirij ka perajgi iyôn a men.

³Kirij bay ka hen na, bay tôri ka subu nap dí hen gel si Moyis nap Eli era sa iyêl nap dí.

⁴Menba, Piyêr kôlij Jésus iyôn ba: «Kelma, dô wo na merênge na mera. Hena jeré gey ba na lê iyéy gergé subu, pôn tom men, pôn to Moyis men, pôn to Eli a men.»

⁵Piyêr iyêl ba ya tô menba, kirij ka geri ka perange kirij so sa têlji ta, menba, tôô gawra ôm bô a kôl iyôn ba: «Kwo debe hen na, na Keman, en piri damañ men, ôbi a na yi derê wupê a men, toyênge kwôlê kibri a.»

⁶Kirija bay tôri bay ka subu nap dí hen toy tô gawra bi wo hen menba, bay herij aj di kwiniji tôñ wôsa harê liji damañ.

⁷Jésu uso ligirji a sa hebeji aj kôlji iyôn ba: «Harênge ré, henange ta.»

⁸Kirija bay pô sarji ta menba, bay gel na Jésus a débé pini mera.

⁹Bay herbo tôñ sa keram a menba, Jésus yêge marji kôlji iyôn ba: «Kôlijge kwôni kwôli pelal wo kené gelo hen né kwôy wo nôbi Kema Gawra na jij sij kampê.»

¹⁰Menba, bay tôri engeriri iyôn ba: «Wô mi a bay derê tô tôô to Emen ré kôl Eli a ré hera tumô Krist kwo Emen dôri hen ba? »

¹¹Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Na tiri, Eli a hera sa panê are kêh hôrij nap kiniji kiniji.

¹²Nijba, en kelênge Eli na hera nij, nijba, bay na hône ré men, bay na liri anja bôrji gey a men, na hen iyôn a, bay ré gilij tun nôbi Kema Gawra gusij men hen.»

¹³Hen dema bay tôri ré hôn wo ôbi ré kôlji na kwôli Ja ôbi lê batêm hen tô.

Jésu dage tunu to habij sa kema

(Mk 9: 14-29, Lk 9: 37-43)

¹⁴Kiriņa Jésu naŋ bay tôri saji dâ naŋ kwônê biŋé niŋ menba, gawra wo pônî so sa jubu gubari tòn tumôri a.

¹⁵Aŋ kôli iyôn ba: «Kelma, bô tu ɲa to keman men, wôsa gesemem liri aŋ geliŋ tiri gusiŋ damaŋ men, liri aŋ ôbi heriŋ bô tare a men, bô kam a a men kwôy kwôy.

¹⁶Na en ôriŋ naŋ dî ô biŋ bay tôm niŋba, bay nê m berarêri ré.»

¹⁷Menba, Jésu kôl iyôn ba: «Kenbay ka ayê bôô woŋge naŋ aŋ ken mô wô lê habré hen na, na merê na wô lê naŋ ken yôd ba? Men, na têê iyeŋ a ené ulê bôn jalê sarŋge a ba? Eraŋge naŋ kema bi ben na.»

¹⁸Menba, Jésu ône tunu to habiŋ hende to hen naŋ nééri menba, hende séŋ bô kema bi wo hen a, aŋ ôbi berare kiriŋ bay ka hen.

¹⁹Menba, bay tôri dôra ligiri a aŋ kôli iyôn ba: «Wô mi a na niné nê m dagê tunu to habiŋ hende to hen né ba?»

²⁰Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Na wô ayê bôô woŋge wo dê mera, wôsa na tu kwôlê a ené kelêŋge hen, hena ayê bôô woŋge henaŋ né dê mega gusiŋ siwre iyôn hari kôba, kené kôliŋ keram wo hen: «Dôriŋ ju ô wolé kiriŋ ka na» kôba ôbi henaŋ ré dôriŋ dîba ani ka ré gelêŋge ba ré naŋê.

[²¹Niŋba, tunu to habiŋ to hen iyônŋi hen na, na uwôlê Emen men, jerê yi sa emê a men mera a nê m dagêre.]»

Jésu hô kôl kwôli temayri men, kwôli jê sé kampê wori a men

(Mk 9: 30-32, Lk 9: 43-45)

²²Kiriņa bay tô Jésu daŋ Galilé menba, ôbi kôli bay tôri iyôn ba: «Bay a beren nôbi Kema Gawra biŋ biŋé,

²³aŋ bay a deren, aŋ sa wôô, aŋ sa subu tori menba, na jê sé kampê.» Kiriŋ bay ka hen na, tirji li ɲa damaŋ wô kwôlo ôbi kôlji hen.

Têbê wôgê wo bô iyéy Emen a

²⁴Kiriņa bay sa biŋ Kapêrnayôm a menba, bay eŋgé wôgê ka iyéy Emen a hen era sa ligi Piyêr a aŋ kôli iyôn ba: «Rabi woŋge ba, têbe wôgê wo iyéy Emen a ré ba?»

²⁵Menba, Piyêr uwôli sara iyôn ba: «Ôbi têbe.» Kiriņa bay ô ira menba, Jésu ay kwôlê aŋ kôliŋ Piyêr iyôn ba: «Na kwôli mi a jeré erem ba? Kilmé ka sa terare a na ba, na si i a têbêji wôgê ba? Na kamniŋi laba, na kergê dî ba?»

²⁶Menba, Piyêr uwôli sara iyôn ba: «Na kergê.» Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Iyôn ba kam iyére ba têbe ré.

²⁷Niŋba, bi bô biŋé ré mène ré na, ô ju ô ulê kuyi bô cér a aŋ kuyê ka tumô ka já beré hen na, ju bôl kayriŋi aŋ já upé selé to a nê m têbê wôgê wom men, kupê men. Ay, ju ôriŋ têbiŋ wôgê wona.»

Matiyé 18

I a na kwo dami bô emê iyére to derômarañ a ba?

(Mk 9: 33-37,42-48, Lk 9: 46-48, 17: 1-2)

¹Kirij bay ka hen na, bay tô Jésu uso da jôb a ligiri a aṅ engereri iyôn ba: «I a na kwo dami bô emê iyére to derômarañ a ba?»

²Menba, Jésu uwôga kema wo dê sa dîri derôrji a,

³aṅ kôlji iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelêṅge hen: hena kené bul ermé woṅge ré aṅ ken yi môṅ kema wo dê bi wo na hen né a men na, ka ulê têṅge bô emê iyére to derômarañ a ré kwôy.

⁴Na ôbi á, kwôni wo ermé wori ré yi môṅ kwo kema wo dê bi wo na hen na, ôbi a yé kwo dami bô emê iyére to derômarañ a.

⁵Men, i i wo bu kema wo dê mega kwo na hen, yiri a wô kibi henen na, na nôbi a ôbi ré beren a yiri a hen men.»

Têrij na, na aṅga habij damaṅ

⁶«Kwôni wo li aṅ bîné ka iya ka bi bôrji san a aṅ yi môṅ kamrê iyôn ré herij na, hena bay ré hari keram wo dami a tôri a aṅ bay ré uwôli a bô cér a kôba na aṅga dê gôlij gusij to Emen a gili hen hena ôbi ré li kwo iya wôni ré kurij.

⁷Bîné ka sa terare a na, mô bô bô emê a wô kibi aṅga lamê ka gay gay hen. Aṅga lamê ba, a napê ré haji, nijba, bô emê a kurij sa ôbi lamê gawrê bê a bô têrij a hen.

⁸Hena kôm ley, têm ley a ca lê aṅa jeré li têrij na, karji ju bêt kelaṅ aṅ ju mô tu geṅ nap kunum nap merayê dô dê wo jeré ô bô tare to yi nap kunu hen nap kôbem wô men, têm wô men hen.

⁹A hena ré na tum a lê aṅa jeré li têrij na, dôre ju ulêṅ kelaṅ, ju mô tu geṅ nap kunum nap tum pôn dô dê wo jeré ô bô géhên a to na tare to enge bariṅ ré hen nap tum wô hen.»

Gwosoy kwôlo gengij sa demañne to ge kay

(Lk 15: 1-7)

¹⁰«Berêṅge dô wô wo kwôni maa kelê dîré berê bîné ka yi môṅ kamrê iyôn hen môṅ ani ré, wôsa en kelêṅge, manê ka derômarañ a ka gemji hen na, yi kibi Iban wo derômarañ a ta ta wô sarji.

[¹¹Wôsa nôbi Kema Gawra en era sa terare a na, na wô gôlij nap bîné ka ge kay hen.]

¹²Na kwôli mi a kené ermé ba? Hena kwôni ré ôrij nap gamgê arew aṅ kwo pôn ge kay ba, ôbi a dé tô ka ba tôre deṅgêse kibi deṅgêse hen sa keram a bîj kwôni gemé aṅ dîj yiri ô wogij kwo pôn bi wo ge kay hen né ba?

13Na tu kwôlê a ené kelênge hen, hena ôbi ré uwopni na, ôbi a lê yi derê damaŋ wô sari dê tô ka ba tôre deŋgêse kibi deŋgêse hen.

14Na ôbi á, Ibareŋge wo mô derômaraŋ a hen kôba, ré gey bi kema pôn nêŋ perê kamrê bay ka hen ré kay ré hen.»

Hena yênem ré li têriŋ ba

15«Hena jeré gel yênem ré li têriŋ ba, ju ô kôli pini. Hena ôbi ré toy kwôlê kem a ba, ju hô bôri mega yênem.

16A hena ôbi ré toy ré ba, ju hô wogé megam wôni pôn réba wôô naŋ ju aŋ mega wo magtubu to Emen kôliŋ hen iyôŋ ná, bi kwôlê kêŋ panij tumô biŋé wôô réba subu a.

17A hena ôbi ré hô toy ré a sôŋ ba, ken ôriŋ naŋ dí tumô églis a. A hena ôbi ré hô toy ré a sôŋ ba, ken bôri na mega ôbi henê Emen né men, môŋ bay eŋgé wôgé iyôŋ a men.

18Na tu kwôlê a ené kelênge hen, aŋga ken ha sa terare a na ba, Emen a harê derômaraŋ a men, ka ken buser sa terare a na ba, Emen a beseré derômaraŋ a a men.»

Uwôlê Emen

19«En kelênge hena biŋé wôô perêŋge a hen sa terare a na, bi bôri pôn eŋgerij ani kani na, Iban wo mô derômaraŋ a hen a biji are bay ka hen.

20Wôsa kirija biŋé wôô ley subu ley daŋji naŋ henen na, nôbi ena perêri a ya men.»

Kwôlo gengij sa kwôni wo kaŋ dé bôri jalê sa megari a

21Piyêr uso dá ligi Jêsu a aŋ kôli iyôŋ ba: «Kelma, hena yênen ré lèn habij ba, na dé bôn jalê sari a têê iyeŋ ba? Têê jurgem ba?»

22Menba, Jêsu uwôli sara iyôŋ ba: «Na têê jurgem mera ré, nijba, na têê tôre jurgem kini jurgem dí.

23Na ôbi á, emê iyére to derômaraŋ a na, yi môŋ kelma wo gey bi manê kari ré dêŋseri aŋgari ka ré yi kôbriji a hen.

24Kirija ôbi ay tô deŋsê ari upé kari bay ka hen menba, bay eraŋ naŋ gawra wo ré têbê na milijôn arew bay.

25Ani ka gawra bi wo hen ré têbij ba naŋ menba, kelma bi wo hen ay tôô bi bay ré pôri kelêŋ ôbi naŋ tamni naŋ kamni naŋ ari upéri kêŋ aŋ bay ré eraŋ naŋ larirji sa têbij telare hende to hen kêŋ.

26Menba, gawra bi wo hen kuriŋ tipare tumôri a aŋ kôli iyôŋ ba: «Kelma, bô tu ja tijê men aŋ na têbem kerê seŋge.»

- ²⁷Menba, kelma bi wo hen bô tiri tô lê ña a menba, dô telare hende to hen sari a aṅ aṅ ñiri ô sari seṅge.
- ²⁸Kiriña gawra bi wo hen so iyé kelma hen iyôṅ menba, ôbi jimijñ ñaṅ megari wo ré biri gursu sak môj menba, ôbi biri yêêri tu temare a aṅ kôli iyôṅ ba: «Já têben telare tijê kemnêṅ kemnêṅ.»
- ²⁹Menba, megari bi wo hen kuriñ tôṅ tumôri a aṅ uwôlêri kôl iyôṅ ba: «Bô tu ña tijê men aṅ na têbem kerê seṅge.»
- ³⁰Ñiṅba, ôbi gey toyé biri ré, aṅ ôriñ ñaṅ ñi ô uwôli daṅgay a kwôy wo ôbi eṅgiñ telare tori hende to hen kô.
- ³¹Menba, kiriña megêri gel aṅga ôbi liñ megari bi wo hen iyôṅ na, yi tu ña aṅ bay ô dôriñ kelma woji aṅga megarji ré la hen.
- ³²Menba, kelma uwôgari aṅ kôli iyôṅ ba: «Ôbi bô habrê, wô sômê wo ju sôm san a aṅ en dô telare tijê sam a hen na,
- ³³jôbi kôba ré jeré berê tu ña to megam bi wo hen môṅ kwo nôbi en bôriñ tu ña tom hen iyôṅ men ré ba?»
- ³⁴Bô kelma tari aṅ ôbi bi bay biri uwôl daṅgay a kwôy wo ôbi têbiñ telare tori hende to hen kô.
- ³⁵Iyôṅ ba, hena kené ñi bôṅge jal sa megêṅge a ñaṅ bôô pôn ré ba, na hen iyôṅ hende to hen a Iban wo derômarañ a hen ré dé bôri jalê sarṅge a ré men.»

Matiyé 19

Kwôlo Jésu geliñ biñé gengiñ sa kariñare kurô

(Mk 10: 1-12)

- ¹Kiriña Jésu dôriñ biñé kwôlê hen iyôṅ kô niñ, menba, ôbi hena emê wo Galilé a ô emê wo Judé a cêgi cér wo Jurdê a.
- ²Kwônê biñé ô tôri a menba, kiriñ bay ka hen, ôbi berare bay ômṅpare.
- ³Menba, Parisiñêṅê ka pôni jô kwini aṅ eṅgeriri kwôlê wô séliñ bôri kôl iyôṅ ba: «Tôô tona kôl wo iba ré dagê tamni ñaṅ bô geyé wori hari ba?»
- ⁴Menba, Jésu uwôlji sara iyôṅ ba: «Na ken dêṅse kwôlo na liñ bô magtubu to Emen a kôl iyôṅ ba, ayiñ tôri kiriña Emen ñiñ tô terare na, ôbi ñi gawrê iba ñaṅ iyore ré ba?
- ⁵Aṅ ôbi kôl iyôṅ ba: «Na wôsa bi wo hen aṅa iba ré dé ibari ñaṅ yori aṅ aṅ dé yiri ñaṅ tamni. Aṅ bay wôô hen na, a yiji na gawra wo pôni.»
- ⁶Mega hen iyôṅ na, bay na biñé wôô ré niñ, niṅba, bay yi mega gawra pôn. Na tôri bi wo hen aṅa kwôni ré bisiré aṅga Emen day liñ kurôṅgi yi wo pôn hen né hen.»

⁷Menba, bay hô uwôli sara iyôn ba: «A hena ré na hen iyôn menba, wô mi a tôô to Moyis na ré kôl kirija kwôni ré dage tamni ba, ré buru magtubu toj bê tôre kôbre a ba?»

⁸Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Na wô bô denjelé wonje aya Moyis na ré ayij tôô bi kené dage yébérnge hen díba tumô ba na hen iyôn né.

⁹Nijba, nôbi, en kelênge, hena iyore to ré yij naj kwôni ré tô aya kurôre ré dagere aji enjij to dângi na, ôbi yij na yijare toj têrij hen.»

¹⁰Menba, bay tôri kôli iyôn ba: «A hena kwôli engé wo iba naj iyore ré ôm hen iyôn ba, bi engé yi naj mera ta?»

¹¹Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Na bijé kêm a nê mê henê bô kwôlê bi wo hen iyôn né, nijba, na ka Tunu yêge sari biji hen a henê.

¹²Wôsa aŋga a jôrij gawra engé iyore na, tôrji kwône, mamê ka pôni na mamê bô yorji men, ka pôni na gawré a lê a bay ré yij mamê men, ka pôni yi mamê naj bô geyé woji aji ayij yirji uwôlij béré wô emê iyére to derômaraŋ a a men. Kwôni wo nê mê bô bôri sa kwôlê bi wo hen ba, bi bi.»

Jêsu tô kibri sa kamrê ka dê dê a

(Mk 10: 13-16, Lk 18: 15-17)

¹³Bay eraŋ naj kamrê bi Jêsu ré uwôl kôbri sarji a men, ré uwôl Emen wô sarji a men. Nijba, bay tôri naj bijé bay ka hen.

¹⁴Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Dênge kamrê bi era yen a díba ken jôrengeji ré, wôsa emê to derômaraŋ a yi gengij sa bijé ka yi mega kamrê bay ka hen iyôn.»

¹⁵Menba, ôbi uwôl kôbri sa kamrê bay ka hen menba, ôbi ô ta hari nij.

Kema mana woj ôbi uné

(Mk 10: 13-16, Lk 18: 18-20)

¹⁶Kema mana wo pôni uso ligi Jêsu a aji engereri iyôn ba: «Rabi, na mi ka dôri a ené lê aya ené môrij tu geŋ naj kunun ba?»

¹⁷Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Wô mi a jeré engeren gengij sa aŋga dôri ba? Emen pôn nê hari a na gawra wo dôri. Hena jeré gey merê tu geŋ ba, ju bi kwôlê sa tôô to Emen a.»

¹⁸Menba, ôbi kôlij Jêsu iyôn ba: «Na tôô to yôn ba?» Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Já deré gawra ré men, já yij yijare toj têrij né men, já gemsê ré men, já piyé kwôlê ré men,

¹⁹já bij ibam naj yom kwôlê men, já geyé megam mega wo ju geyij yem hen iyôn a men.»

²⁰Menba, kema mana bi wo hen hô kôlij Jêsu iyôn ba: «Tôô hende to hen en li kêm nij. A na mi a hô ban a sôn ba?»

- ²¹Menba, Jésu hô kôli iyôn̄ ba: «Hena jeré gey yé gawra wo dôri cerêd ba, ju ô perê ari upérem kê̄m, ju kelê̄n̄ ān̄ ju dî larirji cê̄n̄ bay nimré, ān̄ já upé ari upé derômarañ a ān̄ jôbi ju era tôn̄ a.»
- ²²Kiriña ôbi toy hen iyôn̄ menba, tiri mêne ān̄ ôbi kuriñ ô ta wôsa ari upé kari mē gap̄.
- ²³Menba, Jésu kôliñ bay tôri iyôn̄ ba: «Na tu kwôlê a ené kelê̄nge hen, bi ôbi upé ré si bô emê iyére to derômarañ a na, iyêre gap̄.
- ²⁴En kelê̄nge, jambal a sé lew si tu iyom libra gôliñ ôbi upé bi ré si bô emê iyére to Emen a.»
- ²⁵Kiriña bay tôri toy hen iyôn̄ menba, dê sarji ān̄ bay kôl iyôn̄ ba: «Hen iyôn̄ ba, i a upé gelê ba?»
- ²⁶Menba, Jésu bôri ān̄ kôli iyôn̄ ba: «Tu gawrê ba, na ānga gawra a nê̄mê lê ré, niñba, Emen nê̄m lê are kê̄m.»
- ²⁷Menba, Piyêr kôli iyôn̄ ba: «Ju gel, nini dê̄n̄ ari upérni kê̄m ān̄ nini era tôm, a hen ba, kwoni nibay ba a yé iyeñ ba?»
- ²⁸Menba, Jésu uwôli sara iyôn̄ ba: «Na tu kwôlê a ené kelê̄nge hen, kiriña nôbi Kema Gawra na sa erê merê sa gagay kenare woñ hini emê wupê sa terare to kôrbi a hen na, kenbay ka môj kibi wôô ka na ken ô tôn̄ a hen kôba, ka sa merê sa gagay kenare woñge a hen iyôn̄ men, wô jerê kwôlê sa tô môñ wo Israyêl wo môj kibi wôô hen men.
- ²⁹Ān̄ i i wo d̄oñ iyére tori men, yê̄nêri kañ yébé nañ kañ impê men, d̄oñ ibari nañ yori men, kamni men, sa terare tori men ān̄ a men wô san na, ôbi a hô upé are bay ka hen têê arew hôriñ men, a merê tu geñ nañ kwini a men.
- ³⁰Bijé kwône ka nà ná ka tumô hen na, haw hen, na bay a yé bay cêgê men, bay cêgê ka haw hen, a herê yé bay tumô men.»

Matiyé 20

Bay jé ka bô yagê tijador a

- ¹«Emê iyére to derômarañ a yi nê̄mij môñ ôbi iyéy yagê tijador wo jô kirij ô wogé bijé bi ré ô liri jé iyôn̄.
- ²Bay bij nañ bay jé kari bay ka hen mega wulê pôn ba, ré na nañ selé pôn a men, menba, ôbi biji bay ô bô yagê haji niñ.
- ³Tare uwoy dê menba, ôbi si tu wolé menba, gel bijé kañ bay wogé jé ka d̄angi ka uwonji jé ré ān̄ môrji sēnge d̄ê̄n̄ iyôn̄ hen.
- ⁴Menba, ôbi kôli iyôn̄ ba: «Erê̄nge tô megê̄r̄nge bay jé a yañ ān̄ na sa têbê̄nge nañ tô geréri.»

⁵Menba, bay ô tô megêrji bay jé a haji nij. Ôbi iyéy yagê bi wo hen hô so nô nap tu tare men, tare to bôy kôbre a men menba, ôbi uwôn bijé menba, kôlji na mega wo ré kôlij ka tumô hen iyôn men.

⁶Kirija ôbi hô so nap perare burgôm menba, ôbi uwôn bijé ka pôni ka môrji senge déj iyôn menba, ôbi engeriji iyôn ba: «Wô mi a kené ô lê jé kemnêj né ba?»

⁷Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Nini uwôn jé ré apa niné débij senge hen.» Menba, ôbi hô uwôlji sara iyôn ba: «Erênge bô tijador tijê.» »

⁸«Kirija tare ta kirij nij menba, ôbi iyéy tijador hende to hen uwôga mana wori woj ôbi berê sa jé hen, bi ré uwôgaji aj ré têbiji ayij tô sa ka ré sa cêgê kwôy sap sa ka ré sa tô kirij a.

⁹Bijé ka ré era bô yagê perare burgôm hen kôba bay têbiji selé pôn pôn.

¹⁰Ka ré era tô kirij hen na, erem mega wo ciré upé dê ka ré sa tu tare hen, nijba, bay têbiji na selé pôn pôn hende to hen men.

¹¹Kirija bay uwôn selé pôn pôn hen iyôn menba, bôrji mène sa ôbi iyéy tijador a.

¹²Aj bay kôl iyôn ba: «Kamañ ka era cêgê hen li jé na tare pôn nêj hare menba, ju têbiji némij nap nibay ka niné era tô kirij aj tare uwoyéni men, nini merêne damañ a men hen ba?»

¹³Menba, ôbi uwôlij kwo pôni sara iyôn ba: «Melapnen, nôbi en lêm habij né, wôsa nana bij sara wo ené têbênge tu tare pôn ba selé ré selé pôn pôn ré ba?»

¹⁴Enge selé tom to pôn hen aj ju ô erê wom ham nij. Kwo era cêgê hen kôba, na biri na selé pôn môj kwo en bem hen iyôn men.

¹⁵Anğa en gey lê nap ari upéren ba na lij né ba? Wô mi a jeré li terbére sa anğa dôri ka en li hen ba?

¹⁶Na ôbi á, ka era cêgê ré yé bay tumô men, bay tumô a yé bay cêgê men hen.» »

Jésu hô kôl kwôli temayri men, kwôli jê sé kampê wori a men

(Mk 10: 32-34, Lk 18: 31-34)

¹⁷Kirija Jésu ô diré erê Jérusalêm a nap bay tôri ka môj kibi wôô hen menba, ôbi kôlji geré iyôn ba:

¹⁸«Ken toy, nana erênge na Jérusalêm a hen, aj bay a beren nôbi Kema Gawra bij damné kap bay bê kwôbe men, bay derê tô tô to Emen a men, aj bay a dén kwôlê woj temare san a.

¹⁹Men, bay a nôgen bij bijé ka na Jubjê ré hen men, bay a ayren men, bay a sên nap tinêre men, bay a béren sa gurô tagelê aj na ma aj sa wôô, subu tori menba, na jê sé kampê.»

Anğa yoo si Jak nap Ja uwôlij Jésu

(Mk 10: 35-45, Lk 22: 25-27)

- 20**Yoo kam Jébédé era ligi Jésu a naɲ kamne aɲ hende cubu gubare tumôri a aɲ engereri kwôlê.
- 21**Menba, ôbi kôle iyôn ba: «Me gey na mi ba?» Menba, hende uwôli sara iyôn ba: «Kammen ka wôô na na, en gey bi kwo pôn ré sa mô sa kôm woɲ gusurô a men, kwo pôn ré sa mô sa kôm woɲ maa a men bô emê iyére tom a.»
- 22**Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Aɲga ken engere hen ba, ken hôn dô bi ba? Ka nê mê yê kam kaɲ bô emê ka na yê hen ba?» Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Niɲa nê mê yê seɲge.»
- 23**Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Ka yê kam kaɲ bô emê ka na yê hen haɲge, niɲba, kwoɲ merê sa kôbi woɲ gusurô a men, kwoɲ ma a a men na, na nôbi a gengé ré, niɲba, na Iban a gengé kirij wô biɲé kari ka ôbi na bu sa têrji niɲ hen.»
- 24**Kiriɲa bay tôri ka ba môj hen toy kwôlê bi wo hen menba, bôrji tarji sa megêrji bay ka wôô hen.
- 25**Menba, Jésu uwôgeji dâ kwari a aɲ kôlji iyôn ba: «Ken toy, kilmé ka sa terare a na ôm sa biɲé kaji men, biɲé ka damné kôba gôlij sarji a men.
- 26**Niɲba, kenbay ba bi yi hen iyôn perêrɲge a ré. Perêrɲge a hen aɲa kwôni ré gey yé kwo dami ba, bi yi mana woɲge men,
- 27**kwo gey yé kwo tumô ba, bi yi lema woɲge men.
- 28**Na hen iyôn a, nôbi Kema Gawra ené era sa terare a na, na wo biɲé ré yi manê kaɲé ré, niɲba, na wô yé mana woji men, ayê yen biɲ temare têbiɲ sa biɲé ka kwôni a men.»

Jésu biɲ bay tu tiɲ wôô gel kirij

(Mk 10: 46-52, Lk 18: 35-43)

- 29**Kiriɲa Jésu naɲ bay tôri dî Jériko aɲ ô ta menba, kwônê biɲé kôbe tôri.
- 30**Bay tu tiɲ wôô mô bêɲgê geré aɲ toy wo ré na Jésu a ré erê hen, menba, bay kôl kaɲ a iyôn ba: «Bô tu ɲa toni men, Kelma, kuɲga kelma Dabid.»
- 31**Kwônê biɲé naɲji aɲ kôlji ré wôm tôn, menba, bay hô kôl naɲ néérji a iyôn ba: «Bô tu ɲa toni men, Kelma, kuɲga kelma Dabid.»
- 32**Menba, Jésu dèbu tôn, aɲ uwôgaji aɲ kôlji iyôn ba: «Na mi a kené gey bi ené li béɲge ba?»
- 33**Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Kelma, niné gey gelé kirij.»
- 34**Menba, Jésu bô tu ɲa toji aɲ hebe tirji aɲ kirij bay ka hen na, bay gel kirij sél aɲ ô tôri a.

Matiyé 21

Jésu si bô Jérusalêm a

(Mk 11: 1-11, Lk 19: 28-40, Ja 12: 12-19)

- ¹Kiriña Jésus nan bay tôri saji ða nan Jérusalêm menba, bay sa bijji Bêtpajé si kwa Keram wo Olibiyé,
- ²menba, Jésus jé bay tôri wôô an kôlji iyôn ba: «Erênge iyére to tumôrnge a hen an ka uné kura harij tôn nan kemare kware a, bisirêngeji ken erañ ben.
- ³Hena kwôni ré engerênge ba, ken kôli iyôn ba: «Na Kelma a geyé.» Menba, bay a ðênge ka erañ senje.»
- ⁴Are bay ka hen yi hen iyôn, bi kwôlo ôbi kibi Emen na kôl hen na, ariri ré lij. Ôbi na kôl iyôn ba:
- ⁵«Kôlînge bijé ka Sijnô iyôn ba: Gel, Kelma wonge era unénge hen ya. Na gawra wo kalêri jal an ðaya sa kura nan kemare tôre a.»
- ⁶Menba, bay ô an liji mega wo Jésus ré kôlji hen iyôn.
- ⁷Bay ô erañ nan kura hende to hen nan kemare menba, bay bi bargay kaji cêgere a an Jésus ðay merê sara.
- ⁸Menba, bijé kwône tô bargay kaji bi tô geré wo ôbi ða ôrij ya hen men, ka pôni piya kôbi gurô sa bi ya a men.
- ⁹Kwônê bijé bay ka hen ka pôni ka ge tumô men, ka ba cêgê men an bay kaarê gura ôm iyôn ba: «Hosana, heramê yi wô sa kuŋga kelma Dabid, terê kibi yi wô sa kwo era nan hini Kelma hen men, heramê yi wô sa kwo mô ta ðên derômaran a hen a men.»
- ¹⁰Kiriña Jésus sa bij Jérusalêm menba, bijé ka Jérusalêm a kê m sun an bay engere iyôn ba: «Gawra bi wo hen na i ba?»
- ¹¹Menba, kwônê bijé ka ré bari hen uwôlji sara iyôn ba: «Na Jésus wonj ôbi kibi Emen wo Najarêt bô emê wo Galilé a.»

Jésu ô bô iyéy Emen a

(Mk 11: 15-19, Lk 19: 45-48, Ja 2: 13-22)

- ¹²Jésu si derô haba wo iyéy Emen a menba, ôbi dage bijé kê m ka erañ nan anjan gara hen men, ka era wô kelé are a men hen. Men, ôbi nôgerê tabel to bay kerangê gursu nan ari merê ka bay ðére derare gara hen hee a men.
- ¹³Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Bay li bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Iyére tijé a yé iyéy uwôlê Emen.» Menba, kenbay ken ayre lij kini merê bandi.»
- ¹⁴Kirij bay ka hen na, bay tu tij nan bay moré eraji ligiri a bô iyéy Emen a an ôbi berariji.

15Nijba, damné kañ bay bê kwôbe nañ bay derê tô tô to Emen gelji anğa dê sa kirij ka Jêsu li kêm hen men, toy kamrê ka bi gura bô iyéy Emen a kôl iyôn ba: «Hini emê yi wô sa kuñga kelma Dabid» hen a men, menba, bôrji mêne.

16Menba, bay kôlij Jêsu iyôn ba: «Ju toy kwôlo bay kôl hen ba?» Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Ew, en toy dô. Nijba, na ken dêñse kwôlo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Na ju li añ kamrê ka dê dê nañ kañ kibi kuba na heramem hen né ba? » »

17Menba, ôbi dîji añ, añ si ô, añ ô wulê Bétani.

Tôgôre to yêre nañ añ Jêsu tômne

(Mk 11: 12-14,20-24, Lk 13: 6-9)

18Tô kirij wo bay hena Bétani ciré hera Jérusalêm a menba, kurôn li Jêsu.

19Ôbi gel tôgôre to dèbe bêñgê geré menba, ôbi ô da dîré karê yêre emê nijba, ôbi uwôn na mare mera. Menba, ôbi kôlij tôgôre hende to hen iyôn ba: «Ma yê cêgê ré nij yôd.» Menba, kirij bay ka hen na, tôgôre hende to hen hay.

20Kirija bay tôri gel hen iyôn menba, tiniiji ge kay añ bay kôl iyôn ba: «Na iyeñ a tôgôre hende ré hay lew hen iyôn ba?»

21Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «En kelêñge na tu kwôlê: hena kené meremnê sa ayê bôd woñge a ré ba, na anğa ken gel sa tôgôre a hen, a kené lê mera ré nijba, hena kené kôlij keram wo hen «Dô yem ju ô kurij bô cér a» kôba, ariri a lij.

22Hena kené bi bôrñge sa Emen a ba, anğa yôn yôn ka ken uwôli ba, ka upé.»

Tôô to Jêsu lij are kêm hen ba, na i a biri ba?

(Mk 11: 27-33, Lk 20: 1-8)

23Jêsu ô derô haba wo iyéy Emen a ô dôrij bîjé kwôlê menba, damné kañ bay bê kwôbe nañ surñê eraji ligiri a añ kôli iyôn ba: «Na i a bem tôô hende to ju lij are kêm hen ba?»

24Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Nôbi kôba na engerêñge kwôlê pôn men, hena kené uwôlen sara dema ené kelêñge na ba i a ben tôô hende to en lij are bay ka kêm hen ba men.

25Batêm to Ja na lij bîjé hen na, na hena na derômarañ a laba, na ligi gawrê a dî ba?» Menba, bay narij perêrji a kôl iyôn ba: «Hena nana kôl ré hena na derômarañ a ba, ôbi a kelê wô mi a na nana bi bôrna sari a ré ba?»

26A hena nana kôl ré hena na ligi gawrê ba, nana hôn dô wo bîjé ré geyé ré, wôsa bay bô Ja mega ôbi kibi Emen iyôn.»

27Menba, bay kôlij Jêsu iyôn ba: «Nini hôn né.» Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Iyôn ba, nôbi kôba, na kelêñge na nañ tôô to yôn a ené lij are bay kêm hen né men.»

Kwôlo gengijn sa kam gawra ka wôô hen

- 28**Jésu hô kôlji iyôn ba erménge sa kwôlo na kelê hen: «Gawra wo pôni na kamni wôô, menba, ôbi kôljin kwo suri iyôn ba: «Keman, kemnên jôbi ju ô bô tijađor a.»
- 29**Menba, kemari bi wo hen kôli iyôn ba: «Na erê ré, baba.» Sem cêgê menba, ôbi hô erem sa kôli bi wo hen a, menba, ô bô tijađor a.
- 30**Ibarji kôljin ôbi cêgeri na mega bi wo ôbi ré kôljin kwo suri hen iyôn men. Niŋba, kemari wo cêgê hen kôli iyôn ba: «Na erê, baba.» Menba, ôbi ô ré men.
- 31**Hen ba, kami gawra bay ka wôô hen na, na kwo yôn a lê tôô ibari ba?» Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Na kwo tumô hen.» Menba, Jésu hô uwôlji sara iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelênge hen, bay engé wôgê naŋ bay yin yinare toŋ têriŋ a sé bô emê iyére to Emen a tumôŋge.
- 32**Wôsa Ja ôbi lê batêm era sa gelênge geré woŋ derôre, menba, ken bi bônge sari a ré niŋba, na bay engé wôgê naŋ bay yin yinare toŋ têriŋ a bê bôŋji sari a dî. Ken hôn are bay ka hen dô a men, niŋba, ken bul cêgerŋge biŋ têriŋ ré wô biŋ bônge sari a ré.»

Bay gemé tijađor ka habijnê

(Mk 12: 1-12, Lk 20: 9-19)

- 33**Na hô kelênge gwosoy kwôlo đanŋi a sôn: «Gawra wo pôni na ôbi iyéy yagê tijađor, ôbi ay haba woŋ gerem sara men, pi iyom wô uwôriŋ yêre men, li iyére toŋ gemé yagê bi wo hen sara. Ôbi biŋ bay yagê tijađor yagê wori bi wo hen aŋ bay têbri naŋ geserê geserê aŋ đin yiri ôriŋ kergare.
- 34**Kiriŋa kibi kelanê terê tijađor hende to hen, ba đa niŋ menba, ôbi jé manê kari ligi biŋé bay ka hen a bi ré ô engé kwa yê tijađor hende to hen eraŋ biri.
- 35**Kiriŋa bay jé bay ka hen saji menba, bay gemé yagê tijađor hen, pôŋji manê ka ôbi iyéy tijađor hende to hen, aŋ bay sê kwo tumô men, bay duu kwo jôgijn wôô men, bay gôbe kwo subi duu naŋ keram men.
- 36**Menba, ôbi iyéy tijađor hende to hen hô jé manê kari ka đanŋi kwône đê ka ré tumô hen aŋ menba, biŋé bay ka hen pôŋji sê men, duu ka pôni a men mega wo bay ré liŋ ka tumô hen iyôn sôn.
- 37**Gerŋéri menba, ôbi iyéy tijađor bi wo hen jé kemari woŋ bôŋri yirji a aŋ kôl iyôn ba: «Ôbi ba, bay a kemnaŋ tini tô.»
- 38**Niŋba, biŋé bay ka hen gelji kemari menba, bay kôl iyôn ba: «Na ôbi emê cibré ibari ôbi a na, eraŋge na derêngeŋeri aŋ na bange naŋ aŋga cibré ibari a hen kê.»
- 39**Menba, bay biri ôriŋ kelaŋ naŋ yagê tijađor aŋ diiri.
- 40**Hen ba, kiriŋa ôbi iyéy tijađor hende to hen hera ba, a liŋ biŋé bay hen iyeŋ niŋ ba?»

⁴¹Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Ôbi a deré bîné kañ bay bô habré bay ka hen añ ôbi a bîñ ka ðangi yagê bi wo hen añ kini terêre a ba, bay a biri yêre men.»

⁴²Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Na ken dêñse kwôlo na lij bô magtubu to Emen a hen né ba? Bay na kôl iyôn ba: «Keram bi wo bay dé iyére na kañni hen na, ôbi a hô yé keram woj dé tô iyére. Na Kelma a lê are bay ka hen añ na aña dami gañ.»

⁴³Na ôbi wo hen aña ené kelêñge, emê iyére to Emen, a dôrij kôbrenge a añ añ bay a bîñ tô yê wo ðangi wo a bê kwôlê sa aña gengij sa emê iyére hende to hen. [⁴⁴Kwôni wo yôn yôn wo kurij sa keram bi wo hen na, gerjêri a tij men kwo keram bi wo hen kurij sari a ba, a hederêri men.] »

⁴⁵Kirija damné ka bay bê kwôbe nañ Parisijêñê toy gwosoy kwôlê bi wo hen iyôn menba, bay hôn wo Jêsu ré kôl gengij na sarji.

⁴⁶Menba, bay woge geré wo ciré beréri, nijba, bay hariñ kwônê bîné wôsa bîné bay ka hen, bô Jêsu mega ôbi kibi Emen iyôn.

Matiyé 22

Gwosoy kwôlê gengij sa gerê iyére

(Lk 14: 15-24)

¹Jêsu hô ay gwosoy kwôlo ðangi añ kôlji iyôn ba:

²«Emê iyére to derômarañ a yi môñ kelma wo bu sa tê gerê iyére to kemari iyôn.

³Ôbi jé bay jé kari ré ô uwôgera bîné ka ré era kini gerê iyére hende to hen a menba, bîné bay ka ôbi jé uwôgêji hen kañ era.

⁴Ôbi hô jé bay jé ka ðangi ré hô ô kôlij bîné ka ré era kini gerê iyére a hen, iyôn ba, emê ré lij kô tôn nij, wôsa en duu na kelbê nañ uré ka uwoseré añ emê lij kô tôn nij, erañge bi na sa emêñge.

⁵Bîné ka bay jé uwôgêji hen na, bay kañ uwôgê bi wo hen kibi bay jé añ kwo pôni ô bô yagê wori a men, kwo pôni ô wô lê jengga tori men.

⁶Ka pôni pôrji bay jé bay ka hen sêji añ derji.

⁷Bô kelma bi wo hen tari añ ôbi jé asgarjê kari ô deré bay deré temare bay ka hen men, uwoyrij sa iyérji a men.

⁸Menba, ôbi kôlij bay jé kari iyôn ba: «Emê lij kô nij, nijba, bîné ka ené uwôgeji hen kañ sa.

⁹Erêñge jêrê geré añ bîné ka, ka upjêji ba, ken kôlji ré era kini gerê iyére a na.»

¹⁰Menba, bay jé ôrji tô geré añ kôlij bîné kêm ka bay uwøjji hen ré eraji kini gerê iyére a añ bô iyére wôn jê jê ta. Perê bîné bay ka bay uwôgaji hen na, bay bô habré ya men, bay bô derê kôba ya men.»

11«Kelma era ira ðiré sa gelé ðijé ka ré mô kibi emê kini gerê iyére a hen, menba, ôbi gel gawra wo pônî wo dôba bargay kari ka erê kini gerê iyére a ré hen,

12menba, kelma kôli iyôn ba: «Melapnen, ju dôba bargay kam ka erê kini gerê iyére a ré menba, ju li iyeŋ a jeré sa na ba?» Menba, gawra bi wo hen uwôn kwôlê woŋ kelê ré.

13Menba, kelma kôlij manê kari iyôn ba: «Beréŋgiri ken haarê têri naŋ kôbri aŋ ken ôrij ô ulê nô dilemne a. Na kirij ka ðijé sômnij men, ômij kaŋniji mêêrê mêêrê ya men hen.»

14Na ôbi á, bay ré uwôgê ðijé kwônê, nijba, bay a perê na côb iyôn mera.»

Têbê wôgê wo Sésar
(Mk 12: 13-17, Lk 20: 20-26)

15Menba, Parisijêpê ô ermé na ba, ciré lê iyeŋ a, ciré beré Jésu sa kwôli kelêri a ba?

16Menba, bay jé ðijé kaji naŋ ka Hérôd ô ligi Jésu a aŋ kôli iyôn ba: «Rabi, nini hôn wo kwôlo jeré kôl hen na, ré na tu kwôlê men, ju gelij ðijé kwôlê woŋ tiri wo Emen gey hen a men, wôsa jôbi na, ju harij kwôlo bay kôl gengij sam hen né men, ju dô tu kwônî ré a men.

17Iyôn ba, ju kelêni kwôlo bôm a nijna toyé: Têbij kelma wo dami Sésar wôgê ba tôô tona gey hare ba?»

18Jésu hôn ermé woji wo habij bi wo hen tumô nij aŋ uwôlji sara iyôn ba: «Kenbay ka kebrenge wôô wôô hen, wô mi a kené sélen hen iyôn ba?

19Benge selé to bay têbij wôgê hen pôn na na gelé.» Menba, bay eraŋ naŋ selé pôn sa gili.

20Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Sa gawra naŋ aŋga bay ði yi selé hende to hen to na ba, gengij na sa i ba?»

21Menba, bay uwôli sara iyôn ba ré gengij na sa kelma wo dami Sésar. Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Iyôn ba, aŋga na ka Sésar ba, ken bij Sésar men, ka na ka Emen ba, ken bij Emen.»

22Kwôlo Jésu kôlji hen na, ðê sarji aŋ bay ðiri aŋ ô ta.

Sadusijêpê engerij Jésu kwôli jê sé kampê
(Mk 12: 18-27, Lk 20: 27-40)

23Sadusijêpê kôl ðijé ka ma ré jê sé kampê ré. Wulê bi wo hen na, bay eraji ligi Jésu a aŋ engeriri kwôlê kôl iyôn ba:

24«Rabi, tôô to Moyis na kôl iyôn ba: «Hena ðijé ré wôô tô yêniŋare a aŋa kwo pônî ré ma ði tamni cêgeri a baa yê kema naŋ tu ba bi yêni wo ré baa cêgeri a hen ré enŋe aŋ ré yêŋ kamrê bij yêni wo ma hen.»

25 Añ mega wo sa iyére toni a na, bijé ka póni na jurgem tô yêniñare a, menba, kwo iyêri enge iyore bay yê ré tô menba, ôbi ma dere cêgiri a, yêni woj ôbi cêgeri enge.

26 Menba, ôbi kôba ma dere cêgeri a men, ôbi cêgeri wori kôba, na hen iyôn hende to hen kwôy wo bijé bay ka jurgem tô yêniñare a hen maji kêm.

27 Sem cêgeriji a menba, iyore hende to hen kôba, ma men.

28 Mega wo yi hen iyôn hen ba, wulê wo bijé ka ma a sa jê sé kampê hen na, kwo yôn a na kurôre pôn ba? Wôsa bay jurgem toji hende to hen, na na kwôrjêre.»

29 Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Kwôli kelêrñge sañgij nañ ken nono. Wôsa ken hôn kwôlo yi bô magtubu to Emen a hen ré men, ken hôn ibé iyêrê wo Emen né a men.

30 Wôsa wulê wo bijé ka ma a sa jê sé kampê hen na, imjê a enge yébé ré men, yébé a enge imjê ré a men, wôsa bay a yé môn manê ka Emen derômarañ a iyôn mera.

31 Kwôlo gengij sa jê sé kampê wo bijé ka ma hen ba, ken dêñse kwôlo Emen na kelêñge hen né ba? Ôbi na kôl iyôn ba:

32 «Ena Emen wo si Abraham, Isak nañ Jakwôb tebe hen.» Bijé ka ma na, tebe Emen né, nijba, na ka mô tu geñ a tibri dí.»

33 Bijé ka debu ya añ toy kwôlo Jêsu kôl hen na, dê sarji.

Tô to Emen kêm hen na, to yôn a dê megêre ba?

(Mk 12: 28-34, Lk 10: 25-28)

34 Kirija Parisiñê toy wo Jêsu ré bu kibi Sadusiñê hen iyôn menba, bay dap sarji añ ôrji upé Jêsu.

35 Añ kwo póni perêrji a na ôbi derê tô tô to Emen wo póni engerij Jêsu kwôlê wô sélij bôri kôl iyôn ba:

36 «Rabi, tô to dami dê megêre ba na to yôn ba?»

37 Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Já peré Kelma wom Emen nañ bô pôn men, nañ tunum kêm men, nañ ermé wom kêm a men.

38 Na tô to tumô to dê megêre a hen.

39 To dangi to némij nañ to tumô hen a na: Gey megam mega wo ju geyij yem hen iyôn men.

40 Tô hende to wô hen na, ay tô tô to ba hen nañ kwôlo bay kibi Emen na kôl hen kêm bô nij.»

Krist, kwo Emen dôri hen na kunga kelma Dabid ba?

(Mk 12: 35-37, Lk 20: 41-44)

- ⁴¹Cêgê menba, Jêsu engerij Parisijênê ka dap kwari a hen kwôlê kôl iyôn ba:
- ⁴²«Na kwôli mi a kené erem sa Krist, kwo Emen dôri hen a ba? Ôbi na kuŋga i ba?» Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Ôbi na kuŋga kelma Dabid.»
- ⁴³Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Iyôn ba, wô mi a Tunu toŋ hendi bô bôrê na ré bij kelma Dabid uwôgeri «Kelma», aŋ kôl iyôn ba:
- ⁴⁴«Kelma Emen na kôlij Kelma wupê iyôn ba: «Sa mô kôben woŋ gusurô. Kwôy wo na bij bay barem a yé aŋgar sêlê têm.» »
- ⁴⁵A hena kelma Dabid ré uwôgeri «Kelma» ba, a lê iyeŋ a ôbi ré yé kuŋgari sôn ba?»
- ⁴⁶Menba, kwôni nêni ulêri kwôlê wôni sara ré. Ayij tôri wulê bi wo hen na, kwôni woge wô engerij Jêsu kwôlê ré nij.

Matiyé 23

Lênge môni kwo Parisijênê naŋ bay derê tô tô to Emen lij hen iyôn né

(Mk 12: 38-39, Lk 11: 43-46, 14: 7, 20: 45-46)

- ¹Jêsu kôlij kwônê bijé naŋ bay tôri iyôn ba:
- ²«Bay derê tô tô to Emen naŋ Parisijênê na, na bay derê tô tô to Emen to Moyis.
- ³Iyôn ba, ken biŋgeji kwôlê men, kwôlê kêni wo bay kelênge hen na, ken li ariri a men, nijba, bi jé lêreŋge yi môni kwoji hen iyôn né, wôsa bay kôl kwôlê menba, bay ba, li ariri ré men.
- ⁴Bay pô aŋga néy néy dîŋ bijé sarji a, menba, bay ba, hebe ani naŋ kema kôbriji iyôn né kwôy.
- ⁵Men, are kêni ka bay li hen na, na wô gelij yirji tu bijé a mera. Aŋ aŋga bay ha wô uwôlij Emen hen na, bay li dami dê ka bijé kêni. Men, bargay kaji ka bay tôbe hen kôba, bay dî kibriji yêŋnê dê ka bijé kêni a men .
- ⁶Kini emê are a men, bô iyéy dapare a a men na, bay gey na merê tumô bijé dî.
- ⁷Men, bay gey na wo bijé ré liji dosé tu wolé a men, bay ré uwôgerêji «Rabi» men hen.
- ⁸Nijba, kenbay ba, ken dî kwôni uwôgênge «Rabi» ré, wôsa Rabi woŋge na pôn hari, aŋ kenbay kêni kena yêni.
- ⁹Men, kwôni wo sa terare a na ba, ken uwôgeri «ibarni» ré, wôsa Ibareŋge na pôn nêŋ hari ôbi a merê derômaraj a.
- ¹⁰Men, ken bi kwôni uwôgênge «ôbi derê tumôni» ré, wôsa ôbi derê tumôŋge na pôn nêŋ hari, ôbi a na Krist, kwo Emen dôri hen.

11 Kwôni wo na kwo dami perêrŋge a na, ôbi a na mana woŋge.

12 Wôsa kwôni wo gey derê sari ta ba, bay a herañ naŋ dî tòn, niŋba, kwo dôbe sa ba, bay a biri a derê sari ta men.»

Jésu nay bay derê tô tô to Emen naŋ Parisiŋêŋê wô jé lêreji

(Mk 12: 40, Lk 11: 39-52, 20: 47)

13 «Kenbay bay derê tô tô to Emen naŋ Parisiŋêŋê kaŋ bay kelê kwôlê kebrenge wôô wôô hen, gusiŋ yi wô sarŋge, wôsa ken lugu kibi geré emê iyére to derômarañ a jôriŋ biŋé, menba, ken gey erê bô ré men, ken jôriŋ ka ðaŋgi sé bô a a men.»

[**14** «Kenbay bay derê tô tô to Emen naŋ Parisiŋêŋê kaŋ bay kelê kwôlê kebrenge wôô wôô hen, gusiŋ yi wô sarŋge wôsa ken lam yébé kaŋ mamê eŋgiŋ iyére toji men, ken uwôl Emen ta ta na ðéŋ iyôn wô tu biŋé mera a men. Na ôbi á, bay ré jerê kwôlê sarŋge a damaŋ hen.»]

15 «Kenbay bay derê tô tô to Emen naŋ Parisiŋêŋê kaŋ bay kelê kwôlê kebrenge wôô wôô hen, gusiŋ yi wô sarŋge wôsa ken gôr bô cér naŋ sa terare wô wogé biŋé bi ré bi bôrji sa tôô tonge a, aŋ kirina ken uwôn kwôni niŋ menba, ken liri ôbi yi na kwo a erê bô tare a gelêŋge aŋ sôn.»

16 «Kenbay bay derê tumô kirin kaŋ bay tu tiŋ hen gusiŋ yi wô sarŋge, wôsa ken kôl iyôn ba: «Hena kwôni ré dusu yiri naŋ iyéy Emen ba, ré li ani ré, niŋba, hena kwôni ré dusu yiri naŋ lôr wo bô iyéy Emen a hen dema ariri ré liŋ tô hen.»

17 Kwôbrê naŋ bay tu tiŋ, lôr a ðê iyéy Emen to li aŋ lôr bi wo hen yiŋ naŋ jeŋgêri hen dî ba?

18 Men, ken hô kôl iyôn ba: «Hena kwôni ré dusu yiri naŋ kini gusulé gesamne ba, ré li ani ré, niŋba, hena kwôni ré dusu yiri naŋ aŋgaŋ bé ka yi sara hen dema ariri ré liŋ tô.»

19 Bay tu tiŋ aŋgaŋ bé a ðê kini gusulé gesamne ka li aŋ aŋgaŋ bé bay ka hen yiŋ naŋ jeŋgêri hen dî ba?

20 Na ôbi á, kwôni wo ré dusu yiri naŋ kini gusulé gesamne ba, ré dusu yiri na naŋ aŋga yi sara hen a men.

21 Men kwôni wo ré dusu yiri naŋ iyéy Emen ba, ré dusu yiri na naŋ kwo mô bôre a hen a men.

22 A hena kwôni ré dusu yiri naŋ derômarañ a ba, ôbi dusu yiri na naŋ gagay kenare wo Emen men, na naŋ kwo mô sara hen a men.»

23 «Kenbay bay derê tô tô to Emen naŋ Parisiŋêŋê kaŋ bay kelê kwôlê kebrenge wôô wôô hen, gusiŋ yi wô sarŋge, wôsa ken bi kibi aŋga môj kaŋge kaŋ aŋgaŋ na kilin ka na si tamla men, uu men, têrêre aŋ ken kaŋ lê aŋga dôri ka yi bô tôô a

hen, bay a na: lê aṅgaṅ derôre men, lê ka dôri men, lê are naṅ bô pôn a men hen. Na are bay ka hen a ré kené lê men, lij tô ka daṅgi ka ba hen a men.

²⁴Kenbay bay tu tij ka ken dô tumô megêrṅge hen, ken irge kam wô pôriṅ kam aṅga dê dê ka yi bô a hen aṅ dema kené yê menba, ken soy jamal naṅ yere kêm ta men.»

²⁵«Kenbay bay derê tô tô to Emen naṅ Parisijêṅê kaṅ bay kelê kwôlê kebrenṅe wô wô hen, gusiṅ yi wô sarṅge wôsa ken pul cêgi karbé toṅ yê are men, cêgi dasa kaṅge mera menba, bôri ba ken bi na aṅga ken gômse hen men, ka ken li tu bôriyare sara hen a men.

²⁶Parisijê woṅ ôbi tu tij, pul bô dasa naṅ asêṅ wom sél, menba, cêgeriji kôba, ré sélé men tô.»

²⁷«Kenbay bay derê tô tô to Emen naṅ Parisijêṅê kaṅ bay kelê kwôlê kebrenṅe wô wô hen, gusiṅ yi wô sarṅge wôsa ken geliṅ môṅ sa kamṅê ka bay liji bôre nô aṅ dô gelé haji niṅba, bôri ba, na ibé men, aṅga uyêy a yé ya hen.

²⁸Kenbay kôba, tu biṅé a ba ken li yerṅge môṅ biṅé kaṅ derôre iyôṅ, niṅba, bôriṅge a ba, kena bay kelê kwôlê kebrenṅe wô wô men, bay bô habré a men.»

Jésu kôl kwôli gusiṅ to a era hen

(Lk 11: 47-51)

²⁹«Kenbay bay derê tô tô to Emen naṅ Parisijêṅê kaṅ bay kelê kwôlê kebrenṅe wô wô hen, gusiṅ yi wô sarṅge wôsa ken naṅ kamṅê ka bay kibi Emen men, ken naṅ sa kamṅê biṅé kaṅ bay lê aṅgaṅ derôre hen dô a men.

³⁰Aṅ ken kôl iyôṅ ba: «Hena na niné ya wulê wo balêrni na deriṅ bay kibi Emen hen na, na niné biṅ naṅ ci sara ré.»

³¹Hen iyôṅ ba, ken uwôl kwôlê sarṅge a kenbay gaṅ men, ken gel wo kené na kwôṅgê biṅé kaṅ bay deré bay kibi Emen bay ka hen men.

³²Dô, lêṅge hen iyôṅ yôd yôd bi gôliṅ kwo môṅêrṅge aṅ.

³³Kenbay ka ken yi môṅ jêṅêre iyôṅ hen, ka lê iyeṅ a, kené ba erê bô tare toṅ Géhên a ba?

³⁴Na tôri bi wo hen aṅa ené jêṅ naṅ bay kibi Emen men, naṅ bay tu melêṅ men, bay derê tô tô to Emen béṅge aṅ ka deré ka pônî men, ka béré ka pônî kabré gurô men, ka yêṅnê ka pônî ré tinêre bô iyéy daṅpare toṅge a men, ka derê sa tê ka pônî naṅ sa iyére iyére a men.

³⁵Aṅ bi kwôlê ré bu sarṅge wô kwôbri biṅé kaṅ bay lê aṅgaṅ derôre wo bay na bi sa terare a na, ayiṅ tôri sa kwo Abêl ôbi lê aṅgaṅ derôre hen kwôy saṅ sa kwo Jakari woṅ kema Baraki wo na ken diri perê iyéy Emen naṅ kini bê kwôbe hen.

36Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen are bay ka kê m ka na ken li hen na, kwôliji a beré sa bijé ka haw hen.»

Jésu sôm wô jé lê bijé ka Jérusalêm

(Lk 13: 34-35, 19: 41-44)

37«Bijé ka Jérusalêm, bijé ka Jérusalêm, kenbay ka ken duu bay kibi Emen men, ken gôbe ka bay jéji legernge a hen, duu nañ jerew a men hen, têê kwône en woge ené dayênge môn tôôre dañ sa kamne tô mesérere a iyôn, nijba, ken gey ré.

38Dô haw hen na, Emen a derê kôbri añ dénge sa iyére tonje kôbrenge a.

39Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, ka gelen ré nij kwôy wo wulêri a nê mê añ ka kelê iyôn ba: «Terê kibi yi sa kwo era nañ hini Kelma hen.» »

Matiyé 24

Jésu kôl kwôli mênê wo iyéy Emen

(Mk 13: 1-2, Lk 21: 5-6)

1Jésu so bô iyéy Emen a da erê ta nij, menba, bay tôri uso ligiri a añ gili iyéy Emen to ré jibij yi kê m hen.

2Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelênge hen: iyére hende to ken gel kê m yi hen na, keram wôni wo a ba ta sa megari a ba nañ, bay kê m a mênij.»

Gusij to bay a gelij bay tô Jésus

(Mk 13: 3-13, Lk 21: 7-19)

3Jésu mô sa Keram wo Olibiyé, menba, bay tôri era ligiri a añ biri ôrij wolé añ enjiri kwôlo bu bôrji kôli iyôn ba: «Kelêni, wulê wo yôn a, are bay ka kê m hen ré sa ba men, mi a gelé wo herarem ré ba da nij men, sa terare ré ta kerê nij ba a men.»

4Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Dénge tu melênê sa yerenge a, díba ken dí kwôni lamênge ré pa pa.

5Wôsa bijé kwône a era nañ henen, a kelê iyôn ba: «Na nôbi a na Krist, kwo Emen dôri hen.» Añ bay a lamij bijé kwônê.

6Ka toyé néé kumbul nañ kwôli kumbul wo ô m da, nijba, ken dí tu melênê sa yerenge a, díba ken dí bôrnge hare ré, wôsa are bay ka hen a sa môj môj dem, nijba, na gerpé wulê bi wo hen né tô.

7Tô yê pôn a lê kumbul nañ tô yê wo dañgi men, sa iyére pôn a sép nañ to dañgi men, terare a yebagij nañ sa iyére gay gay men, kurôn a lê kirij a men.

8Nijba, are bay ka kê m hen na, yi mega yê wo ay tô lê iyore iyôn.»

9«Bay a ôrij nañ ken tumô kilmé bi bay ré gelênge gusij men, bay a deré ka pôni men, bay a tôrnênge nañ kirij kirij a men, wô kibi henen.

10 Na ôbi á, bijné kwône ré déjn ayê bôô woji men, bay a pôrij sarji men, bay a tôrij yirji a men.

11 Bay kibi Emen kap bay benare kwône a soo, aŋ bay a lamê bijné kwônê.

12 Men, bijné a lê habré sa megari a megari a kwôy wo peré wo yi bô bijné ka kwôni a hen a jalê.

13 Nijba, kwôni wo bu bôri iyêre kwôy derij kibi ba, ôbi a gelê.

14 Bay a ulê béré Kwôlo Dôri wo gengij sa emê iyére to derômaran a hen nan kirij kirij sa terare a na, bijn tô yê bijné kêm dema sa terare ré kerê tô.»

Jésu kôl kwôli bô emê wo dami wo a sa kurij bijné a

(Mk 13: 14-23, Lk 21: 20-24)

15 «Ka gelé aŋga habij ka mêne kirij hen, mega wo ôbi kibi Emen Daniyêl na kôl kwôliji ca tumô ré yé kirij ka yi nan jengêrji hen. (Kwôni wo dêŋse kwôlê bi wo hen na, bi hôn bô kwôlê bi wo hen dô.)

16 Iyôn ba, bi bijné ka Judé ba, ge sa keram a men,

17 kwôni wo mô tô tunu a nô ba, bi era ira wô erê ayê ani bô iyére tori a ré nij men,

18 kwôni wo debe bô yagê wori ba, a upé kini hera ira wô ayê bargay kari ré a men.

19 Wulê bi wo hen na, bô emê wo dami a lê yébé kap bay kwoo men, ka kamniji yi kuba ba ya tô hen a men.

20 Uwôlêŋge Emen bi wulê bi wo ka gerij hen na, bi yi nan terbére a ré men, nan sa sa merê ta a ré a men.

21 Wôsa wulê bi wo hen na, bô emê wo bijné a upé hen na, na bô emê wo dami wo kwôni gel sa pôn né ayij tôri wo tô terare na dij kwôy kemnêj men, kwôni a herê gelê bô emê bi wo hen iyôn ré nij a men.

22 Wôsa hena Emen henaŋ ré kôl diré jô kibi wulê bi wo hen ta ré na, kwôni pôn nêj iyôn wo henaŋ ré gelê ba ré nanê, nijba, wô kibi bijné ka Emen ka ôbi tôrji hen na, ôbi ré jerê kibi wulê bi wo hen ta hen.

23 Iyôn ba, hena kwôni ré kelêŋge Krist, kwo Emen dôri hen ré na na ley, ré na yan ley na, ken bi bônŋe sa kwôlê wori a ré.

24 Wôsa Kristjê kap bay benare hen nan bay kibi Emen kap bay benare hen a soji aŋ a lê aŋaŋ gelé nan kap gijê ka dê kirij wô lamij bijné men, bijné ka Emen kôba, bay a masê wo ciré lamêji a men.

25 Iyôn ba, ken toy, en kelêŋge kwôliji ca tumô nij.»

26«Hena bay ré kelênge Krist, kwo Emen dôri hen na derô gwôlê na, ba ken ô ré men, ôbi ré na bô ira na kôba ken bi bônge sara ré a men.

27Wôsa mega wulanê emen hena si tô emen aɲ ô kwôy si kini kirijay tare a iyôn hen na, wulê wo nôbi Kema Gawra na saɲ hen kôba, a yé na hen iyôn men.

28Na kirij ka temay are yi ya hen a, dunu ré daɲ ya men.»

Hera wo Kema Gawra

(Mk 13: 24-27, Lk 21: 25-28)

29«Cêgi bô emê bi wo kê m hen na, tare to tay a berarê kirij ré nij men, geserê a ené ré nij men, têbêne a herij ta men, aɲaɲ néé ka derômaran a a yebagij tij a men.

30Kirij bay ka hen na, aɲaɲ gelé kaɲê nôbi Kema Gawra a gelé yirji derômaran a aɲ tô yê biɲé ka sa terare a na sômnê men, menba, bay a gelen nôbi Kema Gawra hera perê kirij ka geri a naɲ néé wo dami men, damɲare to dami a men.

31Kirij bay ka hen na, ôbi a jé manê kari ka derômaran a naɲ burupju to iyel damaɲ dayrê sa biɲé kari ka ôbi tôrji ka sa terare a na kê m aɲ kirij ka a baa ba naɲ.»

Jésu ay tôgôre gengij sa hera wori

(Mk 13: 28-31, Lk 21: 29-33)

32«Ayênge tôgôre ken gengij kirij, kirija tôgôre jubu aɲ libé hen na, ken kôl kami emen ré ba da nij.

33Kenbay kôba, kirija ken gel wo are bay ka kê m hen sa nij na, ken hôn wo nôbi Kema Gawra ené da kibi geré nij.

34Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, gawrê ka haw hen na, ka pônî a ba geɲ kirija are bay ka hen a saɲ.

35Derômaran naɲ sa terare a naɲê nijba, kwôlê wupê na, a naɲê ré kwôy.»

Merênge geɲ wôsa sa hera wo Jésus na, ken hôn wulêri ré men, tayriri ré a men

(Mk 13: 32-37, Lk 17: 26-30,34-36)

36«Kwôlo gengij sa wulêri naɲ tayriri na, kwônî pôn nêj iyôn hôn né men, manê ka derômaran a hôn né men, Kema kôba hôn né a men, nijba, na Ibari pôn nêj hari a henê mera.

37Aɲga na li are bô wulê wo Nowé a hen na, a yé na hen iyôn hende to hen wulê wo nôbi Kema Gawra na heraj hen.

38Wôsa pa dema kami bélem na ré ay kirij tô na, biɲé na ô m men, na yi men, na eɲgeji yébé men, eɲgij kamniji yébé men, hen iyôn kwôy wulê wo Nowé siɲ bô bato tori a.

³⁹Bay erem sa ani a ré kwôy, kwôy wo kami bélem sa derji kêm aṅ, a yé na mega bi wo hen iyôṅ wulê wo nôbi Kema Gawra na herañ.

⁴⁰Bijé wôô a débé bô yagé ba, bay a ayê kwo pôn aṅ, bay a déṅ kwo pôni men.

⁴¹Yébé wôô a débé uwoyé kuré menba, to pôn a ayiṅ menba, to pôni a ba tôṅ.

⁴²Déṅge tu melênê sa yerṅge a, wôsa ken hôn wulê wo Kelma woṅge a saṅ hen né.

⁴³Ken hôn, hena ôbi iyéy iyére henaṅ ré hôn wulê wo gemsá ré saṅ ba, ôbi henaṅ né merê sa têri a díba gemsá henaṅ né gemsêri ré.

⁴⁴Kenbay kôba, ken mô sa tērṅge a, wôsa ken hôn, nôbi Kema Gawra na sa aṅ wulê wo ken bi bōrṅge sara hen né.»

Mana woṅ ôbi bê kwôlê aṅ kwoṅ ôbi narê kwôlê

(Lk 12: 41-48)

⁴⁵«I a na mana woṅ ôbi bê kwôlê men, ôbi tu melênê a men ba? Na kwo ôbi iyéryri a díri ré bô sa ari upéri men, sa bay jé kari men, ré biji emê wo sa pôn pôn kêm aṅ wulêri men, tayriri men ba?

⁴⁶Yi derê yi wô sa mana bi wo hen wo ôbi iyéryri sa aṅ uwopni li jé wori bi wo hen iyôṅ.

⁴⁷Na tu kwôlê a ené ena kelêṅge hen, ôbi a díri berê sa ari upéri kêm.

⁴⁸Niṅba, hena ôbi ré na mana wo habiṅ aṅ erem iyôṅ ba: «Ôbi iyéryren ba aṅê tô.»

⁴⁹Aṅ sê megêri bay jé bay ka hen men, ôm men, yi aṅ bay kwoyé a men.

⁵⁰Ôbi iyéryri a sa aṅ wulê wo ôbi bú sa têri ré hen.

⁵¹Aṅ ôbi a liri ñisipne men, a gili gusiṅ a men mega wo bay giliṅ bay kelê kwôlê kibriji wôô wôô gusiṅ hen iyôṅ. Kiriji bay ka hen na, ñijé a sômnê ya men, a emnê kaṅniji mêêrê mêêrê ya a men.»

Matiyé 25

Kwôlo gengiṅ sa kam kalmê ka môj hen

(Mt 24: 42-44, Lk 12: 35-40)

¹«Iyôṅ ba, emê iyére to derômarañ yi mega kam kalmê ka môj ka pô lampa toji jôriṅ kwini ôbi kurô iyôṅ.

²Perê kam kalmê bay ka môj hen na, ka bay na bay tu melênê men, ka bay na bay galê men.

³Kaṅ bay galê hen na, eraṅji aṅ weṅ wo ñaṅgi kôbriji a ré.

⁴Niṅba, kaṅ bay tu melênê hen na, eraṅ aṅ weṅ lampa toji bô gwolé a kôbriji a.

⁵Mega wo tê ôbi kurô bi wo hen ba geré tô menba, bay yederij kum aṅ yiji kum kêm.

⁶Sa kirij ka jali menba, tô kwôni ôm kaṅ a ta kôl iyôṅ ba: «Gelêṅge ôbi kurô bi era hen ya, séṅge ken jô kwini.»

⁷Menba, kam kalmê bay ka môj hen eṅgeji tô kum a, aṅ nanji lampa toji.

⁸Kaṅ bay galê hen, kôlij kaṅ bay tu melênê hen iyôṅ ba: «Béṅge weṅ lampa toṅge dê men, wôsa lampa toni bariṅ.»

⁹Menba, kaṅ bay tu melênê hen uwôlji sara iyôṅ ba: «Niṅa béṅge ré wôsa nêṅ wo naa sodiriṅge ré. Erêṅge ken ô kelé iyé bay garare a yaṅ dí.»

¹⁰Kiriṅa bay ô wô kelé weṅ lampa toji hende to hen menba, ôbi kurô bi wo hen sa cêgeriji a, aṅ kam kalmê ka ré bu sa têrji hen, ôrji naṅ dí ira kini gerê iyére a menba, bay luge kibi iyére ta.

¹¹Kiriṅa kam kalmê kaṅ bay galê bay ka hen buloji hera menba, bay di kermij aṅ kôl iyôṅ ba: «Kelma, Kelma, bôl kermij béni men déy.»

¹²Menba, ôbi uwôlji sara iyôṅ ba: «Na tu kwôlê a ené kelêṅge hen, en henêṅge ré.»

¹³Menba, Jêsu kôlji iyôṅ ba: «Dêṅge tu melênê sa yerṅge a, wôsa sa heraren na, ken hôn wulêri ré men, tayriri ré a men.»

Gwosoy kwôlo gengij sa manê ka subu hen

(Lk 19: 11-27)

¹⁴«Emê iyére to derômarāṅ a yi mega gawra wo dā erê kergare menba, uwôge manê kari aṅ céji ari upé kari bi bay ré gem.

¹⁵Kwo tumô, ôbi biri lari woṅ lôr milijôn bay men, ôbi cêgeri ba ôbi biri lari woṅ lôr milijôn wôṅ men, kwo subi ba ôbi biri lari woṅ lôr milijôn pôn men. Ôbi céji hen iyôṅ nêṅ sa néé woji néé woji menba, díṅ yiri ô hari nij.

¹⁶Kwo tumô wo bay ré biri lari woṅ lôr dubu bay hen na, ô lij jeṅga aṅ uwôṅ kamne dubu bay a sara.

¹⁷Ôbi cêgeri wo bay ré biri lari woṅ lôr milijôn wôṅ hen kôba, ô lij jeṅga aṅ uwôṅ kamne dubu wôṅ a sara men.

¹⁸Niṅba, kwo subi wo bay ré biri lari woṅ lôr milijôn pôn hen na, ô kergé iyom aṅ emij kwori tôṅ uwôbe.

¹⁹Wulê kwône nij menba, ôbi iyérji na uwo tô kergare tori a menba, uwôgeji eṅgeriji tô lari wo na díré céji gemé hen.

- 20**Kwo tumô wo ôbi na biri lari woŋ lôr milijôn bay hen, era ligiri a aŋ kôli iyôn ba: «Kelma, na ju ben lari woŋ lôr na bay aŋ ju gel, en hô uwôn milijôn bay a sara.»
- 21**Menba, kelma wori kôli iyôn ba: «Dô damaŋ, ju na mana wo dôri woŋ ôbi bôô pôn. Aŋga dê ka na en bem hen aŋ ju cubu tum tô a hen na, na hô bêm megêrji mê a sara, era sa li yi derê naŋ en.»
- 22**Ôbi cêgeri wo ôbi ré biri lari woŋ lôr milijôn wôô hen na, era ligiri a aŋ kôli iyôn ba: «Kelma, na ju ben lari woŋ lôr na wôô aŋ ju gel en hô uwôn milijôn wôô a sara.»
- 23**Menba, kelma wori kôli iyôn ba: «Dô damaŋ, ju na mana wo dôri wo bôm pôn. Aŋga dê ka na en bem hen aŋ ju cubu tum tô a hen na, na hô bêm megêrji mê a sara, era sa li yi derê naŋ en.»
- 24**Kwo subi wo ôbi na biri lari woŋ lôr milijôn pôn hen era ligiri a aŋ kôli iyôn ba: «Kelma, en hôn wo jeré na kwôni wo ré li iyêre men, jeré na kwôni wo ré ci dema ré wal ré a men, kwo ré wusu dema ré pô ré a men. Na ôbi á, ené merên yen né hen.
- 25**En kemnam aŋ en kerge iyom emiŋ lari wom bi wo hen tôŋ aŋ gel, ôbi a na.»
- 26**Menba, kelma wori kôli iyôn ba: «Jôbi ju na mana wo habiŋ woŋ kuy. Ju hôn dô iyôn wo ené ci dema ené wal ré men, ené wusu dema ené pô ré a men.
- 27**Iyôn ba, ré jeré erê biŋ bay lê jeŋga aŋ kirija ré ené hera na ba, ré ené upé kamne a sara ré ba?
- 28**Iyôn ba, ken dô lari wo kôbri a hen aŋ ken biŋ kwo kwori môj hen a sara.
- 29**En kelêŋge kwôni wo naŋ upé bay a hô biri a sara. Aŋ ôbi a ôriŋ damaŋ a. Niŋba, kwo ari upé kari lôg hen na, bay a derê bay ka lôg hen kôbri a aŋ sôŋ.
- 30**Mana wo habiŋ woŋ kuy hen na, berêŋgeri ken uwôli nô bô dilemne a, na kirij ka biŋé a sômê men, ômniŋ kaŋniji mêêrê mêêrê ya a men hen.» »

Geré jeré kwôlé

(Ja 5: 22-29)

- 31**«Kirija nôbi Kema Gawra na herap naŋ dampare tijê hen na, manê ka derômarap a a banji aŋ na sa merê sa gagay kenare wupê.
- 32**Aŋ tô yê biŋé ka sa terare a na kê m a dap tumôn a aŋ na a derê tirji mega wo ôbi abê gamgê dôriŋ tu gamgê gay naŋ uré hen iyôn.
- 33**Na bê gamgê sa kôben gusurô men, upé sa kôben ma men.

³⁴Menba, na kôlij ka sa kôben gusurô hen iyôh ba: «Eranje kenbay ka Iban tô kibri a sarŋe a hen, ken sa mô bô emê iyére tori to bay jan wô kwôlenje ca tumô kirija ka tô terare na dîj yeŋ hen.»

³⁵Wôsa, kirija kurôh na lèn ba, na ken ben aŋgaŋ emê men, kam na dên ba, na ken ben en yi men, na ena kerga ba, na ken lèn kergare men.

³⁶Na en ô tôn seŋge ba, na ken ben bargay en têlij tôn men, na en ômij ba, na ken kôrben men, na en yi daŋgay a ba, na ken ô gelen a men.»

³⁷Menba, bay lê aŋgaŋ derôre bay ka hen a uwôlen sara iyôh ba: «Kelma, kirija yôh a na niné gelem kurôh na ré lêm a, na niné bem aŋgaŋ emê men, kam na dêm a, na niné bem ju yi men ba?»

³⁸Men, kirija yôh a, na jeré na kerga aŋa na niné lêm kergare men, na jeré ô tôm seŋge a, na niné bem bargay ju têlij tôm men ba?»

³⁹Men, kirija yôh a, na jeré ômij men, na ju yi daŋgay a a men a, na niné ô gelem ba?»

⁴⁰Menba, na uwôlji a sara iyôh ba: «Na tu kwôlê a ené kelêŋge hen are bay ka kêma ka ken li naŋ yênen ka bay bôrji mega ani ré hen na, na nôbi bi a na kené lèn hen.»
»

⁴¹«Menba, na kôlij ka sa kôben ma hen iyôh ba: «Erêŋge wolé, kenbay ka mênê yi wô sarŋe, erêŋge bô tare to eŋge kwôy naŋ kunu to yi gengij sa Sidan naŋ bîjé kari hen.»

⁴²Wôsa, kirija kurôh na lèn ba, na ken ben aŋgaŋ emê ré men, kam na dên ba, na ken ben en yi ré men.

⁴³Na ena kerga ba, na ken lèn kergare ré men, na en ô tôn seŋge ba, na ken ben bargay bi ené têlij tôn ré men, na en ômij men, na en yi daŋgay a men menba, na ken ô gelen ré a men.»

⁴⁴Menba, bay a uwôlen sara iyôh ba: «Kelma, kirija yôh a, na niné gelem kurôh na ré lêm men, kam na ré dêm men, na jeré na kerga men, na jeré ô tôm seŋge men, na jeré ômij men, na jeré yi daŋgay a a men, a na niné li naŋ ju ré ba?»

⁴⁵Menba, na uwôlji sara iyôh ba: «Na tu kwôlê a ené kelêŋge hen, are bay ka kêma ka ken li naŋ yênen ka bay bôrji mega ani ré hen na, na nôbi bi a na kené li naŋ en né hen.»

⁴⁶Menba, bay lê habrê bay ka hen a erê kirij kaŋ gusij ka yi naŋ kuniji hen, wô jé lêreji wo habij bi wo hen men, kaŋ bay lê aŋgaŋ derôre ba, bay a erê kini gelê wo yi naŋ kwini a hen men.»

Matiyé 26

Bay woge gwosoy deré Jésu

(Mk 14: 1-2, Lk 22: 1-2, Ja 11: 45-53)

- ¹Kiriņa Jésu dô kwôlê wori bi wo hen kô nij menba, ôbi kôlij bay tôri iyôn ba:
- ²«Ken hôn wo geserê Pak ré ba na wulê wôô mera. Sa hende to hen na, bay a beren nôbi Kema Gawra bé aņ bay a erê béren sa gurô tagelê.»
- ³Menba, damné kaņ bay bê kwôbe naņ surjê ka Israyêl daņji iyé dami wo damné kaņ bay bê kwôbe Kayib a.
- ⁴Bay woge gwosore toņ berij Jésu jegê aņ ciré diri.
- ⁵Nijba, bay kôl bi ciré biri bôb naņ sa geserê Pak ré, wô wo bijé ma ré lij kwôlê naņ ci.

Iyore to pôni bi ider sa Jésu a

(Mk 14: 3-9, Lk 7: 36-50, Ja 12: 1-8)

- ⁶Jésu mô Bétani a iyé Simô wo terbare liri hen na,
- ⁷iyore to pôni eraņ naņ ider wo garari mê bô murda wo bay li naņ albatre hen kôbre a. Hende uson ligi Jésu a aņ sa wuseri sari a kiriņa bay mô tôn kibi emê a hen.
- ⁸Kiriņa bay tôri gel hen iyôn menba, bôrji tarji aņ bay kôl iyôn ba: «Wô mi a hende ré mêne ider bi wo garari mê hen, hen iyôn ba?»
- ⁹Ré nana kelêj ba nana upé lari mê aņ cêj bay nimré ré ba?»
- ¹⁰Jésu hôn ermé woji bi wo hen menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Wô mi a kené dôyrê iyore hende to hen iyôn ba? Aņa hende lén hen na, na aņa dôri.
- ¹¹Bay nimré ba, a merê naņ ken sa pôn pôn, nijba, nôbi ba, na merê naņ ken naņ wulê wulê ré.
- ¹²Ider wo hende bèn san a hen na, na wo bi bay ré sa emen.»
- ¹³Menba, ôbi hô kôlji iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelêņge hen, naņ kirij kêm sa terare a na ka bay a ulê béré Kwôlo Dôri ya hen na, bay a derê kwôli aņa iyore hende to hen li hen ermij sara.»

Judas ay sa Jésu

(Mk 14: 10-11, Lk 22: 3-6)

- ¹⁴Ôbi tô Jésu wo pôni perê ka môj kibi wôô hen hini na Judas Iskariyôt, ôbi ô upé damné kaņ bay bê kwôbe
- ¹⁵aņ kôlji iyôn ba: «Hena ené ay sa Jésu béņge ba, na mi a kené ben ba?» Menba, bay biri selé tôre subu.
- ¹⁶Ayij tôri wulê bi wo hen na, Judas woge geré wo điré ayij sa Jésu bij damné kaņ bay bê kwôbe.

Jésu ôm geserê Pak nañ bay tôri
(Mk 14: 12-31, Lk 22: 7-14,21-23, Ja 13: 21-30)

- 17**Wulê woñ ayê tô lê geserê mapa wo wubere nañ bô hen na, bay tô Jésu era sa engeriri iyôn ba: «Na yôn a jeré gey bi niné ô berem sa tê lê geserê Pak ya ba?»
- 18**Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Erênge derô ira iyé kini a añ ken kôli iyôn ba: «Rabi, kôl iyôn ba: «Wulê wupê ba dá niñ, añ nôbi nañ bay tôn niña lê geserê Pak iyére tom a.» » »
- 19**Bay tô Jésu li na mega bi wo ôbi ré kelaji hen iyôn menba, bay bu sa tê Pak ya.
- 20**Kiriña tare kuriñ niñ menba, Jésu mô tôn kibi emê nañ bay tôri ka môj kibi wôh hen.
- 21**Kiriña bay ôm emê môriñ hen iyôn menba, Jésu kôl iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelênge hen, kwôni wo pôni perênge a hen a sa ayê san.»
- 22**Bay kêmbôrji mêne damañ menba, i i ba engeriri iyôn ba: «Kelma, na nôbi ba? Kelma, na nôbi ba?»
- 23**Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Na kwo ré dôbe kôbri nañ en bô gwore a hen, ôbi a ayê san.
- 24**Na tiri, nôbi Kema Gawra na erê, na mega wo na liñ bô magtubu to Emen a gengiñ san hen iyôn. Niñba, bô emê a kuriñ sa kwôni wo ay san nôbi Kema Gawra hen. Bay henañ ré yêri ré kôba ré dô sôn.»
- 25**Judas wo a sa ayê sa Jésu engeriri iyôn ba: «Rabi, na nôbi ré rê?» Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Na tiri na jôbi.»

Emê wo Kelma

(Mk 14: 22-26, Lk 22: 15-20, 1 Kworêntijê 11: 23-26)

- 26**Kiriña bay mô ômji emê menba, Jésu ay mapa añ tô kibri sara menba, biilê añ biñ bay tôri añ kôlji iyôn ba: «Engeñge ken ôm ôbi yi mega kurônji yen iyôn.»
- 27**Men, ôbi hô ay gwoy care toñ yê tiñañor añ liñ Emen dosé, añ ôbi biji añ kôl iyôn ba: «Engeñge ken yi pôn pôn kêmb.»
- 28**Añ ôbi kôlji iyôn ba: «Kwo nà ná, yi môñ kwôbren woñ biñare wo biñ tôn wô kibi biñé kwône añ bi têriñ toji ré dôriñ sarji a.
- 29**En kelênge, na hô yê care toñ yê tiñañor hende to hen ré niñ, kwôy wulê wo na sa yiñ to kôrbi nañ ken bô emê iyére to Iban a.»
- 30**Kiriña bay kebe kurôn menba, Jésu nañ bay tôri ôrji sa Keram wo Olibiyé.

Jésu kôl Piyêr ré sa uwôserê ñiré hôni ré
(Mk 14: 27-31, Lk 22: 31-34, Ja 13: 36-38)

31 Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Bô yoyre to kemnêñ hen na, kenbay kêm ka dén aṇ wôsa liṇ bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Na deré ôbi abê gamgê menba, bay a useriṇ kêm.»

32 Niṇba, cêgê menba, kirija na jê sé kamjê na, na erê tumôṛṅge a Galilé a.»

33 Menba, Piyêr kôliṇ Jésu iyôn ba: «Kirija megên kêm a dém aṇ ba, nôbi na dém aṇ né.»

34 Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kôlem hen, bô yoyre to kemnêñ hende to hen na, pa dema kura ré yelé tô ba, já uwôserê têê subu jeré hônen né.»

35 Niṇba, Piyêr hô kôli iyôn ba: «Hena ré na wo ené ma naṇ ju kôba, na kelê ené hônem né ré.» Menba, bay tôri kêm kôl mega wo Piyêr kôliṇ hen iyôn men.

Bô yagê wo Gêtsémané

(Mk 14: 31-42, Lk 22: 39-46, Ja 18: 1)

36 Menba, Jésu ôriṇ naṇ ci kirija ka bay uwôgeji Gêtsémané hen, aṇ kôlji iyôn ba: «Merêṅge tôñ na, aṇ nôbi na derê tôn wolé erê uwôlê Emen.»

37 Jésu ôriṇ naṇ si Piyêr naṇ kam Jébédé ka wôô hen naṇ dí. Menba, tiri li na men, ôbi aṅge damaṅ.

38 Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Tun li na môñ teré dun iyôn, merêṅge na, aṇ ken yi kum né.»

39 Jésu dô tôri dê wolé menba, jubu gubari diṇ kwini tôñ aṇ uwôl Emen iyôn ba: «Iban, hena ré yi iyeṇ ba, ju dí gusiṇ hende to hen lèn né. Hen iyôn hari kôba, ju li bô geyé wom, díba bô geyé wupê nôbi ré.»

40 Ôbi bulo hera ligi bay tôri a, menba, uwôñji tô kum a. Menba, Jésu kôliṇ Piyêr ba: «Ken mô tu geṇ naṇ en sem iyôn né ba?»

41 Merêṅge tu geṇ aṇ ken uwôl Emen bi kené heriṇ bô aṅgaṇ lamê ré. Ken gey merê tu geṇ haṅge niṇba, na néérṅge a nê mê ré dí.»

42 Jésu hô dô tôri wolé dê aṇ jôgiṇ têê wôô wori aṇ uwôl Emen kôl iyôn ba: «Iban, hena ré yi iyeṇ ba, ju dí gusiṇ hende to hen lèn né. Hen iyôn hari kôba, ju li bô geyé wom díba, bô geyé wupê nôbi ré.»

43 Ôbi hô bulo hera menba, uwôñji tô kum a wôsa bay nê m merê geṇ né.

44 Ôbi hô dô tô wolé aṇ uwôl Emen wo jôgiṇ têê subu aṇ na kwôlo ôbi ré kôl tumô hen a ôbi ré hô kôl sôñ.

45 Ôbi hera ligi bay tôri a aṇ kôlji iyôn ba: «Yêṅge kum aṇ ken dô bul haṅge niṇ. Kô niṇ. Tayriri sa wo bay a uwôlen nôbi Kema Gawra kôbi bay têriṇ a niṇ.

46 Henáṅge ta, na erêṅge gel, ôbi ayê san biṇ biṇé bi, sa niṇ.»

Bay bu Jésu

(Mk 14: 43-50, Lk 22: 47-53, Ja 18: 3-12)

⁴⁷Kiriņa Jésu iyêl ba ya tô hen iyôn menba, Judas ôbi tô Jésu wo pôn perê ka môj kibi wôô hen so naŋ kwônê bijné ka ôriŋ naŋ yebere toŋ kaskar men, ka naŋ kwore a men. Na damné kaŋ bay bê kwôbe naŋ bay sa Jubnê a joji.

⁴⁸Judas woŋ ôbi ayê sa Jésu hen, ré kelaŋ kwônê bijné bay ka hen iyôn ba: «Kwôni wo na ibé tô mari liri dosé hen na, na ôbi a kené biri.»

⁴⁹Kiriņa bay sa niŋ menba, Judas era ligi Jésu aŋ kôl iyôn ba: «Dosé tom Rabi.» Menba, ôbi ibe tô maa Jésu.

⁵⁰Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Melaŋnen, aŋga ju era wô lê hen na, ju li mera.» Menba, kwônê bijné bay ka hen selam Jésu bu.

⁵¹Menba, ôbi tô Jésu wo pôni perê ka debu naŋ dî hen, dô yebere toŋ kaskar tori aŋ diŋ maa mana wo dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe jô.

⁵²Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Dôbe yebere tom toŋ kaskar hôriŋ bô iyéyrere a wôsa bijné ka pô yibijné kaŋ kaskar ba, na temay yebere toŋ kaskar a bay ré ma men,

⁵³ju hôn wo henaŋ ené engeriŋ Iban ba, ôbi henaŋ ré ben asgarŋê nê mê sak tôre jurgem kibi wôô kirij bay ka nana dîbiŋ hen né ba?

⁵⁴Hena henaŋ ré na hen iyôn ba, kwôlo yi bô magtubu to Emen a to kôl iyôn ba: Ré na hen iyôn, a ré liŋ hen ba, ariri henaŋ ré liŋ na iyeŋ iyeŋ ba?»

⁵⁵Jésu kôliŋ kwônê bijné bay ka hen iyôn ba: «Ken eraŋ naŋ si yebere toŋ kaskar men, kwore men kôberŋge a wô berenare mega wo kené kena beré na gema iyôn. En mô perêrŋge a na sa pôn pôn gilij bijné are derô haba wo iyéy Emen a hen ba, na ken era sa beren ré wô mi ba?

⁵⁶Niŋba, yi hen iyôn bi kwôlo bay kibi Emen na li bô magtubu to Emen a hen na, bi ariri ré liŋ.» Menba, bay tôri kêm gerji dîri aŋ.

Jésu debu kini jerê kwôlê wo Jubnê iyé dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe Kayib

(Mk 14: 53-65, Lk 22: 54-55,63-71, Ja 18: 13-14,19-24)

⁵⁷Bay beré Jésu bay ka hen ôriŋ naŋ dî tumô Kayib a wo na dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe hen. Kiriŋ bay ka hen na, bay derê tô tôô to Emen naŋ surjê ka Jubnê kôba, daŋji ya men.

⁵⁸Piyêr ô tô Jésu a tôŋ tôŋ kwôy ôriŋ karaŋ derô haba wo dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe a, aŋ ô merê naŋ bay gemé kibi iyé dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe bi wo hen aŋ dîré gelé aŋga bay ré lê.

⁵⁹Damné kaŋ bay bê kwôbe naŋ Sanédrên kêm woge geré wo ciré dîri kwôlo dami sari a aŋ ciré derijni.

⁶⁰Bijé kwône era sa pôy kwôlê ðiri sari a, nijba, bay uwôn kwo nêmeré ré. Ka pônî wôô era cêgê aṅ

⁶¹kôl iyôn ba: «Gawra bi wo hen kôl iyôn ba: Diré té iyéy Emen hen aṅ ðiré hô ðé hôriṅ sa subu ðéj.»

⁶²Menba, dami wo damné kaṅ bay bê kwôbe hena ta, aṅ kôliṅ Jêsu iyôn ba: «Ju uwôl kwôlê sa kwo gawrê bay ka hen kôl gengiṅ sam hen né ba?»

⁶³Nijba, Jêsu uwôli kwôlê wônî sara ré. Menba, dami wo damné kaṅ bay bê kwôbe bi wo hen kôliṅ Jêsu iyôn ba: «En uwôlem aṅ hini Emen woṅ ôbi meré tu geṅ hen, bi jeré kelêni na ba, ju na Krist, kwo Emen ðôri hen wo na Kemari bi ba?»

⁶⁴Menba, Jêsu kôli iyôn ba: «Ôbi a jeré kôl kem a hen. En kelênge ka sa gelen nôbi Kema Gawra na meré sa kôbi gusurô wo Emen woṅ ôbi néé a a men, na bulo hera peré kirij ka geri ka derômarāṅ a men.»

⁶⁵Menba, dami wo damné kaṅ bay bê kwôbe yêgerê bargay yiri a aṅ kôl iyôn ba: «Ôbi tiiré Emen ôm hen iyôn nij menba, ken kôl nana hô gem na i ré kelêna kwôli sôn ba? Mega ken toy tiiré wo ôbi tiiré Emen ôm hen nij na,

⁶⁶Kwôli mi a kené erem nij ba?» Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Ôbi na kwon deré.»

⁶⁷Kirij bay ka hen na, bay tibriri kalê tiri a men, ka pônî esuge kôbriji cibijni men, ka pônî sê tô mari a men.

⁶⁸Aṅ bay kôli iyôn ba: «Krist, kwo Emen ðôri hen li yem môṅ ôbi kibi Emen iyôn aṅ ju kelêni na i a ðem hen ba?»

Piyêr uwôser têê subu ðiré hôn Jêsu ré

(Mk 14: 66-72, Lk 22: 55-62, Ja 18: 15-18,25-27)

⁶⁹Kirij bay ka hen na, Piyêr mô nô derô haba menba, hende jé to dami wo damné kaṅ bay bê kwôbe to pônî uso ða ligiri a aṅ kôli iyôn ba: «Jôbi kôba, na ju ô aṅ Jêsu wo Galilé bi wo hen ré ba?»

⁷⁰Nijba, ôbi uwôser tu bijé a kêṅ kôl iyôn ba: «Kwôlo mu kôl hen na, en hôn né.»

⁷¹Ôbi hena ô si kibi geré iyôn menba, hende jé to ðaṅgi gili aṅ kôliṅ bijé ka ðebe ya hen iyôn ba: «Gawra wo na, kôba na ô aṅ Jêsu wo Najarêṅ bi wo hen men.»

⁷²Menba, Piyêr hô uwôser desij yiri kôl iyôn ba: «En hôn gawra bi wo hen né.»

⁷³Sem cêgê menba, bijé ka ré mô ya hen usoji ligi Piyêr a aṅ kôli iyôn ba: «Jôbi kôba, ju na kwo bijé bay ka hen men, wôsa kwôli kelêrem gel wo jeré na kwoji.»

⁷⁴Menba, Piyêr dusu yiri kôl iyôn ba: «En hôn gawra bi wo hen né. A hena ené kôl benare ba, bi Emen deren.» Kirij bay ka hen menba, kura yel men.

⁷⁵Menba, bô Piyêr jibri sa kwôlo Jêsu na kôli kôl iyôn ba: «Já uwôserê jeré hōnen né tē subu dema kura ré yilé tô hen.» Menba, ôbi si nô aṅ sôm bugarôg bugarôg.

Matiyé 27

Bay ôriṅ naṅ Jêsu tumô ôbi emê iyére Pilat a

(Mk 15: 1, Lk 23: 1-2, Ja 18: 28-32)

¹Tô kirij cud menba, damné kaṅ bay bê kwôbe kêm naṅ surjê daṅji aṅ gengiji kwôli deré Jêsu.

²Bay bi bay harêri aṅ ôriṅ naṅ dî ô bij Pilat ôbi emê sa iyére woṅ Rômê.

Judas duu yiri

(Jé lê bay jé 1: 11-20)

³Kirija Judas wo ay sa Jêsu hen gel wo bay uwôl kwôlê sa Jêsu a hen iyôn menba, bôri tari sa aṅga dîré li hen menba, ôbi heraj naṅ selé to tōre subu hen bij damné kaṅ bay bê kwôbe naṅ surjê hôriṅ,

⁴aṅ kôlji iyôn ba: «Ayê wo en ay sa kwo li ani ré hen na, en li na têriṅ hen.» Menba, bay kôli iyôn ba: «Na kwôlê wom jôbi dîba kwo hen dôlêni nibay ré.»

⁵Judas bêṅ selé hende to tōre subu hen bô iyéy Emen a aṅ si ô ulê gaṅne diriṅ yiri.

⁶Damné kaṅ bay bê kwôbe pô selé hende to hen, aṅ kôlji iyôn ba: «Selé to na na, dé wo nana bi bô magela wo yi naṅ jeṅgêri hen né, wôsa na lari kwôbe.»

⁷Kirija bay nariṅ kwôlê sara menba, bay genge ciré kelij kirij ka gawra woṅ ôbi jibé hen, aṅ bi ré yi sa kampê kergê.

⁸Ôbi a bay ré uwôge kirij bay ka hen, kirij kaṅ kwôbe kwôy kemnêṅ kemnêṅ hen.

⁹Na ôbi á, kwôlo ôbi kibi Emen Jérêmi na kôl hen, ariri ré lij. Ôbi na kôl iyôn ba: «Bay pô lari tōre subu aṅ lari bi wo hen, na kwo kam Israyêl bij sara wô kilijni.

¹⁰Aṅ bay kelij kirij ka gawra woṅ ôbi jibé hen, mega wo Kelma na ayij tôô ben hen iyôn.»

Pilat engerij Jêsu kwôlê

(Mk 15: 2-20, Lk 23: 1-4,13-25, Ja 18: 18 - 19: 6)

¹¹Kirija bay ôriṅ naṅ Jêsu tumô ôbi emê sa iyére Pilat a, menba, ôbi engeriri kôl iyôn ba: «Ju na kelma ôbi emê sa iyé Jubjê bi ba?» Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Jôbi a kelê hen.»

¹²Kirija damné kaṅ bay bê kwôbe naṅ surjê pôy kwôlê dîri Jêsu sari a hen iyôn na, ôbi uwôlji kwôlê wôni sara ré.

¹³Menba, Pilat kôli iyôn ba: «Ju toy kwôlo bay pôy kêm bêm sam a hen né ba?»

14Niɲba, Jésu uwôli kwôlê wôni pôn nêɲ iyôn sa kwo bay pôy ðiri sari a hen né. Menba, tini kelma ge kay damaɲ.

Bay uwôl kwôli temare sa Jésu a

15Elê elê naɲ sa geserê Pak ba, ôbi emê iyére ôriɲ naɲ hara woɲ ulê daɲgay wo gawrê gey hen pôn ta ta.

16Wulê bi wo hen na, Barabas na daɲgay wo hini ôm gaɲ.

17Menba, Pilat engeriɲ biɲé iyôn ba: «Na i a kené gey bi ené uwôli ta béɲge ba? Barabas laba Jésu wo bay uwôgeri Krist hen ði ba?»

18Wôsa ôbi hôn wo ré na terbére a ré liji aɲa bay ré beriɲ Jésu bi hen.

19Kiriɲa Pilat ba kini jerê kwôlê a tô menba, tamni jé kwôli iyôn ba: «Jôbi ju jô kwôlê sa gawra woɲ derôre bi wo hen na ré, wôsa yoyre hen na, wônê gelen gusiɲ gaɲ gengiɲ sari.»

20Damnê kaɲ bay bê kwôbe naɲ surɲê gwôsiji biɲé bi ré engere bi ôbi emê sa iyére ré uwôl Barabas ta, aɲ Jésu a ré ðiri ði.

21Ôbi emê sa iyére kôlji iyôn ba: «Daɲgayɲê ka wôô na na, na kwo yôn a kené gey bi ené uwôli ta béɲge ba?» Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Uwôl Barabas ta ði.»

22Ôbi emê sa iyére Pilat hô engereji iyôn ba: «Jésu wo bay uwôgeri Krist hen ba, en liri iyeɲ ba?» Menba, bay kêɲ uwôli sara iyôn ba: «Bééri sa gurô tagelê béni.»

23Ôbi emê sa iyére hô engereji iyôn ba: «Na mi ka habiɲ a ôbi ré li ba?» Menba, bay kêɲ kôl kaɲ ta iyôn ba: «Bééri sa gurô tagelê, bééri sa gurô tagelê.»

24Pilat bô wo ðiré nêɲ lê ani ré niɲ men, heragê kôba ôm gaɲ a men na, ôbi ay kam piliɲ kôbri tu biɲé kêɲ aɲ kôl iyôn ba: «En naɲ tô bê kwôbri gawra woɲ derôre bi wo hen a, na kwôlê woɲge kenbay haɲge niɲ.»

25Menba, bay kêɲ uwôli sara iyôn ba: «Bi kwôbriri bu sarni naɲ sa kwôɲgêrni.»

26Menba, Pilat uwôl Barabas ta, menba, ôbi bi bay yêmnê Jésu naɲ tinêre aɲ nôgiri biɲ asgarɲê bi ré ô bééri haji niɲ.

Asgarɲê ayrê Jésu

27Asgarɲê ka ôbi emê sa iyére ôriɲ naɲ Jésu kini merê ôbi emê iyére a, aɲ asgarɲê kêɲ ka bô ira hen na, méérji Jésu ta kumôj.

28Aɲ, bay tô bargay kari yiri a aɲ, aɲ dôbri bargay ka dami ka sêy ka biɲé ka damnê hen yiri a.

29Men, bay gaa jabga woɲ kenare naɲ gesem dôbri sari a men, bay dôbri celaɲ woɲ kenare kôbri woɲ gusurô aɲ cibiji gubarji tôɲ tumôri a aɲ bay ayrêri kôl iyôn ba: «Nini lêɲ dosé, kelma wo Jubɲê.»

30Men, bay tibiri kalê tiri a men, bay dô celaŋ woŋ kenare bi wo kôbri a hen, sêŋ sari a men.

31Kiriŋa bay sili hen iyônŋ niŋ, menba, bay dô bargay ka bay ré dôbri yiri a hen aŋ aŋ hô tôbri kari hôriŋ aŋ ôriŋ naŋ di ciré erê bééri sa gurô tagelê haji niŋ.

Bay bér Jéŋu sa gurô tagelê

(Mk 15: 21-32, Lk 23: 26-43, Ja 19: 17-27)

32Kiriŋa bay so nô naŋ derô iyére menba, bay uwônŋ Simô wo na gawra wo Sirên hen, bay biri ereŋ biri ay gurô tagelê wo Jéŋu.

33Kiriŋa bay ô biŋ kiriŋ ka bay uwôgeji Gwôlgwota hen, bôri na ibé sa gawra hen.

34Kiriŋ bay ka hen na, bay biŋ Jéŋu care to poliŋ naŋ aŋga đap bi ré yi, kiriŋa ôbi yi gel menba, ôbi kaŋ.

35Aŋ bay bééri sa gurô tagelê. Kiriŋa bay bééri sa gurô tagelê kô niŋ menba, bay pô bargay kari cénji naŋ geré wo jalaw terê.

36Menba, bay mô gemni haji niŋ.

37Bi biŋé ré hôn wô mi a bay ré diri ba na, bay li are di sa gurô ta sari a kôl iyônŋ ba: «Gawra bi wo hen, na Jéŋu kelma wo Jubnê.»

38Men, bay bére bay bô habré ka pônŋ wôô naŋ Jéŋu, kwo pônŋ sa kôbri maa men, kwo pônŋ sa kôbri gusurô men.

39Biŋé ka ô tô geré hen na, bay tiiré Jéŋu men, bay li sarji ômiŋ ya ya

40aŋ kôl iyônŋ ba: «Jôbi wo na ju kôl jeré téé iyéy Emen aŋ jeré hô dé hôriŋ sa subu dêj hen na, gôliŋ naŋ yem ta. Hena jeré na kema Emen ba, ju herbo tôŋ sa gurô tagelê niŋa gelé.»

41Damné kaŋ bay bê kwôbe naŋ bay derê tô tôô to Emen naŋ surŋé kôba sili kôl iyônŋ ba:

42«Ôbi gôliŋ naŋ biŋé menba, nêŋ gôliŋ naŋ yiri ré, hena ôbi ré na Kelma wo Israyêl ba, bi dera yiri tôŋ sa gurô tagelê pa dema niné bê bôrni sari a.

43Ôbi bi bôri sa Emen, aŋ kôl điré na kema Emen. A hena Emen ré geyri ba, bi sa dôri uwôl ta hari niŋ.»

44Bay bô habré ka bay béérji sa gurô tagelê kwari hen kôba tiréri hen iyônŋ men.

Kwôli temare to Jéŋu

(Mk 15: 33-41, Lk 23: 44-49, Ja 19: 28-30)

45Ayiŋ tôri tu tare kwôy tare to yébé ayiŋ sa tôpne ta hen na, kiriŋ hendu sa terare a na kêm.

⁴⁶Naŋ tare hende to yébé ayiŋ sa tōŋne ta hen, menba, Jésu jô gura wo dami kôl iyôŋ ba: «Eli, Eli lema sabaktani.» Bôri na: «Emen wupê, Emen wupê wô mi a jeré déŋ aŋ hen iyôŋ ba? »

⁴⁷Bijé ka pōni ka débe ya hen na, kirija bay toy tōri hen iyôŋ, menba, bay kôl iyôŋ ba: «Ôbi uwôge Eli.»

⁴⁸Kwo pōni ô lew ô ayê kibi bargay dôbê bô kam tinador ka bay uwôgeji binêger hen, aŋ dôbe kibi gurô aŋ eraŋ sa dôbri kibri a, bi ré yi.

⁴⁹Menba, ka pōni kôli iyôŋ ba: «Di jan, naa gelé na ba, Eli a sa gôliŋ naŋ dî ba?»

⁵⁰Menba, Jésu hô dô gura wo dami menba, kibri wôm hari niŋ.

⁵¹Kiriŋ bay ka hen, menba, bargay ka bay ha jôriŋ bô iyéy Emen hen na, yêgiŋ derôre a wôô ayiŋ tōri ta kwôy uwôl tōŋ men, sa terare yebagiŋ men, keram wayriŋ a men.

⁵²Kamŋê wayriŋ aŋ bijé kaŋ bay lê aŋaŋ derôre tu Emen a ka na ma hen na, ji si kamŋê.

⁵³Kirija bay so bô kamŋê hen iyôŋ menba, cêgi jê sé wo Jésu a ná, bay ô derô iyére to yi naŋ jeŋgêre to na Jérusalêm hen, aŋ bijé kwône gilji hōn.

⁵⁴Dami wo asgarŋê naŋ asgarŋê ka ré débe wô gemé Jésu hen, gel sa terare to yebagiŋ hen men, are kêm ka li are hen a men na, harê liji damaŋ aŋ bay kôl iyôŋ ba: «Gawra bi wo hen na, na Kema Emen bi tiri a men.»

⁵⁵Kiriŋ bay ka hen na, yébé ka pōni kwône ka na ô naŋ Jésu hen kôba, débe ya sêd wolé gel are bay ka hen men. Na bay a na lêrê jé biri hen kirija ôbi na ayiŋ tô jé wori Galilé a kwôy saŋ nà hen.

⁵⁶Perê yébé bay ka hen na, na si Mari to Magdala naŋ toŋ yoo si Jak naŋ Josêp men, yoo kam Jébédé a men.

Bay em Jésu

(Mk 15: 42-47, Lk 23: 50-56, Ja 19: 38-42)

⁵⁷Pa dema tare ré ta kuriŋ na, gawra woŋ ôbi upé wo bay uwôgeri Josêp, ôbi na gawra wo Arimaté. Ôbi na na ôbi tō Jésu men.

⁵⁸Ôbi ô upé Pilat aŋ eŋgeriri temay Jésu, menba, Pilat ay tōô bi bay ré dîri ré ay.

⁵⁹Josêp ay temay Jésu aŋ lêgere naŋ kibi bargay ka bôri ka kôrbi a.

⁶⁰Aŋ ôriŋ emé bô kamŋê kari kaŋ yiri ka ôbi bi bay kerge haw bô keram a aŋ ôbi gereŋge kulmaŋ keram wo dami dé kibi a aŋ ô hari niŋ.

⁶¹Mari to Magdala naŋ to pōni hen môrji wor kwiniŋi si sa kamŋê iyôŋ.

Bay gem sa kaŋê

⁶²Cêgi beré sa têê sa merê ta a hen, menba, damné kaṅ bay bê kwôbe naṅ Parisiñêñê ôrji ô upé Pilat.

⁶³Aṅ kôli iyôṅ ba: «Kelma, bôrne jibéni sa kwôlo ôbi benare bi wo hen na kôl kirija ôbi na baṅ ta tô hen, ôbi na kôl iyôṅ ba: «Sa wôô, subu tori menba, na jê sé kampê.»

⁶⁴Iyôṅ ba, ay tôô bi bay gem sa kampê kwôy wulê subu, wô wo bay tôri maa sa derêri ôriṅ, aṅ a kelê ôbi a ré jê sé kampê hen, menba, kwôlê woṅ benare bi wo hen, a emê dê kwo tumô hen aṅ sôṅ.»

⁶⁵Menba, Pilat kôlji iyôṅ ba: «Gelénge, en béñge asgarñê hen, erênge ken ô gemé mega wo ken geyiṅ hen iyôṅ.»

⁶⁶Menba, bay ô serijé kibi kampê bay ka hen ta, aṅ di asgarñê mô gem haji niṅ.

Matiyé 28

Jésu ji si kampê

(Mk 16: 1-11, Lk 24: 1-12, Ja 20: 1-18, Jé lê bay jé 2: 24-38)

¹Cêgi sa merê ta a naṅ sa demas naṅ tô kirij kirija kirij ba hendu dūrum dūrum tô menba, Mari to Magdala naṅ to pôni hen eraji sa kampê ciré sa gelé.

²Kirij bay ka hen menba, terare yebagiṅ deṅ deṅ wôsa mana wo Kelma hena derômarañ a herbo era sa gerñge kulmaṅ keram wolé aṅ dāy mô sara.

³Yiri jeraññê mega wulañê emen iyôṅ men, bargay kari kôba, bôrê môṅ wôbgê iyôṅ a men.

⁴Kemnare li asgarñê kaṅ bay gemé sa kampê hen, aṅ bay wuderé jag jag aṅ bay yi mega temay biñé iyôṅ.

⁵Mana wo Emen kôlij yébé bay ka hen iyôṅ ba: «Kemnañge ré, en hôn wo kené woge na Jésus wo bay na bééri sa gurô tagelê hen.

⁶Ôbi naṅ na, ôbi ji si kampê mega wo ôbi na kôlij hen iyôṅ. Erañge ken sa gel kirija bay na uwôlijni ya hen.

⁷Aṅ ken ô lew ô kôlij bay tôri wo ôbi ré ji si kampê, aṅ ré ô tumôñge a Galilé yaṅ niṅ aṅ na yaṅ a kené erê geléri. Ôbi a, ené kelênge hen.»

⁸Yébé bay ka hen henaji sa kampê gerji naṅ kemnare men, naṅ yi derê men, ô kôlij bay tô Jésus kwôlê bi wo hen.

⁹Menba, Jésus jô kwiniṅ aṅ kôlji iyôṅ ba: «En lénge dosé.» Menba, bay uso dā ligiri a bu têri aṅ heramiri.

¹⁰Menba, Jésus kôlji iyôṅ ba: «Harênge ré, erênge ken ô kôlij yênên ré ôrji Galilé wôsa na yaṅ a bay ré sa gelen.»

Kwôlo asgarjê kañ bay gemé kamjê hen kôl

11 Kirija yébé bay ka hen, baa tô geré tô menba, asgarjê ka ré gem sa kamjê hen, ka pôni heraji perê ira sa ô kôlij damné kañ bay bê kwôbe kwôli are bay ka ciré gelo hen.

12 Damné kañ bay bê kwôbe uwôge surjê añ danji añ gengeji bi ciré bij asgarjê bay ka hen lari mê.

13 Añ bay kôl iyôn ba: «Kelênge iyôn ba, bay tôri ré era yoyre sa gômse temayri ôrij kirija nini ba tô kum a tô hen.

14 A hena ôbi emê sa iyére ré toy ba, nija henê kwôlo nija kôli añ nija derênge kibi kwôlê a seŋge.»

15 Asgarjê bay ka hen, eñge lari bi wo hen, añ kôlji na mega bi wo bay ré kelaji hen iyôn. Añ kwôlê bi wo hen ôm nañ kirij kirij perê Jubjê kwôy kemnêñ kemnêñ.

Jésu si sa bay tôri a

(Mk 16: 14-18, Lk 24: 36-49, Ja 20: 19-27, 21: 1-23, Jé lê bay jé 1: 6-8)

16 Bay tô Jésus ka môj kibi pôni hen, ôrji Galilé sa keram wo Jésus gelji hen.

17 Kirija bay gel Jésus menba, bay heramiri, nijba, ka pôni meremnê bôrji a.

18 Menba, Jésus uso đá ligirji a añ kôlji iyôn ba: «Emen ben néé woj gôlij sa aŋga sa terare men, sa ka derômarañ a a men.

19 Erênge yi tô yê bijé ka sa terare a na kêni añ ken belêngeji bi bay yi bay tôni añ ken liji batêm nañ hini Iba bijé men, hini Kemari men, hini Tunu toñ hendi bô bôre a men.

20 Añ ken gelji bê kwôlê sa are kêni ka na en ayij tô bênge a hen. Añ ken hôn wo ené baa nañ ken nañ wulê wulê kwôy wo tô terare a kerê.»

Mark

Mark 1

Derê kwôlê wo Ja ôbi lij bîjé batêm

(Mt 3: 1-12, Lk 3: 1-18, Ja 1: 19-28)

- ¹Kwôlê wo Dôri wo gengij sa Jêsu Krist Kema Emen ayij tôri mega hen iyôn.
- ²Mega ôbi kibi Emen Esay na li bô magtubu to Emen a tumô kôl iyôn ba: «Toy, nôbi Emen en jé mana wupê tumôm a bi ré ô panê geré wom.
- ³Na tôô ôbi ulê béré wo ôm derô gwôlê kôl iyôn ba: «Nanênge geré wo Kelma men, panênge kam geré kari bi ô derôre a men.» »
- ⁴Na hen iyôn a Ja ré so apan ôbi lij bîjé batêm derô gwôlê men, uwôlij béré kôl iyôn ba: «Belênge cêgernge bij têrij apan ken li batêm apan bi Emen né dîj bôri jalê sa têrij tonje a.»
- ⁵Bîjé ka bô emê wo Judé kêm napan ka Jérusalêm ôrji sa pôn pôn ligiri a. Bîjé bay ka hen tô tô têrij toji ta apan ôbi lij batêm bô cér wo Jurdê bi wo hen a.
- ⁶Ja tôbe bargay ka bay li napan gusiri jambal men, ôbi ha tô bôri napan aripan a men. Ari emêri na cérê men, timne a men.
- ⁷Ôbi uwôl béré kôl iyôn ba: «Kwo a era cêgen a hen na, néé wori gôlij kunjê men, en nêmen denjê terê ganji garbê kap têri ré a men.
- ⁸Nôbi, en lênge batêm na napan kam nijba, ôbi ba a lênge batêm napan Tunu topan hendi bô bôrê.»

Batêm to Jêsu

(Mt 3: 13-17, Lk 3: 21-22)

- ⁹Na iyôn a, Jêsu ré hena Najarêt bô emê wo Galilé apan bij Ja liri batêm bô cér wo Jurdê.
- ¹⁰Kirijna Jêsu so bô kam a na, ôbi gel derômaran bôlij apan Tunu topan hendi bô bôrê yi mega derare iyôn herbo sari a.
- ¹¹Apan tô kwôni ôm derômaran a kôl iyôn ba: «Ju na Keman, en purem daman men, en li yi derê wô sam daman a men.»

Sidan séli Jêsu

(Mt 4: 1-11, Lk 4: 1-13)

- ¹²Kirij bay ka hen na, Tunu topan hendi bô bôrê dô tumô Jêsu ôrij napan dî derô gwôlê.
- ¹³Ôbi li wulê tôre pôrbu derô gwôlê menba, Sidan era sa séli. Jêsu mô perê tanare to noni nijba, manê ka derômaran a sa li napan dî.

Jêsu uwôge bay tôri ka tumô pôrbu

(Mt 4: 12-22, Lk 4: 14-15, 5: 1-11)

¹⁴Kiriɲa bay ɓu Ja uwôl danɣay a na, Jêsu ô bô emê wo Galilé. Ôbi uwôl béré Kwôlo Dôri wo hena ligi Emen a.

¹⁵Aɲ ôbi kôl iyôn ba: «Kiriɲ kô niɲ aɲ emê iyére to Emen era ɗa niɲ. Dénge jé lêrenge wo habiɲ hen ba, aɲ ken bènge bônge sa Kwôlo Dôri a.»

¹⁶Kiriɲa Jêsu ô kibi cér wo Galilé na, ôbi gel Simô naɲ yêni André ka na bay uré hen urji kuyê naɲ bera.

¹⁷Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Eranɣe tôn a aɲ na bènge ka yé bay uré ɓiɲé ben.»

¹⁸Kiriɲ bay ka hen na, bay déɲ bera toji aɲ, aɲ ôrji tôri a.

¹⁹Kiriɲa Jêsu ô kelaɲ dê menba, ôbi gel si Jak naɲ yêni Ja kaɲ kami gawra wo bay uwôgeri Jébédé môrji bô bato naɲji bera toji.

²⁰Kiriɲ bay ka hen na, ôbi uwôgeji menba, bay déɲ ibarji Jébédé hen naɲ bay jé kari bô bato a aɲ ôrji tô Jêsu a.

Jêsu dage tunu to habiɲ

(Lk 4: 31-37)

²¹Bay ôrji a sa iyé Kapêrnayôm. Aɲ naɲ sa sa merê ta a menba, Jêsu ô bô iyéy dapare a ô geliɲ ɓiɲé are.

²²Tiniɲi ge kay sa derê kwôlê wo Jêsu dô hen wôsa ôbi iyêl mega kelma ɗiba yi mega bay derê tô tô to Emen hen né.

²³Kiriɲ bay ka hen na, bô iyéy dapare hende to hen na, gawra wo pônî wo tunu to habiɲ yi bôri a hen soo ira.

²⁴Aɲ hende kôl iyôn ba: «Wuge! ju gey na mi yirni a ba? Jêsu wo Najarêt. Ju era na wô mênêni. En hôn ju na i ba, ju na kwôni wo yi naɲ jengêri gay wo Emen a jori.»

²⁵Jêsu ône kôl iyôn ba: «Wôm tôn aɲ mu séɲ bô gawra bi wo hen.»

²⁶Menba, tunu to habiɲ hende to hen séɲ bôri a aɲ liri ôbi ka kula men, gwôrêri men.

²⁷Biɲé kê m hare gaɲ, aɲ bay engeriɲ yirji na ba ré na mi a ré yé hen iyôn ba. Derê kwôlê wo kôrbi wo na ba, ré na kwo naɲ néé. Wôsa gawra bi wo hen ay tô bɲ tunu to habiɲ menba, hende biri kwôlê.

²⁸Aɲ hini emê wo Jêsu ô m gôriɲ kiriɲ kê m bô emê wo Galilé.

Jêsu berare bay ômɲare kwône

(Mt 8: 14-17, Lk 4: 38-41)

²⁹Kiriɲa Jêsu men, Simô men, André men, soji bô iyéy dapare a na, bay ôrji iyé si Simô naɲ André aɲ si Jak naɲ Ja kôba naɲ ci men.

³⁰Wulê bi wo hen na, mari Simô kal dere aɲ yi ira menba, bay kôliɲ Jêsu kwôle.

31Jésu ô kirij ka hende yij ya hen, aɲ bu kôbre buru hena ta, menba, hende berare aɲ hende li aɲgaɲ emê biji.

32Kirija tare kurij nij menba, bijé ka sa iyére hende to hen eraɲji naɲ bay ômpare kêmen men bijé ka tunu to habij yi bôrji a hen a men bij Jésus.

33Aɲ bijé kêmen ka sa iyére hende to hen daɲji tumô iyére to Jésus môrij ya hen.

34Jésu berare bijé kêmen ka naɲ ômpare to gay gay to gelij tirji gusij hen men, ôbi dage tunu to habij bô bijé ka pôni a a men. Nijba, Jésus jôrij tunu to habij iyêlê wôsa hende hôni dô.

Jésu uwôl béré naɲ kirij kirij bô emê wo Galilé

(Lk 4: 42-44)

35Kirija kirij ba hende d̄urum d̄urum tô na, Jésus hena si nô ô wolé derô gwôlê ô uwôbê aɲ uwôl Emen.

36Simô naɲ bijé ka mô naɲ d̄i hen siji ô wogeri,

37aɲ uwor̄ni. Bay kôli iyôɲ ba: «Bijé kêmen wogem.»

38Menba, Jésus kôlji iyôɲ ba: «Na erêɲge naɲ sa iyére iyére bi na erê ulê béré yaɲ men. Na wô bi wo hen a ené soɲ nô wolé hen.»

39Aɲ Jésus ô gôr bô emê wo Galilé uwôlij béré bô iyéy daɲare a men, daɲij tunu to habij a men.

Jésu berare ôbi terbare

(Mt 8: 1-4, Lk 5: 12-16)

40Gawra wo pôni wo terbare liri era ligi Jésus a aɲ kurij tôɲ di tijare tumôri a aɲ uwôli ré bô tu na tori aɲ kôli iyôɲ ba: «Hena jeré gey ba já beraren.»

41Jésu jé kôbri hebijni aɲ kôl iyôɲ ba: «Ew, en gey bi terbare tom hende to hen ré dôrij sam a.»

42Kirija Jésus kôli hen iyôɲ na, terbare dôrij sa gawra bi wo hen, lew, menba, ôbi berare.

43Jésu dageri aɲ nayri aɲ kôli kwôlê wo iyêre kôli iyôɲ ba:

44«Kôlij kwôni kwôlê wôni ré, nijba, ju ô gelij ôbi bê kwôbe yem aɲ ju li sarga naɲ tôô to Moyis na ay hen aɲ bi bay ré gel wo jeré na kwo séli tumô Emen a.»

45Nijba, kirija ôbi terbare ô na, ôbi ay tô kôlij bijé kêmen, aɲ li wo Jésus nêmen erê sa iyére tôni a ba wo bijé ré hôn né ba naɲ. Jésus d̄ubu sêd nono aɲ bijé sooro gay gay era ligiri a.

Mark 2

Jésu berare ôbi merayê

(Mt 9: 1-8, Lk 5: 17-26)

- ¹Wulê sem cêgê menba, Jêsu bulo hera Kapêrnayôm. Bijné toy mega wo ôbi ré ira hen ya.
- ²Menba, kwônê bijné danji an li wo kirijn dê iyônê kôba nan men, já uné kibi iyére to ôbi môrij ya hen né a men. Menba, Jêsu ay tô derê tô kwôlo Emen biji.
- ³Bay erap nan gawra wo meray bijn Jêsu, bijné pôrbu a ayari erap.
- ⁴Nijnba, bay nê m san nan di ligi Jêsu a ré, sa kibi kwônê bijné. Menba, bay surge sa iyére déj a kirijn ka Jêsu dibijn ya hen an herbijni ôbi merayê nan jaare to ôbi yi sara hen.
- ⁵Kirijna Jêsu gel ayê bôô woji hen iyônê menba, ôbi kôlij ôbi merayê bi wo hen iyônê ba: «Melannen, têrij tom dôrij sam a.»
- ⁶Kirijn bay ka hen na, bay derê tô tô to Emen kôba môrji ya men. Bay erem kwôlê bôrji a
- ⁷iyônê ba: «Wô mi a gawra wo hen ré iyêl hen iyônê ba? Ôbi tiiré na Emen. I a na ôbi dé bôri jalê sa têrij a ba? Emen pôn nêj a na ôbi dé bôri jalê sa têrij lê gawra.»
- ⁸Kirijna bay erem hen iyônê na, Jêsu hôn kwôlo yi bôrji a nin an kôlji iyônê ba: «Wô mi a kené erem kwôlê wo hen iyônê bôrnge a ba?
- ⁹Kôlij ôbi merayê «Têrij tom dôrij sam a» a derê kelê lew, laba kôli «Hena ta ay jaare tom an ju ô» a derê kelê lew di ba?
- ¹⁰Haw hen, ka henê wo nôbi Kema Gawra ené ôrij nan néé sa terare a nà, wô dôrij têrij sa bijné.» Menba, ôbi kôlij ôbi merayê na iyônê ba:
- ¹¹«En kôlem, hena ta ay jaare tom ôrij in.»
- ¹²Menba, kirijn bay ka hen, ôbi hena ta an ay jaare tori lew sijn nô. Kirijn bay ka hen tu bijné kêm na sari a. Tiniji ge kay an bay ay kibi Emen kôl iyônê ba: «Sa pôn nini gel anga gelijn hen iyônê né kwôy.»

Jêsu uwôge Lébi
(Mt 9: 9-13, Lk 5: 27-32)

- ¹³Jêsu si nô si kwa cér wo dami a. Bijné kêm era yiri a an ôbi halji.
- ¹⁴Kirijna Jêsu ô tô geré menba, ôbi gel Lébi, wop kema Alpé, mô kini engé wôgê sa gasugo a menba, Jêsu kôli iyônê ba: «Era tòn a.» Menba, ôbi hena ô tôri a.
- ¹⁵Jêsu nan bay tôri ômji are iyé Lébi a menba, bay engé wôgê kwône nan bay lê têrij môrji ya nan ci men. Sa hende to hen na, bay kwône kôbji tôri.
- ¹⁶Bay derê tô tô to Emen kap bay tô Parisijnêjê gelji wo Jêsu ôm are nan bay engé wôgê men, nan bay lê têrij a men, menba, bay kôlij bay tôri iyônê ba: «Wô mi a Jêsu ré ôm are nan bijné bay ka iyônêgi hen ba?»

¹⁷Kiriña Jésu toy kwôlê wo bay kôl hen menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Na bîné ka ômîj a geyé dôktôr dîba na ka berari a geyé dôktôr ré. En era sa terare a nà, na wô uwôgê bîné ka dôrnê ré, niñba, en era na wô uwôgê bay lê têriñ dí.»

Kwôlo gengîj sa beré yi sa emê a

(Mt 9: 14-17, Lk 5: 33-39)

¹⁸Kiriñ bay ka hen na, bay tô Ja ôbi lê batêm nañ bay tô Parisiñêñê jôriñ bôrji kurôn wôsa ayê bôô woji. Bîné ka pôni era sa engeriñ Jésu iyôn ba: «Wô mi a bay tô Ja ôbi lê batêm nañ bay tô Parisiñêñê ré jôriñ bôrji kurôn wô sa ayê bôô woji menba, bay tom jôbi ba, li hen iyôn né wô mi ba?»

¹⁹Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Bîné ka era kini kurô hen ba ka dé bi bay ré jôriñ bôrji kurôn kiriña ôbi iyéy kurô ba ya nañ ci tô hen ba? Hena ôbi ré mô nañ ci ba ya tô na, bay a nêmmê kapê emê ré.

²⁰Wulê wo bay a derê ôbi kurô perêrji a añ hen na, na wulê bi wo hen a bay ré jôriñ bôrji kurôn.»

²¹«Kwôni ayrê bargay ka kôrbi uwôliñ tu ka ôli sa pôn ba? Hena kwôni ré ay bargay ka kôrbi uwôliñ tu ka ôli na, bargay ka ôli hen na, a yêgîj a tumô tumô.

²²Kwôni a bê care to kôrbi bô gwolé woñ ariñ wo ôli a ba? Hena ré na iyôn na, care hende to hen a anê gwolé bi wo hen. Añ care men gwolé a men na, na aña a mênîj kêm. Dô wo care to a wubé tô hen na, bi bîj bô gwolé wo kôrbi a.»

Kwôlo gengîj sa sa merê ta

(Mt 12: 1-8, Lk 6: 1-5)

²³Sa to pôni a na sa sa merê ta menba, Jésu nañ bay tôri ôrji si bô yagê kaw ka bay uwôgeji blé hen, menba, bay tôri pôy sa kaw bay ka hen kôbriji a ôriñ ta.

²⁴Menba, Parisiñêñê kôliñ Jésu iyôn ba: «Wô mi a, bay tôm ré li aña tôô to Moyis jô lê nañ sa merê ta hen ba?»

²⁵Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Na ken dêñse kwôli aña kelma Dabid na li kiriña bay ôriñ nañ añañ emê ré añ kurôn na liji nañ bîné kari hen né ba?

²⁶Ôbi na si bô iyéy Emen a wulê wo Abiyatar na na ôbi bê kwôbe wo dami hen, añ kelma Dabid nañ bîné kari ômji mapa bi wo bay tibîj Emen hen. Mapa bi wo hen, na yi gengîj sa bay bê kwôbe mera hen ba, na li iyeñ ba?»

²⁷Menba, Jésu hô kôlji iyôn ba: «Na Emen a bîj gawra sa sa merê ta dîba, Emen na dí gawra bi ré uwôl hini emê sa sa merê ta a ré.

²⁸Hen iyôn na, nôbi Kema Gawra ena Kelma sa sa merê ta men.»

Mark 3

Gawra wo kôbri ma

(Mt 12: 9-14, Lk 6: 6-11)

- ¹Jésu hô bô iyéy dapare. Gawra wo pône wo kôbri ma mô ya.
- ²Bijné ka mô ya hen bô Jésus ciré gelé sé ôbi ré berarê gawra bi wo hen nan sa sa merê ta wô uwôlij kwôlê sari a.
- ³Menba, Jésus kôlij gawra wo kôbri ma bi wo hen iyôn ba: «Hena ta ju era sa debe derôre a na.»
- ⁴Menba, Jésus engerij bijné ka debe nan di hen iyôn ba: «Lê derê men, lê habrê men nan sa sa merê ta a ba, na kwo yôn a derê ba? Berarê kwôni laba deréri di ba?» Menba, bay mô wôm sidiñ.
- ⁵Jésu bôrji pôn pôn nan bô tarê men, nan tu na a men, wô kibi bô dengelé woji. Menba, Jésus kôlij ôbi kôbi ma bi wo hen iyôn ba: «Jé kôm.» Menba, ôbi ay kôbri ta menba, kôbri bi wo hay hen hô dô hôrij kini a.
- ⁶Kaman Parisijnê siji nô bô iyéy dapare a an wogéji geré nan bijné ka kelma Hérôd wô deré Jésus.

Kwônê bijné era ligi Jésus a

- ⁷Jésu nan bay tôri dôrji yirji wolé kibi cér wo Galilé. Bijné kwône ka hena sa iyére to Galilé men, ka hena sa iyére to Judé biri ôrij.
- ⁸Ka hena Jérusalêm men, ka hena sa iyé Idumé men, ka hena si cêgi cér wo bay uwôgeri Jurdê hen nan ka hena sa iyé Tir a nan sa iyé Sidôn. Bijné kwône era ligiri a wôsa bay toy kwôli are kêma ka ôbi li.
- ⁹Jésu kôlij bay tôri bay ré bu sa tê bato biri wô wo kwônê bijné ma ré dirêri.
- ¹⁰Jésu li hen iyôn wôsa ôbi berare bijné gan nij, an ka ôrij nan ômpare yirji a hen nôgerij yirji si ligiri wô hebé yiri an ciré uwônij gelé.
- ¹¹Kirija tunu to habij gel Jésus, menba, cibji gubarji tumôri a an kôl kan a ta kôl iyôn ba: «Ju na Kema Emen na tiri.»
- ¹²Menba, Jésus banji dô bi bay ré li bi bijné ré hôn wo diré na i ba ré pa pa.

Jésu tô bay tôri ka môj kibi wô hen

(Mt 10: 1-4, Lk 6: 12-16)

- ¹³Jésu hena ô si sa keram a. Ôbi uwôge bijné ka ôbi tôrji an bay eraji ligiri a.
- ¹⁴An tô môj kibi wô perêrji a an uwôgeji bay jé men, bay ré ba nan di an ôbi jéji ô ulê béré.
- ¹⁵Men, bi bay ré uwôn néé wô dagij tunu to habij.
- ¹⁶Impê ka môj kibi wô ka Jésus tôrji hen na, heniji a na: Simô, Jésus biri hini wo danji ré na Piyêr.

¹⁷Si Jak naŋ yêni Ja kaŋ kam Jébédé Jésu biji hini ré na Bowanêrjês, iyayriri na «enê emen».

¹⁸Jésu uwôge André, Pilip, Bartélémi, Matiyé, Tomas, Jak woŋ kema Alpé, Tadé, Simô woŋ kema iyére hen

¹⁹naŋ Judas Iskariyôt wo a sa derê tumô bay bayi Jésu aŋ bi bay ré sa biri hen.

Balê Jésu dôri ôriŋ wolé

²⁰Menba, Jésu bulo hera ô ira menba, kwônê biŋé hô daŋji sôŋ aŋ li wo Jésu naŋ bay tôri uwôŋji kini emê ani ré kwôy.

²¹Kiriŋa bay gel yi hen iyôn na, balê Jésu sa dôri ôriŋ wôsa bay kôl iyôn ba: «Ôbi gal.»

Jésu uwôl kwôlê sa kwôlo bay uwôli sari a hen

²²Menba, bay derê tôô to Emen ka hena Jérusalêm kôlji iyôn ba: «Béyêljébul mô bôri a, na kelma wo tunu to habiŋ hende to hen a biri nééri aŋa ôbi ré daŋji tunu to habiŋ.»

²³Jésu uwôge biŋé ligiri a aŋ kôlji kwôlê naŋ gwosore kôl iyôn ba: «Sidan sa pôn dagerê yiri sôŋ ba?

²⁴Hena biŋé ka bô emê iyére tôni a ré kariŋji aŋ sêŋji ba, emê iyére hende to hen a yé sem né.

²⁵Hena biŋé ka pôn bô ira kariŋji aŋ sêŋji ba, bô iyére hende to hen a yé sem né.

²⁶Hena Sidan né sêŋ naŋ yiri gaŋ na, néé wori a naŋê.»

²⁷«I a nême wô piyê kibi geré wo ôbi néé aŋ siŋ ira ô pôriŋ aŋgari ba? Hena kwôni ré gey lê hen iyôn na, ôbi a harêri tumô pa dem aŋa ré daŋji yiri pôriŋ aŋgari tô.»

²⁸«Na tu kwôlê a ené ena kelêŋge hen, têriŋ to biŋé kêm men kiriŋa bay a kelê kwôlo habiŋ gengiŋ sa Emen a men na, têriŋ toji hende to hen a dôriŋ sarji a.

²⁹Niŋba, i i wo kôl kwôlo habiŋ gengiŋ sa Tunu toŋ hende bô bôre na, têriŋ tori hende to hen a dôriŋ né yôd. Wôsa na têriŋ to yi naŋ kunu a ôbi ré li hen.»

³⁰Jésu kôl hen iyôn, wôsa bay kôl tunu to habiŋ ré yi bôri a.

Yoo Jésu naŋ yêneri

(Mt 12: 46-50, Lk 8: 19-21)

³¹Yoo Jésu naŋ yêneri saji aŋ díbiŋi nô, bay jé uwôge Jésu.

³²Kwônê biŋé mô mééri ta menba, bay kôli: «Ju toy, yom naŋ yênem díbiŋi nô hen ya. Bay geyem.»

³³Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Biŋé ka yôn a na yon men, yênen men ba?»

³⁴Menba, Jésu bô kwônê bîné ka mô tôṅ kwari a hen aṅ kôbji, menba, ôbi kôl iyôṅ ba: «Berêṅge nà, ken gel kwônê bîné ka yi hen na, bay a yé mega yon men, yênen men iyôṅ.

³⁵Kwôni wo li aṅga Emen gey hen na, ôbi a na yênen men, yêren men, yon men.»

Mark 4

Gwosoy kwôlo gengiṅ sa ôbi cé

(Mt 13: 1-9, Lk 8: 4-8)

¹Jésu hô ay tô geliṅ bîné are kibi cér wo Galilé. Kwônê bîné era sa dap ligiri a, aṅ li wo ôbi day mô bô bato wo yi bô cér a hen, aṅ tô kwônê bîné ka ba hen dîbiji terare a dá kwa cér a.

²Jésu geliṅ kwônê bîné are dé dé naṅ gwosoy kwôlê gay gay. Ôbi kôlji iyôṅ ba:

³«Toyêṅge, sa to pôni gawra wo pôni si ô wô wusé kaw bô yagê wori a.

⁴Kiriṅa ôbi wuse kaw bay ka hen iyôṅ na, kwa ka pôni heriṅ bêṅgê geré aṅ ciré sa gôl ôm.

⁵Kwa ka pôni heriṅ kiriṅ kaṅ jerew a niṅba, terare to wurôbi to hanêre ré ôriṅ tôṅ ba naṅ. Menba, bay si lew haji,

⁶niṅba, kiriṅa tare jôriṅ, menba, jubu gaṅ aṅ kaw bay ka ré heriṅ kiriṅ kaṅ jerew a hen na, ma wôsa hanêrji ô kelaṅ né.

⁷Kwa ka pôni heriṅ perê gesem a. Kiriṅa bay si, menba, gesem bi wo hen yêrji aṅ sarji si ré.

⁸Kwa ka pôni heriṅ terare to dôri a aṅ si dô men, debe dô men, yê dô a men. Sa ka pôni gusijniṅji ô tôre subu, ka pôni tôre jii men, ka pôni ô arew men.»

⁹Menba, Jésu kôl iyôṅ ba: «Kwôni wo mari ya wô toyiṅ kwôlê bi wo hen ba, bi toy.»

Wô mi a Jésu ré kôl kwôlê naṅ gwosore ba?

(Mt 13: 10-17, Lk 8: 9-10)

¹⁰Kiriṅa kwônê bîné ôrji ta niṅ menba, bay tô Jésu ka môj kibi wôô hen naṅ ka daṅgi ka mééri hen, eṅgeriri kwôlê gengiṅ sa gwosore to ôbi ré iyêlji hen.

¹¹Menba, Jésu kôlji iyôṅ ba: «Kwoṅge kenbay ba, Emen béṅge ken hôn aṅga gengiṅ sa emê iyére tori ka yi kini uwôbêrji a hen. Niṅba, bîné ka ba nô hen ba, toy na bô gwosore a.

¹²Are bay ka hen yi hen iyôṅ aṅ bi <kiriṅa bay ré bô kiriṅ ba, bay ré gel ani ré men, kiriṅa bay ré toy kwôlê ba, bay ré hôn bôri ré men. Yi hen iyôṅ wô wo bay ma ré ayê bôrji aṅ bi têriṅ toji ré dôriṅ iyôṅ né.> »

Jésu dô bô gwosore to ôbi cé kaw hen

(Mt 13: 18-23, Lk 8: 11-15)

13Jésu hô kôlji iyôn̄ ba: «Ken hôn bô gwoşoy kwôlê wo hen né ba? Ka lê iyeŋ a kené henê tô gwoşore to đan̄gi to ba hen ba?

14Ôbi wusé kaw, wuse kwôlo Emen.

15Bijné ka yi mega bêngê geré ka kaw heriŋ ya hen na, na bijné ka toy kwôlê bi wo hen menba, Sidan era lew sa mênê kwôlê wo bay ré toy hen bôrji a aŋ.

16Bijné ka yi mega kiriŋ kaŋ jerew ka kaw heriŋ ya hen na, na bijné ka toy kwôlê bi wo hen, menba, eŋge naŋ yi derê.

17Niŋba, bijné bay ka hen na, hanêrji naŋ men, bay đebe sa têrji a sem né a men. Aŋ kiriŋa aŋgaŋ bô emê kuriŋ sarji a ley, bay gilji gusiŋ ley, wô kibi kwôlê bi wo hen na, bay heriŋ.

18Bijné ka yi mega kiriŋ kaŋ gesem ka kaw heriŋ ya hen na, na bijné ka toy kwôlê bi wo hen,

19niŋba, ermé kwôlo sa terare a nà men, kwôli aŋgaŋ upé men, ermé sa doy aŋga gay gay a men na, yêr kwôlê bi wo hen duu aŋ li ani ré.

20Bijné ka yi mega kiriŋ ka dôri ka kaw heriŋ ya hen na, na bijné ka toy kwôlê bi wo hen aŋ ay liŋ jé sara, bay yi mega kaw ka uwôŋ kiriŋ ka dôri iyôn̄. Bay toy kwôlê bi wo hen men, bay eŋge aŋ liŋ ariri a men. Aŋ ka pôn̄i gusiŋniŋi ô tôre subu men, ka pôn̄i tôre jii men, ka pôn̄i ô arew men.»

Gwoşoy kwôlo gengiŋ sa lampa

(Lk 8: 16-18)

21Jésu hô eŋgeriji iyôn̄ ba: «Kwôn̄i đĩ tare bô lampa aŋ emné gwore sara réba đéré tô kalaŋ a sa pôn̄ ken gel ba? Hena ôbi ré đĩ tare a bô lampa ba, na wô teré ta gurô pal a ré ba?

22Wôsa aŋga yi kini uwôbêrji a ba, a sa yé tu wolé men, ka kwôn̄i hôn né tô ba, a sa yé tu tare a nô men.

23Hena kwôn̄i ré naŋ mari wô toyiŋ kwôlê wo en kôl hen na, bi toy.»

24Jésu hô kôlji iyôn̄ ba: «Đéŋge tu melênê sa yerŋge a wôsa kwôlê wo ken toy a. Gway wo ken ay gengiŋ are bi hen a Emen né hô gengiŋ bêngê hôriŋ, dô réba a đê kwo na ken liŋ megêrna hen sôn̄.

25Wôsa kwôn̄i wo naŋ upé ba, bay a hô biri a sara. Niŋba, kwo ari upé kari lôg hen na, bay a derê bay ka lôg hen kôbri a aŋ sôn̄.»

Gwoşoy kwôlo gengiŋ sa kay cé ka si sa kibriji

26Jésu hô kôlji iyôn̄ ba: «Emê iyére to Emen na, yi mega gawra wo ô wusé kay cé bô yagê iyôn̄.

²⁷Kiriņa ôbi yi kum yoyre men, hena ta tô kirij men na, ôbi hôn na ba kaw ka diré wusu hen ré si iyeņ ba men, ré đubu iyeņ ba a men ba, ôbi hôn né.

²⁸Terare bi kay cé gwôbe aņ đubu cêgeri wori ba, kaw si sa, cêgeri wori sôn sa kaw bay ka hen yi gusij.

²⁹Aņ kiriņa sa kaw né nij na, bay jé bay walêrji sa wal wôsa na tay walêrji nij.»

Gwosoy kwôlo gengij sa gusij ilew

(Mt 13: 31-32, Lk 13: 18-19)

³⁰Jésu hô kôl iyôn ba: «Emê iyére to Emen na, na gengére aņ mi pôn ba? Na mi a nana ayê gengij ba?

³¹Emê sa iyére to Emen na, yi mega gusij iluw iyôn. Kiriņa kwôni ciji na, bay dê gôlij gusij aņga kêm ka terare a na.

³²Nijba, kiriņa kwôni ciji na, bay si aņ đubu aņ yi gurô wo dami gôlij sa gurô ka bijé ban hen, aņ kôbri gaņné aņ li wo ciré ka derômaraņ a kêm sa li gwoné woji ya.»

³³Na aņ gwosoy kwôlo gay gay bi wo hen a Jésus uwôlij béré. Ôbi kôl hen iyôn aņ bi ka đebe toy hen, ré hôn dô.

³⁴Jésu kôlji kwôlê wôni ba ulê gwosore bô ré. Nijba, kiriņa ôbi na pini aņ bay tôri na, ôbi dôrji tô gwosore hende to gay gay hen.

Jésu jôrij kal geré

(Mt 8: 23-27, Lk 8: 22-25)

³⁵Wulê bi wo hen na, Jésus kôlij bay tôri iyôn ba: «Na đayêņge tera cér wo dami hen.»

³⁶Bay đéj kwônê bijé menba, bay tôri ôrij aņ đí bô bato a wo ôbi môrij hen, bato ka đaņgi kwône kirij bay ka hen.

³⁷Kirij bay ka hen na, kal wo dami ge aņ di kam bi a bô bato aņ li wo kam wôn bôri.

³⁸Menba, kirij bay ka hen Jésus gesel sari yij kum si tô bato yaņ. Bay tôri eņni aņ kôli iyôn ba: «Rabi, ju gel wo naa mênij hen né ba?»

³⁹Jésu eņgij tô kum a aņ ône kal aņ néeri men, kôlij cér iyôn ba: «Cér wôm tôn.» Menba, kal đí geré ba men, kirij iyer iyêêr a men.

⁴⁰Menba, Jésus kôlij bay tôri iyôn ba: «Wô mi a kené hare hen iyôn ba? Wô mi a kené bi bôrņge sa Emen a ré ba?»

⁴¹Kirij bay ka hen na, harê wo dami liji men, tiniji ge kay a men aņ bay kôl perêrji a iyôn ba: «Gawra wo nà, ná kwo iyeņgi a kal aņ cér kôba, ré biri kwôlê hen ba?»

Mark 5

Jésu berare gawra wo tunu to habij yi bôri a

(Mt 8: 28-34, Lk 8: 26-39)

- 1** Bay era sa bij cêgi cér wo bô emê wo Gérasénijê.
- 2** Menba, Jésus herbe tòn menba, gawra wo pôn so si sa kampê iyôn, aɲ era ligiri a. Na gawra wo tunu to habij mô bôri a.
- 3** Gawra bi wo hen na, kini merêri na sa kampê aɲ kwôni nê m beréri harêri naɲ gaɲgi musure ré.
- 4** Wôsa bay ulêri gaɲgi musure têri a men kôbri a men. Nijba, ôbi ka gaɲgi musure hende to hen aɲ. Aɲ kwôni nê m wo a beréri bij né.
- 5** Sa pôn pôn ôbi mô sa kampê men, sa kerampê men, karê kula men, walê yiri naɲ jerew a men.
- 6** Kirijna ôbi gel Jésus kelaɲ menba, guro aɲ sa cubu gubari tumôri a.
- 7** Menba, ka kula naɲ néri kôl iyôn ba: «Ju gey mi yen a ba, Jésus Kema Emen wo ta, en uwôlem naɲ hini Emen, gelen gusij né.»
- 8** Ôbi kôl hen iyôn wôsa Jésus kôl iyôn ba: «Tunu to habij si aɲ bô gawra bi wo hen.»
- 9** Menba, Jésus engeriri iyôn ba: «Henem na i ba?» Menba, ôbi kôli iyôn ba: «Henen na kwônê bijé, wôsa nini kwône.»
- 10** Menba, ôbi kôlij Jésus iyôn ba: «En uwôlem dage tunu to habij hende to hen aɲ bô emê woni a.»
- 11** Kirij bay ka hen na, da kwa keram a na, kwônê gwôsiɲô ka ô m are debiji ya.
- 12** Tunu to habij hende to hen uwôlij Jésus kôl iyôn ba: «Nini uwôlem dagêni bê bô gwôsiɲô ka dubu hen.»
- 13** Jésus gey naɲ ci sara. Aɲ tunu to habij hende to hen siji ôrji bô gwôsiɲô bay ka hen, aɲ li wo gwôsiɲô bay ka sak wôô hen yêseraji ta sa keram a herijji bô kam a, aɲ yiji kam maji kê m.
- 14** Bay gemé gwôsiɲô bay ka hen ge ô kôlij bijé derô ira men, kôlij bijé nono men, kwôli are bay ka hen, aɲ bijé kê m ôrji gelé.
- 15** Bay era ligi Jésus a aɲ gel gawra wo na ôrij naɲ tunu to habij bôri a hen. Ôbi mô tòn men, tôte bargay men, tiri iyer dô a men. Kirijna bay gel hen iyôn, menba, harê liji.
- 16** Bijé ka ré gel aɲga sa sa gawra bi wo tunu to habij na bôri a hen men, aɲga sa sa gwôsiɲô hen a men hen na, bay ô dôrij bijé.
- 17** Menba, bijé kê m ay tô engeré Jésus ré si erêɲ bô emê woji a.

18Kiriɓa Jésu ɗay bô bato a menba, gawra wo tunu to habiɓ na bôri a hen, engeriri ɗiré erê naɓ ɗi.

19Jésu jôri aɓ kôli iyônɓ ba: «Ô iɓ tom ligi balêm a aɓ ju kôlji kwôli aɓga Kelma li naɓ ju hen men, na iyeɓ a ôbi ré bô tu ɓa tom ba men.»

20Ôbi ô aɓ kôliɓ ɓiɓé naɓ sa iyére iyére to tôre môj hen kwôli aɓga Jésu ré li naɓ ɗi hen aɓ ɓiɓé kêm tiniɓi ge kay.

Môni Jayrus naɓ iyore toɓ hende ômpare

(Mt 9: 18-26, Lk 8: 40-56)

21Jésu ɗay naɓ bato ô si cêgi cér menba, kwônê ɓiɓé hô ɗaɓji ligiri a. Jésu mô na kibi cér a.

22Kiriɓ bay ka hen menba, gawra wo pôni kwo bay uwôgeri Jayrus. Ôbi na kelma woɓ sa iyéy ɗaɓare to pôni. Kiriɓa ôbi gel Jésu menba, ôbi cubu gubari tumôri a,

23aɓ uwôli kôl iyônɓ ba: «Môɓnen to dê ta ma, era ju sa uwôl kôm sara bi hende gôl ben, aɓ bi hende wôl sum sa terare a na.»

24Jésu hena ô naɓ ɗi menba, kwônê ɓiɓé ô tôri a aɓ nôgeriɓ yirji.

25Kiriɓ bay ka hen na, iyore to pôni kwôbe ô yere a li elê môj kibi wôô.

26Hende li tu ɓa gaɓ kiriɓa ɓiɓé gay gay woge geré ciré berarêre men, hende mêne kôbre gaɓ a men, niɓba, hende berare ré. Yere hô lere ôriɓ tumô tumô.

27Iyore hende to hen toy kwôli Jésu naɓ aɓga ôbi li hen menba, hende era perê kwônê ɓiɓé si cêgeri aɓ hende hebe bargay kari.

28Wôsa hende kôl bôre a iyônɓ ba: «Hena ené hebe bargay kari mera kôba, na berarê seɓge.»

29Kiriɓ bay ka hen na, kwôbe wo na ô yere a hen na, naɓ aɓ yere gware aɓ hende berare.

30Jésu bô mega kwa néeri ré dôri menba, ôbi bul hô perê kwônê ɓiɓé aɓ kôl iyônɓ ba: «Na i a hebé bargay kaɓé ba?»

31Menba, bay tôri kôli iyônɓ ba: «Ju gel kwônê ɓiɓé ka nôgerem hen né aɓ jeré kôl: <Na i heben ba?» »

32Menba, Jésu bô kwari ɗiré gelé i a ré heberi hen ba.

33Iyore hende to hen na, hare aɓ wuré wôsa hende hôn aɓga sa sara hen. Menba, hende era sa cubu gubare tumô Jésu a aɓ kôli aɓga ré li are hen.

34Menba, ôbi kôle iyônɓ ba: «Yêren, ayê bôô woré gôliɓ naɓ mu, ô naɓ bô jalê aɓ bi ômpare toré hende to hen dôriɓ sarê yôd.»

³⁵Kiriņa Jésu iyêl ba ya tô menba, bîné ka bô iyé kelma woŋ ôbi sa iyéy dapare hen saji sa kôliŋ kelma bi wo hen iyôŋ ba: «Môŋnem na ma niŋ, menba, ju dôyrê Rabi wô mi sôŋ ba?»

³⁶Niŋba, Jésu toy kwôlê bi wo bay kôl hen menba, ôbi kôliŋ kelma woŋ sa iyéy dapare hen iyôŋ ba: «Hare ré, bi bôm san a.»

³⁷Jésu jô wo kwôni ré biri niŋba, bîné ka ô naŋ dî a na Piyêr men, Jak naŋ yêni Ja men.

³⁸Bay saji iyé kelma woŋ ôbi sa iyéy dapare a. Kiriŋ bay ka hen Jésu gel wo bîné herage men, ka pôni sôm men, karêji kula a men.

³⁹Ôbi si bô ira aŋ kôlji iyôŋ ba: «Wô mi a kené herage gaŋ men, sômnê a men iyôŋ ba? Mône to nà ná, ma ré, hende yi na kum.»

⁴⁰Menba, bay ayrêri. Kiriŋ bay ka hen na, Jésu dageji kêm nô aŋ ay iba mône naŋ yore men, bîné ka ré biri hen men, ôriŋ naŋ ci bô iyére to mône hende to hen yiŋ ya hen.

⁴¹Jésu bu kôbi mône aŋ kôl iyôŋ ba: «Talita kum.» (Iyayriri na: «Mône hena ta, en kôlê.»)

⁴²Kiriŋ bay ka hen na, hende hena aŋ ô ta. Mône hende to hen na elêre na môj kibi wôô. Bîné ka dubu ya hen na, tiniŋi ge kay damaŋ.

⁴³Jésu kôlji iyôŋ ba, kwôlê wo hen na, bay ré kôliŋ kwôni ré pa pa. Menba, ôbi kôlji bay ré bure aŋgaŋ emê.

Mark 6

Bîné ka Najarêrê kaŋ bê bôrji sa Jésu a

(Mt 13: 53-58, Lk 4: 16-30)

¹Jésu erêŋ kiriŋ bay ka hen aŋ hô sa iyére tori a aŋ bay tôri ôrji naŋ dî.

²Kiriņa sa sa merê ta nêmenba, Jésu ay tô geliŋ bîné are bô iyéy dapare a. Kwônê bîné ka mô ya hen na, toy kwôlo ôbi kôl hen menba, tiniŋi ge kay aŋ bay kôl iyôŋ ba: «Gelê aŋga na ba, hena na yôŋ sôŋ ba? Tu melênê wo na ba, i a biri ba? Iyeŋ a ôbi ré li giŋê wo yi iyôŋ ba?»

³Jésu na ôbi albê gurô ré ba? Mari a na yori ré ba? Jak men, Josês men, Jud men, Simô a men a na yênêri ré ba? Yênêri kaŋ yébé môrji perêrna nà ya ré ba?» Kiriŋ bay ka hen na, ermé woŋi liŋi kwôy aŋ bay kaŋni.

⁴Menba, Jésu kôlji iyôŋ ba: «Ôbi kibi Emen na, kiriŋ ka daŋgi a ba bay a biri kwôlê haji, niŋba, sa iyére tori men, perê balêri a men na, bay biri kwôlê ré.»

⁵Kiriŋ bay ka hen na, Jésu li aŋgaŋ giŋê kani pôn né kwôy, niŋba, ôbi berare bay ômpare ka pôni uwôliŋ kôbri sarji a.

⁶Bê wo bay bi bôrji sari a ré hen na, dê sari.

Jésu jé bay tôri ka môj kibi wôô hen

(Mt 10: 5-15, Lk 9: 1-6)

Jésu ô nap sa iyére dâ dâ hen wô gelij bijné are.

⁷Na hen iyôn a, ôbi ré uwôge bay tôri ka môj kibi wôô aṅ jéji wôô wôô aṅ biji néé bi bay ré dagij tunu to habij.

⁸Jésu kôlji iyôn bay ré ay ani kani pôn kôbriji a ré. Bay ré ay saade wôni ré men, magela wôni ré men, selé tôni ré men, nijba bay ré ay na kwoore kôbriji a mera.

⁹Bay ré dôbe garbê têrji a, nijba, bay ré tôbe bargay wôô wôô ré.

¹⁰Jésu hô kôlji iyôn ba: «Kirija ken si bô iyére tôni a na, ken mô ya kwôy jép kirija ken ôrij ta.

¹¹Kirij ka yôn yôn ka ken ô ya aṅa bay ré berénge yirji a ré men, bay toy kwôlé kebrenge a ré a men na, ken gage beni têrge. Ôbi a na aṅaṅ gelé ka a ulê kwôlé sarji a.»

¹²Bay tô Jésu ôrji aṅ uwôlji béré bijn bijné aṅ bi bay ré bul cêgeriji bijn têrij toji.

¹³Bay dage tunu to habij kwône men, bay bu sa bay ômpare kwône naṅ weṅ aṅ bay berare.

Temay Ja ôbi lij bijné batêm

(Mt 14: 1-12, Lk 9: 7-9)

¹⁴Kelma Hérôd toy kwôlé wo bijné kôl hen wôsa wulê bi wo hen na, hini Jésu ôm gôrij kirij. Aṅ bay kôl ôbi ré na Ja ôbi lê batêm a ré so hera perê bijné ka ma a na wô bi wo hen a ôbi ré ôrij naṅ néé woṅ lij aṅaṅ genê kêm hen.

¹⁵Men, ka pôni kôl iyôn ba: «Na Eli», ka dāṅgi kôl iyôn ba: «Na ôbi kibi Emen mega ka ca tumô hen.»

¹⁶Kirija Hérôd toy kwôli aṅa Jésu li hen menba, ôbi kôl iyôn ba: «Na Ja ôbi lê batêm wo na en bi bay naa, jô sari hen a hô hera sôn hen.»

¹⁷Wôsa Hérôd naṅ yiri a na bé bay na bu Ja ôbi lê batêm aṅ bay harêri naṅ gaṅgi masure aṅ bay uwôli daṅgay a. Ôbi li hen iyôn wô kibi Hérodijad toṅ tami yêni Pilip to ôbi ayre lij tamni hen.

¹⁸Ja ôbi lê batêm na kôlij Hérôd iyôn ba: «Dé wo jeré ayê tam yênem lij tamnem ré.»

¹⁹Hérodijad bôre tare gaṅ sa kwôlo Ja ôbi lê batêm kôl hen aṅ hende gey teré deréri, nijba, hende nêmené.

²⁰Hérôd kemnaṅ Ja ôbi lê batêm gaṅ. Wôsa ôbi ré na kwôni wo ré li are naṅ gerérji men, ôbi ré na ôbi bô bôré a men. Menba, Hérôd jô sari. Kirija Ja ôbi lê

batêm kôlij Hérôd kwôlê hen iyôn na, Hérôd dôbe mari dô toyij men, kwôlê wori bi wo hen dôyrêri damañ a men, nijba, ôbi toyri nañ yi derê.

²¹Sa to pôni a na Hérodidiad uwon geré. Sa hende to hen na, na sa lê yi derê gengij geserê sa yê Hérôd. Hérôd li añañ emê uwôgerij bijé ka li jé nañ di hen men, dami ka asgarñê men, bay uné ka damné damné ka bô emê wo Galilé a men.

²²Kirij bay ka hen na, môni Hérodidiad soo bô ira nañ wôrê. Menba, wôrê wore bi wo hen dôrij Hérôd gañ men, dôrij kergê kari gañ a men. Menba, kelma Hérôd kôlij môni temale hende to hen iyôn ba: «Engeren aña mu gey mera añ na béré.»

²³Hérôd dusu yiri buru kôl iyôn ba: «Aña yôn yôn ka mu gey na, na béré, hena ré na soré kwa emê iyére tijê bi meré emê kôba na béré.»

²⁴Hende si kirij ka hende ré wôrij hen añ, añ ô engeré yore iyôn ba: «Na mi a ené engere ba?» Menba, yore uwôle sara iyôn ba: «Engere sa Ja ôbi lê batêm.»

²⁵Hende hô bul hô lew bô iyére to kelma Hérôd môrij ya hen. Hende ô ligiri a añ kôli iyôn ba: «En gey bi jeré ben sa Ja ôbi lê batêm lew bô subra.»

²⁶Menba, tiri mène damañ. Nijba, wô tôô to ôbi ré ay hen men, wô tu kwônê kergê kari a men na, ôbi gey jôrij mène hende to hen aña hende engere hen né.

²⁷Kelma Hérôd bi asgar pôn era lew añ kôli ré ô jera sa Ja ôbi lê batêm dañgay a erañ. Asgar bi wo hen ô jeré sa Ja ôbi lê batêm dañgay a,

²⁸añ ula bô subra erañ añ bij môni temale hende to hen añ hende ôrij bij yore.

²⁹Kirija bay tô Ja toy hen iyôn na, bay era sa ay temayri ô emé.

Jésu gôse imjê dubu

(Mt 14: 13-21, Lk 9: 10-17, Ja 6: 1-14)

³⁰Bay jé dañji ligi Jésus a añ bay kôli kwôli aña ciré la hen men, kwôli gelé wo ciré geloñ bijé are hen a men.

³¹Menba, Jésus kôlji iyôn ba: «Eranje nañ en na erênge wolé sêd añ derô gwôlê añ ken dô bul dê.» Ôbi kôlji hen iyôn wôsa bijé kwône era ligirji a men, hôrji añ bay uwon kirij kañ emê ani ré kwôy.

³²Jésu nañ bay tôri dayji bô bato wô erê wolé derô gwôlê kelañ nañ iyére.

³³Bijé kwône gelji wo bay ô hen menba, bijé kwône hônji añ bijé nañ sa iyére iyére gerji nañ têrji saji tumô kirij ka Jésus nañ bay tôri ca erê ya hen.

³⁴Kirija Jésus herbo tôn bô bato a menba, ôbi gel kwônê bijé menba, tirji liri ja wôsa bay yi môñ gamgê ka ôbi abêrji nañ iyôn. Menba, ôbi ay tô halêji gengij sa are kwône.

³⁵Kiriņa kirij kô gañ nij, menba, bay tô Jêsu era ligiri a aņ kôli iyôn ba: «Kirij ka nà ná, kelaņ men, kirij kôba kô a men,

³⁶dô wo ju kôlij bijé bi bay ô sa kam iyére ka đa đa na ô wogé ani kelé emê.»

³⁷Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Kenbay ken biji aņgaņ emê.» Menba, bay kôli iyôn ba: «Hen ba, niņa erê kelé mapa na tu déniyé arew wôô dema niné biji a bay ré emê ba?»

³⁸Menba, Jêsu eņgeriji iyôn ba: «Ken naņ mapa iyeņ ba? Erêņge ken ô gelé.» Menba, bay ô gelé aņ kôli iyôn ba: «Mapa na bay naņ kuyê wôô.»

³⁹Kirij bay ka hen Jêsu kôlij bay tôri iyôn ba: «Bijņe bijé ré mô tôn naņ gwogelérji gwogelérji sa kalmê ka geņ a hen.»

⁴⁰Menba, bijé mô naņ gwogelérji, gwogelérji hen iyôn. Ka pôni na arew men ka pôni tôre bay men.

⁴¹Jêsu pô mapa wo bay hen naņ kuyê ka wôô hen kôbri a aņ ôbi bô kirij si derômaraņ aņ lij Emen dosé aņ biilê mapa kôbri a aņ bij bay tôri ré cęj bijé. Ôbi hô ka kuyê ka wôô hen aņ biji bi bay ré cęj bijé kêm a sara.

⁴²Bijé bay ka hen ôm uyirê.

⁴³Aņ tô mapa wo ba naņ tô kuyê ka ba hen na, bay pô wiinê gwaņê môj kibi wôô.

⁴⁴Perê bijé ka ôm mapa bi wo hen na, impê na dubu bay.

Jêsu ô sa kam a

(Mt 14: 22-33, Ja 6: 15-21)

⁴⁵Kiriņa bijé ôm mapa kô hen iyôn nij na, Jêsu bi bay tôri đay bato a ré ôrji tera tumô si kwa wo Bêtsayda aņ đôbi điré ba cęgê wô kôlij bijé ré irê ij nij, dema điré erê tôrji a tô.

⁴⁶Kiriņa Jêsu kôlij bijé ré irê ij nij, menba, liji dosé aņ đij yiri ô sa keram a wô uwôlê Emen.

⁴⁷Kiriņa tare kurij na, bato wo bay tô Jêsu đubu derô cér a bôb menba, Jêsu đubu terare a pini.

⁴⁸Jêsu bô wo bay tôri gelij gusiņ sa jibé bato bô cér a wôsa kal ge si tumôrji menba, kiriņa kwôrê ka tumô yel nij hen menba, ôbi era sa kam a si ligirji menba, ô mega điré dêji jerê iyôn.

⁴⁹Kiriņa bay tôri gili wo ôbi era sa kam a hen iyôn menba, bay erem yaņ ba ré na, kampê menba, harê liji aņ bay bi gura.

⁵⁰Wôsa bay geli kêm aņ harê liji gaņ. Kirij bay ka hen, menba, Jêsu iyêlji kwôlê kôl iyôn ba: «Harêņge ré, na nôbi Jêsu đeņge bôrņge jal.»

⁵¹Menba, ôbi day nañ ci bô bato a menba, kal iyer men. Menba, tiniñi ge kay damañ.

⁵²Wôsa bay na hôn bô geñê wo gengiñ sa mapa wo na tumô hen né wô kibi bô deñgolé woñi.

Jésu berare bay ômpare bô emê wo Génésarêt a

(Mt 14: 34-36)

⁵³Kiriña bay di cér jô menba, bay saji bô emê wo Génésarêt menba, bay wuro bato sa ha kwongé cér a.

⁵⁴Kiriña bay herbe tòn bô bato a menba, biñé bô Jésus hôn.

⁵⁵Menba, bay guroji nañ sa iyére iyére peraji bay ômpare nañ jaare ôriñji kirij ka yôn yôn ka bay toy wo Jésus ré ô ya hen.

⁵⁶Kirij ka yôn yôn ka Jésus ô ya na, ré na sa iyére to dê, ré na to dami a kôba biñé erañ nañ bay ômpare bô gégêre a añ bay uwôli bi ré ñiji ciré hebé kibi bargay kari ka yi serem serem hen. Kirij bay hen na, biñé kêm ka heberi menba, berare.

Mark 7

Anğan tô môm ka balê ka cay

(Mt 15: 1-9)

¹Si Parisiñênê nañ bay derê tô tô to Emen ka pônî henaji Jérusalêm sa ñañji ligi Jésus a.

²Bay gel wo bay tô Jésus ka pônî ômji emê nañ kôbriji wo kagemi wôsa bay pul ré.

³Parisiñênê nañ tô Jubnê ka ba hen kêm a men na, bay ôm emê ba pelé kôbriji derê ré ré, wôsa bay bi kwôlê sa hara wo balêrji a.

⁴Hena bay ré hena bô gégêr a hera ba, bay pul kôbriji dema bay ré ôm are. Bay bi kwôlê sa hara wo ñañgi a mega kwon pelé karbé toñ yê are men, pelé téwre men, nañ pelé karbé to bay iyege hen a men.

⁵Menba, Parisiñênê nañ bay derê tô tô to Emen engeriji Jésus iyôn ba: «Wô mi a bay tôm ré liji hara wo môpêrna né men, biji kwôlê sa hara wo balêrji a ré men ba? Bay ôm mapa nañ kôbriji wo kagemi.»

⁶Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Ôbi kibi Emen Esay na kôl ca tumô gengiñ sarñge kenbay kañ bay kelê kwôlê kebrenge wô wô hen, kôl iyôn ba: «Gawré bay ka hen na, bay ay keben na nañ kibriji na mera ñiba bôrji ba kelañ nañ en men.»

⁷Bay teben hen na ñéñ iyôn men, aña bay geliñ biñé hen kôba na tô to gawré a men.»

⁸Ken ñi tô to Emen añ ken gem na hara wo gawré hen ñi.»

⁹Jésu hô kôl iyôn ba: «Ken li dô gap sa jibé tôô to Emen déj wô gemij hara wonje.

¹⁰Wôsa Moyis na kôl iyôn ba: «Bij ibam nan yom kwôlê men, kwôni wo kôlij ibari nan yori kwôlo habij ba bi bay diri.»

¹¹Nijba, kenbay ken kôl iyôn ba: «Hena kwôni ré kôlij ibari nan yori iyôn ba: «Aŋga ré ené béŋge hen na, na bay a ené bij Emen hen»,

¹²iyôn na, ôbi ôrij doy bij ibari nan yori ani ré nij.»

¹³Na hen iyôn a, kené mène kwôlo Emen wo kôl hen nan hara wo balêrŋge wo na dí cêgeriji a béŋge hen. Aŋ ken li aŋga đanji ka gelij hen iyôn a sôn.»

Aŋga li aŋ gawra kagemij

(Mt 15: 10-20)

¹⁴Jésu hô uwôga kwônê bijé sôn aŋ kôlji iyôn ba: «Toyêŋge dô aŋ ken hôn kwôlê wo na kelêŋge hen.

¹⁵Aŋga hena nô ô bô gawra na, na aŋga li bi bôri kagemij hen né, nijba, aŋga soo bô gawra a lê a ôbi ré kagemij hen dí.

[¹⁶Hena kwôni wo ré nan mari wô toyij kwôlê bi wo en kôl hen na, bi toy]»

¹⁷Kirija Jésus ô bô ira menba, kirija kwônê bijé nanji nij menba, bay tôri engeri gengij sa bô kwôlê wo ôbi ré kôl hen.

¹⁸Jésu kôlji iyôn ba: «Kenbay kôba ken hôn bô kwôlê bi wo hen né men ba? Ken hôn wo aŋga hena nô ô si kibi gawra na, na aŋga liri ôbi kagem né.

¹⁹Wôsa aŋgaŋ emê na, ô na sa têmrê gawra ré nijba, ô na bôri a. Menba, hô so aŋ.» Jésus kôl hen iyôn wô wo aŋgaŋ emê kêr ré dô emê.

²⁰Jésu kôl iyôn ba: «Aŋga soo bô gawra na, na aŋga liri ôbi kagem.

²¹Wôsa na aŋga hena bô gawra a biri ermé kwôlê wo habij mega yijare toj iyôn tôŋ hen men, gemsare men, deré temare a men.

²²Na ôbi á, bay ré yi bay yij nan yébé bijé men, bay ré yij bay geyére gursu men, bay bô hendé men, bay lamêre bijé men, bay lê aŋga bôri gey men, bay tu bôriyare men, bay kelê kwôlê wo habij gengij sa megêrji men, bay lêre geŋ men, bay kelêre kwôlê iyôn a tôŋ ba henê tô geréri a men hen.

²³Aŋgaŋ lê bay ka hen na, hena na bô gawra aŋa gawra ré li aŋa ôbi ré kagemij hen.»

Iyore toj grêk bi bôre sa Jésus

(Mt 15: 21-28)

²⁴Jésu ô aṅ kirij bay ka hen aṅ ô kirij ka sa iyé Tir yij ya hen. Jésu si bô iyére to ôbi gey merê ya hen. Ôbi gey wo kwôni ré hôn né, nijba, ôbi a merê kirij kani a ba wo bijé ré hôn né ré.

²⁵Kirij bay ka hen na, iyore to pôni to tunu to habij yi bô môpne a toy kwôli Jésu menba, era sa cubu gubare tumôri a.

²⁶Iyore hende to hen na, na môni sa iyére hende to Jésu môrij ya hen, hende iyêl kibi grêk. Hende uwôlij Jésu ré dage tunu to habij hende to hen bô môpne a aṅ.

²⁷Jésu kôle iyôṅ ba: «Di kamrê bi ôm are dem wôsa dé wo kwôni ré ay kwô wo kamrê uwôlij garê ré.»

²⁸Menba, iyore hende to hen uwôli sara iyôṅ ba: «Na tiri, Kelma, nijba, kam garê ôm habelê kwô wo herij tô kibi kamrê ré ba?»

²⁹Menba, Jésu kôle iyôṅ ba: «Sa kibi kwôlê woré wo me kôlen hen na, ô ij harê nij, wôsa tunu to habij hende to hen dôrij bô môpnê nij.»

³⁰Kirija hende ô ij, menba, hende uwôj môpne yi sa kalaṅ a aṅ hende hôn wo tunu to habij na ré dôrij bô môpne a nij.

Jésu berare gawra woṅ men

³¹Jésu hena sa iyé Tir a aṅ so si Sidôn si kwa cér wo Galilé aṅ sê sa iyére to tôre môj hen kara.

³²Bay eraṅ naṅ gawra woṅ men, iyêlê kwôlê kôba gôli a men, aṅ bay uwôlij Jésu ré uwôl kôbri a sari a aṅ bi ôbi ré berare.

³³Jésu biri ôrij wolé kelaṅ naṅ kwônê bijé. Jésu tôbe kôbri bô mari a men, tebe kalê aṅ hebij kôli gawra bi wo hen.

³⁴Menba, Jésu ay tiri ta aṅ bô kirij si derômaraṅ aṅ dô bul wo dami aṅ kôl iyôṅ ba: «Epata» iyayriri na: «Maa bôliṅge.»

³⁵Kirij bay ka hen na, bô maa gawra na bôlij men kôli kôba beserij aṅ ôbi iyêl kwôlê dô yarara.

³⁶Jésu kôlji bay ré kôlij kwôni ré pa pa. Nijba, kirija ôbi kôlji bay ré kôlij kwôni ré na, kirij bay ka hen dema bay ré kôlij bijé kwôli aṅa Jésu li hen tumô tumô.

³⁷Tini bijé ge kay sa aṅa Jésu li hen aṅ bay kôl iyôṅ ba: «Aṅa kêm ka ôbi li hen na, ôbi li dô, ôbi li bi meṅpê toy kwôlê men, bijé ka iyêl kwôlê dô ré, kôba iyêl men.»

Mark 8

Jésu abe bijé dubu pôrbu

(Mt 15: 32-39)

- ¹Kirij bay ka hen na, kirijna kwônê bijé hô danji a sôn menba, kirij bay ka hen na bay ôrij nap anğan emê kani ré kwôy menba, Jésu uwôge bay tôri an kôlji iyôn ba:
- ²«Tu bijé ka na lèn na damañ wôsa na sa subu nij wo bay li nap en na, an anğa bay ré ôm ba nap.
- ³Hena ené kôlji bay ré ô ij nap kurôn bôrji na, ka pônî a herij tô geré wôsa ka pônî henaji kelañ.»
- ⁴Bay tô Jésu kôli iyôn ba: «Na lê na iyeñ a nana bij bijé emê uyê bôrji kirijna na díbij derô gwôlê na ba?»
- ⁵Jésu engeriji iyôn ba: «Ken ôrij nap mapa iyeñ ba?» Bay uwôli sara iyôn ba: «Nini ôrij nap mapa jurgem.»
- ⁶Menba, ôbi kôlij kwônê bijé ré mô tòn terare a. Ôbi pô mapa wo jurgem hen an kirijna ôbi lij Emen dosé menba, ôbi biilê tòn an bij bay tôri bi bay ré cé. Menba, bay cêñ kwônê bijé bay ka hen.
- ⁷Bay tô Jésu ôrji nap kam kuyê dê. Jésu lij Emen dosé wô kuyê bay ka hen an bij bay tôri bi bay ré cé a men.
- ⁸Kwônê bijé bay ka hen na, ôm mapa uyirê dô an bay pô tôri wo ba gwanê jurgem.
- ⁹Kwônê bijé bay ka hen na nêmb bijé dubu pôrbu. Menba, Jésu díji ôrji haji nij.
- ¹⁰Kirij bay ka hen menba, Jésu day bô bato nap bay tôri an ôrji emê wo Dalmanuta a.

Parisijênê engerij Jésu ré li anğan gijê bij

(Mt 16: 1-4)

- ¹¹Parisijênê soji an narijji kwôlê nap Jésu wô sélij bôri na, bay kôli ré li anğan gelé ka ré gel wo néé wori ré hena na derômarañ a.
- ¹²Jésu dô bul wo dami an kôl iyôn ba: «Wô mi a kenbay bijé na kemnêñ hen kené engere anğan gijê ba? Na tu kwôlê a ené ena kelêñge hen, anğan gelé kani pôn iyôn kôba a lij béñge ka gelé haw hen né.»
- ¹³Menba, ôbi erêñ kibi Parisijênê an hô day bô bato ô si cêgi cér iyôn.

Wubure to Parisijênê nap to Hérôd

(Mt 16: 5-12)

- ¹⁴Bay tôri gerban pera mapa an mapa na pôn nêñ kôbriji a bô bato.
- ¹⁵Jésu yêge marji kôl iyôn ba: «Berêñge dô wôsa wubere to Parisijênê nap to Hérôd.»

16 Bay tô Jêsu narîj kwôlê perêrji a kôl iyôn ba: «Na wô wo nana ôrîj narîj mapa ré hen apa ôbi ré kôl hen iyôn ba?»

17 Jêsu toy kwôlê wo bay kôl arî ôbi engeriji iyôn ba: «Wô mi a kené erem sa mapa wo ken ôrîj né hen ba? Kenbay kôba ken hôn né tô sôn ba? Bô denjelé wonje ba ya ba?»

18 Ken narîj turnje narîba, ken gel kirîj né, ken narîj marnje narîba, ken toy kwôlê wôni ré ba? Bôrnje ôlîj sa sa to

19 kirîja na en biilê mapa wo na bay arî bîj bîjé ka dubu hen né ba? Tôri wo ba ba, na pôrîj gway iyej ba?» Bay tôri kôli iyôn ba ré na gway môj kibi wô.

20 «Men, kirîja na en biilê mapa wo jurgem bîj bîjé ka dubu pôrbu hen né ba? Hen ba, na ken pô tôri wo ba na gway iyej ba?» Bay kôli sara iyôn ba ré gway jurgem.

21 Menba, Jêsu hô kôlji iyôn ba: «Ken hôn né tô ba?»

Jêsu berare ôbi tu tij wo Bêtsayda

22 Jêsu narîj bay tôri ôrji Bêtsayda. Bay erarî narîj gawra wo tiri tij bîj Jêsu. Bay uwôli bi ôbi ré uwôl kôbri a sari a.

23 Jêsu bu kôbi ôbi tu tij bi wo hen arî ôrîj narîj dî kelarî narîj iyére. Menba, Jêsu liri kalê tiri a arî ôbi uwôl kôbri a sari a menba, ôbi engeri iyôn ba: «Ju gel ani ba?»

24 Ôbi tu tij bi wo hen bôl tiri arî kôl iyôn ba: «En gel bîjé narîba, bay yi mega gurônê ka ô ta iyôn.»

25 Menba, Jêsu hô dî kôbri a tiri a menba, kirîja ôbi tu tij bi wo hen bô kirîj déép menba, tiri bôlîj ôbi gel are kê m dô.

26 Menba, Jêsu kôli ré ô îj narîba, ré hô si bô iyére ré.

Piyêr kôl Jêsu ré na Krist

(Mt 16: 13-20, Lk 9: 18-21)

27 Jêsu ô narîj bay tôri ôrji sa kam iyére to da narîj bô emê wo Sésaré Pilip a menba, tô geré na, ôbi engeriji iyôn ba: «Bîjé kôl ené na i ba?»

28 Menba, bay kôli iyôn ba: «Ka pôni kôl jeré na Ja ôbi lê batêm, ka pôni kôl jeré na Eli, ka dângi kôl jeré na ôbi kibi Emen wo pôni.»

29 Narîba, Jêsu engeriji iyôn ba: «A kenbay ken kôl ené na i ba?» Menba, Piyêr kôli iyôn ba: «Ju na Krist, kwo Emen dôri hen.»

30 Menba, Jêsu kôlji narîj tôri to narîj bi bay ré kôlîj kwôni dîré na Krist, kwo Emen dôri hen, ré pa pa.

Jêsu kôl kwôli arî sa sari a

(Mt 16: 21-28, Lk 9: 22-27)

³¹Jésu ay tô gelji are kôl iyôn ba: «Dé wo nôbi Kema Gawra ené gelij gusij damañ añ, surjê men, damné kañ bay bê kwôbe nañ bay derê tô tôô to Emen, bay a kañen men, bay a deren a men, añ sa wôô, subu tori menba, na jê sé kampê.»

³²Jésu kôl kwôlê bi wo hen dad a ta. Menba, Piyêr biri ôrij wolé añ nayri.

³³Menba, Jésus hô bul bô bay tôri ka ba hen añ kôlij Piyêr iyôn ba: «Ô kelañ nañ en, Sidan, wôsa ermé wom némij nañ kwo Emen ré. Ermé wom na kwo gawrê.»

³⁴Menba, Jésus uwôge kwônê bijé nañ bay tôri añ kôlji iyôn ba: «Hena kwôni ré gey yé ôbi tôn ba, bi uwôl yiri añ men, bi ay gurô tagelê wori woñ temare sari a añ era tôn a.

³⁵Kwôni wo gey gemé yiri ba a mênêri, nijba, kwôni wo uwôl yiri añ wô san men, wô sa Kwôlo Dôri a men na, a gôlij nañ dî.

³⁶Hena kwôni ré uwon aña sa terare a na kêm aña ré mêne merê tu geñ wori ba, derêri yôn ba?

³⁷Na mi a kwôni ré bé aña ré keranji merê tu geñ wori bi wo hen ba?

³⁸Na wô bi wo hen a hena kwôni ré dii tayre san a men, sa kwôlê wupê men, perê bijé sa terare a na ka yi mega bay wogé yébé megêrji hen men, bay têrij a men hen na, nôbi Kema Gawra na déé tayre sari a kirija na bulon hera nañ manê ka derômarañ a ka yi nañ jengêrji hen nañ hini emê wo Iban.»

Mark 9

¹Jésu hô kôlji sôn iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, perê bijé ka na na, ka pônî a gelé dampay emê iyére to Emen nañ tirji dema ré maji tô.»

Yi Jésus bilij yi gay sa keram a

(Mt 17: 1-13, Lk 9: 28-36)

²Wulê jii cêgê menba, Jésus tô si Piyêr nañ Jak nañ Ja añ ôrij nañ ci sêd wolé nañ bijé ta sa keram wo yêngi a. Kirij bay ka hen na, tu Jésus bilij yi gay tirji a men,

³bargay kari bilij bôri terij añ jeranê wo ôbi pelé bargay wôni wo a pelé selé hen iyôn na nañ.

⁴Si Eli nañ Moyis soji añ iyêlji nañ Jésus.

⁵Menba, Piyêr kôlij Jésus iyôn ba: «Rabi, dô wo na merênge na, nija lê iyéy gergé subu pôn tom men, pôn to Eli men, pôn to Moyis a men.»

⁶Piyêr hôn kwôlê wo da kelê ré wôsa harê liji.

⁷Kirij bay ka hen na, kirij ka geri so sa têlji ta, menba, tôô gawra ôm bô a kôl iyôn ba: «Kwo débe hen na, na Keman, en piri damañ, toyênge kwôlê kibri a.»

⁸Menba, kirij bay ka hen na, bay tô Jêsu bô kwarji nijba, gel kwôni ré, nijba, Jêsu a debé pini nap ci.

⁹Kirijna bay herbo tòn sa keram a menba, Jêsu kôlji bay ré kôlij kwôni kwôli anja bay gel hen né kwôy wo dôbi Kema Gawra diré jijn sijn kampê.

¹⁰Si Piyêr nap Jak nap Ja gem kwôlê bi wo hen bôrji a menba, bay narijn kwôlê perêrji a kôl iyôn ba: «Kwôlê wo Jêsu kôl wô jê sé perê bijné ka ma a hen na, bôri na iyeñ pôn ba?»

¹¹Menba, bay engeriri iyôn ba: «Wô mi a bay derê tô tô to Emen ré kôl iyôn ba ré na Eli a ré hera tumô Krist, kwo Emen dôri hen ba?»

¹²Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Na Eli a hera tumô wô panê are kêmen nap kiniji kiniji ba? A hen iyôn ba, wô mi a ré lij bô magtubu to Emen a wo nôbi Kema Gawra ené gelijn gusijn men, bay ré tôrpen a men ba?»

¹³Nijba, en kelênge, Eli na sa an bay na liri anja bôrji gey mega wo bay na li bô magtubu to Emen a gengijn sari.»

Jêsu berare kema wo tunu to habijn yi bôri a

(Mt 17: 14-21, Lk 9: 37-43a)

¹⁴Kirijna Jêsu nap Piyêr nap Jak nap Ja heraji dâ ligi tô bay tôri ka ba hen menba, bay gel kwarji a kwônê bijné nap bay derê tô tô to Emen wo narijnji kwôlê.

¹⁵Kirijna kwônê bijné gelji Jêsu menba, tiniji ge kay an bay guro wô liri dosé.

¹⁶Jêsu engeriji iyôn ba: «Na kwôli mi a kené narijn na ba?»

¹⁷Menba, gawra wo pônî perê kwônê bijné uwôli sara iyôn ba: «Rabi, en erañ nap keman bem wôsa tunu to habijn jôri iyêlê kwôlê.

¹⁸Men, kirij ka yôn yôn ka ôbi dîbij ya na, tunu to habijn hende to hen dôri ku men, wôbre si kibri a men, ôbi gederé kapni men, yiri kêmen senjal a men. En uwôlij bay tòm ré dage tunu hende to hen, nijba, bay nêmen né.»

¹⁹Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Kenbay ka ayê bôwonge nap hen na, na merê na wô lê nap ken yôd ba? Men, na têe iyeñ a ené ulê bôn jalê sarngé a ba? Erañge nap kema bi ben na.»

²⁰Bay erañ nap kema bi wo hen biri. Menba, kirijna tunu to habijn hende to hen gel Jêsu menba, ay kema ku an ôbi gerngé men, wôbre si kibri a a men.

²¹Jêsu engere iba kema iyôn ba: «Sa iyeñ a are bay ka hen né liri iyôn ba?» Menba, iba kema kôli ré na ca nap kampêri yeñ.

²²«Têe kwône tunu to habijn hende to hen dôri uwôl tare a, réba bô kam a bijn teré diri. Nijba, hena jeré nêmen lê ani ba, ju li nap ni men, ju bô tu na toni men.»

23Jésu kôli iyôn ba: «Wô mi a jeré kôl: «Hena jeré nêmba?» Ani a gôli kwôni wo bi bôri sa Emen a ré.»

24Kiriñ bay ka hen menba, iba kema na kôl nañ tôri to dami kôl iyôn ba: «En bi bôn sa Emen a, li nañ en a bi ayê bô wupê ré ô tumô men.»

25Jésu bô wo kwônê biñe dañ menba, ôbi ône tunu to habiñ hende to hen añ kôle iyôn ba: «Tunu to jôriñ biñe iyêlê kwôlê men to biñ biñe yi meñjê a men hen, en ay tô béré séñ bô kema wo hen, añ mu hô hô ré niñ.»

26Menba, tunu hende to hen séñ añ li kema kaarê kula men, yêsirê nañ néeri a men. Añ ôbi yi mega ré ma iyôn, añ biñe ka pônî kôba kôl ôbi ré ma.

27Menba, Jésu bu kôbi kema añ jôgeri hena ta añ ôbi ðubu ta.

28Kiriña Jésu ô iñ niñ menba, bay tôri engeriri pini iyôn ba: «Wô mi a, na niné nêmba dagê tunu to habiñ hende to hen né ba?»

29Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Tunu to habiñ to hen iyôn na, séere nô na nañ uwôlê Emen.»

Jésu hô kôl kwôli anga ré sa sari a

(Mt 17: 22-23, Lk 9: 43b-45)

30Jésu nañ bay tôri ôrji añ kiriñ bay ka hen añ siji si bô emê wo Galilé a añ bay ðibiñi tôñ né wôsa Jésu gey bi kwôni ré hôn né.

31Wôsa ôbi hal bay tôri kôl iyôn ba: «Bay a beren nôbi Kema Gawra biñ biñe añ bay a deren añ sa wô, subu tori menba, na jê sé kamjê.»

32Niñba, bay hôn bô kwôlo ôbi kôl hen né. Men né bay hare engeréri men.

I a na kwo dami ba?

(Mt 18: 1-5, Lk 9: 46-48)

33Jésu nañ bay tôri saji biñ Kapêrnayôm, menba, kiriña bay sa biñ iyére niñ menba, Jésu engereri iyôn ba: «Kené naraj na kwôli mi kiriña nana erañ tô geré hen ba?»

34Menba, bay tôri wômji sidiñ wôsa tô geré bay nariñ kwôlê sa i a ré na kwo dami perêrji a ba.

35Menba, Jésu mô tôñ, añ uwôga bay tôri ka môj kibi wô hen añ kôlji iyôn ba: «Hena kwôni ré gey yé kelma ba, bi yi ôbi cêgi megêri kêm men, bi yi ôbi lê jé biñi a men.»

36Menba, Jésu ay kema wo dê sa ðiri derôrji a añ ôbi ayri kabêri a añ kôlji iyôn ba:

³⁷«I, i wo bu kema wo dê mega kwo na yiri a naɲ henen na, ôbi beren na nôbi yiri a hen. Men, kwôni wo beren a yiri a na, beren na nôbi mera yiri a hen ré niɲba, na Iban wo joon hen a, ôbi ré biri a yiri a hen men.»

Kwôni wo jebéna sêd aɲ ré ba, na kwona

(Lk 9: 49-50)

³⁸Ja kôli iyôɲ ba: «Rabi, nini gel gawra wo pôni dage tunu to habiɲ naɲ henem menba, nini jôri sara wôsa ôbi era tôrna ré.»

³⁹Menba, Jêsu kôl iyôɲ ba: «Jôreɲgiri ré, wôsa kwôni li are naɲ henen na, a kelê kwôlen habiɲê ré niɲ.

⁴⁰Na ôbi á, kwôni wo na ôbi barena ré ba, na kwona.

⁴¹Hena kwôni wo ré béɲge kam kaɲ yê bô môni gwore a wô wo kené ay hini Krist, kwo Emen dôri hen na, na tu kwôlê a ené ena kelêɲge hen, ôbi a ba upé sa kôbri ré.»

Têriɲ na aɲga dami

(Mt 18: 6-9, Lk 17: 1-2)

⁴²«Hena kwôni ré li aɲa kwo iya tô ayê bôô wori a hen ré kuriɲ na, hena bay ré hari keram wo dami a tôri a aɲ bay ré uwôli a bô cér a kôba na aɲga dê gôliɲ gusiɲ to Emen a gili hen.

⁴³Hena ré na kôm a lê aɲa jeré li têriɲ na, dô wo ju jôri aɲ. Dô wo ju mô tu geɲ naɲ kunum naɲ kôm pôn dô dê, erê bô géhên to na tare to eɲge bariɲ né hen naɲ kôm wôô.

[⁴⁴Na kiriɲ ka wôɲne kôba ma ré men, tare kôba bariɲ né men.]

⁴⁵Hena têm né lêm wo ju li têriɲ na, dô wo ju jôre aɲ. Dô wo ju meray aɲ môriɲ tu geɲ naɲ kunum dô dê wo ju ôriɲ naɲ têm wôô aɲ ju ôriɲ bô géhên a.

[⁴⁶Na kiriɲ ka wôɲne kôba ma ré men, tare kôba bariɲ né men.]

⁴⁷A hena ré na tum a lê aɲa jeré li têriɲ na, dôre aɲ, dô wo ju si bô emê iyére to Emen a naɲ tum pôn dô dê wo jeré ô bô géhên a naɲ tum wôô.

⁴⁸Na kiriɲ ka wôɲne kôba ma ré men tare kôba bariɲ né men.

⁴⁹Wôsa kwôni wo yôɲ yôɲ kôba tare a biɲ sari a mega wo bay biɲ dôre sa kilij a iyôɲ.»

⁵⁰«Dôre na aɲga dôri, niɲba, hena hende ré geraɲ né ba, bay a lere iyeɲ a ré herê geraɲgê hôriɲ ba? Yéɲge mega dôre iyôɲ aɲ ken mô naɲ bô jalê perêɲge a.»

Mark 10

Kwôlo gengiɲ sa kariɲare to iyore naɲ iba

(Mt 19: 1-12, Lk 16: 18)

- ¹Jésu ay geré ô bô emê wo Judé a cêgi cér wo Jurdê a. Bijé kwône hô danji ligiri a. Ôbi gelji are gaŋ gaŋ, menba, tê pôn a sôn ôbi gelji are.
- ²Parisinêpê ka pôni ay tô iyêlê naŋ Jésus wô sélij bôri, bay engeriri iyôn ba: «Tôô tona kôl wo iba ré dagê tamni hari ba?»
- ³Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Na kwôli mi a Moyis na ré kelênge kené li ba?»
- ⁴Bay kôli iyôn ba: «Moyis na kelêni iyôn ba: «Kwôni wo ré dage tamni ba, ré buru magtubu toŋ bê tôre kôbre a.» »
- ⁵Menba, Jésus kôlji iyôn ba: «Na wô bô denjelé wonge aŋa Moyis na ré ayiŋ tôô hende to hen béŋge hen.
- ⁶Niŋba, kiriŋa Emen na ay tô dé tô terare na, ôbi dī gawrê iba naŋ iyore.
- ⁷Na wô bi wo hen aŋa iba ré dé ibari naŋ yori aŋ, aŋ dé yiri naŋ tamni
- ⁸aŋ bay wôô hen a yiji na gawra wo pôn. Mega hen iyôn na, bay na bijé wôô ré niŋ, niŋba, bay yi mega gawra pôn.
- ⁹Na tôri bi wo hen aŋa kwôni ré nê mê bisiré aŋa Emen day liŋ kurôŋgi yi wo pôn hen né.»
- ¹⁰Kiriŋa bay ré baŋ iŋ tô na, bay tô Jésus hô engereri gengiŋ sa kwôlê woŋ dagê iyore wo ôbi ré kôl hen.
- ¹¹Menba, Jésus kôlji iyôn ba: «Kwôni wo dage tamni aŋ engiŋ to daŋgi na, ôbi li têriŋ naŋ tamni to tumô hen.
- ¹²A hena iyore ré dage kurôre aŋ engiŋ iba wo daŋgi na, hende li têriŋ.»

Jésu tô kibri sa kamrê

(Mt 19: 13-15, Lk 18: 15-17)

- ¹³Bijé eraŋ naŋ kamrê ka dê biŋ Jésus bi ôbi ré uwôl kôbri sarji a, niŋba, bay tôri nayji.
- ¹⁴Jésu gel wo bay tôri li hen iyôn menba, bôri tari, aŋ ôbi kôlji iyôn ba: «Dênge kamrê bi era legen a dība ken jôreŋgeji ré. Wôsa emê iyére to Emen yi gengiŋ sa bijé ka yi mega kamrê ka dê dê bay ka hen iyôn.
- ¹⁵Na tu kwôlê a ené kelênge hen, kwôni wo gey bi Emen né yi kelma wori mega kema wo dê liŋ hen iyôn ré na, ôbi a ulê têri bô emê iyére tori a ré kwôy.»
- ¹⁶Menba, Jésus bu kamrê a kabrêri a aŋ tô kibri a sarji a aŋ uwôl kôbri a sarji a a men.

Ôbi uné wo pôni

(Mt 19: 16-30, Lk 18: 18-30)

- 17** Kirija Jésu ô tô geré na, gawra wo pôni guro aɲ sa cubu gubari tumôri a aɲ engereri iyôn ba: «Rabi wo dôri, na mi a ené lê aɲa ené môriɲ tu geɲ naɲ kunun ba?»
- 18** Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Wô mi a jeré uwôgen kwo dôri ba? Kwôni wo dôri naɲ, Emen pôn nêɲ a na kwo dôri.
- 19** Ju hôn tôô to Emen na ay kôl iyôn ba: «Duu temare ré men, yiɲ yiɲare toɲ têriɲ ré men, gômse ré men, kôl kwôlê woɲ benare dî sa biɲé ré men, liɲ kwôni aɲga habiɲ né men, biɲ ibam naɲ yom kwôlê a men.»
- 20** Ôbi hô kôliɲ Jésu iyôn ba: «Rabi, tôô hende to hen en li kêɲ naɲ kampên yeɲ.»
- 21** Jésu piri aɲ bôri aɲ, kôli iyôn ba: «Aɲga pôni bam ya. Ô perê ari upé kam kêɲ ju kelêɲ aɲ larirji na, ju céɲ bay nimré. Aɲ ari upé ka kwôni yi derômaran a gemem ligi Emen a ya. Menba, jôbi ju era tôn a.»
- 22** Niɲba, kirija ôbi toy kwôlê bi wo hen iyôn na, tiri mêne aɲ ôbi kuriɲ ô ta naɲ tu ɲa wôsa aɲgan upé kari mê gaɲ.
- 23** Jésu bô kwari aɲ kôliɲ bay tôri iyôn ba: «Bi biɲé kaɲ bay upé ré si bô emê iyére to Emen a na, iyére gaɲ.»
- 24** Kwôli kelê Jésu liɲ bay tôri harê. Ôbi hô kôliɲ iyôn ba: «Milɲén, sé bô emê iyére to Emen a na, iyére gaɲ.
- 25** Jambal a sé lew si tu iyom libra gôliɲ ôbi upé ré si bô emê iyére to Emen a.»
- 26** Bay tô Jésu hen dengôri tiji damaɲ a aɲ bay kôl perêri a iyôn ba: «Niɲba, i a upé gelê ba?»
- 27** Jésu bôri aɲ kôl iyôn ba: «Upé gelê na, gawra nêɲ né, niɲba, Emen nêɲ. Wôsa Emen nêɲ lê are kêɲ.»
- 28** Piyêr kôli iyôn ba: «Gel, nini déɲ are kêɲ aɲ nini era tôm a.»
- 29** Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Na tiri, en kelênge, hena kwôni ré déɲ iyére tori, yêneri, yori, ibari, kamni naɲ yagê wori wô san men, wô sa Kwôlo Dôri a men na,
- 30** ôbi a upé haw hen kirij bay ka hen têê arew iyére men, yêê men, yori men, kamrê naɲ yagê a men, aɲ are bay ka hen kêɲ a era naɲ bô emê, aɲ tôre to cêgi na, ôbi a merê tu geɲ naɲ kwini.
- 31** Biɲé kwône ka nà ná ka tumô hen na, haw hen na bay a yé bay cêgê men, bay cêgê ka haw hen a herê yé bay tumô men.»

Jésu hô kôl kwôli aɲga ré sa sari a a sôn

(Mt 20: 17-19, Lk 18: 31-34)

³²Jésu nap bay tôri ôrji geré wô erê Jérusalêm, menba, Jésus ô tumôrji a. Bay tôri dengôrji tiji men, tô bîné ka ô tôrji a hen na, harê liji men. Têê pôn a sôn Jésus uwôge bay tôri ka môj kibi wôô hen ligiri a aṅ ay tô kelêji kwôli aṅga ré sa sari a hen kôl iyôn ba:

³³«Ken toy, nana erêṅge na Jérusalêm a hen, aṅ bay a beren nôbi Kema Gawra bîj damné kaṅ bay bê kwôbe men, bay derê tô tôô to Emen a men, aṅ bay a dén kwôlê woṅ temare san a men, bay a nôgen bîj bîné ka na Jubnê ré hen a men.

³⁴Aṅ bay a ayren men, bay a teben kalê san a men, bay a sên men, aṅ bay a deren aṅ sa wôô, subu tori menba, na jê sé kampê.»

Si Jak nap Ja uwôlij Jésus are

(Mt 20: 20-28)

³⁵Kam Jébédé ka wôô Jak nap Ja eraji ligi Jésus aṅ kôli iyôn ba: «Rabi, nini gey bi jeré li aṅga nini eṅgerem hen béni.»

³⁶Menba, Jésus kôlji iyôn ba: «Na mi a kené gey bi ené li béṅge ba?»

³⁷Bay uwôli sara iyôn ba: «Béni bi niné sa ô merê kwo pôn sa kôm woṅ gusurô a men, kwo pôn sa kôm woṅ maa a men bô emê iyére tom a.»

³⁸Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Aṅga ken eṅgere hen ba, ken hôn dô bi ba? Ka nê mê yê kam kaṅ bô emê ka na yê hen ba? Men batêm to bay a lèn hen na, ka nê mê lê ba?»

³⁹Bay hô kôlij Jésus iyôn ba: «Nîja nê mê yê seṅge.» Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Ka yê kam kaṅ bô emê ka na yê hen men, batêm to bay ka lèn hen kôba ka lê a men haṅge,

⁴⁰nîjba, kwoṅ merê sa kôbi woṅ gusurô a men, kwoṅ maa a men na, na nôbi a gengé ré, nîjba, na Iban a gengé kirîj wô bîné kari ka ôbi na fu sa têrji nîj hen.»

⁴¹Menba, bay tô Jésus ka ba môj hen, kirîja toy hen iyôn na, bôrji tarji sa si Jak nap Ja.

⁴²Jésu uwôgeji kêm aṅ kôlji iyôn ba: «Ken toy, kilmé ka sa terare a na ôm sa bîné kaji men, bîné ka damné kôba gôlij sarji a men.

⁴³Nîjba, kenbay ba bi yi hen iyôn perêrṅge a ré. Perêrṅge a hen aṅa kwôni ré gey yé kwo dami ba, bi yi mana woṅge men,

⁴⁴kwo gey yé kwo tumô ba, bi yi lema woṅge men.

⁴⁵Na hen iyôn a, nôbi Kema Gawra ené era sa terare a nà na wo bîné ré yi manê kaṅ ré, nîjba, na wô yé mana woji men, ayê yen bîj temare têbîj sa bîné kwône a men.»

Jésu berare Bartimé ôbi tu tij

(Mt 20: 29-34, Lk 18: 35-43)

⁴⁶Jésu naɓ bay tôri men naɓ kwônê bijé a men saji sa iyé Jériko. Kirija bay ca sé aɓ Jériko na, ôbi tu tij kwo pônî hini ôm Bartimé kema Timé mô bêngê geré wô uwôlê are.

⁴⁷Ôbi toy wo ré na Jésus wo Najarêt menba, ôbi uwôgiri kaɓ a ta: «Jésu, kuɓga kelma Dabid, bô tu ɓa tijê.»

⁴⁸Menba, bijé kwône nayri bi ôbi ré wôm tòn, niɓba, ôbi hô ôm naɓ nééri a: «Kuɓga kelma Dabid, bô tu ɓa tijê.»

⁴⁹Menba, Jésus ðebu tòn aɓ kôl iyôn ba: «Uwôgaɓgiri na.» Bay uwôga ôbi tu tij bi wo hen aɓ kôli iyôn ba: «Uwôl bôm pô, aɓ ju hena ta era upéri wôsa ôbi uwôgem.»

⁵⁰Ôbi tu tij bi wo hen uwôl bargay kari kaɓ kelanê aɓ, aɓ hena kerêd sa têri a era ligi Jésus a.

⁵¹Jésu ay kwôlê aɓ eɓgeriri iyôn ba: «Na mi a jeré gey bi ené li bem ba?» Ôbi tu tij bi wo hen kôli iyôn ba: «Raboni, en gey gelé kirij.»

⁵²Menba, Jésus kôli iyôn ba: «Ô, ayê bôô wom gôlij naɓ ju.» Menba, kirij bay ka hen na, ôbi gel kirij hôrij aɓ ôbi ay geré ô tô Jésus a.

Mark 11

Jésu sa bij Jérusalêm

(Mt 21: 1-11, Lk 19: 28-40, Ja 12: 12-19)

¹Kirija bay eraji ða naɓ Jérusalêm na, bay siji si kwa Bêtpajé men, Bétani men, kwa Keram wo Olibiyé a, menba, Jésus jé bay tôri wôô,

²aɓ kôlji iyôn ba: «Erênge iyére to tumôrnge hen, kirija ka bij na, ka upé kema kura hariɓ tòn wo kwônî dayri ré tô, bisiréngeri ken eraɓ.

³Aɓ hena kwônî ré eɓgeréngé iyôn ba: «Wô mi a kené busereri ba?» ba, ken kôli: «Na Kelma a geyé.» Aɓ kirij bay ka hen ôbi a ðéngé ka eraɓ.»

⁴Bay ôrji menba, bay uwôn kema kura hariɓ nô bêngê geré ða kibi ira. Aɓ bay ðôri.

⁵Bijé ka pônî ka ðibiji ya hen eɓgereji: «Wô mi a kené buser kema kura wo hen ba?»

⁶Menba, bay tô Jésus uwôlji sara mega ôbi ré kôlji iyôn, menba, bay ðiji ô.

⁷Bay eraɓ naɓ kema kura na bij Jésus aɓ bay bi bargay kaji cêgi kura aɓ Jésus ðay mô sara.

⁸Bijé kwônê bi bargay kaji tô geré, ka pônî pôy germé nono sa biji tô geré a men.

⁹Ka pôni ô tumôri a men, ka pôni ba cêgeri a men aḡ bay ka gura ôm: «Hosana, terê kibi yi gengiḡ sa kwôni wo era naḡ hini Kelma.

¹⁰Bi terê kibi yi gengiḡ sa emê iyére to era hen, na emê iyére to môyrena kelma Dabid. Hosana yi derômaraḡ a ta.»

¹¹Jésu sa Jérusalêm, aḡ ôbi ô bô iyéy Emen a. Kiriḡa ôbi kôbe kiriḡ gel kêm na, ôbi ô Bétani naḡ bay tôri ka môḡ kibi wôô hen wôsa tare pôô gaḡ niḡ.

Tôgôre to yêere naḡ

(Mt 21: 18-19)

¹²Sa pôn cêgê kiriḡa Jésu naḡ bay tôri henaji Bétani hen na, kurôḡ li Jésu.

¹³Ôbi bô kiriḡ kelaḡ dê menba, gel tôgôre to mare lebé ôbi ô gelé yaḡ ba díré upé yêre, niḡba, kiriḡa ôbi era đá menba, uwôḡ na mare mera wôsa na geserêre ré tô.

¹⁴Menba, Jésu kôliḡ tôgôre hende to hen iyôḡ ba: «Kwôni a emê yêrê cêgê ré niḡ.» Bay tôri toy kwôlê wo ôbi kôl hen.

Jésu ô derô haba wo iyéy Emen a

(Mt 21: 12-17, Lk 19: 45-48, Ja 2: 13-22)

¹⁵Bay sa biḡ Jérusalêm, menba, Jésu ô derô haba wo iyéy Emen a menba, ôbi dage biḡ kêm ka eraḡ naḡ aḡaḡ gara men, ka era wô kelé are a men hen. Men, ôbi nôgerê tabel to bay keraḡgê gursu naḡ to bay dére derare gara hen hee a men.

¹⁶Ôbi đí kwôni ay ani kani pôn iyôḡ siḡ si bô iyéy Emen ré.

¹⁷Menba, Jésu halji kôl iyôḡ ba: «Liḡ bô magtubu to Emen a kôl iyôḡ ba: «Iyére tiḡê a yé na iyére to tô môḡ wo biḡê a era wô uwôlê Emen ya ré ba?» Menba, kenbay ken ay liḡ kini merê bandi.»

¹⁸Damnê kaḡ bay bê kwôbe men, bay derê tô tôô to Emen men na, toy kwôlê bi wo hen iyôḡ menba, wogéji geré wô deré Jésu. Bay hareri wôsa gelé are kari dê sa kwônê biḡê men, dôri a men.

¹⁹Kiriḡa tare kuriḡ menba, Jésu naḡ bay tôri siḡ sa iyére hende to hen ôri aḡ.

Jésu naḡ tôgôre to hay

(Mt 21: 20-22)

²⁰Tô kiriḡ, kiriḡa bay ré ôri tô geré na, bay tô Jésu gelji tôgôre hay kwôy đí hanêre a.

²¹Piyêr erem sa kwôlê wo Jésu na kôliḡ tôgôre tumô hen menba, ôbi kôliḡ Jésu iyôḡ ba: «Rabi, gel tôgôre to na ju tômne hen hay.»

²²Jésu ay kwôlê kôliḡ iyôḡ ba: «Bêḡge bôriḡe sa Emen a.

²³Na tu kwôlê a ené kelêḡe hen, hena kwôni ré kôliḡ keram wo hen iyôḡ ba: «Đô yem wolé aḡ ju ô kuriḡ a bô cér a» aḡa ôbi ré bi bôri sara na, are bay ka a liḡ ôbi a gelé naḡ tiri, wôsa ôbi gaanê ré, niḡba, bi bôri sa kwôlê wo ôbi kôl hen.

²⁴Na bi wo hen aña ené kelênge, aŋga yôŋ yôŋ ka ken uwôlip Emen na, dô wo ken bi bôrŋge sara mega wo kené uwon nij, menba, are bay ka hen a lij béŋge.

²⁵Men, sa pôn pôn kirija ken hena wô uwôlê Emen aña kené ôrij naŋ kwôlê wôni naŋ kwôni na, déŋge bôrŋge jal sara aŋ bi Ibareŋge Emen wo mô derômaran a kôba bi di bôri jal sa têrij lêreŋge a men.

[²⁶Nijba, hena kené di bôrŋge jal ré na, Ibareŋge Emen wo mô derômaran a kôba a dé bôri jalê sa têrij lêreŋge a ré men.]»

Tôô to Jésu hena na yôŋ ba?

(Mt 21: 23-27, Lk 20: 1-8)

²⁷Jésu naŋ bay tôri hô heraji Jérusalêm menba, kirija Jésu ô derô haba wo iyéy Emen a menba, damné kaŋ bay bê kwôbe naŋ bay derê tô tôô to Emen naŋ surjê eraji ligiri a.

²⁸Aŋ bay engeriri iyôŋ ba: «Na naŋ tôô to yôŋ a jeré lij are bay ka kêŋ hen ba? I a bem tôô hende to hen a jeré lij are bay ka hen ba?»

²⁹Menba, Jésu hô uwôlji sara iyôŋ ba: «En gey engeréŋge kwôlê pôn aŋ ken uwôlen sara. Aŋ na kelênge naŋ tôô to yôŋ a ené lij are bay ka kêŋ hen.

³⁰Batêm to Ja na lij bijé hen na, hena na derômaran a laba na ligi gawrê ba? Uwôlenge sara.»

³¹Nijba, bay kôl perêrji a kôl iyôŋ ba: «Hena nana kôl ré na batêm to ré hena na derômaran a na, ôbi a kelê wô mi a na nana bi bôrna sari a ré ba?»

³²Hena nana kôl batêm to Ja lij bijé hen ré hena na ligi gawrê na, bijé a lèn kwôlê.» (Bay hare wôsa kwônê bijé bô Ja mega ôbi kibi Emen na tiri.)

³³Menba, bay uwôli sara iyôŋ ba: «Nini hôn né.» Menba, Jésu kôlji iyôŋ ba: «Hen iyôŋ na, nôbi kôba na kelênge na naŋ tôô to yôŋ ené lij are bay ka hen né men.»

Mark 12

Gwosoy kwôlo gengij sa bay yagê tijador

(Mt 21: 33-46, Lk 20: 9-19)

¹Jésu kôlji gwosoy kwôlo dangi kôl iyôŋ ba: «Gawra wo pôni yage tijador. Ôbi ay haba won gerem a sara. Ôbi pi iyom wô uwôrij yêre ya. Aŋ ôbi li iyére to dami toŋ gemé yagê bi wo hen sara. Menba, ôbi bij bay yagê tijador yagê wori bi wo hen aŋ bay têbri naŋ geserê geserê aŋ dij yiri ôrij kergare.

²Kirija geserê né tijador sa nij na, ôbi jé mana wori ô upé bay gemé tijador hende to hen bi ôbi ré ô engé kwa yêre wori eraŋ biri.

³Bay gemé tijador hende to hen na, berji mana bi wo sê aŋ dageri hô kôbri seŋge.

⁴Ôbi iyé tijaḍor na hô jé mana wori kwo ḍaṅgi menba, bay gemé tijaḍor bay ka hen hô sêri biri iyare sari a men, tiréri a men.

⁵Ôbi iyé tijaḍor na hô jé mana wo ḍaṅgi sôn menba, bay gemé tijaḍor na diri. Menba, ôbi hô jé ka ḍaṅgi kwône menba, bay liji na mega bi wo bay na liṅ ka tumô hen iyôn. Bay sê ka pônî men, bay duu ka pônî men.

⁶Niṅba, kemari wo ôbi piri hen a ba. Ôbi jéri ligirji a mega gerpé jé aṅ kôl iyôn ba: «Ôbi ba, bay a kemnaṅ tini tô.»

⁷Niṅba, bay gemé tijaḍor na kôliṅ yirji iyôn ba: «Na ôbi emê cibré ibari bi a na, eraṅge, na deréṅgeri aṅ aṅga cibré ibari a kêm na na baṅge.»

⁸Menba, bay biri diiri aṅ uwôl temayri kelaṅ wolé naṅ yagê tijaḍor.»

⁹«Ôbi iyéy tijaḍor a lê iyeṅ niṅ ba? Ôbi a sa deré bay gemé tijaḍor aṅ a biṅ ka ḍaṅgi gemé.

¹⁰Ken dênse kwôlê bi wo hen bô magtubu a ré ba? «Keram bi wo bay dé iyére na kapni hen na, ôbi a hô yé keram woṅ dé tô iyére.

¹¹Na Kelma a lê hen iyôn aṅ na aṅga dami gaṅ.» »

¹²Bay sa Jubnê woge geré ciré beré Jésu niṅba, bay hariṅ kwônê biṅé, wôsa bay hôn dô wo gwsore to ôbi ré kôl hen na, ré gengiṅ na sarji. Menba, bay ôrji wolé aṅ ligiri a.

Têbê wôgê wo Sésar

(Mt 22: 15-22, Lk 20: 20-26)

¹³Bay jé Parisiṅnê ka pônî naṅ biṅé ka Hérôd ligi Jésu a wô beréri sa kwôli kelêri a.

¹⁴Bay sa kôli iyôn ba: «Rabi, nini hôn wo kwôli kelêrem kêm na, na kwôlê woṅ tiri men, kwôlê bi wo pôn hen a jeré kôliṅ biṅé kêm a men. Wôsa ju dô tu kwônî ré men, ju gelji naṅ geré wo Emen naṅ tu kwôlê a men. Hen iyôn na, têbê wôgê wo kelma wo dami Sésar na, na aṅgaṅ lê laba, na aṅgaṅ lê ré ba? Niné têbri laba, niné têbri ré dî ba?»

¹⁵Jésu hôn gwsore toji hende to hen dô aṅ kôliṅ iyôn ba: «Wô mi a kené sél bôn iyôn ba? Ayêṅge selé pôn ben na na gelé.»

¹⁶Bay aya selé hende to hen biri. Menba, Jésu eṅgereji iyôn ba: «Sa kwônî wo yi yé na naṅ aṅga bay dî yé na ba, gengiṅ na sa i ba?» Menba, bay uwôli sara ré na to kelma wo dami Sésar.

¹⁷Menba, Jésu kôliṅ iyôn ba: «Aṅga na ka Sésar ba, ken biṅ Sésar, aṅga na ka Emen ba, ken biṅ Emen.» Menba, tiniṅ ge kay sa kwôlê wo Jésu kôl hen.

Kwôlo gengiṅ sa jê sé kampê wo biṅé ka ma

(Mt 22: 23-33, Lk 20: 27-40)

18Sadusiñêñê ka kôl iyôn ba bîné ka ma ré jê sé kampê ré kwôy hen, eraji ligi Jêsu aŋ engeriri kwôlê kôl iyôn ba:

19«Rabi, tôô to Moyis na kelêna iyôn ba: «Hena kwôni ré ma aŋa ré dî tamni mamare aŋa hende ré yê ré tô na, yêni kwôni wo ma hen na ré enge turgôri aŋ ré yêñ kamrê bîñ yêni wo ma hen.»

20Niŋ na bîné ka pônî na jurgem tô yêniŋpare a. Kwo iyêri enge iyore menba, ma baa yê kema.

21Ôbi cêgeri enge turgôri menba, ôbi ma baa yê kema. Are bay ka hen sa sa kwo subi a a men.

22Are bay ka hen sa sa bîné bay ka jurgem hen kêmba wo bay ré yê kamrê. Menba, cêgeriji a kêmba, iyore hende to hen ma a men.

23Kiriŋa bîné ka ma a jê sé kampê hen na, na i perê yêñê ka jurgem hen a na kurô iyore na ba? Wôsa bay kêmba na na kwôrnêre.»

24Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Kwôli kelêrŋge saŋgij naŋ ken nono, wôsa ken hôn kwôlo yi bô magtubu to Emen a hen ré men, ken hôn ibé iyêrê wo Emen né a men.

25Kiriŋa bîné ka ma a jê sé kampê na, impê a enge yêbé ré niŋ men, yêbé kôba a engeji impê ré a men. Niŋba, bay a yé mega manê ka derômaraj a iyôn.

26Kwôlê wo gengij sa bîné ka ma na sé bay ré jê sé laba, ré jê sé ré ba ba, na ken dêŋse bô magtubu to Moyis a kiriŋa Emen siŋ sari a kwa kam gurônê hen né ba? Emen na kôli iyôn ba: «Nôbi ena Emen wo Abraham, kwo Isak naŋ kwo Jakwôb.»

27Emen na Emen wo bîné ka mô tu geŋ dîba ôbi na Emen wo ka ma hen né. Ermé kwôlê woŋge gerij naŋ ken kay damaŋ.»

Tôô to dami gôlij megêre

(Mt 22: 34-40, Lk 10: 25-28)

28Ôbi derê tô tôô to Emen wo pônî toyji wo bay nariŋ menba, ôbi hôn wo Jêsu ré uwôlji sara dô. Ôbi uso dâ aŋ engere Jêsu iyôn ba: «Tôô to yôn a na to dami dê megêre ba?»

29Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Gel, tôô to tumô a na: «Toy Israyêl, Kelma Emen wona na Kelma pôn nêñ.

30Aŋ já peré Kelma wom Emen naŋ bôô pôn men, naŋ tunum kêmba men, naŋ ermé wom kêmba men, naŋ néém kêmba a men.»

31Gel kwo jôgij wôô wori a na: «Gey megam mega ju geŋij yem hen iyôn. Tôô to dâŋgi to dami dê ka wôô hen ba naŋ.» »

32 Ôbi derê tô tô to Emen kôliḡ Jêsu iyônḡ ba: «Rabi wo dôri, ju kôl na tiri kirija ju kôl Emen ré na pôn nêḡ hari aḡ Emen wôni wo đangi ré naḡ.

33 Aḡ bi jeré piri naḡ ermé wom men, naḡ néé wom men, jeré gey megam mega yem iyônḡ a men, na aḡḡa dô đê sargaḡê ka gay gay kêm hen.»

34 Jêsu gel wo ôbi ré uwôli sara dô hen iyônḡ naḡ tu melênê menba, ôbi kôli iyônḡ ba: «Ju kelaḡ naḡ emê iyére to Emen né.» Menba, kwôni wo đangi erem wôsa eḡgeriri kwôlê ré niḡ.

Krist, na kwo kelma Dabid

(Mt 22: 41-46, Lk 20: 41-44)

35 Jêsu aḡ tô gelijḡ bijné are bô iyéy Emen a kôl iyônḡ ba: «Wô mi a bay derê tô tô to Emen ré kôl Krist, kwo Emen dôri hen, ré na kuḡḡa kelma Dabid ba?»

36 Kelma Dabid naḡ yiri kôba Tunu toḡ hendi bô bôre wôn bôri aḡ biri kôl iyônḡ ba: «Kelma Emen na kôlijḡ Kelma wuḡê iyônḡ ba: «Sa mô sa kôben woḡ gusurô, kwôy wo na bijḡ bay barem a yé aḡḡaḡ sêlê têm.» »

37 Kelma Dabid naḡ yiri kôba uwôge gawra bi wo hen Kelma menba, iyeḡ a ôbi ré yé kuḡḡari sônḡ ba?»

Jêsu gelijḡ bijné are gengijḡ sa bay derê tô tô to Emen

(Mt 23: 1-36, Lk 20: 45-47)

Aḡ kwônê bijné toy kwôlê wori bi wo hen naḡ yi derê.

38 Kirija Jêsu gelji menba ôbi kôl iyônḡ ba: «Berêḡge dô wô bay derê tô tô to Emen ka gey palê naḡ bargay ka yêḡḡê wo ré gel wo ciré na ka damné hen men, gey bi bay ré liji dosé yôḡ yôḡ tu wolé men,

39 ka gey kirijḡ ka tumô bô iyéy dapare a men, kini emê are a hen a men.

40 Men, bay na bay mênêre are bô iyé yébé kaḡ mamê, aḡ wôsa lamijḡ tu bijné na, bay uwôl Emen dé dé dé, na đêḡ iyônḡ. Bijné bay ka hen na, kwôlê wo Emen a ulêji sarji a hen na, na kwôlê wo dami.»

Aḡḡaḡ baliyare ka iyore toḡ mamne

(Lk 21: 1-4)

41 Jêsu mô bul kwini si kirijḡ ka bay đijḡ sunugu lari ya hen aḡ ôbi bô kwônê bijné iyeḡ a bay ré bi lari ba. Bijné ka ôrijḡ mê na, bay bi mê.

42 Iyore to pôni toḡ hende tu ḡa kôba era men, aḡ bi kam sélé wôḡ to nêḡ gursu pôn né hen.

43 Menba, Jêsu uwôge bay tôri aḡ kôlji iyônḡ ba: «Na tu kwôlê a ené ena kelêḡge hen, mamne toḡ hendi nimré hende to hen na, bi đê bijné kêm ka ré sa bi hen.

44 Wôsa bijné bay ka hen kêm hen bi na gursu to bay ôrijḡ doyre ré niḡ hen, niḡba, hende na, bi na lari kêm wo hende ôrijḡ doyre wô kelijḡ aḡḡaḡ emêre hen.»

Mark 13

Jésu kôl kwôli mênê iyéy Emen

(Mt 24: 1-2, Lk 21: 5-6)

¹Kirija Jésu so bô iyéy Emen a na, ôbi tôri wo pôni kôli iyôn ba: «Ca! Rabi, gel keram naŋ iyére ka hen.»

²Menba, Jésu kôl iyôn ba: «Ju gel iyére hende to damné hen ba? Keram wôni wo a ba ta sa megari a ba naŋ, bay kê m a mênij.»

Aŋaŋ tu ja

(Mt 24: 3-14, Lk 21: 7-19)

³Jésu mô sa Keram wo Olibiyé aŋ bilij kwini si sa iyé iyéy Emen. Menba, Piyêr, Jak, Ja naŋ André eŋgeriri kwôlê kirija bay ré môrij piniji naŋ dî hen.

⁴Bay kôli iyôn ba: «Kelêni, kirija yôn a are bay ka kê m hen ré sa ba? Men na mi a gelé mega are bay ka hen ré ca kerê nij ba?»

⁵Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Dêŋge tu melênê sa yerŋge a bi kwôni lamêŋge naŋ kwôlê woŋ benare ré.

⁶Wôsa bîjé kwône a ayêji henen aŋ a kelêji: «Na nôbi a na Krist, kwo Emen dôri hen.» Aŋ bay a lamij bîjé kwônê.

⁷Kirija ka toyé kwôli kumbul ô m dâ réba kelaŋ naŋ ken na, dêŋge bôrŋge hare ré wôsa are bay ka hen a sa môj môj dem, nijba, na gerjé wulê bi wo hen né tô.

⁸Tô yê pôn a lê kumbul naŋ tô yê wo daŋgi men, emê iyére pôn a séj naŋ to daŋgi men, terare a yebagij naŋ sa iyére gay gay men, kurôn a lê kirij a men, nijba, are bay ka kê m hen na, yi mega yê wo ay tô lê iyore iyôn.»

⁹«Dêŋge tu melênê sa yerŋge a wôsa bay a ôrij naŋ ken tumô bay jerê kwôlê men, bay a sêŋge naŋ tinêre bô iyéy dapare a men, bay a ôrij naŋ ken tumô kilmé men, tumô bay emê iyére a men, wô san, aŋ bi kené uwôlij béré Kwôlo Dôri.

¹⁰Na mi mi kôba béré Kwôlo Dôri wo Emen a uwôlij naŋ kirij kirij bi tô yê bîjé kê m toy dema are bay ka hen ré sa tô.

¹¹Kirija bay ôrij naŋ ken tumô bay jerê kwôlê a na, ken sun tumô wô kwôlê wo kené erê kelê hen né, nijba, ken kôl kwo Emen a bêŋge kirij bay ka hen. Wôsa na kenbay a iyêlê ré, nijba, na Tunu toŋ hendi bô bôrê a bêŋge kwôlê kebrenge a.

¹²Gawra a desé sa yêni aŋ bi bay ré diri men, iba kema a lij kemari hen iyôn hende to hen men, kamrê kôba a perê sa balêrji bi bay ré derji a men.

¹³Bîjé kê m a tôrjêŋge wô kibi henen, nijba, kwôni wo bu bôri iyêre kwôy derij kibi ba, ôbi a gelê.»

Aŋaŋ bô emê ka a lê bîjé ka Jérusalêm

(Mt 24: 15-28, Lk 21: 20-24)

- 14«Kirija ken gel anja habij ka mène kirij, di yirji kirij ka bay ré merê ya ré hen, kwôni wo dêñse na bi hôn dô. Kirij bay ka hen na, bi bijé ka Judé ba, ge sa keram a men,
- 15kwôni wo mô tô tunu a nô ba, bi era ira wô erê ayê ani bô iyére tori a ré nij men,
- 16kwôni wo debe bô yagê ba, bi hera uwo wô ayê bargay kari ré a men.
- 17Wulê bi wo hen na, bô emê wo dami a lê yébé kañ bay kwoo men, ka kamniji yi kuba ba ya tô hen a men.
- 18Uwôlênge Emen bi are bay ka kêm hen bi sa terbére a ré.
- 19Wôsa wulê bi wo hen na, bô emê wo bijé a lê hen na, na bô emê wo dami wo kwôni gel sa pôn né ayij tôri wo Emen na ðij tô terare kwôy kemnêñ hen men, kwôni a herê gelé bô emê bi wo iyôngi hen ré nij a men.
- 20Añ hena Emen né jô kibi sa hende to hen ta ré na, kwôni pôn nêñ iyôn kôba a upé gelé ré. Nijba, ôbi bu kibi kirij dê wôsa bijé kari ka ôbi tôrji hen.
- 21Hena kwôni ré kelênge iyôn ba: «Krist, kwo Emen dôri hen ré ná nà» ley, «ré ná yañ» ley na, ken bi bônge sa kwôlê wori a ré.
- 22Wôsa Kristjê kañ bay benare hen nañ bay kibi Emen kañ bay benare kwône a lê anjan gelé nañ kañ gijê wô lamij bijé men, bijé ka Emen kôba bay a masê wo ciré lamêji a men.
- 23Kenbay kôba ken berênge dô wôsa en kelênge kêm kô tumô nij.»

Sa hera wujê nôbi Kema Gawra

(Mt 24: 29-31, Lk 21: 25-28)

- 24«Menba, kirij bay ka hen na, cêgi bô emê bi wo a lê bijé hen na, tare to tay a berarê ré nij men, geserê a ené ré nij men,
- 25têbêñne a herij ta men, anjan néé ka derômaran a a yebagij mênij a men.
- 26Menba, bay a gelen nôbi Kema Gawra hera perê kirij ka geri a nañ néé wo dami men, nañ dampare to dami a men.
- 27Kirij bay ka hen na, na jé manê kañê ka derômaran a dayrê sa bijé ka na en tôrji hen sa terare a na kêm a men.»

Kwôlo gengij sa tôgôre to libé

(Mt 24: 32-35, Lk 21: 29-33)

- 28«Ayênge tôgôre ken gengij kirij, kirija tôgôre jubu añ libé hen na, ken kôl kami emen ré ba da nij.
- 29Kenbay kôba kirija ken gel wo are bay ka hen sa nij na, ken hôn wo nôbi Kema Gawra ené da kibi geré nij.

³⁰Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, gawrê ka haw hen na, ka pôni a ba geɲ kirija are bay ka hen a saɲ.

³¹Derômaranɲ naɲ sa terare a naɲê niɲba, kwôlê wupê na, a naɲê ré kwôy.»

Emen pôn nêɲ a henê sa to sa terare a kôriɲ

(Mt 24: 36-44)

³²«Kwôlo gengiɲ sa wulêri naɲ tayriri na, kwôni pôn nêɲ iyônɲ hôn né men, manê ka derômaranɲ a hôn né men, Kema kôba hôn né a men, niɲba, na Ibari pôn nêɲ hari a henê mera.

³³Berênge dô, yéngge kum né wôsa ken hôn kirija yônɲ a are bay ka hen ré saɲ né.

³⁴Yi mega gawra wo dâ erê kergare iyônɲ. Ôbi déɲ iyére tori aɲ biɲ manê kari jé a kôbriji a. I ba naɲ lê jéri. Ôbi ay tôô biɲ ôbi gemé kibi iyére ré yi kum né.

³⁵Merênge tu geɲ wôsa ken hôn kirija yônɲ a kelma ôbi iyé iyére ré saɲ né. Na perare, na sa kirij ka jali, na yelé kwôrê, na tô kirij ba, kwôni hôn né.

³⁶Merênge tu geɲ bi kirija ôbi sa dus ba, upéngge tô kum a ré.

³⁷Kwôlê wo en kelênge hen na, en kôliɲ na biɲé kêm: merênge sa têrɲge a.»

Mark 14

Damnê kaɲ bay bê kwôbe naɲ bay derê tô tôô to Emen gey deré Jésu

(Mt 26: 1-5, Lk 22: 1-2, Ja 11: 45-53)

¹Ba sa wôô wo bay a lê geserê wo bay uwôgeri Pak hen men, wô liɲ geserê wo mapa wo wubere naɲ bô a hen a men menba, damnê kaɲ bay bê kwôbe naɲ bay derê tô tôô to Emen woge geré gwosore wô berij Jésu aɲ diiri.

²Niɲba, bay kôl bi ciré bîri bôb naɲ sa geserê ré, wô wo biɲé ma ré liɲ kwôlê naɲ ci.

Iyore to pôni biɲ Jésu wenɲ sari a

(Mt 26: 6-13, Ja 12: 1-8)

³Kirija Jésu mô Bétani a iyé Simô wo terbare liri hen, menba, iyore to pôni eraɲ naɲ ider wo dîɲê dô wo bay li naɲ kalmê ka bay uwôgeji nar wo garari mê hen, bô murda wo bay li naɲ albatre hen kôbre a. Hende usonɲ ligi Jésu a aɲ hende ti kibi murda bi wo hen aɲ wuseri sari a kirija bay mô tôɲ kibi emê a hen.

⁴Biɲé ka pôni bôrji tarji sara aɲ bay ɲamnê kwôlê kôl iyônɲ ba: «Wô mi a hende ré mène ider wo dîɲê dô hen iyônɲ ba?

⁵Hena bay ré keléɲ na keléɲare kôba, bay ré upé déniyé arew subu lay aɲ céɲ bay nimré ré ba?» Menba, bay nay iyore hende to hen damaɲ.

⁶Menba, Jésu kôlji iyônɲ ba: «Déngere dê iyônɲ. Wô mi a kené dôyrêre hen iyônɲ ba? Aɲga hende lèn hen na, na aɲga dôri.

⁷Wôsa bay nimré a merê perêrnge a nap wulê wulê an ka lê derê nap ci kirina ken gey, nijba, nôbi ba na merê nap ken nap wulê wulê ré.

⁸Hende li anga hende nê m lê. En ma ré tô, nijba, hende sa bèn ider san a gemij temayren.»

⁹Menba, ôbi hô kôlji iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelênge hen, nap kirij kêm sa terare a na ka bay a ulê béré Kwôlo Dôri ya hen na, bay a derê kwôli anga iyore hende to hen li hen ermij sara.»

Judas gey ayê sa Jêsu bij damné kap bay bê kwôbe

(Mt 26: 14-16, Lk 22: 3-6)

¹⁰Judas Iskariyôt ôbi tô Jêsu wo pônî perê ka môj kibi wôô hen ô upé damné kap bay bê kwôbe wô geléji geré beré Jêsu.

¹¹Yi damné kap bay bê kwôbe dôrji gap kirina bay toy kwôlê wo ôbi kôlji hen an bay genge ciré biri gursu. Menba, Judas woge geré wo dîré ayij sa Jêsu bij damné kap bay bê kwôbe.

Jêsu ôm Pak nap bay tôri

(Mt 26: 17-25, Lk 22: 7-14,21-23, Ja 13: 21-30)

¹²Wulê woñ ayê tô lê geserê mapa wo wubere nap bô hen na, na sa to bay dirij gangê wô lij geserê Pak, bay tô Jêsu kôli iyôn ba: «Na yôn a jeré gey bi niré ô berem sa tê lê geserê Pak ya ba?»

¹³Jêsu jé bay tôri wôô an kôlji iyôn ba: «Erênge bô iyére to dami a hen. Ka upé gawra wo pônî ay kam nap téwre sari a erap si tumôrnge. Erênge tôri a.

¹⁴An bô iyére to ôbi a sé bô hen na, ken kôlij ôbi iyéy iyére iyôn ba: «Rabi kôl iyôn ba, bô iyére to yôn, a dîré ômij emê woñ Pak nap bay tôri ya ba?»

¹⁵Menba, ôbi a gelênge bô iyére to dami ta to bay nan bôre kô nij. Na ya hende to hen a kené beré sa tê Pak ya.»

¹⁶Bay tô Jêsu ka wôô hen ôrji an sa bijji derô ira menba, uwonji are bay kêm hen mega wo Jêsu ré kôlji hen iyôn, menba, bay bu sa tê Pak ya.

¹⁷Kirina tare kurij menba, Jêsu nap bay tôri ka môj kibi wôô hen saji.

¹⁸Kirina bay mô kibi angan emê menba, Jêsu kôl iyôn ba: «Na tiri, en kelênge, kwôni pôn perêrnge a wo ôm nap en hen a sa ayê san.»

¹⁹Tu bay tô Jêsu ay tô lê na, an i ba engerij Jêsu iyôn ba: «Na nôbi ré rê?»

²⁰Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Kwôni pôn perêrnge kenbay bay ka môj kibi wôô kwo dôbe kôbri nap en bô gwore a hen.

21Nôbi Kema Gawra na erê na mega wo na lip bô magtubu to Emen a gengip san hen iyôn. Nijba, bô emê a kuriñ sa kwôni wo ay san nôbi Kema Gawra hen. Bay henañ ré yêri ré kôba ré dô sôn.»

Jésu ði tô emê wo Kelma

(Mt 26: 26-30, Lk 22: 15-20, 1 Kworêntinjê 11: 23-25)

22Kiriña bay mô ômji emê menba, Jésus ay mapa añ tô kibri sara menba, biilê añ bij bay tôri añ kôlji iyôn ba: «Eñgênge, ôbi yi mega kurôngi yen iyôn.»

23Menba, ôbi hô ay gwoy care toñ yê tijañor añ ôbi lip Emen dosé, menba, ôbi biji añ bay yi kê. »

24Menba, Jésus kôlji iyôn ba: «Kwo nà ná, yi môñ kwôbren woñ bijare nañ Emen wo bij tôn wô kibi bijé kwône.

25Na tiri, en kelênge, na hô yê care toñ yê tijañor ré nij, kwôy wulê wo na sa yip to kôrbi nañ ken bô emê iyére to Emen a.»

26Kiriña bay kebe kurôn menba, Jésus nañ bay tôri ôrji sa Keram wo Olibiyé.

Jésu kôlij Piyêr kwo ré tôrjêri

(Mt 26: 31-35, Lk 22: 31-34, Ja 13: 36-38)

27Jésu kôlji iyôn ba: «Ka juben ðép kê. » wôsa lip bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Na deré ôbi abê gamgê menba, bay a userip kê.»

28Nijba, cêgê menba, kiriña na jê sé kamjê na, na erê tumôrnge a Galilé a.»

29Menba, Piyêr kôlij Jésus iyôn ba: «Kiriña megên a ðém añ na, nôbi na ðém añ né.»

30Menba, Jésus kôli iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kôlem hen, kemnêñ bô yoyre hende to hen kura a yelé têê wôô ré añ já kelê jeré hônem né têê subu.»

31Nijba, Piyêr hô kôli iyére kôl iyôn ba: «Hena ré na wo ené ma ré ju kôba, na kelê ené hônem né ré.» Menba, bay kê kôl mega wo Piyêr kôlij hen iyôn.

Jésu uwôl Emen Gêtsémané a

(Mt 26: 36-46, Lk 22: 39-46)

32Menba, Jésus nañ bay tôri ôrji kirip ka bay uwôgeji Gêtsémané, añ Jésus kôlij bay tôri iyôn ba: «Merênge tôn na, añ nôbi na erê uwôlê Emen.»

33Jésu ôriñ nañ Piyêr, Jak nañ Ja nañ ði. Ôbi sun men, ôbi aņge damañ a men.

34Ôbi kôlji iyôn ba: «Tun li na môñ teré dun iyôn, merênge na, añ ken yi kum né.»

35Menba, Jésus usu ðê tumô, añ cubu gubari ðij kwini tôn añ uwôl Emen mega wo hena ré nê. » wo aņga ré sa sari a hen na, ré sa ré.

³⁶Ôbi kôl iyôn ba: «Aba, Iban, ju nê m lê are kê m. Li bi en yi gwoy kam toj gusip hende to hen né. Iyôn hari kôba, li aŋga bôm gey hen dîba ka bôn nôbi a geyé hen né.»

³⁷Ôbi bulo hera ligi bay tôri a, menba, ôbi uwôjji tô kum a. Menba, Jêsu kôlij Piyêr ba: «Simô, ju yi kum! Ju nê m merê tu gey sem né ba?»

³⁸Merê nge tu gey aŋ ken uwôl Emen bi kené herij bô aŋga lamê ré. Ken gey merê tu gey haŋge nijba, na néér nge a nê mê ré dî.»

³⁹Jêsu hô dô tôri aŋ ligi bay tôri ka subu hen aŋ uwôl Emen mega wo tumô iyôn sôn.

⁴⁰Jêsu hô bulo hera menba, uwôjji tô kum a wôsa bay nê m merê gey né. Menba, bay hôn kwôlê wôj kelêri ré.

⁴¹Jêsu hô bulo hera jôgij tê subu wori menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Yê nge kum aŋ ken dô bul haŋge nij. Kô nij. Gel, tayriri sa wo nôbi Kema Gawra na uwôlij kôbi bay têrij a.

⁴²Hen aŋge ta, na erê nge, gel ôbi ayê san bij bijé bi, sa nij.»

Bay bu Jêsu

(Mt 26: 47-56, Lk 22: 47-53, Ja 18: 3-12)

⁴³Jêsu iyêl ba ya tô menba, Judas ôbi tô Jêsu perê ka môj kibi wôô hen so aŋ kwônê bijé ka aŋ yebere toj kaskar men, ka aŋ kwore a men. Damné kaŋ bay bê kwôbe men, bay derê tô tôô to Emen aŋ surjê a jôji.

⁴⁴Judas wôj ôbi ayê sa Jêsu hen na, na kôlij kwônê bijé bay ka hen iyôn ba: «Kwôni wo na ibé tô mari liri dosé hen na, na ôbi a kené biri, aŋ ken ôrij aŋ dî men, ken bôri dô a men.»

⁴⁵Kirija bay sa menba, Judas era ligi Jêsu a aŋ uwôgeri «Rabi» aŋ ibe tô mari.

⁴⁶Menba, kwônê bijé bay ka hen salam Jêsu bu.

⁴⁷Kwôni wo pôn perê bijé ka dêbe ya hen na, dô yebere toj kaskar tori aŋ dij maa mana wo dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe jô.

⁴⁸Menba, Jêsu ay kwôlê kôlji iyôn ba: «Ken eraŋ aŋ yebere toj kaskar men, kwore men kôber nge a wô berenare mega wo kené kena beré na gems a iyôn.

⁴⁹En mô perê nge a sa pôn pôn gelij bijé are bô iyéy Emen a menba, ken era sa beren né wô mi ba? Nijba, yi hen iyôn bi kwôlo na lij bô magtubu to Emen a hen na, ariri ré lij.»

⁵⁰Menba, bay tô Jêsu kê m gerji dîri aŋ.

⁵¹Kema mana wo pôn bi Jêsu. Kema mana bi wo hen dôbe bargay ka lebari a yiri a. Asgarjê ka bu Jêsu hen na, sa herij sa mana bi wo hen aŋ biri.

52 Nijba, ôbi ju bargay kari aɲ, aɲ ge yiri seɲge.

Jésu debu tumô bay jerê kwôlê a

(Mt 26: 57-68, Lk 22: 54-55,63-71, Ja 18: 13-14,19-24)

53 Bay ôriɲ naɲ Jésus iyé dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe menba, damné kaɲ bay bê kwôbe ka ɗaɲgi men, surjê men, bay derê tô tôô tô Emen a men, saji wô ɗaɲare.

54 Piyêr ô tô Jésus a dôriɲ tôri baɲ cêgê dê dê kwôy ôriɲ karaɲ derô haba wo dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe a. Ôbi mô iyêbe tare naɲ bay gemé kibi iyé dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe bi wo hen.

55 Damné kaɲ bay bê kwôbe naɲ Sanédrên kém woge geré wo ciré ɗiri kwôlo dami sari a aɲ ciré deriɲni, nijba, bay uwoɲ geréri ré.

56 Wôsa ka pôni kôl kwôlê woɲ benare gengiɲ sari. Nijba, kwôlê woji bi wo hen biɲ pôn né.

57 Ka pôni hena aɲ kôl kwôlê woɲ benare gengiɲ sari kôl iyôɲ ba:

58 «Nini toy wo ôbi kôl iyôɲ ba: «Na té iyéy Emen to gawrê a ɗé naɲ kôbriji hen aɲ sa subu na herê ɗé to ɗaɲgi hôriɲ aɲ na to gawrê a ɗé naɲ kôbriji ré.» »

59 Gengiɲ sa kwôlê wo iyére bi wo hen kôba, kwôlê woji biɲ pôn né.

60 Menba, dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe hena ta perê kwônê ɓiɲé aɲ eɲgere Jésus iyôɲ ba: «Ju uwôl kwôlê sa kwo gawrê bay ka hen kôl gengiɲ sam hen né ba?»

61 Jésus wôm tôɲ. Ôbi uwôl kwôlê wôni sara ré. Menba, dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe hô eɲgeri kôl iyôɲ ba: «Ju na Krist, kwo Emen dôri hen, Kema Emen wo nêem ayê kibi hen ba?»

62 Menba, Jésus uwôli sara iyôɲ ba: «Ena ôbi bi a merê hen. Aɲ ka gelen nôbi Kema Gawra na merê sa kôbi gusurô wo Emen woɲ ôbi néé hen men, ka gelen na hera perê kirij ka geri a derômaraɲ a.»

63 Menba, dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe yêgerê bargay ka yiri a hen aɲ aɲ kôl iyôɲ ba: «Nana hô gem na i dema ré kelêna kwôli sôɲ ba?»

64 Ken toy tiiré wo ôbi tiiré Emen ôm hen niɲ na, kwôli mi a kené erem niɲ ba?» Menba, bay kém uwôli kwôlê sari a kôl iyôɲ ba: «Ôbi na kwoɲ deré.»

65 Menba, ɓiɲé ka pôni ay tô tibéri kalê a sari a men, bay ha tiri ta aɲ bay esuge kôbriji cibijni aɲ bay kôli iyôɲ ba: «Li yem môɲ jeré na ôbi kibi Emen iyôɲ aɲ ju kelêni i a dêem hen ba?» Menba, bay gemé kibi iyé dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe hen kôba, sêri tô mari a a men.

Piyêr tôriɲ Jésus

(Mt 26: 69-75, Lk 22: 56-62, Ja 18: 15-18,25-27)

⁶⁶Kiriņa Piyêr ré môriņ târji a tâņ derô haba hen na, hende lê jé iyé dami wo damné kap bay bê kwôbe to pônî a sa.

⁶⁷Hende gel Piyêr wo iyêbe tare môriņ hen menba, hende bôri dééņ aņ kôli iyôn ba: «Jôbi kôba na ju ô aņ Jêsu wo Najarêt men ré ba?»

⁶⁸Menba, Piyêr uwôser kôl iyôn ba: «En hôn né. En hôn bô kwôlê wo me kôl hen né.» Menba, ôbi si ô si kibi geré nô.

⁶⁹Hende gili menba, hô kôliņ bîņé ka đebe ya hen iyôn ba: «Ôbi na kwo gawrê bay ka hen men.»

⁷⁰Piyêr hô uwôser têê pôn a sôn. Sem cêgê menba, bîņé ka đebe ya hen na, kôliņ Piyêr iyôn ba: «Na tiri wo jôbi kôba ju na kwo bîņé bay ka hen wôsa ju na kwo Galilé men.»

⁷¹Menba, Piyêr dusu yiri kôl iyôn ba: «Hena ené kôl ya ré ba, bi Emen deren. Gawra wo ken kôl kwôli hen na, en hônî ré.»

⁷²Kiriņ bay ka hen têê wôê wori menba, kura yel. Menba, bô Piyêr jibri sa kwôlo Jêsu na kôli kôl iyôn ba: «Já uwôserê jeré hônên né têê subu dema kura ré yilé têê wôê.» Menba, ôbi si nô aņ sôm.

Mark 15

Jêsu đebu tumô Pilat a

(Mt 27: 1-2,11-14, Lk 23: 1-5, Ja 18: 28-38)

¹Tô kiriņ cud menba, damné kap bay bê kwôbe daņji aņ surņê men, bay derê tô tôô to Emen aņ Sanédrên kêm ka ba hen a men. Kiriņa bay harê Jêsu menba, bay ôriņ aņ đî ô bîņ Pilat.

²Pilat eņgereri iyôn ba: «Ju na kelma ôbi emê sa iyé Jubņê bi ba?» Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Jôbi a kelê hen.»

³Damné kap bay bê kwôbe karê kwôlê wo kwôni đîņ Jêsu a sari a.

⁴Menba, Pilat hô eņgereri iyôn ba: «Ju uwôli kwôlê wôni sa kwôlê wo bay kôl kêm hen né ba? Toy kwôlê wo bay pôy đém kem a hen.»

⁵Menba, Jêsu uwôli kwôlê wôni sara ré aņ li wo tini Pilat ge kay.

Bay uwôl kwôli temare sa Jêsu a

(Mt 27: 15-26, Lk 23: 13-25, Ja 18: 39 - 19: 16)

⁶Elê elê aņ sa geserê Pak ba, Pilat uwôl kwôni pôn ta bô daņgay a. Na kwôni wo bîņé gey bi bay ré uwôli ta.

⁷Gawra wo pônî bay uwôgeri Barabas yi daņgay a aņ bandiņê wôsa bay na gey bi kelma ré ômji ré, menba, bay na duu gawra pôn.

⁸Kwônê bîné eraji si iyé Pilat aṅ bay kôliṅ Pilat ré li aṅga kwo ré lèrê gaṅ gaṅ hen biji.

⁹Menba, Pilat uwôlji sara iyôn ba: «Ken gey bi ené ulêṅge kelma wo Jubnê ta ba?»

¹⁰Wôsa ôbi hôn wo ré na terbére a ré liji aṅa damné kaṅ bay bê kwôbe ré berijṅ Jésu bi hen.

¹¹Menba, damné kaṅ bay bê kwôbe gwôsiji bîné ré kôliṅ Pilat ré uwôl Barabas ta dî.

¹²Pilat hô engereji iyôn ba: «Na mi a ené lê naṅ kwo bay uwôgeri kelma wo Jubnê hen ba?»

¹³Menba, bay kêm kôli kibriji pôn iyôn ba: «Diri aṅ ju bééri sa gurô tagelê.»

¹⁴Pilat engereji iyôn ba: «Na mi ka habijṅ a ôbi ré li ba?» Menba, bay hô kôli kêm iyôn ba: «Bééri sa gurô tagelê.»

¹⁵Pilat gey lê aṅga bôrji gey hen aṅ ôbi uwôl Barabas ta men, ôbi bi bay yêmnê Jésu naṅ tinêre aṅ nôgiri bîṅ asgarṅê bi ré ô bééri haji nij.

Asgarṅê ayrê Jésu

(Mt 27: 27-31, Ja 19: 2-3)

¹⁶Asgarṅê ôrijṅ naṅ Jésu kini merê Pilat a menba, bay uwôge tô kwônê bîné kaji ka ba hen.

¹⁷Bay dôbîṅ Jésu bargay ka hendi silim silim men, bay gaa jabga woṅ kenare naṅ gesem dôbri sari a a men.

¹⁸Menba, bay liri dosé kôl iyôn ba: «Dosé tom, kelma wo Jubnê.»

¹⁹Menba, bay sêri sari a naṅ gusera men, bay tibiri kalê a sari a men, bay cubu gubarji tumôri a mega wo ciré biri kwôlê iyôn a men.

²⁰Kirijṅ bay sili hen iyôn nij na, bay dô bargay ka hendi silim silim ka bay ré dôbri yiri a hen men, bay hô tôbri bargay kari hôrijṅ aṅ bay sijṅ naṅ dî nô wô erê bééri sa gurô tagelê.

Bay bér Jésu sa gurô tagelê

(Mt 27: 32-44, Lk 23: 26-43, Ja 19: 17-27)

²¹Simô wo na gawra wo Sirên uwo tô nonore a ô erê wori. Ôbi na iba si Alêksander naṅ Rupus. Menba, asgarṅê biri ereṅ biri ay gurô tagelê wo Jésu.

²²Menba, asgarṅê ôrijṅ naṅ Jésu kirijṅ ka bay uwôgeji Gwôlgwota. Gwôlgwota na, iyayriri na ibé sa gawra.

²³Bay gey ciré bîṅ Jésu care toṅ kam tijadôr naṅ kalmê ka bay uwôgeji miir hen bô bi ôbi ré yi, nijba, Jésu kaṅ.

- ²⁴Asgarnê bér Jésu sa gurô tagelê aṅ pôrji bargay kari cénji naṅ geré wo jalaw terê.
- ²⁵Kiriṅa bay bééri sa gurô tagelê hen iyôṅ na, tare na dengêse toṅ tô kirij.
- ²⁶Sa gurô wo bay bééri ya hen na, bay li magtubu di ya uwôlij kwôlê sari a kôl iyôṅ ba: «Kelma wo Jubnê.»
- ²⁷Bay bér bay gemsare ka pôni wôṅ naṅ Jésu, kwo pôni sa kôbri maa men, kwo pôni sa kôbri gusurô men.
- [²⁸Na hen iyôṅ a kwôlo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôṅ ba: «Bay dayri pôn naṅ bay gemsare» hen ré ô naṅ geréri têrê têrê.]
- ²⁹Bijé ka ô tô geré hen kôba, tiiré Jésu aṅ lij sarji ômij ya ya aṅ bay kôl iyôṅ ba: «Jôbi ju kôl jeré té iyéy Emen aṅ jeré hô dé hôrij sa subu dêj hen na,
- ³⁰gôlij naṅ yem aṅ ju herbo tôṅ sa gurô tagelê nija gelé.»
- ³¹Damnê kaṅ bay bê kwôbe naṅ bay derê tô tôṅ to Emen ayrê Jésu kôlijji perêrji a iyôṅ ba: «Ôbi gôlij naṅ bijé menba, ôbi nêṅ gôlij naṅ yiri ré.
- ³²Ôbi wo na Krist, kwo Emen dôri hen, Kelma wo Israyêl bi herbo sa gurô tagelê tôṅ bi nija gelé aṅ nija bê bôrni sari a.» Bijé ka bay béérji kwari a hen kôba, tiréri a men.

Temay Jésu

(Mt 27: 45-56, Lk 23: 44-49, Ja 19: 28-30)

- ³³Kiriṅa tare dūbu dīṅne na, kirij hendu sa terare a nà kêm kwôy tare tô yébé ayij sa tōṅne ta hen.
- ³⁴Kiriṅa tare to yébé ayij sa tōṅne ta hen nêṅ menba, Jésu jô gura wo dami kôl iyôṅ ba: «Elwa, Elwa lema sabaktani?» (Bôri na: «Emen wupê, Emen wupê wô mi a jeré dén aṅ hen iyôṅ ba?»)
- ³⁵Bijé ka pôni ka débe ya hen na, kirij bay toy tōri hen iyôṅ, menba, bay kôl iyôṅ ba: «Toyéṅge, ôbi uwôge Eli.»
- ³⁶Menba, kwo pôni ge ô dôbê kibi bargay bô kam tipador ka bay uwôgeji binêger hen aṅ dôbe kibi gurô bij Jésu bi ôbi ré yi, aṅ kôl iyôṅ ba: «Di jan, naa gelé sé Eli a so sa herberi sa gurô tagelê ba?»
- ³⁷Menba, Jésu jô gura naṅ tōri to dami menba, kibri wôm men.
- ³⁸Bargay ka bay ha jôrij bô iyéy Emen a hen na, yêgij derôre a wôṅ ayij tōri ta kwôy uwôl tōṅ.
- ³⁹Dami wo asgar wo débe si tumô gel temayri hen na, kôl iyôṅ ba: «Gawra bi wo hen na, na Kema Emen bi tiri a men.»

⁴⁰Kiriɲ bay ka hen na, yébé ka pôni debe ya sêd wolé gel. Perêrji a na Mari to Magdala men, Mari toɲ yo si Jak wo dê naɲ Josês men, Salomé men.

⁴¹Yébé bay ka hen na ôrji tô Jêsu a men, na li aɲgaɲ emê biri a men, kirijna ôbi na baɲ Galilé. Men, yébé ka daɲgi kwône ka na ôrji naɲ Jêsu Jérusalêm a hen ya men.

Emé Jêsu

(Mt 27: 57-61, Lk 23: 50-56, Ja 19: 38-42)

⁴²Kirijna tare kurij niɲ na, mega wo na sa béré sa tê sa sa merê ta menba,

⁴³Josêp wo Arimaté sa, ôbi na Sanédrên wo dami wo bay biri kwôlê perê megêri a men, ôbi mô gem emê iyére to Emen ta a era hen. Ôbi ay harê uwôl aɲ ô iyé Pilat a ô eɲgêreri temay Jêsu.

⁴⁴Tini Pilat ge kay wo Jêsu ré ma niɲ. Menba, ôbi jé uwôga dami wo asgarjê aɲ eɲgeri séé Jêsu ré ma na ca yeɲ ba?

⁴⁵Kirijna dami wo asgarjê kôli mega wo Jêsu ré ma na tiri na, Pilat ay tôô bi bay ré dî Josêp ré ayê temayri.

⁴⁶Josêp kelo kibi bargay ka bôri aɲ, dô temay Jêsu tôɲ sa gurô tagelê aɲ lêgeriri naɲ bargay ka bôri aɲ ô eméri bô iyom wo bay kerge bô keram a, menba, gerɲge kulmaɲ keram legiɲ kibi kampê ta.

⁴⁷Mari to Magdala naɲ Mari toɲ yo Jak gelji kirij ka bay emiɲ Jêsu ya hen.

Mark 16

Jêsu ji si kampê

(Mt 28: 1-8, Lk 24: 1-12, Ja 20: 1-10)

¹Kirijna sa sa merê ta di jô niɲ menba, Mari to Magdala men, Mari yo Jak men, Salomé men, kelji ider wo dîɲé dô bi ciré erê wusé sa temay Jêsu a.

²Sa pôn cêgi sa sa merê ta a naɲ sa demas menba, yébé bay ka hen ôrji tô kirij pulôl sa kampê kirijna tare aya gubeɲ hen.

³Bay kôliɲ yirji iyôɲ ba: «I a gerɲgé kulmaɲ keram wo yi kibi kampê hen béna ba?»

⁴Bay ay tirji menba, gelji kulmaɲ keram wo dami bi wo hen kwôni gerɲgeri wolé.

⁵Bay si bô kampê aɲ gelji kema mana pôn mô si sa kôbi gusurô sa kampê. Kema mana bi wo hen dôbe bargay ka bôri aɲ yêɲge. Menba, yébé bay ka hen harê liji.

⁶Menba, ôbi kôlji iyôɲ ba: «Harêɲge né. Ken woge na Jêsu wo Najarêt wo bay na bééri hen né ba? Ôbi ji si kampê. Ôbi naɲ na. Gelêɲge kirij ka bay emiɲni ya hen a nà.

⁷Herêɲge ken ô kôliɲ bay tôri men, Piyêr a men, mega wo Jêsu ré ô tumôrɲge a Galilé. Na yaɲ a kené erê geléri mega wo ôbi na kelêɲge hen iyôɲ.»

⁸Yébé bay ka hen soji bô kampê gerji men, bay wuré men, harê liji a men. Bay kôlij kwôni kwôlê wôni ré wôsa harê liji gaṅ.

Jésu si sa Mari toṅ Magdala

(Mt 28: 9-10, Ja 20: 11-18)

[⁹Jésu ji si kampê tô kirij cud sa pôn cêgi sa sa merê ta menba, ôbi si sa Mari to Magdala to ôbi na dage tunu to habij jurgem a yere a.

¹⁰Mari to Magdala ô kôlij megêre ka na naṅ dî hen ka uwôbe aṅ sôm hen mega wo teré uṅa Jésus.

¹¹Kirija bay toy wo Jésus ré ji si kampê men, hende gelori a men na, bay nare sara.

Jésu si sa bay tôri ka wôô hen

(Lk 24: 13-35)

¹²Cêgeri wori menba, Jésus gel yiri gay bij bay tôri ka wôô perêrji a ka ôrji nono hen.

¹³Menba, bay heraji a Jérusalêm a sa kôlij tô megêrji ka ba hen, ciré uṅa Jésus menba, megêrji bay ka hen na naṅ ci.

Jésu si sa bay tôri ka môj kibi pôn hen

(Mt 28: 16-20, Lk 24: 36-49, Ja 20: 19-23, Jé lê bay jé 1: 6-8)

¹⁴Cêgê menba, Jésus si sa bay tôri ka môj kibi pôn hen kirija bay mô ôm emê menba, Jésus nayji wôsa bô deṅgelé woji men, wô wo bay bi bôrji sa kwôlê wo bijé ka uwonni tô jê sé kampê hen na ré a men.

¹⁵Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Erêṅge naṅ sa iyére iyére sa terare a nà aṅ ken uwôl béré Kwôlo Dôri bij gawrê kêm.

¹⁶Kwôni wo bi bôri sa Kwôlo Dôri bi wo hen a men, li batêm a men ná, a upé gelê. Nijba, kwôni bi bôri sara ré na kwôlê a beré sari.

¹⁷Gelêṅge aṅgaṅ giṅê ka a upé bijé ka bi bôrji sa Kwôlo Dôri a a nà: naṅ henen ná, bay a dagê tunu to habij men, bay iyêlê kibi kwôlê wo daṅné a men.

¹⁸Hena bay ré bu kalaw naṅ kôbriji ley, yiji hana wo maṅ a men kôba, ani kani a liji ré. Hena bay ré uwôl kôbriji sa bay ômṅare a ná, bay a berarê.»

Jésu hô derômaran a

(Lk 24: 50-53, Jé lê bay jé 1: 9-11)

¹⁹Kelma Jésus kirija ôbi kôlij bay tôri hen iyôn menba, Emen ayri ôrij ta derômaran a aṅ ôbi ô merê sa kôbri woṅ gusurô.

²⁰Menba, bay tôri ôrji ulê béré naṅ kirij kêm. Kelma li naṅ ci aṅ ôbi bi bay li aṅgaṅ giṅê bij tô kwôlê wo bay kôl hen mega wo ré na tu kwôlê.]

DERÉ KIBI KWÔLÊ

[Menba, Mari to Magdala men, Mari toṅ yo Jak men, naṅ Salomé a men, ôrji lew ô kôlɪṅ Piyêr naṅ megêri kwôlê wo kema mana wo ré kelaji hen. Cêgeri wori menba, Jêsu naṅ yiri jêji si tô emen men, si kini kuriṅare tare a men, ulê béré kwôlo yi naṅ jeṅgêri hen men, kwo a mênɪṅ né hen men, kwo kwôni a uwôṅɪṅ gelé wo naṅ kwini hen a men hen.]

Luk

Luk 1

Luk kôl kwôli anɗa ré liri aɗa ñiré ña lij magtubu hende to hen

¹Dami wupê Téwpil, mega wo ñijé kwône na li magtubu kôlij kwôli anɗa li sa iyére toni a hen men,

²bay kôl kwôli are bay ka hen têt têt mega wo kamaɗ ka tumô ka na gel naɗ tirji aɗ bay yi bay ulê béré kwôlê bi wo hen iyôn men hen.

³Na ôbi á, nôbi kôba, kirija en kôbe tô are bay ka bay na kôl kwôliji hen ayiɗ tôri tô hanêrji a yeɗ hen na, dami wupê Téwpil,

⁴en gey bi ené lê magtubu dôrem kwôliji bi jeré hôn mega wo kwôli are bay ka kêm ka na ju toy hen na, ré na kwôlê woɗ tiri, ñiba benayri ré naɗ.

Béré kwôli yê Ja ôbi lij ñijé batêm

⁵Kirija Hérôd a nà ná kelma wo Judé hen na, ôbi bê kwôbe wo bay uwôgeri Jakari hen mô ya, ôbi na gwogelé jé wo ca ba nà ná Abiya a nà ná ôbi sari hen. Tamni Elijabêt na tô môp wo Arôn wo na dami wo damné kaɗ bay bê kwôbe hen.

⁶Bay wô ñem na ñijé kaɗ derôre tumô Emen a men, bay li tôô to Kelma kêm men, bay bi kwôlê sara a men naɗ tô geréri.

⁷Niɗba, bay ôriɗ naɗ kamrê ré wôsa Elijabêt yê wore naɗ. Aɗ haw hen bay kôba haal niɗ men.

⁸Sa to pônî a ná, Jakari ô wô lê jé wo bay bê kwôbe tumô Emen a wôsa na wulê woji.

⁹Mega wo bay lêrê gaɗ gaɗ hen iyôn na, bay dô Jakari naɗ jalatirê bi ré ô uwoyé gindiriw bô ira kirij ka yi naɗ jeɗgerji ka gengiɗ sa Kelma hen.

¹⁰Kwônê ñijé uwôl Emen nô tay uwoyé gindiriw bi wo hen a.

¹¹Kirij bay ka hen na, mana wo Kelma si sa Jakari kini uwoyé gindiriw bi wo hen a aɗ ñebu si sa kôbi gusurô.

¹²Kirija Jakari gel mana wo Kelma hen iyôn menba, tini ge kay men, harê kôba liri damaɗ a men.

¹³Niɗba, mana wo Kelma bi wo hen kôli iyôn ba: «Hare ré, Jakari, wôsa Emen toy uwôlê wom. Tamnem Elijabêt a yêm kema iba aɗ já uwôgeri Ja.

¹⁴Já upé yi derê damaɗ men, ñijé kwône a lê yi derê wô sa yêri a men.

¹⁵Wôsa ôbi a yé gawra wo dami tumô Kelma men, ôbi a yê care to bay li naɗ yê tijaɗor hen né men, anɗa maɗ ka ñaɗgi kani ré a men, aɗ Tunu toɗ hendi bô bôre a wunê bôri ayiɗ tôri kirija ôbi baɗ bô yori a tô.

- 16** Ôbi a herap nap kam Israyêl kwône bij Kelma Emen woji.
- 17** Men, ôbi a yé ôbi ulê béré wo Kelma nap Tini Emen to Eli na ôrij hen men, nap néé wo ôbi na ôrij hen a men, wô lê bi balê kamrê kap impê ré gey kamniji men, derê tumô bay narê kwôlê bi bay ré erem kwôlê woj derôre aṅ ré yij gawrê ka ôbi bu sa têrji wô sa wo Kelma hen men.»
- 18** Jakari kôlij mana wo derômaran a iyôn ba: «Na ba na henê na iyeṅ pôn mega wo kwôlê bi wo hen ré na tiri ba? Wôsa ena kwo iyêri nij men, tamnen kôba haal nij a men.»
- 19** Mana wo derômaran a uwôli sara iyôn ba: «Ena Gabriyêl wo débu tumô Emen. Ôbi a joon bi ené iyêlem men, ené kôlem kwôli Kwôlo Dôri bi wo hen.
- 20** Mega wo ju bi bôm sa kwôlê wo en kôlem a hen né bi wo wulêri nêmba ariri a lij hen na, já iyêlê kwôlê ré kwôy jêp wulê are bay ka hen a lij.»
- 21** Kirija Jakari ba bô ira tô menba, bijé gemni nô aṅ bay sun wo ôbi ré yo gap kirij ka yi nap jengêrji a.
- 22** Kirija ôbi so nô na, ôbi nêmba iyêlêji kwôlê wôni ré menba, bay hôn mega wo pelal ré jerari kirij ka yi nap jengêrji a hen, ôbi lij kôbri mera aṅ mô menen.
- 23** Kirija wulê jé bê kwôbe wori kô nij na, ôbi hô ij hari nij.
- 24** Cêgeri wori menba, Elijabêt yi kwoo, menba, hende uwôbe kwôy li geserê bay, aṅ kôl iyôn ba:
- 25** «Gelénge, aṅga Kelma li ben wulê wo ôbi uwôlij tiri san a aṅ aṅga na yén tayre tu bijé hen na, ôbi dôren kibi a nij.»

Béré kwôli yê Jésus

- 26** Geserê jii cêgi kwôli kwooy Ja ôbi lê batêm a menba, Emen jé mana wori wo bay uwôgeri Gabriyêl hen Najarêt a bô emê wo Galilé.
- 27** Ligi môni temale to bay môjne bij Josêp wo na kuṅga kelma Dabid hen. Môni temale hende to hen hene na Mari.
- 28** Mana wo derômaran a ô iyé Mari a aṅ kôle iyôn ba: «En lêrê dosé, mini to Emen li dô nap mu hen, Kelma baa nap mu.»
- 29** Kirija Mari toy hen iyôn menba, tuunu ge kay aṅ hende erem iyôn ba dosé to na ba bôre ré na iyeṅ ba?
- 30** Menba, mana wo derômaran a kôle iyôn ba: «Hare ré Mari, Emen genge lê derê nap mu.
- 31** Mu toy, ma yé kwoo aṅ ma yé kema iba aṅ ma uwôgiri Jésus.

³²Ôbi a yé kwôni wo dami men, bay a uwôgiri Kema Emen woŋ ôbi gôliŋ sa are kêm hen men, Kelma Emen a biri merê sa gagay kenare to môyri Dabid a men.

³³Ôbi a merê sa tô môŋ wo Jakwôb a yôd aŋ emê iyére tori a kerê ré kwôy.»

³⁴Mari kôliŋ mana wo derômaraŋ a iyôŋ ba: «En yiŋ naŋ iba wôni ré menba, na yé kwoo na iyeŋ ba?»

³⁵Menba, mana wo derômaraŋ a uwôle sara iyôŋ ba: «Tunu toŋ hendi bô bôre a herbé sarê aŋ néé wo Emen woŋ ôbi gôliŋ sa are kêm hen a têlê sarê naŋ tunuru. Na ôbi á, kema wo ré yêŋ hen ré yiŋ naŋ jeŋgêri hen men, bay a uwôgiri Kema Emen a men.

³⁶Elijabêt toŋ gôbrerê hen kôba yi kwori kema iba naŋ halêre hen li geserê jii niŋ, hende to bay na kôl yê wore ré naŋ bi.

³⁷Wôsa ani gôliŋ Emen né.»

³⁸Menba, Mari kôl iyôŋ ba: «Ena hende jé to Kelma. Bi are bay ka hen yi mega wo ju kôliŋ hen iyôŋ.» Menba, mana wo derômaraŋ a ðure aŋ ô.

Mari ô gelé Elijabêt

³⁹Sem cêgê menba, Mari hena kerêd ô lew môni iyére to bô emê wo Juda to keram yi ya gaŋ hen.

⁴⁰Hende si bô iyé Jakari a aŋ liŋ Elijabêt dosé.

⁴¹Kiriŋa Elijabêt toy dosé to Mari lere hen menba, kema wo bôre a hen li yiri menba, Tunu toŋ hendi bô bôre wôn bôre ta.

⁴²Hende jô gura wo dami aŋ kôl iyôŋ ba: «Terê kibi wo Emen yi sarê gôliŋ kwo yébé kêm men, terê kibi wo Emen yi sa kema wo yi bôre a hen a men.

⁴³Yo Kelma wupê, eni to na a meré era kwôy sa gelen hen ba?

⁴⁴Wôsa kiriŋa en toy dosé menba, kema wo yi bôn a hen li yiri liŋ yi derê.

⁴⁵Yi derê yi wô sa to bi bôre sa kwôlo hende na toy a kibi mana wo Kelma aŋ hôn mega wo ariri a liŋ hen.»

Kurôŋ wo Mari kebe

⁴⁶Menba, Mari kôl iyôŋ ba: «En kebe kurôŋ naŋ yi derê ayiŋ kibi dampare to Kelma.

⁴⁷En sê perê sa kibi Emen woŋ ôbi gôliŋ naŋ en.

⁴⁸Bi wo ena hendi jé tori to ena ani ré hen kôba ôbi ði tiri san a. Na tiri, tô yê biŋé kêm a kelê kwôy kwôy wo yi derê ré yi wô san.

⁴⁹Wôsa kwo néeri gôliŋ sa are kêm hen li aŋga dami wô san. Hini yi naŋ jeŋgêri.

⁵⁰Bô derê wori yi wô sa ka hareri a hen naŋ tô môŋ môŋ.

- 51 Ôbi eraŋ naŋ néé wori aŋ useriŋ biŋé ka ôriŋ naŋ ermé woŋ uwôyrê yi hen.
- 52 Ôbi dage bay néé ka tôŋ na sa gagay kenare toji a aŋ hen aŋ naŋ ka bay bôriŋ môŋ ani ré hen taa.
- 53 Ôbi biŋ ka kurôŋ liji hen ari upé kwôy nêmiŋ men, bay upé ba ôbi tô ari upé kaji bay ka hen aŋ aŋ dageji kôbriji seŋge men.
- 54 Ôbi era sa li naŋ biŋé ka Israyêl ka na manê kari hen wôsa ôbi gôrbij sa bô derê wo ôbi na li naŋ Abraham hen né men,
- 55 kwôy kemnêŋ kôba, ôbi li naŋ kwôŋgêri mega wo ôbi na ayiŋ tôri biŋ môŋêrna hen iyôŋ.»
- 56 Mari mô iyé Elijabêt a kwôy geserê subu dema ré hô iŋ tô.

Yê Ja ôbi lê batêm naŋ walê keŋ wori

- 57 Wulê wo Elijabêt a yêŋ nêmiŋ menba, hende yê kema iba.
- 58 Bay kware naŋ balêre toy wo Kelma ré li dô naŋ tu hen iyôŋ na, bay kôba li yi derê naŋ tu men.
- 59 Wulê jurgem cêgi yê Ja ôbi lê batêm a menba, bay ôriŋ naŋ dî ciré erê walêri keŋ men, bay gey uwôgiri Jakari mega hini ibari iyôŋ men.
- 60 Niŋba, yori kôl iyôŋ ba: «Eŋ eŋ, bay ré uwôgeri Ja dî.»
- 61 Menba, bay kôle iyôŋ ba kwôni woŋ gôbrerê wo hini ômi iyôŋ ba naŋ.
- 62 Bay liŋ Jakari kôbriji na ba ôbi ré gey uwôgiri iyeŋ ba?
- 63 Ôbi eŋgere are dîré dîŋ are aŋ dî iyôŋ ba: «Hini na Ja.» Menba, bay kêmiŋ tiniji ge kay.
- 64 Kirij bay ka hen menba, kibri naŋ kôli beseriŋ aŋ ôbi iyêl kwôlê uwôliŋ hini emê sa Emen a.
- 65 Kirij bay ka hen na, harê li biŋé kêmiŋ ka mô kwa kwa hen men, ka merê sa kam iyére to sa iyé Judé to keram yi ya gaŋ hen a men na, kôl kwôli are bay ka hen.
- 66 Biŋé kêmiŋ ka toy kwôli are bay ka hen na, bu bôriŋ a aŋ bay ŋamniŋ iyôŋ ba: «Kema bi wo hen a yé iyeŋ?» Na tiri kôbi Kelma na sari a.

Kurôŋ wo Jakari kebe gengiŋ sa aŋga ré era hen

- 67 Tunu na wôn bô Jakari iba kema bi wo hen aŋ na kôliŋ biŋé kwôlo Emen na kôl hen kôl iyôŋ ba:
- 68 «Heramê yi gengiŋ sa Kelma wo na Emen wo Israyêl, wôsa ôbi era sa li naŋ biŋé kari a men, ôbi dôriŋ kôbi bay bareji a a men,
- 69 ôbi soŋ naŋ ôbi néé woŋ ôbi gôliŋ naŋ na perê kwôŋgê mana wori kelma Dabid a.

- ⁷⁰Na hen iyôn a ôbi na ré kôl ca tumô nap bay kibri ka na yi jeŋgêrji hen.
- ⁷¹Mega wo ôbi dîré derêna kôbi bay barena men, kôbi bîjé kêm ka tôrjêna hen a men.
- ⁷²Ôbi gel bô derê wori wo sa môjêrna men, hô erem sa tôô toj bîjare to yi nap jeŋgêre to ôbi na ay hen men,
- ⁷³sa tôri to ôbi na ay bîj Abraham ibarna,
- ⁷⁴dîré derêna kôbi bay barena ap nana tibri nap harê ré nij
- ⁷⁵men, bi nana yij nap jeŋgêrna men, nana yij kap derôre a men kwôy wo nana baj sa terare a na tô hen.
- ⁷⁶Ap jôbi kema na, bay a uwôgem ôbi kibi Emen woj ôbi gôlij sa are kêm hen wôsa já erê tumô Kelma a wô janê geré wori
- ⁷⁷men, bi bîjé kari ré hôn dîré sa gôlij nap ci ap dîré dîj bôri jal sa têrij toji a.
- ⁷⁸Emen wona na ôbi berê tu ja wo dami men, na ôbi bô derê wo dami a men. Na hen iyôn aja, ôbi réé bé kirij ka perañgi ka hena derômarañ a gelij mega tare to aya hen iyôn perañge kirij sarna.
- ⁷⁹Ap kirij ka perañgi bay ka hen na, perañge si sa bîjé ka mô dilemne a hen men, ka mô tini temare a hen a men hen wô derê tumôrji ôrij nap ci tô geré bô jalê a.»

Manare to Ja ôbi lê batêm

- ⁸⁰Kema bi wo hen kwori ba, ôbi a débé men, suriyare uwôgeri a men. Ap kirijna tiri melên nij menba, ôbi a erê merê derô gwôlê kwôy wulê wo ôbi a gelij yiri tumô Israyêl a.

Luk 2

Yê Jésus
(Mt 1: 18-25)

- ¹Wulê bi wo hen na, kelma wo dami Sésar Ogust ay tôô bay ré dênse bîjé ka sa terare a nà kêm ka bô emê wori a hen.
- ²Tôô to tumô toj deŋsê bîjé hende to hen na, na bô elê wo Kirinus kelma wo Sésar Ogust na dîri ôm sa iyé Siri hen.
- ³Bîjé kêm ô dé hiniji i ba tô môj wori a, wori a.
- ⁴Na hen iyôn a Josêp kôba ré hena Najarêt bô emê wo Galilé ap hera Bêteléhêm sa iyé kelma Dabid a bô emê wo Judé wôsa balêri nap tô môj wori na kwo kelma Dabid.
- ⁵Ôbi ô wô dé hini nap tamni Mari. Hende yi kwoo a men.
- ⁶Sa hende to bay môrij Bêteléhêm a wô dîj hiniji hen na, sa yê wo Mari nêma a men.

⁷Menba, hende yê kema woŋ kalmare bi wo hen aŋ lêgeriri naŋ bargay uwôli sa kirij ka bay bij lari emê ya hen wôsa kirij ka bay ré yij naŋ bô iyéy kergê.

Mana wo derômaraj si sa bay gemé gamgê a

⁸Bô nono sa iyére hende to hen a na, bay abê gamgê môrji nono gem gamgê kaji bô yoyre a.

⁹Menba, mana wo Kelma si sarji a aŋ kirij ka perañgi ka Kelma perañge kirij sarji a menba, kirij bay ka hen na, harê liji damaŋ.

¹⁰Menba, mana wo Kelma bi wo hen kôlji iyôn ba: «Harêŋge né wôsa en era na wô kelêŋge Kwôlo Dôri wo a yé yi yé wo dami wo biŋé kêm hen.

¹¹Kemnêŋ bay yêŋge sa iyé kelma Dabid a ôbi gôlij naŋ ken ôbi a na Krist wo Emen na dôri men, na Kelma a men hen.

¹²Aŋga a gelêŋge ré na kema bi wo hen a ré nà a nà: ka upé kema wo bay yêri haw aŋ lêgerij naŋ bargay uwôlij kirij ka bay bij lari emê ya hen.»

¹³Kirij bay ka hen na, kwônê manê ka derômaraj a soji dëbiji kwa kwo tumô hen aŋ kibji kurôn ayij kibi Emen kôl iyôn ba:

¹⁴«Hini emê yi derômaraj a ta mereg wô sa Emen men, bô jalê yi sa terare a nà, wô sa kibi biŋé ka ôbi li dô naŋ ci hen men.»

Bay gemé gamgê ôrji Bêteléhêm a

¹⁵Kiriŋa manê ka derômaraj a bay ka hen diji aŋ aŋ belji hô ta nij menba, bay gemé gamgê kôl iyôn ba: «Na erêŋge kwôy Bêteléhêm a ô gelêŋge are bay ka li are ka Kelma kelêna kwôliji hen.»

¹⁶Bay iyêlbeji ô menba, uwônji Mari naŋ Josêp men kema wo dê bi wo hen, yi a sa kirij ka bay bij lari emê ya hen.

¹⁷Kirij ka bay gili hen iyôn nij menba, bay dô kwôlo ciré toya gengij sa kema bi wo hen hen.

¹⁸Menba, biŋé kêm ka toy kwôlo bay gemé gamgê dô hen na, tiniŋi ge kay kêm.

¹⁹Kwo Mari ba hende gem kwôlê bi wo kêm hen bôre a aŋ woge wô henê bôri.

²⁰Menba, bay abê gamgê belji hô ij naŋ kebé kurôn ayê kibi naŋ heramê Emen wô kwôli aŋga ciré toy men, ciré gel a men hen wô wo ré bij naŋ kwôlo mana wo derômaraj a na ré kôlji hen.

Bay dî hini Jésus

²¹Wulê jurgem cêgi yêri a menba, kiriŋa sa walij kema bi wo hen keŋ nêmenba, bay uwôgeri Jésus mega wo mana wo derômaraj a na uwôgijni pa dema bay na ré yij kwoyri tô hen iyôn.

Bay ôrij naŋ Jésus iyéy Emen a

²²Kiriɲa wulê wo si Josêp naɲ Mari ré lônɲi yirji nê mēga wo tôô to Moyis na kôliɲ hen iyôn menba, bay ôriɲ naɲ Jêsu Jérusalê m a ciré erê geliɲ Kelma.

²³Mēga wo liɲ bô magtubu tôô to Kelma kôli iyôn ba: «Kema iba wo yôn yôn wo na yê kalmare na, a yé gay biɲ Kelma»

²⁴men, wô biɲ kwôbe mēga wo tôô to Kelma kôliɲ iyôn ba ré na «biɲjalo wôô réba kam derare ré na wôô men hen.»

Kwôlo Siméɲôn kôli gengiɲ sa Jêsu

²⁵Kiriɲ bay ka hen na, gawra wo pônɲi mô Jérusalê m a ya hini na Siméɲôn. Na kwônɲi woɲ derôre men, li tôô Emen dô a men. Ôbi mô gem bi ðiré gelé kwo ré gôliɲ naɲ Israyêl hen aɲ Tunu toɲ hendi bô bôre ba naɲ ði.

²⁶Tunu toɲ hendi bô bôre kôli ôbi ré ma ré kwôy wo ôbi ré geliɲ Krist wo Kelma Emen dôri aɲ jori hen.

²⁷Tunu toɲ hendi bô bôre jubu tô bôri menba, ôbi era bô iyéy Emen a menba, kiriɲa balê Jêsu eraɲ naɲ ði ciré liɲ gengiɲ sari aɲga tôô kôli ré liɲ hen menba,

²⁸ôbi ayri kabrêri a aɲ ay kibi Emen kôli iyôn ba:

²⁹«Haw hen Kelma ði mana wom ô naɲ bô jalê hari niɲ wôsa ju li tô m to na ju ay hen niɲ,

³⁰wôsa en gel gelê wom bi naɲ tun niɲ.

³¹Gelê bi wo na ju bu sa têeri tu biɲé a kê m hen.

³²Ôbi na kiriɲ ka peraɲgi ka a lê aɲ biɲé ka sa terare a na kê m ka na Jubnê ré hen a hônem men, ôbi a yé hini emê wo Israyêl biɲé kari a men.»

³³Kiriɲ bay ka hen na, balê kema na tiniɲi ge kay sa kwôlo Siméɲôn kôli gengiɲ sari hen.

³⁴Siméɲôn tô kibri sarji a aɲ kôliɲ Mari yo kema na iyôn ba: «Sa kibi kema bi wo Emen dôri hen na, biɲé kwône Israyêl a a heriɲ men, ka a hena ta. Ôbi a yé aɲga gelé ka Emen ka biɲé a kapê.

³⁵Na ôbi a lê bi ermé wo uwôbe bô biɲé hen rée hônɲi. Kworé mini Mari ba, ma geliɲ gusiɲ môɲ yebere a rée wayê kabrêre iyôn.»

Kwôlo gengiɲ sa hendi kibi Emen to bay uwôgere Aan hen

³⁶Kiriɲ bay ka hen na, hendi kibi Emen to pônɲi hene na Aan mô ya, hende na môni Panuwêl wo tô yê wo Asêr. Hende na iyore to haal gaɲ niɲ. Hende na gô iyére elê jurgem naɲ kurôre woɲ ôbi biyêre.

37Menba, hende mô mamare aṅ elêre na, tôre marge kibi pôrbu. Hende ba erê bô iyéy Emen a sa pôn né kwôy yoyre naṅ tu tare men, hende tebe Emen men, jôriṅ bôre kurôn men, uwôli a men.

38Hende sa ya têj kirija balê Jêsu eraṅ naṅ dî wô gelij Emen hen menba, hende lij Emen dosé aṅ dô kwôli kema bi wo hen bij bîjé kêm ka mô gem wo Emen né dô Jérusalêm kôbi Rômêṅê a hen.

Jêsu naṅ balêri belji hô Najarêt a

39Kirija Jêsu naṅ balêri liji tôô to Kelma hende to hen kô niṅ menba, bay belji hô sa iyérji a Najarêt a bô emê wo Galilé.

40Jêsu débu men, ibéri gese men, tu melênê wôn bôri men, bô derê wo Emen baa naṅ dî a men.

Jêsu ô bô iyéy Emen a kirija elêri na môj kibi wôô

41Naṅ elê elê ba balê Jêsu ô Jérusalêm a kwôy kwôy wô lê geserê Pak.

42Jêsu elêri na môj kibi wôô niṅ menba, bay ôriṅ naṅ dî mega wo hara woji kôl hen iyôn.

43Kirija bay li geserê bi wo hen kô niṅ menba, balê Jêsu bul hô Najarêt a menba, ôbi baa tôn Jérusalêm a menba, bay hôn né.

44Bay kôl yaṅ ba ôbi ré ô aṅê perê bîjé ka bay uwo bem hen ya ya, aṅ bay ô kwôy li wulê pôn geré. Menba, bay ay tô wogéri perê miljérji a men, perê balêrji a a men.

45Niṅba, bay uwônṅni ré. Menba, bay wogeri kwôy hôriṅ Jérusalêm a.

46Bay wogeri hen iyôn kwôy sa subu dema bay ré ô upéri mô tôn bô iyéy Emen a perê bay gelijare bîjé tôô to Emen a. Ôbi toy kwôlo bay kôl hen men, ôbi engeriji kwôlê sara men.

47Bîjé kêm ka toy kwôlo ôbi kôl hen men, tu melênê wori men, kwôlo ôbi uwôlji sara hen a men na, tiniṅ ge kay.

48Kirija balêri gili kirij bay ka hen a ná, tiniṅ ge kay aṅ yori kôli iyôn ba: «Keman, wô mi a jeré lêni aṅga hen iyôn ba? Nibay naṅ ibam nini sun kwôlem gaṅ aṅ nini wogem kebîj kirij.»

49Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Wô mi a kené wogen ba? Ken hôn mega wo enéé cibé tun tô aṅga Iban a iyôn né ba?»

50Niṅba, bay hôn bô kwôlo ôbi kôlji hen né kwôy.

51Ôbi bul hô naṅ ci Najarêt a. Men, ôbi biji kwôlê sa are kêm a a men. Yori gem are bay ka kêm hen bôre a dô.

⁵²Jésu débu men, tu melênê wori kôba erê tumô tumô men, ôbi dé tu Emen men, tu gawrê a men.

Luk 3

Ja ôbi lij bijé batêm, ôbi derê kwôli Emen

¹Bô elê môj kibi bay wo emê iyére to Tibêr Sésar kelma wo dami wo Rômênê hen na, Pos Pilat wo Sésar na dîri ôm iyére to Judé men, Hérôd na na kelma sa terare to Galilé men, yêni Pilip na na kelma sa terare to Ituré men, to Trakwonitid a men, Lisaniya na na kelma sa terare to Abilên a a men.

²Si Aan nañ Kayib ná damné ka damné kañ bay bê kwôbe. Bô elê bi wo hen a ná, Emen bij Ja kema Jakari kwôli a kibri a derê gwôlê.

³Menba, Ja hena ô gôr sa iyére kê m to yi têt têt kibi cér wo Jurdê hen. Añ kôl iyôn ba: «Belênge cêgerŋge bij têtŋ añ ken li batêm añ bi Emen né dîj bôri jalê sa têtŋ tonŋe a.»

⁴Ôbi a, kwôlo ôbi kibi Emen Esay na kôl bô magtubu tori a hen ré ô ya têt têt hen. Ôbi na kôl iyôn ba: «Bay toy tôô kwôni wo uwôl gura derô gwôlê kôl iyôn ba: «Nanênge geré wo Kelma men, panênge kam geré kari bi ô derôre a men.

⁵Tu dogé kê m a ligij men, keram nañ sa gôserew a hera némij nañ sa terare men, geré wo kwônŋi a yé derôre men, geré wo yi jerew ba panij némij a men.

⁶Añ bijé kê m a gelé gelê wo Emen bij bijé hen.» »

⁷Ja kôlij kwônê bijé ka era bi ôbi ré lij batêm hen iyôn ba: «Kenbay ka ken yi môj jênêre iyôn hen, na i a gelênge bi kené gerij uwonŋe wo Emen wo a era hen ba?

⁸Bi jé lêreŋge gel wo kené bul cêgerŋge bij têtŋ tonŋe, añ ken dî kelê «Abraham na ibarni, Abraham na ibarni» hen baa nij, wôsa en kelênge, jerew wo yi hen na, Emen a nê mê belé lij kamrê bij Abraham.

⁹Haw hen na, tigre yi tô gurô pôn pôn nij añ gurô wo yôn yôn wo yêri dô ré ba, a dîj jôrij añ uwôlij tare a.»

Jé lê wo gel hal wo kôrbi

¹⁰Kwônê bijé enŋere Ja iyôn ba: «Na mi a niné lê ba?»

¹¹Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Hena kwôni ré nañ bargay wôô ba, bi bij kwo ôrij né hen pôn men, kwo ôrij aŋgañ emê ba, bi bij kwo nañni hen men.»

¹²Bay enŋé wôgê kôba era sa li batêm men, añ enŋerijji Ja iyôn ba: «Rabi, na mi a niné lê ba?»

¹³Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Wôgê bi wo bay genge hen a kené enŋé, dîba ken enŋe ani kani a sara ré.»

¹⁴Asgarnê kôba era sa engeriri iyôn ba: «A nibay ba, niné li iyeŋ ba?» Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Enyéŋge gursu kôbi kwôni a naŋ kabrê iyêrê ré men, piyéŋge kwôlê dîŋ kwôni sari a wô uwônîŋ gursu toni ré a men. Nîŋba, ken cebe turnge a sa sa kôbreŋge wo bay têbêŋge hen mera.»

¹⁵Bîné mô gem aŋ i ba erem bôri a kôl iyôn ba: «Ôbi a na Krist, kwo Emen dôri hen ba?»

¹⁶Menba, Ja uwôlji sara kêm kôl iyôn ba: «Nôbi ba, en lêŋge batêm na naŋ kam, nîŋba, ôbi wo era hen na, na kwo néeri dê kupê aŋ en nêm beseré gaŋgi garbê kaŋ têri ré. Ôbi a lêŋge batêm naŋ Tunu toŋ hendi bô bôrê men, naŋ tare a men.

¹⁷Ôbi bu gwore toŋ péé kaw kôbri a wô labîŋ kirîŋ kaŋ péé kaw kari ya, aŋ a pera kaw kari eraŋ bê a bô béer a. Kurmérji ba, ôbi a uwoyé aŋ bô tare to enge bariŋ né yôd hen.»

¹⁸Na hen iyôn men, naŋ gelé kwôlo dŋaŋgi a men, a Ja ré uwôlîŋ béré Kwôlo Dôri bîŋ bîné.

¹⁹Men, ôbi na nay kelma Hérôd wô Hérodîyad toŋ tami yêni to ôbi na enge hen men, wô aŋga habîŋ kêm ka ôbi li hen a men.

²⁰Wôsa nôm a sa têriŋ tori hende to kêm hen na, Hérôd bi bay bu Ja uwôli dŋaŋgi a a sôŋ.

Batêm to bay liŋ Jêsu

²¹Kirîŋa Ja na liŋ bîné kwône batêm hen na, Jêsu kôba li batêm men. Ôbi uwôl Emen menba, kirîŋ bay ka hen, derômaraŋ bôliŋ,

²²aŋ Tunu toŋ hendi bô bôrê herbo mega derare iyôn sari a aŋ tô kwôni hena derômaraŋ a kôl iyôn ba: «Ju na Keman, en purem damaŋ men, en li yi derê wô sam damaŋ a men.»

Tô môŋ wo Jêsu

²³Kirîŋa Jêsu ayîŋ tô lê jé wori hen na, elêri na tôre subu ley. Bîné kêm erem wo ôbi ré na kema Josêp wo tô môŋ wori a nà hen: Josêp woŋ kema Éli,

²⁴kema Matat, kema Lébi, kema Mêlki, kema Iyanay, kema Josêp,

²⁵kema Matatîyas, kema Amôs, kema Nayum, kema Êsli, kema Nagay,

²⁶kema Maat, kema Matatîyas, kema Séméyin, kema Iyôsêk, kema Iyôda,

²⁷kema Iyôwanan, kema Résa, kema Jorobabêl, kema Salatîyêl, kema Néri,

²⁸kema Mêlki, kema Adi, kema Kwosam, kema Êlmadam, kema Er,

²⁹kema Jêsu, kema Eliyêsêr, kema Iyôrim, kema Matat, kema Lébi,

³⁰kema Simépôn, kema Juda, kema Josêp, kema Iyônâ, kema Eliyakim,

- ³¹kema Méléya, kema Ména, kema Matata, kema Natan, kema Dabid,
³²kema Jesé, kema Obêd, kema Bohoj, kema Sala, kema Nasôn,
³³kema Aminadab, kema Admin, kema Arni, kema Esrôm, kema Parês, kema Juda,
³⁴kema Jakwôb, kema Isak, kema Abraham, kema Tara, kema Nakôr,
³⁵kema Séruk, kema Rago, kema Palêk, kema Ebêr, kema Sala,
³⁶kema Kaynam, kema Arpasad, kema Sêm, kema Nowé, kema Lamêk,
³⁷kema Matusala, kema Énôk, kema Iyarêt, Maléléyéêl, kema Kaynam,
³⁸kema Enôs, kema Sêt, kema Adam, kema Emen.

Luk 4

Jésu gôlij sa anğan sélé

- ¹Tunu wôn bô Jésus menba, ôbi hena kibi cér wo Jurdê a bulo hera. Hende ôrij nap dî derô gwôlê.
²Sidan séli wulê tôre pôrbu, wulê bi wo hen na, ôbi ôm ani ré kwôy aḡ kiripa wulê bi wo tôre pôrbu hen kô nij, menba, kurôḡ liri.
³Kirij bay ka hen na, Sidan kôlij Jésus iyôḡ ba: «Hena jeré na Kema Emen ba, ju kôlij jerew wo yi hen ré belij kwô.»
⁴Menba, Jésus uwôli sara iyôḡ ba: «Lij bô magtubu to Emen a kôl iyôḡ ba: «Na kwô mera a gawra ré emê gôlij né.» »
⁵Menba, Sidan ôrij nap dî sa keram a ta aḡ turna to nana kôlij na menba, ôbi gili emê iyére to sa terare a nà kêḡ.
⁶Aḡ kôli iyôḡ ba: «Na bem néé woḡ emê iyére hende to hen nap hini emê wo yi ya hen wôsa bay na ben na nôbi aḡ na bij kwôni wo bôn gey.
⁷Iyôḡ ba, hena jeré jubu gubam tumôn a ba, na bem kêḡ.»
⁸Menba, Jésus uwôli sara iyôḡ ba: «Lij bô magtubu to Emen a kôl iyôḡ ba: «Kelma woḡ Emen wom pôn nêḡ hari a jeré jebé gubam tumôri a men, na ôbi a jeré tibéri a men.» »
⁹Menba, Sidan hô ôrij dî Jérusalêm a aḡ ayri dîri ta yeḡ sa iyéy Emen a aḡ kôli iyôḡ ba: «Hena jeré na Kema Emen ba ju derañ kurij tôḡ na gelé,
¹⁰wôsa na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôḡ ba: «Ôbi a ayê tôô bij manê ka derômarañ a gengij sam bi bay ré sa gemem»
¹¹men, «Bay a ayem kôbriji a bi têm ré di keram wôni ré.» »

12Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Kelma Emen wom na, já séléri ré.» »

13Kiriņa gwsore to điré sélij Jésu naņ niņ menba, Sidan dô yiri yi Jésu a kwôy gemij wulê wo đangi.

Jésu ay tô jé wori sa terare to Galilé a

14Jésu bulo hera Galilé naņ néé wo Tunu aņ hini emê wori ôm gôrij kirij kêm sa ira.

15Ôbi gelij bîjé are bô iyéy dapare a naņ sa iyére iyére aņ bay kêm ay kibri.

Bîjé ka Najarêť kaņ Jésu

16Jésu hera Najarêť kirij ka ôbi na iyêrij ya hen, menba, mega wo ôbi lêrê gaņ gaņ hen iyôn na, ôbi ô bô iyéy dapare a naņ sa sa merê ta aņ hena ta wô dênse magtubu tôô to Emen.

17Bay biri magtubu to lêgerij to Esay ôbi kibi Emen, kiriņa ôbi bôl menba, uwôj kirij ka bay na li kôl iyôn ba:

18«Tini Kelma yi san a wôsa ôbi a dôren bi ené uwôlij béré Kwôlo Dôri bîj bay nimré men, wô kôlij daņgaynê kwôli bêreji ta men, kôlij bay tu tij ré geléji kirij hôrij men, ka bay gelij tirji gusij hen kôba kwôli derêji bô gusij men,

19ulê béré kwôli elê woņ bô derê wo Kelma bîj gawrê hen a men.»

20Jésu lêgere magtubu hende to hen ta aņ bîj ôbi jé wo pôni aņ mô tôn bîjé kêm ka bô iyéy dapare a hen na, tirji yi sari a.

21Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Kemnêņ na, kwôlê bi wo en dênse aņ ken toy hen na, ariri lij bénge niņ.»

22Bîjé kêm ka mô ya hen na, kôl kwôli dô men, tiniji ge kay sa kwôli bô derê wo ôbi kôlji hen aņ bay kôl iyôn ba: «Ôbi na kema Josêp ré ba?»

23Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «En hôn kena kôlen gwsoy kwôlo kôl iyôn ba: «Dôktôr berare yem pa dem.» Ka kelê iyôn ba: «Bay kelêni kwôli aņga ju li Kapêrnayôm a. A iyôn ba, ju li sa iyére tom a hen iyôn men.» »

24Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelênge hen, kwôni wo na ôbi kibi Emen na, sa iyére tori a na, bay a geyé kwôlê wori ré.

25Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, yébé kaņ mamê na kwône sa iyé Israyêl bô wulê Eli a. Bô elê bi wo hen a na, emen uwônge ré li elê subu naņ geserê jii aņ kurôn wo dami li bîjé sa ira kêm.

26Hen iyôn hari kôba Emen jé Eli upé yébé bay ka hen né kwôy, niņba, ôbi jéri ligi mamne to pôni to mô Sérêpta, emê iyére to Sidôn a hen đí.

27Menba, bîjé kaŋ bay terbare na kwône sa Israyêl bô wulê wo ôbi kibi Emen Elijé a, niŋba, kwôni pôn perêrji a hen kôba berare ré, niŋba, na Nama wo Siri hen a Elijé ré berari dî.»

28Kirîja bay toy kwôlê bi wo hen iyôn na, bay kêmbô iyéy dapare bôrji tarji.

29Menba, bay hena naŋ bô tarê bu Jêsu siŋ naŋ dî nô wolé sa ira aŋ. Bay ôriŋ naŋ dî kwôy ta sa keram wo bay na dîŋ tô sa iyére toji ya hen bi ciré nôgêri kuré aŋ tôŋ.

30Niŋba, ôbi wuŋ perêrji aŋ ô erê wori.

Jêsu dage tunu to habiŋ bô gawra wo pônî a Kapêrnayôm a

31Jêsu ô Kapêrnayôm a to na iyére to daŋgi sa terare to Galilé. Ôbi geliŋ bîjé are naŋ sa sa merê ta.

32Bîjé ka mô ya toy kwôlê kibri a hen na, tiniŋi ge kay sa derê kwôlê wori bi wo hen, wôsa ôbi iyêl mega kwôni wo ôriŋ naŋ tôô iyôn men, naŋ néé iyôn a men.

33Bô iyéy dapare hende to hen na, gawra wo pônî wo tunu to habiŋ yi bôri a hen mô ya. Ôbi kôl naŋ tôri to dami kaŋ a ta kôl iyôn ba:

34«Wuge! ju gey na mi yirni a ba, Jêsu wo Najarêt? Ju era na wô mênêni ba? En hôn ju na i ba, ju na kwôni wo yi naŋ jengêri gay wo Emen a jori.»

35Jêsu ône kôl iyôn ba: «Wôm tôŋ aŋ mu sêŋ bô gawra bi wo hen a.» Tunu to habiŋ hende to hen dô gawra na ku tôŋ perêrji a aŋ sêŋ bôri a niŋba, liri ani ka habiŋ né.

36Tini bîjé kêmbô ge kay aŋ bay kôliŋ perêrji a kôl iyôn ba: «Kwôlo na ba, na kwo yôn sôn ba? Ôbi ône tunu to habiŋ naŋ néé menba, hende sêŋ a men.»

37Menba, hini emê wori ôm naŋ kirîŋ kirîŋ kêmbô gôriŋ sa iyére to méér Kapêrnayôm ta hen.

Jêsu berare bay ômpare

38Jêsu hena bô iyéy dapare a era iyé Simô a. Yi mari Simô uwoy damaŋ aŋ hende yi tôŋ menba, bay uwôli ré bô tu ŋa tore men.

39Ôbi denŋe sara aŋ ône yi uwoyé bi wo hen, menba, hende berare aŋ hena kerêd li aŋaŋ emê biji.

40Kirîja tare kurîŋ niŋ menba, bîjé kêmbô ka ôriŋ naŋ bay ômpare to gay gay iyére toji a hen na, bay eraŋ naŋ ci biri. Ôbi uwôl kôbri sarji a aŋ berareji.

41Tunu to habiŋ sêŋ bô bîjé kwône aŋ kirîja bay sêŋ bô bîjé hen iyôn menba, bay kôl kaŋ a ta iyôn ba: «Ju na Kema Emen.» Niŋba, Jêsu ôneji bi bay ré wôm tôŋ, wôsa bay hôn wo ôbi ré na Krist kwo Emen dôri hen.

⁴²Kiriņa kirij wôl menba, Jésu si ô wolé derô gwôlê. Kwônê bijné wogeri aņ kirijna bay uwôņni nij menba, bay gey bi ôbi ré đebu naņ ci wô wo ôbi ma ré erê aņê sôņ.

⁴³Nijba, ôbi kôlji iyôn ba: «Yi gengij san bi ené ô ulê béré Kwôlo Dôri wo emê iyére to Emen sa iyére to đangji a wôsa na wô bi wo hen a, Emen né joon hen.»

⁴⁴Aņ ôbi ô ulê béré bô iyéy dapare a sa terare to Judé.

Luk 5

Jésu tô bay tôri ka tumô cog cog

(Mt 4: 18-22, Mk 1: 16-20, Ja 21: 1-11)

¹Wulê wo pôni kirijna Jésu đibij kibi cér wo dami wo Génésarêt a menba, bijné nôgerij yirji si ligiri wô toyij kwôlo Emen.

²Menba, ôbi gel bato wôô yi kibi cér wo dami bi wo hen na. Bay uré ka li jé bô a hen herbe tôn wô janê bura toji.

³Bato bi wo wôô hen na, kwo pôni na kwo Simô. Jésu đay mô bô aņ kôli ôbi ré ôrij naņ đi dê iyôn si bô cér. Menba, ôbi mô tôn bô bato bi wo hen a aņ gelij kwônê bijné Kwôlo Dôri.

⁴Kirijna ôbi dôrij kwônê bijné kwôlo Emen kô nij na, ôbi kôlij Simô iyôn ba: «Ôrij naņ bato dê iyôn a bô đogé cér a aņ ken bi bura tonģe bô kam a urij.»

⁵Simô uwôli sara iyôn ba: «Rabi, nini ur kwôy kirij wôl sarni a aņ nini bu ani ré nijba, na jôbi a kelê hen na, na hô bê bura kam a gelé sôn.»

⁶Kirijna bay bi bura kam a menba, bay pô kuyê wôn berêj aņ yêgerê bura toji hende to hen.

⁷Bay lij megêrji ka bô bato wo pôni a hen kôbriji ré era sa li naņ ci men. Bay pô kuyê wôn bato bi wo wôô hen berêj berêj aņ li wo bato đa dermij.

⁸Kirijna Simô Piyêr gel hen iyôn na, ôbi kurij tôn cubu gubari tumô Jésu a aņ kôl iyôn ba: «Kelma, dô tôm aņ yen a wôsa ena ôbi têrij.»

⁹Ôbi kôl hen iyôn wôsa bay naņ megêri tiniji ge kay aņ harê liji sa uré woņ geņê ka bay ur a hen.

¹⁰Si Jak naņ Ja kam Jébédé kaņ megêri bay uré hen kôba, tiniji ge kay aņ harê liji men. Menba, Jésu kôlij Simô iyôn ba: «Hare ré wôsa ayij tôri kemnêņ na, na gawrê a jeré uré nij.»

¹¹Bay heraj naņ bato sa haarê tôn kibi cér men, bay đi aņgaji kêm aņ a men aņ ôrji tô Jésu.

Jésu berare ôbi terbare wo pôni

(Mt 8: 1-14, Mk 1: 40-45)

12Wulê wo pôni kirija Jêsu ô sa iyére to ðangi menba, gawra wo pôni wo terbare elemné yiri kêm so. Kirija ôbi gel Jêsu menba, bôy meremne tumôri a aŋ uwôli kôl iyôn ba: «Kelma, hena jeré gey ba, já beraren.»

13Jêsu jé kôbri hebijni aŋ kôl iyôn ba: «Ew, en gey bi terbare tom hende to hen ré dôriŋ sam a.» Kirij bay ka hen na, terbare naŋ yiri a.

14Jêsu kôli iyôn ba: «Kôliŋ kwôni ré pa pa. Nijba, ô ju ô gelé yem tumô ôbi bê kwôbe a aŋ ju li sarga naŋ tôô to Moyis na ay hen aŋ bi bay ré gel wo jeré na kwo séli tumô Emen a.»

15Bay kôl kwôli Jêsu naŋ kirij kirij men, bijé kwône era wô toyé kwôlê wori men, ka era bi ôbi ré berareji men.

16Nijba, ôbi ba, dô yiri wolé kwôy kwôy derô gwôlê aŋ uwôl Emen.

Jêsu berare gawra wo meray

(Mt 1: 1-8, Mk 2: 1-12)

17Wulê wo pôni Jêsu mô wô gelij bijé are menba, Parisijêpê naŋ bay derê tô tôô to Emen kôba mô ya men. Bay hena sa iyé Galilé a kêm men, sa iyé Judé a kêm naŋ sa iyé Jérusalêm a kêm a men. Aŋ néé wo Kelma baa naŋ ði aŋ ôbi berare bijé.

18Bijé ka pôni aya gawra sa jaare a soŋ, na gawra woŋ ôbi merayê, bay woge ciré sij naŋ ði kirij ka Jêsu môriŋ ya hen aŋ uwôli tumôri a.

19Nijba, bay uwon geré ré sa kibi kwônê bijé. Bay ðayij naŋ ði ta sa ira aŋ kergeji sa iyére hende to hen aŋ herbijni naŋ jaare tori hende hen ðéŋ tumô Jêsu a kirij ka ôbi môriŋ ya hen.

20Kirija Jêsu gel wo bay bi bôrji sari a hen iyôn menba, ôbi kôl iyôn ba: «Melannen, têriŋ tom dôriŋ sam a.»

21Bay derê tô tôô to Emen naŋ Parisijêpê erem bôrji a kôl iyôn ba: «Na i bi a tiiré Emen hen iyôn ba? Hena ré na Emen mera ré ba, i wo ðangi a na ôbi derê têriŋ sa gawra ba?»

22Jêsu hôn ermé woji menba, uwôlji sara iyôn ba: «Wô mi a kené erem kwôlo hen iyôn bôrŋge a ba?»

23Kelê iyôn ba: «Têriŋ tom dôriŋ sam a» a derê kelê lew, laba kelê «Hena ta ju ô» a derê kelê lew ði ba?»

24Haw hen ka henê wo nôbi Kema Gawra ené ôriŋ naŋ néé sa terare a nà wô dôriŋ têriŋ sa bijé.» Menba, ôbi kôliŋ ôbi merayê na iyôn ba: «En kôlem, hena ta ay jaare tom ôriŋ ij.»

25Kirij bay ka hen na, ôbi hena tu bijé kêm aŋ ay jaare tori ôriŋ ij aŋ ayij kibi Emen.

26 Bijné kêm tiniiji ge kay. Menba, bay heram Emen naɲ harê aɲ bay pamniɲ kôl iyônɲ ba: «Naa gel aɲgaɲ geɲê kemnêɲ.»

Jésu uwôge Lébi bi ré yi ôbi tôri

(Mt 9: 9-13, Mk 2: 13-17)

27 Cêgeri wori menba, Jésus si ô menba, gel gawra wo pônɲi wo bay uwôgeri Lébi ôbi eɲgé wôgê hen mô kini eɲgé wôgê wori a. Menba, Jésus kôli iyônɲ ba: «Era tôn a.»

28 Menba, ôbi déɲ aɲgari kêm aɲ hena ô tôri a.

29 Ôbi li emê wo mêy uwôgiɲ Jésus iyére tori a men, bay eɲgé wôgê kêm men, biɲé ka daɲgi kôba sa ômji are naɲ ci a men.

30 Menba, Parisiɲêɲê naɲ bay derê tô tôô to Emen kaji pamniɲ aɲ kôliɲ bay tô Jésus iyônɲ ba: «Wô mi a kené ôm men, yi men naɲ bay eɲgé wôgê men, bay têriɲ men ba?»

31 Menba, Jésus kôliɲ iyônɲ ba: «Na biɲé ka berari a geyé dôktôr ré, niɲba, na bay ômɲare dí.

32 En era na wô uwôgê biɲé ka bô yirji môɲ bay lê aɲgaɲ derô hen né, niɲba, en era na wô bay têriɲ aɲ bi bay ré dí tô lê têriɲ ba.»

Eɲgeré kwôlo gengiɲ sa jeré bôô kurôɲ

(Mt 9: 14-15, Mk 2: 18-20)

33 Parisiɲêɲê naɲ bay derê tô tôô to Emen kôliɲ Jésus iyônɲ ba: «Bay tô Ja naɲ kamaɲ kani jôriɲ bôri kurôɲ men, uwôliɲ Emen a men ta ta niɲba, bay tôm jôbi ba ômji men yiji men.»

34 Jésus kôliɲ iyônɲ ba: «Bijné ka era kini kurô hen ba ka dé bi bay ré jôriɲ bôri kurôɲ kirija ôbi iyéy kurô ba ya naɲ ci tô hen ba?»

35 Wulê wo bay a derê ôbi kurô perêri a aɲ hen na, na wulê bi wo hen a bay ré jôriɲ bôri kurôɲ.»

Kwôlo gengiɲ sa aɲga ôli naɲ ka kôrbi

(Mt 9: 16-17, Mk 2: 21-22)

36 Jésus kôliɲ gwosoy kwôlo pônɲi kôl iyônɲ ba: «Sa pôn kwônɲi yêge kibi bargay ka kôrbi wô uwôliɲ tu ka ôli ba? Hena ré na iyônɲ na, bargay ka kôrbi hen yêgiɲ men, kibriɲi wo kôrbi bi wo yêgiɲ hen kôba a biɲ naɲ ka ôli hen né a men.

37 Men, sa pôn kwônɲi bêêrê care to kôrbi bô gwolé wop ariɲ wo ôli a ba? Hena ré na iyônɲ ba, care to kôrbi hende to hen a anê gwolé wo ôli bi wo hen aɲ care a uwôsɲi men, gwolé bi kôba a mênɲi a men.

38 Iyônɲ ba, bi care to kôrbi biɲ bô gwolé wo kôrbi a men.

³⁹Kwôni wo yi care to ôli hende to hen na, gey to kôrbi hen né niɲ, wôsa ôbi erem mega wo care to ôli hen a ré na to dôri dî.»

Luk 6

Jésu na Kelma sa sa merê ta a

(Mt 12: 1-8, Mk 2: 23-28)

¹Sa to pôni a na, na sa sa merê ta menba, Jésus ay geré si bô kaw menba, bay tôri pôy sa kaw na aɲ wuray ôm.

²Menba, Parisipêpê ka pôni kôl iyôn ba: «Wô mi a kené li aɲga tôô to Moyis jô lê naɲ sa merê ta hen ba?»

³Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Ken dêɲse kwôli aɲga kelma Dabid na li kirija kurôn na liji naɲ biɲé kari hen né ba?»

⁴Ôbi na si bô iyéy Emen a aɲ pô mapa wo bay tibij Emen hen, ôm men, biɲ biɲé kari ôm men. Mapa bi wo hen na, kwôni wo daɲgi wo a emê ba naɲ, na bay bê kwôbe a na bay emêri mera.»

⁵Menba, Jésus kôlji iyôn ba: «Nôbi Kema Gawra a na Kelma sa sa merê ta.»

Jésu berare gawra wo kôbri ma naɲ sa sa merê ta

(Mt 12: 9-14, Mk 3: 1-6)

⁶Sa sa merê ta wo daɲgi Jésus ô bô iyéy daɲare a aɲ gelij biɲé are, kirij bay ka hen na, gawra wo kôbri woɲ gusurô ma mô ya men.

⁷Bay derê tô tôô to Emen naɲ Parisipêpê bô ciré gelé na ba Jésus ré berarêri naɲ sa merê ta ba ciré berij tô kôbri aɲ uwôlij kwôlê sari a.

⁸Niɲba, Jésus hôn ermé woji menba, ôbi kôlij ôbi kôbi ma bi wo hen iyôn ba: «Hena ta ju era sa debe derôre a na.» Menba, ôbi hena debe ta.

⁹Menba, Jésus kôlji iyôn ba: «Na eɲgeréɲge kwôlê pôn: Tôô tona gey bi kwôni ré li derê laba li habre naɲ sa merê ta a ba? Men, ré gôlij naɲ gawra réba ré mêni naɲ sa sa merê ta a dî ba?»

¹⁰Ôbi bôrji mérij menba, kôlij ôbi kôbi hayé bi wo hen iyôn ba: «Jé kôm.» Ôbi li mega bi wo Jésus kôli hen iyôn menba, kôbri hô dô hôrij.

¹¹Menba, tu Parisipêpê naɲ bay derê tô tôô to Emen sêêre sari a aɲ bay pamnij kwôli aɲga ciré lij Jésus.

Jésu tô bay jé kari ka môj kibi wôô

(Mt 10: 1-4, Mk 3: 13-19)

¹²Sa hende to hen na, Jésus ô wulê sa keram a wô uwôlê Emen kwôy kirij wôl sari a.

¹³Kiriña kirij wôl menba, ôbi uwôge bay tôri aŋ tô môj kibi wôô perêrji a aŋ uwôgeji bay jé.

¹⁴Simô ba ôbi uwôgeri Piyêr, naŋ yêni André, Jak, Ja, Pilip, Bartélémi,

¹⁵Matiyé, Tomas, Jak kema Alpé, Simô woŋ kema iyére hen men,

¹⁶Jud kema Jak men naŋ Judas Iskariyôt wo a sa ayê sa Jésu hen a men.

Jésu gelij kwônê bijé are men, berare bay ômŋare men

(Mt 4: 23-25, Mk 3: 7-11)

¹⁷Jésu herbo naŋ bay tôri ka môj kibi wôô hen sa keram a tôŋ aŋ ðebij naŋ ci tôŋ kirij ka beray a naŋ kwônê bay tôri ka ba hen men, kwônê bijé ka Judé men, ka Jérusalêm a men, ka hena kibi cér wo Tir naŋ kwo Sidôn a a men.

¹⁸Bay era wô toyé kwôlê wori men, bi ôbi ré berareji men, bijé ka tunu to habij bôrji a kôba, ôbi berareji men.

¹⁹Bijé kê m woge bi ciré heberi wôsa néé wo ôbi ôrij yiri a hen si aŋ berareji kê m.

Kwôlo gengij sa merê derê naŋ merê bô bô emê

(Mt 5: 1-12)

²⁰Jésu ay tiri bôrij bay tôri aŋ kôl iyôn ba: «Kenbay kaŋ bay nimré, yi derê yi wô sarŋge, wôsa emê iyére to Emen yi wô sarŋge

²¹kenbay ka kurôn lêŋge haw hen, yi derê yi wô sarŋge, wôsa kena uyirê, kenbay ka ken sôm haw hen, yi derê yi wô sarŋge, wôsa ka merê bô yi derê a.»

²²«Yi derê yi wô sarŋge, kirijna bijé derêŋge men, kaŋêŋge men, tirêŋge men, uwôgerê heneŋge wo habij a men, wô san nôbi Kema Gawra.

²³Lêŋge yi derê wulê bi wo hen men, ken neŋréré naŋ yi derê a men, wôsa sa kôbi wo dami yi derômaraŋ a ya, wôsa na hen iyôn a môpêrji na ré lij bay kibi Emen.

²⁴Nijba, kenbay kaŋ bay upé na, bô emê yi wô sarŋge, wôsa haw hen ken uwôn bô jalê woŋge nij.

²⁵Kenbay ka ken uyê haw hen na, bô emê yi wô sarŋge, wôsa kurôn a lêŋge tôre to cêgê, kenbay ka ken ayrê haw hen, bô emê yi wô sarŋge, wôsa ka merê bô tu ŋa a men, ka sôm nê men.»

²⁶«Kenbay ka bijé kê m dô kwôleŋge wo dôri hen na, tu ŋa yi wô sarŋge, wôsa na hen iyôn a môpêrji na ré li naŋ bijé ka na li yirji môp ciré bay kibi Emen men hen.»

Kwôlo gengij sa peré bay bare

(Mt 5: 38-48, 7: 12)

- 27 «Kenbay ka ken mô toy kwôlê keben a hen na, en kelênge perênge bay barenge men, lênge derê naŋ ka derênge hen a men.
- 28 Terênge kebrenge sa ka tômênge hen men, uwôlênge Emen wô sa ka lênge habij hen a men.
- 29 Kwo di tô mam ba, ju hô bul kwo si hen biri a men, kwo ay bargay kam kap kabrêm ba, ju jôri kap kelanê né men,
- 30 kwo uwôlem are ba, ju biri men, kwo pô aŋgam eren ba, ju hô engereri ré nij.
- 31 Aŋga ken gey bi megêrênge ré li bénge hen na, kenbay kôba, ken li hen iyôn naŋ ci men.»
- 32 «Hena kené pur na ka perênge ba, bijé a kelê kené li derê na iyen ba? Wôsa bay lê têrij kôba, pur na ka pirji men.
- 33 Hena kené li derê naŋ ka li dô naŋ ken ba, bijé a kelê kené li derê na iyen ba? Wôsa bay lê têrij kôba, li na hen iyôn men.
- 34 Hena kené gwôyij na ka ken hôn wo bay ré herê têbênge hôrij ta ba, bijé a kelê kené li derê na iyen ba? Wôsa bay lê têrij kôba, gwôyij na bay lê têrij ka a herê têbêji hôrij hen iyôn men.
- 35 Nijba, kenbay ba, ken pur bay barenge men, lênge derê naŋ ci men, gwôyijenge aŋ bi bôrênge wo kené upé hôrij né. Hen iyôn na, aŋga têbê sa kôbrenge a mê men, ka yij kam Emen wo ta men. Wôsa ôbi li derê naŋ bay bô hendé men, naŋ bay bô habré a men.
- 36 Berênge tu na to bijé mega Ibarenge Emen bôrij hen iyôn men.»

Jerênge kwôlê sa megêrênge a ré

(Mt 7: 1-5, 15: 14, 10: 24-25)

- 37 «Jerênge kwôlê sa megêrênge a ré menba, Emen kôba, a jerê kwôlê sarênge a ré men, ken dô kwôlê sa kwôni a ba, Emen a derê kwôlê sarênge a men, ken dî bôrênge jal sa megêrênge a ba, Emen kôba, a dé bôri jalê sarênge a men.
- 38 Ken bij bijé are ba, bay a hô bénge men. Bay a têngê men, tôbê dema a hô bénge wôsa gway wo ken ay gengij are bi hen a, Emen né gengij bénge hôrij.»
- 39 Jêsu hô kôlji naŋ gwosore kôl iyôn ba: «Ôbi tu tij a beré jemna bij megari ôbi tu tij ba? Hena ré na iyôn ba, bay wôô kê m a herijji bô iyom a ré ba?
- 40 Ôbi tô kwôni na, a gôlij dami wori ré nijba, hena ôbi ré dî tiri dô tô aŋga ôbi geli hen na, ôbi a yé môj ôbi sari iyôn men.»
- 41 «Wô mi a jeré ô wô berê kalmê ka dê ka yi tu yênem a hen ba? A yibré wo dami ka yi tum jôbi a hen ba, ju gel ré ba?

⁴²Wô mi a jeré kôlij yênem: «Yênen, dî jan na derê kalmê ka dê ka yi tum a hen aŋ», aŋ jôbi ba, ju gel yibré wo dami wo yi tum a hen né ba? Jôbi woŋ ôbi kelê kwôlê kem wôô wôô hen, dô yibré wo dami wo yi tum hen aŋ dema jeré gelé kirij sélé wô dôrij ka yi tu yênem a hen tô.»

Ôbi tô Jêsu woŋ tiri

(Mt 7: 16-20, 12: 33-37)

⁴³«Gurô wo dôri na, yêri wo habij ba naŋ men, kwo habij wo yêri dô ba naŋ men.

⁴⁴Gurô wo yôŋ yôŋ ba, naŋ yêri yêri dîba kwôni a karê tôgôre sa cébrij a ré men, kwôni a karê yê tijador sa gariyaŋ a ré men.

⁴⁵Gawra woŋ ôbi lê derê na, lê derê wori bi wo hen hena na bôri a men, ôbi habré kôba, habré wori bi wo hen hena na bôri a men. Wôsa na aŋga wôn bô gawra dema ré si kibri a tô.»

⁴⁶«Wô mi a kené uwôgen «Kelma, Kelma» menba, ken li aŋga en kelênge kené li hen né ba?

⁴⁷Kwôni wo era legen a aŋ toy kwôlê wujê men, lij ariri a men na, na gelênge séé ôbi gelij na naŋ i ba?

⁴⁸Ôbi yi mega gawra woŋ ôbi dé iyére iyôŋ: Ôbi pi iyom doge aŋ dî tôre sa keram a kam kaŋ biyé ka ge naŋ néerji hen kôba, lere ani ré wôsa tôre dîŋ dô.

⁴⁹Nijba, kwo toy aŋ lij ariri ré na, gelij naŋ gawra wo dî iyére tori dô ré aŋ dî na sa hal a iyôŋ. Kam kaŋ biyé ge naŋ néerji menba, tere aŋ, aŋ ani kare kani pôn iyôŋ kôba, ba ta ré.»

Luk 7

Jêsu berare mana wo dami wo asgarjê woŋ Rômê

(Mt 8: 5-13, Ja 4: 46-54)

¹Kirija Jêsu dôrij bîné kwôlê kô nij menba, ôbi ô Kapêrnayôm a.

²Ya hende to hen na, dami wo asgar kaŋ Rômêjê ka arew hen, mana wori ômij tu temare a men, na lema wo ôbi geyri gaŋ a men.

³Ôbi toy kwôli Jêsu menba, jé surjê kaŋ Jubjê yiri a ré ô uwôli bi ré era sa berare mana wori bi wo hen biri men.

⁴Kirija bay sa ligi Jêsu a menba, bay maseri aŋ kôli iyôŋ ba: «Ôbi dé wo jeré li aŋga ôbi gey hen biri.

⁵Wôsa ôbi geyéna nabay kaŋ Jubjê men, ôbi a dé iyéy dapare hen a men.»

⁶Jêsu hena ô naŋ ci. Kirija bay ba da naŋ iyére menba, dami wo asgarjê bi wo hen jé miljêri ô kôlij Jêsu iyôŋ ba: «Kelma, merên yem iyôŋ né, wôsa en nêŋ wo jeré uwôl têm kibi iyére tijê ré.

⁷Na ôbi á, ené nê m erê nap yen ô unem né hen. Ay tom menba, mana wupê a berarê mera.

⁸Nôbi bay san ya men, ena ôbi sa asgarjê ka ba hen men. Añ hena ené kôlij kwo pônî iyôn̄ ba: «Ô» ba, ôbi ô men, hena ené kôli «Era» ba, ôbi era men, en kôlij mana wupê «Li an̄ga na» ba, ôbi li men, «Li ka hen» ba, ôbi li a men.»

⁹Kirija Jêsu toy kwôlo ôbi kôl hen menba, yiri dôri sari a añ ôbi bul uné kwônê bijné ka ô tôri a hen añ kôl iyôn̄ ba: «En kelênge sa iyé Israyêl kôba, en uwôn̄ kwônî wo ayê bôô wori yi môn̄ kwo gawra wo na ba, nap.»

¹⁰Kirija bay jé heraji uwo menba, bay uwôn̄ mana wori na berare nij.

Jêsu béér kema mana wo ma a Nên a

¹¹Menba, Jêsu hena Kapêrnayôm ô sa iyére to bay uwôgere Nên hen. Bay tôri nap kwônê bijné ôrji nap dî.

¹²Kirija bay ba dâ nap iyére menba, bay uwôn̄ bijné ka ay temare ôrij ciré erê emé. Kema mana bi wo ma hen na, na pôn nê hari kôbi yori a. Hende na mamne. Bijné kwône bure ôrij sa kampê.

¹³Kirija Kelma bôre menba, ture liri ja menba, ôbi kôle iyôn̄ ba: «Sôm né.»

¹⁴Ôbi uso dâ añ hebe jaare to bay ayij temare hen, bijné bay ka ay temare hen dêbe tôj menba, ôbi kôl iyôn̄ ba: «Kema mana, en kôlem hena ta.»

¹⁵Menba, ôbi temare bi wo hen hena mô ta añ iyêl kwôlê. Menba, Jêsu biri bijn yori.

¹⁶Bijné kê m tiniji ge kay men, harê liji a men añ bay ay kibi Emen kôl iyôn̄ ba: «Ôbi kibi Emen wo dami hena perêrna men, Emen uwôl tiri sa gawrê kari a men.»

¹⁷Kwôlo bay kôl gengij sa Jêsu hen na, ô m nap kirij kirij sa iyé Judé men, sa iyére to kwa kwa hen a men.

Bay jé ka Ja ôbi lê batêm

(Mt 11: 2-19)

¹⁸Bay tô Ja ô dôrij ôbi iyére toji kwôli are bay ka kê m hen menba, ôbi uwôge bay tôri wôô.

¹⁹Añ jéji ligi Kelma engeriri iyôn̄ ba: «Jôbi a na kwo a era hen bi, laba kwo nini mô gemni hen ba ya tô dî ba?»

²⁰Bay jé bay ka hen sa bijn ligi Jêsu añ kôli iyôn̄ ba: «Ja ôbi lê batêm a joni yem a bi niné engerem iyôn̄ ba, jeré na kwo ré era hen bi, laba kwo niné mô gemni hen ré ba ya tô dî ba?»

- 21** Kirij bay ka hen na, Jésu berare bay ômpare kwône men, bijné ka ômpare to gay gay liji hen men, ka tunu to habij bôrji a hen men, bay tu tij kwône gel kirij dô a men.
- 22** Menba, ôbi uwôlij bay jé bay ka hen sara iyôn ba: «Herênge ken ô kôlij Ja kwôli anga ken toy men, ka ken gel men hen, bay tu tij gel kirij men, bay moré ô ta dô men, bay terbare berare men, mejnê toy kwôlê men, bijné ka ma béér men, béré Kwôlo Dôri uwôlij bij bay nimré a men.
- 23** Yi derê yi wô sa kwôni wo dî ayê bôô wori an né wô san.»
- 24** Kirija bay jé ka Ja hôrji nij menba, Jésu kôlij bijné kwôli iyôn ba: «Na ken ô gelé na mi derô gwôlê hen ba? Gusura wo kal yebageri hen laba,
- 25** ken ô gelé na mi ba? Gawra wo tôbe bargay ka dôri laba? Bijné ka tôbe bargay ka dôri an mô bô derê na, bay mô na iyé kilmé a dî.
- 26** Nijba, na mi a kené ô gelé na mi dî ba? Ken ô gelé na ôbi kibi Emen wôni ba? Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, na ôbi kibi Emen bi, an ôbi gôlij ôbi kibi Emen an sôn.
- 27** Na wô sari ôbi a, na ré lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Toy, en jé mana wupê tumôm a bi ré janê geré wom.»
- 28** En kelênge perê gawrê ka yébé a yêji hen na, en gel kwôni wo a dampê môj Ja iyôn ba nan, nijba, kwo bay bôri môj ani ré iyôn bô emê iyére to Emen a hen na, na kwo dami dêri.»
- 29** Kirija bijné kêm nan bay engé wôgê toy kwôlo Jésu kôl hen menba, bay hôn wo Emen ré na kwôni won derôre an bay bij Ja liji batêm.
- 30** Nijba, Parisijnê nan bay derê tô tô to Emen kanji anga Emen genge wô sarji hen an kanji bi Ja ré liji batêm.
- 31** Jésu hô kôlji iyôn ba: «Bijné bay ka haw hen, na ayêji gengij na nan i ba, en hôn né. Bay gelij nan i ba, en hôn né.
- 32** Bay yi mega kamrê ka li wôrê tô geré an kôlij yirji iyôn ba: «Nini ibênge tégê menba, ken wôô sara ré men, nini kebe kurôn temare menba, ken sôm sara ré a men.»
- 33** Wôsa kirija Ja ôbi lê batêm san na, ôbi ôm mapa ré men, yi care ré a men, menba, ken kôl iyôn ba: «Tunu to habij yi bôri a.»
- 34** Nôbi Kema Gawra en sa an ôm men, yi men, menba, ken kôl iyôn ba: «Gelênge ôbi lamê nan ôbi kwoyé wo na, ôbi na melan bay engé wôgê nan bay têrij a men.»
- 35** Nijba, bijné ka bi bôrji sa tu melênê wo Emen hen na, bay hôn wo tu melênê bi wo hen ré na kwoj derôre.»

Jésu ô iyé Simô woŋ Parisiñê hen

- 36** Parisiñê wo pônî uwôge Jésu ré ô emê are naŋ dî menba, Jésu gey aŋ ô merê kibi emê a naŋ dî.
- 37** Kirij bay ka hen na, iyore to pônî to sa iyére hende to hen to bay hône gap wô jé lêre wo habij hen so. Hende toy wo Jésu ré mô ôm are iyé Parisiñê hen ya. Hende aya ider bô murda wo bay li naŋ albatre hen.
- 38** Hende debu si cêgi Jésu si têri. Hende sôm aŋ jôm têri naŋ cémne aŋ mô aŋ naŋ gusiri sare men, ibe aŋ wusu ider bi wo hen a.
- 39** Kirija Parisiñê bi wo uwôga Jésu hen gel hen iyôn menba, ôbi kôl bôri a iyôn ba: «Hena gawra wo hen henaŋ ré na ôbi kibi Emen ba, ôbi réé henê wo ré na iyore to yôn a ré hebiri hen ba men, ôbi réé henê wo hende ré na hendi têrij men.»
- 40** Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Simô, na kôlem kwôlê pôn.» Menba, Simô kôli iyôn ba: «Kelma kôlen.»
- 41** Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Gawra wo pônî ôrij naŋ telare tori sa biñé wô, kwo pônî naŋ dubu arew men, kwo pônî naŋ dubu môj men.
- 42** Ôbi gel wo bay ôrij naŋ ani kaŋ têbêri ré menba, ôbi diji telare hende to hen mera. Perê biñé bay ka wô hen na, kwo yôn a geyé gawra bi wo hen ba?»
- 43** Simô uwôli sara iyôn ba: «Na kwo telare tori mê gap hen a geyéri damaŋ.» Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Ju kôl na tiri.»
- 44** Ôbi bul si ligi iyore hende to hen aŋ kôlij Simô iyôn ba: «Ju gel, iyore hende to hen ba? En era iyére tom a menba, ju bèn kam sa tèn a ré, nijba, hende pulen tèn naŋ cémne men, mô naŋ gusiri sare a men.
- 45** Ju ibe tô man ré hen na, gel wo jeré beren yem a ré, nijba, kirija hende saŋ yeŋ a ré ibe tèn baŋ hen.
- 46** Ju bèn weŋ san a ré, nijba, hende bèn ider sa tèn a.
- 47** En kôlem, têrij tore to kwôni hende to hen dôrij sara nij, na ôbi a, hende ré puren damaŋ hen. Kwôni wo bay dî bôrji jal sa têrij tori to dê hen na, ôbi pur dê iyôn men.»
- 48** Jésu kôlij iyore hende to hen iyôn ba: «Têrij toré dôrij sarê.»
- 49** Biñé ka mô ôm are naŋ ci hen jannij kôl iyôn ba: «Gawra wo yôn a erê kwôy dé bôri jalê sa têrij to biñé hen ba?»
- 50** Jésu kôlij iyore hende to hen iyôn ba: «Ayê bô wôré gôlij naŋ mu, ô naŋ bô jalê.»

Luk 8

Yébé kaṅ bay bê Jésu

¹Sem cêgê menba, Jésu ô nap sa iyére to dami men, to dê men, wô ulê béré Kwôlo Dôri wo gengij sa emê iyére to Emen, aṅ bay tôri ka môj kibi wôô hen ô nap dî.

²Yébé ka ôbi dage tunu to habij bôrji a hen men, ka ômpare to gay gay na liji aṅ ôbi na berareji hen kôba ôrji tôri a men. Perê yébé bay ka hen na, Mari to Magdala to ôbi na dage tunu to habij jurgem bôre a hen kôba, ya men,

³Jan tami Suja ôbi berê sa aṅga kelma Hérôd men, Sujan nap yébé ka dṅangi kwône li nap Jésu nap bay tôri sa aṅga nanji a hen.

Gwosoy kwôlo gengij sa kay cé

(Mt 13: 1-23, Mk 4: 1-20)

⁴Bijé kwônê hena nap sa iyére iyére era sa danji ligi Jésu a menba, ôbi kôl kwôlê nap gwosore kôl iyôn ba:

⁵«Sa to pôni gawra wo pôni ô wusé kay cé. Kirija ôbi wuse hen iyôn na, ka pôni herij bêṅgê geré menba, tê bijé dîirê men, ciré gôl ôm men.

⁶Ka pôni herij perê jerew a, bay si menba, ma lew wôsa bay uwôn kirij ka jôbi ré.

⁷Ka pôni herij perê gesem a, bay debu nap gesem na bem haji nijba, gesem na yêrji duu.

⁸Nijba, ka pôni herij terare to dôri aṅ sarji si dô. Sa ka pôni gusiṅniji ô arew.» Menba, Jésu kôl iyôn ba: «Kwôni wo mari ya wô toyij kwôlê bi wo hen ba, bi toy.»

⁹Menba, bay tôri engeriri iyôn ba gwosore hende to hen bôre na iyeṅ ba?

¹⁰Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Kwoṅge kenbay ba Emen bêṅge ken hôn aṅga gengij sa emê iyére tori ka yi kini uwôbêrji a hen, nijba, ka dṅangi ba, a kôlijji na nap gwosore. Na hen iyôn a, bay ré bô kirij nijba, bay gel ani ré men, bay ré toy kwôlê nijba, ré hôn bôri ré a men hen.

¹¹Bô gwosoy kwôlê bi wo hen a na: kaw ba, na kwôlo Emen.

¹²Kaw bay ka hen na, ka herij tô geré hen na, na bijé ka toy kwôlê bi wo hen menba, Sidan era sa mène kwôlê bi wo hen aṅ bôrji a wôsa bay ma ré bê bôrji sara aṅ ma ré gôlij.

¹³Ka herij perê jerew a hen na, na bijé ka toy kwôlê bi wo hen menba, bi bôrji sara nap yi derê nijba, hanêrji nap, bay bi bôrji sara sem iyôn nijba, kirija aṅaṅ lamê uwonji menba, bay déṅ mera.

14Ka herij perê gesem a hen na, na bijé ka toy kwôlê bi wo hen nijba, ermé kwôlê men, kwôli ari uné men, yi derê wo tòn sa terare a nà liji aṅ bay gese tô ayê bôô woji a ré.

15Nijba, ka herij kirij ka dôri hen na, na bijé ka toy kwôlê bi wo hen naṅ bôô wo dôri aṅ berij bôri iyêre lij aṅga dôri.»

Gwosoy kwôlê wo gengij sa lampa

(Mk 4: 21-25)

16Jésu hô engeriji iyôn ba: «Kwôni di tare bô lampa aṅ emné baya sara réba déré tô kalaṅ a sa pôn ken gel ba? Hena ôbi ré di tare a bô lampa ba, na wô teré ta gurô pal a aṅ bi bijé ka era ira ba, ré gel perañgêre ré ba?

17Wôsa ani ka yi naṅ kini uwôbêrji a ka a ba gelé yirji nô ba, naṅ men, kwôlo ken kôl tô gwôsipare a hen na, a hônij men, a yé tu wolé déj a men.

18Dénge tu melênê sa yerṅge a sa kwôlê wo ken toy a hen. Kwôni wo hôn are ba, Emen a herê biri bi ré hôn ka đangi a sara a nijba, kwo hôn né hen na, ka dê bay ka ôbi hôn aṅ bô mega ré na aṅga điré hôn hen na, Emen a lê aṅ ôbi a henê bay ka ôbi hôn hen ré nij.»

Yo Jésus naṅ yêneri

(Mt 12: 46-50, Mk 3: 31-35)

19Yoo Jésus naṅ yêneri eraji ciré erê ligiri a nijba, bay nêem erê đá yiri a ré wôsa kwône bijé.

20Bay ô kôli iyôn ba: «Yom naṅ yênem đibiji nô hen ya, bay gey gelem.»

21Nijba, ôbi kôlij bijé iyôn ba: «Bijé ka toy kwôlo Emen aṅ lij ariri na, bay a na yon men, yênen men.»

Jésu jôrij kal geré

(Mt 8: 18,23-27, Mk 4: 35-41)

22Wulê wo pônij Jésus đay bô bato a naṅ bay tôri menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Na đayênge tera cér wo dami hen.» Menba, bay đay ô.

23Kirijna bay tôri ô wô jibé bato hen iyôn menba, Jésus ba yi kum men. Kirij bay ka hen na, kal wo dami ay tô geré aṅ di kam bê a bô bato a. Aṅ bay mô kibi temare a wôsa bato toji hende to hen ta dermij.

24Bay era sa eṅni aṅ kôli iyôn ba: «Rabi, Rabi, naa mênij.» Ôbi enṅij tô kum a, menba, ône kal naṅ mêw, menba, kirij iyer iyêêr mera.

25Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Ayê bôô woṅge na yôn nij ba?» Kirij bay ka hen na, harê lij men, tini ge kay a men aṅ bay kôl perêrji a kôl iyôn ba: «Ôbi na i apa kal naṅ mêw kôba, ré biri kwôlê hen ba?»

Jésu berare gawra wo tunu to habij bôri a

(Mt 8: 28-34, Mk 5: 1-20)

- ²⁶Bay era sa biɲ kibi cér wo bô emê wo Gérasénijê si tera naɲ sa terare to Galilé.
- ²⁷Kiriɲa ôbi herbe tôn bô bato a menba, gawra wo pônɪ wo iyére hende to bay herbij ya era ligiri a, na gawra wo tunu to habij bôri a. Aɲ ca yeɲ na, ôbi tôte bargay ré men, yi bô ira ré a men. Kini yéri na sa kamɲê dî.
- ²⁸Kiriɲa ôbi gel Jésu menba, era sa kuriɲ sa têri a kôl kaɲ a ta kôl iyôn ba: «Ju gey mi yen a ba, Jésu Kema Emen wo ta, en uwôlem gelen gusij né.»
- ²⁹Ôbi kôl hen iyôn wôsa Jésu ône tunu hende to hen ré si aɲ bô gawra bi wo hen a. Wôsa têê kwône wo tunu hende to hen gelij tiri gusij. Bay harêri naɲ gaɲgi musure men, bay uwôli musure têri a men, wô geméri niɲba, ôbi ka musure hende to hen aɲ, aɲ tunu to habij hende to hen tôri ôriɲ derô gwôlê.
- ³⁰Jésu eɲgeri iyôn ba: «Henem na i ba?» Menba, ôbi kôli iyôn ba: «Henen na kwônê biɲé.» Wôsa tunu to habij kwône mô bôri a.
- ³¹Menba, tunu to habij hende to hen uwôlij Jésu ré dageji bê a bô iyom wo dogi a ré.
- ³²Kiriɲ bay ka hen na, gwôsijô kwône ômji are dîbij sa keram a menba, tunu to habij hende to hen uwôlij Jésu ré dîji ciré sééré bô gwôsijô bay ka hen menba, ôbi gey naɲ ci sara.
- ³³Tunu hende to hen si bô gawra bi wo hen a aɲ aɲ ôrji bô gwôsijô bay ka hen, aɲ li wo bay yêseraji ta sa keram a herijji bô cér a aɲ yiji kam maji kêm.
- ³⁴Kiriɲa bay gemé gwôsijô gel hen iyôn na, bay ge ô kôlij biɲé derô ira men, kôlij biɲé nono men, kwôli are bay ka hen.
- ³⁵Biɲé guro wô gelé are bay ka hen. Bay sa ligi Jésu a menba, bay gel gawra wo tunu to habij na bôri a hen mô tôn tê Jésu a. Ôbi tôte bargay men, tiri iyer dô a men, menba, harê liji.
- ³⁶Biɲé ka ré dèbu ya gel wo tunu hende to hen séɲ bôri a hen na, dôrji kwôli gawra bi wo hen biɲ ka era cêgê hen.
- ³⁷Kiriɲ bay ka hen na, biɲé ka bô emê wo Gêrgésénijê uwôlij Jésu ré ô aɲ sa iyére toji a wôsa harê liji damaɲ menba, ôbi day bô bato a bul hô Galilé.
- ³⁸Gawra wo Jésu ré dage tunu to habij bôri a hen si ô eɲgeré Jésu dîré erê naɲ dî, niɲba, Jésu dageri aɲ kôli iyôn ba:
- ³⁹«Hô ij aɲ ju ô kôlij biɲé kwôli aɲga Emen li naɲ ju.» Menba, ôbi ô aɲ kôlij biɲé kêm kwôli aɲga Jésu ré li naɲ dî.

Jésu béér môni Jayrus men, berare iyore to kwôbe ô yere a

(Mt 9: 18-26, Mk 5: 21-43)

- ⁴⁰Kiriɲa Jésu hera Galilé menba, biɲé kêm jô kwini wôsa bay mô gemni.

- 41** Kirij bay ka hen na, Jayrus kelma sa iyéy dapare sa. Ôbi cubu gubari tumôri a aṅ uwôli ré era iyére tori a,
- 42** wôsa môṅni to pôn nêṅ to elêre môj kibi wôô hen ômiṅ ta ma. Kirija Jêsu ô naṅ dî menba, biṅé kwône nôgerij yirji ligiri.
- 43** Kirij bay ka hen na, iyore to pôni mô ya, kwôbe ô yere a li elê môj kibi wôô. Hende mêne ari upére kêm iyé bay kerbê a, niṅba, kwo pôn wo berare ba naṅ.
- 44** Hende era si cêgê aṅ hebe kibi bargay kari, menba, kirij bay ka hen na, kwôbe wo na ô yere a hen na, naṅ aṅ hende berare.
- 45** Jêsu engere iyôṅ ba: «Na i a heben na ba?» Bay kêm uwôser menba, Piyêr kôli iyôṅ ba: «Kelma, na biṅé ka nôgerij hen.»
- 46** Menba, Jêsu kôl iyôṅ ba: «Kwôni heben wôsa néé wo en ôrij hen kwari dôrij.»
- 47** Iyore hende to hen bô wo Jêsu ré hôn hen iyôṅ na, harê lere aṅ wuré aṅ era sa cubu gubare tumô Jêsu a aṅ kôli tu biṅé wô mi a teré heberi ba, men, kwôli berarê wo teré berare peraj hen a men.
- 48** Menba, Jêsu kôle iyôṅ ba: «Yêren, ayê bôô woré gôlij naṅ mu, ô naṅ bô jalê.»
- 49** Kirija Jêsu iyêl ba ya tô menba, gawra wo iyé kelma sa iyéy dapare hen era sa kôli iyôṅ ba: «Môṅnem ma niṅ dîba ju dôyrê Rabi ré.»
- 50** Kirija Jêsu toy hen iyôṅ menba, ôbi kôlij kelma ôbi sa iyéy dapare hende to hen iyôṅ ba: «Hare ré, bi bôm san a mera aṅ môṅnen a béré.»
- 51** Kirija ôbi sa biṅ iyé kelma ôbi sa iyéy dapare hende to hen na, ôbi jôrij biṅé erê ira naṅ dî niṅba dî si Piyêr Ja naṅ Jak men, yo mône naṅ ibare a men a erê naṅ dî.
- 52** Biṅé kêm sôm men, bar men sare a. Menba, Jêsu kôl iyôṅ ba: «Sômêṅge ré hende ma ré, niṅba, yi na kum.»
- 53** Bay ayrêri wôsa bay hôn wo hende ré ma.
- 54** Niṅba Jêsu bu kôbre aṅ uwôgere «Môṅnen engij ta.»
- 55** Kirij bay ka hen na, tune uwo yere a aṅ hende hena ta. Aṅ Jêsu kôlji bay ré buru aṅgaṅ emê.
- 56** Balê mône tiniji ge kay, menba, Jêsu kôlji bay ré kôlij kwôni ré pa pa.

Luk 9

Jêsu jé bay tôri ka môj kibi wôô hen ô ulê béré Kwôlo Dôri

(Mt 10: 1-9, 11-14, Mk 6: 6-13)

- 1** Jêsu day bay tôri ka môj kibi wôô hen aṅ biji néé naṅ dampare bi bay ré dagij tunu to habij kêm men, ôbi biji bi bay ré berare bay ômpare a men.

- ²Ôbi jéji ulê béré emê iyére to Emen men, bi bay ré berare bijné a men.
- ³Aṅ ôbi kôlji iyônṅ ba: «Ayêṅge ani kani kôbrenṅe a ré: kwoore ré men, magela ré men, kwô ré men, gursu ré a men. Perêṅge bargay wôô wôô ré men.
- ⁴Iyére to yônṅ yônṅ to ken ô ya aṅa bay ré berêṅge yirji a na, ken mô kirijṅ bay ka hen kwôy ken ôrijṅ ta.
- ⁵Kirijṅ ka yônṅ yônṅ ka ken ô ya aṅa bijné ré berêṅge yirji a ré na, kirijṅa ken ô ta ba, ken gage beni têrṅge aṅ. Ôbi a na aṅaṅ gelé ka a ulê kwôlê sarji a.»
- ⁶Menba, bay tô Jésu ô naṅ sa iyére iyére uwôlijṅ béré Kwôlo Dôri men, berarijṅ bijné naṅ kirijṅ kirijṅ a men.

Yi Hérôd dôri ré wô hini emê wo Jésu

(Mt 14: 1-2, Mk 6: 14-16)

- ⁷Hérôd ôbi emê iyére to Galilé toy kwôli are bay ka li are hen kêṅ nijnba, ôbi hôn aṅaṅ lê ré. Wôsa ka pônṅi kôl ré na Ja ré a so perê bijné ka ma bulo hera hen.
- ⁸Ka pônṅi kôl ré na Eli a ré hera hen men, ka pônṅi kôl ré na ôbi kibi Emen wo cay a ré jê sé hen men.
- ⁹Hérôd kôl iyônṅ ba: «Ja na, nôbi a na bé bi bay na jô sari na, menba, kwôni wo en toy kwôli jé lêri na ba, na i ba?» Menba, ôbi woge diré geléri.

Jésu bijné impê dubu bay emê

(Mt 14: 13-21, Mk 6: 30-44, Ja 6: 1-14)

- ¹⁰Kirijṅa bay jé ka Jésu bulo hera menba, bay dôrijṅ Jésu kwôli aṅa ciré la hen. Ôbi ôrijṅ naṅ ci wolé piniji si kwa iyére to bay uwôgere Bêtsayda.
- ¹¹Kirijṅa kwônê bijné hôn wo bay ré ô si Bêtsayda menba, bay ô tôrji a. Jésu berji a yiri a aṅ dôrji kwôli emê iyére to Emen men, ôbi berare ka ômijṅ a men.
- ¹²Kirijṅ kô nijn menba, bay tô Jésu ka môj kibi wôô hen eraji ligiri a sa kôli iyônṅ ba: «Kôlijṅ bijné bi bay ré erê sa kam iyére to dê dê hen ô wogé kirijṅ kaṅ yé men, wogeré aṅaṅ emê a men, wôsa kirijṅ ka nà ná, na derô gwôlê.»
- ¹³Nijnba Jésu kôlji iyônṅ ba: «Kenbay ken biji aṅaṅ emê.» Menba, bay kôli iyônṅ ba: «Nini ôrijṅ naṅ mapa bay men, kuyê wôô a men mera. Hena ré na hen iyônṅ ba, nijṅa erê kelé a dema ré nêṅmê kwônê bijné bay ka hen dê?»
- ¹⁴Bijné bay ka hen na, na impê dubu bay. Jésu kôlijṅ bay tôri iyônṅ ba: «Bijngeji bi bay mô tôṅ naṅ gwogelérji gwogelérji tôre bay bay.»
- ¹⁵Bay li mega bi wo ôbi kôlji hen iyônṅ aṅ biji mô tôṅ kêṅ.
- ¹⁶Jésu pô mapa wo bay naṅ kuyê ka wôô hen aṅ bô kirijṅ si derômaranṅ, lijṅ Emen dosé wô sa mapa naṅ kuyê bay ka hen aṅ biilê mapa bi wo hen aṅ bijné bay tôri ré cêṅ bijné.

17Bijé bay ka hen ôm uyirê aṅ tōri wo baa na, bay tō Jésu pô gwanê môj kibi wôô.

Piyêr hôn wo Jésu ré na Krist, kwo Emen dôri hen

(Mt 16: 13-21, Mk 8: 27-31)

18Wulê pōni Jésu ô uwôlê Emen wolé aṅ bay tōri ô naṅ dī menba, ôbi engeriji iyôṅ ba: «Bijé kôl ené na i ba?»

19Bay uwôli sara iyôṅ ba: «Ka pōni kôl jeré Ja ôbi lê batêm men, ka pōni jeré na Eli men, ka pōni jeré ôbi kibi Emen wo cay a jê sé hen men.»

20Ôbi kôlji iyôṅ ba a kenbay ba, ken kôl ené na i ba? Menba, Piyêr kôli iyôṅ ba: «Ju na Krist, kwo Emen dôri hen.»

21Ôbi ay tōô biji bay ré kôlij kwôni ré pa pa,

22aṅ kôlji iyôṅ ba: «Dé wo nôbi Kema Gawra ené gelij gusij damaṅ men, surjê men, damné kaṅ bay bê kwôbe naṅ bay derê tō tōô to Emen a kaṅen men, bay a deren a men, aṅ sa wôô, subu tori menba, na jê sé kampê.»

Kwôni a erê tō Jésu a na iyeṅ ba?

(Mt 16: 24-28, Mk 8: 34 - 9: 1)

23Menba, Jésu uwôge bay tōri kêm aṅ kôlji iyôṅ ba: «Hena kwôni ré gey yé ôbi tōn ba, bi tōrjê yiri men, bi ay gurô tagelê wori woṅ temare sari a naṅ wulê wulê aṅ era tōn a.

24Kwôni wo gey gemé yiri ba, a mênêri, niṅba, kwôni wo uwôl yiri aṅ wô san na, a gôlij naṅ dī.

25Hena kwôni ré uwop aṅga sa terare a na kêm, aṅa ré mênê merê tu geṅ wori ba, derêri yôṅ ba?

26Wôsa hena kwôni ré dii tayre san a men, sa kwôlê wujê a men na, nôbi Kema Gawra na déé tayre sari kirija na buloṅ hera naṅ hini emê wujê men, kwo Iban men, naṅ kwo manê ka derômaraj a ka yi naṅ jengêrji hen.

27Na tu kwôlê a ené ena kelêṅge hen perê bijé ka nà ná, ka pōni a gelé emê iyére to Emen naṅ tirji dema ré maji tō.»

Damṅare to Kema Emen

(Mt 17: 1-8, Mk 9: 2-8)

28Wulê marge cêgê menba, Jésu uwôge Piyêr, Jak naṅ Ja aṅ ôrij sa keram wô uwôlê Emen.

29Kirija ôbi uwôl Emen hen iyôṅ menba, tiri bilij yi gay men, bargay kari kôba, belij bôrê terij men, jerajjê a men.

30Menba, gawrê wôô so sa dēbu iyêl naṅ dī. Na si Moyis naṅ Eli,

31a soji bô perangê wo derômaran a aŋ iyêlji naŋ dî kwôli jé wori wo ôbi ré deré kibri naŋ temare Jérusalêm a hen.

32Piyêr naŋ megêri hen na, kum layrêji aŋ kiriŋa bay engeŋji tô kum a menba, bay gel perangê wo Jésus naŋ impê ka wôô ka debu naŋ dî hen.

33Kiriŋa biŋé bay ka hen ô ta niŋ menba, Piyêr kôliŋ Jésus iyôn ba: «Rabi dô wo na merêŋge na, na lêŋge iyéy gergé subu pôn tom men, pôn to Moyis men, pôn to Eli a men.» Wôsa ôbi hôn kwôlo ôbi kôl hen né.

34Kiriŋa Piyêr iyêl ba ya tô menba, kirij ka geri so sa têlji ta aŋ kiriŋa bay gel wo kirij ka geri bay ka hen têlji ta hen iyôn menba, harê liji.

35Menba, tô kwôni ôm bô kirij ka geri bay ka hen kôl iyôn ba: «Kwo nà ná, ná Keman. En dôôri, toyêŋge kwôlê kibri a.»

36Kiriŋa tô kwôni bi wo hen wôm niŋ menba, bay gel na Jésus a débé pini. Menba, bay wôm cêgêgê aŋ bô wulê bi wo hen na, bay kôliŋ kwôni kwôli aŋga bay gelo hen né.

Jésu berare kema wo tunu to habij bôri a

(Mt 17: 14-18, Mk 9: 14-27)

37Kirij wôl pôn cêgê menba, bay herboji tôŋ sa keram a menba, kwônê biŋé era ligi Jésus a.

38Menba, gawra wo pôni perê kwônê biŋé bay ka hen kôl iyôn ba: «Rabi, en uwôlem gel keman wo nà ná ôbi a pôn nêŋ hen hari.

39Kirij ka pôni a na, tunu to habij hen naŋ naŋ dî aŋ liri ôbi tô gura men, seŋgalêeri men, wôbre era kibri a men, hende séŋ yiri a lew ré a men. Aŋ kiriŋa hende séŋ menba, ôbi merên tulôg tulôg.

40En uwôliŋ bay tôm ré dage tunu to habij hende to hen, niŋba, bay nêŋ né.»

41Jésu kôlji iyôn ba: «Kenbay ka ayê bôô woŋge naŋ aŋ ken mô wô lê habré hen na, na merê na wô lê naŋ ken yôd ba? Men, na têê iyeŋ a ené ulê bôn jalê sarŋge a ba? Eraŋ naŋ kemam bi ben na.»

42Kiriŋa bay eraŋ naŋ kema bi wo hen biri menba, tunu to habij hende to hen ayri ku terare a aŋ seŋgaliri. Niŋba Jésus ône tunu hende to hen aŋ berare kema bi wo hen aŋ ayri biŋ ibari.

43Menba, biŋé kêŋ tiniji ge kay sa dampare to Emen a.

Jésu hô uwôl béré temayri

(Mt 17: 22-23, Mk 9: 30-32)

Mega wo biŋé kêŋ tiniji ge kay sa are kêŋ ka Jésus li a hen menba, ôbi kôliŋ bay tôri iyôn ba:

44«Dôbênge marŋge dô ken toyiŋ kwôlo na kelênge hen: «Bay a beren nôbi Kema Gawra biŋ biŋé.» »

45Niŋba bay hôn bô kwôlo ôbi kôl hen né, wôsa ôbi bi kwôlê bi wo hen yi kini uwôbêri a hen iyôŋ bi bay ré hôn bôri ré. Men, né bay hare eŋgeréri men.

I a na kwo dami ba?

(Mt 18: 1-5, Mk 9: 33-37)

46Bay tô Jêsu nariŋ na ba, i a ré kwo dami perêrji a ba?

47Jêsu hôn ermé woji menba, bu kema wo dê sa dî kwari a

48aŋ kôlji iyôŋ ba: «Kwôni wo bu kema wo dê mega kwo na yiri a naŋ henen na, ôbi beren na nôbi yiri a hen men, kwo beren yiri a ba, bu na kwo joon hen yiri a hen men. Niŋba henênge mega wo kwôni wo na kwo dê perêrŋge a kê m hen na, ôbi a na kwo dami.»

Kwôni wo na ôbi bareŋge ré ba na kwonŋe

(Mk 9: 38-41)

49Menba, Ja kôli iyôŋ ba: «Rabi, nini gel gawra wo pôni dage tunu to habiŋ naŋ henem menba, nini jôri sara, wôsa ôbi na ôbi tôm mega nibay iyôŋ né.»

50Menba, Jêsu kôl iyôŋ ba: «Jôreŋgiri ré, wôsa kwôni wo na ôbi bareŋge ré ba, na kwonŋe.»

Biŋé ka Samari bu Jêsu yirji a ré

51Kirija wulê wo ôbi a dên sa terare ba dâ menba, Jêsu ay geré ré na mi mi kôba dîré erê Jérusalêm a.

52Ôbi jé biŋé tumôri a. Bay ô menba, biŋ môni iyére to Samari a wô beré sa tê saari.

53Niŋba biŋé ka Samari biri yirji a ré, wôsa ôbi ô na wô erê Jérusalêm a.

54Kirija si Jak naŋ Ja bay tô Jêsu gel hen iyôŋ menba, bay kôl iyôŋ ba: «Kelma, ju gey bi niné kôliŋ tare ré hena derômaraŋ a sa uwoyréji aŋ ba?»

55Menba, Jêsu bul upéji aŋ nayji damaŋ. [Aŋ kôl iyôŋ ba: «Ken hôn tunu to yi bôrŋge a aŋ lêŋge ken kôl kwôlê bi wo hen né. Wôsa nôbi Kema Gawra en era sa terare a nâ, ná wô mênê gawré ré niŋba, ná wô gôliŋ naŋ ci dî.»]

56Kirij bay ka hen na, bay ô sa iyére to daŋgi a.

Ayê yi bé wô yiŋ ôbi tô Jêsu

(Mt 8: 19-22)

57Kirija bay baŋ geré tô menba, gawra wo pôni era sa kôliŋ Jêsu iyôŋ ba: «Kirij ka yôŋ yôŋ ka já erê ya hen na, na erê tôm a.»

⁵⁸Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Henjê naŋ iyomniji men, ciré naŋ gwonérji a men, niŋba, nôbi Kema Gawra ba kirij ka na dôbij san ya ba, naŋ.»

⁵⁹Men, Jésu hô kôlij kwo ðaŋgi «Era tòn a.» Menba, gawra bi wo hen kôli iyôn ba: «Kelma, ði jan, ðén na erê emé iban dem.»

⁶⁰Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Di bijé ka yi môŋ temare iyôn hen bi em megare temare aŋ jôbi ju ô ulê béré emê iyére to Emen.»

⁶¹Gawra wo ðaŋgi kôlij Jésu iyôn ba: «Nôbi en gey erê tòm a Kelma niŋba, ðén na erê lij kamaŋ ka iyére tijê dosé dem.»

⁶²Jésu kôli iyôn ba: «Kwôni wo bu tô mire to kelbê yagij aŋa ré bare cêgeri ba, na kwôni wo dô wô jé wo emê iyére to Emen né.»

Luk 10

Jésu jé bay tôri tôre jurgem kibi wôô

(Mt 9: 37-38, 10: 7-16, Mk 6: 8-11, Lk 9: 3-5)

¹Cêgeri wori menba, Kelma tô bay tôri ka ðaŋgi tôre jurgem kibi wôô aŋ jéji wôô wôô tumôri a sa iyére to kêmen, kirij kêmen ka ôbi ða sé si ya hen.

²Aŋ ôbi kôlji iyôn ba: «Kaw kaŋ walê mê gaŋ niŋba, bay walérji dê. Uwôlijge ôbi iyéy kaw na bi jéŋ naŋ bijé bô kaw kari a.

³Erêŋge, en jêŋge môŋ kam gamgê iyôn perê henjê.

⁴Ayêŋge magela gursu tôni ré men, saŋne toŋ bê bargay ré men, garbê ka ðaŋgi a ré men, ðebêŋge tøn geré wô lij bijé dosé ré a men.

⁵Bô iyére to yôn yôn to ken ô ya ba, ken kôlij bijé ka mô bô iyére hende to hen iyôn ba: «Bô jalê baa naŋ ken.»

⁶Hena kwôni wop ôbi geyé bôô jalê wôni ré bô iyére hende to hen a ya na, terê kibi woŋge bi wo hen a baa naŋ ði, a hena ôbi bôô jalê wôni ré naŋ ba terê kibi woŋge bi wo hen a hera sarŋge a.

⁷Bô iyére to yôn yôn to ken ô ya ba, merêŋge ya hende to hen. Emêŋge men, ken yi men aŋgaŋ kergare ka bay lêŋge hen wôsa kwôni wo li jé ba, nêmen upé sa kôbri. Diba ken ô naŋ kibi iyére iyére ré.

⁸Sa iyére to yôn yôn to ken ô ya aŋa bay ré berêŋge yirji a na, emêŋge aŋga bay bêŋge hen.

⁹Berarêŋge bay ômpare kirij bay ka ya hen men, ken kôlji iyôn ba: «Emê iyére to Emen era kwôy upêŋge.»

¹⁰Niŋba sa iyére to yôn yôn to ken ô ya aŋa bay ré berêŋge yirji a ré na, sêŋge tu wolé tô geré wo dami a aŋ ken iyôn ba:

11«Bunu to sa iyére tonje a to bu têni hen kôba, nija gagêre hôriɲ béɲge. Nijba, ken hôn wo emê iyére to Emen ré ɗa nij.»

12Na tu kwôlê a ené ena kelêɲge hen Wulê woɲ jerê kwôlê a na, biɲé ka Sodôm a bay a jerê kwôlê sarji a lôg gôliɲ biɲé ka sa iyére hende to hen sôɲ.»

Sa iyére to kaɲ bê bôri sa Jésu a

(Mt 11: 20,24)

13«Ayi! biɲé ka Kworajin, bê emê yi wô sarê. Ayi! biɲé ka Bêtsayda bê emê yi wô sarê. Hena aɲgaɲ giɲé ka liɲ sa iyére tonje a hen na, henaɲ né liɲ na Tir a ley Sidôn a ley na, na ca yeɲ a bay henaɲ né haarê bargay ka yêgeriɲ men, loberé bunu yirji a a men, bi ciré gelé wo ciré bul cêgerji biɲ têriɲ toji nij.

14Na ôbi á, wulê wo bay a jôriɲ kwôlê sa biɲé a hen na, si Tir naɲ Sidôn kwôlê a jôriɲ sarji a lôg gôliɲ kwonje.

15A mini Kapêrnayôm, mu kôl bay ré ayêrê kwôy ôriɲ ta derômaraɲ a ba? Ma herbé kwôy ɗogé iyom temare a ka na kirij ka habij hen.»

16Jésu kôliɲ bay tôri iyôn ba: «Kwo toy kwôlê wonje ba, toy na kuɲê nôbi hen men, kwo kaɲêɲge ba, kaɲen na nôbi hen men, kaɲ na kwo joon hen a men.»

Bay tô Jésu ka tôre jurgem kibi wô hen buloji hera tô ulê béré woji a

17Bay tô Jésu ka tôre jurgem kibi wô hen heraji naɲ yi derê aɲ kôl iyôn ba: «Kelma, tunu to habij kôba, kirijna nini ay tôô buru naɲ henem na, hende bêni kwôlê.»

18Menba, Jésu kôliɲ iyôn ba: «En gel Sidan hena derômaraɲ a kurij môɲ wulaɲé emen iyôn.

19Na en béɲge néé bi kené ɗôdiriɲ kalaw men, ɗôdiriɲ tiigre men, ɗôdiriɲ néé wo ôbi bare kêɲ men, ani ka a lêɲge ba, naɲ a men.

20Lêɲge yi derê wô wo tunu to habij kôba, ré ɗôbe sare béɲge hen mera ré, nijba, ken li yi derê wô wo heneɲge ɗiɲ derômaraɲ a ya.»

Jésu geliɲ biɲé ka bay bôri mega ani ré hen Ibari

(Mt 11: 25-27, Mt 13: 16-17)

21Kirij bay ka hen na, Tunu toɲ hendi bê bôrê ay Jésu naɲ yi derê aɲ ôbi kôl iyôn ba: «En ay kem Iban Kelma wo derômaraɲ a naɲ kwo sa terare a nà, wôsa ju uwôbiɲ bay tu melênê naɲ bay tu jôriɲare are bay ka hen aɲ ju yêge sarji geliɲ biɲé ka bay bôri mega ani ré hen ɗi. Na iyôn a, Iban na jeré genge naɲ bê derê wom.»

22«Iban bêɲ are kêɲ kôben a, kwôni wo hôn Kema ba, naɲ, na Ibari pôn ɗô men, kwôni wo hôn Iban ba, naɲ nijba, na nôbi Kemari pôn nêɲ haɲê men, ka en yêge sari nô biji hen a men mera.»

23 Menba ôbi bul si ligi bay tôri kôlji piniyi iyôn ba: «Yi derê yi wô sarŋge kenbay ka ken gel are bay ka hen naŋ turnge hen.

24 Wôsa en kelênge bay kibi Emen kwône naŋ kilmé kwône na gey bi ciré gelé aŋga ken gel hen men, niŋba, bay gel ré men, bay gey ciré toyé kwôlo ken toy hen niŋba, bay toy ré a men.»

Gwosoy kwôlo gengij sa gawra wo Samari woŋ ôbi bô baliyare

(Mt 22: 34-40, Mk 12: 28-31)

25 Ôbi derê tô tô to Emen wo pônî hena ta aŋ kôlij Jêsu wô sélij bôri kôl iyôn ba: «Rabi, na mi a ené lê aŋa ené uwônij gelê wo naŋ kwini ba?»

26 Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Lij bô magtubu tôô tona kôl iyeŋ ba? Ju dêŋse ba, kôl iyeŋ ba?»

27 Ôbi uwôli sara iyôn ba: «Já peré Kelma wom Emen naŋ bôô pôn men, naŋ tunum kêmen, naŋ néem kêmen, naŋ ermé wom kêmen, gey megam mega wo ju geyij yem hen iyôn men.»

28 Menba, Jêsu kôli iyôn ba: «Ju kôl na tiri. Li are bay ka hen kêmenba, já upé gelê.»

29 Niŋba, ôbi gey gelé mega wo eŋgeré kwôlê wori bi wo hen ré na ya menba, ôbi hô kôlij Jêsu iyôn ba: «I a na megan ba?»

30 Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Sa to pônî gawra wo pônî hena Jérusalêm wô eré Jérîko, kirija ôbi si sa bay bô habré na, bay biri tôrij aŋgari kêmen, sêri tu temare aŋ dîj yirji ô.

31 Ôbi bê kwôbe ay geré bi wo hen men, kirija ôbi gel gawra bi wo hen iyôn menba, saŋge ta ô eré wori.

32 Lébit wo pônî kôba sa bij kirij bay ka hen men, ôbi gel gawra bi wo hen a men, menba, saŋge ta ô eré wori.

33 Niŋba gawra wo Samari wo pônî wo ô kergare tori menba, sa bij dâ kwa gawra bi wo hen a, ôbi gili menba, tiri liri ja.

34 Ôbi uso dâ ligiri a aŋ liri weŋ tu iyare a men, biri care toŋ kam tiŋador a a men, aŋ ha ta naŋ kibi bargay aŋ ayri dé sa kura tori toŋ yiri a aŋ ôrij naŋ dî iyéy kergare a aŋ kôrbiri.

35 Kirij wôl menba, ôbi tô selé wôô bij ôbi iyéy iyére hende to hen aŋ kôli iyôn ba: «Gemni dô ben aŋ hena jeré mène gursu tôni a ba kirija en hera ba na sa têbem.» »

36 Menba, Jêsu kôli iyôn ba: «Perê bijé bay ka subu hen na, i a na mega gawra bi wo bay bô habré ré sari hen ba?»

³⁷Menba, ôbi derê tô tô to Emen bi wo hen kôli iyôn ba: «Na kwo li dô nañ dî hen a na megari.» Menba, Jêsu kôli iyôn ba: «Ô añ jôbi kôba ju li hen iyôn men.»

Jêsu ô iyé si Mart nañ Mari a

³⁸Kiriña bay bu geré ô menba, Jêsu sañge sa iyére to dê to pônî a menba, iyore to pônî bay uwôgere Mart berji kergare iyére tore a.

³⁹Hende ôriñ nañ yêere to dê to bay uwôgere Mari mô kwa Jêsu a tôn terare a wô toyé kwôlê wori.

⁴⁰Mart giiré si na si na wô lê añañ emê. Hende era ligi Jêsu a añ kôli iyôn ba: «Kelma, yêren to dê dén en li jé punen hen ba ju gel ré ba? Kôle ré sa jôgen lê men.»

⁴¹Menba, Kelma uwôle sara iyôn ba: «Mart, Mart, mu sun men, mu geré si na si na wô sa are kwône.

⁴²Niñba, are pôn nêñ a na ka dôri. Na bay a Mari ré ay hen, kwôni a derê añ kôbre a ré.»

Luk 11

Jêsu gelij bay tôri uwôlê Emen

(Mt 6: 9-13)

¹Wulê wo pônî Jêsu uwôl Emen kirij ka pônî a. Kiriña ôbi uwôl Emen kô menba, ôbi tôri pôn kôli iyôn ba: «Kelma, geléni uwôlê Emen môñ kwo Ja ôbi lij bîjé batêm na gelij bay tôri hen iyôn men.»

²Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Kiriña ken uwôl Emen ba, ken kôl iyôn ba: «Ibarni, bi bîjé kêm hôn wo jeré yi nañ jeñgêrem men, bi bi emê iyére tom era men.

³Béni añañ emê ka nini ôriñ doyrîji kemnêñ hen.

⁴Di bôm jal sa têriñ lêreni a men wôsa nibay kôba nini dî bôrni jal sa ka lêni habré a men. Geméni añ ju bi bi niné herij bô aña séléni hen né a men.»

⁵Menba, ôbi hô kôlji iyôn ba: «Hena kwôni pôn perêrñge a hen ré nañ melañni aña melañni bi wo hen ré ô upéri yoyre añ kôli iyôn ba: «Melañnen gwôyen mapa subu

⁶wôsa melañnen wo pônî sa añ ani ka ené biri ré ôm nañ.»

⁷Añ hena melañni wo bô ira hen ré kôli iyôn ba: «Dén dê! Kermij ligij nij men, nibay nañ kamnen nini yi tôn nij a men, díba na hena ta wô bem mapa ré.»

⁸En kelêñge hena ôbi ré hena biri mapa bi wo hen kôba, na wô wo ôbi ré na melañni ré niñba, na wô wo ôbi dôyrêri añ ôbi a hena biri mapa bi wo ôbi gey hen.

⁹Nijba, nôbi en kelênge: Engerênge menba, bay a bêngge, wogênge menba, ka upé, dênge kibi iyére menba, bay a belê bêngge.

¹⁰Wôsa kwôni wo engere ba, bay a biri, men, kwo woge ba, a upé men, kwo di kibi kermij ba, bay a belê biri men.

¹¹I a na iba kema perêrênge a hen aja hena kirija kemari ré engererer kuyê ba, ôbi a biri kalaw ré na kuyê ba?

¹²Réba hena ôbi ré engerereri cera ba, ôbi a biri tiigre ba?

¹³Hena kenbay kap bay bô habrê hen kôba, ken hôn bij kamneenge anga dôri aja Ibarenge wo derômaran a dema hena kené engererer Tunu toj hendi bô bôrê a ôbi ré bij ka uwôli hen né ba?»

Jésu dage tunu to habij to jôrij gawra iyêlê

(Mt 9: 32-34, 12: 22-30, Mk 3: 22-27)

¹⁴Sa to pôni Jésus dage tunu to habij to jôrij gawra wo pôni iyêlê hen. Kirija tunu hende to hen sép nij na, gawra bi wo tunu hende to hen ré jôri iyêlê hen na, iyêlê dô hari nij, menba, kwônê bijé ka debu ya hen na, tini ge kay kê.

¹⁵Nijba, ka pôni perêrji a hen kôl iyôn ba: «Na nan néé wo Bényêljébul kelma wo tunu to habij aja ôbi ré dagij tunu to habij hen.»

¹⁶Ka pôni ka gey sélé bô Jésus menba, kôli ré li anjan gelé ka hena derômaran a ciré gelé.

¹⁷Nijba, ôbi hôn ermé woji menba, kôlji iyôn ba: «Hena kumbul ré kurij perê bijé ka sa terare to pôn nà ba, sa terare hende to hen a mênij, iyére a tiirij kerôm kerôm a men.

¹⁸Ken kôl ré na nan néé wo Bényêljébul aja ené dagij tunu to habij hen. Iyôn ba, hena Sidan ré li kumbul nan Sidan ba emê iyére tori a erê derê sôn ba?

¹⁹A hena ré na nan néé wo Bényêljébul a ené dagij tunu to habij ba, bay tôrêge kenbay ba, dage na nan néé wo i men ba? Iyôn ba, bay a yé bay jerê kwôlê sarêge a.

²⁰A hena ré na nan néé wo Emen a ené dagij tunu to habij hende to hen na, iyôn ba, emê iyére to Emen era upênge nij.»

²¹«Kirija gawra woj ôbi néé gem kini merêri nan anjan manê kari na, ari upéri kê yij nan kiniji.

²²Nijba, hena kwo neri ré gôlij kwori sa biri tôrij anjan manê kari bay ka ôbi na bi bôri sara hen menba, kwo gôlij sari bi wo hen pô anjari kê cé aj.»

²³«Kwôni wo nan en ré ba, na ôbi baren men, kwo day bijé nan en ré ba, usuréji na usuré di men.»

Tunu to habij hera

(Mt 12: 43-45)

24Jésu hô kôl iyôn ba: «Kirija tunu to habij sêj bô kwôni a na, hende kayrê derô gwôlê woge kirij ka derê bul, hena hende ré uwôn ré na, hende erem kôl iyôn ba: «Na herê kirij ka na en soj ya hen gelé sôn.»

25Kirija tunu hende to hen hera apa ré uwôn kirij na sél dô men, are kê m yi nan kiniji a men na,

26hende hô ô pera tunu to habij to ðangi jurgem to habij ðê apan sa jôgij nan tu. Bay siji bô kirij bay ka hen apan môrji ya apan gawra bi wo hen na, yiri habij ðê kwo tumô apan tô.»

Yi derê wôj tiri

27Kirija ôbi iyêl hen iyôn menba, iyore to pônî perê kwônê bijé kôli iyôn ba: «Yi derê baa nan iyore to yêm apan ju yi kubare hen.»

28Nijba, ôbi kôl iyôn ba: «Yi derê baa nan kwônî wo toy kwôlo Emen apan li ariri hen ði.»

Anğan gelé kanê nôbi Kema Gawra

(Mt 12: 38-42)

29Kirija kwônê bijé dayrij ligi Jésus a hen iyôn menba, Jésus kôl iyôn ba: «Bijé ka haw hen na, na bijé ka habij, bay gey na anğan gelé mera nijba, bay a bap na nan anğan gelé ka Jonas bi wo hen mera, ðiba bay a gelé ka ðangi kani ré kwôy.

30Mega wo Jonas na yi anğan gelé bij bijé ka Ninibé a hen iyôn na, nôbi Kema Gawra na yé anğan gelé bij bijé ka haw hen men.

31Wulê wôj jerê kwôlê a na, tôlômne to Séba a hena apan a ulê kwôlê sa impê ka haw hen, wôsa hende hena na kelañ apan era na wô toyé gwosoy kwôlê wôj tu melênê wo Salomôn. Nijba nà ná, kwônî wo gôlij Salomôn apan hen kôba nà ya.

32Wulê wôj jerê kwôlê a na, bijé ka Ninibé a henaji tumô bijé ka haw hen apan ulê kwôlê sarji a, wôsa derê kwôlo wo Jonas li apan bay bul hal woji. Nijba nà ná, kwônî wo gôlij Jonas apan hen kôba nà ya.»

Kirij ka perangi ka yi gawra

(Mt 5: 15, Mk 4: 21, Lk 8: 16)

33«Kwônî ði tare bô lampa ba na wô uwôbê ré men, na wô emé gwore sara ré a men, nijba, hena ôbi ré ði tare a bô lampa ba, na wô ðé ta gurô pal a apan bi bijé ka ré era ira hen ré gel perangêre.

34Tum na lampa to yem. Hena tum né dô ba, tô yem wo baa kê m hen mô na bô kirij ka perangi a men, nijba, kirija tum ômij ley na, tô yem wo baa kê m hen kôba, mô na bô dilemne a men.

35Bô dô ré ba, kirij ka perangi ka yi yem a hen ma yé kirij ka dilemne.

36Hena yem kê m ré na kirij ka perañgi a, dîba kwari wo pônî baa bô dilemne a ré na, ôbi a merê bô kirij ka perañgi a mega lampa perañgem na berarê wore hen iyôn.»

Jésu uwôl kwôlê sa Parisijênê na bay derê tô tô to Emen

(Mt 23: 4-36, Mk 12: 38-40)

37Jésu iyêl ba ya tô menba, Parisijê wo pônî uwôgeri ré ô emê are iyére tori a. Menba, ôbi ô emê are bay ka hen na dî.

38Parisijê bi wo hen tini ge kay dipañ wôsa Jésus ô m are ba pelé kôbri mega wo tô tô toji kôl hen iyôn.

39Jésu bô ti Parisijê bi wo hen iyôn menba, kôli iyôn ba: «Kenbay Parisijênê na, na cêgi karbé toj yê are men, cêgi dasa men, a kené pul nijba, bônge wo bô na, na ermé kwôlê wop gemsare men, habré men.

40Bay galê, ken hôn wo kwôni wo li cêgi are hen a lê bônji a men né ba?

41Berênge baliyare na bay nimré na anga yi bô karbé tonge a hen men, na ka yi bô dasa wonge a hen a men a na yé ka séli yôd.»

42«Gusij yi wô sarngé, kenbay Parisijênê, ken ay kibi angan na kilij kange ka môj kê m ka na tamla men, uu men, têrêre a men hen bij Emen nijba lê angan derôre na peré Emen ka ken dî a na hen na, bay a na angan dami ka kené lê sa ka ken li hen a.»

43«Gusij yi wô sarngé kenbay Parisijênê, wôsa ken gey kini merê ka tumô bô iyéy dapare a men, ken gey bi bijé ré lénge dosé tu wolé na bê kwôlê a men hen.

44Gusij yi wô sarngé, wôsa ken yi môj kampê ka kwôni li ani sara ré ka kwôni ô sara ba henê iyôn hen.»

45Menba, ôbi derê tô tô to Emen wo pônî kôlij Jésus iyôn ba: «Kelma, mega wo ju kôlij hen na, na nibay a jeré tiréni hen men.»

46Menba, Jésus uwôli sara iyôn ba: «Kenbay na bay derê tô tô to Emen kôba, gusij yi wô sarngé, wôsa ken pô anga néy néy dééré sa bijé menba, kenbay ba, kema kôbrenge iyôn kôba, hebe ani ré.

47Gusij yi wô sarngé, kenbay ka ken na kampê bay kibi Emen dô hen menba, na ná balênge a na diréji.

48Ôbi a, kené gel mega wo kené dege sa jê lê balênge a, wôsa bay na duu bay kibi Emen men, kenbay na na kampêrji dô men.

49Na ôbi á, Emen na tu melênê wori hen na ré kôl iyôn ba: «Na jê na bay kibi Emen men, bay jê a men, nijba, bay a deré ka pônî men, bay a gelij tu ka pônî gusij men.»

⁵⁰Ôbi a, gawrê ka haw hen, kwôlê réé beré sarji wô kibi bay kibi Emen ka bay na derji ca kirija tô terare na dîj yen.

⁵¹Ayij tô sa kwôbri Abêl a kwôy saɲ sa kwo Jakari a wo bay diri derô to kini bê kwôbe a naɲ iyéy Emen hen. Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, kwôlê a beré sa gawrê ka hawi hen, wô sa temayriji.»

⁵²«Gusij yi wô sarɲge, kenbay bay derê tô tô to Emen ka ken ay lakêlê henê are kôbreɲge a. Aɲ kenbay ken kaɲ henê Emen men, ken jôrij ka daɲgi ka gey henêri hen ré hôni ré a men.»

⁵³Kirija Jêsu da sé erê ta menba, Parisijêpê naɲ bay derê tô tô to Emen engereri kwôlê si na si na naɲ bô tarê

⁵⁴sébij kibri ciré gelé aɲ hena kwôlê wôni ré si kibri habij ba, ciré uwôlij kwôlê sari a.

Luk 12

Jêsu yêge maa bay tôri gengij sa bijé kaɲ bay kelê kwôlê kibriji wôwô wôwô hen

(Mt 10: 26-33, Mt 10: 19-20)

¹Kirij bay ka hen na, bijé dayrij naɲ kwônêrji aɲ li wo bay dôrij sa têrji. Menba, Jêsu kôlij bay tôri iyôɲ ba: «Dêɲge tu melênê sa yerɲge a dîba ken yi bay kelê kwôlê kibriji wôwô wôwô môɲ kwo Parisijêpê iyôɲ né. Wôsa lamê tu kirij kaji bay ka hen na, yi môɲ wubere iyôɲ.

²Ani ka uwôbe ka baa gelij ba, naɲ men, ka bô kwôni a ka a baa hônij ba, naɲ a men.

³Wôsa kwôlo kêɲ wo ken kôl bô dilemne a hen na, a toyij tu tare déɲ déɲ men, kwo ken gwôsij marɲge a bô ira hen kôba bay a dayê ta sa ira dema ré kelê kaɲ a ta a men.»

⁴«En kelênge milpên, hariɲge ka a deré kurôɲgi yerɲge aɲ cêgeri wori ba, a lê ani ré nij hen né.

⁵Na gelênge kwôni wo ken hareri. Hariɲge kwo a deré kurôɲgi yi aɲ nêɲ ulênge bô tare toɲ géhên a hen a men. Na tiri, ôbi a kené hareri dî.»

⁶«Bay daɲ diya bay dema ré na tu selé wôwô tô hen ba, ken gel ré ba? Nijba, Emen ba, hônji pôn pôn kêɲ.

⁷Gusuri sarɲge kôba Emen dêɲse. Nijba, ken hare ré, wôsa ken dami tu Emen gôlij diya bi wo kwône hen né ba?»

⁸«En kelênge kwôni wo kôl tu bijé kêɲ dîré na kujê na, nôbi Kema Gawra na kelê tumô manê ka Emen a ôbi ré na kujê men.

⁹Nijba, kwôni wo uwôser ðiré hōnen né tu ðijé na, nôbi Kema Gawra na kelê ené hōni ré tumô manê ka Emen a men.»

¹⁰«Men, kwôni wo kôl kwôlo habij genjij san nôbi Kema Gawra na, Emen a dé bôri jalê sari a, nijba, kwo tiiré Tunu toj hendi bô bôre na, Emen a dé bôri jalê sari a ré kwôy yôd.»

¹¹«Kirijna bay ôrij nañ ken bô iyéy dapare a ley, tumô bay sa kirij a ley, tumô kilmé ley na, ken sun wô kwôlo kené erê kelê wô jôrij sarŋge ré.

¹²Wôsa Tunu toj hendi bô bôre a gelêŋge kirij bay ka hen, kwôlo kené kôl.»

Gwosoy kwôlo gengij sa gawra woj ôbi upé woj ôbi galê

¹³Menba, kwôni pôn perê ðijé kôlij Jêsu iyôŋ ba: «Kelma, kôlij yēnen bi niné cép ari cibré kani.»

¹⁴Menba, Jêsu kôli iyôŋ ba: «I a ðén bi ené yi ôbi jerê sarŋge a men, ôbi cé are kaŋge men ba?»

¹⁵Menba, Jêsu hô kôli iyôŋ ba: «Dêŋge tu melênê sa yerŋge a, ðiba ken yi limé ka aŋgañ upé ré. Na wô wo kwôni uwôŋ are gañ aña ré môrij tu geñ né.»

¹⁶Menba, Jêsu hô kôlji gwosoy kwôlo ðaŋgi kôl iyôŋ ba: «Gawra wo pōni na ôbi upé wo uwôŋ are gañ bô yagê wori a.

¹⁷Menba, gawra bi wo hen kôl iyôŋ ba: «Na lê iyeŋ a, kirij ka ené bij kaw kapê ré nañ nij na ba?»

¹⁸Menba, ôbi hô kôl iyôŋ ba: «Aŋga na lê a na: Na téé béér wo cay hen aŋ, aŋ na hô dé kwo damné damné aŋ na dayê kaw nañ ari upé kapê kêm bô.

¹⁹Aŋ na kelê iyôŋ ba: «Bô ari upé kaam kêm ka yi hen, na ka a lê elê kwônê, dô bul aŋ ju ôm men, yi men, lij yi derê.» »

²⁰Nijba, Emen kôli iyôŋ ba: «Ôbi galê, bô yoyre hende to hen, na derê bul wom aŋ aŋ aŋga ju dayrê kêm hen ba i a bañ nij ba?» »

²¹Menba, Jêsu kôl iyôŋ ba: «Na aŋga sa sa ðijé ka dayrê ari upé kaji ðiba bij kwôni men ré hen aŋ kañji wogé ari upé ka ligi Emen a.»

Môrij Emen a tôŋ

(Mt 6: 25-33)

²²Jêsu kôlij bay tôri iyôŋ ba: «Gelêŋge, na ôbi a, ené kelêŋge kené sun wô aŋga kené emê gôlij ré men, wô aŋga kené tôbê yerŋge a ré men hen.

²³Wôsa merê tu geñ na, gôlij aŋgañ emê men, yi gôlij bargay a men ré ba?

²⁴Berêŋge haŋga ken gel, bay ci ani ré men, wal ani ré men, kini bê aŋgaji nañ men, béér woji nañ a men, nijba, Emen abeji hen ba, kenbay ba, ken gôlij ciré ré ba?

- 25**Perêrnge a hen i a nê mê ulê wulê pôn a sa megari a wô wo diré sun gaŋ ba?
- 26**Hena nêrnge ré naŋ wô liŋ aŋga dê, dê bay ka hen iyôn ba, wô mi a kené sun wô sa tô ka baa hen ba?
- 27**Berênge béé gesela ken gel, bay li jé ré men, bay li bargay kani ré a men, niŋba en kelênge kelma Salomôn naŋ hini emê wori hen kôba, tôbe bargay dê kwo pônî wônî perêrji a hen né.
- 28**Hena kalmê ka nono ka kemnêŋ yi hen aŋ kiya bay a uwoyé aŋ hen, Emen tôbiji bargay aŋ kenbay dema ôbi ré lê are bénge ré ba? Ayi! gawrê ka ayê bôô woji naŋ hen.
- 29**Sunênge wô ari emêrnge ré men, wô aŋgaŋ yêreŋge a ré a men.
- 30**Are bay ka kê m hen na, bay henê Emen né a wogéji yôd yôd merênê liji tô ré hen, dîba kenbay ba, Ibareŋge hôn aŋga ken ôriŋ doyrîji hen.
- 31**Wogênge emê iyére tori tumô dî aŋ are bay ka kê m hen ôbi a bénge a sara a.»

Ari upé ka a naŋê ré

(Mt 6: 19-21)

- 32**«Kenbay ka ken yi môŋ gamgê kaŋê iyôn ka lôg tumôn a hen, harênge ré wôsa Ibareŋge genge wo diré bénge emê iyére tori.
- 33**Kelênge aŋ ari upé kaŋge kê m aŋ ken birîŋ baliyare naŋ larîrji. Nanênge magela gemé lari woŋge wo a mênîŋ né hen men, aŋgaŋ upé ka derômaran a ka a naŋê ré hen men, wôsa kirîŋ bay ka hen na, ôbi gemsare a erê biŋ ya ré men, a beré kar ré a men.
- 34**Wôsa kirîŋ ka cirarem yiŋ ya na, ermé wom kôba, na kirîŋ bay ka hen men.»

Gwosoy kwôlo gengîŋ sa merê sa têê a

- 35**«Tôbênge bargay kaŋ jé men, ken dî lampa toŋge eŋge yôôd a men.
- 36**Yênge mega manê ka mô gem hera wo ôbi iyére toji kirîŋa ôbi a uwo tô kurô aŋa ré di kibi geré menba, bay bôl lew biri iyôn.
- 37**Yi derê yi wô sa manê bay ka ôbi iyére toji sa aŋ uwonji geŋ. Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen ôbi a tôbê bargay kaŋ jé aŋ biji bay merê tôŋ aŋ ôbi biji aŋgaŋ emê pôn pôn kê m.
- 38**Hena ôbi ré sa na sa kirîŋ ka jali, kibi kirîŋ ka wôli a aŋa ré uwonji tu geŋ sa têrji a na, yi derê yi wô sarji.
- 39**Ken hôn wo hena ôbi iyéy iyére henaŋ né hôn wulê wo gemsare era wô gemsêri na, ôbi henaŋ ré déri sé bô ira ré.
- 40**Kenbay kôba, ken mô sa têrnge a wôsa ken hôn, nôbi Kema Gawra na sa naŋ wulê wo ken bi bôrnge sara hen né.»

Mana woj ôbi bô pôn nañ kwo bôri wôô wôô

(Mt 24: 45-51)

- 41**Menba, Piyêr kôl iyôn ba: «Kelma, ju kôl gwosoy kwôlê bi wo hen iyôn na wô sarni laba, na wô sa bîné kêm dî ba?»
- 42**Menba, Kelma kôli iyôn ba: «I a na ôbi gemé are woj ôbi bê kwôlê men, ôbi tu melênê a men wo ôbi iyéryri a dîri ré bô sa ari upéri men, sa bay jé kari men, ré biji emê wo sa pôn pôn kêm nañ wulêri men, tayriri men ba?
- 43**Yi derê yi wô sa mana bi wo hen wo ôbi iyéryri sa añ uwopni li jé wori bi wo hen iyôn.
- 44**Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, ôbi a dîri berê sa ari upéri kêm.
- 45**Niñba, hena mana bi wo hen ré kôl iyôn ba: «Gel, ôbi iyéryren baa añê tô» añ sê manê nañ kalmê kañ bay jé men, ôm men, yi men añ kwoyiñ a men na,
- 46**ôbi iyéryri a sa nañ wulê wo ôbi bu sa têri ré hen añ ôbi a liri bisipne men, ôbi a gili gusiñ a men, mega bay gilij bay lê are nañ bôô pôn né gusiñ hen iyôn.»
- 47**«Mana wo hôn bô geyé wo ôbi iyéryri aña ré bu sa têri ré men, li are bijñ nañ bô geyé wo ôbi iyéryri bi wo hen né men na, a upé sêê damañ.
- 48**Niñba, kwo hôn né aña ré li aña nê sêê na, bay a sêri lôg. Kwôni wo bay biri are gañ ba bay a hô engereri damañ a men, kwo bay biri are gemé damañ ba, bay a hô engeré damañ a men.»

Wô mi a Jésus ré era sa terare a na ba?

- 49**Menba, Jésus kôl iyôn ba: «En era sa terare a na, na nañ tare. Añ en denğa damañ bi hende ré enge niñ.
- 50**Na batêm to bay a lèn, batêm hende to hen na gusiñ to lèn. Añ en aña kwôy wo bay a lèn batêm hende to hen.
- 51**Ken erem yañ ba, ré na bô jalê a ené erañ sa terare a nà? En en, na bô jalê a ené erañ sa terare a nà ré, niñba na kariñare.
- 52**Wôsa ayiñ tôri haw hen, hena bîné ré bay bô ira ba, bay a kariñ ka subu hen a bijñ tôrji men, ka wôô hen kôba a bijñ tôrji.
- 53**Iba kema a kariñ nañ kemari men, kema a kariñ nañ ibari men, yo mône a kariñ nañ môpne men, môni iyore a kariñ nañ yore men, kariñare a yé perê iyore a nañ maare a a men, perê maare a nañ tu a men.»
- 54**Jésu hô kôlij kwônê bîné iyôn ba: «Kirija ken gel emen yé si kini kuriñare tare ba, ken kôl iyôn ba: «Emen a uwôngê» menba, yi hen tiri a men.
- 55**Men, kirija ken gel kal guro si tô emen menba, ken kôl iyôn ba: «Kirij né uwoyé» menba, kirij bay ka hen uwoy tiri a men.

⁵⁶Kenbay bay kelê kwôlê kibriji wô wô hen, ken hôn gengé anga sa terare a nà nap ka derômaraṅ a hen iyôn menba, wô mi a kené hôn wulê wo ken mô ya hen né ba?»

⁵⁷«Men, wô mi a kené hôn derê tu anṅaṅ derôre ré ba?

⁵⁸Hena jeré ôriṅ nap ôbi barem kibi bay jerê kwôlê a na, li bi kwôlê woṅge biṅ pa dema kené biṅ ligi bay jerê kwôlê a tô. Réba ôbi a ôriṅ nap ju kibi ôbi jerê kwôlê wo dami a men, ôbi jerê kwôlê wo dami bi wo hen a ôriṅ nap ju biṅ asgarṅê aṅ bay a uwôlem danṅay a.

⁵⁹En kôlem, hena ré na selé a baa kôba, já têbê kerê iyôn iyôn dema bay réé uwôlam ta tô.»

Luk 13

Dô wo ken dī jé lêrenṅe wo habiṅ hen baa ré ba, ka ma

¹Wulê bi wo hen na, biṅé ka pôni era sa kôliṅ Jésu kwôli biṅé ka Galilé ka pôni ka Pilat na bi bay na dirji sa wulê wo bay liṅ sarga woji hen.

²Menba, Jésu kôliṅ iyôn ba: «Ken erem mega wo biṅé ka Galilé bay ka hen ré li têriṅ dê ka baa kêm hen, aṅa bay ré liṅ hen iyôn ba?

³Eṅ eṅ, na iyôn né, niṅba, en kelêṅge hena kené bul hal woṅge ré ba, ka mênê hen iyôn men.

⁴Men, biṅé ka môj kibi marge ka iyére to dami to Silowé tiṅ aṅ dirji kêm hen ba, bay li têriṅ dê tô biṅé ka Jérusalêm a kêm ka baa hen ba?

⁵Eṅ eṅ, na iyôn né, en kelêṅge hena kené bul hal woṅge ré ba kenbay kôba, ka mênê kêm geliṅ hen iyôn men.»

Gwosoy kwôlo gengiṅ sa tôgôre to yêere nap

⁶Menba, Jésu kôliṅ gwosoy kwôlo pôni kôl iyôn ba: «Gawra wo pôni ôriṅ nap gurô tôgôre bô yagê tiṅador tori a, ôbi era diré sa karê yêere menba, ôbi uwôn né.

⁷Menba, ôbi kôliṅ ôbi gemé yagê tiṅador na iyôn ba: «Elê subu niṅ wo en era wô karê yê tôgôre hende to hen niṅba, en uwôn né. Dere jô aṅ. Wô mi a hende ré mênê néé terare aṅ ba?»

⁸Niṅba, ôbi gemé yagê tiṅador na kôli iyôn ba: «Kelma, dere hen iyôn elê wo na a, aṅ na beré tôre men, na bê kaṅ lari a a men.

⁹Dô ré ba, elê wo era hen hende a yê tô. A hena hende ré yê ré niṅ ba, ju dere jô ham niṅ.» »

Jésu berare iyore toṅ hende merayê nap sa merê ta

10Wulê wo pône a na, na sa merê ta a, menba, Jêsu gelij bijné are bô iyéy dapare to pône a.

11Kirij bay ka hen na, iyore to pône to tunu to habij lere meray li elê môj kibi marge denge tòn kwôy dîba nêmerê sare ta ré.

12Kirija Jêsu gele menba, uwôgere aŋ kôle iyôn ba: «Iyore merayê woré dôrij sarê.»

13Ôbi uwôl kôbri sara menba, kirij bay ka hen na, hende dô sare ta aŋ heram Emen.

14Kelma ôbi sa iyéy dapare hende to hen, bôri tari sa aŋga Jêsu li a naŋ sa merê ta a hen, menba, ôbi kôlij kwônê bijné iyôn ba: «Wulê woj lij jé na, na jii, na bô wulê bi wo hen a kené era bi bay ré berarênge dîba na naŋ sa merê ta a ré.»

15Menba, Kelma uwôli sara iyôn ba: «Kenbay kaŋ bay kelê kwôlê kebrenge wôwô hen, kwôni pôn perênge a hen, naŋ sa merê ta a dô kelba wori réba kura wori tô gwogel a ôrij biri kam né ba?»

16Iyore hende to hen kôba, na kuŋga Abraham to Sidan gele gusij kwôy elê môj kibi marge hen ba, ken gey bi ené dôre bô lemnare to Sidan a ré wôsa ré na merê ta a ba?»

17Kwôlê bi wo Jêsu kôl hen na, bay bayriri kêm tayre diji menba, tô kwônê bijné ka baa hen, li yi derê wô sa aŋga dô dê kirij ka ôbi li kêm hen.

Gwosoy kwôlo gengij sa gusij siwre

(Mt 13: 31-33, Mk 4: 30-32)

18Jêsu kôl iyôn ba: «Emê iyére to Emen ba, na gengére naŋ mi pôn ba? Na ba, na ayê na mi gelij ba?»

19Emê sa iyére to Emen na yi mega gusij iluw iyôn. Kirija kwôni ci bô yagê wori a na, ôbi si men, dîbu aŋ yi gurô aŋ ciré ka derômaraj a kêm sa li gwoné woji ya.»

Gwosoy kwôlo gengij sa wubere

20Jêsu kôl iyôn ba: «Emê iyére to Emen ba, na gengére naŋ mi pôn ba?»

21Emê iyére to Emen hende to hen yi môj wubere to dê to iyore ay polij naŋ kurmanj kuré kwôro subu menba, liji sôr iyôn.»

I a sé bô emê iyére to Emen ba?

22Jêsu ô naŋ sa iyére men, sa kam iyére men, gelij bijné are aŋ bu geré na wô erê Jérusalêm a.

23Kwôni wo pône kôli iyôn ba: «Kelma, hen ba, bijné côm iyôn a uné gelê dê?» Menba, ôbi kôlji iyôn ba:

- 24«Masênge ken si ira si kibi geré wo yêêri, wôsa en kelênge bîjé kwône a wogé ciré sé ira nijba, bay a nê mê ré.»
- 25«Kirija ôbi iyéy iyére a hena legé kermij na, hena kené baa nô ba, ken hôn wo ka dê kermij dô dô aŋ ka uwôlêri kelê iyôn ba: «Kelma, Kelma bôl béni men.» Menba, ôbi ulênge sara iyôn ba: «En hôn kirij ka ken henap ya hen né.»
- 26Menba, ka kelê iyôn ba: «Na nini ôm men, yii a men nap ju ré ba? Na ju gelij bîjé are perê iyére toni a ré ba?»
- 27Menba, ôbi a ulênge sara iyôn ba: «En kelênge ené hôn kirij ka kené henap ya hen né. Erênge yeŋ kenbay bay lê habré.»
- 28Ka sômê men, emnê kapneŋge mêêrê, mêêrê a men, kirija ka gelé Abraham, Isak, nap Jakwôb nap bay kibi Emen kêm bô emê iyére to Emen a menba, kenbay bay a bênge aŋ nô.
- 29Aŋ gawré a hena si tô emen men, kini kurijay tare a men, sa kôbi maa nap sa kôbi gusurô aŋ a dapji kibi gwoy emê a bô emê iyére to Emen a.
- 30Men, ken hôn wo bîjé ka pôni ka dèbe tumô haw hen na, a yé ka cêgi men, ka dèbe cêgê haw hen a yé ka tumô men.»

Jésu bar wô Jérusalêm

(Mt 23: 37-39)

- 31Kirij bay ka hen na, Parisijênê ka pôni era ligi Jésu a kôli iyôn ba: «Erêŋ kirij ka na, wôsa Hérôd gey díré derem.»
- 32Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Ô ken ô kôlij mungôre bi wo hen iyôn ba: «Kemnêŋ en dage tunu to habij bô bîjé men, en berare bay ômpare men, kiya na lê hen iyôn a menba, daŋ to hen, na deré kibi jé wupê.»
- 33Nijba, kemnêŋ en bu na geré wupê men, kiya men, daŋ to hen a men, wôsa bi ôbi kibi Emen na, dé wo bay ré diri wolé ré nijba, Jérusalêm a dí.»
- 34«Bîjé ka Jérusalêm, bîjé ka Jérusalêm, kenbay ka ken duu bay kibi Emen men, ken gôbe ka bay jéji legerŋge a hen duu nap jerew a men, têê kwône en woge ené dayênge môŋ tôôre dap sa kamne tô mesérere a iyôn nijba, ken gey ré.
- 35Dô, haw hen na, Emen a derê kôbri aŋ déŋge sa iyére tonge kôbreŋge a. Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, ka gelen ré nij kwôy wo wulêri a nê mê aŋ ka kelê: «Terê kibi yi sa kwo era nap hini Kelma.» »

Luk 14

Jésu berare ôbi ômpare nap sa merê ta a

- 1Wulê wo pôni a na sa merê ta a menba, bay uwôge Jésu ré ô emê are iyé ôbi sa Parisijênê wo pôni a. Ka mô kibi gwore a nap dí hen na, bôri jê jê.

- ²Kirij bay ka hen na, gawra wo pôni mô ya, na kwôni wo yiri uwôyrê.
- ³Menba, Jêsu engere bay derê tô tô to Emen na Parisijêpê iyôn ba: «Tôô kôl kwôni ré berare kwôni sa merê ta a, laba iyen ba?»
- ⁴Menba, bay uwôli kwôlê wôni sara ré. Menba, Jêsu ay ôbi ômpare bi wo hen berareri a kôli ré ô ip.
- ⁵Menba, ôbi bul si ligi bîjé a engereji iyôn ba: «I a na kemari réba kelba wori kirij a kelma a na ré erê ayêri lew ré, wôsa ré na sa merê ta ba?»
- ⁶Menba, bay nêmlêri kwôlê wôni sara ré.

Gwosoy kwôlo gengij sa kini merê tumô kini gerê a

- ⁷Jêsu kôlij megêri kergê bay ka hen gwosoy kwôlo pôni, wôsa ôbi gel wo kwôni wo era ba, say na kirij ka tumô a dema ré môrij menba, ôbi kôlji iyôn ba:
- ⁸«Kirija kwôni uwôgem kini gerê na, say kini merê ka tumô dema jerê môrij a ré, wôsa bay ma uwôgê kwôni wo dami wo dêm tô.
- ⁹Aj ôbi wo uwôgênge hen a kôlem iyôn ba: «Diri kirij.» Menba, já hena na tayre hen erê merê gerjé.
- ¹⁰Nijba, hena kwôni ré uwôgem kini gerê ley na, ô ju ô merê gerjé kelôg a bi kwo uwôgem hen era sa kôlem iyôn ba: «Melajnen, hena ju era tumô a na dí.» Hen iyôn na, a yé yi yéé wom tu bîjé kêm ka ôbi uwôgaraji hen.
- ¹¹Wôsa kwôni wo dô sari ta ba, bay deréri tôn nijba, kwo dôbe sari ba, bay a biri derê sari ta men.»
- ¹²Menba, Jêsu kôlij gawra wo uwôgaji hen iyôn ba: «Kirija ju uwôge bîjé wo emê na, uwôge miljêmlê ré men, yêmlê ré men, balêmlê ré men, bay upé ka bay kwam hen né a men, wôsa bay kôba, a herê uwôgem gônij tu uwôgê wo ju uwôgeji hen, a hê têbem merênê wom ta.
- ¹³Nijba, kirija ju uwôge bîjé wô emê na sa geserê na, uwôge bay nimré men, bay merayê men, bay moré men, bay tu tij a men.
- ¹⁴Aj já upé yi derê wôsa bay nêmlêmlê uwôgemare gônij tu ré, a Emen a sa têbem sa kôm wulê wo bîjé ka li are derôre a jij kirij sé kamjê hen.»

Gwosoy kwôlo bay nimré ka gase hôlmê bîjé ka bay uwôgeji hen

(Mt 22: 1-10)

- ¹⁵Kirija Jêsu kôl hen menba, gawra wo pôni perê bîjé ka ôbi uwôgeji hen kôli iyôn ba: «Yi derê yi wô sa kwôni wo ômlê emê bi wo hen bô emê iyére to Emen a.»
- ¹⁶Menba, Jêsu kôli iyôn ba: «Gawra wo pôni dá lê anjan emê menba, ôbi ré uwôgerê bîjé kwône.

- 17 Kirija tay emê nêmenba, ôbi jé mana wori ré ô kôlij bijné ka ôbi uwôgeji hen iyôn ba: «Eranje hanje nij, wôsa emê na kô nij.»
- 18 Menba, bijné bay ka hen, kanji pôn pôn kêm. Kwo tumô kôli iyôn ba: «En kel yagê wo kerbay an na erê ô gelé dîba na bijné, dî bôm jal.»
- 19 Kwo danji kôl iyôn ba: «En kelo kelbê môj an na erê séléji gelé dîba, na bijné, dî bôm jal.»
- 20 Kwo danji kôl iyôn ba: «En gô iyére haw dîba, na erê ré.»
- 21 Mana bi wo hen bulo hera sa kôlij ôbi iyéryi kwôlo bay kelari hen. Menba, bôri tari menba, ôbi kôlij mana wori iyôn ba: «Ô haw hen gégê a men, tô geré a a men ju ô uwôgera bay nimré men, bay merayê men, bay tu tij men, bay moré a men.»
- 22 Mana bi wo hen ô an hera sa kôli iyôn ba: «Kelma, nini uwôgeraji mega wo ju kelêni hen iyôn, nijba, kirij hô baa ya sôn.»
- 23 Ôbi kôli iyôn ba: «Hô hô geré wo ô si nono hen men, ô si bô yagê hen uwôla bijné bi ré era an bi bô iyére tijê ré wôn dô.»
- 24 Wôsa en kelênge kwôni pôn perê ka na en uwôgeji tumô hen, a hebé emê wupê bi wo hen kibri a ré.» »

Déj ari upé kêm an wô erê tô Jésu a

- 25 Kwônê bijné bu geré nan Jésu menba, ôbi bul kôlji iyôn ba:
- 26 «Hena kwôni ré gey era legen a ana ré gey ibari dên men, gey yori dên men, gey tamni dên men, gey kamni dên men, gey yêneri dên men, gey yiri ganj dên a men na, a nêmené yé ôbi tôn bijné.»
- 27 Kwôni wo ay gurô tagelê wori an ôrij tôn a ré na, a nêmené yé ôbi tôn bijné.
- 28 Na i a perênge a hen, hena ré gey dé iyére to dami ba, a merê tôn gengé ari lêere kêm gelé hena ré nêmené lê kerê dema ré ay tôre tô ré ba?
- 29 Hen iyôn né ba, tôre a dîj mera menba, dére a gelé taa an bijné gel hen iyôn menba, bay a ayrêri.
- 30 An bay a kelê iyôn ba: «Gel, gawra ay tô dé iyére menba, nêmené dé kerê ré yi hen!»
- 31 Réba kelma wo yôn a kirija dâ lê kumbul nan kwo danji ba, a gelé na ba, nan gawrê dubu môj ba, ré nêmené lê kumbul nan gawrê dubu tôre wôô ba, ré ba?
- 32 A hena ôbi ré bô mega dîré nêmené ré na, kirija kwon ôbi bayri hen ba, kelañ tô ba, ôbi jé gawrê kari ô engeré bi ciré bijné tôn né ba?
- 33 Iyôn na, hena kwôni perênge a hen, né déj ari upéri kêm né ba, a nêmené yé ôbi tôn né.»

Dôre to gerañ né

³⁴«Dôre na anɔa dôri, niɔba, hena hende to hen ré geraɔ ré ba, bay a lere iyeɔ a ré herê geraɔgê hôriɔ ba?

³⁵Kwôni a liɔ ani ré niɔ, dô wô terare ré men, wô bê a sa kaɔ lari a ré a men, bay a bêɔ na bêɔnare dô mera. Kwo mari ya, aɔa ré gey toyé kwôlê bi wo hen ba, bi toy.»

Luk 15

Jésu naɔ bay têriɔ

¹Bay enɔgê wôgê naɔ biɔné kaɔ bay lê têriɔ eraɔi ligi Jésu a kêɔ wô toyé kwôlê wori.

²Menba Parisiɔnêɔ naɔ bay derê tô tô to Emen naɔniɔ kôl iyôɔ ba: «Gawra wo hen, bu bay têriɔ yiri a men, ôɔ are naɔ ci a men!»

Gwosoy kwôlo gengiɔ gemga wo ge kay aɔ bay hô uwôɔni

(Mt 18: 12-14)

³Menba Jésu kôlɔi gwosoy kwôlê kôl iyôɔ ba:

⁴«I a perêɔngê a hen aɔa ré naɔ gamgê arew aɔa kwo pôni ré ge kay aɔa ôbi ré dé ka tôre denɔgêse kibi denɔgêse hen nono aɔ erê wogé kwo pôn bi wo ge kay hen kwôy wo ôbi a uwôɔniɔni ré ba?

⁵Kiriɔa ôbi uwôɔni na, ôbi ayari da a tôri a naɔ yi derê.

⁶Aɔ kiriɔa ôbi eraɔ uwôɔ ba, dayrê miɔnéri men, bay kwari a men, aɔ kôlɔi iyôɔ ba: «Lêɔge yi derê naɔ en, wôsa en uwôɔ gemga wupê wo na ge kay hen niɔ.» »

⁷Menba, Jésu kôlɔi iyôɔ ba: «En kelêɔge, na hen iyôɔ a yi derê ré yé derômarã a wô kibi ôbi têriɔ pôn nêɔ wo bul cêgeri biɔ têriɔ tori, dê ka tôre denɔgêse kibi denɔgêse kaɔ bay lê anɔaɔ derôre ka ôriɔ doy belé cêgereɔi biɔ têriɔ toɔi ré hen.»

Gwosoy kwôlo gengiɔ sa selé to kuriɔ kay aɔ hô uwôɔniɔ

⁸«Iyore to yôɔ a naɔ selé môɔ aɔa ré to pôni ré kuriɔ kay aɔa hende ré dé tare bô lampa a men, labê bô iyére men, kibê kuriɔ kwôy wo hende uwôɔniɔ selé tore hende to hen né ba?

⁹Kiriɔa hende uwôɔ menba, dayrê miɔnére naɔ bay kware aɔ kôlɔi iyôɔ ba: «Lêɔge yi derê naɔ en wôsa en uwôɔ selé tiɔê to na kuriɔ kay hen niɔ.» »

¹⁰Menba, Jésu kôlɔi iyôɔ ba: «En kelêɔge, na hen iyôɔ a manê ka Emen ré lê yi derê wô kibi ôbi têriɔ pôn nêɔ wo bul cêgeri biɔ têriɔ tori.»

Gwosoy kwôlo gengiɔ sa kema mana wo ge kay aɔ bay hô uwôɔni

¹¹Jésu hô kôl gwosoy kwôlo dãɔgi kôl iyôɔ ba: «Gawra wo pôni naɔ kamni kaɔ impê wôô.

- 12**Kwo dê kôlij ibari iyôn ba: «Iban, ben aŋgañ cibré ka ju genge lê jeré ben kirija tum né nañ hen.» Menba, ibarji céji are bay ka hen.
- 13**Sem cêgi are bay ka ôbi uwôn hen menba, ôbi keléñ aŋgari bay ka hen añ henañ nañ larirji ôriñ kelañ sa iyére to ðaŋgi a ô mênê are bay ka hen kañ añ sa aŋgañ iyôn tôn a.
- 14**Kirija ôbi mêne are bay ka hen kañ kô niñ na, kurôn wo dami kuriñ sa terare hende to ôbi ô ya hen, menba, nimiré kuriñ upéri hare niñ.
- 15**Ôbi ô eŋgeré jé, iyé gawra wo pônî wo sa terare hende to hen a menba, gawra bi wo hen jéri ô gemé gwôsijô nono.
- 16**Bôri gey emê aŋga gwôsijô ôm hen niñba, kwônî biri ré.
- 17**Ôbi erem dé dé añ kôl iyôn ba: «Bay lê jé na yere iyeñ iyé iban a ôm emê gôlji tôn aña nôbi kurôn ré deren na men ba?»
- 18**Na erê ligi iban a, añ na kôli iyôn ba: «Iban, en li têriñ nañ Emen men, nañ ju a men.
- 19**En nêw wo jeré uwôgen kemam ré niñ. Niñba, ju bôren mega ôbi lê jé wom iyôn ði.» »
- 20**Ôbi hena ô ligi ibari a.» «Kirija ôbi baa kelañ tô menba, ibari gili menba, bô tu na tori añ ge jô kwini añ biri pêb a kabrêri a.
- 21**Menba, kemari kôli iyôn ba: «Iban, en li têriñ nañ Emen men, nañ ju a men. En nêw wo jeré uwôgen kemam ré niñ.»
- 22**Niñba, ibari kôlij manê kari iyôn ba: «Eranje nañ bargay ka dôri lew ken tôbri men, dôbêŋgeri gamañ kôbri a men, garbê têri a a men.
- 23**Buroŋge kema kelba wo uwor dô hen, ken duu na emêŋge lij yi derê,
- 24**wôsa keman wo nà ná, yi mega na ré ma iyôn aña ré hô gôl hen men, ôbi na ge kay niñba, en uwopni.» Menba, bay ay tô lê yi derê.»
- 25**«Kemari wo iyêri ré baa nono. Kirija ôbi uwo ða nañ iyére menba, toy né deré men, wôrê men.
- 26**Ôbi uwôge mana wo pônî eŋgereri mi a ré lê are ba?»
- 27**Menba, mana bi wo hen kôli iyôn ba: «Na yênem a uwo aña ibam né duu kema kelba wo uwori hen, wôsa ôbi ré uwo nañ derêri.»
- 28**Menba, bôri tari añ ôbi gey erê ira ré. Niñba, ibari so sa uwôlêri.
- 29**Menba, ôbi kôlij ibari iyôn ba: «En li jé nañ ju elê kwône, niñba, sa pôn iyôn kôba, en na kwôlê kem a ré. Men, kema kwa wônî iyôn kôba, ju ben en duu lij yi derê nañ milpên né a men.

³⁰Niɓba, kirija kemam wo hen wo na pô aɗgam ô mênê aɗ sa yébé hera menba, ju duu kema kelba wo uwori hen biri.»

³¹Menba, ibari kôli iyôn ba: «Keman, jôbi ju mô naɗ en kwôy kwôy men, aɗgaɗê kêm na kam a men.

³²Niɓba, dô bi na emêɗge men, na lêɗge yi derê wôsa yênem wo nà ná, na ma aɗa ré hô gôl hen men, ôbi na ge kay aɗ en hô uwopni.» »

Luk 16

Gwosoy kwôlo gengiɗ sa ôbi gemé are wop ôbi gwosore

¹Menba, Jêsu kôliɗ bay tôri iyôn ba: «Gawra wop ôbi upé wo pôni ôriɗ naɗ ôbi gemé upé wori bi wo hen. Bay ô kôli ôbi gemé upé wori bi wo hen ré mênê aɗgari.

²Menba, ôbi jé uwôgari aɗ kôli iyôn ba: «En toy kwôlê gaɗ gengiɗ sam. Gelen tô aɗgaɗê na gelé wôsa já yé ôbi gemé aɗgaɗê ré niɗ.»

³Menba, ôbi gemé aɗgari bi wo hen, kôl bôri a iyôn ba: «Na lê iyeɗ a ôbi iyéren ré dagen kini jé na ba? Yagê ré néén nê m né. Erê dôsé ré dii tayre.

⁴En hôn aɗga na lê, aɗ kirija ôbi dagen bô jé ba, bi biɗé ka pôni beren a yirji a.»

⁵Ôbi jé uwôgerê biɗé ka telare sarji a hen pôn pôn aɗ ôbi eɗgeriɗ kwo tumô hen iyôn ba: «Telare to gawra wupê na iyeɗ sam a ba?»

⁶Ôbi uwôli sara iyôn ba: «Na todelen wêɗ olibiyé arew.» Ôbi gemé are bay ka hen kôli iyôn ba: «Gel, magtubu tom a nà, mô tôɗ lew aɗ ju mênê kwo cay hen aɗ ju di ré na tôre bay.»

⁷Ôbi hô eɗgere kwo daɗgi iyôn ba: «A jôbi tom na iyeɗ ba?» Ôbi uwôli sara iyôn ba: «Na sewal kaw arew.» Ôbi gemé are bay ka hen kôli iyôn ba: «Gel, magtubu tom a nà, mô tôɗ lew ju mênê kwo cay hen aɗ ju di ré na tôre marge.»

⁸Menba, ôbi iyéy are na, den ôbi gemé are wop ôbi benare bi wo hen, wôsa ôbi li are naɗ gwosore. Ôbi a, biɗé ka sa terare a nà ré melên naɗ megêrji dê ka mô kirij ka perañgi a hen.»

⁹«Hena kené ôriɗ naɗ ari upé ka sa terare a nà ná, ken berij baliyare naɗ biɗé aɗ kirija ari upé bay ka hen naɗ niɗ ná, bay a berêɗge yirji a kirij ka yi naɗ kwiniɗi hen.

¹⁰Kwôni wo cube tiri sa aɗga dê ka yi kôbri a hen na, ka mêy kôba, ôbi a cibé tiri tôre a hen iyôn men. Niɓba, kwo cube tiri tô ka dê dê a naɗ geréri ré na, ka mêy kôba, ôbi a lê naɗ tô geréri ré iyôn a.

¹¹Hena aɗgaɗ upé ka sa terare a na kôba, ken li naɗ gerêrji ré hen ba, i a bêɗge gemé aɗgaɗ upé kaɗ tiri hen ba?

12Hena kené gem aŋga kwôni wo daŋgi dô ré hen ba, i a béŋge kaŋge kaŋ yernge ba?»

13«Mana pôn nêŋ a lê jé bij bay iyéryi wôô ré: dô ré ba, ôbi a tôrŋê kwo pôn aŋ perij kwo pôni, réba a dé yiri yi kwo pôni a aŋ kaŋê kwo pôni. Ka nê mê lê jé bij Emen men, gursu a men né.»

Kwôlo gay gay wo Jésu kôl
(Mt 11: 12-13, 5: 31-32, Mk 10: 11-12)

14Parisijêŋê ka gey gursu gaŋ hen toy kwôlê bi wo kê m hen iyôn menba, ayrêji Jésu.

15Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Kenbay ken li yernge môŋ ðijé kaŋ derôre iyôn tu gawré nijba, Emen hôn bôrŋge, aŋga gawra bô mega aŋga dami hen na, tu Emen a ba, na aŋgaŋ ijamê.»

16Menba, Jésu hô kôlji iyôn ba: «Tôô to Moyis naŋ kwôlo bay kibi Emen na, na aŋga ðijé na lij jé mera kwôy saŋ sa Ja ôbi lê batêm a. Aŋ ayij tôri kirij bay ka hen na, béré kwôli emê iyére to Emen uwôlij aŋ gawra wo yôn yôn ba, woge sé bôô naŋ néri.

17Derômaraŋ naŋ sa terare a dêji jerê lew, nijba ani ka tôô ka dê iyôn ley, kam aŋga cibij dê dê sara hen ley, ka a dôrij aŋ ba naŋ kwôy.»

18«Kwôni wo dage tamni aŋ eŋgij to daŋgi na, ôbi yij na yijare toŋ têrij hen men, kwôni wo eŋge iyore to kurôre dagere hen kôba, ôbi yij na yijare toŋ têrij hen a men.»

Gwosoy kwôlo gengij sa ôbi upé naŋ Lajar

19«Sa pôn gawra wo pôni na ôbi upé. Ôbi tôbe bargay ka gararji mê mê men, sôŋrij dô a men. Sa pôn pôn bô iyére tori a na, na emê naŋ yi derê.

20Lajar na ôbi nimré wo yiri kê m yi iyare men, kini merêri na kibi iyé ôbi upé bi wo hen a.

21Ôbi gey emê habelê kwô wo herij tô kibi ôbi upé hen, nijba, ôbi uwôn né. Garê kôba era sa lê tu iyare tori hende to hen men.

22Ôbi nimré bi wo hen ma aŋ bay emni menba, manê ka derômaraŋ sa ay tini ôrij ligi Abraham a. Ôbi upé kôba ma men aŋ bay emni.

23Kini merê bay temare a, kirija ôbi mô bô gusij a menba, ay tiri menba, gel Abraham naŋ Lajar kwari a.

24Menba, ôbi jô gura kôl iyôn ba: «Iban Abraham, bô tu ŋa tijê aŋ jé Lajar ô dôbê kema kôbri bô kam a aŋ era sa jalij tôn wôsa en gelij gusij bô tare a na.»

²⁵Menba, Abraham kôli iyôn ba: «Keman, erem mega wo na jeré mô bô ari upé a, kirija na ju baj sa terare a nà, menba, Lajar ba, na môrij bô nimrére a aj haw hen, bay jal bôri nà, menba, jôbi ju mô bô gusij a men.

²⁶Men, perêrŋge kenbay a naj nibay na, iyom wo dami yi ya aj kwôni wo gey hena si ligirni wô erê upéŋge ba, a nê mê ré men, kwo hena si legerŋge wô era si ligirni kôba, a nê mê ré a men.»

²⁷Ôbi upé na, kôli iyôn ba: «En uwôlem iban, jé Lajar iyé iban a

²⁸wôsa yênen baa bay ya, bi ré ô kôlji bi bay ré era kirij kaj gusij ka en môrij ya nà ré.»

²⁹Menba, Abraham kôli iyôn ba: «Magtubu to Moyis naj to bay kibi Emen naj ya, bi bay bi kwôlê sara.»

³⁰Ôbi hô kôli iyôn ba: «Ej ej, nê mê né tô iban Abraham, hena kwôni wo ma ré hô ligirji a ba, bay a uwôlê bô jalê sa têrij lêreji a.»

³¹Menba, Abraham kôli iyôn ba: «Hena bay ré toy kwôlê kibi Moyis a naj kibi bay kibi Emen ré ná, hena kwôni wo may ré ji si kampê kôba, bay a toyé kwôlê kibri a ré.» »

Luk 17

Jésu yêge ma bay tôri gengij sa are kwône

(Mt 18: 6-9,21-22, Mk 9: 42, Mk 11: 22-26)

¹Jésu kôlij bay tôri iyôn ba: «Are kwône ka a lê aj gawra a lij têrij môj môj. Nijba, gusij yi wô kwôni wo li aja megari ré kurij hen.

²Hena bay ré hari keram wo dami a tôri a, aj bay ré uwôli a bô cér a, kôba, na anja dê gôlij gusij to Emen a sa gili hena ôbi ré li kwo iya wôni ré kurij.

³Debêŋge sa têrŋge a.» «Hena yênem ré li têrij naj ju ba, ju kôli, hena ôbi ré uwôlem bô jalê ba, ju dî bôm jal sari a.

⁴Men, hena tu tare pôn a ôbi ré li têrij naj ju têê jurgem aja têê jurgem iyôn a ôbi ré uwôlem bô jalê na, ju dî bôm jal sari a.»

⁵Bay jé kôlij Kelma iyôn ba: «Bi bi ayê bôwoni ô tumô.»

⁶Kelma kôl iyôn ba: «Hena henaŋ ayê bôwonge ré dê mega gusij siwre iyôn aja henaŋ kené kôlij gurô wo hen iyôn ba: «Dôrij naj hanêm ju ô débê bô cér a» na, ôbi a bê kwôlê sara.»

Jé wo mana a lê

⁷«I a perêrŋge hen a, ré ôrij naj mana wo uwo tô yagê ley, tô gemé lari a ley ba, a kôli iyôn ba: «Era lew ju sa ôm are ba?»

⁸Ôbi a kôli na iyôn ba: «Ô ju ô lê emê ben, tôte bargay kañ cé emê añ kiriña na emê men, yê men, nij na, jôbi ju ô emê men, yê men, ham nij ré ba?»

⁹Hen ba, bay diini wô jé bi wo bay kôli ré li hen ba?

¹⁰Kenbay kôba, kiriña ken li aña kêm ka Emen kelênge kené li hen na, kelênge iyôn ba: «Nina bay jé d'én iyôn nini li aña Emen kelêni niné li mera.» »

Jésu berare bay terbare môj

¹¹Jésu ay si jengê Samari nañ Galilé wô erê Jérusalêm.

¹²Kiriña ôbi bij sa iyére to pôni a menba, bay terbare môj jôrji kwini. Bay debu sêd wolé.

¹³Bay kôli kañ a ta kôl iyôn ba: «Rabi, Jésus, bô tu na toni men.»

¹⁴Menba, Jésus gelji menba, kôlji iyôn ba: «Ô ken ô gelij bay bê kwôbe yerŋe bi ôbi hôn wo kené berare.» Kiriña bay ô menba, bay berare.

¹⁵Kiriña kwo pôni gel wo d'iré berare hen iyôn menba, bulo hera heram Emen nañ tôri to dami.

¹⁶Ôbi jubu gubari dij kwini tôñ tumô Jésus a liri dosé, gawra bi wo hen na, na kwo Samari.

¹⁷Menba, Jésus engereri iyôn ba: «Ken berare môj kêm né ba? Menba, ka denŋése hen yôn ba?»

¹⁸Kwôni pôn iyôn perê ka denŋése a hen erem wô heramê Emen né: añ na kerga wo nà, a hera mera!»

¹⁹Menba Jésus kôli iyôn ba: «Hena ta ju ô. Ayê bôô wom berarem.»

Sa wo emê iyére to Emen

(Mt 24: 3-42)

²⁰Menba, Parisiñêñê engererij Jésus iyôn ba: «Wulê wo yôn a emê iyére to Emen hende to hen ré sañ ba?» Menba, Jésus kôlji iyôn ba: «Emê iyére to Emen a sa mega aña ken gel nañ turŋe hen né.

²¹Kwôni a kelê: «Gel, ôbi a nà», «ôbi a yañ» hen iyôn né. Henênge wo emê iyére to Emen ré perêrŋe a nà nij.»

²²Menba, Jésus kôlij bay tôri iyôn ba: «Wulê wo era hen na, ka ôrij doyi gelen nôbi Kema Gawra sa pôn nêñ iyôn hañge kôba, ka gelen ré.

²³Menba, bay a kelênge iyôn ba: «Ôbi ná nà», «ôbi ná yañ.» Erênge ré men, ken jaar ré a men.

²⁴Wôsa kiriña emen wulañ ba, berare derômarañ kêm añ bijé kêm gel hen iyôn na, wulê wupê nôbi Kema Gawra kôba, a gelij na hen iyôn men.

²⁵Nijba, pa dema wulê bi wo hen ré sa tô ná, na gelij gusij damañ men, bijé ka haw hen a kapen a men.

²⁶Wulê wo nôbi Kema Gawra na herañ hen na, are a yé mega na yij bô wulê wo Nowé a iyôn.

²⁷Bijé na ôm men, yi men, enğij yirji men, dî kamniji kap yébé enge impê a men, kwôy wulê wo Nowé sij bô bato tori a menba, kam bélem sa ay kirij añ bijé kêm ma.

²⁸Men, mega wulê wo Lôt iyôn na, bijé na ôm men, na yi men, ka na kel men, ka na dî gara men, ka na ban men, ka na dî iyére men.

²⁹Nijba, wulê wo Lôt sij añ Sodôm a menba, Emen bi tare nañ pudur mega to bunu a iyôn hena derômarañ a uwônge añ derji kêm añ.

³⁰A yé gelij hen iyôn wulê wo nôbi Kema Gawra na gelé yen nô.»

³¹«Wulê bi wo hen na, kwôni wo mô tô tunu a nô ba, bi era ira wô erê ayê ani bô iyére tori a ré nij men, kwôni wo debe bô yagê ba bi hera uwo ré nij.

³²Erménge sa aña na sa sa tami Lôt a hen.

³³Kwôni wo gey gemé yiri ba, a mênêri men, kwo mênêri ba, a gôlij nañ dî men.

³⁴En kelênge bô yoyre hende to hen na, bijé wô yi sa kalañ a bem ba, kwo pôn a ayij menba, kwo pôn a baa tôñ men.

³⁵Yébé wô a debé uwoyé kuré bem menba, to pôn a ayij menba, to pôn a baa tôñ. [³⁶Impê wô a debé yagê bem menba, kwo pôn a ayij menba, kwo pôn a baa tôñ.]»

³⁷Menba, bay tôri engereri iyôn ba: «Na yôn a are bay ka hen ré yé ya ba?» Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Na kirij ka temay are yi ya a, dunu ré dañ ya men.»

Luk 18

Gwosoy kwôlo gengij sa iyore toñ mamne nañ ôbi jerê kwôlê

(Mk 7: 24-30, Lk 11: 5-10, Esay 62: 6-7)

¹Menba, Jêsu hô kôlji gwosoy kwôlo dañgi wô geléji bi bay ré uwôl Emen ta ta dîba, bi bay ré dî bôrji mêné ré.

²Ôbi kôlji iyôn ba: «Sa iyére to pôn a na, ôbi jerê kwôlê wo pôn mô ya, ôbi hariñ Emen né men, erem sa kwôni a ré a men.

³Mamne to pôn mô sa iyére hende to hen men, hende era sa pôn pôn sa kôli iyôn ba: «Jerêni kwôlê woni nibay nañ ôbi baren wo na.»

⁴Têê kwône ôbi kaŋ menba, ôbi kôl iyôn ba: «Hena ené hariŋ Emen né men, erem sa kwôni a ré a men, kôba,

⁵wô dôyrê wo mamne hende to hen dôyren hen na, naa jerê kwôlê bi wo hen biji aŋ bi hende hera sa dôyren ré niŋ.» »

⁶Kelma hô kôlji iyôn ba: «Toyénge dô kwôlo ôbi jerê kwôlê bi wo habiŋ hen kôl hen.

⁷Hen ba, Emen dem a ré jerê kwôlê biŋ biŋé ka ôbi tôrji ka sôm uwôgeri yoyre naŋ tu tare hen bi ôbi ré lê naŋ ci hen ré ba?

⁸En kelênge, ôbi a hena lew jerê kwôlê bi wo biŋ biji. Niŋba, kirija nôbi Kema Gawra na bulo hera ba, na upé ayê bô wôni sa terare a nà pa pa ba?»

Gwosoy kwôlo gengiŋ sa Parisiŋê naŋ bay engé wôgê

⁹Jésu hô kôl gwosore to đangi wô sa biŋé ka bô yirji môŋ ciré na kaŋ derôre tu Emen a aŋ bô megêrji môŋ ani ré hen.

¹⁰Ôbi kôl iyôn ba: «Biŋé wôô ôrji bô iyéy Emen a wô uwôlê Emen, kwo pôni na Parisiŋê men, kwo pôni na ôbi engé wôgê men.

¹¹Kwoŋ Parisiŋê hen, đebu ta aŋ uwôl Emen kôl iyôn ba: «Emen, en lêm dosé wôsa en yi mega tô gawrê ka baa hen ka na bay gemsare men, bay bô habrê men, bay wônij wônijare toŋ iyôn a tôŋ hen né men, en yi môŋ ôbi engé wôgê wo hen né a men.

¹²En jôriŋ bôn kurôn têê wôô bô demas a men, en bi kibi aŋga môj kaŋê kêm ka en uwôŋ hen a men.»

¹³Menba, ôbi engé wôgê dô tôri sêd aŋ, aŋ berê kirij si derômaraŋ kôba, ôbi gey ré, niŋba, sê deŋgôri bera bera kôl iyôn ba: «Emen, bô tu ŋa tiŋê wôsa ena ôbi têriŋ.»

¹⁴En kelênge, ôbi hô iŋ sari seŋge wôsa têriŋ tori dôriŋ sari a, niŋba, kwoŋ Parisiŋê hen na, tori dôriŋ sari a ré, wôsa kwôni wo dô sari ta ba, bay a đeréri tôŋ men, kwo dôbe sari ba, bay a biri derê sari ta men.»

Jésu tô kibri sa kamrê

(Mt 19: 13-15, Mk 10: 13-16)

¹⁵Biŋé eraŋ naŋ kamrê ka dê dê bi Jésus ré uwôl kôbri sarji a. Kirija bay tôri gel hen iyôn menba, bay nay biŋé bay ka hen.

¹⁶Niŋba, Jésus biji bay eraŋ naŋ ci aŋ kôl iyôn ba: «Đeŋge kamrê era yen a, điba, ken jôreŋgeji ré, wôsa emê iyére to Emen yi gengiŋ sa biŋé ka yi mega kamrê bay ka hen iyôn.

¹⁷Na tu kwôlê a ené kelênge hen, kwôni wo gey bi Emen né yi kelma wori mega kema wo dê liŋ hen iyôn ré na, ôbi a ulê têri bô emê iyére tori a ré kwôy.»

Kema mana wonj ôbi upé

(Mt 19: 16-30, Mk 10: 17-31)

- 18**Menba, kelma wo Jubnê wo pôni engerij Jêsu iyôn ba: «Rabi wo dôri, na mi a ené lê aya ené môrij tu geɲ naɲ kunun ba?»
- 19**Menba, Jêsu kôli iyôn ba: «Wô mi a jeré uwôgen kwo dôri ba? Kwôni wo dôri naɲ Emen pôn nêɲ a na kwo dôri.
- 20**Ju hôn tôô to Emen na ay kôl iyôn ba: «Yij yijare toɲ têrij ré men, duu temare ré men, gômse ré men, kôl kwôlê wonj benare di sa biɲé ré men, biɲ ibam naɲ yom kwôlê a men.» »
- 21**Menba, ôbi uwôli sara iyôn ba: «En li tôô hende to kêɲ hen naɲ kampên yeɲ.»
- 22**Kirija Jêsu toy hen iyôn menba, kôli iyôn ba: «Aɲga pôni bam ya, kel are upé kam aɲ, aɲ larirji ba, ju céɲ bay nimré aɲ já upé ari upé derômaraɲ a menba, jôbi ju era tôn a.»
- 23**Kirija ôbi toy hen iyôn menba, tiri mène damaɲ, wôsa ari upé kari mê gaɲ.
- 24**Jêsu bôri aɲ kôl iyôn ba: «Sé bô emê iyére to Emen a na, iyére naɲ bay upé.
- 25**Jambal a sé lew si tu iyom libra, gôlij ôbi upé bi ré si bô emê iyére to Emen a.»
- 26**Biɲé ka mô ya toy hen, kôl iyôn ba: «Iyôn nij ba, i a upé gelê ba?»
- 27**Jêsu kôl iyôn ba: «Aɲga gawra nêɲ lê ré ba, Emen nêɲ lê.»
- 28**Piyêr kôl iyôn ba: «A nibay ka nini déɲ ari upérni kêɲ aɲ eraɲ tôɲ a hen ba, kwoni ba, a yé iyeɲ ba?»
- 29**Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené ena kelêɲge hen, hena kwôni ré déɲ iyére tori, tamni, yêni, balêri, naɲ kamni wô sa emê iyére to Emen na,
- 30**a upé dê ka hen haw hen kirij bay ka hen, aɲ wulê wo daɲgi a ba, ôbi a merê tu geɲ naɲ kwini a men.»

Jêsu hô kôl têê subu wori kwôli temayri naɲ kwôli jê sé wori kampê

(Mt 20: 17-19, Mk 10: 32-34)

- 31**Jêsu ôrij naɲ bay tôri ka môj kibi wôô hen wolé aɲ kôlji iyôn ba: «Nana erêɲge na Jérusalêm a hen aɲ kwôlo bay kibi Emen na li bô magtubu a gengij san nôbi Kema Gawra hen na, ariri a lij.
- 32**Wôsa bay a nôgen biɲ biɲé ka na Jubnê ré hen aɲ bay a ayren men, teren men, teben kalê tun a a men.
- 33**Kirija bay a sên menba, bay a deren aɲ sa wôô, subu tori menba, na jê sé kampê.»

³⁴Menba, bay tôri hôn bô kwôlo ôbi kôlji hen né, wôsa bô kwôlê hen iyêre nañ ci añ bay hôn kwôlo Jêsu dâ kelê hen né.

Jêsu berare ôbi tu tij wo pônî Jérîko

(Mt 20: 29-34, Mk 10: 46-52)

³⁵Jêsu era ba dâ nañ Jérîko menba, ôbi tu tij pônî mô bêngê geré wô uwôlê are.

³⁶Ôbi toy né kwônê bîjé ka ô hen menba, ôbi engere ré na mi ba?

³⁷Menba, bay kôli iyôn ba: «Na Jêsu wo Najarêt a erê hen.»

³⁸Menba, ôbi uwôgiri kañ a ta kôl iyôn ba: «Jêsu, kuŋga kelma Dabid, bô tu ja tijê.»

³⁹Bîjé ka ô tumô hen ôni bi ôbi ré wôm tôn, niñba, ôbi hô ôm nañ néri a, kôl iyôn ba: «Kuŋga kelma Dabid, bô tu ja tijê.»

⁴⁰Jêsu dëbu tôn añ kôl bay ré erañ nañ dî. Kirîja ôbi era dâ menba, Jêsu engeneri iyôn ba:

⁴¹«Na mi a jeré gey bi ené li bem ba?» Menba, ôbi kôli iyôn ba: «Kelma, en gey gelé kirîj.»

⁴²Menba, Jêsu kôli iyôn ba: «Gel kirîj. Ayê bôwom gôlîj nañ ju.»

⁴³Menba, kirîj bay ka hen na, ôbi gel kirîj añ ô tô Jêsu a heramiñ Emen. Bîjé kêm ka gel hen iyôn menba, bay heram Emen men.

Luk 19

Jêsu ô iyé Jasé

¹Jêsu sa bîj Jérîko menba, way perê iyêre ôriñ hen iyôn menba,

²kirîj bay ka hen na, gawra wo pônî bay uwôgeri Jasé ôbi na ôbi sa bay engé wôgê men, na ôbi upé a men.

³Ôbi woge dîré gelé i a ré na Jêsu ba, niñba, ôbi nêmené, wô kwônê bîjé wôsa ôbi na menay.

⁴Ôbi ge tumô ô dâyé bô bôlîj a wô gelé Jêsu, wôsa ôbi a ayê na si kirîj bay ka hen.

⁵Kirîja Jêsu sa kirîj bay ka hen menba, ay tiri gili menba, kôli iyôn ba: «Jasé, herbo tôn lew, na erê wulê iyêre tom a kemnêj.»

⁶Jasé herbo tôn lew añ bô Jêsu yiri a nañ yi derê.

⁷Kirîja bîjé gel hen iyôn, menba, bay namniñ kôl iyôn ba: «Na iyé ôbi têriñ a, ôbi ré ô yé ya.»

⁸Menba, Jasé hena débu ta kôlij Kelma iyôn ba: «Na bij bay nimré kwa ari upéren men, hena na ené ôm aŋga kwôni wugem ba, na hô têbri hôrij tê pôrbu.»

⁹Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Kemnêŋ bijé ka bô iyére to na uwôn gelê wo Emen, wôsa ôbi kôba, na kuŋga Abraham men.

¹⁰Na iyôn a, nôbi Kema Gawra ené era na wô wogé ka ge kay hen wô gôlij nap ci.»

Gwosoy kwôlo gengij sa lôr

(Mt 25: 14-30)

¹¹Mega wo bijé toy kwôlê bi wo hen iyôn na, Jésu kôlji gwosoy kwôlo daŋgi. Ôbi baa da nap Jérusalêm menba, bay kôl yaŋ ba emê iyére to Emen ré gelé yere tirji a haw hen a men.

¹²Ôbi kôl iyôn ba: «Gawra wo pôni balêri na kilmé ô sa iyére to kelangi bay ré ô dôbri kenare sari a dema diré hera tô.

¹³Pa dema ôbi ré ô tô na, ôbi uwôga manê kari môj aŋ céji lari woj lôr pôn pôn aŋ kôlji iyôn ba: «Lijge jeŋga kwôy wo na uwoj.» Menba, ôbi ô hari nij.

¹⁴Nijba, kelma bi wo hen na, bijé geyri ré, menba, bay jé bijé tôri a kôl iyôn ba: «Nini gey bi ôbi ré emêni ré nij.» »

¹⁵«Menba, kirija ôbi bulo hera tô engé kenare tori hende to hen na, ôbi jé uwôga manê ka ôbi na biji lari hen, diré gelé mi a bay ré lij nap gursu hende to hen ba.

¹⁶Kwo tumô era aŋ kôli iyôn ba: «Kelma, lôr wom bi wo pôn hen na, en hô uwoj megari môj a sara.»

¹⁷Menba, ôbi kôli iyôn ba: «Dô ju na mana wo dôri. Mega wo ju cubu tum dô sa aŋga dê a dô hen iyôn na, na bem iyére môj ju ôm.»

¹⁸Kwo jôgij wô era aŋ kôli iyôn ba: «Kelma lôr wom bi wo na ju ben hen na, en hô uwôn kamni bay a sara.»

¹⁹Menba, ôbi kôli mega wo ré kôlij kwo tumô hen kôl iyôn ba: «Jôbi ju ôm iyére bay.»

²⁰Kwo daŋgi era aŋ kôli iyôn ba: «Kelma gel lôr wom bi a na, en uwôbere wolé bô kibi bargay a.

²¹Wôsa en hare wôsa ju na kwôni wo maŋi: lôr wo ju bi gem né kôba, ju uwôn men, ju ci ré kôba, ju wal a men.»

²²Menba, ôbi kôli iyôn ba: «Na kwôlo si kem a, a ené jôrij kwôlê sam a, jôbi wo habij bi wo hen. Ju hôn wo ené na gawra wo maŋi men, lôr wo ené bi gemé ré kôba, ené uwôn men, ené ci ré kôba, ené wal a men.

²³Hen iyôn ba, wô mi a jeré ô bê lari wupê iyéy geméri a ré ba? Añ heraren na ba, ené engé nañ kamne a sara a ré ba?»

²⁴Menba, ôbi kôlij biñé ka ðube kirij bay ka hen iyôn ba: «Engéngé lôr bi wo hen kôbri a añ, ken bij kwo ôrij môj hen a.»

²⁵Bay kôli iyôn ba: «Kelma, ôbi ôrij môj nij.»

²⁶Kelma na kôlji iyôn ba: «En kelêngé kwôni wo nañ upé bay a hô biri a sara. Nijba, kwo ari upé kari lôg hen na, bay a derê bay ka lôg hen kôbri a añ sôn.»

²⁷Kwo bay baren ka na gey bi ené ômji ré hen na, erange nañ ci na, ken derji tun a nâ.» »

Anğa biñé li wô sa wo Jêsu Jérusalêm a

(Mt 21: 1-11,15-17, Mk 11: 1-10, Ja 12: 12-16)

²⁸Kirija Jêsu kôl kwôlê bi hen iyôn nij menba, ôbi dô tumô biñé na wô erê Jérusalêm a.

²⁹Kirija ôbi ba ða nañ Bêtpajé nañ Bétani a men ka yi si kwa Keram wo Olibiyé a hen menba, Jêsu jé bay tôri wôô,

³⁰añ kôlji iyôn ba: «Erêngé iyére to tumôrngé hen, kirija ken bij na, ka upé kema kura hariñ tôn wo kwôni dayri sa pôn né tô, bisirêngeri ken erap.»

³¹Añ hena kwôni ré kelêngé iyôn ba: «Wô mi a kené busereri ba?» Ba ken kôl iyôn ba: «Na Kelma a geyé.» »

³²Bay jé bay ka hen ôrji menba, uwonji are kê m mega bi wo Jêsu ré kôlij hen iyôn.

³³Kirija bay ca buseré kema kura bi wo hen menba, bay iyéri engeri iyôn ba: «Wô mi a kené buser kema kura wo hen ba?»

³⁴Menba, bay uwôlji sara iyôn ba: «Na Kelma a geyé.»

³⁵Menba, bay erap nañ kema kura bi wo hen bij Jêsu añ bay bi bargay kaji cêgeri a añ Jêsu ðay sara.

³⁶Añ geré wo ôbi ay hen na, biñé bi bargay kaji tôn tô geré tumôri a.

³⁷Ôbi ba ða nañ Jérusalêm kirija ôbi herbo sa Keram wo Olibiyé a menba, bay tôri kê nañ kwônêrji ayji kibi Emen kañ a ta nañ yi derê wô anğan giñê kê m ka bay gel hen.

³⁸Menba, bay kôl iyôn ba: «Bi terê kibi yi wô sa Kelma wo era nañ hini Kelma Emen hen. Bi hô jalê yi derômaran a men, bi ayê kibi yi wô sa Emen men.»

³⁹Parisipêrê ka pônî perê kwônê biñé hen kôlij Jêsu iyôn ba: «Kelma nay bay tôm bi bay ré wôm karê gura tôn.»

⁴⁰Ôbi uwôlji sara iyôn ba: «En kelênge, hena bay ré wôm tôñ ba, na jerew a karê gura.»

Jésu sôm wô sa Jérusalêm

⁴¹Kiriña ôbi ba da nañ Jérusalêm añ kiriña ôbi ay tiri gele menba, ôbi sôm wô sare.

⁴²Añ ôbi kôl iyôn ba: «Mini kôba, henañ meré hôn wo wulê bi wo hen aña ré béré bô jalê hen, niñba Emen bi teré tij sara haw hen.

⁴³Kworé mini ba, wulê wo era hen na, bay bare karê a méré sarê men, bay a gasererê si na si na a men.

⁴⁴Bay a mênênge yôd añ mini nañ bijné ka bôrê a men, bay a dé keram wôni baa ta sa megari a sa iyére toré ré, wôsa me hôn wulê wo Emen erañ wô sarê hen né.»

Jésu dage bay dé gara bô iyéy Emen a

(Mt 21: 10-16, Mk 11: 15-19, Ja 2: 13-22)

⁴⁵Menba, Jésus ô derô haba wo iyéy Emen a añ dage bijné ka dí gara hen.

⁴⁶Ôbi kôlji iyôn ba: «Lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Iyére tijê a yé iyéy uwôlê Emen» menba, kenbay ken ay lij kini merê bandi.»

⁴⁷Ôbi gelij bijné are sa pôn pôn iyéy Emen a. Damné kañ bay bê kwôbe nañ bay derê tô tô to Emen wogeji geré bi ciré diiri, men kilmé kañ bay sa bijné kôba, na hen iyôn men,

⁴⁸niñba, bay uwôn kwôlê wôni woñ diri sari a ré, wôsa bijné kê m dôbe marji toyij kwôlê wori.

Luk 20

I a bijn Jésus tôô ba?

(Mt 21: 23-27, Mk 11: 27-33)

¹Wulê wo pôni a na, Jésus gelij bijné are derô haba wo iyéy Emen a añ uwôlij béré Kwôlo Dôri menba, damné kañ bay bê kwôbe men, bay derê tô tô to Emen nañ bay sa bijné saji.

²Añ bay kôli iyôn ba: «Kelêni na nañ tôô to yôn a jeré lij are bay ka hen men, i a bem tôô hende to hen a men, ba?»

³Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Nôbi kôba na engerênge kwôlê pôn men. Kôlênge:

⁴batêm to Ja na lij bijné hen na, hena na derômarañ a laba hena na ligi gawrê dí ba?»

⁵Bay kôlij perêrji a iyôn ba: «Hena nana kôl: «Hena na derômarañ a» ba, ôbi a kelê: «Wô mi a na kené bi bônge sari a ré ba?»

⁶A hena nana kôl na to gawrê ba, bîjé a gôbêna deré wôsa bay hôn wo Ja ré na ôbi kibi Emen.»

⁷Menba, bay kôli ciré hôn kirij ka tôô tori hende to hen ré henaj ya hen né.

⁸Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Nôbi kôba, na kelênge na naj tôô to yôn a ené lij are bay ka hen né men.»

Gwosoy kwôlo gengij sa bay yagê tijador kaj bay bô habré

(Mt 21: 33-46, Mk 12: 1-12)

⁹Menba, Jésu kôlij bîjé gwosoy kwôlo pôni kôl iyôn ba: «Gawra wo pôni yage tijador, ôbi bîj bay yagê tijador yagê wori bi wo hen aj bay têbri naj geserê geserê aj dij yiri ôrij kergare to kelangi aj wula gan.

¹⁰Kirija wulê néere nêmen nij menba, ôbi jé mana wori ô uné bay yagê tijador hende to hen bi bay ré biri kwa yêre tori men. Nijba bay sê mana bi wo hen aj dageri hô kôbri seŋge.

¹¹Ôbi hô jé mana wo daŋgi menba, ôbi kôba, bay sêri men, tiréri a men aj bay dageri hô kôbri seŋge.

¹²Ôbi hô jé mana wo daŋgi wo jôgij têtê subu sôn menba, ôbi kôba, bay sêri iyare aj dageri.

¹³Ôbi iyéy tijador na kôl iyôn ba: «Na ba, na lê iyeŋ ba? Na jé keman wo en geyri hen. Dô ré ba, ôbi ba, bay a kemnaj tini tô.»

¹⁴Nijba, kirija bay gili hen iyôn menba, bay kôl iyôn ba: «Na ôbi emê cibré ibari ôbi a na. Na derêŋgeri aj na banje naj anjan cibré bay ka hen.»

¹⁵Bay biri bô yagê ôrij wolé aj bay diiri.» «Hen ba, ôbi iyéy tijador hende to hen a liji iyeŋ nij ba?

¹⁶Ôbi a era naj yiri sa deré bay yagê bay ka hen aj bîj ka daŋgi yagê bi wo hen.» Kirija kwônê bîjé toy hen iyôn menba, bay kôl iyôn ba: «Eŋ eŋ, a yé hen iyôn né kwôy.»

¹⁷Jésu bôrji tirji a aj kôlji iyôn ba: «Kwôlo kôl iyôn ba: «Keram bi wo bay dé iyére na kajni hen na, ôbi a hô yé keram woj dé tô iyére » hen ba, bôri na iyeŋ ba?

¹⁸Kwôni wo yôn yôn wo kurij sa keram bi wo hen a na, gerjéri a tij men, kwo keram bi wo hen kurij sari a ba, a hederéri men.»

Bay sél Jésu wô sa têbê wôgê wo kelma wo dami Sésar

(Mt 22: 15-22, Mk 12: 13-17)

¹⁹Bay derê tô tôô to Emen naj damné kaj bay bê kwôbe woge bi ciré beré Jésu kirij bay ka hen, nijba, bay harij bîjé. Bay hôn dô wo gwosore to ôbi ré kôl hen na, ré gengij na sarji.

²⁰Ayiñ tôri wulê bi wo hen na, bay bôri jô jô menba, bay jé bijné ka li yirji môñ ciré na kap bay lê are nañ gerérji hen ligi Jésu a wô beréri sa kwôli kelêri a ô bijn bay emê sa iyére.

²¹Bay engereri kwôlê kôl iyôn ba: «Rabi, nini hôn wo kwôli kelêrem men, gelé angam men na, na kwôlê wop tiri men, ju dô tu kwôni ré men, ju gelij bijné are nañ geré kwôlo Emen wop tiri a men.

²²A têbê wôgê wo kelma wo dami Sésar ba, tôô kôl niné têbe laba, niné têbe ré díba?»

²³Jésu hôn gwosore toji hende to hen menba, ôbi kôlji iyôn ba:

²⁴«Benge selé pôn nà na gelé. Sa kwôni wo yi hen men, anga bay dí yéé hen a men ba, na ka i ba?» Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Na to kelma wo dami Sésar.»

²⁵Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Dô, anga na ka Sésar ba, ken bijn Sésar, anga na ka Emen ba, ken bijn Emen.»

²⁶Bay nêñ beréri tu bijné sa kwôlo ôbi kôl a hen né men, tiniiji ge kay añ bay wôm tôn mera.

Sadusiñêñê engere kwôlê gengij sa jê sé wo bijné ka ma

(Mt 22: 23-33, Mk 12: 18-27)

²⁷Bijné ka pôni bay uwôgeji Sadusiñêñê. Bay na bijné ka bi bôrji sa jê sé wo bijné ka ma a ré. Menba, ka pôni eraji ligi Jésu a engeriri kwôlê kôl iyôn ba:

²⁸«Rabi, Moyis na kelêna iyôn ba: «Hena kwôni wo yêni ré ma aña ré dí tamni mamare aña hende ré yê ré tô na, ôbi enje yêñ kamrê bijn yêni wo ma hen.»

²⁹Nij na, bijné ka pôni na jurgem tô yêniñare a. Kwo iyêri enje iyore yê ré tô menba, ma.

³⁰Kwo têê wôô men,

³¹kwo subi enji turgôrji hende to hen iyôn kwôy jurgem toji hende to hen nijba bay yêñ ré tô menba, maji kêm.

³²Cêgerji kelôg menba, iyore hende to hen ma a men.

³³Iyore hende to hen na, kirijna bijné ka ma a jê sé ba hende yé tami i pôn ba? Wôsa bay jurgem toji hende to hen na na kwôrnêre.»

³⁴Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Gawrê ka sa terare a na, engin yirji.

³⁵Nijba, ka Emen bôrji mega bijné ka díré biji gelê wo a era hen na, kirijna bijné ka ma a jê sé kamñê hen na, bay a engin yirji ré.

³⁶Bay a ma ré nij a men, wôsa bay yi mega manê ka derômarañ a iyôn. Bay na kam Emen wôsa Emen biji ji si kamñê nij.

³⁷Wô jê sé wo bîjé ka ma na, Moyis kôba, na gel wo bay ré sa jê sé. Kwôlo ôbi na li bô magtubu a gengij sa kwôli germé ka yi môj tare iyôj hen, aŋ ôbi uwôge Kelma Emen na kwo Abraham, kwo Isak naŋ kwo Jakwôb.

³⁸Hena Emen ré na Emen wo kwôni na, gel wo kwôni bi wo hen ré mô tu gey, dîba, ôbi na Emen wo ka ma hen né. Wôsa tiri a na bîjé kêm mô tu gey.»

³⁹Bay derê tô tô to Emen ka pôni kôli iyôj ba: «Kelma ju kôl dô.»

⁴⁰Aŋ bay hare engeréri kwôlê sa ani kani a nij.

Krist na Kelma wo Dabid men, kuŋgari a men

(Mt 22: 41-46, Mk 12: 35-37)

⁴¹Menba, Jêsu kôlji iyôj ba: «Bîjé li iyeŋ aŋa kené kôl Krist, kwo Emen dôri hen ré na kuŋga kelma Dabid ba?

⁴²Wôsa Dabid naŋ yiri kôba kôl bô magtubu toŋ kurôj to cay a kôl iyôj ba: «Kelma Emen na kôlij Kelma wujê iyôj ba: «Sa mô sa kôben woŋ gusurô a,

⁴³kwôy wo na bîj bay barem a yé aŋaŋ sêlê têm.» »

⁴⁴A hena Dabid ré uwôgeri Kelma, ba a lê iyeŋ a ôbi ré yé kuŋgari sôj ba?»

Jêsu yêge maa bay tôri wôsa bay derê tô tô to Emen

(Mt 23: 1-36, Mk 12: 37-40)

⁴⁵Jêsu kôlij bay tôri tu bîjé ka mô toy kwôlê hen iyôj ba:

⁴⁶«Berêŋge dô wô bay derê tô tô to Emen ka gey palê naŋ bargay ka yêŋnê ka ré gel wo ciré na ka damné hen men, gey bi bîjé ré liji dosé yôd yôd tu wolé men, kirij ka tumô bô iyéy dapare a men, kini emê are a a men hen.

⁴⁷Men, bay gey emê yébé kaŋ mamê men, uwôlji Emen jô kibi ré hen a men na, Emen a ulê kwôlo dami sarji a.»

Luk 21

Ari bé ka mamne toŋ hendi nimré bi

(Mk 12: 41-44)

¹Jêsu bô kirij kwari a menba, ay tiri geliŋ bîjé ka eraŋ naŋ aŋaŋ baliyare kaji sa bi kirij ka bay bîj lari a hen. Bîjé bay ka hen na, na bay upé kêm.

²Ôbi gel iyore to pôni to na mamne toŋ hende nimré kôba, era sa bi kam selé tore wô to nêni ani ré hen men.

³Menba, Jêsu kôl iyôj ba: «Na tu kwôlê a ené ena kelêŋge hen, mamne toŋ hende nimré hende to hen na, bi dê bîjé bay ka hen kêm.

⁴Wôsa bîjé bay ka hen kêm hen, bi na gursu to bay ôrij doyre ré nij hen, nijba, hende ba, bi na lari kêm wo hende ôrij doyri wô kelij aŋaŋ emêre hen.»

Jésu uwôl béré kwôli mênê iyéy Emen

(Mt 24: 1-2, Mk 13: 1-2)

⁵Kiriña bijné ka pônî kôl kwôli iyéy Emen nañ keram wo dôri wo bay dîñ hen men, are kê m ka bay bi wô panij bôre hen a men ré dô menba, Jésu kôlji iyôn ba:

⁶«Are bay ka ken gel hen na, wulê wo era hen na, keram wôni wo a ba, ta sa megari a ba, nañ, bay kê m a mênij.»

Ari bô emê nañ gelinare gusij

(Mt 24: 3-14, Mk 13: 3-8)

⁷Bay engereri iyôn ba: «Kelma, kelêni kirij ka yôn a are bay ka kê m hen ré sa ba? Men, na mi a gelé mega wo are bay ka hen ré ca sa nij ba men.»

⁸Menba, Jésu kôl iyôn ba: «Berê nge dô, bi kwôni lamê nge ken ge kay ré, wôsa bijné kwône a ayê henen a na kelê: «Na nôbi a na Krist, kwo Emen dôri hen» men, «Wulêri sa nij» a men na, ken ô tôrji a ré.

⁹Kiriña ken toy kwôli kumbul nañ kwôli bijné ka kañ Kelma woji ô m na, dênge bônge hare ré, wôsa are bay ka hen a sa môj môj dem nijba, na ger né wulê bi wo hen né tô.»

¹⁰Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Tô yê pôn a lê kumbul nañ kwo danji men, emê iyére to pôn a sêj nañ to danji men,

¹¹yebaginare terare to dami dami a yé men, kurôn nañ ô mpare a yé nañ sa iyére iyére men, a n ga li harê harê nañ a n gañ gijê ka li harê harê a yé derômaran a men.»

A n ga a sa sa bay tô Jésu a

(Mt 10: 17-22, Mk 13: 9-13)

¹²«Nijba, pa dema are bay ka hen ré sa tô na, bay a perê nge men, bay a gelê nge gusij men, bay a ôrij nañ ken tumô bay jerê kwôlê ka bô iyéy dapare a men, bay a ôrij nañ ken dan gay a men, tumô kilmé ka damné a men, tumô bay emê sa iyére a men, wô kibi henen.

¹³Are bay ka kê m hen a bê nge na geré ulê béré Kwôlo Dôri.

¹⁴Kiriña bay ôrij nañ ken tumô bay jerê kwôlê na, ken erem wô kwôlo kené erê kelê wô jôrij sar nge ré.

¹⁵Wôsa nôbi, na bê nge kwôlê wôj kelê nañ tu melênê wo kwôni perêrji a hen a nê mê narê nañ ken né.

¹⁶Balê nge kañ bay yê nge nañ yê nê nge men, balê ka kwôni nañ miljê nge a ayê sar nge men, bay a lê a n ka pônî kwône perê nge a hen bay a derji.

¹⁷Bijné kê m a tôr nge wô kibi henen,

¹⁸nijba, gusiri sar nge pôn iyôn kôba, a kayê ré.

19Na wô lêṅnê wo ken lêṅnê hen aṅa kené ôriṅ biṅ kini gelê woṅ tiri hen.»

Jésu kôl kwôli mênê Jérusalêm

(Mt 24: 15-21, Mk 13: 14-19)

20«Kirija ken gel wo asgarṅê mér Jérusalêm ta niṅ na, ken hôn wo tay mênêre na ré sa niṅ.

21Iyônṅ ba, bi biṅé ka Judé ba, ge sa keram a men, ka mô Jérusalêm a ba, bi siji nô men, ka bô nono ba, bi heraji uwo ré niṅ men.

22Na hen iyônṅ hende to hen a, Emen réé gelij biṅé gusiṅ wô kibi têriṅ mega wo na kôlij bô magtubu tori a hen iyônṅ.

23Wulê bi wo hen na, bô emê wo dami a lê yébé kaṅ bay kwoo men, ka kamniji yi kuba baa ya tô hen a men, wôsa gusiṅ to dami a lê biṅé men, bô Emen a tari sarji a a men.

24Biṅé ka na Jubṅê ré hen, a deréji naṅ yebere men, bay a pôri ôriṅ perê tô yê biṅé ka sa terare a nà kêm men, bay a herédé Jérusalêm têriṅ a kwôy wo wulê wo Emen na biji hen a kôriṅ.»

Hera wuṅê nôbi Kema Gawra

(Mt 24: 29-31, Mk 13: 24-27)

25«Anṅaṅ giṅê a yé sa tare a men, sa geserê a men, sa têbêṅne a a men, aṅ sa terare a nà ná, harê a deré biṅé wô néé mêw wo dami wo cér men,

26harê a deré biṅé wô anṅaṅ gusiṅ ka a era sa terare a nà hen, wôsa anṅaṅ néé ka derômaranṅ a a yebagiṅ tij.

27Menba, bay a gelen nôbi Kema Gawra hera perê kirij ka geri a, naṅ néé wo dami men, dampare to dami a men.

28Kirija ken gel are bay ka hen sa niṅ na, ṅanêṅge yerṅge aṅ ken dô sarṅge ta haṅge niṅ, wôsa merê sa seṅge woṅge ba ḍa niṅ.»

Anṅa gel wo emê iyére to Emen ré ba ḍa

(Mt 24: 32-35, Mk 13: 28-31)

29Menba, Jésus ay anṅaṅ gelé gelji kôl iyônṅ ba: «Gelêṅge tôgôre naṅ gurô wo ḍanṅi kêm.

30Kirija bay ay tô jebé menba, ken hôn wo kami emen ré baa ḍa niṅ.

31Kenbay kôba, kirija ken gel wo are bay ka hen sa niṅ na, ken hôn wo emê iyére to Emen ré ḍa niṅ.

32Na tu kwôlê a ené ena kelêṅge hen, gawrê ka haw hen na, ka pôni a ba gep kirija are bay ka hen a saṅ hen.

33Derômaranṅ naṅ sa terare a naṅê, niṅba, kwôlê wuṅê na, a naṅê ré kwôy.»

Dé tu melênê sa yi a

34«Dénge tu melênê sa yerŋe a bi emê naŋ aŋga yê naŋ suné aŋga sa terare a nà, ma lê aŋ bôrŋe a gôrbij sa wulê wo nôbi Kema Gawra na heraj hen, réba na sé sarŋe a dus.

35Wôsa wulê bi wo hen, a sa mega bera iyôn sa bijné ka sa terare a nà kêm.

36Merênge geŋ sa uwôlê Emen a yôd yôd bi Emen béŋge néé bi ken gôljin sa aŋga kêm ka a sa sarŋe a hen aŋ bi ken dibijn ta tumôn nôbi Kema Gawra.»

37Tu tare ba, Jésu gelin bijné are derô haba wo iyéy Emen a, aŋ perare ba, ôbi si ô wulê sa Keram wo Olibiyé a kwôy kwôy.

38Menba, bijné kêm era ligiri a naŋ tô kirin cud wô toyé kwôlê wori bô iyéy Emen a.

Luk 22

Kilmé woge wô deré Jésu

(Mt 26: 1-5,14-16, Mk 14: 1-2,10-11, Ja 11: 45-53)

1Geserê wo bay li naŋ mapa wo wubere naŋ bô wo na Pak hen ba dâ.

2Menba, damné kaŋ bay bê kwôbe naŋ bay derê tô tô to Emen woge geré wô deré Jésu, ninba, bay hariŋ bijné.

3Menba, Sidan ô bô Judas wo bay uwôgeri Iskariyôt wo na ôbi tô Jésu wo pôni perê ka môj kibi wôô hen.

4Ôbi ô iyêlê naŋ damné kaŋ bay bê kwôbe men, bay gemé iyéy Emen men, wô wogé geré woŋ beré Jésu.

5Bay li yi derê damaŋ aŋ bay genge ciré biri gursu.

6Ôbi gey naŋ ci aŋ woge geré wo diré beré Jésu biji wolé dîba tu bijné a ré.

Jésu bi bay bu sa tê Pak

(Mt 26: 17-25, Mk 14: 12-16, Ja 13: 21-30)

7Naŋ sa geserê wo bay li naŋ mapa wo wubere naŋ bô hen baa ya tô menba, sa nêm kemnêŋ wo bay ré duu kam gangê wô lij geserê Pak bi wo hen.

8Jésu jé Piyêr naŋ Ja aŋ kôlji iyôn ba: «Erênge ken ô beré sa tê Pak wo naa emênge hen.»

9Bay kôli iyôn ba: «Na yôn a jeré gey bi niné ô beré sa tê Pak na ya ba?»

10Ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Kirina ka erê bin perê ira na, ka uné gawra wo pôni ay téwre sari a eraŋ si tumôrŋe. Erênge tôri a kwôy derô haba wo ôbi a sijn ya.

11Aŋ ken kôljin ôbi iyéy iyére bi wo hen iyôn ba: «Rabi kôl iyôn ba, bô iyére to yôn, a diré ômjim emê woŋ Pak naŋ bay tôri ya ba?»

12Menba, ôbi a gelênge bô iyére to dami ta to bay nan bôre kô nij. Na ya hende to hen a kené beré sa tê Pak ya.»

13Bay ô menba, uwonji are kê m mega wo Jésu ré kelaji hen iyôn menba, bay bu sa tê Pak ya.

Jésu ôm geserê Pak nan bay tôri

(Mt 26: 26-30, Mk 14: 22-25, 1 Kworêntijnê 11: 23-26)

14Kiriņa tayreri nê m menba, Jésu mô ô m emê nan bay tôri.

15Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «En ôriņ doy bi ené emê Pak bi wo hen môj môj nan ken dema ené gelij gusij tô.

16Wôsa en kelênge, na emê kwo đanđi ré nij kwôy wo merê sa senge wo geserê woņ Pak bi wo hen kôl kwôli hen na, kibri a deriņ bô emê iyére to Emen a.»

17Menba, ôbi ay gwoy care toņ yê tiņador aņ liņ Emen dosé sara menba, kôl iyôn ba: «Enđênge ken cêj.

18Wôsa en kelênge na hô yê care toņ yê tiņador hende to hen ré nij kwôy wo emê iyére to Emen a saņ.»

19Men, ôbi hô ay mapa aņ kiriņa liņ Emen dosé sara menba, biilê biņ bay tôri aņ kôl iyôn ba: «Kwo nà ná, yi mega kurônđi yen wo na ayê bé wô sarņge, lênge hen iyôn iyôn ken ermij san a.»

20Men, ôbi biji care toņ yê tiņador mega wo ôbi ré biji mapa hen iyôn cêgi emê a aņ ôbi kôl iyôn ba: «Gwoy care toņ yê tiņador to nà ná, na gwore to gel biņare to kôrbi to Emen nan biņé nan geré wo kwôbren wo a biņ tôņ wô sarņge hen.»

Jésu kôl kwôli kwôni wo ré ayê sari

(Mt 26: 20-25, Mk 14: 17-21)

21«Gel, kwo a ayê san hen ô m emê nan en.

22Nôbi Kema Gawra, na erê nan geré wo Emen na genge. Niņba, bô emê a kuriņ sa kwôni wo ay san nôbi Kema Gawra hen.»

23Menba, bay namniņ kôl iyôn ba: «I a lê hen iyôn perêrna nà ba?»

Bay tô Jésu woge bi ciré henê perêrji a hen i a ré yé kwo dami ba?

(Mt 18: 1-4, 20: 25-28, Mk 9: 34, 10: 42-45, Ja 13: 2-17)

24Bay tô Jésu nariņ nan néerji wô sa i a ré yé kwo dami perêrji a hen ba?

25Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Kilmé ka sa terare a nà ná, ô m sa biņé kaji men, ka nan kenare tôni ba, li bay uwôgeji bay lê derê men.

26Dô wo kenbay ken li hen iyôn né. Niņba, bi kwo dami perêrņge a ba, bi yi kwo dê men, kwo ô m sa kirij ba, bi yi mega mana iyôn men.

27 Turŋge kenbay a ba, i a na kwo dami ba? Kwo mô tôŋ wô emê hen laba, kwo li jé hen dī ba? Na kwo mô tôŋ wô emê hen né ba? Nipba, nôbi en mô perêŋge a môŋ mana iyôŋ.

28 Kenbay kena bijné ka lêŋnê naŋ en perê gusij a.

29 Ôbi a, mega wo Iban né ben emê iyére tori hen iyôŋ na, nôbi kôba, en béŋge hen iyôŋ men.

30 Ka emê men, yê men, naŋ en bô emê iyére tijê a men, ka merê sa gagay kenare a wô emê tô môŋ wo Israyêl wo môj kibi wôô hen a men.»

Jésu kôlij Piyêr kwo ré kelê kwo ré hôni ré

(Mt 26: 31-35, Mk 14: 27-31, Ja 13: 36-38)

31 Kelma kôl iyôŋ ba: «Simô, Simô, bô dô réba Sidan engere dīré yéŋge mega wo bay yéŋ kaw ciré dôrij kalmê ka habij aŋ hen iyôŋ.

32 Nipba, nôbi en uwôl Emen wô sam, bi ayê bôô wom ré mênij né. Aŋ wulê wo já buloŋ heraj yen a hen na, já yé ôbi dôbij yênem ibiyare bôrji a.»

33 Piyêr kôli iyôŋ ba: «Kelma, nôbi naŋ jôbi na, ré na daŋgay, ré na temare kôba, na ba cêgê ré.»

34 Jésu kôli iyôŋ ba: «En kôlem, Piyêr, kura a yilé ré tô menba, já kelê têê subu jeré hônen né.»

Gusij to a lê bay tô Jésu hen ba da

35 Menba, ôbi kôlji iyôŋ ba: «Kirija na en jéŋge aŋ na ken ay gursu ré men, magela woŋ bê bargay wôni ré men, garbê ré a men, hen ba, mi a naŋêŋge ba?» Bay uwôli sara iyôŋ ba: «Ani na naŋêni ré.»

36 Ôbi kôlji iyôŋ ba: «Haw hen na, kwôni wo naŋ gursu ba, bi ay men, kwo naŋ magela woŋ bê bargay ya ba, bi ay men, kwo yebere tori toŋ kaskar naŋ ba, bi ay bargay kari keléŋ aŋ kelij yebere toŋ kaskar men.

37 Wôsa en kelêŋge, na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôŋ ba: «Bay dôŋseri naŋ bay dagê sa tôô.» Aŋ kwo gengij san ba, ariri a lij.»

38 Bay kôl iyôŋ ba: «Kelma, gel yebere toŋ kaskar wôô yi na.» Ôbi uwôlji sara iyôŋ ba: «Nêmen iyôŋ.»

Jésu uwôl Emen sa Keram wo Olibiyé

(Mt 26: 36-46, Mk 14: 32-42, Ja 18: 1-2)

39 Menba, Jésu si aŋ ô sa Keram wo Olibiyé mega wo ôbi lêrê gaŋ gaŋ hen iyôŋ menba, bay tôri ô naŋ dī.

40 Kirija bay ô bijn menba, ôbi kôlji iyôŋ ba: «Uwôlêŋge Emen bi ken kurij bô aŋgaŋ lamê ré.»

⁴¹Menba, Jésu dô tori wolé kelaŋ dê naŋ ci aŋ cubu gubari tôŋ aŋ uwôl Emen kôl iyôŋ ba:

⁴²«Iban, hena jeré gey ba, ju nôgê gwoy kam toŋ gusiŋ hende to hen wolé. Iyôŋ hari kôba, bi bô geyé wupê nôbi a liŋ ré, niŋba, kwom jôbi dî.»

[⁴³Menba, mana wo derômarañ a si sari a aŋ dôbri ibiyare bôri a.

⁴⁴Aŋgê liri menba, ôbi uwôl Emen yôd yôd naŋ néri aŋ enjeléri bilij yi môŋ kumi kwôbe iyôŋ herij tôŋ terare a.]

⁴⁵Kiriŋa ôbi uwôl Emen hen niŋ, menba, ôbi hena hera ligi bay tôri a menba, uwonji tô kum a wôsa tu ŋa dê sarji.

⁴⁶Ôbi kôlji iyôŋ ba: «Kamaŋ! wô mi a kené yi kum ba? Henaŋge ta ken uwôl Emen bi ken herij bô aŋgaŋ lamê ré.»

Bay bu Jésu

(Mt 26: 47-56,69-75, Mk 14: 43-54,66-72, Ja 18: 3-12,25-27)

⁴⁷Jésu iyêl baa ya tô menba, kwônê biŋé soji. Judas ôbi tô Jésu perê ka môj kibi wôh hen dera tumôrji, menba, ôbi era ligi Jésu a wô ibé tô mari wô liri dosé.

⁴⁸Menba, Jésu kôli iyôŋ ba: «Judas, na naŋ ibé tô maa liŋ dosé aŋa jeré ayij san nôbi Kema Gawra hen ba?»

⁴⁹Kiriŋa bay tôri ka mééri hen gel hen iyôŋ menba, kôlji iyôŋ ba: «Kelma niné sêji naŋ yebere toŋ kaskar ba?»

⁵⁰Menba, kwo pôni di maa mana wo dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe won gusurô jô.

⁵¹Menba, Jésu jôrji aŋ kôl iyôŋ ba: «Déngeji bay li.» Menba, ôbi hebe maa mana bi wo aŋ ji.

⁵²Jésu kôlij damné kaŋ bay bê kwôbe naŋ bay sa bay gemé iyéy Emen naŋ bay sa biŋé ka era wô beréri hen iyôŋ ba: «Ken ayen liŋ gema laba, wô mi a kené eraŋ naŋ yebere toŋ kaskar men, kwore men, ba?

⁵³Kiriŋa na en mô naŋ ken sa pôn pôn bô iyéy Emen hen ba, na ken buren né wô mi ba? Niŋba, haw hen na tare toŋge men, kirij ka hendi a gelé néé woji nô men hen.»

Piyêr uwôsur dîré hôn Jésu ré

(Mt 26: 57-58, Mk 14: 53-54, Ja 18: 12-18,25-27)

⁵⁴Bay biri ôriŋ siŋ iyé dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe a. Piyêr ô tôri dôriŋ tôri cêgê.

⁵⁵Bay lam tare dami derô haba a aŋ môrji iyêbe aŋ Piyêr kôba mô perêrji a men.

⁵⁶Hende jé to pôni gel Piyêr mô iyêbe tare menba, hende bôri dééj aŋ kôl iyôŋ ba: «Gawra wo nà kôba, na ô naŋ dî men ré ba?»

⁵⁷Menba, ôbi uwôsur kôl iyôŋ ba: «Iyore, en hôni ré.»

⁵⁸Sem cêgê menba, kwo ɗaŋgi gili aŋ kôli iyôŋ ba: «Jôbi kôba, ju na kwoji men ré ba?» Menba, ôbi uwôsur kôl iyôŋ ba: «Ena kwoji ré.»

⁵⁹Tare pôn cêgê menba, kwo ɗaŋgi kôl iyôŋ ba: «Na tiri yôd, gawra bi wo hen, na ô naŋ dî men, wôsa ôbi na kwo Galilé.»

⁶⁰Menba, Piyêr uwôli sara iyôŋ ba: «En hôn bô kwôlo ju kôl hen né.» Kirija ôbi iyêl baa ya tô menba, kura yel men.

⁶¹Kiriŋ bay ka hen na, Kelma bul bô Piyêr déj menba, Piyêr erem sa kwôlo Kelma na kôli hen: «Pa dema kura ré yel tô ba, já uwôserê têê subu jeré hônen né.»

⁶²Ôbi si nô aŋ sôm bugerôg bugerôg.

Bay tiiré Jésu men, bay sêri men

(Mt 26: 67-68, Mk 14: 65)

⁶³Gawrê ka gem Jésu hen ayrêri men, sêri men.

⁶⁴Bay ha tiri ta aŋ eŋgereri iyôŋ ba: «Li yem môŋ ôbi kibi Emen iyôŋ, aŋ ju kelêni i a dêm hen ba?»

⁶⁵Menba, bay tiréri damaŋ.

Bay ôriŋ naŋ Jésu Jésu tumô bay jerê kwôlê sa Jubnê

(Mt 26: 59-65, Mk 14: 55-64, Ja 18: 19-24)

⁶⁶Kirija kiriŋ wôl menba, ɗaŋare to surjê men, damné kaŋ bay bê kwôbe men, bay derê tô tô to Emen a men ɗaŋji. Aŋ bay ôriŋ naŋ Jésu tumô bay jerê kwôlê sa Jubnê.

⁶⁷Aŋ bay kôli iyôŋ ba: «Hena jeré na Krist, kwo Emen dôri hen ba, ju kelêni.» Menba, ôbi uwôlji sara iyôŋ ba: «Hena ené kelêŋge kôba, ka bê bôrŋge sara ré,

⁶⁸men, hena ené eŋgerêŋge kwôlê kôba, ka uwôlen sara ré a men.

⁶⁹Niŋba, ayiŋ tôri haw hen na, nôbi Kema Gawra na merê sa kôbi gusurô wo Emen woŋ ôbi néé a.»

⁷⁰Bay kêŋ kôli iyôŋ ba: «Iyôŋ ba, ju na Kema Emen ta!» Menba, ôbi uwôlji sara iyôŋ ba: «Ôbi a kené kôl hen, ena Kema Emen.»

⁷¹Menba, bay kôl iyôŋ ba: «Nana gey bi kwôni wo ɗaŋgi ré derêna kwôli sôŋ ba? Nana toy naŋ marna kibri a niŋ.»

Luk 23

Bay ôriŋ naŋ Jésu tumô Pilat a

(Mt 27: 1-2,11-14, Mk 15: 1-5, Ja 18: 28-38, Jé lê bay jé 4: 25-28)

- ¹Menba, bay jerê kwôlê sa Jubnê hena kêm ôrij nap di tumô ôbi emê iyére Pilat a.
- ²Bay dîri kwôlê sari a kôl iyôn ba: «Gawra wo nà ná, nini uwônpi sa mênê bîjé kani a men, jôrji bi bay ré têbe wôgê wo kelma wo dami Sésar men, kôl dîré na Krist, kwo Emen dôri hen wo na kelma ôbi emê sa iyére hen.»
- ³Menba, Pilat engeriri iyôn ba: «Ju na kelma ôbi emê sa iyé Jubnê bi ba?» Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Jôbi a kelê hen.»
- ⁴Menba, Pilat kôlij damné kap bay bê kwôbe nap kwônê bîjé iyôn ba: «En uwôn kwôlê wôni wop beréri ré.»
- ⁵Nîjba, bay kôl môj kôl iyôn ba: «Ôbi sôge tô bîjé men, gelji are ayij tôri Galilé, sa iyé Judé kêm ap kwôy sap tôn na.»

Bay ôrij nap Jésu tumô ôbi emê iyére Hérôd a

- ⁶Kirija bay kôl hen iyôn menba, Pilat engere na ba, ôbi ré na kwo Galilé ba?
- ⁷Menba, kirija ôbi hôn wo Jésu ré na bô emê wo Hérôd a menba, ôbi jéj nap di bîj Hérôd wôsa wulê bi wo hen na, ôbi na Jérusalêm a ya men.
- ⁸Kirija Hérôd gel Jésu menba, yiri dôri gap wôsa ôbi ôrij doy geléri na ca yej wô kwôlo ôbi toy gengij sari hen men, ôbi gey gelé angap gîjê ka ôbi li hen a men.
- ⁹Ôbi engereri kwôlê kwône nijba, Jésu uwôli kwôlê wôni sara ré.
- ¹⁰Damné kap bay bê kwôbe nap bay derê tô tô to Emen dîbiji kirij bay ka hen ya men, ap dîri kwôlo dami dami sari a nap bô tarê.
- ¹¹Hérôd nap asgarjê kari bôri mega ani ré iyôn men, ayrêri men, bay dôbri bargay ka enjé ap dageri hôrij bîj Pilat.
- ¹²Sa hende to hen na, si Hérôd nap Pilat birji miljare hôrij wôsa bay na na janê tumô.

Bay di kwôli temare sa Jésu a

(Mt 27: 15-30, Mk 15: 6-19, Ja 18: 39 - 19: 16)

- ¹³Pilat jé uwôga damné kap bay bê kwôbe men, kilmé men, kwônê bîjé a men.
- ¹⁴Ap kôlji iyôn ba: «Ken erap nap gawra wo na ben ap ken kôl iyôn ba, ôbi ré mênê bîjé, nijba, kirija en engeriri turjge a nà ná, en uwôn perê kwôlo kêm wo ken dîri sari hen kwo nê m beréri ba, nap.
- ¹⁵Hérôd kôba, na iyôn hende to hen, na ôbi a, ôbi ré jop nap di herap ben hen. Iyôn ba, ani ka ôbi li ka nê m deréri ba, nap.
- ¹⁶Na bée bi bay sêri nap tinêre ap na uwôli ta mera.»
- [¹⁷Elê elê nap sa geserê Pak na, Pilat ulêrê dangay pôn ta ta.]

- 18**Menba, bay kôl kibriji pôn kag kôl iyôn ba: «Diri aɲ ju uwôl Barabas ta béni dî.»
- 19**Bay na ɓu Barabas wôsa bay na sôge tô ɓijé derô ira bi bay ré kaɲ kelma woji men, ôbi na duu temare a men.
- 20**Pilat hô engereji wôsa ôbi gey ulê Jêsu ta.
- 21**Nijba, bay kaɲ aɲ kôl naɲ nérji kôl iyôn ba: «Béeri sa gurô tagelê, béeri sa gurô tagelê.»
- 22**Têê subu wori Pilat engereji iyôn ba: «Gawra bi wo hen, li na mi ka habip ba? En gel ani yiri a ka nêem deréri ré. Na bée bay a sêri naɲ tinêre aɲ na ulêri ta mera.»
- 23**Nijba, bay uwôli bay ré béeri ta môj môj aɲ bay kôl ba, kelê, kôl ba, kelê.
- 24**Menba, are bay ka bay engere hen na, Pilat gey naɲ ci sara.
- 25**Ôbi uwôl kwo yi daɲgay a wôsa ôbi na sôge tô ɓijé bi bay ré kaɲ kelma woji hen men, wô sa deré temare men hen ta. Ôbi wo bay engereji bi, menba, ôbi nôge Jêsu biji bi bay ré liɲ aɲga bôrji ré gey.

Bay ôrij naɲ Jêsu wô deréri

(Mt 27: 32, Mk 15: 21, Ja 19: 17-27)

- 26**Kirija bay ɓu Jêsu ôrij menba, gawra wo pônî bay uwôgeri Simô, ôbi na kwônî wo Sirên uwo nono menba, asgarɲê biri biri ay gurô tagelê wo Jêsu ôrij tôri a.
- 27**Kwônê ɓijé ô tôri a, aɲ perê ɓijé bay ka hen na, yébé ka pônî ɓar sêɲ deɲgôrji.
- 28**Jêsu bul upéji aɲ kôlji iyôn ba: «Kenbay yébé ka Jérusalêm, sômêɲge san a ré, nijba, ken sôm wô sarɲge kenbay men, wô sa kamɲge a men dî.
- 29**Wôsa wulê wo era hen na, bay a kelê iyôn ba: «Yi derê yi wô sa yébé ka yê woji naɲ hen men, ka na ba yê tô hen men, ka sa pôn iyôn ɓij kamrê kuba ré hen a men.»
- 30**Aɲ ɓijé a kôliɲ keram iyôn ba: «Heriɲge sarni a» men, bay a kôliɲ gôserew «Uwôbêni» men.
- 31**Wôsa hena bay ré lèn nôbi wo en yi môɲ gurô wo geɲ iyôn hen, hen iyôn ba, kwonɲge kenbay ka ken yi môɲ gurô wo hay hen ba, a sa yé iyeɲ ba?»
- 32**Bay ôrij naɲ ɓijé ka dɲɲgi wôô ka na bay bô habrê wô deréji naɲ Jêsu men.

Bay bér Jêsu sa gurô tagelê

(Mt 27: 33-44, Mk 15: 22-32)

- 33**Kirija bay sa kirip ka bay uwôgeji ibé sa gawra hen menba, bay bér Jêsu sa gurô tagelê naɲ bay bô habrê ka wôô kwo pônî bay béeri sa gurô tagelê wori a sa kôbi Jêsu woɲ gusurô men, kwo pônî bay béeri sa gurô tagelê wori a sa kôbi Jêsu ma men.

34Jésu kôl iyôn ba: «Iban, dî bôm jal sarji a, wôsa aŋga bay li hen na, bay hôn né.» Aŋ bay pô bargay kari cêrji naŋ geré wo jalaw terê.

35Kwônê ðijé ðubu ya gel. Bay sa Jubnê ba, ayrêri aŋ kôl iyôn ba: «Ôbi gôlij naŋ ðijé menba, bi gôlij naŋ yiri hari nij ta, ôbi wo kôl ðiré na Krist, kwo Emen dôri hen, hen!»

36Asgarnê kôba ayrêri aŋ eraŋji naŋ kam ka tayi ciré biri aŋ bay kôl iyôn ba:

37«Hena jeré na kelma wo Jubnê ba, ju gôlij naŋ yem.»

38Bay li are di yi gurô a ta sari a ta kôl iyôn ba: «Gawra bi wo hen, na kelma wo Jubnê.»

39Ôbi bô habrê wo pôni wo bay bééri naŋ dî hen tiréri kôl iyôn ba: «Ju na Krist, kwo Emen dôri hen ré ba? Iyôn ba, ju gôlij naŋ yem men, ju gôlij naŋ ni men.»

40Kwo pôni hen, kôlij megari na iyôn ba: «Ju hariŋ Emen né kwôy ba? Jôbi kôba, ju gelij gusij hende to hen men.

41Kwona nabay ba, na jé lêrena wo habij a nana gelij gusij hen, nijba ôbi ba, li ani kani ka habij né.»

42Menba, ôbi kôl iyôn ba: «Jésu erem san a kirija já hera wô emê kenare.»

43Menba, Jésus uwôli sara iyôn ba: «En kôlem na tiri, kemnêh hende to hen já merê naŋ en Paradis a ka na kirij ka dôri hen.»

Temay Jésus

(Mt 27: 45-56, Mk 15: 33-41, Ja 19: 25-30)

44Kirija tare ðubu ðijne menba, kirij hendu sa terare a nà kêm kwôy wo yébé ayij sa tôjne ta.

45Aŋ tu tare têlij ta. Menba, bargay ka bay ha jôrij bô iyéy Emen a hen yêgij derôre a.

46Menba, Jésus jô gura wo dami kôl iyôn ba: «Iban, en bem tunun a kôm a.» Kirija ôbi kôl hen iyôn menba, kibri wôm hari nij.

47Kirija dami wo asgarnê ðebu gel hen iyôn menba, ôbi heram Emen kôl iyôn ba: «Gawra bi wo hen na, na gawra woj derôre tiri a men.»

48Kirij bay ka hen, ðijé kêm ka ðubu ya, gelji are bay ka hen na, bay sêêrê deŋgôrji hôrij ij.

49Miljéri kêm ðebu sêd wolé naŋ yébé ka era tôri a ca yeŋ Galilé hen, kôba, ðebu ya, gel men.

Bay em Jésus

(Mt 27: 57-61, Mk 15: 42-47, Ja 19: 38-42)

⁵⁰Gawra wo pôni hini na Josêp, ôbi na perê bay jerê kwôlê sa Jubnê hen. Ôbi na kwôni wo dôri men, kwon derôre a men.

⁵¹Ôbi na bij nap megêri sa ermé woji a ré men, sa jé lêreji a ré a men, wo bay na li nap Jêsu hen. Ôbi na gawra wo sa iyé Arimaté bô emê wo Judé. Ôbi na mô gem emê iyére to Emen.

⁵²Ôbi ô upé Pilat an engereri temay Jêsu.

⁵³Ôbi dô temay Jêsu tôn sa gurô tagelê an lêgeriri nap kibi bargay an ô emé kampê ka bay kerge bô keram a ka kwôni emij ya tumô ré tô hen.

⁵⁴Na wulê wo bay berij sa têrji, wôsa sa merê ta ba da.

⁵⁵Yébé ka ré era tôri ca Galilé yeŋ hen na, ôrji tô Josêp a, bay gel sa kampê men, ulê wo bay uwôlij temay Jêsu hen a men.

⁵⁶Menba, bay belji hô ô panê sa tê weŋ wo dîné hen men, ider a men hen wô bê sa temay Jêsu a. Menba, dôrji bul nap sa merê ta mega tôô kôl hen iyôn.

Luk 24

Jêsu ji si kampê

(Mt 28: 1-10, Mk 16: 1-9, Ja 20: 1-10)

¹An nap sa demas tô kirij cud menba, yébé ka henaŋ dôrji bul nap sa merê ta hen heraji sa kampê nap weŋ men, ider wo dîné dô hen men wo bay henaŋ bu sa têri hen.

²Bay gel kulmaŋ keram wo luge kibi kampê hen gerŋgij yi wolé.

³Menba, bay si bô kampê, menba, bay gel temay Kelma Jêsu ré.

⁴Kirija bay namnij na ba, mi a ré yé hen iyôn ba tô menba, gawré wôô ka bargay kaji bôderê terij terij siji dîbiji tumôrji a.

⁵Menba, harê li yébé bay ka hen an bay di kuniji tôn, gawré bay ka hen kôlji iyôn ba: «Wô mi a kené woge kwôni wo mô geŋ perê ka ma a ba?

⁶Ôbi ji si dîba ôbi nap na. Erménge sa kwôlo ôbi na kelênge kirija ôbi na baj Galilé tô hen.

⁷Ôbi na kôl iyôn ba: «Nôbi Kema Gawra na uwôlij kôbi bay lê têrij a, bay a béren sa gurô tagelê an sa wôô, subu tori menba, na jê sé kampê.» »

⁸Kirij bay ka hen menba, bay hô erem sa kwôlo Jêsu bi wo hen a.

⁹Bay heraji sa dôrij bay tô Jêsu ka môj kibi pôn hen kwôlê bi wo hen men, bay kôlij ka dŋŋi kêm a men.

¹⁰Yébé bay ka hen na, na Mari to Magdala men, Jan men, Mari top yoo Jak nap megêrji ka na ô nap ci hen kôba, kôlijji bay tô Jêsu men.

11Niṅba, bay bô kwôlê bi wo hen yi mega dilemne iyônṅ tirji a, dîba, bay bi bôrji sa kwôlo yébé bi wo hen a ré.

12Niṅba, Piyêr ge ô sa kamṅê, ôbi doṅge niṅba, gel na bargay ka bay na lêgeriṅ Jêsu hen mera, menba, ôbi bul hô aṅ tini ge kay sa are bay ka li are hen.

Jêsu si sa bay tôri ka wôô ka ô ca erê iyére to bay uwôgere Emayus hen

13Wulê bi wo hen na, bay tôri wôô perêrji a hen ôrji ca erê Emayus a. Emayus na, na kilomêter môj kibi wôô naṅ Jérusalêm.

14Bay dô kwôli are bay ka kê m ka ré li are hen.

15Kiriṅa bay iyêl hen iyônṅ menba, Jêsu si sarji a aṅ ô naṅ ci.

16Niṅba, ani jôrji bi bay ré hôni.

17Ôbi kôlji iyônṅ ba: «Na kwôli mi a, kené iyêl ôriṅ hen ba?» Menba, bay dëbu tôn, menba, tirji mêne.

18Kwo pônî perêrji a hen bay uwôgeri Kléyopas uwôli sara iyônṅ ba: «Jôbi pôn nêṅ ham Jérusalêm a hen a henê aṅga li are bô wulê bi wo hen a ré!»

19Menba, ôbi kôlji iyônṅ ba: «Na mi a lê are ba?» Menba, bay uwôli sara iyônṅ ba: «Kwôlo gengiṅ sa Jêsu wo Najarêt wo na ôbi kibi Emen woṅ ôbi néé men, ôbi kôl kwôlê men, li are a men, naṅ néé tumô Emen a men, tumô gawrê a men.

20Damnê kaṅ bay bê kwôbe kana naṅ kilmé bîri dîri kwôli temare sari a aṅ bay bééri sa gurô tagelê.

21Nibay ba, nini kôl yaṅ ba ôbi a ré derê Israyêl bô lemnare a. Niṅba, sa are bay ka kê m hen na, li sa subu niṅ wo are bay ka kê m li are.

22Niṅba, yébé kani ka pônî li tinini ge kay wôsa bay ô sa kamṅê naṅ tô kiriṅ cud menba,

23bay uwônṅ temayri ré menba, bay hera sa kôl iyônṅ ba manê ka derômaranṅ a ré jôrji aṅ ré kôlji ôbi ré mô geṅ.

24Megêrni ka pônî ô sa kamṅê menba, uwonji are bay ka hen mega yébé ré kôliṅ iyônṅ niṅba, ôbi ba, bay gili ré.»

25Menba, Jêsu kôlji iyônṅ ba: «Ayi! gawrê ka henê aṅgaji naṅ hen, ken jal sa bê bôrṅge sa kwôlo bay kibi Emen na kôl, kôl iyônṅ ba:

26Krist, kwo Emen dôri hen ré geliṅ gusiṅ dema ré merê bô derê a tô ré ba?»

27Ôbi dôrji bô magtubu to Emen to kôl gengiṅ sari. Aṅ ayiṅ tôri sa magtubu to Moyis a kwôy saṅ sa magtubu to bay kibi Emen a.

28Kiriṅa bay ba dâ naṅ iyére to bay ca erê ya hen menba, ôbi li môṅ dîré erê kelaṅgê iyônṅ.

- 29 Menba, bay jôri môj môj kôl iyôn ba: «Mô nap ni wôsa tare kuriñ nij men, kirij kô nij a men.» Menba, ôbi ô ira nap ci.
- 30 Kirijna ôbi mô emê nap ci menba, ôbi ay mapa añ lij Emen dosé menba, bôl añ biji.
- 31 Kirij bay ka hen menba, tirji yêgij añ bay hôni menba, bay gili ré nij.
- 32 Menba, bay kôl iyôn ba: «Ani ré uwoy bôrna môñ tare iyôn kirijna ôbi ré derêna bô magtubu tô geré hen né ba?»
- 33 Kirij bay ka hen na, bay bul hô Jérusalêm a, bay uwôn bay tôri ka môj kibi pôn hen nap ka đanji danji.
- 34 Añ ka danji hen, kôlij ka uwo Emayus a hen iyôn ba: «Kelma ji si kampê na tiri, añ ôbi si sa Simô a.»
- 35 Menba, bay dô kwôli aña ré li are tô geré hen men, jôrijare to tirji ré jôrij sari a kirijna ôbi ré bôl mapa biji hen men.

Jésu si sa bay tôri ka môj kibi pôn a hen

(Mt 28: 16-20, Ja 20: 19-29, Mk 16: 14-18, Jé lê bay jé 1: 1-8)

- 36 Bay iyêl hen iyôn baa ya tô menba, Jésus si đebu derôrji a añ kôlji iyôn ba: «Bi bô jalê wo Emen ba, nap ken.»
- 37 Harê duu bay tô Jésus añ bay kôl yañ ba ciré gel na kampê kani.
- 38 Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Ken hare wô mi ba? Wô mi a kené meremné ba?»
- 39 Gelênge kôben nap têên, na nôbi nap yen. Hebenge ken gel, tunu ôrij nap kurôngi ré men, ibé ré men, mega wo ken gel yen a hen iyôn.»
- 40 Ôbi kôl hen iyôn menba, gelji kôbri nap têeri.
- 41 Yirji dôri derê wo bay nêmi bê bôri sara ré men, tiniji ge kay baa ya a men, añ ôbi kôlji iyôn ba: «Ken ôrij nap ani kap emê ré ba?»
- 42 Menba, bay biri kuyê kap payê.
- 43 Ôbi enge añ ôm tirji a.
- 44 Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Na kwôlo na en kelênge kirijna na en baj nap ken ôbi a hen: kwôlo na kôlij gengij san bô magtubu tô to Moyis a men, bay kibi Emen nap kurông kibé a men, hen a ariri ré lij hen.»
- 45 Kirij bay ka hen menba, ôbi bi tirji jôrij bi bay ré hôn bô magtubu to Emen.
- 46 Añ kôlji iyôn ba: «Na mega wo na lij kôl iyôn ba: Krist, kwô Emen dôri hen, a gelij gusij añ sa wô, subu tori menba, ôbi a jê sé kampê.

47Men, bay a ulê béré bij tô yê bijé ré di tô têrij lêreji baa aṅ bi Emen ré dṅ bôri jal sarji a kêm, ayij tôri Jérusalêm a tumô.

48Na ken gel are bay ka hen naṅ turnge aṅ kenbay a yé bay dôrij bijé kwôliji.

49Nôbi na jor naṅ aṅga Iban na ayij tôô ben hen. Kenbay ba, ken mô na hende to hen kwôy wo ka uwôrij néé wo hena derômaraj a.»

Jésu dṅ ô derômaraj a

(Mk 16: 19-20, Jé lê bay jé 1: 9-11)

50Menba, ôbi ôrij naṅ ci si Bétani iyôṅ aṅ pô kôbri ta tôrij kibri a sarji a.

51Kirija ôbi tô kibri sarji a baa ya tô menba, Emen ayri ôrij ta derômaraj a.

52Kwoji bay ba, kirija bay di kwiniji tôṅ aṅ heramiri menba, bay bul hô Jérusalêm a naṅ yi derê wo dami.

53Aṅ sa pôn pôn bay mô derô haba wo iyéy Emen a ayij kibi Emen.

Ja

Ja 1**Jésu Krist na Kwôlo men, kirij ka perañgi men, merê tu geñ a men**

(1 Ja 1: 1-3,5-10)

- ¹Pa dema, Emen ré ayij tô dé are tô na, Gawra wo bay uwôgeri Kwôlê hen, na ya nij, ôbi na mô nañ Emen ca yeñ men, Kwôlê bi wo hen na na Emen a men.
- ²Kwôlê bi wo hen, na mô nañ Emen pa dema, ôbi na ré ayij tô dé are.
- ³Añ are kê m ka na ðij hen na, na na nañ geré wo Kwôlê bi wo hen men, are bay ka kê m hen, ka ôbi ré baa lêreji ba, nañ.
- ⁴Na Kwôlê bi a, merê tu geñ ré yi bôri a men, merê tu geñ bi wo hen, a na kirij ka perañgi ka bijé ka sa terare a nà a men.
- ⁵Kirij ka perañgi bay ka hen, perañge bô dilemne a, nijba, dilemne kañ kirij ka perañgi bay ka hen.
- ⁶Menba, Emen jé gawra wo bay uwôgeri Ja.
- ⁷Ôbi era na wô derê kwôli Kirij ka Perañgi bay ka hen, añ bi bijé ré bi bôrji sarji a, sa kibi kwôlê wo ðiré dô hen a men.
- ⁸Ôbi na Kirij ka Perañgi bay ka hen né, nijba, ôbi era na wô kelê kwôliji ði.
- ⁹Kirij ka Perañgi bay ka hen na, na kañ tiri, ka era sa terare a nà, añ perañge kirij añ bijé kê m gel kirij.
- ¹⁰Gawra bi wo na Kwôlê hen na, sa mô sa terare a nà ya, añ ná sa kibri aña Emen na ré ðij terare nañ are kê m ka yi sara hen, menba, gawrê bay ka sa terare a nà, tirji jôrij sari a ré.
- ¹¹Ôbi era sa iyére tori a nijba, kari kañ ðéj ðéj bay ka hen kañni.
- ¹²Nijba, ka pôni perê ka geyri añ bi bôrji sari a hen na, ôbi biji geré bi bay ré bilij yi kam Emen.
- ¹³Bijé bay ka hen yi kam Emen na, mega wo gawra yêj kamni hen iyôn né men, na nañ bô geyé wo gawra wôni ré a men, nijba, na Emen a beléji a, bay ré yij kamni hen.
- ¹⁴Men, Kwôlê bi wo hen bilij yi gawra añ sa mô perêrna nà, añ bô derê nañ tu kwôlê yi yiri damañ men, nana gel dampare tori a men, dampare tori hende to hen, na to Iba Kema a bij Kemari wo pôn nêj nêj hen.
- ¹⁵Ja na kôl kwôli kañ a ta kôl iyôn ba: «Na wô sari ôbi aña na ené kelênge iyôn ba: «Ôbi ré era cêgen a hen ya men, dampare tori ré gôlij tijê a men hen», wôsa ôbi na mô ca tumôn yeñ.»

¹⁶Sa kibi bô derê wori apa nana uwôn terê kibi wo gay gay hen.

¹⁷Ca ba, Emen na bi Moyis a na geléna tôô, nijba, bô derê na tu kwôlê na, na Jésu Krist a saɲ béna.

¹⁸Wôsa kwôni wo gel Emen ba, naɲ tô, nijba, na Kemari wo pôn nêɲ nêɲ wo na Emen wo mô naɲ Ibari hen, a gelénari apa nana hôni hen.

Kwôlo Ja ôbi lê batêm dô

(Mt 3: 1-12, Mk 1: 1-8, Lk 3: 15-18, Ja 5: 33-36)

¹⁹Bay sa Jubnê ka Jérusalêm jéji bay bê kwôbe naɲ kam Lébi ligi Ja a engeri iyôn ba: «Jôbi ju na i ba?»

²⁰Menba, ôbi uwôsirji ré, aɲ kôlji waɲ ta kôl iyôn ba: «Na nôbi a na Krist, kwo Emen dôri hen, bi ré tô.»

²¹Menba, bay engeriri iyôn ba: «Nijba, ju na i dî ba? Ju na Eli ôbi kibi Emen laba?» Menba, Ja uwôlji sara iyôn ba: «Ena ôbi ré.» Menba, bay hô engeriri iyôn ba: «Nijba, ju na ôbi kibi Emen wo bay na kôl kwôli hen dê?» Menba, Ja kôlji iyôn ba: «Ena ôbi ré tô a men.»

²²Menba, bay hô engeriri iyôn ba: «A nà nijba, ju na i dî a jeré kelêni kwôlo gengiɲ sam ba, nipa herê ô kôliɲ ka joni hen ré ba?»

²³Menba, Ja uwôlji sara iyôn ba: «Ena tôô kwo ôm derô gwôlê aɲ kôl iyôn ba: «Nanêɲge geré wo Kelma bi ô derôre.» Na mega wo ôbi kibi Emen Esay na kôl hen iyôn.»

²⁴Perê bîjé ka bay jéji yi Ja a hen na, Parisiɲêɲê kôba ya men.

²⁵Aɲ bay engeriri iyôn ba: «Ju na Krist, kwo Emen dôri hen ré men, Eli ré men, ôbi kibi Emen ré a men menba, wô mi a jeré liɲ bîjé batêm dî ba?»

²⁶Menba, Ja hô uwôlji sara iyôn ba: «Nôbi ba, en lêɲge batêm na naɲ kam, nijba, gawra wo pôni mô perêɲge a hen ya, wo ken hôni ré.

²⁷Ôbi era cêgena hen ya aɲ ena ani wo na beséré gaɲgi garbê kari ré.»

²⁸Are bay ka kêɲ hen liɲ na sa iyé Bétani a, cêgi cér wo Jurdê kirij ka Ja liɲ bîjé batêm ya hen.

Jésu Kema Kwormo wo Emen

²⁹Wulê pôn cêgê menba, Ja gel Jésu era ligiri a, menba, ôbi kôl iyôn ba: «Gelêɲge na Kema Kwormo wo Emen wo dô têriɲ sa bîjé ka sa terare a nà bi a na.

³⁰Na ôbi á, na ené kôl kwôli kôl iyôn ba: «Gawra wo pôni era cêgena hen na, dampare tori gôliɲ tiɲê wôsa ôbi na mô ya ca tumôn yeɲ a men.»

³¹Na en hôn mega ôbi a ré na Kema Kwormo wo Emen né. Aɲ en liɲ bîjé batêm naɲ kam aɲ bi kam Israyêl ré hôniɲni.»

32Ja dô kwôli kôl iyôn ba: «En gel Tini Emen herbo ta derômaran a mega derare iyôn sari a.

33Na en hôn wo ôbi ré na i ba, ré nijba, na Emen wo na joon bi ené lij bijné batêm nan kam hen na, na ôbi a kôlen iyôn ba: «Kwôni wo já gelé Tunu herbe an debe sari a hen na, na ôbi a lij bijné batêm nan Tunu top hendi bô bôre.»

34Ôbi a, kirija ené gel hen iyôn menba, en kôl ôbi ré na Kema Emen bi hen.»

Bay tô Jésus ka tumô

(Mt 4: 18-22)

35Wulê pôn cêgê menba, Ja nan bay tôri ka wôh hen hô heraji kirij bay ka hen.

36An kirija ôbi gel Jésus wo ô hen menba, ôbi kôl iyôn ba: «Gelenge na Kema Kwormo wo Emen bi a nà.»

37Kirija bay tô Ja bay ka wôh hen, toy kwôlo ôbi kôl hen menba, bay ô tô Jésus a.

38Kirija Jésus bare cêgeri gelji wo bay era tôri a menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Ken woge na mi ba?» Menba, bay engereri iyôn ba: «Rabi, (hini bi wo hen bôri ôbi gelij bijné are) iyére tom na yôn ba?»

39Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Eranje ka sa gelé» menba, bay ô, ô gelé kirij ka ôbi môrij ya hen, menba, bay mô nan dí sem. Kirija tare pôh nij menba, bay ô ta.

40André wop yêni Simô Piyêr na kwo pôn perê bay tô Ja bay ka wôh ka na toy kwôlo Ja an na ô tô Jésus a hen.

41Na André bi a erê upé yêni Simô tumô an kôli iyôn ba: «Nini upa Mési» (hini bi wo hen bôri na Krist, kwo Emen dôri hen).

42Menba, ôbi ôrij nan Simô ligi Jésus a, Jésus bô Simô an kôli iyôn ba: «Ju na Simô kema Jonas, nijba, haw hen bay uwôgem Képas.» (Bôri na «keram.»)

Jésu uwôge Pilip men, Nataniyé men

43Wulê pôn cêgê menba, Jésus genge díre erê Galilé. Ôbi uwôn Pilip an kôli iyôn ba: «Era tôn a.»

44Pilip na kwôni wo Bêtsayda mega si André nan yêni Piyêr hen iyôn men.

45Pilip uwôn Nataniyé an kôli iyôn ba: «Nini uwôn kwo Moyis na kôl kwôli bô magtubu tôh a hen men, bay kibi Emen kôba, na kôl kwôli bô magtubu toji a hen men. Na Jésus wo Najarê wop kema Josêp.»

46Menba, Nataniyé kôli iyôn ba: «Sa iyé Najarê a ba, ani ka dôri a hena ya pa pa ba?» Menba, Pilip kôli iyôn ba: «Era já sa erê gelé hen tô.»

47Kirija Jésus gel Nataniyé era ligiri a menba, ôbi kôl iyôn ba: «Gel, na Israyél wop díre wo ermé wôni wo habij nan bôri a.»

⁴⁸Menba, Nataniyêl engereri iyôn ba: «Ju hōnen na yōn ba?» Menba, Jêsu uwōli sara iyôn ba: «Pa dema, Pilip ré uwōgem tō na, en gelem kirija ju mōrijn tō tōgōre a hen.»

⁴⁹Menba, Nataniyêl uwōli sara iyôn ba: «Rabi, ju na Kema Emen, ju na Kelma wo Israyêl.»

⁵⁰Jêsu kōli iyôn ba: «Wō wo en kōlem ené gelem tō tōgōre a bi a, jeré bi bōm sara hen ba? Já gelé aṅga dami ka dē ka hen aṅ tō.»

⁵¹Menba, Jêsu kōlji iyôn ba: «Na tu kwōlê a ené kelênge hen, haw hen ka gelé derōmaraṅ a bōlij aṅ manê ka Emen a herbé men, dāyê herê men, san nōbi Kema Gawra a.»

Ja 2

Gijê wo tumô cog cog wo Jêsu li

¹Wulê wōô cêgê menba, gerê iyére yi Kana emê wo Galilé a. Menba, yoo Jêsu ô ya men.

²Jêsu kōba, bay uwōgeri kini gerê iyére hende to hen a naṅ bay tōri.

³Care top kam tijador yê bijné menba, yoo Jêsu kōli iyôn ba: «Care top kam tijador to bijné ré yi naṅ nij.»

⁴Menba, Jêsu kōle iyôn ba: «Yoon, mini a kōlen kwōli aṅga ené li ré. Tare tijê nê m ré tō.»

⁵Menba, yori kōlij bay cé emê hen iyôn ba: «Aṅga ôbi a kelênge kené li ba, ken li mera.»

⁶Kirij bay ka ya hen, téwṅê ka bay li naṅ keram jii yi ya, na téwṅê ka Jubṅê lôjnij yirji wō sélij tumô Emen a. Téwṅê bay ka hen na, pōn ba, ay tawa subu subu.

⁷Menba, Jêsu kōlji iyôn ba: «Kebéngge kam ken bi wiinê téwṅê bay ka hen ta.» Menba, bay kebe kam bi wiinê téwṅê bay ka hen telêj telêj ta.

⁸Menba, Jêsu kōlji iyôn ba: «Kebéngge ken bijn ôbi sa bay cé emê na haṅge nij.» Menba, bay kebe ôrij biri.

⁹Kirija ôbi sa bay cé emé bi wo hen yi gel menba, kam bay ka ré belij care top kam tijador hen, nijba, ôbi hōn kirij ka care top kam tijador hende to hen hen aṅ ya ré, nijba, bay jé ka ré kebe kam hen na, bay hōn dô menba, ôbi uwōge ôbi kurô bi wo hen

¹⁰aṅ kōli iyôn ba: «Dôd ba, bijné céré na care top kam tijador to dôri tumô aṅ kirija bijné ka bay uwōgerêji hen kwoyré nij dema bay ré cé to melangi cêgê tō

menba, jôbi ba, ju gem care top kam tipador tom to dôri na yôn apa jeré soj nap tu nà tô ba?»

11Na sa iyé Kana bô emê wo Galilé a Jésu ré li gijê wori wo tumô cog cog, aŋ gelij dampare tori aŋ bay tôri bij bôrji sari a.

12Cêgi gerê iyére hende to hen menba, bay ôrji Kapêrnayôm nap yori men, yêneri men, bay tôri a men, nijba, bay wôl ya gaŋ né.

Jésu dage bay lê jengga bô iyéy Emen a

13Sa lê geserê Pak wo Jubnê baa dâ menba, Jésu ô Jérusalêm a.

14Ôbi uwôn derô haba wo iyéy Emen a, kelbê ka bay eraŋ gara men, gamgê men, derare nap bay kerangê lari ka môrji tôŋ hen.

15Menba, Jésu gwôje gaŋne lij sera aŋ ôbi dageji kêm bô iyéy Emen a nap gamgê men, kelbê kaji men, ôbi nôgerê tabel to bay kerangê lari wo gay gay hen hee aŋ useré lari woji bi wo hen a men,

16aŋ ôbi kôlij bay eraŋ nap derare gara na iyôn ba: «Ôriŋge nap derare tonge hen ken sij nô, ka ayê iyé Iban lij kini lê gara wonge né.»

17Menba, bay tôri erem sa kwôlo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «En gey iyére tom gaŋ. Geyé bi wo en gey iyére hende to hen, hen na, payren môŋ tare to uwoy gawra iyôn.»

18Menba, Jubnê kôli iyôn ba: «Na mi kaŋ gijê a jeré lê geléni aŋ bi niné hônij wo jeré nême lê mega wo ju lij hen iyôn ba?»

19Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Têŋge iyéy Emen hende to hen aŋ, aŋ na hô dé hôriŋ sa subu dêj.»

20Jubnê kôl iyôn ba: «Iyéy Emen to yi hen na, li elê tôre pôrbu kibi jii dema niné li kô tô menba, jôbi ju kôl sa subu dêj menba, jeré dé kerê ba?»

21Nijba, Jésu kôl na kwôli iyéy Emen to na kurôŋgi yiri hen.

22Na ôbi á, kirija Jésu ré ji si kamjê menba, bay tôri erem sa kwôlê bi wo ôbi na kôl hen, aŋ bay bi bôrji sa kwôlo Emen a men, sa kwôlo Jésu na kôl a hen a men.

23Kirija Jésu baŋ Jérusalêm a tô lê geserê Pak a na, bijé kwône bi bôrji sari a wô gijê wo gay gay wo ôbi li.

24Nijba, ôbi bi bôri sarji a ré wôsa ôbi hônji pôn pôn kêm.

25Ôbi ôriŋ doy bi bay ré dôri kwôli kwôni ré a men, wôsa ôbi hôn bô gawrê kêm.

Ja 3

Nikwodêm ô iyêlê nap Jésu

- ¹Perê Parisipjêpê a na, gawra wo pônî bay uwôgeri Nikwodêm. Ôbi na kelma perê kilmé ka Jubpê.
- ²Ôbi era ligi Jêsu a yoyre aṅ kôli iyônṅ ba: «Rabi, nini hôn wo jeré na dami wojṅ ôbi gilipare bîjé tôô to Emen wo hena ligi Emen a. Wôsa hena Emen né baa naṅ kwônî ré ba, ôbi a nê mê lê aṅgaṅ gijê mega wo ju lip hen iyônṅ né.»
- ³Menba, Jêsu uwôli sara iyônṅ ba: «Na tu kwôlê a ené kôlem hen, hena gawra ré hô yêṅ đay ré ba, ôbi a gelé emê iyére to Emen né.»
- ⁴Nikwodêm uwôli sara iyônṅ ba: «Hena gawra ré na kwo iyêri niṅ ba, a hô yêṅ đay na iyeṅ ba? Ôbi a hô herê bô yori a dema bay ré yêri hôriṅ ba?»
- ⁵Menba, Jêsu uwôli sara iyônṅ ba: «Na tu kwôlê a ené kôlem hen, hena gawra ré yêṅ naṅ geré wo kam men, kwo Tunu a men ré na, ôbi a gelé emê iyére to Emen né.
- ⁶Aṅga kurônṅi yi a yê ba, na kurônṅi yi men, ka Tunu a yê ba, na Tunu men.
- ⁷Bi deṅgôm tém wô kelê wo en kôlem jeré hô yêṅ đay hen né.
- ⁸Kal ge na kirip ka bôri gey a men, ju toy na nêri mera, đîba, ju hôn na ba, ôbi hena na yônṅ ba, ré men, ôbi ô na yônṅ ba, ré a men. Gawra wo Tunu a yêri kôba, a yé na mega bi wo hen iyônṅ men. Wôsa já gelé Tunu ré, niṅba, na jé wo hende li yi gawra a jeré gelé.»
- ⁹Menba, Nikwodêm kôli iyônṅ ba: «Hen ba, a lip na iyeṅ iyeṅ pôn ba?»
- ¹⁰Menba, Jêsu uwôli sara iyônṅ ba: «Ju na dami ôbi gelipare kam Israyêl are menba, ju hôn are bay ka hen, ré wô mi ba?»
- ¹¹Na tu kwôlê a ené kôlem hen, nini kôl kwôli aṅga nini hôn men, nini dô kwôli aṅga nini gel naṅ tirni a men, menba, ken kaṅ bê bônṅe sa kwôli are bay ka nini derêṅge hen.
- ¹²Hen aṅa kené bi bônṅe sa kwôli aṅga sa terare a nà, ka en derêṅge hen ré ba, ka lê iyeṅ a kené bê bônṅe sa ka derômaray a ka na derêṅge kwôlijî hen ba?»
- ¹³Aṅ kwônî wo đay ô derômaray a ba, naṅ, niṅba, na kwo na hena derômaray a bi pôn hari. Ôbi a na nôbi Kema Gawra.
- ¹⁴Mega wo Moyis na iyege lari lip kalaw aṅ dôbe kibi gurô a ta hen iyônṅ na, gel wo nôbi Kema Gawra kôba, bay a ayen dé ta hen iyônṅ men.
- ¹⁵Aṅ bi i i wo ré bi bôri san a ba, ré mô tu geṅ naṅ kwini.
- ¹⁶Wôsa Emen gey bîjé ka sa terare a nà, damaṅ aṅa ré joṅ naṅ Kemari wo pôn nêṅ nêṅ hari hen sa terare a nà, bi i i wo ré bi bôri sari a ba, ré mêne ré, niṅba, ré mô naṅ kwini.

¹⁷Wôsa Emen jon nan Kemari sa terare a nà na wô jerê kwôlê sa bîné ré, nijba, bi bay ré uwônij gelê sa kibri dî.

¹⁸Na ôbi á, kwôni wo ré bi bôri sari ba, bay a jerê kwôlê sari a ré nij. Nijba, kwo kan bê bôri sari a ba, bay jô kwôlê sari a nij, wôsa ôbi bi bôri sa hini Kema Emen wo pôn nêj nêj hari hen né.

¹⁹Jerê kwôlê bi wo hen na, na wo kirij ka perangi era sa terare a nà, nijba, gawrê kanji an wô kirij ka hendi dî, wôsa jé lêreji na kwo habij.

²⁰Ôbi a, i i wo ré li habrê ba, kan na kirij ka perangi an, ôbi era tu kirij ka perangi bay ka hen a ré, wô wo jé lêri wo habij hen ma ré yé tu wolé.

²¹Nijba, ôbi lêre anjan tiri na, ôbi era kirij ka perangi a, an ari lêri ka dôri hen na, bîné gel wôsa bay bij nan tôô to Emen.»

Ja ôbi lê batêm dô kwôli Jésus

²²Cêgeri wori menba, Jésus nan bay tôri ôrji bô emê wo Judé an môrji ya. An lip bîné batêm.

²³Ja kôba lip bîné batêm kirij ka kam ya, ka bay uwôgeji Enôn ka da nan Salim hen. Wôsa kirij bay ka hen na, kam yi ya damañ an bîné era bi ôbi ré liji batêm.

²⁴Wôsa wulê bi wo hen na, bay uwôl Ja dangay a ré tô.

²⁵Kirij bay ka hen na, bay tô Ja narij kwôlê nan Jub wo pôni gengij sa lôpê yi wô sélip tumô Emen a wo na hara wo Jubpê hen.

²⁶Bay era sa uwôn Ja an kôli iyôn ba: «Rabi, gawra wo na debe nan ju cêgi Jurdê, an na ju dô kwôli hen na, gel ôbi lip bîné batêm an bîné kê m ô ligiri a.»

²⁷Menba, Ja uwôlji sara iyôn ba: «Hena Emen ré bij kwôni are ré ba, ôbi a nê m ê upé ani sa kibri ré.

²⁸Kenbay, na ken toy kwôlo na en kôl kôl iyôn ba: «Ena Krist, kwo Emen dôri hen ré, nijba, bay joon tumôri a dî.»

²⁹Yi mega kwôni wo enge iyore na, hende na tori nijba, ôbi tô kibri ba, debu na da kwari a. Ôbi toy tôri to ôbi dôrij kwôlê hen menba, yiri dôri. Ôbi a, yen ré dôren damañ hen.

³⁰Bi dampare tori ô tumô tumô an bi tijê nôbi hera cêgê men.»

³¹Kwôni wo hena derômaran a era ba, ôbi gôlij sa are kê m, nijba, kwo na kwo sa terare a nà ba, na kwo sa terare a men. Ôbi kôl na kwôli anja sa terare a nà a men, nijba, kwo hena derômaran a ba, gôlij sa are kê m.

³²Kwo hena derômaran a bi wo hen, dô na kwôli anja ôbi na gel men, na toy a men, nijba, kwôni bi bôri sa kwôli bi wo ôbi dô hen né.

³³Kwôni wo bi bôri sa kwôli bi wo ôbi dô hen na, ôbi gel na wo Emen ré kôl na tu kwôlê.

³⁴Wôsa kwo Emen jori hen na, kôl na kwôli anɔa Emen kôl wôsa Emen biri Tini damaɔ.

³⁵Baba Emen gey Kemari aɔ ôbi biri are kêm kôbri a.

³⁶Ôbi a, kwôni wo bi bôri sa Kema ba, a merê naɔ kwini, niɔba, kwo kaɔ bê bôri sari a kwôy ba, a merê naɔ kwini ré, niɔba, bô tarê wo Emen baa sari a.

Ja 4

Jésu iyêl naɔ iyore toɔ Samari

¹Parisinêpê toy wo biɔné kwône ré bi bôrji sa Jésus a damaɔ men, ôbi ré liji batêm a men dê ka Ja.

²Tiri wori ba, Jésus naɔ yiri liɔ kwôni batêm ré, niɔba, na bay tôri a liɔ biɔné batêm dî.

³Kiriɔa Jésus toy kwôlo bay kôl hen iyôn, menba, ôbi hena bô emê wo Judé bulo hera kwo Galilé a.

⁴Mega wo ôbi a sé si Samari môj môj hen iyôn, menba,

⁵ôbi sa biɔ môni iyére to Samari to bay uwôgere Sikar dâ naɔ yagê wo Jakwôb na biɔ kemari Josêp ca yeɔ hen.

⁶Kiriɔ bay ka hen, ôbi uwôn kelmá wo Jakwôb. Tare dêbe dîɔne niɔ, menba, ôbi merên tô kergare tori hende to hen, aɔ mô dô bul kibi kelmá bi wo hen a.

⁷Menba, iyore to Samari era wô gebé kam menba, Jésus kôle iyôn ba: «Ben kam na yê men.»

⁸Wôsa bay tôri naɔ naɔ dî, wôsa bay ô derô ira wô kelé anɔa emê.

⁹Menba, iyore to Samari hende to hen kôli iyôn ba: «Wô mi a jôbi woɔ Jub jeré engeren eni toɔ Samari kam kaɔ yê ba?» Wôsa Jubnê biɔji naɔ Samari ré.

¹⁰Menba, Jésus uwôle sara iyôn ba: «Hena ré meré hôn anɔa bé seɔge ka Emen men, ré meré hôn kwo engeréré kam kaɔ yê hen a men na, ré na mini a ré engereri kam kaɔ yê dî, aɔ ôbi a ré béré kam ka kwôni yi ba, a gôliɔ hen.»

¹¹Menba, hende kôli iyôn ba: «Kelma, kelmá doge men, ju ôriɔ naɔ ganɔi jelaɔgê ré a men, menba, já lê iyen a jeré uné kam kaɔ gelê bay ka hen ba?»

¹²Jôbi ju gôliɔ môyrini Jakwôb wo na béni kelmá bi wo hen wo ôbi na yi kamni men, kamni naɔ ari abê kari kôba, na yi a men hen ba?»

- 13 Menba, Jésu kôle iyôn ba: «I i wo yi kami kelmá bi wo hen na, kam a hô diri hôrij.
- 14 Nijba, kwôni wo yi kam ka na biri hen na, kam a diri cêgê ré nij, aɲ kam bay ka na biri hen na, a yé tu kam ka sederij ka a yé yiri a kwôy, aɲ ôbi a merê aɲ kwini.»
- 15 Iyore hende to hen kôli iyôn ba: «Kelma, ben kam bay ka hen na yê aɲ bi kam dên cêgê ré nij men, bi en hera sa gebe kam na ré nij a men.»
- 16 Jésu kôle iyôn ba: «Ô mu ô uwôga kurôre ken hera na.»
- 17 Menba, iyore hende to hen kôli iyôn ba: «Eni na, kurôn aɲ.» Menba, Jésu kôle iyôn ba: «Kwôlo mu kôl kurôre ré aɲ hen na, na tiri.
- 18 Wôsa kwôrjêre ka tumô na bay, aɲ kwo mu mô tumôri a haw hen na, na kurôre ré. Kwo hen ba, mu kôl na tiri.»
- 19 Iyore hende to hen kôli iyôn ba: «Kelma, ju na ôbi kibi Emen bi tiri.
- 20 Mòpêrni na tebe Emen sa keram wo na. Menba, kenbay aɲ Jubjê ken kôl kini tibé Emen ré na Jérusalêm a mera.»
- 21 Jésu kôlij iyore hende to hen iyôn ba: «Bi bôre sa kwôlo na kelê hen. Era baa tumô a hen na, kirij ka bîjé a tibij Emen Iba bîjé hen na, na sa keram a na ré men, na Jérusalêm a ré a men.
- 22 Kenbay aɲ Samaritên ken tebe Emen nijba, ken hôni ré, nijba, nibay aɲ Jub na, nini tibri men, nini hôni a men. Wôsa tô gelê hena na yi Jubjê.
- 23 Wulêri nêni nij wo bîjé ka tebe Emen Iba bîjé hen na, bay a tibéri na tibé wôj tiri hen men, aɲ tunu a men. Wôsa na bay tibé Emen bay ka hen iyôngi hen a Emen né wogéji.
- 24 Emen na Tunu aɲ ka tibri hen na, bi tibri aɲ tunu men, aɲ bô pôn a men.»
- 25 Iyore hende to hen kôli iyôn ba: «En hân wo Mési (wo na Krist, kwo Emen dôri hen) ré sa sa, aɲ kirija ôbi ré sa na, ôbi ré sa derêni tô are kêni.»
- 26 Menba, Jésu kôle iyôn ba: «Na nôbi Krist, kwo Emen dôri hen bi a iyêlê aɲ mu hen.»
- 27 Kirij bay ka hen, menba, bay tôri heraji men, aɲ tiniji ge kay wô iyêlê wo ôbi iyêl aɲ iyore hen. Nijba, kwôni pôn iyôn perêrji a hen enggeri na ba, ju enggere ani ba, ré men, na kwôli mi a, jeré iyêl aɲ tu ba, ré a men.
- 28 Aɲ iyore hende to hen dî téwre tore aɲ kibi kelmá aɲ ge hô derô ira ô kôlij bîjé iyôn ba:

29 «Eranje ken sa gel gawra wo kôlen kwôli are kê m ka na en lêrê hen. Ôbi a yé na Krist, kwo Emen dôri hen bi ré ba?»

30 Menba, bijné sooro derô ira aņ eraji uwopni.

31 Menba, bay tôri kôli ré ôm are aņ bay kôl iyôn ba: «Rabi, ôm are dem.»

32 Nijba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Aņgaņ emêren ya a men nijba, na kenbay a henê ré hen.»

33 Bay tôri kôl perêrji a kôl iyôn ba: «Na ba, kwôni eraj naņ aņgaņ emê sa biri ba?»

34 Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Lê aņga kwo joon hen men, deré kibi jé wori a men na, ôbi a na emê wupê.

35 Kwonje kenbay ba, ken kôl ré baa geserê pôrbu a dema kaw ré yé walê tô. Nijba, nôbi en kelênge, ayênge turņge ta ken gelij kaw ka né yi walê nij hen.

36 Kwôni wo wal kaw ba, uwôn sa kôbri nij aņ dayrê na kaw ka dôri wô merê tu geņ wo naņ kwini. Iyôn ba, ôbi cé men, ôbi walê kaw a men na, bi ré liji yi derê bem.

37 Gwosoy kwôlo bay na kôl kôl iyôn ba: «Kwo pôni ré ci men, kwo pôni ré wal men» hen na, na tu kwôlê.

38 En jênge ken ô walê kaw ka, ka đaņgi a na lê jêriji, aņ ken ô na dilmirji.»

39 Menba, kamaņ ka Samari ka sa iyére hende to hen kwône bi bôrji sa Jêsu, sa kibi kwôlo iyore hende to hen. Hende kôl iyôn ba: «Ôbi dôren tô aņga kê m ka na en lêrê hen.»

40 Menba, kirija kamaņ ka Samari sa uwopni menba, bay uwôli bi ôbi ré wôl naņ ci sem, menba, ôbi wôl naņ ci wulê wôô.

41 Bijné kwône damaņ bi bôrji sari a, sa kibi kwôlo ôbi kôl hen.

42 Menba, bay kôlij iyore hende to hen iyôn ba: «Nini bi bôrni sari a na wô kibi kwôlo mu kelêni hen mera ré, nijba, na wôsa nini toy kwôlo ôbi kôl hen naņ marni, aņa niné hôn wo ôbi ré na ôbi gôlij naņ bijné ka sa terare a nà, tiri a men.»

Jêsu berare kema gawra wo dami wo kelma

43 Kirija wulê wo wôô bi wo hen kô nij, menba, Jêsu ô bô emê wo Galilé a.

44 Wôsa ôbi na kôl tumô kôl iyôn ba: «Ôbi kibi Emen na, balêri a biri kwôlê ré.»

45 Kirija ôbi sa bij Galilé na, bijné ka Galilé biri yirji a wôsa ka pôni ka na ô lê geserê Jérusalêm a hen na, bay na gelo are kê m ka ôbi na la hen.

46 Jêsu hô bul hô Kana bô emê wo Galilé a, kirij ka ôbi na li kam bilij care top kam tijador hen. Sa iyé Kapêrnayôm a na, gawra wo dami wo kelma kemari ômij.

- ⁴⁷Aṅ kirija ôbi toy wo Jésu ré hena Judé sa bij Galilé na, ôbi ô ligiri a ô uwôli bi ré era iyére tori a sa berare kemari wo ômij ḍa ma hen biri men.
- ⁴⁸Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Hena kené gel aṅaṅ gijê ré men, aṅaṅ gelé ré a men na, ka bê bônge san a ré.»
- ⁴⁹Menba, dami wo kelma bi wo hen, kôli iyôn ba: «Kelma era lew wô wo keman maa ma.»
- ⁵⁰Jésu kôli iyôn ba: «Ô ham nij, wôsa kemam berare nij.» Ôbi bi bôri sa kwôlo Jésu kôli hen, aṅ kuriṅ ô hari nij.
- ⁵¹Kirija ôbi baa tô geré tô menba, manê kari jô kwini aṅ kôli iyôn ba: «Kemam berare nij.»
- ⁵²Menba, ôbi engeriji iyôn ba, ré na naṅ tare iyeṅ a ôbi ré berare ba? Menba, bay kôli iyôn ba: «Henaṅ naṅ tare to sugi aṅa yiri ré jal.»
- ⁵³Menba, ôbi hôn wo henaṅ ré na naṅ tare hende to hen, aṅa Jésu henaṅ né kôli iyôn ba: «Kemam berare nij» hen, menba, ôbi naṅ bijné ka bô iyére tori a kêm biji bôri sa Jésu a.
- ⁵⁴Jésu li gijê wo têê wôy bi wo hen, na kirija ôbi henaṅ bô emê wo Judé heran kwo Galilé a hen.

Ja 5

Jésu berare gawra wo kwa yiri ma

- ¹Cêgê gijê bi wo hen, menba, wulê lê geserê wo Jubnê wo pônî nêmenba, Jésu ô Jérusalêm a.
- ²Jérusalêm a na, ḍa naṅ kibi geré wo bay uwôgeri ré na kibi geré wo gamgê hen na, iyom wo dami wo bay pi bij kam bô lij tagare toṅ pelé to bay uwôgere Bêtjata naṅ kibi hébre hen. Kibi tagare hende to hen na, bay li pal bay ya.
- ³Tô pal bi wo pôn pôn hen na, bay ômpare men, bay tu tij men, bay merayê ka gay gay hen môri ya. [Bay gem bi kam né pelasij.
- ⁴Wôsa mana wo derômaran a wo pônî herbo bô tagare hende to hen a ta ta aṅ pelase kam. Aṅ kwôni wo herbe bô a tumô kirija kam pelasij hen na, ômpare tori hende to hen, na toṅ mi mi kôba, dôriṅ yiri a.]
- ⁵Kiriṅ bay ka hen na, gawra wo pônî wo ômpare liri li elê tôre subu kibi marge yi ya men.
- ⁶Jésu gili wo ôbi yi tôṅ hen iyôn men, ôbi hôn wo gawra bi wo hen ré ômij elê kwône a men na, Jésu kôli iyôn ba: «Ju gey berarê ba?»

⁷Ôbi ômpare bi wo hen uwôli sara iyôn ba: «Kelma, kirija kam pelasij na, kwôni wo ré ayen uwôl bô tagare a na, a, kirija en masa bi ené kurij bô a, menba, ôbi ômpare wo dāngi kurij bô a tumôn nij.»

⁸Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Hena ta ay jaare tom ôrij.»

⁹Kirij bay ka hen na, ôbi berare a, ay jaare tori ôrij. Na na sa sa merê ta,

¹⁰menba, bay sa Jubnê kôli iyôn ba: «Na sa sa merê ta, dība ré jeré ayê kwoy wom né.»

¹¹Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Kwo beraren hen kôlen iyôn ba: «Ay kwoy wom ju ôrij.» »

¹²Menba, bay engereri iyôn ba: «Na i bi a kôlem: «Ay kwoy wom ju ôrij hen ba?» »

¹³Nijba, ôbi hōn kwôni wo kôli kwôlê bi wo hen né, wōsa Jésu kay perê bījé ka kwôni ka dēbe ya hen.

¹⁴Cêgê menba, Jésu uwōjri derô haba wo iyéy Emen a, menba, kôli iyôn ba: «Ju berare nij nijba, ju hô li tērij ré nij wô wo aṅga dē ka hen, maa hô lēm sōj.»

¹⁵Menba, gawra bi wo hen, ô kôlij bay sa Jubnê iyôn ba, ré na Jésu a na ré berarêri hen.

¹⁶Na ôbi á, Jubnê ré woge Jésu wōsa ôbi ré berare gawra na sa merê ta.

¹⁷Nijba, Jésu kôlji iyôn ba: «Iban na li jé a, ôbi li na hen iyôn yôôd. A, nōbi kōba, en li hen iyôn men.»

¹⁸Na wô ôbi wo hen, a, bay sa Jubnê ré woge damaṅ a ciré deréri wô wo ôbi ré dāge sa tôô to gengij sa sa merê ta hen mera ré nijba, wô wo ôbi ré uwôge Emen Ibari men, ôbi ré li yiri dīré na Emen iyôn a men.

Emen bij Kemari Jésu tôô sa are kēm a

¹⁹Jésu hô kôlji iyôn ba: «Na kelēnge na tu kwôlê: Kema na nēmê lê ani kani sa kibri ré, nijba, ôbi li na aṅga ôbi gel yi Ibari a men, na aṅga Ibari li kēm hen, na bay a, ôbi ré li hen men.

²⁰Wōsa Baba Emen gey Kemari a, ré gili aṅga ôbi li hen kēm men, ôbi a hô gili ka dami dē ka ken gel hen a men, a, bi tunuṅge ré ge kay damaṅ a.

²¹Mega Baba Emen béér bījé ka ma a, bij bay mô tu geṅ hen na, Kemari kōba, a bij i i wo bōri gey na, ôbi a biri merê tu geṅ men.

²²Ôbi a, Baba Emen ba, ré jô kwôlê sa kwôni a ré, nijba, ôbi day tôô toṅ jerê kwôlê kēm bij Kemari kōbri a.

²³A, bi bījé ré ay kibi Kema môṅ kwo bay ayij kibi Ibari hen iyôn men. Wōsa kwôni wo ay kibi Kema ré ba, Ibari wo jori hen kōba ôbi ay kibri ré a men.»

²⁴«Na tu kwôlê a ené kelênge hen: kwôni wo toy kwôlê wupê, aɲ bi bôri sa kwo joon a hen na, ôbi a merê aɲ kwini men, ôbi a erê kini jerê kwôlê a ré niɲ a men, niɲba, ôbi yi mega kwôni wo na ma iyôɲ, aɲ haw hen ôbi mô tu geɲ.

²⁵Na tu kwôlê a ené kelênge hen: wulê nêɲ niɲ wo biɲé ka ma a toyé tôô Kema Emen aɲ ka toy tôri hen na, bay a merê tu geɲ.

²⁶Mega wo Iba Kema na hanê merê tu geɲ hen iyôɲ na, Kemari kôba, ôbi biri yi hanê merê tu geɲ men.

²⁷Men, ôbi biri tôô bi ré jôriɲ kwôlê sa biɲé a men, wôsa ôbi na Kema Gawra.

²⁸Bi kwôlê wo en kelênge hen li tunuɲge ge kay ré, wôsa kirija wulêri nêɲ na, biɲé ka ma ma hen a toyé tôri.

²⁹Menba, bay a jê sé kampê. Aɲ kaɲ bay lê derê hen na, bay a jê sé kampê wô merê tu geɲ men, kaɲ bay lê habrê ba, bay a jê sé kampê bi bay ré jô kwôlê sarji a men.»

Biɲé ka dô kwôli Jêsu

³⁰«Ani ka en nêɲ lê sa keben ba, aɲ. En jô kwôlê sa biɲé a na aɲ kwôlo Emen kôlen hen. Aɲ jerê kwôlê wupê bi wo hen, na aɲ gerêri wôsa en woge na bô geyé wupê ré, niɲba, bô geyé wo kwo joon hen dî.

³¹Hena ré na nôbi a derê kwôlen aɲ keben wupê ba, ka bê bôɲge san a ré.

³²Niɲba, kwôni wo dɔɲgi wo dô kwôlen hen ya, aɲ en hôn wo kwôlen wo ôbi ré dô hen na, ré na tiri.

³³Ken jé yi Ja a aɲ kwôlo ôbi dô gengiɲ san hen na, na kwôlê woɲ tiri.

³⁴Kupê nôbi ba, na gawra a derê kwôlen ré, niɲba, en kôl kwôli Ja hen iyôɲ bi kené uwôɲiɲ gelê.

³⁵Ja na yi môɲ tare toɲ tô deɲere to berare kirija, aɲ na ken li yi derê sem wô kirija ka perɔɲgi bay ka hen.

³⁶Niɲba, nôbi ba, ôbi derê kwôlen ya, aɲ kwôlen bi wo ôbi dô hen na, damaɲ gôliɲ kwo Ja aɲ, wôsa aɲga en li hen na, na Iban a ben a ené li hen, aɲ na bay a derê kwôlen men, gel wo Iban a ré joon hen a men.

³⁷Men, Iban bi wo joon hen na, ôbi aɲ yiri dô kwôlen, niɲba, ken toy tôri ré men, ken gili ré a men.

³⁸Kwôlê wori yi bôɲge a ré, wôsa ken bi bôɲge sa kwo ôbi jori hen né.

³⁹Men, ken dênse men, kôbe tô magtubu to Emen a men, wôsa ken erem mega ré na sa kebre aɲa kené môriɲ aɲ kunuɲge hen. Aɲ na magtubu hende to hen, a na hende derê kwôlen.

- ⁴⁰Bi wo hen, kôba, ken kaɲ era yen a bi kené mô naɲ kunuŋge.»
- ⁴¹«Hini emê wupê na, hena na ligi gawrê a ré.
- ⁴²Niɲba, en henêŋge men, en hôn wo geyé Emen na, ré naɲ bôɲge a a men.
- ⁴³En era naɲ hini Iban menba, ken kaɲen, niɲba, kwo era sa kibri wori menba, na ôbi a kené geyri dī men.
- ⁴⁴Kenbay ka ken gey ayiɲ kibi yerŋge dība, ken woge ayê kibi wo hena ligi Emen a mera ré hen, menba, ka lê iyeɲ a kené bê bôɲge san a ba?
- ⁴⁵Ma ka ermé yaɲ ba, ené ulêŋge kwôlê sarŋge a tumô Iban a. Niɲba, ôbi ulêŋge kwôlê sarŋge a ba, na Moyis wo ken dī bôɲge sari a hen dī.
- ⁴⁶Wôsa hena, na kené bi bôɲge sa Moyis a ba, ré kené bê bôɲge san a men, wôsa ôbi na li magtubu to kôl kwôlen.
- ⁴⁷Niɲba, hena kené bi bôɲge sa magtubu to Moyis a ré ba, ka lê iyeɲ a kené bê bôɲge sa kwôlê wupê a ba?»

Ja 6

Jésu biɲ biɲé ka kwôni emê

(Mt 14: 13-21, Mk 6: 30-44, Lk 9: 10-17)

- ¹Cêgi kwôlo Jésu kôl hen menba, ôbi ô si cêgi cér wo Galilé wo bay uwôgere Tibériyad hen.
- ²Biɲé kwône kôbe tôri wôsa bay gel giɲê wo ôbi li sa biɲé kaɲ bay ômpare a hen.
- ³Menba, Jésu naɲ bay tôri dɣayji ô merê sa keram a.
- ⁴Wulê bi wo hen na, sa lê geserê Pak wo Jubɲê hen kôba, baa dā men.
- ⁵Menba, kiriɲa Jésu ay tiri ta menba, gel kwônê biɲé ka era ligiri a hen, menba, ôbi engeriɲ Pilip iyôŋ ba: «Naa erê kelé mapa na yôŋ a nana biɲ biɲé bay ka hen ré ôm ba?»
- ⁶Ôbi kôl hen iyôŋ, bi dīré hônɲi kwôlo bô Pilip a. Wôsa Jésu hôn aɲga dā lê niɲ.
- ⁷Menba, Pilip uwôli sara iyôŋ ba: «Bi i i ba ré uwôɲ dê dê ôm na, hena nana kel mapa na tu déniyé arew wôô kôba, a yêji ba ya.»
- ⁸Menba, ôbi tô Jésu wo pôni wo bay uwôgeri André woɲ yêni Simô Piyêr hen kôli iyôŋ ba:
- ⁹«Kema wo pôni ôriɲ naɲ mapa bay wo bay li naɲ ôrj men kuyê wôô nà ya a men, niɲba, kwônê biɲé ka hen ba, mapa wo bay naɲ kuyê ka wôô hen, a liji mi ba?»
- ¹⁰Menba, Jésu kôl iyôŋ ba: «Biɲgeji bi bay mô tôŋ.» Kalmê yi gaɲ kiriɲ bay ka hen. Bay mô tôŋ aɲ bay kê m na impê dubu bay.

11Menba, Jésu pô mapa bi wo hen, aṅ kirija liṅ Emen dosé menba, céṅ biṅé bay ka hen men, ôbi pô kuyê liṅ mega ôbi wo hen iyôṅ aṅ céji a sara mega wo bôriji gey.

12Kirija biṅé bay ka hen uyirêji niṅ, menba, Jésu kôliṅ bay tôri iyôṅ ba: «Perêṅge tô mapa wo baa hen dîba, ken dî mène aṅ né.»

13Menba, bay tôri dayrê tô mapa wo bay hen gwapê môj kibi wôô.

14Kirija biṅé gel giṅé wo Jésu li hen iyôṅ menba, bay kôl iyôṅ ba: «Gawra wo hen na, ôbi kibi Emen wo Emen kôl ré sa sa terare a nà, bi na tiri.»

15Jésu hôn wo bay ré sa dôri ereṅ wô biri kenare hen iyôṅ menba, ôbi dô yiri pini hô sa keram a.

Jésu ô sa kam a

(Mt 14: 22-33, Mk 6: 45-52)

16Kirija kirij yi burgem menba, bay tôri ôriji kibi cér a.

17Bay dáy bô bato a ciré erê tera Kapêrnayôm a. Kirij yoy niṅ menba, Jésu sa uwonji ré tô tô.

18Menba, kal wo dami ge aṅ mêw tôriṅ damaṅ.

19Kirija bay tô Jésu jubu bato nêṅ kilomêter jii ley menba, bay gel Jésu era sa kam a aṅ sa dâ kwarji a menba, harê liji damaṅ.

20Menba, Jésu kôli iyôṅ ba: «Harêṅge ré, na nôbi.»

21Bay gey ciré ayêri bô bato a niṅba, bay biṅ kirij ka bay ca erê ya hen, jigê mera.

Jésu na kwô wou merê tu geṅ

22Wulê pôn cêgê menba, kirija kwônê biṅé ka baa cêgi cér a hen, gel wo bato ré baa pôn aṅ bay tô Jésu ré ay ôriṅ na piniji aṅ Jésu ré dáy naṅ ci ré.

23Bay gel kwônê bato to dāṅgi wo hena si Tibériyad sa dūbu dā naṅ kirij ka Jésu henaṅ pôriṅ mapa aṅ liṅ Emen dosé pa dema ré biji ôṅ tô hen.

24Kirija bay gel wo Jésu naṅ bay tôri naṅji menba, bay dáyji bô kwônê bato bi wo hen a aṅ ôriji Kapêrnayôm ciré ô wogé Jésu.

25Kirija bay uwonji cêgi cér a menba, bay kôli iyôṅ ba: «Rabi, ju sa nà ná kirij ka yôṅ ba?»

26Menba, Jésu uwôliji sara iyôṅ ba: «Na kelêṅge na tu kwôlê, ken wogen na wô giṅé wo ken gel en li hen né niṅba, na wô mapa wo na ken ôṅ uyirê hen dî.

27Lêṅge jé na wô aṅgaṅ emê ka kiya a uyê hen né niṅba, ken li jé wô ka a yé yôṅ aṅ a lê aṅ ka merê naṅ kunoṅge a men hen dî. Aṅgaṅ emê bay ka hen na, na nôbi

Kema Gawra a béŋge. Wôsa na Ibarna Emen a ben tôô hende to hen bi ené lip hen iyôŋ.»

28Menba, bîjé bay ka hen engeriŋ Jésu iyôŋ ba: «Na ba, niŋa lê iyeŋ a niné lê aŋga Emen gey niné li hen ba?»

29Menba, Jésu uwôlji sara iyôŋ ba: «Jé wo Emen gey bi wo hen na, na wo kené bi bôŋge sa kwo ôbi jori a hen.»

30Menba, bay kôli iyôŋ ba: «Aŋgaŋ giŋê kaŋ gelé ka yôŋ a jeré lê béni bi niné gel aŋ bi niné biŋ bôŋni sam a ba?

31Môŋêrni na ôm aŋgaŋ emê ka bay uwôgeri man ka na hena derômaraŋ a derô gwôlê hen, mega wo na lip bô magtubu to Emen a kôl iyôŋ ba: «Ôbi na biji emê wo hena derômaraŋ a bay na ôm.» »

32Menba, Jésu kôlji iyôŋ ba: «Na tu kwôlê a ené kelêŋge hen: Moyis a na béŋge emê bi wo na hena derômaraŋ a hen né, niŋba, nà ná Iban a na béŋge emê woŋ tiri bi wo hena derômaraŋ a hen dî.»

33Wôsa emê wo Emen na, na kwo hena derômaraŋ a aŋ ôbi a lê a bîjé ré mô tu geŋ hen.

34Menba, bîjé bay ka hen uwôli sara iyôŋ ba: «Kelma, béni emê bi wo hen kwôy kwôy.»

35Menba, Jésu kôlji iyôŋ ba: «Na nôbi, a na emê woŋ merê tu geŋ bi wo hen, aŋ kwôni wo era yen a ba, kurôŋ a liri ré niŋ men, kwo bi bôri san a ba, kam a diri ré niŋ a men.

36Niŋba, ré ené kelêŋge ken gelen naŋ turŋge hen niŋ, kôba, ken kaŋ bê bôŋge san a a men.

37Bîjé kêŋ ka Iban ben hen na, a era legen a men, kwôni wo era legen a ba, na dagêri nô ré a men.

38Wôsa en hena derômaraŋ a era sa terare a, na wô lê bô geyé wupê ré, niŋba, bô geyé wo kwo joon hen dî.

39Bô geyé wo kwo joon bi wo hen na, na bi ené gem ka ôbi ben hen dô, dîba, ené dî pôn iyôŋ kôba, ré kay ré men, bi ené biji ré ji si kamê Wulê woŋ jerê kwôlê a a men.

40Bô geyé wo Iban na, na wo i i wo ré gel Kemari aŋ bi bôri sari a na, ré mô naŋ kwini men, bi ené sa biri ré ji si kamê Wulê woŋ jerê kwôlê a a men.»

41Sa kwôlo Jésu na kôl hen Jubê kôl perêrji a kôl iyôŋ ba: «Ena emê wo hena derômaraŋ a hen.»

- 42 Menba, bay kôl iyôn ba: «Ôbi a na Jésus woŋ kema Josêp na ré ba? Men, nana hôn ibari naŋ yori a men ré ba? Menba, ôbi uwôn na yôn a ré kôl iyôn ba: «Ena emê woŋ merê tu geŋ wo hena derômaraŋ a hen ba?» »
- 43 Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Namniŋge perêrŋge a ré.
- 44 Hena Iban wo joon hen, ré wuro kwôni ben ré na, ôbi nê m wo a era upen sa kibri ré, aŋ nôbi, na sa biri jê sé kampê Wulê woŋ jerê kwôlê a.
- 45 Bay kibi Emen na li bô magtubu a kôl iyôn ba: «Bijé kêm na, Emen a sa geléji kwôlê.» Aŋ kwo sa toy kwôlo Iban aŋ bi bôri sara hen na, a era upen.
- 46 Kwôni wo sa terare a nà wo gel Emen naŋ tiri ba, naŋ tô, niŋba, na kwo hena ligi Emen a hen a gelé Ibarna Emen dî.
- 47 Na kelêŋge na tu kwôlê: kwôni wo bi bôri san a na, a merê naŋ kwini.
- 48 Nôbi a na emê woŋ merê tu geŋ.
- 49 Môpêrŋge na ô m man derô gwôlê kôba, bay na ma.
- 50 Niŋba, emê wo hena derômaraŋ a hen bi a nà, aŋ i i wo ô m ba, a ma ré.
- 51 Ena emê woŋ merê tu geŋ wo hena derômaraŋ a, aŋ hena kwôni ré ô m emê bi wo hen na, ôbi a merê naŋ kwini. Emê wo na bé hen na, na kurôŋgi yen wo na bé wô merê tu geŋ wo bijé sa terare a nà.»
- 52 Kwôlo Jésus kôl hen na, bay sa Jubê kôl perêrji a kôl iyôn ba: «Ôbi a lê iyeŋ a ré béna kurôŋgi yiri nana emê ba?»
- 53 Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Na kelêŋge na tu kwôlê: hena kené ô m kurôŋgi yen nôbi Kema Gawra ré men, ken yi kwôbreren ré a men na, ka merê tu geŋ woŋ tiri hen né.
- 54 Kwôni wo ô m kurôŋgi yen men, yi kwôbreren a men na, ôbi a merê naŋ kwini, aŋ na sa biri jê sé kampê Wulê woŋ jerê kwôlê a.
- 55 Wôsa kurôŋgi yen a na emê woŋ tiri woŋ emê men, kwôbreren na aŋgaŋ yê kaŋ tiri kaŋ yê a men.
- 56 Kwôni wo ô m kurôŋgi yen men, yi kwôbreren a men na, ôbi bij naŋ en men, nôbi kôba, na bij naŋ dî men.
- 57 Mega Iban woŋ ôbi jonare mô geŋ hen iyôn na, nôbi kôba, na sa kibri aŋa ené môriŋ geŋ men hen. Ôbi a, kwôni wo ré ô m kurôŋgi yen ba, a merê tu geŋ wô keben men hen.
- 58 Na emê wo hena derômaraŋ a bi a nà, ôbi na mega kwo môpêrŋge na ô m kôba, na maŋ hen né. Niŋba, kwôni wo ô m emê bi wo hen na, ôbi a merê naŋ kwini.»
- 59 Jésus gelij bijé kwôlê bi wo hen na iyéy dapare a Kapêrnayôm a.

Bay tô Jésu ka pôni dîri aṅ

- ⁶⁰Bay tôri toy kwôlê bi wo hen menba, ka pôni kwône kôl iyôn ba: «Kwôlo ôm hen na, iyêre gaṅ hen ba, i a geyé ba?»
- ⁶¹Jésu hôn wo bay tôri ré kôl kwôlê sa kwôlê bi wo hen a menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Kwôlê bi wo hen mêne bôrṅge ba?»
- ⁶²A hen ba, hena kené sa gelen nôbi Kema Gawra hena hô kirij ka en na henṅ ya hen ba, ka sa kelê iyeṅ nij ba?
- ⁶³Na Tunu top hendi bô bôrê a na hendi bé merê tu geṅ dîba, kurônṅi yi nêṁ ani ré. Kwôlo ené kôl hen na, na kwôlê woṅ Tunu men, hende a bé merê tu geṅ a men.
- ⁶⁴Nijba, bijé ka pôni perêṅge a hen na, bi bôrji san a ré.» Jésu na kôl hen iyôn wôsa ôbi na hôn ka ré bê bôrji sari a ré hen men, kwo ré sa ayê sari hen a men nij.
- ⁶⁵Menba, Jésu hô kôlji iyôn ba: «Na ôbi á, na ené kelêṅge iyôn ba: Hena Emen né bij kwôni geré ré ba, ôbi naṅ yiri a era bê bôri san a ré.»
- ⁶⁶Kirij bay ka hen na, bay tôri ka pôni dô yirji yiri a aṅ.
- ⁶⁷Menba, Jésu kôlij bay tôri ka môj kibi wôô hen iyôn ba: «A kenbay, kôba ka derê yerṅge yen a aṅ men ba?»
- ⁶⁸Menba, Simô Piyêr uwôli sara iyôn ba: «Kelma, nijna erê upé na i men ba? Wôsa na jôbi pôn nêṅ a naṅ kwôlo a bij bijé merê wo naṅ kwini.
- ⁶⁹Nini bi bôrni sam a men, nini hôn wo jeré na Kwo yi naṅ jeṅgêri wo Emen jori hen men.»
- ⁷⁰Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Na nôbi a terêṅge kenbay ka môj kibi wôô hen ré ba? Nijba, kwo pôni perêṅge a hen na Sidan.»
- ⁷¹Ôbi kôl hen iyôn na wô Judas Iskariyôt kema Simô, wôsa ôbi a na kwo perê bay tô Jésu ka môj kibi wôô hen wo a sa ayê sari.

Ja 7

Yênê Jésu kaṅ bê bôrji sari a

- ¹Kirijna Jésu iyêlij bay tôri kwôlê kô nij hen iyôn menba, ôbi ô gôr emê wo Galilé wôsa ôbi gey erê emê wo Judé a ré, wôsa bay sa Jubnê woge wo ciré deréri.
- ²Wulê bi wo hen na, sa lê geserê wo Jubnê wo bay uwôgeri kwon iyéy gergé hen baa dá.
- ³Menba, yêneri kôli iyôn ba: «Hena ta, ju ô Judé aṅ bi bay tôṁ ô gelé are kêṁ ka ju li hen men.

⁴Hena kwôni ré gey bi bîjé ré hôni ba, a lê ani naŋ jalê ré, mega wo ju li aŋga gelij hen iyôn na, liji aŋ bi tu bîjé gel.»

⁵Yênêri kaŋ déŋ déŋ bay kôba, kaŋ bê bôrji sari a men.

⁶Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Wulê wujê nôbi nê m ré tô, nijba, kenbay ba, wulê kê m na kwo dôri.

⁷Kenbay ba, bîjé a derêŋge ré, nijba, nôbi ba, bay a dôren, wôsa en dô kwôli jê lêreji wo habij hen ta.

⁸Kenbay ken ô lê geserê bi wo hen haŋge, nijba, nôbi ba, na erê ré, wôsa wulê wujê nê m ré tô.»

⁹Kiriŋa Jêsu kôlji hen iyôn menba, ôbi ba, tôŋ Galilé.

Jêsu ô kini lê geserê wo bay uwôgeri kwon iyéy gergé hen

¹⁰Kiriŋa yê nêri ôrji lê geserê bi wo hen nij, menba, Jêsu ô men, nijba, ôbi ô naŋ jalê dîba, kwôni hô n né.

¹¹Bay sa Jubnê wogeri kini lê geserê bi wo hen a, aŋ eŋgereji iyôn ba: «Ôbi yôn ba?»

¹²Bîjé kôl kwôlê damaŋ gengij sari aŋ ka pônî kôl iyôn ba: «Ôbi na gawra wo dôri» men, ka pônî kôl iyôn ba: «Ôbi na gawra wo habij wôsa ôbi bi bîjé kay damaŋ.»

¹³Nijba, kwôni wo ré kôl kwôli Jêsu kaŋ ta ba, naŋ wôsa bay hariŋ bay sa Jubnê.

¹⁴Kiriŋa bay li geserê kwôy sa bôb derôre a nij menba, Jêsu ô derô haba wo iyéy Emen a ô gelij bîjé are.

¹⁵Derê kwôlê wori bi wo dê kirij menba, bay sa Jubnê kôl iyôn ba: «Ôbi dôyrê magtubu to Emen né menba, li iyeŋ a ôbi ré hô n tôô to Emen hen iyôn ba?»

¹⁶Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Aŋga en gelij bîjé hen na, na kaŋê ré, nijba, na ka kwo joo n hen dî.

¹⁷Hena kwôni wo ré gey lê bô geyé wo Emen dema ré henê na ba, gelé aŋgaŋê bay ka hen, ré na ka Emen laba, ené iyêl na sa keben dî ba tô.

¹⁸Kwôni wo kôl kwôlê sa kibri na, ôbi woge na hini emê wo gengij sari nijba, kwo woge hini emê wo kwo jori hen na, na ôbi a kelê kwôlê wojon tiri. Kwôni bi wo iyôn gi hen na, na ôbi lê aŋgaŋ lamê tu kirij né.

¹⁹Moyis na béŋge tôô nijba, kwôni na bi kwôlê sa tôô hende to hen a ré, menba, wô mi a kené gey kené deren ba?»

²⁰Menba, kwônê bîjé uwôli sara iyôn ba: «Ba, ju yé? I a geyé dîré derem ba?»

21Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «En li gijê na pôn tô nap sa merê ta menba, tununje ge kay mera ba?»

22Moyis na béngge tôô toj walê keŋ. Ôbi a, hena ré na nap sa merê ta, a wulê woŋ walij gawra keŋ ré nêmba, ken wali keŋ hen. (Tiri wori ba, tôô hende to hen, hena na yi Moyis a ré, nijba, hena na yi môpêrŋge a dî.)

23Hena kené walij kema wo dê keŋ nap sa merê ta bi tôô to Moyis ré dagij ré ba, wô mi a kené dî bôrŋge tarêŋge san a, kirija en berare yi gawra yôd sa merê ta a ba?

24Jerêŋge kwôlê nap kini dîba, ken jô kwôlê woŋ bôd a tôŋ hen né.»

Jésu na Krist, kwo Emen dôri hen bi ba?

25Bijé ka pôni ka Jérusalêm kôl iyôn ba: «Na gawra wo bay wogeri ciré deréri bi a na ré ba?»

26Ôbi iyêl dîbij tu wolé hen iyôn menba, bay kôl kwôlê wôni ré, wô mi ba? Na ba, kilmérna hôn wo ôbi ré na Krist, kwo Emen dôri hen nij ba?

27Wôsa gawra wo hen na, nana hôn kirij ka ôbi henap ya hen, nijba, kirija Krist, kwo Emen dôri hen a sa na, kwôni a henê kirij ka ôbi henap ya hen né.»

28Menba, Jésu gelij bijé kwôlê derô haba wo iyéy Emen a ap iyêl kaŋ ta kôl iyôn ba: «Ken hôn kirij ka en henap ya hen dô men, ken hônen a men, en era na sa keben né, nijba, kwo joon hen na, na gawra woŋ ôbi bôd pôn nijba, ken hôni ré.

29Nijba, nôbi ba, en hôni wôsa en hena na ligiri a, ap na ôbi a joon hen.»

30Bay woge ciré beréri nijba, bay nêmba beréri ré, wôsa wulê woŋ beréri nêmba ré tô.

31Bijé kwône bi bôrji sari a ap bay kôl iyôn ba: «Kirija Krist, kwo Emen dôri hen a sa sa ba, ôbi a lê gijê dê kwo gawra hen ba?»

32Kirija Parisijêpê toy kwôlo bijé kôl gengij sa Jésu hen, menba, damné kap bay bê kwôbe nap Parisijêpê jé bay gemé iyéy merê ré ô berori erap.

33Jésu kôl iyôn ba: «Na merê nap ken sem a, dema ené herê ligi kwo joon a hen tô.

34Ap ka sa wogen nijba, ka upen né, wôsa ka nêmba bij kirij ka na môrij ya hen né.»

35Sa kwôlo ôbi kôl hen menba, Jubê kôl kôl iyôn ba: «Kirij ka yôn a ôbi ré erê ya a nana uwonni ré ba? Ôbi a erê upé na Jubê ka userij sa iyé Grêkêpê hen ap a erê gelij Grêkêpê are dê.

36Bô kwôlo ôbi kôl iyôn ba: «Ka sa wogen nijba, ka upen né, wôsa ka nêmba bij kirij ka na môrij ya hen né hen ba, na iyeŋ ba?» »

Hanê kam ka bijñ bijné gelê

³⁷Gerñé wulê lê geserê wo na wulê wo dami hen na, Jêsu hena đebu ta añ iyêl kañ a ta kôl iyôn ba: «Hena kwôni wo kam ré diri ba, bi era upen añ sa yi kam ka na biri hen.

³⁸Kwôni wo bi bôri san a ba, hanê kam kañ gelê a geré bôri a, mega wo magtubu to Emen kôlijñ hen iyôn.»

³⁹Jêsu kôl hen iyôn gengijñ na sa Tunu to ka bi bôrji sari a hen ré sa upé, wôsa Tunu hende to hen na bijñ ré tô, wôsa Jêsu uwôn damñare tori ré tô.

Kariñare yi perê bijné wô sa Jêsu

⁴⁰Bijné toy kwôlo ôbi kôl hen menba, bay kôl iyôn ba: «Gawra wo hen, na ôbi kibi Emen wo nana mô gemni bi tiri.»

⁴¹Men, ka pônî kôl iyôn ba: «Na Krist, kwo Emen dôri hen» men, ka pônî kôl iyôn ba: «Krist, kwo Emen dôri hen bi a hena na Galilé men ba? Eñ eñ.

⁴²Magtubu to Emen kôl ôbi réé hena na tô môñ wo kelma Dabid a men, sa iyé kelma Dabid to bay uwôgere Bêteléhêm hen a men ré ba?»

⁴³Menba, bijné kariñ sa kibi Jêsu.

⁴⁴Ka pônî perê gey ciré beréri nijba, kwôni biri ré tô.

Bô denjelé wo damné ka Jubnê

⁴⁵Kiriña bay gemé iyéy Emen hen bulo hera menba, damné kañ bay bê kwôbe nañ Parisijnêñe engeriji iyôn ba: «Wô mi a kené burori ré ba?»

⁴⁶Menba, bay uwôlji sara iyôn ba: «Nini gel gawra wo iyêl môñ kwo hen sa pôn né.»

⁴⁷Parisijnêñe kôlji iyôn ba: «Kenbay kôba, ken đo bay lamange men ba?

⁴⁸Ken gelo dami wona wôni ley, Parisijnêñe ley ba bôrji sari a men ba?

⁴⁹Kwônê bijné bay ka hen na, bay hôn tôto Moyis dô ré, añ tômê bu sarji.»

⁵⁰Parisijnêñe wo pônî wo bay uwôgeri Nikwodêm wo na era sa uwôn Jêsu yoyre hen kôlijñ megêri iyôn ba:

⁵¹«Tôto tona jôto wo nana bu gawra nañ kwôlê pa dema ôbi ré dô kwôli aña ôbi li hen tô.»

⁵²Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Jôbi ju na kwo Galilé men ba? Kôbe bô magtubu to Emen a añ já gelé wo ôbi kibi Emen wôni ré hena Galilé ré kwôy.»

[⁵³Menba, i i kôba hô ijñ ijñ.

Ja 8

Iyore to bay bure sa wônijare toj têrij a

- ¹Kirija i i kôba, ô ij nij menba, Jésu ô sa Keram wo Olibiyé.
- ²Tô kirij cud menba, ôbi bul hô derô haba wo iyéy Emen a menba, bijé kêm uso dâ ligiri a. Ôbi mô tôj aŋ dôrji kwôlê.
- ³Menba, bay derê tô tôô to Emen naŋ Parisijêpê eraŋ naŋ iyore to bay jerare sa wônijare toj têrij hen. Aŋ bay dere debe tumô bijé kêm.
- ⁴Menba, bay kôlij Jésu iyôj ba: «Rabi, iyore to nà ná, nini jerare sa wônijare toj têrij a.
- ⁵Tôô to Moyis na kelêni mega wo yébé bay ka iyôjgi hen na, bi niné gôbiji derép naŋ jerew. Nijba, kwom jôbi ba, ju kôl iyej ba?»
- ⁶Bay engereri hen iyôj bi ciré sélijni bi ciré dîj kwôlê sari a. Nijba, Jésu he sari tôj aŋ dî ani terare naŋ kema kôbri.
- ⁷Mega wo bay engereri têê kwône hen iyôj menba, Jésu dô sari ta, aŋ kôlji iyôj ba: «Bi kwôni wo perêrŋge a hen wo li têrij ré ba, ay jerew uwôlij iyore hende to hen tumô na gelé.»
- ⁸Menba, ôbi hô he sari tôj aŋ dî ani terare a.
- ⁹Kirija bay toy hen iyôj menba, bôrji dôyrêji aŋ bay jal pôn pôn ô, ayij tôri sa surpê a kwôy sa sa kap kamrê. Menba, Jésu naŋ iyore hende to ré debu derôrji a hen a baji mera.
- ¹⁰Kirija Jésu dô sari ta aŋ gel na iyore hende to hen a debé baa hen mera menba, ôbi kôle iyôj ba: «Bay ô yôj ba? Kwôni jô kwôlê wôni sarê ré ba?»
- ¹¹Menba, hende uwôli sara iyôj ba: «Kelma, kwôni jô kwôlê wôni san a ré.» Menba, Jésu kôle iyôj ba: «Nôbi kôba, en biré naŋ kwôlê ré men, ô harê nij, nijba, mu hô li têrij ré nij.»]

Jésu na kirij ka perangji ka sa terare a nà

- ¹²Jésu hô kôlji iyôj ba: «Ena kirij ka perangji ka sa terare a nà. Kwôni wo era tòn a ba, a erê kirij ka hendi a ré nij, nijba, ôbi a upé kirij ka perangji ka a biri ôbi a merê tu gep hen.»
- ¹³Sa kwôlo ôbi kôl hen menba, Parisijêpê kôli iyôj ba: «Ju dô kwôlem naŋ kem hen na, kwôlê wom bi wo hen na tiri ré.»
- ¹⁴Menba, Jésu uwôlji sara iyôj ba: «Hena ené dô kwôlê wupê naŋ keben kôba, na tu kwôlê wôsa en hôn kirij ka en henaj ya men, ka na ôrij ya hen a men, nijba, kenbay ken hôn kirij ka en henaj ya hen né men, ka na ôrij ya hen né a men.
- ¹⁵Kenbay ba, jerê kwôlê woŋge na mega gawrê jôrij hen iyôj nijba, nôbi en jô kwôlê sa kwôni a ré.

¹⁶A hena ené jô kwôlê sa kwôni a ba, jerê kwôlê wupê bi wo hen na, bip nap tu kwôlê wôsa ena penen ré, nijba, Iban wo joon hen na nap en.

¹⁷Men lij bô magtubu tôô tonje a kôl iyôn ba: «Hena bipé wôô ré dô kwôli kwôni na, na tu kwôlê a bay ré kôl hen.»

¹⁸En dô kwôlen nap keben men, Iban wo joon hen kôba, dô kwôlen a men.»

¹⁹Menba, bay kôli iyôn ba: «A Iban bi yôn ba?» Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Ken hônen ré men, ken hôn Iban ré a men. Hena kené hônen ba, ka henê Iban men.»

²⁰Jêsu kôlji kwôlê bi wo hen, na kirija ôbi gelij bipé are bô iyéy Emen a kwa kirij ka kini bê gursu yij ya hen nijba, kwôni pôn iyôn kôba, biri ré wôsa wulê wori nêmen ré tô.

Ka nêmê erê kirij ka na erê ya hen né

²¹Jêsu hô kôlji iyôn ba: «Na erê aj ka wogen aj ka map tô têrij tonje a. Ka nêmê erê kirij ka na erê ya hen né.»

²²Sa kwôlê bi wo hen a na, damné ka Jubnê kôl iyôn ba: «Ôbi a deré yiri nap kôbri a ré kôl iyôn ba: ka nêmê erê kirij ka na erê ya ré hen ba?»

²³Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Kena ka tôj nà, nijba, nôbi ena kwo ta. Ken ô tô aŋga sa terare a nà, nijba, nôbi ba, en ô tô aŋga sa terare nà ré.

²⁴Na ôbi á, ré ené kelênge kené ma tô têrij tonje a hen, wôsa hena kené bi bônge sa kwo en kôl ené na ôbi hen ré ba, ka ma tô têrij tonje a.»

²⁵Bay engereri iyôn ba: «Ju na i ba?» Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Ôbi a ré ené kelênge tumô nij.

²⁶Kwôlo ré ené kelê men, jerê men gengij sarŋge na, yi damaŋ nijba, kwo joon hen na, kôl na tu kwôlê aj na kwôlo en toya kibri a a ené kôlij bipé ka sa terare a nà hen.»

²⁷Nijba, bay hôn wo ré gengij na sa Ibari a ôbi ré kôlji hen né.

²⁸Jêsu hô kôlji iyôn ba: «Wulê wo ka sa dén nôbi Kema Gawra ta sa gurô tagelê hen dema kené henê kwo en kôl ené na ôbi hen, ené li ani kani sa keben ré nijba, ré na aŋga Iban na ré gelen hen a ené kôl kwôliji hen dí.

²⁹Ôbi wo na joon hen, na nap en díba, ôbi dén aj né, wôsa en li na aŋga bôri ôbi gey hen.»

³⁰Jêsu iyêl hen iyôn menba, bipé kwône bi bôrji sari a.

Kwôngê Abraham kaj tiri

- 31** Menba, ôbi kôliñ Jubnê ka bi bôrji sari a hen iyôn ba: «Hena kené gem kwôlê wupê bôrñge a na, kena bay tôn tiri.
- 32** Men, ka henê tu kwôlê men, tu kwôlê bi wo hen a derênge bô lemnare a a men.»
- 33** Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Nibay nina kwôngê Abraham men, kwôni na lêni lemnare ré a men, menba, wô mi a jeré kôl iyôn ba: «Ka merê sarñge senje ba?» »
- 34** Menba, Jêsu hô uwôlji sara iyôn ba: «Na kelênge na tu kwôlê, hena kwôni ré ay yiri bij têriñ na, ôbi na lema wore.
- 35** Lema a merê bô ira kwôy ré, nijba, kema iyére a merê ya kwôy dî.
- 36** Hena nôbi Kema Gawra ené derênge bô lemnare to têriñ a ba, ka merê sarñge senje tiri a men.
- 37** En hôn wo kené na kwôngê Abraham a men, nijba, ken gey bi kené deren wôsa ken gey kwôlê wupê ré.
- 38** Nôbi en kôl na kwôli aña en gel yi Iban a, nijba, kenbay ken li na aña na toy kwôliji kibi ibareñge a.»
- 39** Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Nibay ibarni na Abraham.» Nijba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Hena henañ kené na kam Abraham ba, henañ kené lê aña Abraham na li hen dî.
- 40** Haw hen ken gey kené deren nôbi woñ ôbi kelênge tu kwôlê wo en toy kibi Emen a hen, nijba, Abraham wo na ibareñge bi hen na, na li hen iyôn né.
- 41** Kenbay ken li na aña ibareñge na li.» Menba, bay kôli iyôn ba: «Nibay nija lamnañê ré, wôsa Emen pôn nêñ hari a na Ibarni.»
- 42** Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Hena Emen henañ a ré na Ibareñge na, henañ kené geyen, wôsa en hena na ligi Emen a a ené sa hen men, en era na sa keben ré, nijba, na ôbi a joon hen a men.
- 43** Menba, wô mi a kené hôn bô kwôlê wupê ré ba? Wôsa ken nêñ toyé kwôlê wupê ré.
- 44** Ibareñge na Sidan añ ken gey lê na aña bô ibareñge gey hen. Ôbi na na ôbi deré temare ca tumô yeñ men, na ôbi benare a men dîba kwôlê woñ tiri nañ yiri a. Kirija ôbi gey lê benare na, ôbi kôl kwôlê nañ sa yiri, wôsa ôbi na ôbi lê benare men, ôbi na iba benare a men.
- 45** Nijba, na wô wo en kôl tu kwôlê hen aña kené kañ bê bôrñge sara hen.
- 46** I a perêrñge a hen a gelé wo ené li têriñ ba? A hena ené kôl na tu kwôlê ba, wô mi a kené kañ bê bôrñge san a ba?

- 47 Kwôni wo na kwo Emen na, toy kwôlo Emen kôl hen, nijba, kenbay ken toy ré, wôsa kena ka Emen né.»
- 48 Menba, Jubnê uwôli sara iyôn ba: «Kwôlo na nini kôl jeré na gawra wo Samari men, tunu to habij ré yi bôm a a men hen na, na na benare ré.»
- 49 Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Tunu to habij yi bôn a ré, nijba, en ay na kibi Iban menba, ken ay keben né.
- 50 En woge na hini emê wupê ré, nijba, ôbi a wogé hini emê wo gengij san men, ôbi jerê kwôlê a men na, hen ya.
- 51 Na tu kwôlê a ené kelênge hen: kwôni wo gem kwôlê wupê bôri a na, temare a deréri ré nij.»
- 52 Menba, Jubnê kôli iyôn ba: «Haw hen nini hôn wo tunu to habij ré yi bôm a nij. Wôsa Abraham ma men, bay kibi Emen kôba maji a men, menba, jôbi ju kôl iyôn ba: «Hena kwôni ré gem kwôlê wupê ba, temare a deréri ré nij.»
- 53 Jôbi ju na kwo dami dê Abraham wo na ma hen ba? Bay kibi Emen kôba, maji menba, jôbi ju li yem môp i iyôn ba?»
- 54 Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Hena ené ay kibi yen ba, ayê kibi yi wupê bi wo hen na ani ré. Na Iban wo ken kôl ré na Emen wonje hen a ayê keben.
- 55 Ken hône ré, nijba, nôbi ba, en hône. Hena ené kôl ené hône ré na, rée ené yé ôbi benare môp kenbay iyôn men, nijba, en hône men, en gem kwôlê wori a men.
- 56 Ibarengé Abraham na sê peré wo diré gelé wulê wupê bi wo hen. Ôbi na gel apan na li yi derê.»
- 57 Menba, Jubnê kôli iyôn ba: «Elêrem nê m tôte bay ré tô menba, na ju gel Abraham nij ba?»
- 58 Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelênge hen: pa dema Abraham na ré yêp tô na, na en ya nij.»
- 59 Kirijâ bay toy hen iyôn menba, bay pô jerew ciré gôbijni menba, Jésu uwôbe apan sêp derô haba wo iyéy Emen a apan ô.

Ja 9

Jésu berare gawra wo tiri na toj bô yori a

- 1 Wulê wo pôni Jésu ô tô geré menba, ôbi gel gawra wo pôni wo tiri na toj bô yori a.
- 2 Menba, bay tôri engereri iyôn ba: «Rabi, gawra wo nâ ba, na wô kibi têrij tori laba to balêri a lê apan tiri ré tij bô yori a hen ba?»

- ³Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Na wô sa têrij tori ré men, to balêri ré a men, nijba, tiri tij bi néé wo Emen ré gel yiri nô sari a.
- ⁴Mega wo kirij ka perangi baa nà tô hen na, bi na lênge jé wo kwo joon hen. Wôsa yoyre baa da nij an kwôni a nê mê lê jé ré nij.
- ⁵Mega wo en baa sa terare a nà tô hen na, ena kirij ka perangi ka bijé ka sa terare a nà.»
- ⁶Kirija ôbi kôl kwôlê bi wo hen iyôn kô nij menba, ôbi tebe kalê tôj an bulônij terare. Ôbi ay terare hende to ôbi bulôn hen an li tu ôbi tu tij bi wo hen a.
- ⁷An Jésu kôli iyôn ba: «Ô ju ô pelé tum bô kam tagare ka bay uwôgeji Silowé hen.» (Silowé bôri na ôbi jé.) Ôbi ô pelé tiri bô kam tagare hende to hen menba, ôbi gel kirij dô an bulo hera.
- ⁸Bay kwari men, bijé ka na hônî tumô tumô môj ôbi uwôlê are hen na, bay kôl iyôn ba: «Kaman, na gawra wo na miirê uwôl are na hen né ba?»
- ⁹Menba, ka pônî kôl ré na ôbi men, ka pônî kôl ré na kwôni wo gelij nan di di men. Menba, ôbi nan kibri kôlji iyôn ba: «Na nôbi.»
- ¹⁰Menba, bay kôli iyôn ba: «Ju li iyej a jeré gel kirij hen iyôn ba?»
- ¹¹Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Gawra wo bay uwôgeri Jésu hen a bulônê terare an lèn tun a, an kôlen iyôn ba: «Ô ju ô pelé tum bô kam tagare to Silowé.» Menba, en ô pelé tun menba, en gel kirij mera.»
- ¹²Menba, bay hô engereri iyôn ba: «Gawra bi wo hen na yôn ba?» Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «En hôn né.»

Parisijênê engerij ôbi tu tij bi wo hen kwôlê

- ¹³Menba, bay ôrij nan gawra bi wo tiri na tij ligi Parisijênê.
- ¹⁴Na na nan sa merê ta a ana Jésu na ré bulôn terare li a tu gawra bi wo hen an biri gel kirij hen.
- ¹⁵Menba, Parisijênê kôba hô engereri men, ôbi ré li na iyej a ré gel kirij hen ba? Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Ôbi bulôn terare lèn tun a an en ô pelé menba, en gel kirij mera.»
- ¹⁶Sa kwôlê bi wo hen a na, Parisijênê ka pônî kôl iyôn ba: «Gawra wo hen na, hena na ligi Emen a ré, wôsa ôbi bi kwôlê sa sa merê ta a ré.» Men, ka pônî kôl iyôn ba: «Gawra won ôbi têrij ba, a lê iyej a ré lêrê gijê wo hen iyôn ba?» Menba, karijare yi perêrji a.
- ¹⁷Menba, bay hô engere ôbi tu tij na iyôn ba: «Kirija ôbi li an ju gel kirij hen iyôn na, jôbi ba, na kwôli mi a jeré kôl gengij sari ba?» Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Ôbi na ôbi kibi Emen.»

- 18** Bay sa Jubnê na wo ôbi na ré na ôbi tu tij apa ré gel kirij hen iyôn né kwôy wo bay ô erañ nañ balêri.
- 19** Menba, bay engereji iyôn ba: «Na kemarŋge wo ken kôl tiri ré tij bô yori a bi a nà ba? Menba, li iyeñ a ôbi ré gel kirij haw hen ba?»
- 20** Menba, bay uwôlji sara iyôn ba: «Nini hôn wo ré na kemarni men, nini hôn wo tiri na ré tij na bô yori a a men.
- 21** Nijba, ôbi li iyeñ a ré gel kirij ba, ba nini hôn né. Men, i a lê a ôbi ré gel kirij hen ba, ba a men ba, nini hôn ré nij. Engereñgeri, tiri sur nij hen na, ôbi a kelê kwôlo gengij sari.»
- 22** Na ôbi á, balêri ré kôl hen iyôn wôsa bay hariñ bay sa Jubnê wôsa bay na genge mega wo hena kwôni wo ré hôn Jêsu ré na Krist, kwo Emen dôri hen na, bay réé dagêri bô iyéy dapare a.
- 23** Na ôbi á, balêri ré kôl iyôn ba: «Tiri sur nij hen na, engereñgeri ôbi hen.»
- 24** Parisijêpê hô uwôgeji gawra bi wo tiri na tij hen añ kôli iyôn ba: «Kôl kwôlê woñ tiri tumô Emen a wôsa nini hôn wo gawra bi wo ju kôl ré berarem hen na, na ôbi têrij.»
- 25** Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Hena ôbi ré na ôbi têrij ba, en hôn né, nijba, aŋga pôn ka en hôn na, tumô ba, tun na tij nijba, haw hen en gel kirij.»
- 26** Menba, Parisijêpê hô engereji iyôn ba: «Ôbi lêm na mi ba? Ôbi li na iyeñ a ré bôl tum hen ba?»
- 27** Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Ré ené kelêŋge nij menba, kené toy ré wô mi ba? Wô mi a kené hô gey toyé a sôn ba? Kenbay kôba, ken gey yé bay tôri men ba?»
- 28** Bay tiréri añ kôl iyôn ba: «Jôbi a na ôbi tôri dî terô, nibay nijba bay tô Moyis.
- 29** Nini hôn mega wo Emen na ré iyêl nañ Moyis. Nijba, gawra wo nà ná, nini hôn kirij ka ôbi hen añ ya hen ré.»
- 30** Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Kwôlo hen na, en hôn né, ôbi li añ en gel kirij hen na, ré kené henê kirij ka gawra bi wo hen hen añ ya hen. Menba, ken hôn kirij ka ôbi hen añ ya hen né.
- 31** Nana hôn wo Emen ré toy uwôlê wo bay têrij ré hari nijba, hena kwôni ré biri kwôlê men, li aŋga ôbi gey hen a men na, na kwôni bi wo hen a ôbi ré toy uwôlê wori.
- 32** Wôsa nini toy tumô mega wo kwôni na ré bôl tu kwôni wo tij bô yori a iyôn sa pôn né.

³³Hena gawra bi wo hen ré hena na ligi Emen a ré na, ôbi ré nê mê lê ani ré kwôy.»

³⁴Menba, Parisijnêpê kôli iyôn ba: «Ju yêp bô têrij a menba, ju gey geléni are ba?» Menba, bay dageri bô iyéy dapare a.

Bijé ka hôn ciré na bay tu tij né

³⁵Kirija Jésu toy wo bay ré dage gawra bi wo hen menba, ôbi ô upéri aji kôli iyôn ba: «Ju bi bôm sa Kema Gawra ba?»

³⁶Menba, gawra bi wo hen uwôli sara iyôn ba: «Kelma, ôbi na i a ené bê bôn sari a ba?»

³⁷Jésu kôli iyôn ba: «Ju gili. Kwôni wo iyêl na ju hen na, na ôbi.»

³⁸Menba, ôbi kôlij Jésu iyôn ba: «Kelma, en bi bôn sam a.» Aji ôbi cubu gubari tumôri a.

³⁹Menba, Jésu kôl iyôn ba: «En era sa terare a nà ná wô jerê kwôlê aji bi bay tu tij ré gel kirij men, ka gel kirij hen ré hô gase yi bay tu tij men.»

⁴⁰Parisijnêpê ka pôni ka ðebu na ði hen toy kwôlê bi wo hen, aji kôli iyôn ba: «Nibay kôba, nija bay tu tij men ba?»

⁴¹Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Hena henañ turŋe ré tij na, henañ kwôlê têrij henañ né beré sarŋe ré. Nijba, haw hen wo ken kôl iyôn ba nini gel kirij, na ôbi a, kwôli têrij tonŋe ré bu sarŋe a baa ya hen.»

Ja 10

Gwosoy kwôlo gengij sa ôbi abê gamgê nañ gamgê kari

¹«Na tu kwôlê a ené kelêŋge hen: kwôni wo si si kibi geré wo iyéy gamgê ré, nijba, si si tu telare aji ré ô bô a na, na ôbi gemsare men, na bandi a men.

²Nijba, kwôni wo si si kibi geré ba, ôbi a na ôbi abê gamgê hen ði.

³Ôbi gemé kibi iyé gamgê hen bôl kibi iyére biri aji gamgê toy tôri hôn men, ôbi uwôge ka na kari hen, nañ heniji heniji aji ôbi sij nañ ci nô.

⁴Kirija ôbi sij nañ gamgê kari bay ka hen kê m nô nij na, ôbi a derê tumôrji men, bay a erê tôri a a men, wôsa bay hôn tôri.

⁵Gamgê bay ka hen ô tô kwôni wo ðangi a ré, nijba, bay a geréri ði wôsa bay hôn tôri ré.»

⁶Jésu kôlji gwosoy kwôlê bi wo hen nijba, bay hôn kwôlo ôbi kôlji hen ré kwôy.

Jésu na ôbi abê gamgê wo dôri

⁷Menba, Jésu hô kôlji iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelênge hen: en yi mega kibi geré wo iyéy gamgê iyôn.

⁸Bijné kêm ka na era tumôn hen na, na bay gemsare men, na bandi a men aṅ gamgê na toy tôrji ré.

⁹Ena kibi geré. Hena kwôni ré si legen na, ôbi a upé gelê men, ôbi a era ira men, a sé men, ôbi a upé kalmê kaṅ emê ka lebé dô a men.

¹⁰Ôbi gemsare ba era na wô gemsare men, deré temare men, mênê kirij a men. Nijba, nôbi en era bi bijné ré mô tu geṅ men, ré uwôn terê kibi wo gay gay wo bô a hen a men.»

¹¹«Ena ôbi abê gamgê wo dôri. Ôbi abê gamgê wo dôri na, ay yiri uléṅ wô gamgê kari.

¹²Nijba, kwôni wo abe gamgê wô uwônij gursu mera dîba na ôbi abêrji ré men, gamgê kôba na kari ré a men hen na, kirija ôbi gel heṅ era menba, ôbi ge dîji aṅ, aṅ heṅê waserêji.

¹³Ôbi li hen iyôn wôsa ôbi li jé na wô uwônij gursu mera, dîba, erem sa gamgê a ré.

¹⁴⁻¹⁵Ena ôbi abê gamgê wo dôri. Mega wo Iban hônen men, nôbi kôba, en hôni men hen iyôn na, en hôn gamgê kaṅê men, bay kôba hônen men. En ay yen uléṅ wô sa gamgê kaṅê.

¹⁶En ôrij naṅ gamgê ka pônî ka naṅ bô ira nà tô. Gamgê bay ka hen na, na erê eraṅ naṅ ci, aṅ bay a toyé tôn aṅ bay kêm a sa daṅ kiniji pôn men, ôbi gemérji kôba, a pôn a men.»

¹⁷«Iban geyen na wôsa en ay yen uléṅ dema ené sa upé hôrij tô hen.

¹⁸Aṅ yen bi wo en ay uléṅ hen na, na kwôni a beren ereṅ né, nijba, na nôbi a ayê bé naṅ bô geyé wupê. En nê m dé yen bijn temare men, en nê m derê yen kebre a a men. Na tô Iban to kelan a ené li hen.»

¹⁹Sa kwôlê bi wo ôbi kôl hen na, kariṅare hô yi perê Jubnê.

²⁰Ka pônî perê kwône kôl iyôn ba: «Tunu to habij bôri a men, na kubra a men, menba, wô mi a kené toy kwôlê kibri a ba?»

²¹Men né, ka pônî kôl iyôn ba: «Kwôni wo tunu to habij bôri ba, a kelê kwôlê hen iyôn né men, tunu to habij ba, a belê tu ôbi tu tij ba men».

Jubnê kaṅ Jésu

²²Bay li geserê woṅ belê kibi iyéy Emen Jérusalêm a kibi kelanê a.

²³Menba, Jésu ô palê derô haba wo iyéy Emen a si tô pal wo uwôgeri ré na kwo Salomôn hen.

- 24**Menba, Jubnê sa mééri ta aṅ kôli iyôn ba: «Kirija yôn a jeré bé bôrni kurij tôn ba? Hena jeré na Krist, kwo Emen dôri hen ba, ju kelêni waṅ ta nija toyé.»
- 25**Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Na en kelênge nijba, na ken kaṅ bê bôrṅge sara. Wôsa aṅga en li naṅ hini Iban hen na, na bay a derê kwôlen.
- 26**Nijba, ken bi bôrṅge sara ré, wôsa kena gamgê kaṅê ré.
- 27**Gamgê kaṅê na, toy tôn men, en hônji men, bay era tôn a a men.
- 28**Men, nôbi en biji bay mô tu geṅ naṅ kwiniji men, bay a mênê ré yôd men, kwôni a dôrji kôben a ré a men.
- 29**Iban bi wo na ben biṅé bay ka hen na, gôlij sa are kêṅ aṅ kwôni nêṅ derêji kôbri a ré a men.
- 30**Nibay naṅ Iban nija gawrê ka pôn.»
- 31**Menba, Jubnê hô pô jerew ciré gôbij Jêsu deré.
- 32**Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «En li aṅga dôri ka hena yi Iban a kwône gelênge nijba, na wô ka yôn pôn aṅa kené kena gôben deré kwôliji hen ba?»
- 33**Menba, Jubnê uwôli sara iyôn ba: «Na wô lê aṅga dôri a niné gôbem deré hen mera ré, nijba, wô tiiré wo ju tiiré Emen men, wô wo jôbi ju na gawra menba, ju li yem môṅ Emen iyôn a men hen.»
- 34**Menba, Jêsu uwôlji sara iyôn ba: «Lij bô magtubu tôô tonṅe a kôl Emen na ré kôl iyôn ba: «Kena emen men.»
- 35**Nini hôn kwôlo magtubu to Emen ré kôl hen na, kwôni a mênê ré wôsa na biṅé bay ka bay na uwôl béré kwôlê wori biji hen a, Emen ré uwôgeji emen men hen.
- 36**Wôsa kuṅê nôbi ba, na Iban a dôren aṅ joon sa terare a menba, ken kôl ené tiiré na Emen wô kelê wo en kôl ené na Kema Emen hen.
- 37**Hena ené li aṅga Iban li hen men né, ken bi bôrṅge san a ré men.
- 38**Nijba, hena ené li aṅga Iban li hen aṅa kené gey bê bôrṅge san a ré na, ken bi bôrṅge sa aṅga Iban li bay ka en li hen. Hen iyôn hari kôba, ken bi bôrṅge sa are bay ka hen a bi ken hôn dô mega wo Iban ré bij naṅ en men, nôbi kôba, ené bij naṅ dí men.»
- 39**Sa kwôlê bi wo hen a na, Jubnê hô woge ciré beréri, nijba, ôbi si selay ô.
- 40**Menba, Jêsu hô ô cêgi cér wo Jurdê kirij ka Ja ôbi lê batêm na lij biṅé batêm ya hen, aṅ ô merê ya.
- 41**Biṅé kwône era ligiri a aṅ kôl iyôn ba: «Ja ôbi lê batêm na li giṅê wôni pôn nêṅ iyôn né, nijba, kwôlo ôbi na kôl kêṅ gengij sa gawra bi wo hen na, na kwôlê woj tiri.»

⁴²Menba, kirij bay ka hen na, bijé kwône bi bôrji sari a.

Ja 11

Jésu bi Lajar ji si kampé

¹Gawra wo pôni bay uwôgeri Lajar mô Bétani a, ôbi ômij. Sa iyére hende to hen na, si Mari nap yére Mart môrji ya.

²(Mari hende to hen na na, na to na wusij Kelma ider sa têri a men, na mô nap guseri sare men hen. Añ Lajar bi wo ômij hen na yêêne.)

³Si Mari nap Mart jé kôlij Jésu iyôn ba: «Kelma, gel kwo ju geyri gap hen ômij.»

⁴Kirija Jésu toy hen iyôn menba, ôbi kôl iyôn ba: «Ômpare to hen na, na to a diri ré, nijba, na to a gelé hini emê wo Emen men, na to bay ayij kibi Kema Emen a men.»

⁵Jésu gey Mari nap yére Mart men, yêneji Lajar a men damañ.

⁶Wulê bi wo ôbi toy wo Lajar ré ômij hen na, ôbi hô wôl sa wôô cêgê a, kirij ka ôbi môrij ya hen.

⁷Menba, ôbi kôlij bay tôri iyôn ba: «Na herênge Judé.»

⁸Menba, bay tôri kôli iyôn ba: «Rabi, Jubnê na gey ciré gôbem deré nap keram haw hen menba, já hô herê Judé sôn ba?»

⁹Menba, Jésu uwôlji sara iyôn ba: «Wulê pôn ba, na tare môj kibi wôô ré ba? Hena kwôni ré ô kirij tu tare ba, a hebirij né, wôsa ôbi gel kirij ka perangi ka sa terare a nà.

¹⁰Nijba, hena kwôni ré ô kirij yoyre na, ôbi a hebirij wôsa kirij ka perangi ka ôbi ré gelij kirij nap.»

¹¹Cêgi kwôlê bi wo hen na, ôbi kôlji iyôn ba: «Melapnena Lajar yi kum, añ na erê engéri.»

¹²Menba, bay tôri kôli iyôn ba: «Kelma, hena ôbi ré yi na kum ba, ôbi a berarê seŋge.»

¹³Jésu kôlji na kwôli temay Lajar nijba, bay kôl yañ ba ôbi ré kôlji na kwôli kum.

¹⁴Menba, Jésu kôlji wañ a ta iyôn ba: «Lajar ma.

¹⁵Yen dôren gap wô sarŋge wô napê wo en nap kirij bay ka hen, wôsa ôbi wo hen a lê dema kené bê bôrŋge san a. Na erênge unéri.»

¹⁶Sa kwôlê bi wo hen a na, Tomas wo bay uwôgeri Kerma hen kôlij megêri bay tô Jésu ka baa hen iyôn ba: «Nabay kôba, na erênge men. Hena ré temare hende kôba, na maŋge nap dî.»

- 17 Kirija Jésu sa menba, toy wo Lajar ré emij li wulê pôrbu kampê nij.
- 18 Bétani nap Jérusalêm na, perêrji da senje, na kilomêter subu mera.
- 19 Na hen iyôn a, Jubnê kwône ré eraji temare ligi si Mari nap Mart a wô jalê bôrji wô yêniiji wo ma hen.
- 20 Kirija Mart toy wo Jésu era hen ya, menba, hende hena jô kwini aji Mari ba, mô baa ira.
- 21 Mart kôlij Jésu iyôn ba: «Kelma, hena henañ jeré ná nà ba, yêniini henañ ré ma ré tô.»
- 22 Nijba, haw hen kôba, en hôn wo aña yôn yôn ka jeré engerij Emen ba, ôbi ré bem.»
- 23 Menba, Jésu kôle iyôn ba: «Yênê a jê sé kampê.»
- 24 Mart uwôli sara iyôn ba: «En hôn wo ôbi ré jê sé kampê kirija bijé ka ma ré jê sé Wulê woñ jerê kwôlê a hen.»
- 25 Menba, Jésu kôle iyôn ba: «Nôbi, ena ôbi bij bijé jê sé kampê men, ena ôbi bij merê tu geñ a men. Hena kwôni ré bi bôri san a ba, ré ma na ma kôba, a merê tu geñ.
- 26 Men, i i wo mô tu geñ aji bi bôri san a ba, a ma ré kwôy. Mu bi bôre sara ba?»
- 27 Mart kôli iyôn ba: «En bi bôn sam a Kelma, wo jeré na Krist kwo Emen dôri hen, Kema Emen wo ré era sa terare a nà bi.»
- 28 Kirija hende kôl hen iyôn menba, kurij ô ta. Aji uwôge yêre Mari jigêd aji kôle iyôn ba: «Rabi débu hen ya uwôgerê.»
- 29 Kirija Mari toy hen iyôn menba, hende hena kerê jô kwini.
- 30 Wôsa Jésu sa bij sa iyére hende to hen ré tô nijba, ôbi baa na kirij ka Mart ré uwôni ya hen.
- 31 Menba, Jubnê ka ré mô bô ira nap Mari wô jalê bôre hen, kirija bay gel wo hende hena kerêd si nô hen iyôn na, bay hena ô tôre a aji kôli iyôn ba: «Yañ ba, hende ô na sa kampê ta erê sômê.»
- 32 Kirija Mari sa bij kirij ka Jésu débij ya hen na, kirija hende gili menba, hende kurij tôñ têri a aji kôli iyôn ba: «Kelma, hena henañ jeré ná nà ba, yênen henañ ré ma ré.»
- 33 Jésu gel wo hende sôm men, Jubnê ka ré bare hen kôba, sôm a men na, bôri erem kwôlê gañ aji cémni uwôsiñ.
- 34 Menba, Jésu engere Mari iyôn ba: «Ken emni yôn ba?» Menba, hende kôli iyôn ba: «Kelma, era ju sa gel.»

35Menba, Jésu sôm.

36Kiriņa Jubnê gel wo Jésu sôm hen iyôn menba, bay kôl iyôn ba: «Gelénge geyé wo ôbi geyri kêm hen.»

37Añ ka pôni perêrji a kôl iyôn ba: «Ôbi wo na bôl tu ôbi tu tij hen, henañ ré nê mê lê añ bi Lajar ré ma ré ré ba?»

38Menba, bôri erem kwôlê damañ a sôn añ ôbi ô sa kampê. Kampê bay ka hen, na uwormo keram a añ kulmañ keram ñij kibé.

39Menba, Jésu kôl iyôn ba: «Nôgênge kulmañ keram hen añ.» Menba, Mart yêri ôbi temare bi wo hen, kôli iyôn ba: «Kelma, ôbi emij li wulê pôrbu añ ñijé nij.»

40Menba, Jésu kôle iyôn ba: «Na en kôlê hena meré bi bôrê san a ba, meré gelé néé wo Emen ré ba?»

41Menba, bay nôge kulmañ keram wo yi kibi kampê a hen añ, añ Jésu ay tiri bôrij kirij si ta añ kôl iyôn ba: «Iban, en lêm dosé wô kwôlo ju toy keben a nij hen.

42Kupê nôbi ba, en hôn wo jeré toy kwôlê keben a kwôy kwôy hapê, nijba, en kôl na wô kwônê ñijé ka ñebu méren ta hen ñi, bi bay ré bi bôrji san a mega wo ré na jôbi a ré joon hen.»

43Kiriņa ôbi kôl hen iyôn menba, kôl nañ tôri to dami kôl iyôn ba: «Lajar, so nô.»

44Menba, ôbi temare bi wo hen nuñgero so. Têri nañ kôbri lêgerij ta nañ kibi bargay men, tiri harij nañ kibi bargay a men, menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Beserênge añ ken ñiri ô.»

Jubnê way kwôli deré Jésu

45Jubnê ka kwôni ka era temare upé Mari hen gel aña Jésu li hen, menba, bay bi bôrji sari a.

46Nijba, ka pôni perêrji a ôrji upé Parisijnê añ kôlji kwôli aña Jésu ré la hen.

47Menba, damné kañ bay bê kwôbe nañ Parisijnê uwôgeji ñanare to Sanédrên añ kôl iyôn ba: «Na lénge na iyeñ ba? Wôsa gawra wo hen na, li gijé kwône.

48Hena nana ñenjeri li hen iyôn na, ñijé kêm a bê bôrji sari a, menba, Rômênê a erañ sa mênê iyé Emen tona men, tô yê wona a men.»

49Menba, kwo pôni perêrji a bay uwôgeri Kayib na dami wo damné kañ bay bê kwôbe elé bi wo hen a, ôbi kôlji iyôn ba: «Ken hôn ani ré kwôy.

50Bi gawra pôn nêñ ré ma wô sa ñijé kêm a derê laba, bi sa iyére ré mênij derê ñi ba?»

51Ôbi kôl hen iyôn na sa kibri ré, wôsa elé bi wo hen na, ôbi na dami wo damné kañ bay bê kwôbe añ ôbi kôlji ta mega wo Jésu ré sa ma wô sa iyére.

⁵²Na wô sa iyére pôn mera ré, nijba, na wô hô dayê bîné ka Emen ka userîj hen lij kurôngi yi wo pôn.

⁵³Ayîj tôri wulê bi wo hen na, bay way kwôli ciré deréri.

⁵⁴Na ôbi aña Jêsu ré gel yiri waŋ waŋ tu Jubnê ré hen, aŋ ô sa iyére to kwa derô gwôlê to bay uwôgere Eperêm hen ô merê ya naŋ bay tôri.

⁵⁵Mega wo geserê lê Pak wo Jubnê baa da menba, bîné ka naŋ sa iyére iyére kwône ôrji Jérusalêm a tumô Pak a dê ciré erê lônê yirji wô sêlij tumô Emen.

⁵⁶Bay woge Jêsu aŋ bay engerîj perêrji a derô haba wo iyéy Emen a iyôn ba: «Ken erem mega wo ôbi ré era kini geserê na ré ba?»

⁵⁷Wulê bi wo hen na, damné kaŋ bay bê kwôbe naŋ Parisîjêpê na kôlij bîné iyôn ba: «Hena kwôni wo ré hôn kirîj ka Jêsu môrîj ya ba, ré kôl ta aŋ bi ciré erê beréri.»

Ja 12

Mari bi ider sa tê Jêsu a

¹Baa wulê jii dema geserê Pak ré lij tô menba, Jêsu hera Bétani sa iyé Lajar wo ôbi na biri ji si kampê a hen.

²Kirîj bay ka hen na, Mart li aŋgaŋ emê bîj Jêsu menba, perê kwônê bîné bay ka mô ôm are hen na, Lajar kôba, ya men.

³Menba, Mari ay kwa gaasa woŋ ider wo dîjé dô wo garari mê wo bay li naŋ kalmê ka bay uwôgeji nar hen, eraŋ sa wuse sa tê Jêsu a aŋ mô naŋ gusiri sare aŋ bô iyére kê m dîjé ider.

⁴Judas Iskariyôt ôbi tô Jêsu wo pônî wo a ayê sa Jêsu hen, kôl iyôn ba:

⁵«Wô mi a nana kaŋ ayê ider bi wo hen enŋîj déniyé arew subu aŋ cêj bay nimré ré ba?»

⁶Ôbi kôl hen iyôn na wô geyé wo ôbi gey bay nimré ré, nijba, wôsa ôbi na ôbi gemsare men, ôbi a na ôbi gemé lari a men, aŋ lari wo bay biri gemé hen na, ôbi gômse kwari dê dê.

⁷Nijba, Jêsu kôl iyôn ba: «Dêngere dê iyôn, wôsa hende li hen iyôn tumô ermîj sa emé wo bay a sa emen a hen.

⁸Bay nimré a merê naŋ ken naŋ wulê wulê tô, nijba, nôbi ba, na merê naŋ ken naŋ wulê wulê ré.»

⁹Menba, Jubnê kwône toy wo Jêsu ré na Bétani a na, bay era na wô geléri ôbi mera ré, nijba, na wô gelé Lajar wo ôbi na biri ji si kampê hen a men.

¹⁰Menba, damné kaŋ bay bê kwôbe genge wo Lajar kôba, ciré diréri men.

11Wô sé wo Lajar ji si kampê hen na, Jubnê kwône kanji damné kan bay bê kwôbe an bi bôrji na sa Jésus a dî.

Anğa bijné li wô sa wo Jésus Jérusalêm a

12Wulê pôn cêgê menba, bijné kwône ka era wô lê geserê hen toy wo Jésus ré dâ era Jérusalêm a hen ya men, menba,

13pôrji demañ gare kôbriji a an gerji jôriñ kwini nan gura kôl iyôn ba: «Hosana, heramê yi wô sa Emen. Bi terê kibi yi wô sa kwo era nan hini Kelma Emen hen. Kwo era hen bi a na kelma wo Israyêl hen a men.»

14Jésu uwôn kema kura dâya mega wo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba:

15«Kenbay bijné ka Sijnô, harênge ré, gelênge Kelma wonge dâya mera sa kema kura a era hen ya.»

16Kiriñ bay ka hen na, bay tô Jésus hôn ani bô are bay ka hen a ré. Niñba, kirijna Emen gel dampare to Jésus niñ, dema bay ré erem mega wo na ré lij bô magtubu to Emen a wô sari ana bijné ré li ariri hen.

17Bijné kêm ka na debe nan Jésus kirijna ôbi na uwôgij Lajar an na biri ji si kampê hen na, bay dô kwôli are bay ka ôbi na li hen.

18Na ôbi á, bijné ré jô kwini Jésus nan gere wôsa bay na toy kwôli gijê bi wo ôbi na li hen.

19Menba, Parisijnê kôl perêrji a kôl iyôn ba: «Gelênge, ka nê mê ré niñ, wôsa bijné kêm ô tôri a.»

Bijné ka pôni ka na Jubnê ré hen, gey erê gelé Jésus men

20Grêknê ka pôni perê ka ô wô tibé Emen sa geserê bi wo hen a na,

21bay kôlij Pilip wo Bêtsayda bô emê wo Galilé a hen iyôn ba: «Kamañ, nini gey gelé Jésus.»

22Menba, Pilip ô kôlij André menba, bay wô bêm ô kôlij Jésus.

23Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Wulê wo Emen a gelij bijné dampare tijê nôbi Kema Gawra hen nê niñ.

24Na kelênge na tu kwôlê: hena gusij kaw ka bay ci hen, ré ma ré na, bay yi na kiniji a hen mera, niñba, hena bay ré ma dema ré sé an a yé gusij mê.

25Ôbi a, kwôni wo ré ôm dô sa terare a nà, an erem san a ré ba, kay na yiri, niñba, kwo geyen gôlij emê wo sa terare a nà ba, gem na yiri wô merê tu gey wo nan kwini men.

26Men, hena kwôni wo ré gey yé mana wupê ba, a era tòn a aṅ kirij ka na sa merê ya hen na, ôbi kôba, a sa merê ya men. Hena kwôni ré na mana wupê ba, Iban a ayê kibri.»

Jésu kôl kwôli temayri

27«Haw hen na, bôn erem kwôlê gaṅ. Ré ené kelê iyôṅ ba: Iban, dôren kibi aṅga ca sa san a hen, niṅba, na wô bi wo iyôṅgi hen aṅa ené eraṅ kwôy sa terare a nà, bi ené sa gelij gusij hen.

28Iban, ay kibi henem.» Menba, tôô gawra ôm derômaran a kôl iyôṅ ba: «En heramiri niṅ, aṅ na hô heramiri a sôṅ.»

29Menba, kwônê bijé ka debe ya aṅ toy hen na, bay kôl yaṅ ré na emen a ré ené hen men, ka pônî kôl iyôṅ ba ré na mana wo derômaran a ré iyêlê kwôlê naṅ dî hen men.

30Menba, Jésus kôl iyôṅ ba: «Na wô san nôbi a kené toy tôô hende to hen né, niṅba, na wô sarṅge kenbay dî.

31Haw hen, na wulê wo Emen a jôrij sa kwôlê sa bijé ka sa terare a nà men, na wulê wo bay a dagij Sidan kelma wo sa terare a nà a men.

32Niṅba, nôbi na, kirijna bay a sa déṅ sa gurô tagelê na, na wuro gawrê kêm yen a.»

33Jésu kôl hen iyôṅ gelij geré wo dîré sa maṅ hen.

34Menba, kwônê bijé uwôli sara iyôṅ ba: «Na lij bô magtubu tôô tona kôl iyôṅ ba: «Krist, kwo Emen dôri hen ré merê naṅ kwini yôd » menba, wô mi a jeré kôl iyôṅ ba: «Bay ré sa dé Kema Gawra sa gurô tagelê ba?» Men, i na Kema Gawra bi men ba?»

35Menba, Jésus uwôlji sara iyôṅ ba: «Mega wo kirij ka peranji baa perêṅge a sem tô hen na, erêṅge kirij ka peranji a wô wo dilemne maa gwôsêṅge. Wôsa kwôni wo ô dilemne a na, hôn kirij ka ôbi ôrij ya hen né.

36Mega wo kirij ka peranji bay ka hen baa perêṅge a tô hen na, ken bi bônṅge sarji a aṅ bi ken bilij yi kami kirij ka peranji.» Kirijna Jésus kôl kwôli are bay ka hen niṅ, menba, ôbi dîji aṅ ô uwôbê kelaṅ naṅ ci.

37Bi wo Jésus li aṅgaṅ giṅê kwône tirji a bay gel hen a men, hen kôba, bay bi bôrji sari a ré.

38Ôbi a, kwôlo ôbi kibi Emen Esay na kôl hen a ariri ré lij hen. Ôbi na kôl iyôṅ ba: «Kelma, i a bê bôri sa kwôlo nini dô hen ba? Men, na i a Emen né yêge sa néé wori biri ba? »

39Bay nêṅ bê bôrji sara ré, wôsa Esay na hô kôl a kôl iyôṅ ba:

⁴⁰«Emen bi tirji gel kirij né men, bi bôrji denjel aṅ bi tirji ré gel kirij né, aṅ bi bay ré hôn ani ré. Emen kôl iyôn ba: En li hen iyôn bi bay ré bulo hera upen né, wô wo hena bay ré hera upen ba, ma ené berarêji.»

⁴¹Esay kôl kwôli are bay ka hen iyôn wôsa ôbi gel dampare to Jésu aṅa ôbi ré kôlij kwôli hen.

⁴²Bi wo hen kôba, perê damné ka Jubrê hen na, ka pôni kwône bi bôrji sari a, nijba, bay gel yirji nô ré wô Parisinêrê, wôsa bay hare wô wo bay maa ré dagêji bô iyéy dapare a.

⁴³Wôsa bay gey dené wo gawrê gôlij kwo Emen.

Kwôlê a jôrij naṅ kwôlo Jésu

⁴⁴Menba, Jésu iyêl kaṅ a ta kôl iyôn ba: «Kwôni wo bi bôri san a ba, bi na san nôbi a mera ré nijba, bi na sa kwo joon a hen men.

⁴⁵Men, kwôni wo gelen nôbi ba, gel na kwo joon hen men.

⁴⁶Wôsa en era sa terare a nà ná môn kirij ka perangi iyôn, aṅ bi i i wo ré bi bôri san a ba, ré mô kirij ka hendi a ré nij.

⁴⁷Hena kwôni wo ré toy kwôlê wupê aṅa ré gem ré na, na nôbi a jerê kwôlê sari a ré, wôsa en era sa terare a nà, ná wô jerê kwôlê sa bîjé a ré, nijba, na wô gôlij naṅ ci dî.

⁴⁸Kwôni wo kaṅen men, gey kwôlê wupê a ré a men na, ôbi jerê kwôlê sari a ya, wôsa na kwôlê bi wo en uwôl béréri hen a sa jerê kwôlê sari a, Wulê woṅ jerê kwôlê a.

⁴⁹Nôbi na, en iyêl na kwôlê wôni sa keben ré, nijba, Iban wo joon hen ôbi kôlen naṅ kibri wori kwôlo ené sa kôl men, ené uwôlij béréri a men.

⁵⁰Aṅ en hôn, tôô tori na, na merê wo naṅ kwini. Na ôbi á, kwôlo kêm wo ené kôl hen na, en kôl na mega bi wo Iban na kelan hen iyôn.»

Ja 13

Jésu pul tê bay tôri

¹Wulê pôn tumô sa lê geserê Pak a na, Jésu hôn wo wulê wo dîré henaṅ sa terare a nà herê ligi Ibari a ré baa ḍa nij. Ôbi na pur bîjé kari ka sa terare a nà. Ôbi pirji hen kwôy wo ôbi derij kibi wulê wori sa terare a nà.

²Kirija Jésu naṅ bay tôri môrji kibi emê a perare menba, Sidan na dôbe ermé wo habij bô Judas Iskariyôt woṅ kema Simô a bi ré sa dese Jésu.

³Jésu hôn wo Emen ré biri néé sa are kêm men, ôbi hôn wo dîré hena na ligiri a men, dîré hô na ligiri a a men.

- ⁴Menba, ôbi hena kibi emê bi wo hen a dô bargay ka sa megêrji a hen yiri a aɲ, menba, ay kibi ka ôbi ré hariɲ tô bôri hen.
- ⁵Menba, ôbi bi kam bô dasa a pilij tê bay tôri aɲ mô naɲ kibi bargay bay ka ôbi ré hariɲ tô bôri hen.
- ⁶Kiriɲa Jêsu sa sa Simô Piyêr a menba, Piyêr kôli iyônɲ ba: «Kelma, jôbi a hô pelen nôbi tên dî ba?»
- ⁷Menba, Jêsu uwôli sara iyônɲ ba: «Aɲga en li hen na, ju hôn bôrji haw hen né, niɲba, era tumô hen na, já sa henê bôrji tô.»
- ⁸Menba, Piyêr hô kôli iyônɲ ba: «Já pelé tên nôbi ré kwôy.» Menba, Jêsu uwôli sara iyônɲ ba: «Hena ené pelem têm né ba, já yé ôbi tên ré kwôy.»
- ⁹Menba, Simô Piyêr hô kôli iyônɲ ba: «Kelma, hena ré na hen iyônɲ ba, pul tên mera ré, niɲba, ju pul kôben naɲ san kê m a men.»
- ¹⁰Menba, Jêsu kôli iyônɲ ba: «Kwôni wo pul yiri ba, sél niɲ aɲ na têri a ré pelé mera. Kenbay kena bîjé ka séli, niɲba, ken sél kê m né.»
- ¹¹Wôsa Jêsu hôn kwo a ayê sari hen, aɲa ré kôl iyônɲ ba: «Ken sél, niɲba, ken sél kê m né hen.»
- ¹²Kiriɲa ôbi pilji têrji kô niɲ men, tôbe bargay kari hôriɲ a men niɲ na, ôbi hô mô kibi emê aɲ kôlji iyônɲ ba: «Aɲga en li hen ba, ken hôn bôrji ba?»
- ¹³Ken uwôgen Rabi men, Kelma men. Ken uwôgen na ya wôsa ena ôbi sarɲge men, Kelma woɲge a men, na tiri.
- ¹⁴A hena nôbi woɲ Rabi woɲge men, Kelma woɲge a men hen, a peléɲge têrɲge hen na, kenbay kôba, ken pilij têrɲge hen iyônɲ men.
- ¹⁵Wôsa en li hen iyônɲ geléɲge na gelé aɲ bi kené lij perêrɲge a hen iyônɲ men, mega wo nôbi en lij hen iyônɲ men.
- ¹⁶Na tu kwôlê a ené keléɲge hen: mana a gôlij sa dami wori ré men, ôbi jé a gôlij sa kwo jori hen né men.
- ¹⁷Haw hen wo ken hôn are bay ka kê m hen niɲ na, hena kené li arirji ba, yerɲge a sa derêɲge.»
- ¹⁸«En kôl hen iyônɲ, na wô sarɲge kenbay kê m né, wôsa en hôn bîjé ka en tôrji hen. Niɲba, kwôlo na lij bô magtubu to Emen a hen na, arirji a lij. Kwôlê bi wo hen na, kôl iyônɲ ba: «Kwo ô m kwô naɲ en hen na, ôbi a hô yé ôbi bareren.»
- ¹⁹En keléɲge haw hen pa dema are bay ka hen ré sa tô, aɲ kiriɲa bay sa niɲ ba, kené hôn mega wo «Ena kwo en kôl ené na ôbi hen.»

²⁰Na tu kwôlê a ené kelênge hen: kwôni wo ɓu kwo en jéri hen yiri a na, na nôbi a, ôbi ré ɓeren yiri a hen men, kwo ɓeren nôbi yiri a ba, ɓu na kwo joon hen yiri a hen men.»

Jésu kôl kwôli gawra wo ré sa deséri

²¹Jésu kôl hen iyôn menba, ermé kwôlê liri damaŋ aŋ ôbi kôl iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené kelênge hen: kwôni pôn perêrŋge a hen a sa ayê san.»

²²Menba, bay tôri bôriŋ tirji aŋ bay hôn na ba, ôbi ré kôl na kwôli i ba ré.

²³Ôbi tôri wo pôni kwo ôbi geyri gaŋ hen, mô kwari a aŋ yi ley kabrêri a.

²⁴Simô Piyêr liri kôbri ré eŋgeriŋ Jésu na ba, ré na i a ôbi ré kôliŋ kwôli hen ba?

²⁵Ôbi tôri wo ôbi geyri gaŋ bi wo hen yi kabrêri a aŋ kôli iyôn ba: «Kelma, na i bi ba?»

²⁶Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Na kwo na ɓeré mapa jibiŋ kilij biri hen.» Ôbi ɓu mapa jibiŋ kilij aŋ biŋ Judas woŋ kema Simô Iskariyôt.

²⁷Kiriŋa Judas eŋge mapa bi wo hen kôbi Jésu a menba, Sidan ô bôri a menba, Jésu kôli iyôn ba: «Aŋga ju gey lê hen na, ju li lew ham niŋ.»

²⁸Niŋba, tô bay tôri ka môrji kibi emê naŋ ci hen hôn na ba, wô mi a Jésu ré kôl hen ba, ré kwôy.

²⁹Aŋ ka pôni kôl yaŋ ba, mega wo Judas ré na ôbi gemé lari hen na, Jésu ré gey kelêri na iyôn ba: «Ô kelé aŋga na liŋ geserê Pak réba ré kôli ré li naŋ bay nimré men.»

³⁰Judas eŋge mapa bi wo hen menba, hena si nô men. Kiriŋa hendu niŋ a men.

Periŋge yerŋge, na tôô to kôrbi

³¹Kiriŋa Judas si nô niŋ menba, Jésu kôl iyôn ba: «Haw hen bay a gelé dampare tiŋê nôbi Kema Gawra men, bay a gelé dampare to Emen sa keben a men.

³²Hena bay ré gel dampare to Emen wô sa kibi keben na, ba ɗa wo Emen naŋ yiri kôba, a gelé dampare to Kemari men.

³³Yênên kaŋê, na merê naŋ ken gaŋ ré niŋ. Ka wogen niŋba, mega wo na en kôliŋ Jubŋê hen iyôn na, ka nê mê erê kiriŋa ka na erê ya hen né.

³⁴Na ɗeŋge tôô to kôrbi tôŋ: Periŋge yerŋge. Mega wo en perêŋge hen iyôn na, kenbay kôba, ken periŋ yerŋge hen iyôn men.

³⁵Kiriŋa ken periŋ yerŋge hen iyôn dema ɓiŋé kê m ré henê wo kené na bay tôŋ tô.»

Jésu kôl kwôli uwôserê wo Piyêr ré sa uwôserê ɗiré hôn ré hen

³⁶Menba, Simô Piyêr kôli iyôn ba: «Kelma, já erê na yôn ba?» Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Kirij ka na erê ya hen na, já nê mê erê ya haw hen né, nijba, dê iyôn a dema, jeré sa erê tôn a tô.»

³⁷Menba, Piyêr kôli iyôn ba: «Kelma, wô mi a ené erê tô m a haw hen né ba? Na temare hende kôba, na ma wô sam.»

³⁸Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Na tiri wo já geyé ma wô san ba? Na tu kwôlê a ené kôlem hen: kura a yelé ré tô menba, já uwôserê têê subu jeré hônen né.»

Ja 14

Jésu na geré woŋ erê ligi Ibari a

¹Menba, Jésu kôlji iyôn ba: «Erménge kwôlê wôni ré, nijba, ken bi bônge sa Emen a men, ken bi bônge san a a men.

²Wôsa kini merê yi gap bô iyé Iban a. Hena henaŋ ré na hen iyôn réba, henaŋ ené kelénge waŋ a ta. En ô wô janê kirij ka gengij sarŋge.

³Aŋ kirija na erê aŋ kirija en janange kirij kera nij na, na bulo hera sa perénge naŋ en, aŋ bi kirij ka en sa ô merê ya ba, kenbay kôba ka merê ya men.

⁴Kirij ka na erê ya hen na, ken hôn geré wo ô kirij bay ka hen a men.»

⁵Menba, Tomas kôli iyôn ba: «Kelma, nini hôn kirij ka já ôrij ya hen né, menba, nija lê iyeŋ a niné henê geré wo ô ya hen ba?»

⁶Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Nôbi ena geré men, tu kwôlê men, merê tu geŋ a men. Kwôni a erê ligi Iban a ba, sé si legen né.

⁷Hena kené hônen ba, ken hôn na Iban men. Aŋ haw hen ba, ken hôni men, na ken gili a men nij.»

⁸Menba, Pilip kôli iyôn ba: «Kelma, geléni Iban aŋ yerni a derêni mera.»

⁹Menba, Jésu kôli iyôn ba: «Pilip, en mô naŋ ken nà ca yeŋ aŋa jeré kôl jeré hônen ré tô ba? Kwôni wo gelen nôbi ba, gel na Iban men, menba, li iyeŋ a jeré kôl iyôn ba: «Geléni Iban sôn ba?»

¹⁰Ju bi bôm sara mega wo ené na yi Iban a men, Iban ré na yen a men ré ba? Kwôlo en kelénge hen na, en kelénge na sa keben né aŋ Iban wo yi yen a hen na, ôbi a lê aŋgari.

¹¹Iyôn ba, ken bi bônge sa kwôlê wo en kôl iyôn ba: En bij naŋ Iban a men, Iban kôba, bij naŋ en men hen. Men, hena ré na iyôn né kôba, ken bi bônge san a, wô kibi aŋga en li hen.

¹²Na tu kwôlê ené kelénge hen: kwôni wo bi bôri san a na, ôbi a lê aŋga en li hen men, a hô lê ka dê ka en li hen aŋ sôn, wôsa en ô na ligi Iban a tô.

13Ap̄ are kêm ka ka engeré nap̄ henen hen na, na lê bėjege ap̄ bay ré gelip̄ dampare to Iba Kema sa kibi Kemari.

14Hena kené engere ani nap̄ henen na, na lê bėjege.»

Jésu ay tôri đírê jép̄ nap̄ Tunu toj̄ hendi bô bôrê bij̄ bay tôri

15«Hena kené geyen ba, ka bê kwôlê sa tôô tijê a men.

16Ap̄ nôbi na uwôlê Iban ap̄ ôbi a bėjege hende lê nap̄ ken to đangi bi ré sa mô nap̄ ken yôd nap̄ kuune.

17Hende a na Tunu toj̄ tu kwôlê to bijé ka sa terare a nà. Bay a geyére ré, wôsa bay gele ré men, bay hône ré a men. Nijba, kenbay ba, ken hône, wôsa hende mô nap̄ ken men, mô bôręge a a men.»

18«Na đėjege kam tijapê ré, nijba, na hera upėjege hen ya.

19Dê iyôn̄ a menba, bijé ka sa terare a nà, a gelen ré nij, nijba, kenbay ba, ka gelen. Mega wo en mô tu gej̄ hen iyôn̄ na, kenbay kôba ka merê tu gej̄ a men.

20Wulê bi wo hen na, ka henê wo nibay nap̄ Iban niné yi mega gawra wo pôn iyôn̄ men, kenbay nap̄ en kôba, nana yi mega gawra wo pôn iyôn̄ men.»

21«Kwôni wo hôn tôô tijê ap̄ bi kwôlê sara dô ba, ôbi a puren men, Iban a peréri men, nôbi kôba, na peréri men, na lê ap̄ ôbi a henê wo ené na i ba, a men.»

22Menba, Judas wo na kwon̄ Iskariyôt ré hen kôli iyôn̄ ba: «Kelma, na iyej̄ a jeré gelé yem béni nibay điba bij̄ bijé ka sa terare a nà, ré hen ba?»

23Menba, Jésus uwôli sara iyôn̄ ba: «Hena kwôni ré geyen ba, a bê kwôlê sa kwôlê wupê men, Iban a geyéri men, nibay nap̄ Iban nij̄a era upéri ap̄ sa bij̄ nap̄ đí a men.

24Nijba, kwôni wo geyen ré, ba, a bê kwôlê sa kwôlê wupê ré men. Ap̄ kwôlo ken toy keben a hen na, na kwôlê wupê ré, nijba, na kwo Iban wo joon hen đí.»

25«Na en kelėjege kwôli are bay ka hen kirija na en baj̄ nap̄ ken hen.

26Hende lê nap̄ ken to na Tunu toj̄ hendi bô bôrê to Iban a jop̄ nap̄ henen bėjege hen na, hende a gelėjege are kêm men, a jebé tô bôręge sa kwôlo kêm wo na en kelėjege a hen a men.»

27«En đėjege nap̄ bô jalê wupê, en bėjege bô jalê wupê, en bėjege na môj̄ kwo bijé ka sa terare a nà, bij̄ hen iyôn̄ né. Iyôn̄ ba, ken đí bôręge bôn̄ kam ré men, ken sun ré a men.

28Na ken toy, na en kelėjege iyôn̄ ba: «Na erê ap̄ na bulo hera upėjege.» Hena kené geyen ba, ka sa lê yi derê wô wo en hô ligi Iban a wôsa ôbi dami đên.

²⁹Na en kelênge kwôli are bay ka hen ca tumô nij dema bay ré sa tô, aṅ bi kirijna are bay ka hen ré sa ba, kené bij bônge sara.

³⁰Na iyêlê naṅ ken gaṅ cêgê ré nij, wôsa kelma wo sa terare a nà wo na Sidan hen era hen ya.

³¹Ôbi ôrij naṅ néé san a ré. Nijba, na bé bijé ka sa terare a nà, ré hôn wo ené gey Iban aṅ ené li na aṅga ôbi ré gey ené li hen. Henanṅe ta, na erênge aṅ kirij ka nà.»

Ja 15

Jésu a na tô gurô tijador

¹«Ena yi tijador toṅ tiri hen men, Iban a na ôbi gemére men.

²Kam kôbi tijador to yê ré ba, ôbi dere jô aṅ, nijba, to yê ba, ôbi jane bi ré hô yê damaṅ a.

³Haw hen kena bijé ka sédelé sa kibi kwôlo na en ulênge béréri hen.

⁴Hena kené bij naṅ en ba, nôbi ba, kôba na bij naṅ ken men. Hena kôbi tijador ré baa yi gurôre a ré ba, a nê mê yê sa kibri bij né, hen iyôn na, kenbay kôba, hena kené bij naṅ en ré ba, ka nê mê lê ani kani ka dôri sa kebrenge ré kwôy hen iyôn men.»

⁵«Nôbi ena yi tijador aṅ kenbay kena kami kôbre. A hena kwôni ré bij naṅ en aṅa nôbi ené bij naṅ dî a men na, ôbi a lê aṅga dôri damaṅ bij Emen, wôsa hena nôbi ené naṅ ken ré ba, ka lê ani kani sa kebrenge ré.

⁶Hena kwôni ré bij naṅ en ré ba, bay a uwôli aṅ, môn kam kôbi tijador to bay na soor aṅ hay menba, bay pô bi bô tare a aṅ uwoyén hen iyôn.

⁷Hena kené bij naṅ en men, hena kwôlê wupê yi bônge a a men na, engerênge aṅga yôn yôn ka ken gey aṅ ka upé.

⁸Hena kené li aṅga damaṅ bij Emen na, bay a ayê kibi Iban men, ôbi a, kené yij bay tôn a men tô.

⁹Mega wo Iban geyen hen iyôn na, nôbi kôba, en geyênge hen iyôn men. Bijge naṅ en, aṅ bi na perênge.

¹⁰Hena kené bi kwôlê sa tôô tijê ba, na perênge mega wo nôbi en bij kwôlê sa tôô to Iban a, aṅ ôbi puren hen iyôn men.»

¹¹«En kelênge kwôli are bay ka hen, aṅ bi yi derê wo yi yena hen na, ré yi yerenge a iyôn men, aṅ bi yi derê wonge bi wo hen ré dô dô cerêd.

¹²Na tôô tijê nôbi a na: «Perijge yerenge mega nôbi kôba, en perênge hen iyôn men.»

¹³Ayê yem bij temare wô sa miljê na, peré wo dê kwo hen ba, naṅ.

¹⁴Hena kené li aŋga en ay tôô béŋge hen na, kena milpên.

¹⁵Na uwôgêŋge manê cêgê ré nij yôd, wôsa kwôni wo na mana na, hôn aŋga ôbi iyéyri li hen né. Nôbi en uwôgêŋge milpên wôsa en gelêŋge aŋga Iban na gelon hen kêm.

¹⁶Na kenbay a dôren né, nijba, na nôbi a terêŋge aŋ jêŋge aŋ bi jé lêreŋge ré yi kwo dôri kwôy kwôy men, ré yi naŋ kiniji a men. Aŋ bi kirija kené eŋgerij Iban aŋga yôŋ yôŋ naŋ henen ba, ôbi ré béŋge a men.

¹⁷Tôô to en ay béŋge a na: «Perij yerŋge.» »

Bijé ka sa terare a nà kaŋ Jésu naŋ bijé kari

¹⁸«Hena bijé ka sa terare a nà ré derêŋge yôd na, ken hôn wo bay na ré kaŋen yôd na hen iyôŋ men.

¹⁹Hena henaŋ kené na ka sa terare a nà ná, sa terare henaŋ ré geyé aŋgare. Nijba, kena ka sa terare a nà ré men, en terêŋge na perê bijé ka sa terare a nà na wô bi wo hen aŋa bay ré derêŋge yôd hen.

²⁰Ermêŋge sa kwôlo na kelêŋge hen: «Mana a gôlij sa dami wori ré.» Hena bay na ré gelen gusij ba, kenbay kôba, bay a gelêŋge gusij hen iyôŋ men, hena bay na ré bi kwôlê sa kwôlê wupê a ba, bay a bê sa kwonŋe a hen iyôŋ men.

²¹Nijba, bay a lêŋge are bay ka kêm hen wô kibi henen, wôsa bay hôn kwo joon hen né.

²²Hena na ené sa ré men, na en kôlji kwôlê wo Emen ré a men na, têrij henaŋ ré naŋê yirji a. Nijba, haw hen, bay a derê kibriji wô sa têrij toji bij né.

²³Kwôni wo kaŋen ba, kaŋ na Iban hen men.

²⁴Hena na ené li perêrji a aŋga kwôni na li tumô sa pôn ré hen na, têrij henaŋ né naŋê yirji a, nijba, haw hen wo bay gel are bay ka en li hen kôba, bay kaŋêni nibay naŋ Iban.

²⁵Nijba, yi hen iyôŋ bi kwôlo na lij bô magtubu tôô toji a kôl iyôŋ ba: «Bay kaŋen yôd na déŋ iyôŋ » hen na, bi ariri ré lij.»

²⁶Menba, Jésu hô kôlji iyôŋ ba: «Kirija hende lê naŋ ken to na Tunu toŋ hendi yêgê sa kwôlê woŋ tiri bij bijé hen to hena ligi Iban a a sa na, hende a sa derêŋge kwôlen.

²⁷Men, kenbay kôba, ka sa derê kwôlen, wôsa na kena naŋ en kirija na en ayij tô jé wupê kwôy kemnêŋ kemnêŋ.»

Ja 16

¹«Na en kelêŋge kwôli are bay ka hen, aŋ bi kené di tô ayê bôô woŋge aŋ né.

²Bay a dagênge bô iyéy dapare a men, era baa tumô hen na, kwôni a derênge menba, a ermé môp diré tebe na Emen hen.

³Bay a lê hen iyôn, wôsa bay hôn Iban ré men, bay hônen nôbi ré a men.

⁴En kelênge kwôli are bay ka hen, aɲ kirija bay ré sa ba, kené erem mega wo na ené kelênge kwôliji tumô nij. Na en kelênge ca tumô ré, na wô wo na en baa naɲ ken tô.»

Jé wo Tunu top hendi bô bôre a lê

⁵«Haw hen, na herê ligi kwo na joon a hen. Menba, kwôni pôn nêɲ iyôn perêrɲge a hen engeren iyôn ba: «Ju ô na yôn ba», ré kwôy.

⁶Na wô wo en kelênge kwôli are bay ka hen, aɲa turɲge ré ɲa hen ba?

⁷Nij na, na kelênge na tu kwôlê: hena ené ô ba, a derê wô sarɲge, wôsa hena ené ô ré ba, hende lê naɲ ken a era unéɲge ré. Nijba, hena ené ô na, na joɲ naɲ tu béɲge.

⁸Aɲ kirija hende a sa na, hende a gelij biɲé ka sa terare a nà, mega wo ermé woji wo gengij sa têriɲ men, sa lê aɲgaɲ derôre a men, sa jerê kwôlê a a men hen na, ré habij.

⁹Wôsa kwo gengij sa têriɲ ba, na wô wo bay bi bôrji san a ré.

¹⁰Men, kwoɲ lê aɲgaɲ derôre ba, na wô wo na erê ligi Iban a, aɲ ka gelen cêgê ré nij yôd hen.

¹¹Men, kwo gengij sa jerê kwôlê a ba, na wô wo kelma wo sa terare a nà, bay jô kwôlê sari a nij a men.»

¹²«Kwôlê baa gaɲ wo ré ené kelênge tô, nijba, haw hen en hôn wo ré dê sarɲge.

¹³Kirija Tunu top hende yêgê sa kwôlê woɲ tiri bij biɲé hen, a sa na, hende a gelênge tu kwôlê kêɲ, wôsa hende a kelê kwôlê wôni sa kebre ré, nijba, na kwôlo hende toya men, hende a kelênge kwôli aɲga a era hen a men.

¹⁴Hende a gelij biɲé dampare tijê wôsa na kwôlo hende toyo keben a ré kelênge hen.

¹⁵Are kêɲ ka Iban ôriɲ hen na, na kaɲê nôbi men. Na ôbi á, ené kôl hende ré sa kelênge na kwôlo hende toyo keben a hen.»

Bô emê a sa bilij yé yi derê

¹⁶«Dê a menba, ka gelen ré nij men, sem cêgê menba, ka hô gelen.»

¹⁷Sa kwôlê bi wo hen a na, bay tôri ka pôni engerij yirji kôl iyôn ba: « «Dê a menba, ka gelen ré nij men, sem cêgê menba, ka hô gelen wôsa en ô na ligi Iban a», hen ba, bôri na iyeɲ ba?»

18Menba, bay hô kôl iyôn ba: «Ba kwôlo ôbi kôl iyôn ba: «Dê a» hen ba, bôri na iyeŋ ba? Wôsa nana hôn bô kwôlê wori bi wo hen né.»

19Jésu hôn wo bay ré gey engereri kwôlê menba, ôbi kôl iyôn ba: «Ken engeren na kwôlê na sa kwo ené kôl iyôn ba: «Dê a menba, ka gelen ré nij men, sem cêgê menba, ka hô gelen hen ba?»

20Na tu kwôlê ené kelêŋge hen: ka sômnê men, ka barê men, menba, bijé ka sa terare a nà ba, a merê naŋ yi derê. Kenbay ka gelij gusij nijba, gusij tonje hende to hen a sa belij yi derê.

21Kirija iyore ta yê na, hende gelij gusij wôsa wulê wore nê, nijba, kirija hende yê kema uwôl tôn nij na, yi derê wo gawra ré yê sa terare a nà hen lere aŋ hende gôrbij sa gusij to na lere hen.

22Kenbay kôba, haw hen ken gelij gusij nijba, na hô gelêŋge ka lê yi derê aŋ kwôni wo a derê yi derê wonje bi wo hen ba, naŋ nij.»

23«Wulê bi wo hen a na, ka engeren kwôlê wôni ré kwôy. Na tu kwôlê ené kelêŋge hen, aŋga yôn yôn ka ken engerij Iban naŋ henen na, ôbi a béŋge.

24Kwôy kemnêŋ kemnêŋ kôba, ken engere ani naŋ henen ré tô. Engerêŋge aŋ ka upé aŋ bi yerŋge ré derêŋge cerêd.»

Jésu gôlij sa néé wo sa terare a nà

25«En kelêŋge kwôli are bay ka kê, hen naŋ gwosore nij. Nijba, wulêri a nê, na, na kelêŋge na naŋ gwosore ré nij. Nijba, na kelêŋge kwôli Iban waŋ ta.

26Wulê bi wo hen na, ka engeré are naŋ henen dîba, na uwôlij Iban are wô sarŋge ré nij.

27Wôsa Iban bi naŋ yiri geyêŋge, wôsa ken geyen men, ken bi bôrŋge san a mega wo ené hena na ligiri a a men.

28En hena na ligi Iban a a ené era sa terare a nà. Haw hen, na hena sa terare a nà, herê ligi Iban a.»

29Bay tôri kôli iyôn ba: «Gel, haw hen ju kôl kwôli Iban waŋ a ta men, ju kôl gwosore tôni ré men.

30Haw hen, nini hôn wo jeré hôn are kê aŋ kwôlê wo kwôni dâ engerem tô kôba, ju hôn nij. Na ôbi á, niné bi bôrni sam a wo jeré hena na ligi Iban a hen.»

31Menba, Jésus uwôlji sara iyôn ba: «Ken hôn nij ba?

32Wulêri nê, nij wo ka userij aŋ i ba a wayê kwini erê erê aŋ ka dén penen. Nijba, ena penen ré, wôsa Iban na naŋ en.

³³Na en kelênge kwôli are bay ka hen, bi kené uwôn bô jalê legen a. Ka gelij gusip sa terare a nà, nijba, ken bu bônge iyêre wôsa en gôlij sa néé wo sa terare a nà nij.»

Ja 17

Jésu uwôl Ibari wô sa bay tôri

¹Kirija Jésu kôl hen iyôn kô nij menba, ay tiri bôn kirij si derômaran aj kôl iyôn ba: «Iban, wulêri nêmen nij. Ay kibi Kemam aj bi Kemam kôba, ay kem men.

²Wôsa ju biri tôô sa bîné ka sa terare a nà kêmen bi ré bij ka ju biri hen merê wo nan kwini.

³Aj merê wo nan kwini bi wo hen na, na bi bay ré hônem jôbi Emen wôj tiri pôn nêh ham hen men, bay ré hôn Jésu Krist wo ju jori hen a men.

⁴En gel dampare tom sa terare a nà men, en li jé wo na ju bôn kôben a hen kô nij a men.

⁵Iyôn ba, Iban, haw hen wo ju môrij hen na, ju hô ben dampare tijê to na en ban legem a tumô pa dema tô terare na ré dij tô hen.»

⁶«Bîné ka sa terare a nà, ka na ju teraji ben hen na, en li kwôy aj bay hôn dampare tom. Bay na kam aja jeré ben hen, ôbi a, bay ré bi kwôlê sa kwôlê wom a hen.

⁷Aj haw hen, bay hôn mega wo are kêmen ka jeré ben hen na, ré hena na legem a.

⁸Wôsa na kwôlo na ju kelan a ené kôlji men, bay enge bij bônji sara aj bay hôn dô wo ené hena na legem a tiri men, bay bi bônji sam a mega wo jôbi a na ré joon a men.»

⁹«Na wô sarji bay a ené uwôlem hen. En uwôlem na wô sa bîné ka sa terare a nà ré, nijba, wô sa ka ju ben hen, wôsa bay na kam.

¹⁰Wôsa anja na kanê ba, na kam men, ka na kam ba, na kanê men. Aj bay ré gelij dampare tijê yirji a.

¹¹Nôbi ena kwo sa terare a nà ré nij, nijba, bay ba, bajji sa terare a nà tô, wôsa na herê legem a. Iban wo yi nan jengêri, bîné ka na ju ben hen na, ju gemji nan henem, aj bi bay yi mega gawra wo pôn, mega wo nabay kôba, nana pôn hen iyôn men.

¹²Kirija na en ban nan ci sa terare a nà tô na, na en gemji nan henem. Na en gem ka na ju ben hen dîba, kwôni pôn nêh iyôn kôba, na kay ré. Nijba, na kema wôj ôbi mênê pôn hari a kayê, aj bi kwôlo na yi bô magtubu to Emen a hen ré ô nan geréri.

- 13** Aṅ haw hen wo na herê legem a hen na, en kôl kwôli are bay ka hen wo en baa sa terare a nà tô, bi bay ré uwôṅṅi yi derê wuṅê mega wo yen nôbi kôba, dôren hen iyôṅ men.
- 14** En kôlji kwôlê wom menba, bîjé ka sa terare a nà kaṅji yôd, wôsa bay li aṅga bîjé ka sa terare a nà li hen né, mega wo nôbi kôba, ena kwo sa terare a nà ré hen iyôṅ men.
- 15** En uwôlen na wo jeré pôrji sa terare a nà ôriṅ legem a ré tô, niṅba, jeré gemji wô wo Sidan woge wô bêji kayê hen dî.
- 16** Bay na ka sa terare a nà ré, mega wo nôbi kôba, ena kwo sa terare a nà ré hen iyôṅ men.
- 17** Bi tu kwôlê wom liji bi bay yi bîjé ka yi naṅ jengêrji, wôsa kwôlê wom na, na tu kwôlê.
- 18** Mega wo na ju joon perê bîjé ka sa terare a nà hen iyôṅ na, nôbi kôba, en jéji perê bîjé ka sa terare a nà hen iyôṅ men.
- 19** En ay yen liṅ jé bem wô sarji aṅ bi bay kôba, ré ayiṅ yirji liṅ jé bem tiri hen iyôṅ men.»
- 20** «Na wô sarji bay piniji a ené uwôlem hen né, niṅba, wô sa ka a bê bôrji san a wô kwôlo bay ka ju ben hen a dôrji hen a men.
- 21** En uwôlem na wo bay kêm ré yi mega gawra wo pôn. Iban, bi bay bîj pôn naṅ na, mega wo nabay kôba, nana yi môṅ gawra wo pôn hen iyôṅ men, bi bay yi mega gawra wo pôn iyôṅ men. Aṅ bi bîjé ka sa terare a nà ré bi bôrji san a wo jôbi a ré joon hen.
- 22** Hini emê wo na ju ben hen na, nôbi kôba, en biji men, aṅ bi bay ré bîj pôn mega wo nabay nana bîj pôn hen iyôṅ men.
- 23** Aṅ nôbi naṅ ci niṅa gawra wo pôn mega wo jôbi naṅ en nana gawra wo pôn hen iyôṅ men, aṅ bi bay ré bîj pôn dô. Ôbi a, bîjé ka sa terare a nà ré henê wo jôbi a na ré joon men, jeré geyji môṅ kwo jeré geyen hen iyôṅ men hen.»
- 24** «Iban, en gey bi kirij ka ené merê ya hen na, bîjé ka na ju ben hen ré mô ya men, aṅ bi bay ré gel dampare to na ju ben hen, wôsa ju geyen ca tumô dema tô terare na ré dîṅ tô.
- 25** Iban woṅ ôbi lê aṅgaṅ derôre, bîjé ka sa terare a nà na hônem ré, niṅba, nôbi en hônem, aṅ ka na ju ben hen hôn wo jôbi a na ré joon.
- 26** En li aṅ bay hônem men, na hô lê aṅ bi bay hônem damaṅ a. Aṅ bi geyé wo ju geyen hen na, bi bay kôba, geyiṅ megêrji hen iyôṅ men, bi nôbi ené bîj pôn naṅ ci a men.»

Ja 18

Kwôli beré wo bay bu Jésu

(Mt 26: 47-56, Mk 14: 43-50, Lk 22: 47-50)

¹Kiriña Jésu uwôl Emen hen iyôn kô nij menba, ôbi nañ bay tôri dayji si cêgi tu kam ka bay uwôgeri Sédrôn añ bay ô bô yagê wo pônî wo bay banij gurô ya wo yi kirij bay ka hen a.

²Menba, Judas wo a sa ayê sari hen hôn kirij bay ka hen dô, wôsa Jésu nañ bay tôri ôrji ya gañ gañ.

³Menba, Judas dera asgarjê nañ bay gemé iyéy Emen ka damné kañ bay bê kwôbe nañ Parisijê a joji hen erañ kirij bay ka hen nañ tare top tô deñere men, lampa men, añañ mapê a men.

⁴Jésu hôn aña ré sa liri hen, menba, ôbi jera kwiniji añ kôlji iyôn ba: «Ken woge na i ba?»

⁵Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Nini woge na Jésu wo Najarêt.» Menba, ôbi uwôlji sara iyôn ba: «Na nôbi bi a na.» Judas woj ôbi ayê sari hen kôba, nañ ci ya men.

⁶Kiriña Jésu kôlji iyôn ba: «Na nôbi bi a na», menba, bay hô nañ cêgeriji añ herijji.

⁷Jésu hô engeriji iyôn ba: «Ken woge na i ba?» Menba, bay kôl iyôn ba: «Nini woge na Jésu wo Najarêt.»

⁸Menba, Jésu hô uwôlji sara iyôn ba: «Ré ené kelênge tumô ré na nôbi bi a ré na ré ba? A hena ré na nôbi a kené wogen ba, kamañ ka hen ba, ken dji ô añañji.»

⁹Ôbi kôl hen iyôn bi kwôlo na ré lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Ka na ju ben hen na, kwôni pôn nêñ iyôn kôba, kay ré hen na, ariri ré lij.»

¹⁰Simô Piyêr wo ôrij nañ yebere top kaskar to kôbri a hen, dô dij maa mana wo pônî wo dami wo damné kañ bay bê kwôbe woj gusurô jô. Mana bi wo bay di mari jô hen na, hini na Malkus.

¹¹Menba, Jésu kôlij Piyêr iyôn ba: «Dôbe yebere tom hôrij bô sabare a. Ju gey bi ené gelij gusij to Iban na dji gengij san hen né ba?»

Bay ôrij nañ Jésu bij Aan dami wo damné kañ bay bê kwôbe

(Mt 26: 57-58, Mk 14: 53-54, Lk 22: 54)

¹²Menba, asgarjê nañ dami woji men, bay gemé iyéy Emen a men beroji Jésu añ harêri nañ gañne.

¹³Menba, tumô ba, bay ôrij nañ dji iyé Aan a wo na môy Kayib woj dami wo damné kañ bay bê kwôbe bô elê bi wo hen a hen.

¹⁴Men, na Kayib bi a na kôlij damné ka Jubjê iyôn ba: «Hena gawra pôn ré ma wô sa bijé ka sa ira ba, dô hen.»

Piyêr uwôser đîrê hôn Jêsu ré

(Mt 26: 69-70, Mk 14: 66-68, Lk 22: 53-57)

15 Simô Piyêr naŋ ôbi tô Jêsu wo pônî kôbiji tô Jêsu. Ôbi tô Jêsu wo pônî bi wo hen na, dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe hônî dô. Na ôbi á, bay ré đîri ô naŋ Jêsu ira derô haba wo dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe bi wo hen a hen.

16 Niŋba, Piyêr ba, đebo baa nô kibi geré. Menba, ôbi tô Jêsu bi wo hen so sa iyêl naŋ iyore to gem kibi geré hen menba, hende đî Piyêr ô ira men.

17 Hende gemé kibi geré hende to hen eŋgeriŋ Piyêr iyôn ba: «Jôbi ju na ôbi tô gawra bi wo hen men, ré ba?» Menba, ôbi kôle iyôn ba: «Eŋ eŋ, ena ôbi tôri ré.»

18 Kelanê dii menba, bay jé naŋ bay gemé iyéy Emen hen lamji tare iyêbe. Menba, Piyêr kôba, era sa iyêbe naŋ ci men.

Kwôlo dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe eŋgeriŋ Jêsu

(Mt 26: 59-66, Mk 14: 55-64, Lk 22: 66-71)

19 Dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe eŋgeriŋ Jêsu kwôlê gengiŋ sa bay tôri men, sa ari gelé kari a men.

20 Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «En kôl kwôlê wupê tu wolé men, en geliŋ bîjé are bô iyéy daŋare a men, bô iyéy Emen a men, kiriŋ ka Jubnê kêm daŋ ya hen a men đîba, en li ani kani naŋ uwôbê ré.

21 Wô mi a jeré eŋgeren ba? Eŋgeriŋ bîjé ka na toy kwôlo na en dô hen. Wôsa bay hôn kwôlê bi wo na en dôri hen.»

22 Kiriŋa Jêsu kôl hen iyôn menba, ôbi gemé iyéy Emen wo pônî kwo ré đebe kwa hen di Jêsu tô mari a aŋ kôli iyôn ba: «Na hen iyôn a jeré uwôliŋ dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe kwôlê sara hen ba?»

23 Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Hena ené iyêl habiŋ ba, ju gelen kwôlê bi wo en iyêl habiŋ hen. A hena kwôlo ené iyêl hen na tiri ba, wô mi a jeré dên ba?»

24 Menba, Aan jéŋ naŋ Jêsu naŋ kôbri wo ré hariŋ bîj dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe Kayib.

Piyêr hô kôl đîrê hôn Jêsu ré

(Mt 26: 71-75, Mk 14: 69-72, Lk 22: 58-62)

25 Kiriŋ bay ka hen na, Piyêr đebe iyêbe tare tori hende to hen baa ya menba, kwônî wo pônî eŋgereri iyôn ba: «Jôbi kôba ju na perê bay tô gawra bi wo hen men ré ba?» Menba, Piyêr uwôser kôl iyôn ba: «Eŋ eŋ, ena ôbi tôri ré.»

26 Mana wo dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe wo pônî na gôbri kwo Piyêr na di mari jô hen kôli iyôn ba: «Kamaŋ, na gelem bô yagê a naŋ đî ré ba?»

27 Niŋba, Piyêr hô uwôser a menba, kiriŋ bay ka hen na, kura yel.

Bay ôriŋ naŋ Jêsu bîj kelma Pilat

(Mt 27: 1-2,11-14, Mk 15: 1-5, Lk 23: 1-5)

28Tô kirij cud menba, bay henañ nañ Jésu iyé Kayib a ôrij iyé ôbi emê sa iyére woñ Rômê wo bay uwôgeri Pilat hen. Nijba, damné ka Jubnê ôrji ira ré wôsa Pilat na Jub ré, wôsa erê iyé kwôni na Jub ré na, a lê añ bay a kagemê. Bay gey bi yirji ré kagem né, bi ciré ômij geserê Pak.

29Na ôbi á, ôbi emê sa iyére Pilat ré so nô dema ré sa uwonji hen. Kirija ôbi sa menba, engeriji iyôn ba: «Na kwôli mi a kené uwôl sa gawra bi wo hen a ba?»

30Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Hena gawra bi wo hen henañ ré li habré wôni ré ba, henañ niné erañ nañ dî tumôm a ba?»

31Menba, Pilat uwôli sara iyôn ba: «Berengeri ken ôrij añ kenbay ken ô jeré kwôlê sari a nañ tôô tonje.» Menba, bay hô uwôli sara iyôn ba: «Kenbay kañ Rômê ken kelêni niné uwôlij kwôni kwôlê woñ temare sari a ré.»

32Na hen iyôn aña kwôlo Jésu na kôl gengij sa geré temayri to diré ma hen, ariri ré lij hen.

33Menba, Pilat bul hô ira ô uwôgê Jésu añ engereri iyôn ba: «Ju na kelma wo Jubnê bi ba?»

34Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Kwôlo ju engeren hen, na kwo jôbi a ermé hen iyôn laba, na kwôni a kôlen hen iyôn gengij san dî ba?»

35Menba, Pilat uwôli sara iyôn ba: «Nôbi ena Jub ba? Na yênem kam nañ damné kañ bay bê kwôbe a erañ nañ ju ben. Nijba, ju la na mi ba?»

36Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Emê iyére tijê na to sa terare a nà ré. Hen aña emê iyére tijê henañ ré na to sa terare a nà ná, henañ manê kañê henañ ré karê mañê wô san añ bi bay ré buren bij damné ka Jubnê ré. Nijba, na hen iyôn né, wôsa emê iyére tijê na to sa terare a nà ré.»

37Menba, Pilat hô engereri iyôn ba: «Iyôn ba, ju na kelma dê?» Menba, Jésu uwôli sara iyôn ba: «Na ôbi, a jeré kôl hen, ena Kelma. Nôbi en yêñ añ en era sa terare a nà wô deré kwôli tu kwôlê añ bijé kêm ka na ka tu kwôlê hen na, bay toy kwôlê wupê bi wo hen.»

38Menba, Pilat hô engerij Jésu iyôn ba: «Tu kwôlê ba, na mi ba?»

Bay uwôl kwôli temare sa Jésu a

(Mt 27: 15-31, Mk 15: 6-20, Lk 23: 13-25)

Cêgi kwôlê bi wo hen menba, ôbi hena hô si nô ô upé Jubnê añ kôlji iyôn ba: «Ken toy, nôbi en uwôn kwôlê wôni wo na berij gawra bi wo hen né.

39Nijba, nañ hara woñge na, en uwôl dañgay pôn pôn ta béñge kwôy kwôy nañ geserê Pak hen ba, ken gey bi ené uwôl kelma wo Jubnê ta béñge ba?»

⁴⁰Menba, bay ka gura naɲ kwônêrji iyôn ba: «Nini gey ré, ulêni Barabas ta dî.» Men né, Barabas bi wo hen na, na bandi men.

Ja 19

¹Menba, Pilat ay tôô bi bay ré yêmnê Jêsu naɲ tinêre.

²Asgarjê gaa jabga woɲ kenare naɲ gesem aɲ dôbri sari a men, bay dôbri bargay kaɲ kenare ka sêyi yiri a a men.

³Menba, bay uso da ligiri a aɲ kôli iyôn ba: «Dosé tom kelma wo Jubjê» men, bay sêri tô mari a men.

⁴Menba, Pilat hô so nô aɲ kôlij Jubjê iyôn ba: «Gelênge, en saɲ naɲ dî nô béngge bi kené hôn mega wo ené uwôn kwôlê wôni wo habij yiri a ré.»

⁵Jêsu so naɲ jabga woɲ kenare woɲ gesem naɲ bargay ka sêyi kaɲ kenare ka bay ré tôbri yiri a hen. Menba, Pilat kôl iyôn ba: «Gelênge, gawra bi a hen.»

⁶Kirija damné kaɲ bay bê kwôbe naɲ bay gemérji gili hen iyôn menba, bay bi gura kôl iyôn ba: «Béringeri sa gurô tagelê, béringeri sa gurô tagelê.» Menba, Pilat kôlji iyôn ba: «Kenbay ken bîri aɲ ken ô bééri sa gurô tagelê dîba, nôbi en uwôn ani kani ka ôbi li ka habij né.»

⁷Menba, Jubjê uwôli sara iyôn ba: «Nibay nini ôrij naɲ tôô toni ya aɲ naɲ tôô toni hende to hen na, niɲa deréri, wôsa ôbi kôl dîré na Kema Emen.»

⁸Kirija Pilat toy kwôlê bi wo hen iyôn menba, harê hô liri damaɲ a.

⁹Ôbi hô kini merêri a aɲ engerij Jêsu iyôn ba: «Jôbi ju na gawra wo yôn ba?» Niɲba, Jêsu uwôli kwôlê wôni sara ré.

¹⁰Menba, Pilat kôli iyôn ba: «Na nôbi a jeré wômen tôn hen ba? Ju hôn mega wo ené ôrij naɲ néé woɲ béremare sa gurô tagelê men, kwôj uwôlemare ta a men iyôn né ba?»

¹¹Menba, Jêsu uwôli sara iyôn ba: «Hen aɲa Emen henaɲ ré bem néé bi wo hen ré ba, henaɲ jeré ôrij naɲ néé wôni san a ré kwôy. Na ôbi á, kirija kwo ré beren bem hen na, ôbi li na têrij to dami dêm.»

¹²Kirij bay ka hen na, Pilat woge geré dîré ulêri ta. Niɲba, Jubjê ka gura kôl iyôn ba: «Hena jeré uwôli ta ba, ju na melaj kelma wo dami Sésar ré kwôy. Kwôni wo li yiri môɲ kelma iyôn na, ôbi na ôbi bayi Sésar.»

¹³Kirija Pilat toy kwôlê bi wo hen iyôn menba, ôbi soɲ naɲ Jêsu nô aɲ ô merê kirij jeré kwôlê ka bay uwôl daɲne ya ka bay uwôgeji naɲ hébre «Gabata» hen.

¹⁴Na wulê woɲ beré sa têê geserê Pak. Tare debu dîɲne niɲ menba, Pilat kôlij Jubjê iyôn ba: «Gelênge, kelma woɲge bi.»

15 Nijba, Jubnê bi gura kôl kibriji pôn hôm iyôn ba: «Diri, diri, bééri sa gurô tagelê.» Menba, Pilat kôlji iyôn ba: «Kelma wonge bi a kené gey bi nôbi ené bééri sa gurô tagelê hen ba?» Menba, damné kañ bay bê kwôbe kôl iyôn ba: «Kelma woni na Sésar pôn nêñ hari.»

16 Menba, ôbi nôge Jêsu biji bi bay ré ô bééri sa gurô tagelê.

Bay bér Jêsu sa gurô tagelê

(Mt 27: 32-44, Mk 15: 21-32, Lk 23: 26-43)

Menba, bay biri ôrij.

17 Jêsu ay gurô tagelê wori añ sañ kirij ka bay uwôgeji ibé sa gawra ka nañ kibi hébre ba bay uwôgeji Gwôlgwota hen.

18 Na kirij bay ka hen a aña bay ré bééri sa gurô tagelê ya nañ bijné ka pôni wôô. Kwo pôni sa kôbri gusurô men, kwo pôni sa kôbri maa men añ Jêsu derôrji a.

19 Pilat dî are yi gurô añ di ta sa gurô tagelê wo Jêsu a añ kôl iyôn ba: «Jêsu wo Najarêt, kelma wo Jubnê.»

20 Jubnê kwône dêñse kwôlê bi wo hen wôsa kirij ka bay bérj Jêsu ya hen na, ða nañ iyére. Añ are bay ka bay li di ta hen na, na nañ kibi hébre men, kibi latên men, kibi grêk a men.

21 Damné ka bay bê kwôbe ka Jubnê kôlij Pilat iyôn ba: «Di «Na kelma wo Jubnê» ré nijba, ju dî «Ôbi ré kôl iyôn ba: «Ena kelma wo Jubnê.» » »

22 Menba, Pilat uwôlji sara iyôn ba: «Añga en dî tòn da nij na, yi na yériji.»

23 Kirijna asgarjê bér Jêsu kô nij menba, bay pô bargay kari soderé kirij pôrbu añ cénji. Bay ay bargay kari kañ kabrêri ka yêñgi ka tu señrêrji nañ añ na kibi bargay pôn nêñ hena ta kwôy era tòn.

24 Menba, bay kôl iyôn ba: «Na yêgerêñge ré nijba, na jibij jala terê gelé na i a beré ba?» Añ bi kwôlo na lij bô magtubu to Emen a hen, ariri ré lij. Magtubu hende to hen kôl iyôn ba: «Bay cén bargay kañê men, kañ kabrên bay jibij jala terê a men.» Na hen iyôn a asgarjê ré li hen.

25 Da kwa gurô tagelê wo Jêsu a na, yori nañ yêre ðebiji ya, Mari top tam Klopas men, Mari to Magdala a men.

26 Kirijna Jêsu gel yori men, gel ôbi tôri wo ôbi geyri gañ hen ðebu kware a men na, ôbi kôle iyôn ba: «Yon, gel, kemarê a hen nij.»

27 Men, ôbi kôlij ôbi tôri bi wo hen iyôn ba: «Gel, na yom a hen.» Ayij tôri wulê bi wo hen na, ôbi ôrij nañ tu iyére tori.

Temay Jêsu

(Mt 27: 45-56, Mk 15: 33-41, Lk 23: 43-49)

28Cêgeri wori menba, Jêsu hôn wo are kê m ré kô ni n menba, kôl iyôn ba: «Kam dêên.» A n bi kwôlo li n bô magtubu to Emen hen na, ré bi n.

29Kiri n bay ka hen na, ba n gerê ngê wo pôn i yi n n kam ti nador ka bay uwôgeji binêger hen bô. Asgar nê dôbe jaa bô a a n dôbe kibi gurô wo bay uwôgeri hisôp hen a n usôj sa dôbri kibri a.

30Kiri n Jêsu yi kam ka geran gi bay ka hen menba, ôbi kôl iyôn ba: «Kibi are kê m deri n ni n.» Menba, ôbi di sari tôn menba, kibri wôm hari ni n.

31Kiri n bay ka hen na, na wulê wo n n anê sa tê kwô wo n emê sa merê ta a menba, Jubnê hare wô wo temay Jêsu n n gawrê ka wôô hen maa ré yé kwôy sé sa sa merê ta, wôsa sa merê ta na, na sa to dami. Menba, bay ô engeré Pilat ré pôy têrji a n bi bay ré ma lew a n ré tô temayriji bi tôn.

32Bijé ka bay bérji n n Jêsu hen na, asgar nê sa pôy têrji wôô kê m.

33Kiri n bay sa sa Jêsu a menba, bay gel wo ôbi ré ma ni n menba, bay dî piyê têri ba, mera.

34Asgar wo pôn i jebu kabrê Jêsu n n yêre menba, kiri n bay ka hen na, kwôbe n n kam so.

35Kwo gel are bay ka hen na, dô kwôliji a n kwôlê wori bi wo hen na tiri men, ôbi hôn wo dîré kôl na tu kwôlê men, dîré kôl hen iyôn bi kenbay kôba, kené bi n bônge sara men.

36Are bay ka hen yi hen iyôn bi magtubu to Emen ré ô n n gerére magtubu hende to hen na kôl iyôn ba: «Ibéri wôn i pôn nê n iyôn kôba, a bôn né.»

37Men, magtubu hende to hen hô kôl iyôn ba: «Bay a sa gelé kwo bay na cibri hen a men.»

Si Josêp n n Nikwodêm em Jêsu

(Mt 27: 57-61, Mk 15: 42-47, Lk 23: 50-56)

38Cêgê menba, Josêp wo Arimaté wo n ôbi ayê bôô hen era sa engeré Pilat dîré erê ayê temay Jêsu, wôsa ôbi na ôbi tô Jêsu ni nba, na n n nalê, wôsa ôbi hari n Jubnê. Pilat dege n n dî sara dema ôbi ré ô ayê temay Jêsu ôri n tô.

39Nikwodêm wo na ô n n yoyre ô upé Jêsu hen era n n ider wo dîné dô wo bay li n n miir men, alowês a men hen comlé tôre subu.

40Si Josêp n n Nikwodêm ayji temay Jêsu lêgere n n kibi bargay ka bay yêgerê men wuse ider sari a men mega wo Jubnê liiri n hen iyôn.

41Kiri n bay na bérji n Jêsu ya hen na, na dâ kwa kini banê gurô a n kiri n bay ka hen na, kam nê ka kôrbi ka bay kerge bô keram a ka bay emi n kwôni ya sa pôn né hen yi ya.

⁴²Na bô kampê bay ka hen a bay ré emij Jésu ya, wôsa na kampê ka yi da nañ kirij ka bay na bééri ya hen. Wôsa Jubrê bu sa têê aŋga gengij sa sa merê ta.

Ja 20

Jésu ji si kampê

(Mt 28: 1-8, Mk 16: 1-8, Lk 24: 1-12)

¹Nañ sa demas tô kirij cud wo kirij baa hendu durum durum tô menba, Mari to Magdala ô sa kampê. Menba, hende gel kulmaŋ keram wo bay na ligij kibi kampê hen gerŋgij yi wolé.

²Hende ge ô uné Simô Piyêr nañ ôbi tô Jésu wo pôni wo Jésu geyri gañ hen aŋ kôlji iyôn ba: «Bay dô Kelma kampê ôrij aŋê aŋ nini hôn kirij ka bay uwôli ya hen né.»

³Piyêr nañ ôbi tô Jésu wo pôni bi wo hen siji gerji ô sa kampê.

⁴Menba, bay gerji wô bem nijba, ôbi tôri wo pôni bi wo hen ge gôlij Piyêr aŋ bij sa kampê tumô.

⁵Ôbi deŋge tôŋ kôbe bô kampê menba, gel na kibi bargay ka bay na lêgerij Jésu hen, a yé tôŋ mera. Nijba, ôbi si bô kampê ré.

⁶Simô Piyêr wo guro cêgeri a tôŋ tôŋ hen sa menba, si bô kampê menba, gel na kibi bargay a yé tôŋ mera.

⁷Men, bargay ka bay na lêgerij sa Jésu hen, lêgerij yi wolé piniji díba, yi nañ ka bay na lêgerij yiri hen né.

⁸Menba, ôbi tô Jésu wo ré guro sa tumô hen si bô kampê aŋ gel menba, ôbi bi bôri sara.

⁹Wôsa kwôlo na lij bô magtubu to Emen a wo Jésu ré jê sé kampê hen na, kwôy saŋ wulê bi wo hen na, bay tôri na hôn ré tô tô.

¹⁰Menba, bay tô Jésu bay ka wôô hen bilji hô ij.

Jésu si sa Mari to Magdala

(Mt 28: 9-10, Mk 16: 9-11)

¹¹Nijba, Mari debe nô kibi kampê sôm. Kirija hende sôm díbij iyôn menba, deŋge tôŋ jél bô kampê.

¹²Menba, hende gel manê ka derômaraŋ a wôô ka tôbe bargay ka bôri môrji kirij ka bay na uwôlij Jésu ya hen, kwo pôn si sari men, kwo pôn si cêbêri men.

¹³Menba, bay kôle iyôn ba: «Iyore, wô mi a meré sôm ba?» Menba, hende uwôlji sara iyôn ba: «Wôsa bay dô temay Kelma wupê aŋ en hôn kirij ka bay uwôli ya hen né.»

14Kiriɲa hende kôl hen iyôn menba, bare cêgere menba, gel Jêsu ɔbe hen niɲba, hende hôn wo ré na Jêsu ré.

15Menba, Jêsu kôle iyôn ba: «Iyore wô mi a meré sôm ba? Mu woge na i ba?» Menba, hende kôl yaɲ ba, ré na ôbi gemé kini banê gurô bi wo hen menba, hende kôli iyôn ba: «Gawra, hena ré na jôbi a ré ayêri ôriɲ wolé ba, ju kôlen na erê ô ayêri.»

16Menba, Jêsu uwôgere: «Mari», menba, hende bul aɲ uwôgeri: «Raboni», naɲ kibi hébre bôri na ôbi gelij biɲé are.

17Menba, Jêsu kôle iyôn ba: «Heben né wôsa en ô ta ligi Iban a ré tô. Niɲba, ô mu ô upé yênen aɲ mu kôlji iyôn ba, ené erê ta ligi Iban a wo na Ibareɲge kenbay men, ligi Emen wupê a wo na Emen wouge kenbay men hen.»

18Menba, Mari to Magdala ô kôlij bay tô Jêsu wo teré gelo Kelma aɲ hende kôlji kwôlo ôbi ré kelare hen.

Jêsu si sa bay tôri a

(Mt 28: 16-20, Mk 16: 14-18, Lk 24: 36-49)

19Perare to demas hende to hen na, bay tôri daɲji mô bô ira aɲ legeji kermiɲ dô sarji a, wôsa bay hariɲ Jubnê. Menba, Jêsu so ɔbe derôri a aɲ kôlji iyôn ba: «Bi bô jalê wo Emen baa naɲ ken.»

20Kiriɲa ôbi kôl hen iyôn menba, ôbi gelji hôlmê iyare to kôbri men, kwa bôri a men. Kiriɲa bay tôri gili hen iyôn menba, yirji dôriɲ damaɲ.

21Menba, Jêsu hô kôlji iyôn ba: «Bi bô jalê baa ré ken. Mega wo Iban na joon hen na, nôbi kôba, en jéɲge men.»

22Kiriɲa ôbi kôl hen iyôn kô niɲ menba, ôbi dô bul wo dami sarji a aɲ kôlji iyôn ba: «Engeɲge Tunu toɲ hendi bô bôrê.»

23Biɲé ka ka ɔé bôriɲge jalê sa têriɲ toji a hen na, Emen kôba, a ɔé bôri jalê sa têriɲ toji a men, ka ken ɔi bôriɲge jal têriɲ toji a ré hen na, Emen kôba, a ɔé bôri jalê sa têriɲ toji a ré men.»

Kwôlo Jêsu kôlij Tomas

24Tomas ôbi tôri wo pônî perê ka môj kibi wôw wo bay uwôgeri Kerma hen ré naɲ kiriɲa Jêsu ré siɲ sa megêri a hen.

25Tô megêri ka baa hen kôli iyôn ba: «Nini gel Kelma.» Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Hena ené gel kôbri wo bay na di naɲ pônɔé hen né men, hena ené dôbe kôben hôlmê iyare to kôbri a hen ré men, hena ené dôbe kôben kwa kabrêri ka bay na cubu naɲ dargaw hen né a men na, na bê bôn sara ré kwôy.»

²⁶Wulê marge cêgê menba, bay tô Jêsu hô danji bô ira menba, Tomas nan ci nij. Kermijn ligirijn ta menba, Jêsu so dèbe derôrji a an kôl iyôn ba: «Bi bô jalê baa ré ken.»

²⁷Menba, ôbi kôljin Tomas iyôn ba: «Eran nan kôbem nà an ju hamijn hôlmê iyare to kôben a men, uson nan kôm nà an ju hamijn hôlmê iyare to kwa kabrên a hen a men, an ju di narê kwôlê wom baa an ju bi bôm sara.»

²⁸Menba, Tomas uwôli sara iyôn ba: «Kelma wupê, Emen wupê.»

²⁹Menba, Jêsu kôli iyôn ba: «Na wô gelé wo ju gelen hen ana jeré bi bôm sara hen. Nijnba, biné ka gelen né an bi bôrji san a hen na, yirji a dôrji.»

³⁰Jêsu hô li anjan ginê ka gay gay kwône a tu bay tôri a nijba, kwôliji kôljin bô magtubu a na ré.

³¹Nijnba, are bay ka hen lij bô magtubu a hen iyôn, bi kené bi bônge sara mega wo Jêsu ré na Krist Kema Emen an hena kené bi bônge sari a ba, kené môrij tu gej sa kibri.

Ja 21

Jêsu si sa bay tôri ka jurgem a hen kibi cér wo bay uwôgeri Tibériyad hen

¹Cêgê menba, Jêsu hô si sa bay tôri a kibi cér wo Tibériyad a. Geré sé wo ôbi sijn sarji a bi a na.

²Wulê wo pôni na, Simô Piyêr men, Tomas won Kerma hen men, Nataniyêl wo Kana bô emê wo Galilé a nan kam Jébédé men, bay tô Jêsu ka pôni wôô a men bay kê m danji kirijn pôn.

³Simô Piyêr kôlji iyôn ba: «Na erê uré.» Menba, bay kôli iyôn ba: «Nibay kôba, nija erê nan ju men.» Menba, bay si ô an dayji bô bato a ôrji uré. Yoyre hende to hen na, bay bu kuyê kani pôn nêj iyôn né kwôy.

⁴Tô kirijn pulôl menba, Jêsu dèbu kibi cér a nijba, bay tôri hôn wo ré na ôbi ré.

⁵Menba, Jêsu kôlji iyôn ba: «Kam manê, ken bu kuyê kani ré ba?» Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Nini bu ani ré kwôy.»

⁶Menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Bênge bera si sa kôbi gusurô hen iyôn an ka upé kuyê.» Bay uwôl bera menba, bay nê m wurére ta bin ré nij, wô kuyê ka mêy ka bay pera hen.

⁷Menba, ôbi tô Jêsu wo Jêsu geyri gan hen kôljin Piyêr iyôn ba: «Na Kelma.» Menba, kirija Simô Piyêr toy wo ré na Kelma hen iyôn menba, ôbi hô dôbe bargay ka ôbi ré harij tô bôri urijn hen an, nengere kurijn kam a.

⁸Tô bay tô Jêsu ka baa hen jubo bato wuron kuyê ka wôn bera hen eran guba cér a, wôsa bay ré na mêter arew nan guba cér.

⁹Kiriņa bay sa biñ guba menba, bay gel deseri tare to kuyê jéén sara nañ mapa yé kwa a menba, Jéśu kôlji iyôn ba:

¹⁰«Eranje nañ kuyê ka ken pera hen dê iyôn.»

¹¹Simô Piyêr đay bô bato a añ wuro bera to kuyê ka damné arew nañ tôre bay kibi subu wôn bô ta hen tôn, bi wo kuyê wôn bera kêm hen kôba, hende yêgeriñ ré kwôy.

¹²Menba, Jéśu kôlji iyôn ba: «Eranje ken sa ôm.» Niñba, ôbi tôri wôni pôn iyôn kôba, nê m engeréri iyôn ba: «Ju na i ba ré.» Wôsa bay hôn wo ré na Kelma niñ.

¹³Menba, Jéśu uso đa añ ay mapa añ biji men, hô pô kuyê biji a men.

¹⁴Hen a ba, na têê subu tori wo Jéśu siñ sa bay tôri a kiriņa ôbi jiñ siñ kampê hen.

Jéśu iyêl nañ Piyêr

¹⁵Kiriņa bay ôm are kô niñ menba, Jéśu engeriñ Simô Piyêr iyôn ba: «Simô kema Ja, ju geyen gôliñ kamañ ka baa hen ba?» Menba, Simô Piyêr uwôli sara iyôn ba: «Ew Kelma, ju hôn wo ené geyem.» Menba, Jéśu kôli iyôn ba: «Iyôn ba, ju abe kam gamgê kañê ben.»

¹⁶Jéśu hô engereri wo têê wôô wori iyôn ba: «Simô kema Ja, ju geyen ba?» Menba, Piyêr uwôli sara iyôn ba: «Ew Kelma, ju hôn wo ené geyem.» Menba, Jéśu kôli iyôn ba: «Iyôn ba, ju gem gamgê kañê ben.»

¹⁷Jéśu hô engereri wo têê subi iyôn ba: «Simô kema Ja, ju geyen ba?» Menba, tu Piyêr li ña wô engeré wo Jéśu ré engereri têê subu iyôn ba: «Ju geyen ba?» hen. Menba, ôbi uwôli sara iyôn ba: «Kelma, ju hôn are kêm men, ju hôn wo ené geyem a men.» Menba, Jéśu kôli iyôn ba: «Iyôn ba, ju abe gamgê kañê ben.

¹⁸Na tu kwôlê a ené kôlem hen: Kiriņa na ju bañ mana tô na, jôbi a na harê tô bôm wom nañ kôm men, ju ô kiriñ ka bôm jôbi a na geyé a men. Niñba, kiriņa já halê na, já perê kôm ta añ na kwôni wo đanji a harem tô bôm añ a ayem ôriñ kiriñ ka bôm gey ré a hen.»

¹⁹Ôbi kôl hen iyôn điré geliñ temare to Piyêr ré sa ma hen añ ré na temare to ré sa ulê hini emê sa Emen. Kiriņa Jéśu kôl hen iyôn kô niñ menba, ôbi kôliñ Piyêr iyôn ba: «Era tôn a.»

²⁰Kiriņa Piyêr bare cêgeri menba, ôbi gel ôbi tô Jéśu wo Jéśu geyri gañ hen era tôrji a. Na ôbi a na yé kabrê Jéśu a kibi emê añ na engereri iyôn ba: «Kelma, na i bi a ayê sam hen ba?»

²¹Kiriņa Piyêr gili menba, ôbi kôliñ Jéśu iyôn ba: «Kelma, a kwo na ba, na mi a sa sari a men ba?»

²²Menba, Jéśu kôli iyôn ba: «Hena ené gey bi ôbi ré mô geñ kwôy wo ené bulop herañ ba, dôlem jôbi iyeñ ba? Jôbi ju era tôn a.»

²³Sa kwôlê bi wo hen a na, bay ayê bô kôl iyôn ba, ôbi tô Jêsu bi wo hen ré ma ré. Nijba, Jêsu na kôlij Piyêr mega wo ôbi tôri bi wo hen ré ma ré ré, nijba, Jêsu na kôli na iyôn ba: «Hena ené gey bi ôbi ré ma ré kwôy wo na bulon heran ba, dôlem jôbi iyeŋ ba?»

²⁴Na ôbi tô Jêsu wo Jêsu geyri gan bi a derê kwôli are bay ka hen men, na ôbi a lê bô magtubu hende to na hen a men. Aŋ nini hôn wo kwôlê bi wo ôbi ré dô hen na, ré na tiri.

²⁵Jêsu hô li aŋga đanŋi kwône a. Aŋ hena bay ré gey ciré derê kwôliji pôn pôn kêli bô magtubu a ba, kirij ka bay ré bij magtubu hende to hen ba, ré napê sa terare nà.

Jé lê bay jé

Jé lê bay jé 1

Jésu kôl kwôli Tunu toj hendi bô bôre to Ibari ré jon

(Lk 1: 1-4)

¹Dami wupê Téwpil, bô magtubu tipê to tumô to na en li hen na, na en kôl kwôli anja Jésus na li men, kwôlo ôbi na gelij bîné a men. Kwôli are bay ka en kôlem kwôlijji hen na, na kirija ôbi na ayij tô jé wori hen.

²⁻³Kwôy wulê wo Emen ayri hôrij derômaraj a. Pa dema Emen ré ayri hôrij derômaraj a tô na, cêgi temayri a na, na bay jé bay ka ôbi na tôrji hen a, ôbi ré si sarji a tumô têê kwône naj yiri na iyôn kwôy wulê tôre pôrbu aj gelji wo ré na dôbi a ré jê sé kamjê hen men, kôlji kwôli emê iyére to Emen a men. Ôbi na gelij bay jé ka ôbi na tôrji hen, tôô tori hende to hen naj néé wo Tunu toj hendi bô bôre.

Jésu kôlji kwôli Tunu toj hendi bô bôre to Emen ré jon biji

⁴Wulê wo pôni ôbi mô ôm emê naj ci, menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Merênge Jérusalêm a nà kwôy ken gem anja Iban na genge diré bénge aj na en kelênge kwôlijji hen, diba, ken ô ajê ré tô.

⁵Wôsa Ja ba, na lij bîné batêm na naj kam nijba, era baa tumô a hen na, na naj Tunu toj hendi bô bôre a Emen ré lénge kenbay batêm nij.»

Jésu day ô derômaraj a

⁶Kirija bay tô Jésus môrji naj di baa ya tô menba, bay engereri iyôn ba: «Kelma, na wulê bi wo hen a jeré hô bij kam Israyêl kenare toji hôrij hen ba?»

⁷Menba, ôbi uwôlji sara kôl iyôn ba: «Kwôlo gengij sa wulê naj tayi kwôlo ken engeren hen na, dôlênge kenbay ré, nijba, na Iban a gengé naj bô geyé wori.

⁸Nijba, kenbay ba, ka sa upé néé kirija Tunu toj hendi bô bôre a herbo sarjge a dema kené yé bay derê kwôlen Jérusalêm a men, Judé a men, Samari men, gôrij kirij kêm sa terare a nà a men tô.»

⁹Kirija ôbi kôlji hen iyôn kô nij menba, Emen biri day tirji a hen bô kirij ka geri a ô derômaraj a.

¹⁰Kirija bay debu bô derômaraj déj kirij ka Jésus ôrij ya hen baa ya tô, menba, gawré wôô ka tôbe bargay ka bôri soji dibiji kwarji a.

¹¹Aj kôlji iyôn ba: «Ken gawré ka Galilé, wô mi a kené debe bô derômaraj hen iyôn ba? Jésus bi wo Emen biri day ô derômaraj a aj ken debu bô hen na, herari kôba, a yé môj ôbi wo ken gili ôrij derômaraj a hen iyôn têj têj.»

Bay dô gawra pôn gasij hôlmê Judas

12 Bay tô Jêsu hena sa Keram wo Olibiyé heraji Jérusalêm a, hena ya erê Jérusalêm a na, na kilomêter pôn.

13 Kirija bay hena sa keram heraji uwo menba, bay day bô iyére to tayi to bay dayrija ya gañ gañ hen. Kamañ ka day ô bô iyére hende to hen a na: Piyêr, Ja, Jak, André, Pilip, Tomas, Bartélémi, Matiyé, Jak kema Alpé, Simô wop kema iyére hen nañ Jud wop kema Jak hen.

14 Bay kôlij kañniji añ dañji ta ta wô uwôlê Emen nañ bôô pôn añ yébé ka pônî men, si Mari toñ yoo Jêsu men, yêneri a men nañ ci ya men.

15 Wulê sem cêgê menba, bay ayê bôô arew nañ tôre wôô dañji menba, Piyêr hena dëbu ta perêrji a wô kelê kwôlê.

16 Ôbi kôl iyôn ba: «Yênên, kwôlo magtubu to Emen na kôl añ Tini na yêge sari ca tumô yeñ bij Dabid añ ôbi na kôl kwôli Judas wo ré sa derê tumô bay beré Jêsu hen na, ariri ré lij nij.

17 Judas Iskariyôt bi wo hen na, na na kwoni añ na uwop jé môñ kwo nini li hen iyôn men.»

18 (Na nañ lari kwôbe bi wo ôbi na uwôn hen a ôbi na ré kelij yagê menba, na sa kuriñ añ bôri wañ añ kworjéri begij kêm añ.

19 Bijé ka Jérusalêm kêm toy kwôli aña sa sa Juda a hen. Na ôbi á, bay ré uwôge yagê bi wo Hakeldama hen, bôri na «yagê wop kwôbe.»)

20 «Ôbi a, bay ré li bô magtubu toñ kurôn kôl iyôn ba: «Bi bô iyére tori yi señge men, bi kwôni mô bô ré men.» Men, hô lij kôl iyôn ba: «Bi kwôni wo dañgi ré gaseri kini jé wori a a men.»

21-22 Bi kwôni wo dañgi era sa jôgij nañ na sa derê kwôli jê sé wo Kelma Jêsu. Bi na kwôni wo na ô nañ na wulê kêm wo Kelma Jêsu na ô nañ na nañ kirij kirij hen, ayij tôri sa batêm to Ja na liri a kwôy wulê wo Emen ayri perêrna ôrij derômarañ a hen.»

23 Menba, bay tô bijé wôô dî tumôrji a bay a na si Josêp wo bijé uwôgeri Barsabas men, Justus men hen men, Matiyas a men.

24 Menba, bay ayê bôô kêm uwôl Emen kôl iyôn ba: «Kelma, jôbi wo ju hôn bô gawrê pôn pôn kêm hen na, geléni kwôni wo ju dôri perê kamañ bay ka wôô hen,

25 bi ré yi ôbi jé hôlmê Judas wo na ay jé wori déñ añ ôrij kirij kañ mênê ka na yi gengij sari hen.»

26 Menba, bay pool hiniji ta añ bay ay pôn perê menba, na Matiyas a bay ré ayri jôgij nañ bay jé ka môj kibi pôn hen.

Jé lê bay jé 2

Emen jon nan Tunu ton hendi bo bore bin bine kari

- ¹Kirina sa le gesere Pantekwot nem menba, bay to Jesu danji kirin pon.
- ²Kirin bay ka hen na, nee ani ema si ta mon kal wo dami iyon, an so won bo iyere to bay morin ya hen berer ta.
- ³Menba, ani gelin mon koli tare iyon an userin mo sarji a pon pon kem.
- ⁴Menba, kirin bay ka hen na, Tunu ton hendi bo bore won borji an li an i i koba iyel kibi kwole wo dangi wo Tunu hende to hen a biri a re iyel.
- ⁵Wule bi wo hen na, Jubne kan bay le too Emen ka hena sa iyere to gay gay to sa terare a na morji Jerusalem a ya men.
- ⁶Kirina bay toy too bay to Jesu ka iyel hen iyon menba, bine dayrin nan kwoneri an tini ge kay, wosa i i koba toy kwole wo bay ay bo kol hen nan kibi kwole wori, kwole wori.
- ⁷Kirina bay toy hen iyon menba, tini ge kay yod an bay kol iyon ba: «Bine bay ka kem ka iyel hen, na ka Galile re ba?»
- ⁸Menba, na iyen a i i ba, re toy kibi kwole wori kwole wori kibriji a hen iyon di ba?
- ⁹Wosa nabay kem ka nana debe na na, nana ka torna gay gay, ka hena Partiya a men, Mediya a men, Elam men, Mesopotami a men, Jude a men, Kapados a men, Pont a men, Asi a men,
- ¹⁰Priji a men, Pampili a men, Ejipt a men, bo eme wo Libi to da nan Sirin hen men, ka na Romene ka mo na a men.
- ¹¹Kaman ka Kret a nan Arabne koba, ya nan naa men, perena hen koba, Jubne kan den den ya men, ka ay borji koba, ya men, menba, na iyen a nana toy kwolo bay kol gengin sa anga dori ka Emen li hen nan kibi kwole wona, kwole wona di ba?»
- ¹²Bay kem tini ge kay an bay hon kwole won kelé re, menba, bay namnin pereri a kol iyon ba: «Na mi a gelin hen iyon ba?»
- ¹³Menba, ka poni ayreji kol iyon ba: «Na care a kwoyreji hen.»

Deré kwolé wo Piyêr

- ¹⁴Piyer obi to Jesu pere ka moy kibi pon ka baa hen, hena debe ta an uwolji sara nan tori to dami kan a ta kol iyon ba: «Kenbay yenerni Jubne nan kenbay kem ka ken mo Jerusalem a hen, are bay ka yi hen na, dobenge maruge do ken toyin kwolo na kelé hen an bi ken hon torji do.
- ¹⁵Mega wo bine ka poni perenge a kol iyon ba: «Bine bay ka hen re kwoy na kwoye hen na», bay kwoy na kwoye re, wosa tare baa jal to.

16Nijba, tiri wori ba, na kwôlo ôbi kibi Emen Jowêl na kôl hen a ariri ré yi kemnêñ hen. Ôbi na kôl iyôn ba:

17«Nôbi Emen, en kelêñge kirija sa terare baa dá wo ta kerê nij na, gelêñge aña na lê a na: Na bé Tunun erê sa gawrê kêm. Añ kamneñge kañ impê nañ kañ yébé a yé bay keben men, kam manê kañge a henêji tu kwôlê wo Emen bô pelal wo a jôrji a hen men, Surjê kañge kôba, a henêji tu kwôlê wo Emen bô wônê woji a men.

18Na tiri wulê bi wo hen na, na bê Tunun sa manê kañê kañ impê nañ kañ yébé a, aña bay a yé bay keben.

19Men, na lê añañ gijê derômarañ a men, aña dê kirij sa terare a nà, kwôbe nañ tare nañ gusô tare a men a so yé ya.

20Tare a bilij hendé culum men, geserê kôba, a bilij kwôbe a men, cêgi are bay ka hen dema Wulê woñ hini emê nañ kwo dami wo Kelma wona ré sa tô.

21Wulê bi wo hen na, i i wo bi bôri sa Kelma Emen a ba, a upé gelê.» »

22Menba, Piyêr kôl iyôn ba: «Kenbay bijé ka Israyêl, dôbêñge marñge dô ken toyij kwôlo na kelêñge hen. Jêsu wo Najarêt na gawra wo Emen gelêñge néé wori nañ añañ gijê nañ kañ gelé ka dê sa kirij ka ôbi li perêrñge a mega bi wo ken gelij hen iyôn.

23Gawra bi wo hen nañ bô geyé men, nañ gengé wo Emen na genge a men na, bay biri bêñge aña ken diri nañ geré wo bay henê Emen né, aña bay bééri sa gurô tagelê.

24Nijba, Emen biri ji si kamjê aña dôri kibi gusij to temare a, wôsa néé wo temare nêñ beréri tôñ né.

25Ôbi a, kelma Dabid na ré kôlij kwôli kôl iyôn ba: «En gel Kelma tumôn a kwôy kwôy, wôsa ôbi debe sa kôben woñ gusurô bi ené kurij né

26men, yen dôren men, en kebe kurôn nañ yi derê wôsa kurônji yen a sa merê ta gengij sa aña Emen a sa lê ben.

27Wôsa já dén aña perê temay bijé a ré, men, já dé mana wom wo yi nañ jengêri hen, uyê ré men,

28na ju gelen geré gelê men, já ben yi derê kirija na debij tumôm a a men.» »

29Menba, Piyêr kôl iyôn ba: «Yênên, déñge na kelêñge kwôlo gengij sa môyrena Dabid, ôbi ma, aña bay emni nà aña sa kamjêri yi kemnêñ iyére tona na.

30Nijba, ôbi nà ná ôbi kibi Emen men, ôbi na hôn aña Emen na genge diré biri hen a men. Emen na ay tôri biri mega wo kuñgari woñ bôri a ré sa merê sa gagay kenare a.

31Ôbi na gel tumô aña Emen ré sa lê hen, na ôbi a, ôbi na ré kôl kwôli jê sé wo Krist, kwo Emen dôri hen perê bijé ka may a aña ôbi na kôl iyôn ba: «Emen na diri aña perê temay bijé ré men, kurônji yiri na uyê kamjê ré a men.»

32Jésu bi wo hen na, Emen biri ji si kampê, nibay kê m nini gel nap tirni men, nini dô kwôli a men.

33Men, Emen hôriɲ nap dî derômaran a aɲ mô sa kôbri woɲ gusurô a. Haw hen mega wo Emen na ayiɲ tôri hen iyôn na, ôbi biri Tunu toɲ hendi bô bôrê aɲ ôbi wusérére sarni a mega wo ken toy men, gel men, hen iyôn.

34Kelma Dabid wo na day derômaran a ré hen, kôba, na kôl iyôn ba: «Kelma Emen na kôliɲ Kelmaren iyôn ba: mô sa kôben woɲ gusurô a,

35kwôy wo na biɲ bay barem a yé anɲan sêlê têm.»

36Aɲ bi biɲé ka sa iyé Israyêl a kê m hôn dô mega wo Jésus bi wo ken bééri hen na, ré na ôbi a Emen ré biri yi Kelma men, Krist, kwo Emen dôri hen men hen.»

Biɲé dubu subu bi bôri sa Jésus a

37Kiriɲa biɲé toy kwôlê bi wo Piyêr kôl hen iyôn menba, bay hôn anɲa ca lê ré niɲ, menba, bay engeriɲ si Piyêr nap bay jé ka danɲi iyôn ba: «Niɲa lê iyeɲ niɲ ba, yê nêrni?»

38Piyêr uwôli sara iyôn ba: «Dênge jé lêreɲge wo cay hen baa aɲ ken li batêm nap hini Jésus Krist aɲ bi Emen dîɲ bôri jal sa têriɲ tonɲe a men ôbi a bêɲge Tunu toɲ hendi bô bôrê a men.

39Wôsa Tunu toɲ hendi bô bôrê to Emen na genge hen na, gengiɲ na sarɲge kenbay nap kamneɲge men, gengiɲ sa ka sa terare to kelanɲi a ka kwôni ka Kelma wona Emen a uwôgaji hen a men.»

40Piyêr hô dôri kwôlo danɲi gay gay wô bôyiɲji men, dôbiɲji ibiyare bôri a aɲ kôli iyôn ba: «Bêɲge bôreɲge sa gelê wo Jésus a dîba, ken uwôn anɲa bay têriɲ ka haw hen a upé hen né.»

41Biɲé ka bi bôri sa kwôlo Piyêr kôl hen na, bay liɲi batêm, aɲ wulê bi wo hen na, bay uwôn biɲé dubu subu bi sarɲi a a.

Biɲare to bay ayê bô ka tumô

42Bay ayê bô ay yirɲi biɲ bay jé ré gelɲi are men, bay biɲ perêri a men, ômɲi emê pôn men, uwôli Emen pôn a men.

43Biɲé kê m tiniɲi ge kay men, harê liɲi a men wôsa anɲan giɲê ka gay gay ka Emen biɲ bay jé li hen.

44Biɲé kê m ka bi bôri sa Jésus a hen na, biɲi perêri a men, anɲaji kôba bay day kinɲi pôn a men.

45Ta ta bay kelén ari upériɲi aɲ dî larirɲi cériɲi nap doy anɲa kwôni ôriɲ ôriɲ.

46Bay dan sa pôn pôn derô haba wo iyéy Emen a nap bô pôn men, ômɲi emê iyé kwo hen a, kwo hen a men, ômɲi nap yi derê men, bay uwôyri yirɲi ré a men.

⁴⁷Bay heram Emen men, bijné kêm kôba, geyji a men. Añ sa pôn pôn Kelma bi bijné ka ôbi gôliñ nañ ci hen sarji a sarji a.

Jé lê bay jé 3

Bay berare ôbi merayê derô haba wo iyéy Emen a

¹Sa to pôni a si Piyêr nañ Ja ôrji iyéy Emen a nañ tare to yébé ayiñ sa tôjne hen, wô uwôlê Emen.

²Kibi geré wo bay uwôgeri «kibi geré wo li kalmare» hen na, gawra wo pôni wo meray bô yori a yeñ bay ayari ca sa dé kibi geré bi wo hen a. Sa pôn pôn bay ayri sa dî kibi geré bi wo hen a wô uwôliñ bijné ka ô men, hera men, derô haba wo iyéy Emen a hen gursu.

³Kiriña ôbi gel si Piyêr nañ Ja wo ca sé bô iyéy Emen a menba, ôbi masiji bi bay ré biri ani.

⁴Menba, si Piyêr nañ Ja bôri déñ añ Piyêr kôli iyôñ ba: «Berêni ju gel!»

⁵Ôbi bôrji añ kôl yañ ba, bay ré ca biri na ani.

⁶Niñba, Piyêr kôli iyôñ ba: «En ôriñ nañ gursu ré, niñba, aña en ôriñ kôben a hen na, na ben: nañ néé wo Jésus Krist wo Najarêt, hena ju ô ta!»

⁷Menba, ôbi bu kôbri woñ gusurô añ biri hena ta. Kiriñ bay ka hen na, têri nañ tô gworñeri iyêderê hôriñ.

⁸Ôbi neñgere debu ta nañ têri añ ô ta. Añ ô nañ ci derô haba wo iyéy Emen neñrére men, heramiñ Emen men.

⁹Añ bijné kêm gili wo ô ta men, heram Emen men.

¹⁰Bay gili hôn menba, bay kôl iyôñ ba: «Ôbi a na miirê kibi geré wo bay uwôgeri «kibi geré wo li kalmare» hen uwôdelê are na ré ba?» Añ tiniñ ge kay wôsa aña ré sa sari a hen.

Kwôlo Piyêr kôliñ bijné derô haba wo iyéy Emen a

¹¹Mega wo gawra bi wo hen dî tô si Piyêr nañ Ja bul ré hen iyôñ na, tini bijné kêm ge kay añ bay era sôm sôm si ligirji a tô pal wo bay uwôgeri kwo Salomôn hen.

¹²Kiriña Piyêr gel hen iyôñ menba, ôbi kôli iyôñ ba: «Kam Israyêl, wô mi a tunuñge ré ge kay sa aña li are hen ba? Wô mi a kené berêni mega ré na néé woni ley, derê woni tu Emen ley, a niné berariñ gawra bi wo hen ba?»

¹³Emen wo Abraham wo Isak nañ kwo Jakwôb, Emen wo balêrna a ulê hini emê sa mana wori Jésus wo na ken ayri bi bay na diri añ kiriña Pilat na gey ulêri ta menba,

- 14**na ken kaŋ kwo yi naŋ jeŋgêri men, kwoŋ dôri men hen, aŋ na ôbi deré temare a na kené gey bi bay ré uwôli ta dî hen.
- 15**Aŋ Kelma ôbi tô gelê, a na kené bi bay diri dî. Nijba, Emen biri ji si kamjê perê bijé ka ma a aŋ nini gel naŋ tirni.
- 16**Aŋ na wô wo nini bi bôrni sa Jêsu a aŋa néé wo hini bi wo hen ré bij gawra bi wo ken gili aŋ hôni hen néé a ré débij ta hen. Na tiri na sa kibi bê bô sa Jêsu a woŋ tiri hen, aŋa gawra bi wo hen ré berariŋ yôd turŋge a hen.»
- 17**«Iyôŋ ba, yênen, en hôn wo ré na henêri ré, aŋa kenbay naŋ kilmérŋge na kené lij are bay ka hen hen.
- 18**Emen ba, na kôl ca tumô naŋ tô bay kibri kê m wo Mési wo ôbi na genge diré joŋ hen, ré gelij gusiŋ, aŋ na ôbi a yé hen.
- 19**Belêŋge hal woŋge aŋ ken hera upé Emen, aŋ bi ôbi mô têriŋ toŋge aŋ.
- 20**Menba, Kelma a béŋge wulê woŋ derê bul kiriŋa ôbi a joŋ naŋ Krist Jêsu wo ôbi na dôri ca tumô gengiŋ sarŋge hen.
- 21**Pa dema wulê bi wo hen ré sa tô na, Jêsu Krist a merê derômaran a kwôy wo derômaran naŋ sa terare a hô ŋaniŋ naŋ gerérji mega wo Emen na kôl kwôli ca tumô, naŋ tôô bay kibri ka yi naŋ jeŋgêri hen.
- 22**Ôbi a Moyis na ré kôl iyôŋ ba: «Kelma woŋge Emen a derê gawra pôn perêrŋge a hen, lij ôbi kibri wo a yé môŋ nôbi iyôŋ. Ka toyé kwôlo kê m wo ôbi a kelêŋge hen.
- 23**Kwôni wo kaŋ toyé kwôlê kibri a ba, bay a dagêri perê bijé ka Emen aŋ, bay a diri.»
- 24**Bay kibi Emen kê m ayiŋ tôri sa Samiyêl a kwôy saŋ sa bay jebé tôri a na, kôlji kwôli wulê bi wo nana mô bô a haw hen.
- 25**Aŋga Emen na genge naŋ tôô bay kibri hen na, na wô sarŋge kenbay. Iyôŋ ba, bijare to Emen na bij naŋ môŋêrŋge hen na, na yi wô sarŋge men, ôbi na kôlij Abraham iyôŋ ba: «Na terê keben sa tô môŋ wo bijé kê m ka sa terare a nà wô sa kibi kwôŋgê m.»
- 26**Na wô sarŋge kenbay tumô, aŋa Emen né dô mana wori jéri wô terê kibri sarŋge a men, wô lê bi kené bul hal woŋge a men hen.»

Jé lê bay jé 4

Si Piyêr naŋ Ja tumô dapare to surjê a

- 1**Kiriŋa si Piyêr naŋ Ja dôriŋ bijé kwôlê baa ya tô menba, bay bê kwôbe naŋ dami wo bay gemé iyéy Emen naŋ Sadusiŋêŋê soji.

- ²Bay li hen iyôn wôsa bôrji tarji wô gelé wo Piyêr nañ Ja gelij bijné are men, kwôli jê sé wo Jésus ji si kampê perê bijné ka ma a hen a men. Añ gel wo bijné kôba, ré jê sé kampê hen iyôn men.
- ³Mega, kirij kô nij hen iyôn na, bay pôrji biji dangay a gemij kirij ka wôli.
- ⁴Perê bijné bay ka toy kwôlo si Piyêr nañ Ja hen na, kwône ay bôrji añ bay ayê bôô kêm nê m impê dubu bay iyôn.
- ⁵Kirijna kirij wôl menba, bay sa Jubrê nañ surjê nañ bay derê tô tô to Emen danji Jérusalêm a.
- ⁶Kirij bay ka hen na, Aan dami wo damné kañ bay bê kwôbe men, Kayib men, Ja men, Alêksander nañ balê dami wo damné kañ bay bê kwôbe kêm kôba, môrji ya.
- ⁷Bay bi bay erañ nañ si Piyêr nañ Ja sa dibiji ta tumôrji a, añ bay engeriji kwôlê iyôn ba: «Añga ken li hen na, ken li na iyeñ iyeñ pôn ba? Men, na nañ néé wo i men, hini i men, aña kené lij are bay ka hen ba?»
- ⁸Tunu toñ hendi bô bôrê wôn bô Piyêr añ ôbi kôlji iyôn ba:
- ⁹«Bay sa bijné nañ surjê, kemnêñ ken engeréni wô derê wo nini li nañ ôbi merayê hen men, niné li iyeñ a ôbi ré berare hen ba men.
- ¹⁰Kenbay men, bijné ka Israyêl kêm toyênge dô, na nañ hini Jésus Krist wo Najarêt wo ken bééri añ Emen biri ji si kampê perê bijné ka ma a hen, na wô sari aña gawra wo ðebu tumôrñge a hen ré berarij hen.
- ¹¹Na ôbi, a magtubu to Emen ré kôl gengij sari kôl iyôn ba: «Keram wo kenbay bay dé iyére ken kañ hen, ôbi a hô yé kwoñ dé tô iyére hende to hen hen.»
- ¹²Na ligiri ôbi a pôn nêñ a kené upé kini gelê ðiba, kini gelê wo ðangi nañ, wôsa sa terare a nà kêm na, Emen na bi hini kwôni wo ðangi wo ré gôlij nañ bijné ba, nañ.»
- ¹³Kirijna bay gel wo si Piyêr nañ Ja iyêl nañ ibiyare hen iyôn menba, tiniji ge kay wô wo bay ré na bijné ka beray mera ka ré dôyrê are gap né a men menba, bay hôn wo bay ré na bay erê nañ Jésus.
- ¹⁴Nijba, kirijna bay gel gawra bi wo berare hen ðebu kwarji a menba, bay hôn kwôlê woñ kelê ré nij.
- ¹⁵Menba, bay biji bay séñ kini dapare to Sanédrên a añ bay iyêlijji perêrji a.
- ¹⁶Bay kôl iyôn ba: «Na lij bijné bay ka hen na mi ba? Wôsa bay li gijê wo dami tu bijné ka Jérusalêm a gel kêm ðiba, na nê m narê bij né.
- ¹⁷Nijba, bi kwôli gijê bi wo hen ré ô m erê tumô tumô ré na, na karêngeji gwom bi bay ré dôrij kwôni kwôlê wôni nañ hini Jésus ré nij pa pa.»

18 Bay hô uwôgaji heran an kôlji iyôn ba: «Nini jô bi kené iyêl men, kené gelin kwôni ani a men nan hini Jêsu.»

19 Menba, si Piyêr nan Ja uwôlji sara iyôn ba: «Kenbay ken erem ken gel, na ba, toyé kwôlê kebrenge a na lê angan derôre laba, bij Emen kwôlê a na lê angan derôre di ba?

20 Kwoni nibay ba, anga nini gel nan tirni men, nini toy nan marni a men hen na, nina wômê kwôliji tôn né.»

21 Bay hô karêji gwom damañ a, an biji ta wôsa bay uwôn kwôlê wôni wo nêmen perêji ré. Wôsa bijé kêm ay kibi Emen wô anga li are hen.

22 Gawra bi wo berare nan ginê hen na, elêri dê tôte pôrbu.

Uwôlê Emen wo bay ayê bôô

23 Kirina bay biji ta menba, si Piyêr nan Ja hôrji uné megêrji bay ayê bôô an dôrji kwôlo kêm wo damné kan bay bê kwôbe nan surjê kelaji hen.

24 Kirina bay toy kwôlo si Piyêr nan Ja dôrji hen iyôn menba, bay bi kibriji pôn an uwôl Emen kôl iyôn ba: «Kelma, na jôbi a dé derômaran nan sa terare men, cér nan anga kêm ka yi ya hen,

25 na jôbi a bé nan geré wo Tunu top hendi bô bôrê ana ré bi kwôlê bi wo hen kibi mana wom Dabid wo na môyrini hen, an ôbi na kôl iyôn ba: «Wô mi a bijé ka sa terare a na ré karê manê hen iyôn ba? Men, wô mi a bijé ré lêrê angan djên iyôn bay ka hen ba?

26 Kilmé ka sa terare a na nan yirji men, bijé kêm ka ôrij nan néé bij tôrji wô lij kumbul nan Kelma Emen men, nan kwo ôbi dôri hen a men.»

27 Wôsa na hen iyôn a, si Hérôd nan Pos Pilat ré danji sa iyére hende to na nan bijé ka sa terare a na a men, bijé ka Israyêl a a men wô lê kumbul nan Jêsu mana wom wo ju dôri diri yi gay hen.

28 Na hen iyôn a, bay ré lij are kêm ka na ju genge ca tumô nan néé wom hen men, nan bô geyé wom a men hen.»

29 «Haw hen na, Kelma dôbe mam ju toyin gwom to bay karêni hen, an ju bij manê kam ré kôl kwôlê wom nan ibiyare.

30 Jê kôm an bi berarê bijé men, ginê nan angan gelé ka gay gay lij nan hini mana wom Jêsu wo yi nan jengêri hen.»

31 Kirina bay uwôl Emen hen iyôn kô nin menba, terare yebagin kirin bay ka bay môrij ya hen, an Tunu top hendi bô bôrê wiinê bôrji an bay dô kwôlo Emen nan ibiyare.

Bijare to bay ayê bôô

³²Bijé kêm ka ay bôrji hen na, bôrji naɲ ermé woji na pôn men, kwôni wo kôl ari upéri a ré nà iyôn ba, naɲ men, bay kêm day ari upéri na pôn.

³³Bay jé dô kwôli jê sé wo Kelma Jésu kampê naɲ néé wo dami aɲ terê kibi wo Emen baa naɲ ci kêm.

³⁴Kwôni pôn iyôn perêrji a wo na ôbi nimré ba, naɲ, wôsa ka ôriɲ naɲ kiriɲ men, iyére men ley na, bay keléɲ aɲ eraɲ naɲ lari are bay ka bay keléɲ hen.

³⁵Aɲ sa bij bay jé. Aɲ i i ba, bay biri gengiɲ sa doɲ aɲga ôbi ôriɲ.

³⁶Menba, Josêp wo bay jé uwôgeri Barnabas (hini Barnabas bi wo hen na, bôri na «ôbi dôbê ibiyare bô kiriɲ a») ôriɲ naɲ yagê wori ya. Ôbi na tô môɲ wo Lébit wo yêɲ Sipre a.

³⁷Ôbi keléɲ yagê wori bi wo hen, aɲ eraɲ naɲ lariri sa bij bay jé.

Jé lê bay jé 5

Kwôlo gengiɲ sa si Ananiyas naɲ Sapira

¹Niɲba, gawra wo pôni bay uwôgeri Ananiyas bay naɲ tamni Sapira. Bay keléɲ yagê woji.

²Menba, ôbi dera kwa lari na dê dó tôɲ aɲ tamni hôn men aɲ eraɲ naɲ tôri wo baa hen sa bij bay jé.

³Menba, Piyêr kôli iyôn ba: «Ananiyas, wô mi a Sidan ré ô bôm a aɲ ju kôliɲ Tunu toɲ hendi bô bôré kwôlê woɲ benare hen iyôn ba? Wôsa ju dera kwa lari yagê bi wo hen dê dó tôɲ.

⁴Yagê bi na kwom ré ba? Hena na jeré gey kôba, na já dé keléri aɲ baa ré ba? A hena na jeré keléɲ kôba, lariri na na kwom ré ba? Wô mi a ermé kwôlo hen iyôn ré yi bôm a ba? Na gawré a jeré liji benare hen né, niɲba, na Emen.»

⁵Kiriɲa Ananiyas toy kwôlê bi wo hen iyôn menba, ôbi kuriɲ aɲ ma. Bijé kêm ka toy kwôlê bi wo hen na, tiniɲi ge kay.

⁶Kam manê sa ay temayri ô haarê aɲ ôriɲ ô emé.

⁷Tare subu cêgê menba, tamni Sapira ô ira tô si Piyêr a. Aɲga sa sa kurôre a hen na, hende hôn né kwôy tô.

⁸Menba, Piyêr engerere iyôn ba: «Na lari yagê kêm wo ken keléɲ bi ré ba?» Menba, hende uwôli sara iyôn ba: «Ew, na lariri bi kêm.»

⁹Piyêr hô kôle iyôn ba: «Ken li iyeɲ a kené bij kebrenge wô sébé Tini Kelma hen iyôn ba? Toy tê ka uwo emo kurôre hen ema kibi geré hen ya, bay a ôriɲ naɲ mu men.»

¹⁰Kiriɲ bay ka hen menba, hende kuriɲ aɲ ma tumô Piyêr a. Kiriɲa manê bay ka hen soji ira menba, bay uwôn temayre aɲ ay ôriɲ emé kwa kurôre a.

¹¹Kiriɲ bay ka hen na, bay ayê bôô kêm naɲ biɲé kêm ka toy kwôlê bi wo hen na, harê wo dami liji.

Aɲgaɲ giɲê ka gay gay ka bay jé li

¹²Bay jé li aɲgaɲ gelé naɲ kaɲ giɲê kwône tu biɲé a. Bay ayê bôô kêm kôliɲ kaɲniɲi aɲ daɲji tô pal wo Salomôn a.

¹³Kwôni wo daɲgi wo gey daɲ naɲ ci ba, naɲ. Men né, biɲé kêm dô kwôliɲi wo dôri ta men.

¹⁴Aɲ biɲé naɲ kwônêrɲi impê men, yébé men bi bôrɲi sa Kelma aɲ daɲji naɲ ci.

¹⁵Biɲé sooriɲ naɲ bay ôɲɲare tô geré, ka pôni sa kwoy a men, ka pôni sa jaare a men, aɲ bi kiriɲa Piyêr ré sa ba, tini ré ô si sa kwo pôni gaɲ.

¹⁶Kwônê biɲé henaji sa kam iyére to kwa Jérusalêm a hen eraɲ bay ôɲɲare men, ka tunu to habiɲ dôyrêɲi men, aɲ bay kêm berare.

Bay pô bay jé pa dema bay ré biji ta

¹⁷Kiriɲa dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe naɲ bay tôri kaɲ Sadusiɲêɲê gel hen iyôn menba, terbére liji menba, bay genge wo ciré lê ani.

¹⁸Bay pô bay jé ô biji daɲgay tô kwônê biɲé a.

¹⁹Niɲba, derô yoyre menba, mana wo Kelma sa bôl kibi iyéy daɲgay aɲ biji si nô aɲ kôliɲ iyôn ba:

²⁰«Erêɲge ken ô débé iyéy Emen a aɲ ken uwôliɲ biɲé béré kwôlê kêm woɲ gelê bi wo hen.»

²¹Bay toy kwôlê kibri a aɲ kiriɲa kiriɲ peraɲ soɲ soɲ menba, bay ô derô haba wo iyéy Emen a aɲ geliɲ biɲé are. Dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe naɲ bay tôri uwôgeɲi daɲare to surɲê ka kam Israyêl kêm menba, bay jé wogé bay jé bô daɲgay a.

²²Niɲba, kiriɲa asgarɲê saɲi biɲ iyéy daɲgay menba, bay uwonɲi ré menba, bay buloji hera sa dôriɲ bay jériɲi hen kôl iyôn ba:

²³«Nini uwôn kibi geré ligiɲ men, bay geméri hen kôba môrɲi ya a men, niɲba, kiriɲa nini bôl kermiɲ menba, nini uwôn kwôni ira ré.»

²⁴Kiriɲa dami wo bay gemé iyéy Emen naɲ damné kaɲ bay bê kwôbe hen toy hen iyôn menba, bay hôn kwôlê woɲ kelê sa aɲga sa sa bay jé a hen né aɲ bay engere mi a ré lê are hen iyôn ba.

- 25**Menba, kirij bay ka hen na, kwôni era sa kôlji iyôn ba: «Gel, bijné ka ken biji danɔgay a hen dɛbiji derô haba wo iyéy Emen a gelij bijné are yaɔ.»
- 26**Menba, dami wo bay gemé iyéy Emen ô naɔ bijné kari ôrji perê bay jé herap. Bay liji ani ré wôsa bay hare wô wo bijné ma ré gôbiji naɔ jerew.
- 27**Bay eraɔ naɔ ci sa gelij danɔare to surjê menba, dami wo damné kaɔ bay bê kwôbe engeriji kwôlê.
- 28**Ôbi kôlji iyôn ba: «Nini jerêɔge yôd bi kené gelij bijné are naɔ hini gawra bi wo hen, menba, ken li aɔ bijné ka Jérusalêm kêm toy kwôlê wouge bi wo hen men, ken gey lê bi kwôbri gawra bi wo hen ré hera sarni a men.»
- 29**Menba, Piyêr naɔ bay jé uwôlji sara iyôn ba: «Bij Emen kwôlê dô dê bij gawrê kwôlê.
- 30**Jésu bi wo na ken bi bay na bééri a sa gurô aɔ ma hen na, Emen wo môjêrna na biri ji si kamjê.
- 31**Na ôbi aɔa Emen né ayri dîri mô sa kôbri woɔ gusurô a mega Kelma men, ôbi gôlij naɔ bijné men, aɔ bi kam Israyêl ré uwôrij geré bilij hal woji aɔ Emen né dîj bôri jal sa têrij toji a.
- 32**Nibay nini dô kwôli are bay ka hen, nibay naɔ Tunu toɔ hendi bô bôrê to Emen bij bijné ka biri kwôlê hen.»
- 33**Kirija bay danɔare toy kwôlê bi wo hen iyôn menba, bôrji tarji aɔ bay gey ciré deré bay jé.
- 34**Nijba, gawra wo pôni bay uwôgeri Gamaliyêl, ôbi na Parisinê men, na ôbi gelé tôô wo dami wo bijné kêm biri kwôlê. Ôbi hena perêrji aɔ kôl bay ré bij bay jé ré siji nô sem.
- 35**Menba, ôbi kôlij surjê ka dan hen iyôn ba: «Kenbay kam Israyêl, ermêɔge dô sa aɔga ken gey lê naɔ bijné ka hen.
- 36**Wulê wo na di jô hen na, nana gel Tédas wo kôl dîré na kwôni wo dami aɔ li bijné arew pôrbu ô tôri a. Bay diri, menba, bay tôri bay ka hen kôba, usurijji a men, aɔ ani ka baa ba, naɔ.
- 37**Cêgeri wori ba, nana gel Judas wo Galilé bô wulê woɔ sajima hen, ôbi kôba, day bijné tôri a aɔ bay diri menba, bay tôri bay ka hen kêm usurijji.
- 38**Iyôn ba, en kelêɔge, dêɔge turɔge tô bijné ka hen a ré nij, dɛngiji ô. Hena ermé woji naɔ jé lêreji bi wo hen ré na kwo gawrê na, ôbi a naɔ sa kibri mera.
- 39**A hena ré na kwo Emen na, kena nê mê mênê ré kwôy. Berêɔge dô ré ba, ka lê kumbul naɔ Emen!» Menba, bay gey kwôlê wori bi wo hen,

⁴⁰menba, bay hô uwôga bay jé herañ aṅ bay bi bay sêji aṅ bay karji gwom bi bay ré uwôge hini Jésu cêgê ré niṅ aṅ bay biji ta.

⁴¹Bay jé soji kini daṅare to surṅê a naṅ yi derê wôsa Emen ré bôrji môṅ gawrê ka nêṁ, aṅa ré bi ciré gelij gusij wô hini Jésu hen.

⁴²Naṅ wulê wulê derô haba wo iyéy Emen a men, bô iyé bijné a men a na, bay gelij bijné are men, bay uwôl béré Kwôlo Dôri mega wo Jésu ré na Krist, kwo Emen dôri hen.

Jé lê bay jé 6

Bay tô bijné jurgem bi ré li naṅ bay jé

¹Wulê bi wo hen na, bay tô Jésu kwône erê tumô tumô menba, kwôlê yi perê Jubṅê ka iyêl kibi grêk hen naṅ ka yêṅ sa terare toji a, wôsa ka iyêl kibi grêk hen kôl sa cé are ka naṅ wulê wulê hen na, bay ré lij mamê kaji dô ré.

²Bay jé ka môj kibi wôṅ hen uwôge daṅare to dami to bay ayê bôṅ kêm aṅ kôlji iyôṅ ba: «Dé wo nibay niné dî ulê béré kwôlo Emen baa aṅ ô wô cé emê ré.

³Iyôṅ ba, yêṅêrni, wogêṅge gawrê jurgem perêṅge a hen ka bay kôl kwôliji dô men, ka Tunu toṅ hendi bô bôrê bôrji a men, kaṅ bay tu melênê a men, aṅ niṅa biji jé bi wo hen kôbri a.

⁴Aṅ nibay ba, niṅa erê wô uwôlê Emen men, gelij bijné are men.»

⁵Bijné kêm gey kwôlê woji bi wo hen: bay dô Etiyên, na kwôni wo ayê bôṅ wori dô men, Tunu toṅ hendi bô bôrê kôba wôn bôri a men, Pilip men, Prokôr men, Nikanôr men, Timôn men, Parménas naṅ Nikwolas wo na kwôni wo Antiyôk wo na Jub ré niṅba, na bi bôri sa tôṅ toji a hen a men.

⁶Bay eraṅ naṅ ci sa gelij bay jé, aṅ bay uwôl Emen wô sarji men, bay uwôl kôbriji sarji a a men.

⁷Kwôlo Emen ô tumô tumô men, bijné ka bi bôrji sara hen kôba kwône damaṅ a Jérusalêm a men, bay bê kwôbe kwône bi bôrji sa Jésu a men.

Bay bu Etiyên

⁸Terê kibi naṅ néé wo Emen baa naṅ Etiyên aṅ ôbi li aṅgaṅ giṅê men, kaṅ gelé damné damné a men tu bijné bay gel.

⁹Kiriṅa bay gel hen iyôṅ menba, bijné ka pôni bô iyéy daṅare to bay uwôgere iyéy daṅare to limé ka mô sarji seṅge to na Jubṅê ka Sirên naṅ ka Alêksandri daṅ ya hen, naṅ ka Silisi a naṅ ka Asi a men aṅ bay kêm nariṅ kwôlê naṅ dî.

¹⁰Niṅba, bay nêṁ débé geraṅ tumôri a ré, wôsa ôbi iyêl naṅ tu melênê wo Tunu a biri hen.

¹¹Menba, bay têbe bîné aṅ ré kôl iyôn ba: «Nini toy wo ôbi kôl kwôlo habîṅ gengîṅ sa Moyis men, sa Emen a men.»

¹²Bay sôge tô bîné men, surṅê naṅ bay derê tô tôô to Emen. Bay era sa bu Etiyên ereṅ ôriṅ naṅ dî tumô sanédrên a.

¹³Kiriṅ bay ka hen na, bay eraṅ naṅ gawrê ka pônî sa pôy kwôlê woṅ benare dîri sari a kôl iyôn ba: «Gawra bi wo hen, dî kelê kwôlo habîṅ gengîṅ sa iyéy Emen tona to yi naṅ jeṅgêre hen baa ré men, gengîṅ sa tôô to Moyis hen baa ré a men.

¹⁴Men, nini toy ôbi kôl iyôn ba: «Jésu wo Najarêt bi wo hen ré mênê iyéy Emen men, ré hô panê hara wo Moyis na ay béna hen a men.» »

¹⁵Bîné kêm ka mô kini dapare to surṅê hende to hen, hen na, tirji na sari a aṅ bay gel tiri yi môṅ to mana wo derômarañ a iyôn.

Jé lê bay jé 7

Derê kwôlê wo Etiyên

¹Dami wo damné kaṅ bay bê kwôbe engereri iyôn ba: «Kwôlo bay kôl kêm hen na, na tiri ba?»

²Menba, Etiyên uwôli sara iyôn ba: «Balên naṅ yênen, toyénge, Emen ôbi hini emê si sa môyrena Abraham a kirîṅa ôbi na môriṅ Mésopotami a pa dema ré ô môriṅ Haran a tô.

³Aṅ Emen na kôli iyôn ba: «Déṅ sa iyére tom men, balêm men, aṅ ju ô sa iyére to na gelem hen.»

⁴Menba, Abraham déṅ sa iyé Kaldé, aṅ ôriṅ môriṅ Haran a. Kiriṅ bay ka hen cêgi temare to ibari a menba, Emen biri era sa mô sa iyére to ken môriṅ ya haw hen.

⁵Niṅba, sa iyére hende to hen na, kirîṅ kani dê iyôn kôba, ôbi jô biri ré, kaṅ dîṅ têri ya kôba, naṅ niṅba, Emen ay tôri dîré biri ôbi men, kwônṅêri men, kirîṅ bay ka hen, bi wo Abraham kemari na naṅ hen kôba.

⁶Aṅ Emen kôli iyôn ba: «Kwônṅêm a merê sa iyére to daṅgi a men, bay a liji lemnare men, bay a geliṅ tirji gusiṅ kwôy elê arew pôrbu.

⁷Niṅba, bîné ka sa iyére hende to geliṅ gusiṅ hen na, nôbi Emen na jerê kwôlê sarji a, aṅ cêgeri wori menba, na bîṅ bîné kaṅê a sêṅ sa iyére hende to hen a, aṅ bay a teben sa iyé Kanan hende to nà.»

⁸Menba, Emen kôliṅ Abraham iyôn ba: «Aṅga gel bîpare hende to hen na, ôbi a na walê keṅ.» Na ôbi á, kirîṅa Abraham ré yê Isak li sa marge menba, wali keṅ. Isak liṅ Jakwôb hen iyôn men, Jakwôb kôba, liṅ kamni ka môj kibi wôô kaṅ môṅêrna hen iyôn men.»

- ⁹«Kam Jakwôb li terbére naŋ yêniŋi Josêp aŋ bay biri kelêŋ bi bay ré ôriŋ naŋ dî lê lemnaŋre Ejipt a. Niŋba, Emen ba, naŋ dî.
- ¹⁰Men, Emen dôri kibi gusiŋ to kêŋ a aŋ biri tu melênê men, biri dé tu Parawôn kelma wo Ejipt a. Kelma wo Ejipt bi wo hen biri ôm Ejipt men, biri bô sa bô iyére tori a men.
- ¹¹Kiriŋ bay ka hen na, kurôŋ wo dami kuriŋ sa iyé Ejipt a kêŋ men, sa iyé Kanan a men, gusiŋ to dami li biŋé aŋ môpêrna uwôŋ ani kaŋ emê ré kwôy.
- ¹²Kiriŋa bay toy wo kaw ré yi Ejipt a ya na, Jakwôb jé kamni ka na môpêrna hen ôrji têê pôn.
- ¹³Têê wôô wori wo bay hera menba, Josêp li aŋ yêniŋi gili hôn aŋ na wulê bi wo hen dema Parawôn ré hôn balê Josêp tô.
- ¹⁴Josêp jé wogé ibari Jakwôb naŋ balêri kêŋ aŋ bay kêŋ na biŋé tôre jurgem kibi bay.
- ¹⁵Jakwôb era sa mô Ejipt a, ôbi ma kiriŋ bay ka hen, môpêrna kôba, môrji na ya men, maji na ya a men.
- ¹⁶Bay pôrji ôriŋ Sisêm a ô emé bô kamŋê ka Abraham na kel kôbi kam Hemôr Sisêm a hen.»
- ¹⁷«Kiriŋa wulê wo aŋga Emen na ayiŋ tôri biŋ Abraham hen baa dâ wo a lip menba, biŋé yêŋ yirji Ejipt aŋ bay kwône tumô tumô.
- ¹⁸Kwôy wulê wo kelma wo daŋgi wo hôn Josêp ré hen ayiŋ kenare sa Ejipt a.
- ¹⁹Kelma bi wo hen lam balêrna men, liji habré, aŋ ôbi biji bay déŋ kamniŋi ka bay yê haw hen bi ré ma aŋ.
- ²⁰Na wulê bi wo hen aŋa Moyis ré yêŋ ya. Ôbi na kema wo li manare men, dê tu Emen a men. Bay aberi geserê subu bô iyé ibari a.
- ²¹Menba, kiriŋa bay dîri aŋ menba, môni Parawôn ayri ô gemé mega kemare wop bôre iyôŋ.
- ²²Bay geliŋ Moyis tu melênê wo Ejipt kêŋ aŋ ôbi na kwôni wo dami sa kwôli kelêri a men, sa jé lêri a a men.»
- ²³«Kiriŋa ôbi li elê tôre pôrbu menba, ôbi erem erê upé yêniŋi Israyêlŋê.
- ²⁴Ôbi gel yêni wo Ejiptiŋê wo pôni geli gusiŋ menba, ôbi ô jerê sari aŋ ôbi di Ejiptiŋê bi wo hen duu.
- ²⁵Ôbi kôl yaŋ ba, yêniŋi ré henê mega wo ré na Emen a ré dâ gôliŋ naŋ ci naŋ geré wori hen, niŋba, bay hôn né.

- 26**Wulê wo ðaŋgi ôbi hô gel yêneri wôô sênji menba, ôbi waji aŋ gey bi bay ré hô bij hêriŋ aŋ ôbi kôlji iyôn ba: «Miljén, kena yêne a menba, wô mi a kené lij yerŋge habij hen iyôn ba?»
- 27**Menba, kwo gelij tu yêni gusij hen nôgeri wolé aŋ kôli iyôn ba: «I a dém jeré na kelma woni men, ôbi jerê kwôlê sarni a a men ba?»
- 28**Ju gey deren mega wo henaŋ ju dirij Ejiptijê wo pôni hen iyôn men ba?»
- 29**Kirija Moyis toy hen iyôn menba, ge ô uwôbê sa iyé Madija a, ôbi yê kam impê wôô kirij bay ka hen.»
- 30**«Kirija elê tôre pôrbu nêmen menba, mana wo derômaraŋ a si sari a derô gwôlê ða naŋ keram wo Sinay a perê germé kaŋ tare a.
- 31**Kirija Moyis gel hen iyôn menba, tini ge kay aŋ ôbi uso ða ðiré gelé, menba, ôbi toy tô Kelma ôm kôl iyôn ba:
- 32**«Ena Emen wo môpêmen Abraham, Isak naŋ Jakwôb.» Moyis wuré aŋ gey ayê tiri gelij ré nij.
- 33**Menba, Kelma kôli iyôn ba: «Tô garbê têmen a aŋ wôsa kirij ka ju ðibij ya hen na, na terare to yi naŋ jeŋgêre.
- 34**Na tiri, en gel gusij to bay gelij bijé kaŋê Ejipt a hen men, en toy jôrê woji a men, aŋ en herbo wô dôrji bô lemnare a. Era, haw hen, na jém Ejipt a.»
- 35**«Moyis bi wo bay na kaŋni kôl iyôn ba: «I a dém kelma ôbi jerê kwôlê sarni a ba hen» na ôbi a, Emen né ðiri mega kelma men, ôbi derêji bô lemnare a naŋ néé wo mana wo derômaraŋ a wo na sij sari a bô germé kaŋ tare a hen.
- 36**Na ôbi a sij naŋ ci Ejipt a lij aŋgaŋ giŋê naŋ kaŋ gelé sa iyé Ejipt a men, bô cér wo sêyi a men, derô gwôlê a men kwôy elê tôre pôrbu.
- 37**Na Moyis bi a na kôlij Israyêljê iyôn ba: «Emen a derê ôbi kibri pôn perê yênerŋge a hen, lij ôbi kibri mega nôbi iyôn.»
- 38**Kirija kam Israyêl na ðaŋ derô gwôlê hen na, na na ôbi a na derê tô kwôlê perê môpêrna naŋ mana wo derômaraŋ a wo iyêli sa keram wo Sinay a. Na ôbi a eŋgé kwôlê woŋ gelé bi wo hen heraj béna hen.»
- 39**«Nijba, môpêrna na gey biri kwôlê ré men, bay kaŋni aŋ ermé woji hô yi na si Ejipt a ði.
- 40**Bay kôlij Arôn iyôn ba: «Lêni kamrê ka ô tumôrni a nija gelé ðiba Moyis bi wo derani soŋ Ejipt a hen na, ôbi belij na mi kôba nini hôn né.»
- 41**Wulê bi wo hen na, bay iyege kema kelba mega kamrê kaji iyôn aŋ bay li sarga biji men, bay ay kibi ari lê kaji bay ka hen naŋ yi derê a men.

⁴²Emen ay tiri aṅ sarji men, d̄iji bay ay kibi tēbēṅne to derômaran̄ a. Bay kibi Emen kôl kwôliji kôl iyôn̄ ba: «Kam Israyêl, kirija na ken duu lari lij sarga bô elê wo tōre pōrbu wo na ken li derô gwôlê a hen ba, nà ná nôbi a na kené li ben hen ba?»

⁴³Na nôbi a na kené li ben hen né, nijba, ken ay iyéy gergé to emen wop̄ Mólôk nan̄ an̄ga ken gengij̄ emen wonḡe wop̄ tēbēṅne wo ken uwôgeri Répan hen, kamrê bay ka ken li aṅ ken ay kibriji. Na ôbi á, ené perēṅge ôrij̄ kelaṅ nan̄ Babilôn a sôn̄.»

⁴⁴«Derô gwôlê a na, mōp̄n̄rna na ôrij̄ nan̄ iyéy gergé to magtubu top̄ bijare yi bô. Iyéy gergé hende to hen, na d̄ij̄ na mega to Emen na gelij̄ Moyis ré d̄ij̄ hen iyôn̄. Wôsa ôbi kôlij̄ Moyis ré li gilij̄ nan̄ to kwo ré gel hen iyôn̄ tēj̄ tēj̄.

⁴⁵Iyéy gergé hende to hen na, bay bij̄ mōp̄n̄rna kap̄ bay jibérji aṅ bay ay ôrij̄ kôbriji a kirija Josuwé na dôrij̄ tumôrij̄ aṅ bay na bôyij̄ kumbul sa iyére to b̄ijé ka d̄an̄gi a ka Emen na dageji tumôrij̄ a hen. Bay gem iyéy gergé hende to hen kwôy saṅ sa emê kenare to kelma Dabid a.

⁴⁶Na kelma Dabid bi a dé tu Emen aṅ ôbi engereri tôô bi d̄iré dé iyére bij̄ Emen wo Jakwôb.

⁴⁷Nijba, na kemari Salomôn a lê iyéy Emen hende to hen biri.»

⁴⁸«Nijba, Emen wo derômaran̄ a mô na bô iyére to kôbi gawra a lê ré. Mega ôbi kibi Emen kôl iyôn̄ ba:

⁴⁹«Kelma kôl iyôn̄ ba: Derômaran̄ na gagay kenare tij̄n̄ men, sa terare na kini bê tēn̄ ya men. Na iyére to iyēṅgi a kené lê ben ba? Men kirij̄ ka yôn̄ a ené erê merê ya wô dôrij̄ bul ba?»

⁵⁰Men, are bay ka kēm hen na nôbi a lê ré ba ?»

⁵¹«Ay! Kenbay gawrê kap̄ bay sa iyêrê hen, bôṅge den̄gel mōp̄ bô b̄ijé ka bi bôrij̄ sa Emen a ré iyôn̄ men, ken lugu marṅge ta sa kwôlo Emen kôl hen men, ken d̄ebij̄ Tunu top̄ hendi bô bôrê iyére kwôy kwôy men, ken gelij̄ nan̄ mōp̄n̄ṅge a men.

⁵²Ôbi kibi Emen wo yôn̄ a mōp̄n̄ṅge na ré gili gusij̄ ré ba? Tumô bay na duu ka na uwôl béré sa wo ôbi lê an̄gan̄ derôre wo pôn̄ nēṅ hen, na ôbi a kené ay sari aṅ diri.

⁵³Kenbay ka Emen na béṅge tôô nan̄ geré wo manê ka derômaran̄ a nijba, na ken bi kwôlê sa tôô hende to hen a ré.»

Bay gôbe Etiyên duu

⁵⁴Kirija surj̄n̄ ka mô kini dapare hen toy kwôlê bi wo Etiyên kôl hen menba, tirji sêrê sari a men, bay gederé kap̄n̄iji kap̄ bô tarê sari a a men.

⁵⁵Nijba, Tunu toj hendi bô bôre wôn bôri aŋ ôbi bô kirij si derômaran menba, gel dampare to Emen men, ôbi gel Jésus débu sa kôbi Emen woŋ gusurô a men.

⁵⁶Ôbi kôl iyôn ba: «Toyénge, en gel derômaran bôlij aŋ en gel Kema Gawra débe sa kôbi Emen woŋ gusurô a.»

⁵⁷Menba, bay karê gura wo dami ligij marji ta aŋ bay bi kibriji pôn cariŋ sari a,

⁵⁸biri ôrij wolé kelaŋ naŋ iyére aŋ bay gôbri duu. Bijé ka débu ya gel hen na, ôrij naŋ bargay kaji ô bê a tumô kema mana wo bay uwôgeri Sôl hen bi ré gem.

⁵⁹Kirija bay gôbri ca deré hen iyôn menba, Etiyên uwôl Emen kôl iyôn ba: «Kelma Jésus, enge tunun.»

⁶⁰Menba, ôbi jubu gubari tôŋ aŋ jô gura wo dami kôl iyôn ba: «Kelma, dî bôm jal sa têrij toji a.» Kirija ôbi kôl hen iyôn menba, kibri wôm men.

Jé lê bay jé 8

¹Aŋ Sôl dege naŋ bijé ka duu Etiyên hen.

Sôl gelij tu bay ayê bôô gusij aŋ bay userij

Wulê bi wo hen na, bay ay tô gelij bay ayê bôô gusij to habij hen Jérusalêm a. Wulê bi wo hen na, bay ayê bôô kê m userijji ge si sa kam iyére men, si Judé men, Samari a men, aŋ na bay jé a baji Jérusalêm a mera.

²Bijé kaŋ bay tibé Emen kaŋ bay bôô pôn sôm Etiyên dô aŋ emni.

³Sôl ba, mase wô mênê bay ayê bôô. Ôbi ô naŋ bô iyére iyére pô impê naŋ yébé biji daŋgay a.

⁴Bay ayê bôô ka userij hen na, ôrji naŋ kirij kirij wô uwôlê béré Kwôlo Dôri wo Emen.

Pilip uwôl béré Kwôlo Dôri wo Emen Samari a

⁵Ôbi a, Pilip ré ô sa iyére to dami a bô emê wo Samari a ô ulê béré Kwôlo Dôri wo Krist, kwo Emen dôri hen bij bijé.

⁶Bijé kê m dôbe marji toyij kwôlo Pilip kôl hen. Bay toy kwôli bi wo hen men, bay gel aŋgaŋ gijé ka ôbi li hen a men.

⁷Tunu to habij kwône séj bô bijé aŋ karê gura wo dami men, bay merayê kwône kôba, berare a men.

⁸Bijé kê m sa ira li yi deré wo dami.

⁹Sa iyére hende to hen na, gawra wo bay uwôgeri Simô mô ya, ôbi na beli, ôbi li aŋga tini bijé ka Samari ge kay kwôy kwôy. Ôbi li yiri môj kwôni wo dami iyôn.

¹⁰Aŋ bijé kê m kamrê ré, ka iyêrnê ré dôbe marji toyij kwôlê wori. Aŋ bay kôl iyôn ba: «Gawra wo hen na, na néé wo Emen wo bay kôl ré na néé wo dami hen.»

- 11**Menba, bay biri kwôlê damaŋ wôsa ca yeŋ ôbi li tiniŋi ge kay naŋ aŋgaŋ beli kari bay ka hen.
- 12**Niŋba, kirija bay bi bôri sa Kwôlo Dôri wo Pilip uwôlji gengiŋ sa emê iyére to Emen men, gengiŋ sa hini Jêsu Krist a men na, bay li batêm impê ré naŋ yébé ré.
- 13**Simô bi wo hen kôba, ay bôri aŋ li batêm aŋ dî tô Pilip bul ré kwôy. Kirija ôbi gel aŋgaŋ giŋê men, kaŋ gelé ka liŋ hen menba, tini ge kay.
- 14**Kirija bay jé ka baa Jérusalêm a hen toy wo biŋé ka Samari ré bi bôri sa kwôlo Emen a hen iyôŋ menba, bay jé si Piyêr naŋ Ja ô unéji.
- 15**Kirija bay ô biŋ Samari menba, bay uwôl Emen wô bay ayê bôô bi ôbi ré biji Tunu toŋ hendi bô bôrê.
- 16**Wôsa kwôni iyôŋ perêri a hen wo Tunu toŋ hendi bô bôrê herbe sari a baa naŋ tô, bay li na batêm naŋ hini Kelma Jêsu mera.
- 17**Si Piyêr naŋ Ja uwôlji kôbriji a sa bay ayê bôô ka Samari a aŋ bay uwôŋ Tunu toŋ hendi bô bôrê.
- 18**Menba, kirija Simô gel wo bay jé ré uwôl kôbriji sa bay ayê bôô a dema ôbi ré uwôŋ Tunu toŋ hendi bô bôrê tô hen iyôŋ menba, ôbi kôl dîré biŋ si Piyêr naŋ Ja gursu.
- 19**Aŋ ôbi kôlji iyôŋ ba: «Benge néé bi wo hen men, aŋ biŋé ka en uwôl kôben sarji a ba, bi uwôŋ Tunu toŋ hendi bô bôrê men.»
- 20**Menba, Piyêr uwôli sara iyôŋ ba: «Kenbay naŋ gursu tom hende to hen ken mêne kê, wôsa ju erem mega jeré kelé naŋ gursu aŋga Emen bi seŋge hen.
- 21**Aŋgam kani naŋ naŋ ni bô jé woni a, wôsa bôm yi na pôn tumô Emen a ré.
- 22**Di tô bô habrê wom bi wo hen baa aŋ ju eŋgeriŋ Kelma hena ré iyeŋ ba, ré dî bôri jal sam a wô ermé wo habiŋ bi wo sa sam a hen.
- 23**Wôsa en bôrem hen na, terbére wôn bôm aŋ ju na lema wo têriŋ tom hende to hen.»
- 24**Menba, Simô kôliŋ si Piyêr naŋ Ja iyôŋ ba: «Kenbay ken uwôl Kelma wô san aŋ bi are bay ka ken kôliŋ kwôliji hen na, ré sa san a ré.»
- 25**Kirija si Piyêr naŋ Ja dô kwôli hen iyôŋ men, bay uwôl béré kwôlo wo Kelma a men, menba, bay bilji hô Jérusalêm a. Tô geré a na, bay uwôl béré Kwôlo Dôri naŋ kirij kirij sa kam iyére to bô emê wo Samari a.

Si Pilip naŋ dami wo Etiyopi danji

- 26**Mana wo Kelma kôliŋ Pilip iyôŋ ba: «Já erê si kini kuriŋare tare iyôŋ tô geré wo hena Jérusalêm ô Gaja hen. Geré bi wo hen na, na derô gwôlê a.»

27Menba, Pilip hena lew ô. Kirij bay ka hen dami wo Etiyopi wo li jé gemé lari bô emê wo Kandasé tôle mne to Etiyopi. Ôbi uwo tô tibé Emen Jérusalêm a.

28Ôbi bul hô ij menba, mô bô pus a aṅ dônse magtubu to ôbi kibi Emen Esay.

29Tunu kôlij Pilip iyôn ba: «Uso ɗa, ju ɗebu kwa pus bi wo hen a.»

30Menba, ôbi ge ô menba, toy dami wo Etiyopi bi wo hen wo dênse magtubu to ôbi kibi Emen Esay, menba, ôbi kôli iyôn ba: «Ju hôn bô magtubu to ju dênse hen ham ba?»

31Menba, ôbi uwôli sara iyôn ba: «Hena kwôni ré dô tôre ben ré ba, na lê iyeṅ a ené henê ba?» Menba, ôbi kôlij Pilip ré ɗay mô kwari a.

32Kwôlo Emen wo ôbi dênse bi a na: «Ôbi bôl kibri ré mega demaṅne to bay ɓu ôrij ca erê deré iyôn. Mega kema gemga wo wôm kôbi ôbi karê gusuriri a hen iyôn.

33Bay uwôli tayre sari a nijba, kwôni wo ré jô sari ba, naṅ men, na i a derê kwôli kwônḡeri ba? Wôsa bay mène gelê wori sa terare a nà.»

34Menba, dami wo Etiyopi bi wo hen enḡerij Pilip iyôn ba: «En uwôlem, kôlen na kwôli i a, ôbi kibi Emen ôbi bi wo hen ré kôl kwôli hen iyôn ba? Na kwôli ôbi gaṅ laba, na kwôli kwôni wo ɗaṅgi ɗiba?»

35Naṅ kwôlê bi wo magtubu to Emen kôl hen na, Pilip ɓerij tô kôbri aṅ uwôlij béré Kwôlo Dôri wo Jésus.

36Bay era era menba, bay saji kibi kam ka pôn a menba, dami wo Etiyopi bi wo hen kôlij Pilip iyôn ba: «Gel, kam a yé na, na mi a jerê bi ené li batêm ba?»

[**37**Menba, Pilip kôli iyôn ba: «Hena jeré bi bôm pôn sara ba, já lê batêm.» Menba, dami bi wo hen uwôli sara iyôn ba: «En bi bôn sara mega wo Jésus Krist ré na Kema Emen.»]

38Ôbi bi bay ɗebij naṅ pus tôṅ, aṅ bay naṅ Pilip herbiji ôrji bô kam a menba, Pilip liri batêm.

39Kirija bay so bô kam a menba, Tini Kelma ay Pilip ôrij aṅ dami wo Etiyopi bi wo hen gili ré nij yôd, menba, ôbi ɓu geré wori naṅ yi derê ô.

40Tunu ôrij naṅ Pilip ô uwôli Ajôt a aṅ ôbi uwôl béré Kwôlo Dôri naṅ sa iyére iyére to ôbi ôrij ya hen kwôy wo ôbi sa bij Sésaré.

Jé lê bay jé 9

Sôl ay bôri

(Jé lê bay jé 22: 6-16, 26: 12-18)

1Kirij bay ka hen na, ermé wo Sôl ba, yi na sa mênê bay tô Kelma men, sa derérji a a men, ôbi ô upé dami wo damné kaṅ bay bê kwôbe,

- ²Aṅ engereri bi ôbi ré biri magtubu to ré dô tumôri aṅ ðiré ôriṅ wô iyéy dapare to Damas a. Hena ðiré uwôṅ bîjé ka ay geré wo Kelma, impê ley yébé ley ba, ðiré peraji harê heraj Jêrusalêm a.
- ³Ôbi bu geré ô menba, kirîṅa ôbi baa ða naṅ Damas menba, kirîṅ bay ka hen na, kirîṅ ka perañgi hena derômarañ a sa têli naṅ perañgêrji.
- ⁴Kirîṅa ôbi kirîṅ tôn menba, ôbi toy tôô kwôni kôli iyôn ba: «Sôl, Sôl, wô mi a jeré gelen gusiṅ iyôn ba?»
- ⁵Ôbi engere iyôn ba: «Ju na i ba, Kelma.» Menba, tô hende to hen uwôli sara iyôn ba: «Ena Jêsu, na nôbi a jeré gelen gusiṅ hen.
- ⁶Nîṅba, hena ta, ju ô derô ira aṅ bay a gelem aṅga já lê.»
- ⁷Bîjé ka ô naṅ ði hen ðebiji tôn, nîṅba, bay bôl kibriji kôliṅ kwôlê wôni ré men, bay toy tôô gawra, nîṅba, bay gel kwôni ré men.
- ⁸Sôl hena terare a, bôl tiri hari, nîṅba, ôbi gel kirîṅ né, aṅ bay bu na kôbri dema ré ôriṅ naṅ derô ira Damas a.
- ⁹Aṅ sa subu ôbi nêṅ gelé kirîṅ né men, ôbi ôṅ ani ré men, yi ani ré a men.
- ¹⁰Ôbi tô Jêsu wo pôni bay uwôgeri Ananiyas mô Damas a ya. Kelma si sari a bô pelal a aṅ uwôgeri «Ananiyas!» menba, ôbi yuge ôṅ iyôn ba: «En nà Kelma!»
- ¹¹Menba, Kelma kôli iyôn ba: «Hena ta, ju ô tô geré wo bay uwôgeri kwo ðebu <derôre> a hen aṅ ju engere gawra wo bay uwôgeri Sôl wo Tars iyé Judas a, ôbi mô uwôl Emen kirîṅ bay ka hen ya.
- ¹²Sôl gel bô pelal a gawra wo bay uwôgeri Ananiyas wo so ira aṅ uwôl kôbri a sari a bi ôbi ré hô gel kirîṅ hôriṅ.»
- ¹³Ananiyas uwôli sara iyôn ba: «Kelma, en toy bîjé kwône kôl kwôli gawra bi wo hen men, habrê kêṅ wo ôbi lip bîjé kam ka Jêrusalêm a hen a men.
- ¹⁴Men, damné kaṅ bay bê kwôbe biri tôô bi ré eraj nà, sa pôriṅ bîjé kêṅ ka ré uwôge henem hen aṅ ré harêji a men.»
- ¹⁵Menba, Kelma kôli iyôn ba: «Ô, wôsa gawra bi wo hen en dôri mega aṅgaṅ ulê béré henen naṅ kirîṅ kirîṅ bîṅ bîjé ka iyére to ðañgi a men, bîṅ kilmé kaji men, bîṅ kam Israyêl a men.
- ¹⁶Nôbi naṅ yen na gili gusiṅ to ôbi a geliṅ wô henen.»
- ¹⁷Menba, Ananiyas hena ô. Ôbi bîṅ bô iyére hende to hen aṅ uwôl kôbri a sa Sôl a, aṅ kôl iyôn ba: «Yênen Sôl, na Kelma Jêsu bi wo so sam a tô geré bi wo jeré eraj hen, na ôbi a joon bi jeré hô gel kirîṅ hôriṅ men, bi Tunu toṅ hendi bô bôre ré wôn bôm a men.»

18Kiriɲ bay ka hen menba, ani kani geliɲ môɲ palmê kuyê iyôɲ heriɲ tiri a aɲ ôbi gel kiriɲ men, hena ta, aɲ bay liri batêm a men.

19Kiriɲa bay biri aɲgaɲ emê ôm menba, ôbi uwôɲ néri hôriɲ.

Sôl dô kwôlo Emen Damas a

Sôl wôl sem naɲ bay tô Jésu ka Damas a.

20Menba, kiriɲ bay ka hen ôbi ô ulê béré bô iyéy daɲare mega wo Jésu ré na Kema Emen.

21Bijé kêm ka toy kwôlo ôbi kôl hen na, tiniɲi ge kay sari a aɲ bay engere iyôɲ ba: «Na gawra bi wo hen, a na liɲ bijé ka uwôge hini Jésu bi wo hen habré Jérusalêm a na ré ba? Men, na ôbi na era dód nà wô perêji harê ôriɲ bij damné kaɲ bay bê kwôbe hen ré ba?»

22Niɲba, ôbi uwôɲ néri tumô tumô sa derê kwôlê wori aɲ Jubɲê ka Damas uwôɲ kwôlê woɲ kelê ré, kiriɲa ôbi geliɲ wo Jésu ré na Krist, kwo Emen dôri hen.

23Wôl gaɲ cêgê menba, Jubɲê bay ka hen bijji bi ciré deréri.

24Niɲba, Sôl toy kwôli deréri bi wo hen. Bay mô gem kibi iyére hende to hen yoyre naɲ tu tare bi ciré deréri.

25Niɲba, bô yoyre a menba, bay tôri ayri bô gway a herbe nô si sa gweɲ.

Sôl ô Jérusalêm a

26Kiriɲa ôbi sa bij Jérusalêm a menba, ôbi ô upé megêri bay tô Jésu niɲba, bay kêm hare wôsa bay kôl iyôɲ ba: «Ôbi ré na ôbi tô Jésu bi pa pa hari ba.»

27Barnabas ôriɲ naɲ dî ligi bay jé aɲ dôri kwôli gelé wo Sôl ré gelo Kelma tô geré men, kwôlo Kelma kôli a men. Ôbi dôri kwôli derê kwôlo ôbi dô naɲ ibiyare naɲ hini Jésu a Damas a hen men.

28Wulê bi wo hen na, ôbi mô naɲ ci men, ô men hera naɲ ci a men bô Jérusalêm a men, dô kwôlê naɲ ibiyare a men naɲ hini Kelma.

29Ôbi iyêl naɲ Jubɲê ka iyêl kibi grêk hen men, nariɲ kwôlê naɲ ci a men, niɲba, bay woge geré wô deréri.

30Kiriɲa yêneri toy hen iyôɲ menba, bay ôriɲ naɲ dî Sésaré a aɲ biri ô Tars a.

31Bay ayê bôô ka sa iyé Judé men, ka Galilé naɲ ka Samari a kêm môri naɲ bô jalé men, halɲ yirji men, hariɲji Tini Kelma a men, bay kwône erê tumô tumô naɲ nêé wo Tunu toɲ hendi bô bôre.

Ené ôbi merayê

32Piyêr ô gôr kiriɲ sa ira menba, ôbi sa bij upé bay ayê bôô ka Lida a.

³³Kiriɲ bay ka hen na, ôbi uwôn gawra wo bay uwôgeri Ené wo yi sa kalaɲ a. Ôbi meray li elê marge.

³⁴Piyêr kôli iyôn ba: «Ené, Jésu Krist berarem. Hena ta, ju ɲan kalaɲ kam ɲaɲ kôm!» Kiriɲ bay ka hen na, ôbi hena ta.

³⁵Kiriɲa biɲé ka Lida ɲaɲ ka tu wolé wo Sarôn a gili hen iyôn menba, bay kêm bi bôrji sa Kelma.

Tabita béér

³⁶Sa iyé Jopé a na, hende ayê bôô to pôni bay uwôgere Tabita mô ya. Hene bi wo hen ɲaɲ kibi grêk ba na Dôrkas aɲ bôri na: Cénire. Hende na hendi lê aɲga dôri kwôy kwôy men, hendi bu baliyare ɲaɲ bay nimré a men.

³⁷Wulê bi wo hen na, hende ômiɲ aɲ ma. Bay pule aɲ ô ulêre bô iyére to ta a.

³⁸Bay tô Jésu ka Jopé toy wo Piyêr ré na Lida a ya. Lida na da ɲaɲ Jopé menba, bay jé biɲé wôô ô kôli iyôn ba: «Era lew upéni dîba, ju mera sem né.»

³⁹Piyêr hena kerêd ô ɲaɲ ci. Kiriɲa ôbi sa biɲ menba, bay ôriɲ ɲaɲ dî bô iyére to ta hende to hen, kiriɲ bay ka hen na, yébé kaɲ mamê usoji ligiri a ɲaɲ sômê men, bay gili bargay ka hende na sônre kiriɲa hende na baɲ ɲaɲ ci tô hen a men.

⁴⁰Piyêr bi bay si nô kêm aɲ jubu gubari tôɲ aɲ uwôl Emen menba, bul si ligi temare aɲ kôl iyôn ba: «Tabita, hena ta.» Hende bôl ture aɲ kiriɲa hende gel Piyêr menba, hena mô ta.

⁴¹Ôbi bu kôbre buru hena ta, aɲ uwôga bay ayê bôô ɲaɲ mamê aɲ gelji hendi temare hende to hen.

⁴²Biɲé ka Jopé kêm toy kwôli are bay ka hen, aɲ bay kwône ay bôrji biɲ Kelma.

⁴³Piyêr wôl gaɲ Jopé a iyé gawra wo bay uwôgeri Simô woɲ ôbi uwônse ariɲ hen.

Jé lê bay jé 10

Pelal jô Kwôrney a Sésaré

¹Sa iyé Sésaré a na, gawra wo bay uwôgeri Kwôrney mô ya, ôbi na dami wo asgarɲé ka Rômêɲé ka bay uwôgeji ré na Itali hen.

²Gawra bi wo hen, na ôbi lê tôô Emen aɲ, bay ɲaɲ biɲé ka bô iyére tori ayji kibi Emen kwôy kwôy men, ôbi li ɲaɲ Jubɲé kaɲ bay nimré damaɲ men, ôbi uwôl Emen ta ta a men.

³Wulê wo pôni ɲaɲ tare to yébé ayiɲ sa tôɲne hen menba, ôbi gel aɲ hôn mana wo Emen na iyôn ɲaɲ yiri bô pelal a wo so iyére tori a aɲ kôli iyôn ba: «Kwôrney.»

⁴Ôbi bô mana wo Emen bi wo hen déj nɔ̃ harê aɔ̃ ôbi kôli iyôñ ba: «Kelma, na mi ba?» Menba, mana wo Emen bi wo hen uwôli sara iyôñ ba: «Uwôlê Emen wom nɔ̃ lê wo ju li nɔ̃ bay nimré hen na, dôriɔ̃ Emen aɔ̃ ôbi gôrbijɔ̃ sam né.

⁵Jé bɔ̃jé kam haw hen, ô Jopé ô kelañ gawra wo bay uwôgeri Simô wo jelêri na Piyêr hen ré era.

⁶Ôbi yi iyé megari Simô woɔ̃ ôbi uwôñsê ariɔ̃ wo iyére tori da nɔ̃ kibi cér a hen.»

⁷Kiriɔ̃na mana wo Emen bi wo ré iyêli hen ô niɔ̃ menba, Kwôrney uwôga manê kari wôd nɔ̃ asgar wo pôñi woɔ̃ ôbi jé wori woɔ̃ ôbi lê tôd Emen hen.

⁸Ôbi dôrji kwôli aɔ̃ga ré li are hen kêmenba, jéji Jopé.

Pelal jô Piyêr a Jopé

⁹Kiriɔ̃na kiriɔ̃n wôl aɔ̃ bay ay geré ô aɔ̃ baji da nɔ̃ Jopé menba, Piyêr daɔ̃ sa iyére toɔ̃ dur dur a wô uwôlê Emen nɔ̃ tay diɔ̃ne.

¹⁰Kurôñ liri aɔ̃ ôbi gey aɔ̃gaɔ̃ emê. Kiriɔ̃na bay la emê ciré biri menba, pelal jôri.

¹¹Ôbi gel derômarañ bôliɔ̃ aɔ̃ ani kani ka geliɔ̃ nɔ̃ kibi bargay ka dami ka bay bu jeɔ̃lare wo pôrbu hen iyôñ sa herbe kwôy sa terare a.

¹²Bô bargay ka dami bay ka hen a na, tanare to tère pôrbu kêmenba bô nɔ̃ tu ka gay gay ka erge hen men, nɔ̃ tu ciré ka gay gay kêmenba a men.

¹³Menba, tôd kwôñi kôli iyôñ ba: «Piyêr, hena ta, ju duu tanare hende to kêmenba aɔ̃ ju ôm.»

¹⁴Piyêr uwôli sara iyôñ ba: «En gey ré Kelma, en ôm ani kani ka jôriɔ̃ nɔ̃ ka kagemi sa pôñ né.»

¹⁵Tôd kwôñi bi wo hen hô kôli iyôñ ba: «Aɔ̃ga Emen liɔ̃ ka séli ba, jôbi já kelê ré na ka kagemi ba?»

¹⁶Are bay ka hen sa hen iyôñ têt subu aɔ̃, cêgê menba, bargay ka dami bay ka hen hô ayiɔ̃ hôriɔ̃ derômarañ a.

¹⁷Piyêr erem na ba, pelal wo ré jôri na ba, bôri ré na iyeɔ̃ pôñ ba? Menba, kiriɔ̃n bay ka hen na, bay jé ka Kwôrney ka ré wogéji iyé Simô hen, saji kibi geré men.

¹⁸Bay uwôge bay iyére aɔ̃ eɔ̃geriji iyôñ ba: «Na iyére to na a Simô woɔ̃ Piyêr ré yi ya hen ba?»

¹⁹Piyêr erem sa pelal wo ré jôri a hen baa ya tô, menba, Tunu kôli iyôñ ba: «Gel, impê subu wogem.

²⁰Hena ta, ju ô nɔ̃ ci dîba, ju erem sem né, wôsa na nôbi a jôji hen.»

²¹Piyêr herbo uwôñ bɔ̃jé bay ka hen aɔ̃ kôlji iyôñ ba: «Na nôbi wo ken wogé bi a na. Ken era gelen wô mi ba?»

22Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Na Kwôrney dami wo asgarpê a jéni. Ôbi na kwôni woj derôre men, ôbi ay kibi Emen men, Jubnê kêm kôba, geyri a men. Mana wo derômaraŋ a kôli ôbi ré uwôgam jeré era iyére tori a bi ôbi ré toy kwôlo jeré kelêri.»

23Piyêr biji bay era ira aŋ wôl naŋ dî. Kirija kirij wôl menba, ôbi ô naŋ ci, yêneri bay ayê bôô ka pôni ka Jopé biri ôrij.

24Daŋ tô hen menba, bay bij Sésaré. Kwôrney mô gemji naŋ balêri men, miljéri kaŋ d'ej ka ôbi jé uwôgaji hen a men.

25Kirija Piyêr dâ sé ira menba, Kwôrney jô kwini aŋ di kwini tôŋ tumôri a kwôy terare a naŋ bê kwôlê wo dami.

26Nijba, Piyêr biri ta, aŋ kôli iyôn ba: «Hena ta! Wôsa nôbi kôba, ena gawra môŋ jôbi hen iyôn men.»

27Ôbi iyêl naŋ dî aŋ ô ira, kirij ka bijé ka kwôni daŋ ya hen,

28menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Ken hôn mega wo kwôni woj Jub naŋ hara wori na, ré erê naŋ kwôni wo sa iyére to daŋgi a ré men, erê iyére tori a ré a men. Nijba, Emen gelen mega wo ené bô kwôni môŋ aŋga kagemi ré men, wo ré nêmbi bi kwôni ré ô naŋ dî ré iyôn né a men.

29Na iyôn a, kirija kené jé uwôgan menba, en kurij era mera dîba, en meremné ré hen. Iyôn ba, en gey henê tô uwôgê wo ken jé uwôgan hen.»

30Menba, Kwôrney uwôli sara iyôn ba: «Kemnêŋ li sa subu nij naŋ tare to yébé ayij sa tôpne mega megare na iyôn hen na, en uwôl Emen iyére tijê. Menba, kirij bay ka hen na, gawra wo pôni naŋ bargay ka eŋné so d'ebu tumôn a.

31Aŋ kôlen iyôn ba: «Kwôrney, Emen toy uwôlê wom men, bôri gôrbij sa lê wo ju li naŋ bay nimré hen né a men.

32Jé bijé ô Jopé ô uwôga Simô wo jelêri na Piyêr wo yi iyé Simô ôbi uwôŋsê arij wo mô kibi cér a hen ré era.»

33Kirij bay ka hen menba, en jé bijé wogem aŋ naŋ bô derê wom a jeré eraŋ upéni hen. Haw hen nibay kêm nini mô na tumô Emen a wô toyé kwôlê kêm wo Kelma kelam jeré sa kelêni hen.»

Piyêr ô iyé Kwôrney a

34Menba, Piyêr ay kwôlê kôl iyôn ba: «Haw hen en hôn dô bêŋ bêŋ nij wo Emen na, ré dô tu kwôni ré,

35aŋ gawra wo yôn yôn wo sa iyére to yôn yôn wo biri kwôlê men, li aŋgaŋ derôre a men hen na, ré dé tiri.

³⁶Ken hôn béré kwôlo ôbi na jén bij kam Israyêl hen. Béré bi wo hen gengij sa Kwôlo Dôri woj bô jalê nap geré wo Jésus Krist wo na Kelma wo bijé kêm hen.

³⁷Cêgi derê kwôlê wo Ja nap batêm to ôbi na lij bijé a men hen na, ken hôn kwôli are bay ka li are ayij tôrji Galilé a kwôy sa iyé Judé a hen.

³⁸Ken hôn iyej a Emen ré dô Jésus wo Najarêt bi wo hen men, bé wo ôbi biri néé nap geré wo Tunu toj hendi bô bôrê men. Men, ken hôn iyej a ôbi ré ô gôr sa iyére lij bijé derê men, berarij bijé kêm ka mô bô lemnare to Sidan a a men hen, wôsa Emen baa nap dî.

³⁹Aj nibay ka pôni nini gel ari lêri bay ka kêm hen nap tirni sa iyé Jubnê men, Jérusalêm a men. Ôbi bi wo bay na bééri sa gurô tagelê aj diri hen.

⁴⁰Li sa wôô, subu tori menba, Emen biri ji si kampê men, biri gel yiri,

⁴¹bij bijé kêm né nijba, ka ôbi na tôrji tumô mega bay derê kwôli are bay ka hen iyôj. Na nibay ka na nini ôm men, yi men, nap dî cêgi jê sé wo Emen biri ji si perê bijé ka ma a hen.

⁴²Aj ôbi kelêni niné uwôl béré aj gelij bijé mega wo ré na Emen a ré diri mega ôbi jerê kwôlê iyôj sa bijé ka mô gej men, ka ma a a men,

⁴³Na ôbi á, bay kibi Emen kêm na ré kôl kwôli kôl iyôj ba: «Emen dî bôri jal nap néé wo hini sa têrij to kwôni wo yôj yôj wo bi bôri sari a.» »

Bijé ka na Jubnê ré hen uwôj Tunu toj hendi bô bôrê men

⁴⁴Piyêr kôl kwôli are bay ka hen baa ya tô menba, Tunu toj hendi bô bôrê herbe sa bijé kêm ka mô toy kwôli bi wo hen.

⁴⁵Jubnê ka baa Piyêr eraj hen kirija bay gel wo Tunu toj hendi bô bôrê to Emen a bé herij sa bijé ka sa iyére to dajgi a men hen iyôj menba, tiniji ge kay.

⁴⁶Bay toy bijé bay ka hen iyêl kibi yê wo dajgi men, heramiji dampare to Emen men. Menba, Piyêr kôl iyôj ba:

⁴⁷«Naa jerê bi bijé bay ka hen ré li batêm nap kam haw hen wo bay uwôj Tunu toj hendi bô bôrê môj nabay iyôj men hen ba?»

⁴⁸Menba, ôbi ay tôô bi bay ré liji batêm nap hini Jésus Krist menba, bay kôli ré wôl sem nap ci.

Jé lê bay jé 11

Piyêr dô kwôli anja ré li are iyé Kwôrney a hen bij bay ayê bôô ka Jérusalêm a

¹Bay jé nap bay ayê bôô ka Judé toy wo bijé ka na Jubnê ré hen ka pôni kôba, ré toy kwôlo Emen men.

- ²Kirija Piyêr hera Jérusalêm a menba, yêneri Jub kaŋ bay ayê bôo nayri kôl iyôn ba:
- ³«Ju ô iyé bîjé ka na Jubnê ré hen men, ju ôm are naŋ ci a men!»
- ⁴Menba, ôbi dôrji tô kwôlê bi wo hen pôn pôn naŋ geréri geréri kôl iyôn ba:
- ⁵«En mô Jopé a uwôl Emen menba, en gel bô pelal a ani kani gelîj naŋ kibi bargay ka dami iyôn herbo derômaraŋ a tôŋ naŋ kibriji pôrbu kwôy ða kwan a.
- ⁶En kôbe bôrji menba, en gel tanare to tère pôrbu men, to noni men, ka erge men, ciré men.
- ⁷Menba, en toy tôo kwôni kôlen iyôn ba: «Piyêr, hena ta, ju duu tanare hende to kêh hen ju ôm.»
- ⁸En uwôli sara iyôn ba: «En gey ré kwôy Kelma. Wôsa kirîj ka en yêŋ na, ani kani ka jôriŋ naŋ ka kagemi si keben a ré.»
- ⁹Tôo kwôni hô ôm derômaraŋ a kôl iyôn ba: «Aŋga Emen kôl ré na ka séli ba, jôbi já kelê ré na ka kagemi ré.» »
- ¹⁰«Are bay ka hen, sa hen iyôn têê subu menba, are bay ka kêh hen hô pôriŋ hôriŋ ta derômaraŋ a.
- ¹¹Kirîj bay ka hen menba, gawrê subu saji kibi iyére to en môriŋ ya hen, bay joji na Sésaré.
- ¹²Tunu kôlen ené hena ô naŋ ci ðiba, ené gaanê ré. Yênerna bay ayê bôo ka jii ka en eraŋ naŋ ci nà a bêh ôriŋ Sésaré a. Menba, nini ô ira kêh iyé Kwôrney a.
- ¹³Ôbi derêni kwôli mana wo derômaraŋ a wo ðiré gili bô iyére tori a aŋ ré kôli iyôn ba: «Jé gawrê ô Jopé ô uwôga Simô woŋ Piyêr.
- ¹⁴Aŋ kwôli aŋga ôbi a dôrem hen na, a bem gelê naŋ bîjé kêh ka bô iyére tom a.»
- ¹⁵Kirija ena belê keben tô menba, Tunu toŋ hendi bô bôrê herîj sarji a mega wo na herîj sarna tumô hen iyôn men.
- ¹⁶Menba, en erem sa kwôlo Kelma na kôl kôl iyôn ba: «Ja na liŋ bîjé batêm naŋ kam niŋba, kenbay ba, Emen a lêŋge batêm naŋ Tunu toŋ hendi bô bôrê.»
- ¹⁷Hena Emen né bu baliyare naŋ ci mega wo ôbi na bu naŋ na wôsa bê bôo wona sa Kelma Jêsu Krist a hen iyôn ba, ena i a ené jôriŋ Emen lê aŋgari ba?»
- ¹⁸Kirija bay toy hen iyôn menba, bay hô ði bôrji jal aŋ ayji kibi Emen kôl iyôn ba: «Emen bîj bîjé ka na Jubnê ré hen kôba, geré bi ré bul hal woji aŋ ré uwônîj gelê woŋ tiri hen men.»

Dé tô églis ka Antiyôk

- ¹⁹Bay tô Jésus ka na userij wô sa gusij to bay gelji cêgi temare to Etiyên a hen na, ôrji kwôy bij Pinisi, Sipre naj Antiyôk, bay uwôl béré bij na Jubnê mera.
- ²⁰Nijba, ka perêrji a ka na ka Sipre a men, Sirên a men, hen kirija sa bij Antiyôk menba, bay uwôl béré Kwôlo Dôri wo Kelma Jésus bij bijé ka na Jubnê ré hen men.
- ²¹Néé wo Kelma baa naj ci aj bijé ka ay bôrji bij Kelma kwône erê tumô tumô.
- ²²Kwôlê bi wo hen era sa kurij maa bay ayê bôô ka Jérusalêm a aj bay jé Barnabas Antiyôk a.
- ²³Kirija ôbi sa aj gel terê kibi wo Emen tô sa bijé hen iyôn na, yiri dôri dama aj ôbi kôlji bay ré dî bôrji pôn lênjij tô Kelma.
- ²⁴Barnabas bi wo hen, na kwôni wo li angaj derôre men, Tunu top hendi bô bôre wôn bôri men, ayê bôô wori dô a men. Aj bijé kwône bi bôrji sa Kelma.
- ²⁵Menba, Barnabas ô Tars a wô wogé Sôl.
- ²⁶Kirija ôbi uwonni menba, heraj naj dî Antiyôk a. Bay mô bem elê pôn naj bay ayê bôô ka Antiyôk a. Bay gelij kwônê bijé are. Na Antiyôk a a bay ré ay tô dé hini wôj Krétijê hen sa bay tô Jésus a.
- ²⁷Wulê bi wo hen na, bay kibi Emen hena Jérusalêm a era Antiyôk.
- ²⁸Kwo pôni perêrji a bay uwôgeri Agabus Tunu gili mega kurôn wo dami ré lê sa terare a nà. (Aj kurôn bi wo hen li sa terare a nà tiri a men wulê wo Kulod na ômij kenare hen.)
- ²⁹Bay tô Jésus gengiji ciré lê naj yênêrji ka Judé naj ari upé ka Emen né biji.
- ³⁰Bay wôge are bay ka hen aj jéj si Barnabas naj Sôl ôrij bij surjê ka bay ayê bôô ka Judé.

Jé lê bay jé 12

Bay duu Jak men, bay bu Piyêr a men

- ¹Wulê bi wo hen na, kelma Hérôd ay tô gelij tu bay ayê bôô ka Jérusalêm a gusij.
- ²Ôbi bi bay duu Jak wôj yêni Ja hen naj yebere.
- ³Aj kirija ôbi bô wo yi Jubnê ré dôrji hen iyôn menba, ôbi bi bay bu Piyêr. Wulê bi wo hen na, na sa lê geserê mapa wo wubere naj bô a hen.
- ⁴Hérôd bi bay bu Piyêr ô uwôli dangay a aj bij asgarjê pôrbu, pôrbu gwogelérji pôrbu débu gemni. Aj cêgi Pak a dema ciré jerê kwôlê sari a tumô bijé tô.
- ⁵Piyêr yi dangay a menba, bay ayê bôô uwôl Emen yôôd naj bôô pôn wô sari.

- ⁶Bô yoyre hende to kiya Hérôd da jôrij kwôlê sari a hen na, bay harêri nap musure aŋ ôbi yi kum derô asgarjê wôô men, bay gemé kibi geré dëbu gem men.
- ⁷Nijba, kirij bay ka hen na, mana wo Kelma so menba, iyéy daŋgay perange. Mana wo Kelma bi wo hen di kwa bô Piyêr aŋ eŋni aŋ kôli iyôŋ ba: «Hena ta, lew.» Kirij bay ka hen na, musure beserij kôbri a.
- ⁸Aŋ mana bi wo hen kôli iyôŋ ba: «Ha tô bôm men, ha gaŋgi garbê kam a men.» Ôbi li hen iyôŋ hende to hen menba, mana bi wo hen hô kôli iyôŋ ba: «Dôbe bargay kam kaŋ kelanê aŋ ju era tôn a nà.»
- ⁹Piyêr so tôri a nijba, ôbi bô môŋ ré na pelal a ré jôri hen dîba, ré na aŋgap tiri ré.
- ¹⁰Bay saa asgarjê ka gem kibi geré hen kini wôô kara, menba, saji kibi geré wop musure a wo si kini derô iyére hen, menba, kibi geré bi wo hen bôlij sa kibri tumôrji a mera. Kirija bay si nô nij menba, bay ô sem tô geré menba, mana wo Kelma bi wo hen déŋ Piyêr.
- ¹¹Tini uwo yiri a aŋ ôbi kôl iyôŋ ba: «Haw hen, en hôn nij, na tiri, na Kelma a jo mana wori sa dôren kibi néé wo Hérôd a men, kibi habré kêm wo Jubnê genge ré sa san a hen a men.»
- ¹²Kirija ôbi hôn aŋga ré li are hen iyôŋ nij menba, ôbi ô iyé Mari toŋ yoo Ja wo bay uwôgeri Mark hen, biŋé kwône mô uwôl Emen ya.
- ¹³Kirija ôbi di kibi geré menba, hende jé to pôni bay uwôgere Rodé so era wô belê kermij.
- ¹⁴Hende toy tôô Piyêr hôn aŋ wo ré bôl kibi kermij biri na, yi derê lere aŋ hende ge ô kelê Piyêr ré dëbu kibi geré yaŋ ya.
- ¹⁵Bay kôle iyôŋ ba: «Mu gal.» Nijba, hende kôlji wo ré na tiri. Aŋ bay kôl iyôŋ ba: «Na mana wo derômaraŋ a wop ôbi geméri.»
- ¹⁶Piyêr hô di kibi kermij menba, bay sa bôl menba, na ôbi menba, tiniŋi ge kay.
- ¹⁷Ôbi liŋi kôbri bay ré wôm tôŋ menba, ôbi dôrji kwôli derê wo Kelma ré dôri bô daŋgay a aŋ ôbi kôlji iyôŋ ba: «Erêŋge ken ô kôlij Jak nap bay ayê bôô kêm.» Menba, ôbi si bu geré ô kirij ka daŋgi a.
- ¹⁸Kirija kirij wôl menba, harê li asgarjê damaŋ aŋ bay eŋgere aŋga ré sa sa Piyêr a hen.
- ¹⁹Hérôd bi bay wogeri nijba, bay uwopni ré. Menba, ôbi bi bay eŋgerij asgarjê ka na gem kibi geré hen kwôlê aŋ ôbi kôl bay ré derji. Menba, Hérôd hena Judé era Sésaré aŋ uwôl ya nêŋ kwôlê.

Temay kelma Hérôd

²⁰Hérôd ôrij nâj kwôlê nâj bijé ka Tir a men, ka Sidôn a a men. Bay way ciré jé bijé yiri a, wôsa bay hôn wo tô kibri wo bay uwôgeri Blastus hen ré gey bi diré lê nâj ci bi bay ré nâj kwôlê woji bi wo hen nâj bô jalê. Wôsa are kêm ka bay ôrij doyriji hen na, hena na sa iyére tori a.

²¹Menba, wulê wo bay genge hen na, Hérôd tôbe bargay kari kap kenare a nâj mô sa gagay kenare a a nâj dôrji kwôlê tu wolé.

²²Menba, bijé kôl iyôn ba: «Na emen a kelê kwôlê hen dîba, na gawra ré.»

²³Kirij bay ka hen na, mana wo Kelma di Hérôd wôsa ôbi ay dampare to Emen lij tori, menba, wônne ômni a nâj ôbi ma.

²⁴Nijba, kwôlo Emen ba, ôm ôrij nâj kwini tumô tumô.

²⁵Kirija si Barnabas nâj Sôl liji jé wo bay joji Jérusalêm a hen kô nij na, bay bul hô Antiyôk a, bay heran nâj Ja won Mark hen kôbriji a.

Jé lê bay jé 13

Bay tô si Barnabas nâj Sôl a nâj jéji ô ulê béré kwôlo Emen

¹Perê bay ayê bôô ka Antiyôk a na, bay kibi Emen ya men, bay gelé are kôba ya a men, hiniji a na: Barnabas, Siméjôn wo ba uwôgeri gawra wo hendi hen men, Lusiyus wo Sirên men, Manayen wo na melan Hérôd won kelma kirija ôbi na ban kema hen men, Sôl men.

²Wulê wo pônî kirija bay tebe Kelma jôrij bôrji kurôn menba, Tunu ton hendi bô bôre kôl iyôn ba: «Terênge si Barnabas nâj Sôl ken dîji gay ben wô jé wo en uwôgeji kwôli hen.»

³Kirija bay jôrij bôrji kurôn men, uwôl Emen a men kô nij menba, bay uwôl kôbriji sarji a a nâj dîji ô.

Si Barnabas nâj Sôl ôrji sa iyé Sipre a

⁴Kirija si Barnabas nâj Sôl bô wo Tunu ton hendi bô bôre a ré jéji ulê béré hen iyôn na, bay henaji Antiyôk eraji Sélesi a wô ayêji bato ôrij iyére to derô cér to bay uwôgere Sipre hen.

⁵Kirija bay sa bij Salmin Sipre a menba, bay uwôl béré kwôlo Emen bô iyéy dapare to Jubnê. Bay ôrij nâj Ja Mark kôbriji a bi ré li nâj ci.

⁶Kirija bay ô nâj kirij kirij sa iyére to derô cér a hen kwôy san Papôs a menba, bay uwôn ôbi beli wo li yiri môn ôbi kibi Emen iyôn, ôbi na Jub, hini ôm Bar-Jésu, a nâj kibi grêk ba na Elimas.

⁷Ôbi na melan Sêrgiyus Pawlus ôbi emê sa iyére to derô cér a hen, Sêrgiyus bi wo hen na, na ôbi tu melênê, ôbi jé uwôga si Barnabas nâj Sôl wôsa ôbi ôrij doyr toyé béré kwôlo Emen.

- ⁸Niṅba, Elimas woṅ beli hen jibji sêd aṅ woge wô jôriṅ kelma ré bi bôri sa Jésu a.
- ⁹Menba, Tunu toṅ hendi bô bôrê wôn bô Sôl wo na Pol hen aṅ ôbi bôri
- ¹⁰aṅ kôli iyôṅ ba: «Jôbi na, gwosore naṅ habrê wôn bôm, kema Sidan, ôbi bayi aṅga dôri, dî mênê geré aṅga Kelma genge hen baa.
- ¹¹Ju toy, haw hen Kelma a dêm aṅ tum a dôbê hendé aṅ já gelé berarê tare ré sem.» Kirij bay ka hen na, tiri dôbe hendu aṅ ôbi mô bô dilemne a aṅ ôbi bul si na si na woge kwôni bi ré ɓu kôbri.
- ¹²Kirijna kelma gel are bay ka hen iyôṅ menba, ôbi ay bôri wôsa ari gelé ka gengij sa Kelma dô tini.

Si Pol naṅ Barnabas gey erê Antiyôk bô emê wo Pisidi a

- ¹³Pol naṅ megêri dayji bato Papôs a wô erê Pêrgé bô emê wo Pampili a. Menba, Ja Mark diji ya hen aṅ bul hô Jérusalêm a.
- ¹⁴Bay hena Pêrgé ayji geré kwôy saṅ bij Antiyôk bô emê wo Pisidi a. Naṅ sa merê ta a menba, bay ô bô iyéy dapare a aṅ môrji tôṅ.
- ¹⁵Kirijna bay dênse magtubu tôô naṅ to bay kibi Emen menba, bay sa iyéy dapare hende to hen, jé kôlji iyôṅ ba: «Yênêrni, hena kwôlê woṅ dôbê ibiyare wôni ya a kené gey kôlij ɓijé ba, ken kôl.»
- ¹⁶Menba, Pol hena li kôbri bi bay ré wôm tôṅ aṅ kôl iyôṅ ba: «Kam Israyêl naṅ kenbay ka ba hen ka ken tebe Emen hen, toyénge.
- ¹⁷Emen wo ɓijé ka Israyêl na tô môpêrna. Men, ôbi biji bay yêṅ kwône sa iyé Ejipt a, aṅ naṅ néé wori na, ôbi dôrji sij aṅ a men.
- ¹⁸Ôbi uwôl bôri sarji a derô gwôlê li elê tôre pôrbu.
- ¹⁹Ôbi bi bay mène tô yê ɓijé jurgem bô emê wo Kanan a na, ôbi bij ɓijé kari sa iyére toji bay lij toji.
- ²⁰Are bay ka kêṅ hen li elê arew pôrbu naṅ tôre bay. Cêgeri wori menba, ôbi biji bay jerê kwôlê kwôy saṅ sa Samiyêl ôbi kibi Emen a.
- ²¹Menba, bay gey ôbi ré biji kelma menba, Emen biji Sawul kema Kis môṅ wo Bêjamin ôbi ôṅ kenare li elê tôre pôrbu.
- ²²Kirijna Emen kaṅ Sawul na, ôbi biji Dabid mega Kelma woji. Na wô sari ôbi a na ré kôl kwôli kôl iyôṅ ba: «Dabid kema Jésé na na kwôni wo en diini, ôbi a lê are kêṅ ka bôn gey hen.»
- ²³Kuṅga Dabid wo pôni na Jésu wo Emen dîri mega ôbi gôlij naṅ kam Israyêl wo ôbi na ay tôri dîré biji hen.

- 24 Pa dema Jésu ré saɲ tō na, Ja na uwôl béré bij kam Israyêl kêm ré dî tō têriɲ toji aɲ ré liji batêm.
- 25 Kirija ôbi duu kibi jé wori niɲ menba, kôl iyôɲ ba: «Ken kôl ené na i ba? Ena kwo ken mô gemni hen ré tō. Niɲba, gel ôbi era cêgena hen ya, en nêmbeseré gaɲgi garbê kaɲ têri ré.» »
- 26 «Yênên, kenbay kaɲ kwôɲgê Abraham naɲ biɲé kêm ka sa iyére to dɲangi a ka mô tebe Emen hen kôba, kwôli gelê bi wo hen na, Emen gengiɲ na sarna nabay tumô.
- 27 Biɲé ka Jérusalêm naɲ kilmérji hôn Jésu ré na i ba ré, aɲa bay ré dî kwôli temare bu sari hen. Bay dênse magtubu to bay kibi Emen naɲ sa merê ta a kwôy kwôy niɲba, bay hôn bôre ré. Aɲ ulê wo bay uwôl kwôlê sa Jésu hen na, bay li na aɲga magtubu to bay kibi Emen na kôl hen.
- 28 Bay uwôɲ kwôlê wôni wo nêmbemayri ré, niɲba, bay kôliɲ Pilat ré bi bay ré diri.
- 29 Aɲ kirija bay li are kêm ka magtubu to Emen na kôl gengiɲ sari hen niɲ na, bay tôri derari sa gurô tagelê ô emé.
- 30 Niɲba, Emen biri ji si kampê.
- 31 Aɲ wulê kwône ôbi si sa ka na bari hen aɲ Galilé eraɲ Jérusalêm a hen, bay a na bay kelê kwôli haw hen bij kam Israyêl.
- 32 Nibay kôba, nini ulêɲge béré Kwôlo Dôri bi wo hen na kaɲ tō to Emen na ay bij môɲêrna hen.
- 33 Ôbi li ariri béna nabay kwôɲgêri, kirija ôbi bij Jésu ji si mega wo na liɲ bô kurôɲ wo jôgiɲ wôô bô magtubu kurôɲ a kôl iyôɲ ba: «Jôbi a na Keman aɲ kemnêɲ nôbi ena lbam.»
- 34 Emen na kôl dîré bij Jésu ré jê sé kampê dîba, ré hô ma a ré niɲ. Na ôbi á, ôbi na ré kôl iyôɲ ba: «Na béɲge aɲga yi naɲ jeɲgêri naɲ kaɲ tiri ka nôbi na en genge ené bij Dabid hen.»
- 35 Na ôbi á, ôbi ré kôl bô magtubu to dɲangi a kôl iyôɲ ba: «Já dé mana wom wo yi naɲ jeɲgêri hen uyê kampê ré.»
- 36 Ken hôn, bô wulê bi wo hen na, Dabid na li bô geyé wo Emen. Aɲ kirija, ôbi ma aɲ bay ayri ô emé kwa môɲêri a aɲ ôbi uyê.
- 37 Niɲba, kwo Emen biri ji si kampê hen na, uyê ré.
- 38-39 Yênên, henêɲge mega wo ré na sa kibi Jésu aɲa béré dé bôô jalê sa têriɲ a ré uwôliɲ hen. Men, na na sa kibri aɲa i i wo ré bi bôri sari a ba, têriɲ tori kêm to tō to Moyis na nêmbederê sarɲge a ré hen réé dôriɲ.

⁴⁰Berênge dô wô kwôlo bay kibi Emen na kôl hen na, bi arirji sa sarŋge a ré. Bay na kôl kwôliji kôl iyôn ba:

⁴¹«Toyênge kenbay kaŋ bay uwôyrê yi kaŋ bay kelê kwôlo habij gengij sa kwôlo Emen kôl hen. Na lê are ka gelé, are bay ka na lê hen na, hena kwôni ré derênge kwôliji kôba, ka bê bôrŋge sara ré. Kirija ken ba gep tô hen na, are bay ka hen a lê aŋ tunuŋge geré kayê aŋ ka erê aŋ.» »

⁴²Kirija si Pol naŋ Barnabas soji nô bô iyéy dapare a menba, bay uwôliji bi bay ré hô dôrji kwôlê bi wo hen hôrij sa merê to cêgê.

⁴³Cêgi dapare a menba, Jubnê kwône naŋ bijné ka bi bôrji sa tôô to Jubnê hen ôrji tô si Pol naŋ Barnabas aŋ si Pol naŋ Barnabas iyêl naŋ ci men, bay dôbji ibiyare bôrji a men bi bay ré lêŋnê tô bô derê wo Emen a men.

Jubnê ka Antiyôk kaŋji béré Kwôlo Dôri wo Si Pol naŋ Barnabas uwôliji hen

⁴⁴Naŋ sa merê ta to daŋgi a menba, bijné ka derô ira kê m era wô toyé Kwôlo Kelma.

⁴⁵Kirija Jubnê gel wo bijné era kwône hen iyôn menba, terbére liji aŋ bay gage kwôlo si Pol aŋ bay tiréri.

⁴⁶Si Pol naŋ Barnabas kôliji naŋ ibiyare kôl iyôn ba: «Béré kwôlo Emen bi wo hen, ré uwôlij bênge na kenbay tumô. Nijba, mega wo ken kaŋ kwôlê bi wo hen aŋ ken bô yerŋge mega wo kené nê m upé gelê wo naŋ kwini ré hen iyôn nij na, nija erê upé bijné ka iyére to daŋgi a.

⁴⁷Wôsa Kelma ay tôô béni kôl iyôn ba: «En dém môŋ kirij ka peranŋi iyôn bij tô yê bijné ka sa terare a nà, wô ulê béré kwôlê woŋ gelê bij bijné kê m gôrij kirij sa terare a nà.» »

⁴⁸Kirija bijné ka iyére to daŋgi hende to hen toy hen iyôn menba, bay li yi derê men, ay kibi kwôlo Kelma men, aŋ ka gelê wo naŋ kwini na yi wô sarji hen na, ayji bôrji kê m.

⁴⁹Béré kwôlo Kelma ô m naŋ kirij kirij sa ira kê m.

⁵⁰Menba, Jubnê gwôse yébé ka tebe Emen ka balêrji na ka damné hen naŋ damné bi bay kôl bay ré lij si Pol naŋ Barnabas habrê men, bay ré dageji sa iyére toji a a men.

⁵¹Si Pol naŋ Barnabas yebageji beni têrji sarji a aŋ dîŋ yirji ô Ikôniyôm a.

⁵²Bay tô Jêsu ka Antiyôk a yirji dôrji men, Tunu toŋ hendi bô bôrê wôn bôrji a men.

Jé lê bay jé 14

Si Pol naŋ Barnabas ôrji Ikwoniyôm a

- ¹Ikôniyôm a kôba, si Pol nañ Barnabas ôrji iyéy dapare to Jubnê añ dôrji kwôlê añ li wo, Jubnê nañ bîjé ka na Jubnê ré hen a kwône ay bôrji.
- ²Nijnba, Jubnê ka kañ kwôlê woji bi wo hen na, gwôseji bîjé ka na Jubnê ré hen, ré lij bay ayê bôô habré.
- ³Si Pol nañ Barnabas wôl gañ Ikôniyôm a men, bay uwôl béré kwôlo Emen nañ ibiyare men, wôsa bay bi bôrji sa Kelma menba, ôbi biji néé bay lij añañ gipê nañ kañ gelé. Añ gel wo béré kwôlê woñ bô derê bi wo bay ré uwôl hen na, ré na tiri.
- ⁴Añ li wo bîjé ka Ikôniyôm a bay ka hen kariñ kirij wôô: ka pôni ô tô Jubnê men, ka pôni ô tô bay jé men.
- ⁵Jubnê nañ ka na Jub ré hen nañ kilmérji genge ciré gelij si Pol nañ Barnabas gusiñ men, ciré gôbêji deré a men.
- ⁶Kiriña si Pol nañ Barnabas toy hen iyôn menba, bay ge si sa iyé Listre a men, Dêrb a men ka bô emê wo Likaniya nañ sa iyére to mérji hen.
- ⁷Añ bay uwôl béré Kwôlo Dôri wo Emen ya.

Si Pol nañ Barnabas ôrji Listre a men, Dêrb a a men

- ⁸Listre a na, gawra wo pôni na ôbi merayê mô ya, wôsa têri meray wôô bem nañ kamnêri yeñ, añ nê m débé ta ré.
- ⁹Wulê wo pôni ôbi toy Pol dô kwôlê. Menba, Pol bôri déñ tiri a, añ bô wo ôbi bi bôri sa Emen a mega wo ré berarêri.
- ¹⁰Menba, Pol kôli nañ tôri to dami kôl iyôn ba: «Hena, ju debu ta nañ têm!» Ôbi hena neñgere añ ô ta.
- ¹¹Kiriña kwônê bîjé gel aña Pol li hen iyôn menba, bay kôl nañ kibi kwôlê woji Likawnijê kôl iyôn ba: «Kamrê bul yirji gawrê añ herbiji sarna.»
- ¹²Menba, bay uwôge Barnabas «Jês» men, Pol «Hêrmês» men, wôsa Pol a na ôbi kibriji.
- ¹³Ôbi tibé kamrê Jês ka iyéyrerji dîñ cêd kibi kalmê hen, bi bay ôriñ nañ kelbê ka bay elageji nañ béé gurô bi ré li manare hen, nô wolé nañ iyére, wôsa ôbi gey bi bîjé ré li sarga bij si Pol nañ Barnabas.
- ¹⁴Kiriña bay jé Barnabas nañ Pol toy hen iyôn menba, bay yêgerê bargay kaji añ gerji ô ligi bîjé kariñ gura kôl iyôn ba:
- ¹⁵«Miljêrni, wô mi a kené li hen iyôn ba? Nibay kôba niné gawrê mega kenbay hen iyôn men. Béré Kwôlo Dôri wo nini uwôl béñge hen na, na wo kené dî tô kamrê kañ déñ iyôn bay ka hen añ, añ kené bul upé Emen woñ ôbi merê tu gep men, ôbi dé derômarañ nañ sa terare men, cér nañ añañ kêm ka yi ya hen a men.

- 16**Wulê wo na tumô hen na, Emen na dî bîné i i ba, na ay geré wori geré wori,
- 17**nîpba, ôbi na gelji yiri nañ bô derê wori kwôy kwôy wôsa ôbi bi emen uwônge men, kaw nañ gesserêri gesserêri a men. Na tiri ôbi a bêngge emê nañ kwônêri men, bi yi derê wôn bônge a men.»
- 18**Kwôlê bi wo Pol dôrji hen kôba, bay nañ Barnabas li kôbriji a kôbriji a dema bay ré jôriñ bîné bi ré li sarga biji tô.
- 19**Cêgi are bay ka hen na, Jubnê ka hena Antiyôk bô emê wo Pisidi a nañ Ikôniyôm eraji sa gwôse bîné añ bay gôbe Pol nañ keram kuu añ wuréri ô ulê wolé nañ iyére añ bay kôl yañ ba ôbi ré ma nîp.
- 20**Nîpba, kirîna bay ayê bôô dap sari a menba, ôbi hena ta, añ hô derô ira. Kirîñ wôl menba, bay ôrji nañ Barnabas Dêrb a.

Si Pol nañ Barnabas buloji hera Antiyôk a bô emê wo Siri a

- 21**Kirîna si Pol nañ Barnabas uwôl béré Kwôlo Dôri Dêrb a añ bîné kwône bi bôrji sa Jêsu hen iyôn menba, bay bulo hera si Listre, Ikôniyôm a nañ Antiyôk bô emê Pisidi a.
- 22**Añ kirîñ kêm ka bay ô ya hen na, bay dôbji ibiyare bô bay ayê bôô a bi bay ré lêñnê tô ayê bôô woji a men, bay kôlji iyôn ba: «Naa gelîñ gusîñ gañ dem aña nana sé bô emê iyére to Emen a tô.»
- 23**Bô églis a pôn pôn na, bay tô surpê biji men, uwôlji Emen men, jôriñ bôrji kurôn a men, añ bay biji kôbi Kelma wo bay bi bôrji sari a hen.
- 24**Kirîñ bay ka hen na, bay so si bô emê wo Pisidi a añ saji bîñ Pampili.
- 25**Bay uwôl béré kwôlo Emen Pêrgé a añ ôrji Ataliya a.
- 26**Kirîñ bay ka hen na, bay day bô bato wô herê Antiyôk bô emê wo Siri a kirîñ ka bay na hen a ya hen men, na kirîñ bay ka hen a a bay na ré dîji nañ bô derê wo Emen wô jé wo bay la hen men hen.
- 27**Kirîna bay bîñ menba, bay day bay ayê bôô añ dôrji kwôli are kêm ka Emen ré li nañ geré woji hen men, wô belê wo ôbi ré bôl kibi geré bîñ bîné ka na Jubnê ré hen bi bay kôba ré bi bôrji sari a men hen.
- 28**Menba, bay wôl gañ nañ bay ayê bôô.

Jé lê bay jé 15

Kwôlê yi Antiyôk a gengîñ sa walê keñ

- 1**Bîné ka pônî hena Judé era Antiyôk a. Bay gelîñ bay ayê bôô are añ kôlji iyôn ba: «Hena kené wal keñ môñ wo tôô to Moyis kôl hen iyôn ré ba, ka upé gelê ré.»

²Si Pol naɲ Barnabas nariɲ naɲ ci sa kwôlê woji bi wo hen a. Bay nariɲ kwôlê damaɲ sara. Bay genge bi Pol, Barnabas naɲ bay ayê bôô ka pôni ka Antiyôk ré ôrji Jérusalêm a ô uné bay jé naɲ surɲê wô sa kwôlê bi wo hen.

Dajare to dami to Jérusalêm

³Bay ayê bôô ka Antiyôk a ðiji geré. Si Pol naɲ megêri siji si Pinisi naɲ Samari aɲ dôrji kwôli bilé wo bîjé ka sa iyére to ðaɲgi a bul uwôn Emen hen menba, yi bay ayê bôô bay ka hen dôrji damaɲ.

⁴Kiriɲa bay bîj Jérusalêm a menba, bay ayê bôô naɲ bay jé naɲ surɲê berji a yirji a menba, si Pol naɲ megêri dôrji kwôli aɲga Emen né li naɲ geré woji hen.

⁵Parisîjêpê ka pôni ka ay bôrji hen na, kôlji iyôn ba: «Kôliɲge bîjé ka na Jubnê ré hen ré wal keɲ men, ré bi kwôlê sa tôô to Moyis a a men.»

⁶Bay jé naɲ surɲê ðajji wô kebê kwôlê bi wo hen gelé.

⁷Kiriɲa bay nariɲ kwôlê uwoy gaɲ hen iyôn menba, Piyêr hena aɲ kôl iyôn ba: «Yênên, ken hôn, Emen na dôren perêrɲge a na ca yeɲ bi ené uwôl béré Kwôlo Dôri bîj bîjé ka na Jubnê ré hen bi bay ré toy aɲ ré bîj bôrji sara.

⁸Emen bi wo hôn bô gawrê hen na, ôbi gel wo ðiré geyji aɲ bîji Tunu top hendi bô bôrê mega wo na béna nabay hen iyôn men.

⁹Diba ôbi dô tirji dê iyôn gay naɲ na ré, na naɲ ayê bôô woji a ôbi ré bîji yîj bîjé ka séli hen.

¹⁰Iyôn niɲ ba, wô mi a kené cubu tu Emen ayîj aɲga néy bay ka môpêrna na nê m ayê ré men, nabay kôba nana nê m ayê ré men hen dé sa bay ayê bôô ba?

¹¹Nana bi bôrna mega wo nana uné gelê naɲ bô derê wo Kelma Jésu môɲ wo bay kôba, uwônîj gelê hen iyôn men.»

¹²Kiriɲa Piyêr dô kwôlê bi wo hen iyôn menba, bay wôm sidiɲ, menba, bay toy si Pol naɲ Barnabas dôrji kwôli gîpê naɲ aɲgaɲ gelé ka Emen né bîji ciré li perê bîjé ka na Jubnê ré hen.

¹³Kiriɲa bay iyêl kô niɲ menba, Jak kôl kwôlê kôl iyôn ba: «Yênên, toyéɲge kwôlo na kelê hen.

¹⁴Simô kelêna haw, na wô terê wo Emen na ré tô bîjé kari tumô perê bîjé ka na Jubnê ré hen.

¹⁵Kwôli are bay ka hen na, bîj naɲ kwôlo bay kibi Emen na kôl kôl iyôn ba:

¹⁶«Cêgi are bay ka hen menba, na hô hera dé iyé Dabid to tiɲ hen ta. Hôlmêre wo baa hen na, na herê dére hôriɲ men, na hô panêre ta derê a men.

¹⁷Kiriɲ bay ka hen na, tô bîjé ka sa terare a ka baa hen a wogéji Kelma. Na tiri, tô yê bîjé kêm ka na en uwôgeji ré yi kaɲê hen.

- ¹⁸Gel, na kwôlo Kelma kôl bi a na, ôbi na bi are bay ka hen hônij ca yeŋ.»
- ¹⁹Na ôbi á, ené gey bi nana dayrê anŋa néy dî sa bîjé ka na Jubnê ré ka bul upé Emen hen né.
- ²⁰Na lêŋge magtubu biji mera kôlji bi bay ré ôm tanare to bay tibij kamrê hen ré men, bay ré yij yijare toŋ têrij ré men, tanare to kwôbe bij tôn né hen né men, kwôbe ré a men.
- ²¹Ca wo balê yeŋ na, bîjé dêŋsêrê tôô to Moyis sa merê ta a kwôy kwôy bô iyéy dapare a, naŋ sa iyére iyére.» Jak kôl kwôlê bi wo hen iyôn wôsa tôô to Moyis to jô are bay ka hen na, bîjé hôn ca yeŋ.

Magtubu to bay bay jén bij bay ayê bôô ka na Jubnê ré hen

- ²²Menba, bay jé naŋ surjê naŋ bay ayê bôô kê m bijji bi ciré tô gawrê perêrji a hen, jéji Antiyôk a naŋ si Pol naŋ Barnabas. Bay tô si Jud woŋ Barsabas naŋ Silas bay na bîjé ka bay ayê bôô kê m biji kwôlê men, geyji men.
- ²³Bay biji magtubu hende to hen kôl iyôn ba: «Bay jé naŋ surjê naŋ bay ayê bôô kê m lij bay ayê bôô ka na Jubnê ré ka Antiyôk men, ka Siri a naŋ ka Silisi a dosé.
- ²⁴Nini toy mega wo yê nêrni ka pônî ré ô dôyrêŋge men, ré mêne ermé woŋge a men, naŋ kwôli kelêrji, nijba, na nibay a jéji ré.
- ²⁵Na ôbi á, niné kôlij kapnini wô terê bîjé aŋ jéji yerŋge a naŋ yê nêrni si Pol naŋ Barnabas,
- ²⁶ka ay yirji uwôl aŋ wô sa hini Kelma Jêsu Krist hen.
- ²⁷Nini jé si Jud naŋ Silas bi ré ô kelêŋge naŋ kibrijî a, kwôlo nini li bô magtubu a hen.
- ²⁸Wôsa Tunu toŋ hendi bô bôrê men, nibay men, nini genge bi niné dêŋge ani kani ka néy sa ka ré lij hen a ré nij.
- ²⁹Anŋa nini kôl kwôlijî bô magtubu hende to hen a na: Emê tanare to bay tibij kamrê ré men, emê kwôbe ré men, lari ka bay gwôse tôrji hen né men, yij yijare toŋ têrij hen né a men. Hena kené pô yerŋge aŋ yi are bay ka hen a na, ken li dô. Dosé toŋ yê nijare.»
- ³⁰Bay dî bay jé kaji bay ka hen geré ôrji, aŋ bay sa bij Antiyôk a aŋ bay day bay ayê bôô kê m aŋ biji magtubu hende to hen.
- ³¹Kirijna bay dêŋse na, yirji dôrji damaŋ wô ibiyare to magtubu hende to hen dôbji bôrji a hen.
- ³²Mega wo si Jud naŋ Silas kôba, na bay kibi Emen men hen iyôn na, bay dôrji kwôlê damaŋ dôbijî ibiyare bôrji a men, gerijji a men.

³³Bay wôl naŋ ci sem menba, bay ðiji geré hô upé ka na joji hen naŋ derêri.
[³⁴Niŋba, Silas genge ðiré baa tòn aŋ na Jud pini a heré Jérusalêm a.]

³⁵Menba, si Pol naŋ Barnabas môrji Antiyôk a. Bay naŋ ka ðaŋgi kwône gelip biŋé are men, uwôliŋ béré Kwôlo Dôri wo Kelma a men.

Si Pol naŋ Barnabas kariŋji

³⁶Sem cêgê menba, Pol kôliŋ Barnabas iyôn ba: «Na hô ô gelé yênerna ka sa iyére to pôn pôn to na nana uwôliŋ béré kwôlo Kelma ya hen. Aŋ na ô gelé na ba, bay yi iyeŋ pôn ba?»

³⁷Barnabas gey bi Ja woŋ Mark hen ré ô naŋ ci.

³⁸Niŋba, Pol gey bi ôbi ré ô naŋ ci ré, wôsa ôbi na ðoji aŋ Pampili a tumô men, na ô naŋ ci kini jé woji a cêgê ré niŋ a men.

³⁹Kwôli Ja bi wo hen li, aŋ nariŋare to dami yi perêrji a aŋ bay kariŋ aŋ i ba ô naŋ kwa wori kwa wori. Barnabas ay Mark naŋ ði ôriŋ Sipre a men,

⁴⁰Pol ay Silas naŋ ði, aŋ kirija bay ayê bôô uwôl Emen bi ré tô kibri sari a menba, bay ô haji niŋ.

⁴¹Bay ô bô emê wo Siri a men, Silisi a a men aŋ dôbiŋ ibiyare bô bay ayê bôô a tô ayê bôô woji a.

Jé lê bay jé 16

Pol gey bi Timoté ré biji bay naŋ Silas

¹Pol sa biŋ Dêrb a men, Listre a a men. Kirij bay ka hen na, ôbi ayê bôô wo pôn bay uwôgeri Timoté, yori na Jub to ay bôre men, ibari na Grêk men.

²Kwôli ôm dô perê bay ayê bôô ka Listre a men, ka Ikôniyôm a a men.

³Pol gey ayêri bi ré ô naŋ ði. Ôbi wali keŋ wô Jubnê ka mô sa iyére hende to hen a, wôsa bay hôn kêm wo ibari ré na Grêk.

⁴Sa iyére to si Pol naŋ Silas ô ya ya hen na, bay dôriŋ biŋé tôô to bay jé naŋ surjê na ay Jérusalêm a, aŋ bay kôlji bay ré bi kwôlê sara.

⁵Bay ayê bôô uwôn nérji tô bê bôô woji a men, kwônêrji erê tumô naŋ wulê wulê a men.

Emen uwôge Pol Maséduwan a

⁶Tunu toŋ hendi bô bôre jô bi si Pol naŋ Silas ré uwôl béré Kwôlo Dôri Asi a menba, bay soji si kirij ka yi perê Priji a naŋ Galati a hen.

⁷Kirija bay baa ða naŋ Misi a menba, bay woge ciré erê Bitini a, niŋba, Tini Jésu jôrji.

⁸Bay so si Misi a wô erê Trowas a.

⁹Pelal jô Pol yoyre to pôni a menba, ôbi gel gawra wo Maséduwan wo pôni debu ta tumôri a aŋ uwôli kôl iyôn ba: «Era Maséduwan, ju sa li naŋ ni men.»

¹⁰Peraŋ cêgi pelal bi wo hen menba, nini woge geré wô erê Maséduwan a, wôsa nini hôn wo ré na Emen a ré uwôgêni bi niné ulê béré Kwôlo Dôri biŋ biŋé ka Maséduwan a hen.

Iyore to pôni bay uwôgere Lidi ay bôre Pilip a

¹¹Nini hena Trowas a ay bato ôriŋ sa iyére to derô cér a to bay uwôgere Samotras hen. Kirija kirij wôl cêgê menba, nini sa biŋ Néyapolis.

¹²Menba, nini ô Pilip a to na iyére to Rômêpê ôm men, na kibi iyére to tumô bô emê wo Maséduwan a men, aŋ nini wôl gaŋ ya.

¹³Naŋ sa merê ta a menba, nini sép wolé ô kibi cér a kirij ka nini kôl yaŋ ba niné upé kirij ka Jubpê ré uwôlij Emen ya, nini mô tôn iyêl naŋ yébé ka daŋ kirij bay ka hen.

¹⁴Iyore to pôni perêrji a hen bay uwôgere Lidi, hende na iyore to Tiyatir men, na hendi dé gara bargay ka gararji mê mê hen men, na hendi tibé Emen a men. Kelma bôl bôre aŋ hende dôbe mare toyij kwôlo Pol dô.

¹⁵Bay lere batêm naŋ biŋé ka bô iyére tore a kêm menba, hende uwôgêni iyôn ba: «Hena kené bôren mega wo ené bi bôn tiri sa Kelma na, eraŋge iyére tijê a.» Hende masêni aŋ nini gey naŋ tu sara.

Bay bu Pol uwôl dangay a Pilip a

¹⁶Wulê wo pôni nini ô kini uwôlê Emen a menba, môni temale toŋ hendi jé to pôni era yerni a, tunu to habij yi bôre a aŋ lere hende kôrbe aŋ uwôn are damaŋ biŋ bay iyéyrere naŋ kerbê kare bay ka hen.

¹⁷Hende era tôrni a nibay naŋ Pol pé pé karê gura kôl iyôn ba: «Biŋé ka hen, na manê ka Emen wo derômaraj a, bay ulêŋge na béré geré wo a ôriŋ naŋ ken kini gelê.»

¹⁸Hende ôm hen iyôn wulê kwône. Deré kibri menba, bô Pol tari menba, ôbi bare cêgeri aŋ kôlij tunu hende to bôre a hen iyôn ba: «En kôlê naŋ hini Jêsu Krist sép bô iyore hende to hen a.» Menba, tunu hende to hen sép bôre a kirij bay ka hen a men.

¹⁹Kirija bay iyérere bô wo tunu to saŋ naŋ lari biji hen ré si erêŋ hen iyôn na, bay pô si Pol naŋ Silas wuréji ôriŋ tu wolé tumô bay emê iyére a.

²⁰Bay ôriŋ naŋ ci biŋ bay jerê kwôlê kaŋ Rômêpê aŋ kôl iyôn ba: «Biŋé ka hen gusiré biŋé derô iyére tona a men, bay na Jubpê a men.

- 21**Men, bay gelij bijné hal wo jôrij, wo nabay kañ Rômêjê nana bi bôrna sara ré hen men, nana ay lij jé ré hen a men.»
- 22**Bô bijné ka dañ hen tarji sarji a men, menba, bay jerê kwôlê bi bay tô bargay yi si Pol nañ Silas a añ bi bay yêmnêji nañ sera.
- 23**Añ cêgi sê wo bay sêji a hen menba, bay biji dañgay a añ kôlij gumña woñ ôbi gemé iyéy dañgay hen ré bôrji dô.
- 24**Na kwôlo bay kôli wô sarji bi wo hen menba, ôbi ôrij nañ ci ô bê a bô iyére to gerjé añ harê têrji bô kwogelé gurô a.
- 25**Da nañ sa kirij ka jali menba, si Pol nañ Silas uwôlji Emen men, kibji kurôñ heramiri a men, añ megêrji bay dañgay toy tôrji.
- 26**Menba, kirij bay ka hen na, terare yebagij nañ nére añ tô iyéy dañgay a yebagij kêm. Kibi iyére kêm pôlij, men, musure to bay harij tê dañgayjê hen kôba, beserij kêm a men.
- 27**Gumña woñ ôbi gemé kibi iyére hen eñgij tô kum a menba, gel kibi geré kêm pôlij hen iyôñ menba, ôbi dô yebere tori ñiré derij yiri. Wôsa ôbi kôl yañ ba, dañgayjê kêm ré si ge nij.
- 28**Nijba, Pol jô gura kañ a ta kôl iyôñ ba: «Duu yem né nini baa na ya kêm.»
- 29**Ôbi eñgere tare ôrij lew bô ira, ôbi wuré nañ harê añ ô kurij tê si Pol nañ Silas a.
- 30**Ôbi biji bay so nô añ ôbi kôlji iyôñ ba: «Gawrê, na lê iyeñ a ené uwôrij gelê ba?»
- 31**Menba, bay uwôli sara iyôñ ba: «Bi bôm sa Kelma Jésus a, añ já upé gelé jôbi nañ bijné ka bô iyére tom a.»
- 32**Añ bay uwôli béré kwôlo Kelma nañ bijné ka bô iyére tori a kêm.
- 33**Derô yoyre hende to hen, ôbi ôrij nañ ci ô pelé tu iyare to yirji a hen añ, menba, kirij bay ka hen, bay liri batêm nañ bijné ka bô iyére tori a kêm.
- 34**Men, ôbi ôrij nañ si Pol nañ Silas ij tori ô biji emê añ li yi derê nañ bijné ka iyére tori a wô bê wo ñiré bi bôri sa Emen a hen.
- 35**Kirija kirij wôl menba, bay jerê kwôlê Rômêjê jé bay tôrji ô kôlij gumña na iyôñ ba: «Bi gawrê bay ka hen ta.»
- 36**Menba, gumña na ô kôlij Pol kôl iyôñ ba: «Bay jerê kwôlê jé kôlen ené bêñge ta. Hen iyôñ na, ken si ô nañ bô jalê hañge nij.»

³⁷Niɲba, Pol kôliɲ bay jé na iyônɲ ba: «Kwôlê wôni bu sarni ré tô menba, bay bi bay sêni tu wolé nibay kaɲ Rômêɲê, bay bêni daɲgay a aɲ haw hen bay gey ciré bêni ta jegêd iyônɲ mera. Na iyônɲ né. Bi bay era naɲ yirji sa bêni ta.»

³⁸Bay jé ka bay jerê kwôlê bay ka hen hô ô kôlji kwôlo Pol kelaji hen menba, harê li bay jerê kwôlê bay ka hen wôsa bay toy wo si Pol naɲ Silas ré na Rômêɲê men.

³⁹Menba, bay era sa uwôlji bô jalê aɲ biji ta aɲ kôlji bay ré erêɲ sa ira.

⁴⁰Kiriɲa si Pol naɲ Silas siji daɲgay a menba, bay ô uné Lidi. Aɲ kiriɲa bay gel bay ayê bôô men, dôbji ibiyare bôrji a a men, menba, ôrji ta.

Jé lê bay jé 17

Si Pol naɲ Silas ôrji Tésalonik a

¹Si Pol naɲ Silas soji si Ampipolis naɲ Apoloni aɲ sa biɲ Tésalonik, Jubɲê ôriɲ naɲ iyéy dapare kirij bay ka hen.

²Mega wo Pol lêrê gaɲ gaɲ hen iyônɲ na, ôbi ô naɲ sa merê ta a subu bô iyéy dapare a ô iyêlê naɲ biɲé ka mô ya hen gengij sa kwôlo Emen.

³Ôbi gelji mega wo kwôlo Emen ré kôl hen, mega kwo Emen né dôri hen ré ma aɲ Emen ré biri hô gôl hôriɲ. Ôbi hô kôlji iyônɲ ba: «Jésu bi wo en kelêɲge kwôli hen na, na ôbi a na Mési kwo Emen dôri hen.»

⁴Si Pol naɲ Silas bôy Jubɲê ka pôni naɲ kwôlê bi wo hen, aɲ bay ôrji tôrji a men, biɲé ka na Jubɲê ré kaɲ bay tibé Emen hen kôba, kwône ô tôrji a men, yébé ka damné damné hen kôba, ô tôrji a a men.

⁵Niɲba, Jubɲê ka pôni terbére liji aɲ bay pera bay galê ka bay uwonji tô geré hen, aɲ li bay gusuré biɲé derô ira. Bay ôrji iyé gawra wo bay uwôgeri Jasôn hen ciré erê wogé si Pol naɲ Silas ôriɲ naɲ ci tumô dapare to kwône biɲé a wô jerê kwôlê sarji a.

⁶Kiriɲa bay unaji ré niɲ menba, bay pera si Jasôn naɲ bay ayê bôô ka pôni eraɲ naɲ ci tumô bay emê sa iyére a, bay kôl iyônɲ ba: «Biɲé bay ka hen gusuré biɲé ka sa terare aɲ, haw hen bay ná nà niɲ

⁷aɲ bay yi iyé Jasôn a. Biɲé bay ka kêɲ hen li na aɲga biɲ naɲ tôô to kelma Sésar hen né, wôsa bay kôl iyônɲ ba: «Ciré naɲ kelma wo daɲgi ya, bay ré uwôgeri Jésus.»

⁸Kwôlê woji bi wo hen gusuré kwônê biɲé naɲ bay emê sa iyére.

⁹Aɲ bay li Jasôn naɲ bay ayê bôô têbiji pa dema bay ré biji ta tô.

Si Pol naɲ Silas ôrji Béré a

¹⁰Bô yoyre hende to hen bay ayê bôô biɲ si Pol naɲ Silas ô Béré. Kiriɲa bay sa biɲ menba, bay ô iyéy dapare to Jubɲê.

11Jubnê ka Béré a na, li dô dîba, bay yi mega ka Tésalonik ré, bay gey Kwôlo Dôri wo si Pol bi wo hen nan bô pôn, an nan wulê wulê bay dêjse magtubu to Emen ciré gelé na ba, kwôlê wo Pol ré dô hen na, ré na tiri hari bi ba.

12An ka pôni kwône perêrji a ay bôrji. Men, perê bîné ka sa iyére to dangi a bay ka hen na, yébé ka damné damné hen nan impê kwône a men ayji bôrji men.

13Kirîna Jubnê ka Tésalonik toy wo si Pol ré uwôl béré kwôlo Emen a Béré a men na, bay saji wô gwôsê kwônê bîné an sôge tôrji.

14Kirînan bay ka hen na, bay ayê bôô bînan Pol ô si kibi cér iyôn an na si Silas nan Timoté a baji tônan.

15Bîné ka bi Pol hen na, ôrînan nan dî kwôy Atên a dema ré heraji Béré a tô, an Pol kôlji ré heraji sa kôlînan si Silas nan Timoté ré eraji upéri lew Atên a.

Pol na Atên a

16Kirîna Pol mô gem si Silas nan Timoté Atên a menba, bôri tari wô kamrê ka ôbi gel nan kirînan kirînan perê ira hen.

17Ôbi iyêl nan Jubnê men, bîné ka sa iyére to dangi a ka mô tebe Emen hen men, bô iyéy dapare a men, sa pôn pôn ôbi iyêl tu wolé nan bîné ka ôbi uwonji tô geré hen a men.

18Bay henê are ka bay uwôgeji épikurîné nan éstoysîné hen kôba, era sa iyêl nan dî. Ka pôni engere iyôn ba: «Ôbi heragê bi wo hen kôl na kwôli mi hen ba?» Kirîna ka pôni toy wo Pol dô kwôlo Jésus men, kwôli jê sé wo bîné ka ma a men na, bay kôl iyôn ba: «Ôbi dô na kwôli kamrê ka sa iyére to dangi a.»

19Menba, bay biri ô nan ci kini dapare to bay emê sa iyére a to bay uwôgeji Ayéropaj hen an kôli iyôn ba: «Derêni tô anğan gelé ka kôrbi ka ju kôl kwôlijî hen nîna henê.

20Wôsa ju derêni na kwôlo kôrbi kôrbi an nini gey henê tô kwôlê bi wo hen.»

21Bîné ka Atên a kêm, kergê ré bay iyére ré nan wulê wulê môrji na wô toyé men, kelê men, kwôli anga si haw.

22Menba, Pol hena dèbu ta tumôrji a, an kôl iyôn ba: «Bîné ka Atên, tun a ba, ermé wonje yi sa Emen a kêm.

23Wôsa kirîna en ô derô ira na, en gel iyéy kamrê kanje men, en gel kirînan uwoyé anğan sarga bînan Emen kwône nîba, kwo pôni ka bay dî are sara kôl iyôn ba: «Kini uwoyé gindiriw wo emen wo nini hônî ré.» Iyôn ba, na Emen wo ken tibri an ken wônî ré bi a ené era wô ulê béré kwôlê wori hen.»

24«Emen wonj ôbi dé sa terare nan are kêm ka yi ya hen, ôbi wonj Kelma wo derômaran nan kwo sa terare a nà, ôbi mô na bô iyére to kôbi gawra a lê ré men,

²⁵Ôbi ôriɲ doɲ gawra ré li ani biri ré, wôsa na ôbi a biɲ gawré kêm gelê naɲ bul naɲ are kêm a men.

²⁶Na naɲ gawra pôn nêɲ a ôbi ré liɲ tô biɲé kêm hen, aɲ ðiji sa terare a nà kêm men, ôbi genge wulê wo are kêm a liɲ men, jeɲgê kini merêri biɲi a men.

²⁷Ôbi li hen iyônɲ bi gawré ré wogeri aɲ kirɲa bay ré hamnêri wô upêri, aɲ iyeɲ ba, bay ré uwonni. Tiri wori ba, Emen ðebu kelaɲ naɲ kwônɲ iyônɲ perêrna na ré.

²⁸«Wôsa na yiri a a nana uwônɲ gelê hen men, nana nêɲ ôriɲ si na si na hen men, nana yɲ gawré hen a men.» Mega wo bay piyé kurônɲ kaɲge ka pônɲ na kôl hen: «Wôsa nana kwônɲgêri.»

²⁹Mega wo nana kwônɲgêri hen iyônɲ na, na erméɲge mega wo ôbi ré gelɲ môm kamré ka bay li naɲ lôr men, naɲ lari men, réba jerew wo jeraɲnê men, wo na ermé naɲ kôbi gawra lê hen né niɲ.

³⁰Emen erem sa wulê wo gawré kêm na na, bay tu tiɲ hen ré niɲ, niɲba, haw hen ôbi uwôge gawré kêm naɲ kirɲ kêm bi bay ré ði tô têriɲ lêreɲi aɲ.

³¹Ôbi genge wulê wo ôbi a jôriɲ kwôlê sa biɲé a kêm naɲ geréri naɲ kwo ôbi dôri hen. Ôbi biri ji si kamɲê perê biɲé ka ma wô gelɲ biɲé kêm mega wo ré na ôbi a ðiré dôri ré yi ôbi jerê kwôlê hen.»

³²Kirɲa bay toy wo Pol kôl wô jê sé kamɲê wo biɲé ka ma menba, ka pônɲ ayrêri men, ka pônɲ kôl iyônɲ ba: «Cêgê já hô kelê niɲa toyé a.»

³³Kirɲ bay hen menba, Pol ðiji aɲ ô ta.

³⁴Menba, ka pônɲ ði yirɲi yiri a menba, ay bôrɲi, perêri a na, gawra wo bay uwôgeri Déniɲ wo na dami perê ðapare to bay berê sa iyére hende to hen men, iyore to bay uwôgere Damaris, naɲ biɲé ka ðaɲgi a men.

Jé lê bay jé 18

Ðé tô églis to Kworênt

¹Cêgê menba, Pol hena Atên a ô Kworênt a.

²Ya hende to hen na, ôbi uwônɲ Jub wo pônɲ bay uwôgeri Akilas na kwônɲ wo bay yêri sa iyé Pônɲ. Ôbi hena Itali a sa haw naɲ tamni Prisil, wôsa kelma wo dami Kulod na ay tôri bi Jubnê kêm ré ôriɲ aɲ sa iyé Rôm a. Menba, Pol bu milɲare naɲ ci.

³Mega wo Pol kôba, na ôbi lê tanda môm bay iyônɲ men hen na, ôbi mô iyére toɲi a aɲ li jé naɲ ci.

⁴Naɲ sa merê ta a merê ta a kwôy kwôy na, ôbi dô kwôlê bô iyéy ðapare a aɲ woge bi Jubnê naɲ Grêkɲê ré bi bôrɲi sa kwôlê wori bi wo hen a.

⁵Nijba, kirija si Silas na Timoté henaji Maséduwan a saji menba, ôbi di jé lê tanda ba, aɲ li na jé derê kwôlê yôd kôlij Jubnê mega wo Jêsu ré na Mési kwo Emen dôri hen.

⁶Bay kaɲ kwôli men, bay tiréri a men menba, Pol gage bunu bargay kari aɲ kôlji iyôɲ ba: «Kwôbrenge a baa sarɲge a, kwôlê wôni naɲ san a, aɲ haw hen, na erê iyé biɲé ka na Jubnê ré hen.»

⁷Ôbi hena kirij bay ka hen ô iyé Titus Justus a wo na ôbi tibé Emen wo iyére tori jénij naɲ iyéy dapare hen.

⁸Krispus ôbi sa iyéy dapare hende to hen bi bôri sa Kelma naɲ biɲé ka bô iyére tori a kêmen, biɲé kwône ka Kworênt a ka toy kwôlo Pol hen na, ay bôrji aɲ bay liji batêm.

⁹Bô yoyre to pôni a, Kelma kôlij Pol bô pelal a iyôɲ ba: «Hare ré dô kwôlê yôd yôd dîba ju wôm tôɲ né.

¹⁰Ena naɲ ju, kwôni wo a dé kôbri sam a wô gelem gusij ba, naɲ, wôsa biɲé kaɲé kwône baa derô iyére hende to hen ya tô.»

¹¹Pol mô Kworênt a li elê pôn naɲ geserê jii dôrij biɲé kwôlo Emen.

Bay ôrij naɲ Pol tumô Galijô a

¹²Wulê wo Galijô na na ôbi emê kirij ka Akay a hen na, Jubnê bij tôrji aɲ birji Pol ôrij kini jerê kwôlê a.

¹³Aɲ bay kôl iyôɲ ba: «Gawra bi wo hen woge bi diré biyé biɲé bi bay ré tebe Emen naɲ geré wo bij naɲ tôô ré hen.»

¹⁴Pol da kelê kwôlê tô menba, Galijô kôlij Jubnê iyôɲ ba: «Hena henaɲ ré na dagê sa tôô lay, ré na aɲga habij kani ka dami lay na, ré ené toyé kwôlê wouge bi wo hen tiri a men.

¹⁵Nijba, mega wo na naɲare touge to gengij sa kwôlê wou kelê men, sa hini a men, sa tôô touge a men hen na, na kwôlê wouge dîba, nôbi na panê kwôlo hen iyôɲgi hen né.»

¹⁶Menba, ôbi dageji kini jerê kwôlê a.

¹⁷Bay kêmen bu Sôstên ôbi sa iyéy dapare sêri kini jerê kwôlê a nijba, dôlij Galijô ré kwôy.

Pol bulo hera Antiyôk a

¹⁸Pol wôl gaɲ Kworênt a menba, ôbi déɲ yêneri bay ayê bôô aɲ day tera naɲ bato wô erê Siri naɲ si Prisil naɲ Akilas. Nijba, pa dema ôbi ré da erê tô na, ôbi bi bay dili sari a Sênkré a, wôsa ôbi na ay tôri tumô Emen a.

¹⁹Bay sa bij Epês a menba, Pol dî si Prisil nañ Akilas añ, añ ô iyéy dapare a ô dôriñ Jubnê kwôlê.

²⁰Bay kôli ôbi ré wôl sem nañ ci, niñba, ôbi kañ.

²¹Pa dema ôbi ré ô ta, tô ná, ôbi kôlji iyôn ba: «Hena Emen né gey na, na hô hera.» Menba, ôbi ay bato ô ta.

²²Kiriña ôbi sa bij Sésaré añ herbe tôn menba, ôbi ô Jérusalêm wô liñ bay ayê bôô ka ya hen dosé pa dema ré ô Antiyôk a.

²³Ôbi wôl ya hende to hen sem menba, bul hô ô gôr bô emê wo Galati a nañ Priji dôbiñ ibiyare bô bay ayê bôô ka ya hen a.

Apolôs ô Epês a men, Kworênt a men

²⁴Jub wo pônî bay uwôgeri Apolôs ôbi yêñ na Alêksandri a, ôbi sa bij Epês a. Na kwôni wo kwôlê gwa kibri a men, hôn magtubu to Emen dô a men.

²⁵Bay na hali nañ geré wo Kelma, menba, ôbi uwôl béré men, geliñ biñé nañ geréri kwôlo Jêsu nañ yi derê niñba, na batêm to Ja a ôbi ré hôn mera.

²⁶Ôbi dô kwôlê nañ ibiyare bô iyéy dapare a niñba, kiriña si Prisil nañ Akilas toy kwôlo ôbi dô hen iyôn menba, bay biri ô nañ ci añ gili geré wo Emen damañ a nañ geréri.

²⁷Menba, ôbi genge dîré erê bô emê Akay a, bay ayê bôô dôbri ibiyare bôri a, añ bay li magtubu biñ bay ayê bôô ka Kworênt a bi bay ré biri yirji a dô. Kiriña ôbi ô bij menba, nañ bô derê wo Emen na, ôbi li nañ bay ayê bôô damañ.

²⁸Wôsa ôbi kôl kwôlê nañ ibiyare tu wolé kañiñ kwôlo Jubnê men, geliñ nañ magtubu to Emen mega wo Jêsu ré na Mési kwo Emen dôri hen.

Jé lê bay jé 19

Pol sa bij Epês a

¹Kiriña Apolôs baa Kworênt a tô na, Pol waya si bô emê wo Asi sa iyére to keram yi ya hen añ sa bij Epês a. Ôbi uwôn bay ayê bôô ka pônî kiriñ bay ka hen.

²Añ ôbi engeriji iyôn ba: «Kiriña na kena bij bônge sa Jêsu hen na, na ken uwôn Tunu top hendi bô bôre ba?» Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Kwôli Tunu top hendi bô bôre kôba, nini toy ré.»

³Pol engeriji iyôn ba: «Batêm to yôn a bay ré lénge ba?» Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Na batêm to Ja na uwôl bérére hen.»

⁴Menba, ôbi kôl iyôn ba: «Ja na liñ biñé ka Israyêl batêm to gel wo bay ré déñ tô têriñ toji añ, añ ôbi na kôlji bi bay ré bi bôri sa kwo ré era cêgeri a hen, ôbi a na Jêsu.»

⁵Kiriņa bay toy kwôlê wori bi wo hen iyôn menba, bay bi bay liji batêm nañ hini Kelma Jésus.

⁶Pol uwôl kôbri sarji a menba, bay uwôn Tunu toñ hendi bô bôre añ bay iyêl kibi yê wo dañgi men, bay uwôl béré kwôlo Emen biji hen a men.

⁷Bijé bay ka hen kêm na môj kibi wôô.

Pol dô kwôlê a Epês a

⁸Pol ô bô iyéy dañare a añ dô kwôlê kwôy kwôy li geserê subu, ôbi dôriñ bijé kwôli emê iyére to Emen nañ ibiyare bi ðiré biyêji.

⁹Ka pôni bôrji deñgel añ kañ kwôli bi wo hen tu bijé añ kôlji kwôlo habiñ gengiñ sa geré wo Kelma hen, menba, Pol dô yiri yirji a añ dô bay ayê bôô ôriñ wolé, añ nañ wulê wulê ôbi dôrji kwôlê bô iyéy gelé are to Tiranôs a.

¹⁰Ôbi gilji are bay ka hen iyôn kwôy li elê wôô añ li wo bijé ka sa iyé Asi a Jubnê ré, Grêknê ré kêm toyji kwôlo Kelma.

¹¹Añ Emen bij Pol li giñê wo ðê kirij.

¹²Añ na hen iyôn a bijé ré pô kibi bargay ka hebe yiri hen ô hebij yi bay ômpare, menba, bay berare men, ka tunu to habiñ si añ bôrji a men.

¹³⁻¹⁴Jubnê ka pôni dagiñ tunu to habiñ bô bay ômpare a ôriñ si na si na. Perê Jubnê bay ka hen na, na kam dami wo damné kañ bay bê kwôbe woñ Jub wo bay uwôgeri Sébéba ka jurgem hen. Añ bay kôba, gey uwôgê hini Kelma Jésus sa bijé ka ôriñ nañ tunu to habiñ bôrji a hen añ bi hende ré séñ, menba, bay kôliñ tunu to habiñ hende to hen iyôn ba: «En ay tôn béñge nañ hini Jésus wo Pol uwôl béré kwôlê wori hen bi kené si añ.»

¹⁵Menba, tunu to habiñ hende to hen uwôlji sara iyôn ba: «En hôn Jésus men, en toy kwôli Pol a men. Niñba, kenbay ba, kena si i men ba?»

¹⁶Menba, gawra wo tunu to habiñ yi bôri a bi wo hen kuriñ sarji a añ basirêji gôliñ, añ bay tôriñ kôbri a añ bay séñ iyére tori a ge tôrji señge men, nañ iyare yirji a men.

¹⁷Bijé ka Epês a kêm Jubnê ré, Grêknê ré toy kwôlê bi wo hen, añ bay kêm harê liji añ bay bi kwôlê damañ sa hini Kelma Jésus.

¹⁸Añ kwônê bijé ka ay bôrji hen era sa dô tô jé lêreji wo habiñ bi wo hen ta tu wolé.

¹⁹Bijé kwône ka na li añañ beli hen na, erañ nañ magtubu toji toñ beli hende to hen, añ uwoyré añ tu bijé. Magtubu toji hende to hen larirji kêm na, ré erê selé sak tôre bay.

20Na iyôn a, kwôlo Kelma ré ô tumô tumô nañ néé wori men, gel néé wori bi wo hen a men.

Kwôlê yi Epês a aṅ Pol ô ta

21Cêgi are bay ka kêmen menba, Tunu top hendi bô bôrê dô tumô Pol aṅ ôbi genge ñiré sé si Maséduwan nañ Akay aṅ erê Jérusalêm a. Ôbi kôl iyôn ba: «Hena ené bij yeṅ na, na erê Rôm a men.»

22Ôbi jé si Timoté nañ Erast megêri bay jé Maséduwan a aṅ ôbi ba, wôl sem bô emê wo Asi a.

23Wulê bi wo hen na, kwôlê wo dami yi Epês a wô sa geré wo Kelma.

24Sa hende to hen na, gawra wo pônî bay uwôgeri Démétriyus, na ôbi igé lari, ôbi ay lari aṅ ige are gelij nañ iyéy kamrê kañ Artémis hen aṅ bay kel, aṅ ôbi nañ bay jé kari uwôñij are damaṅ kini jé woji bi wo hen a.

25Ôbi day bay jé kari nañ megêri bay igé lari aṅ kôlji iyôn ba: «Megên, ken hôn, na jé wona bi wo hen a béna derê hen.

26Ken gel men, toy a men, aṅga gawra woñ Pol bi wo hen li hen. Ôbi kôl mega wo emen wo kôbi gawra a ré lê hen na, ré na emen woñ tiri ré. Aṅ ôbi bôy bijé kwône, na Epês a pôn mera ré, nijba, bô emê wo Asi a kêmen.

27Aṅ kwôlê wori bi wo hen a lê aṅ jé wona a mênij men, hini emê wo iyéy emen wo dami woñ Artémis hen kôba a mênij a men. Aṅ emen bi wo bijé ka bô emê wo Asi a nañ sa terare a na kêmen tebe hen na, dampare tori a napê sari a.»

28Kiriṅa bay toy hen iyôn menba, bôrji tarji aṅ bay ka gura kôl iyôn ba: «Artémis emen wo Epês a na kwo dami.»

29Lê woji bi wo hen ay kirij derô ira aṅ bay pô si Gayus nañ Aristark ka Maséduwan megê Pol kañ bay biri ôrij kergare hen ôrij nañ ci tu wolé.

30Pol gey ñiré erê upé kwônê bijé tu wolé nijba, bay ayê bô jôri.

31Miljêri ka damné ka Asi ka pônî kôba, kôli ôbi ré ô tu wolé ré.

32Heragê wo dami ôm tu wolé aṅ i i ba ka gura wori wori, li aṅ kini dapare a hen na, kwônî hôn na ba, wô mi a bay ré daṅ ba, ré kwôy.

33Perê kwônê bijé bay ka hen na, ka pônî dôrij Alêksander woñ Jub wo bay ayri ñi tumô hen sa tê kwôlê bi wo hen, ôbi li kôbri bi bay ré wôm tôn aṅ ñiré dôrij kwôlê jôrij sa si Gayus nañ Aristark.

34Nijba, kiriṅa bay hôn wo ôbi ré na Jub hen iyôn menba, bay ka gura kibriji pôn kwôy li tare wô kôl iyôn ba: «Artémis emen wo Epês a na kwo dami, Artémis emen wo Epês a na kwo dami.»

³⁵Menba, dami wo pôni woŋ ôbi emê sa iyére biji bay wôm tòn aŋ kôlji iyôn ba: «Gawrê ka Epês, bijné kêm hôn wo sa iyé Epês ré na sa iyére to iyéy emen Artémis naŋ aŋga gelij naŋ ci ka kurij ta hen.

³⁶Kwôni wo a narê ba, naŋ, iyôn na, wômênge tòn dîba, ken li are mega kené erem kwôlê ré iyôn né.

³⁷Gawrê ka ken eraŋ naŋ ci nà ná, bay li ani kani ka habij iyéy kamrê a ré men, bay uwôge hini kamrê wo habij wôni ré a men.

³⁸Hena Démétriyus naŋ bay jé kari ré ôrij naŋ kwôlê wôni naŋ kwôni na, wulê woŋ jerê kwôlê ya men, kilmé nà ya men, bi bay uwôgij yirji tumôri a.

³⁹Men, hena kwôlê wôni wo daŋgi ré ya ba, naa janê tumô bay jerê kwôlê ka bay tôrji dî naŋ geréri hen.

⁴⁰Nana bô dô ré ba, bay a ulêna kwôlê sarna mega wo nana na bay mène kirij wô sa daŋare tona to kemnên, wôsa ani ka li aŋa nana daŋ na ba, naŋ, men, naa nême derê tô daŋare hende to hen ré a men.» Kirija ôbi kôl hen iyôn menba, ôbi bij bijné bur haji nij.

Jé lê bay jé 20

Pol bul hô Maséduwan a men, Grês a men

¹Kirija tô kwôlê bi wo hen jôrij nij menba, Pol day bay ayê bôô aŋ dôbji ibiyare bôrji a. Men liji dosé aŋ bu geré wô erê Maséduwan a.

²Kirija ôbi ô naŋ kirij kirij sa iyé Maséduwan a dôrij bay ayê bôô kwôlê kwône dôbji ibiyare bôrji a, menba, ôbi ô Grês a.

³Aŋ ôbi li geserê subu ya. Kirija ôbi da ayê bato wô erê Siri a menba, ôbi toy wo Jubnê ré way kwôli liri habrê hen ya, menba, ôbi genge herê si Maséduwan.

⁴Bijné ka biri tô kergare tori hende to hen a na: Sopatêr kema Pirus wo Béré a men, Aristark naŋ Sékôndus ka Tésalonik men, Gayus wo Dêrb naŋ Timoté men, Tikik naŋ Tropim ka bô emê wo Asi a men.

⁵Bijné bay ka kêm hen na, ôrji tumô ô geméni Trowas a.

⁶Nibay ba, nini hena Pilip cêgi geserê wo mapa wo wubere dîj ya ré hen menba, nini li wulê bay geré dema niné bij upéji Trowas a tô, aŋ nini li wulê jurgem ya.

Gerjé kergare to Pol ô Trowas a

⁷Naŋ sa demas perare menba, nini daŋ kibi emê wo Kelma aŋ Pol kiya da erê ta nij menba, ôbi iyêl naŋ bay ayê bôô kwôy sa kirij jal.

⁸Bô iyére to ta to nini daŋ ya hen na, lampa kwône berare kirij ya.

⁹Kema mana wo pônî bay uwôgeri Etik mô đâ nañ tu pinêter menba, yi kum kañ đôre wôsa Pol dô kwôlê cêgeri kelañ. Kum ayri añ ôbi kuriñ ta bô iyére to subi to ta añ bay ca ayêri ta menba, ôbi ma.

¹⁰Pol herbo añ era lew sa denge gili añ sa ayri kôbri a añ kôl iyôn ba: «Sunénge ré! ôbi baa geñ baa ya.»

¹¹Menba, Pol hô đay hôriñ bô ira ta, añ ô merê kibi gwoy emê to Kelma menba, bay hô iyêl kwôy wo tare siñ menba, ôbi ô ta hari niñ.

¹²Kema mana bi wo hen, gôl añ bay ayri ôriñ iñ añ na yi derê wo dami.

Pol hena Trowas ô Milé

¹³Nibay nini đay bato ôriñ Asôs a tumô. Na ya hen a Pol ré sa đayê nañ ni. Na hen iyôn a, ôbi ré genge, wôsa ôbi gey điré erê nañ têri.

¹⁴Kiriña ôbi sa biñ upéni Asôs a menba, bay dañ nañ ni añ nini ô Mitilên a.

¹⁵Kiriñ bay ka hen na, kiriña kiriñ wôl menba, nini ô kwôy đâ nañ Kiyo, añ đañ to hen menba, nini sa biñ Samôs a añ wulê pôn cêgê menba, nini sa biñ Milé.

¹⁶Pol genge điré đebé tôn a Epês a ré, wôsa ma điré đebé sem bô emê wo Asi. Wôsa ôbi mase hena ré iyeñ ba, điré biñ Jérusalêm a tumô Pantékwôt.

Pol liñ surñê ka Epês a dosé Milé a

¹⁷Pol jé uwôgê surñê ka bay ayê bôô ka Epês a Milé a.

¹⁸Kiriña bay sa biñ upéri menba, ôbi kôlji iyôn ba: «Ken hôn hal wupê nañ ken wulê kêm wo na en môriñ perêrñge a kiriña na en sañ bô emê wo Asi a hen.

¹⁹En li jé biñ Kelma nañ uwôyrê yi ré men, nañ cémé tun a men, perê wayê wo Jubnê way kwôlen wô gelen gusiñ hen a men.

²⁰Ani kani ka dôri ka ré lê nañ ken ka en uwôbe sarji tôn ba, nañ, en uwôl béré are kêm men, en gelénge are tu wolé men, bô iyére tonje a men.

²¹Añgañ gelé kapê na, na wo Jubnê nañ biñé ka iyére to đañgi a ré ré bul upé Emen men, ré bi bôrji sa Kelma wona Jésu a men.

²²Haw hen, Tunu búren erenñ bi ené ô Jérusalêm a, aña a lèn ya hen kôba, en hôn né tô.

²³Niñba, aña pôn ka en hôn na, nañ sa iyére iyére to en ôriñ hen na, Tunu top hendi bô bôrê gelen wo ené yé dañgay men, ené geliñ gusiñ damañ a men.

²⁴Niñba, en bô yen mega ani ré iyôn, derêri ba, na wo ené bu iyêre deriñ kibi jé wo Kelma Jésu bèn kôben a hen. Ôbi a na ulê béré Kwôlo Dôri wo gengiñ sa bô derê wo Emen hen.»

- ²⁵«Na en mô perêrnge a na kê m uwô l béré kwô li emê iyére to Emen a n haw hen, en hôn kwô ni pôn iyôn perêrnge a hen a gelé tun né nij yô d.
- ²⁶Na ô bi á, ené kelênge kemnên wa n a ta hen, hena kwô ni pôn perêrnge a ré ge kay ba, na kwô lê wupê nô bi ré nij.
- ²⁷Wô sa na en uwô lênge béré a n ga Emen na genge hen kê m dî ba, na en uwô bênge sarji tô n né.
- ²⁸Gemênge yer nge dô men, ken gem gamgê kê m ka Tunu top hendi bô bô rê bênge ken yi bay gemérji hen men, berênge sa bay ayê bô ô ka Emen uwonji na n kwô bri kemari wori hen a men.
- ²⁹En hôn wo cê gen wo na ô ri n ta hen na, gawrê ka gelij mô n henjê iyôn hen, a tô bê yirji perêrnge a a n gamgê kô ba, bay a dî ji ré.
- ³⁰Perêrnge a hen kô ba, bî jé ka pô ni a kelê kwô lê wô n benare a n wô terê bay ayê bô ô bê a tô rji a.
- ³¹Dênge tu melênê sa yer nge a. Ken hôn, elê subu wo na en li perêrnge a hen na, yoyre na n tu tare en halênge pôn pôn, a n kirij ka pô ni a na n cémé tun a.»
- ³²«A n haw hen na, en bênge kô bi Emen a men, na n kwô lê wori wô n bô derê hen. Ô bi ô ri n na n néé wo ka dè bi n tô ayê bô ô wô nge a men, kwô n bênge a n ga dô ri kê m ka ô bi gem wô bî j bî jé ka na kari hen men.
- ³³En li tu bô riyare sa gursu to kwô ni a ré men, sa lô r wo kwô ni a ré men, sa bargay ka kwô ni a ré a men.
- ³⁴Ken bay ken hôn ené li jé na n kô ben wupê a na niné uwô nji n a n ga ré li na n ni nibay na n megên.
- ³⁵Kirija en li jé dama n hen iyôn na, en gelênge na gelé, wô sa na hen iyôn a, kené lê na n bay nimré men, ermij sa kwô lo Kelma Jé su na n yiri na kô l kô l iyôn ba: «Kwô ni wo bi na, li yi derê gô lij kwô ni wo uwô n.» »
- ³⁶Kirija ô bi kô l kwô lê bi wo hen iyôn kô nij menba, ô bi cubu gubarji tô n na n ci kê m a n uwô l Emen.
- ³⁷Bay kê m herij tô Pol a na n sômê men, bî ri a kabrê rji a a men wô liri dosé top erê ta.
- ³⁸Tirji li na wô sa kwô lo ô bi kô l iyôn ba: «Bay ré gelé tiri ré nij hen.» A n bay bî ri kwô y ô ri n kibi bato a.

Jé lê bay jé 21

Pol ô Jérusalêm a

- ¹Kiriņa nini dji aņ niņ menba, nini ay bato aņ hergiņ sarni si Kôs a, aņ nini wôl ya. Kiriņa kirij wôl menba, nini ô Rôd a aņ nini wôl ya. Aņ nini hena Rôd a ô Patara.
- ²Kirij bay ka hen na, nini uwôņ bato to ta erê Pinisi a menba, nini đay ô.
- ³Kiriņa nini gel sa Sipre ba đa menba, nini đere aņ sa kôbi maa aņ nini ô si Siri, aņ nini herbe Tir a, wôsa bay ca terê aņa bô bato hen tôņ.
- ⁴Nini li sa jurgem ya hende to hen, wôsa nini uwôņ bay ayê bôô ya. Menba, Tunu kôlji bay ré kôliņ Pol ré ô Jérusalêm a ré.
- ⁵Kiriņa wulê woni kô niņ menba, nini ô wô đayê bato wô erê kergare toni menba, bay kêm bêni naņ yéberji men naņ kamniđi dé kibi kalmê a naņ iyére. Kirij bay ka hen na, nini cubu gubarni tôņ kibi cér a aņ nini uwôl Emen.
- ⁶Aņ kiriņa nini liņ dosé kô niņ menba, nini đay bô bato a menba, bay hô iņ haji niņ.
- ⁷Kiriņa nini hena Tir a sa biņ Tolémé menba, nini ô beré kôbi bay ayê bôô ka ya hen aņ nini wôl naņ ci.
- ⁸Kirij wôl menba, nini hena ya hen ô Sésaré aņ nini ô wulê iyé Pilip woņ ôbi ulê béré wo pôni perê ka jurgem ka bay na tôrji Jérusalêm a hen.
- ⁹Kamni kaņ kalmê pôrbu na bay kôliņ biņé kwôlo Emen yêge sari biđi hen men.
- ¹⁰Kiriņa nini li wulê kwône hen iyôņ menba, ôbi kibi Emen wo bay uwôgeri Agabus hen hena Judé sa.
- ¹¹Ôbi era sa unéni aņ ay ariņ wo Pol hariņ tô bôri hen, hariņ kôbri wori naņ têri tori aņ kôl iyôņ ba: «Kwôlo Tunu toņ hendi bô bôre kôl iyôņ ba: «Ôbi iyéy ariņ woņ harê tô bôô bi wo hen na, gel, na hen iyôņ a, Jubê ré biri harê Jérusalêm a aņ biņ biņé ka sa iyére to đaņgi a.»»
- ¹²Kiriņa nini toy hen iyôņ menba, nibay naņ bay ayê bôô ka Sésaré nini mase Pol ré ô Jérusalêm a ré.
- ¹³Niņba, ôbi ulêni sara iyôņ ba: «Wô mi a kené sômnê men, wô mi a kené woge wô té deņgôn men, hen iyôņ ba? Na yé đaņgay a mera ré niņba, na temare hende kôba, na ma Jérusalêm a wô sa hini Kelma Jêsu.»
- ¹⁴Mega wo nini nêni biyêri ré hen iyôņ menba, nini uwôli dôriņ dôriņ ré niņ, aņ nini kôl iyôņ ba: «Bi Kelma li bô geyé wori.»
- ¹⁵Kiriņa wulê woni nêni hen iyôņ menba, nini naņ yerni aņ nini ô wô erê Jérusalêm a,

¹⁶bay ayê bôô ka Sésaré bêni aŋ bay ôriŋ naŋ ni iyé gawra wo bay uwôgeri Nasôn wo niŋa erê yé iyére tori a hen, ôbi na kwôni wo Sipre hen, ôbi na ôbi ayê bôô ca yeŋ.

Pol ô gelé surŋê ka églis to Jérusalêm

¹⁷Kiriŋa nini sa biŋ Jérusalêm a na, bay ayê bôô beréni yirji a naŋ yi derê.

¹⁸Kiriŋ wôl menba, nini ô naŋ Pol iyé Jak a aŋ surŋê ka églis kêm kôba ya men.

¹⁹Pol liji dosé menba, dôrji kwôli are kêm ka Emen né li naŋ geré wori sa iyé biŋé ka na Jubŋê ré a hen.

²⁰Si Jak naŋ surŋê toy kwôlo Pol dôrji hen iyôŋ menba, bay heram Emen aŋ kôli iyôŋ ba: «Yênini, ju gel Jubŋê kwône ay bôrji men bay kêm dî yirji damaŋ baa yi tôô to Moyis a baa ya tô.

²¹Men, bay kôlji kwôli aŋgaŋ gelé ka jeré geliŋ Jubŋê ka mô perê biŋé ka sa iyére to daŋgi a hen, bi bay ré déŋ tôô to Moyis men, jeré kôlji bay ré waliŋ kamniji keŋ ré men, bay ré li hara wo Jubŋê ré a men.

²²Na lêŋge iyeŋ niŋ ba? Wôsa bay a toyé wo jeré sa hen ya.

²³Li aŋga niŋa kôlem hen. Perêrni a na biŋé pôrbu ka na ay tôrji biŋ Emen nà ya.

²⁴Pôrji naŋ ju, ju ôriŋ lôriŋ yem naŋ ci mega wo hara wona gey hen iyôŋ men, ju têbe are kêm ka bay liŋ sarga hen aŋ bi bay dilji sarji. Aŋ kiriŋa biŋé gel hen iyôŋ menba, bay a kelê kwôlo bay na ré kôlji gengiŋ sam hen na, ré na kwôlê woŋ benare déŋ iyôŋ, wôsa jôbi kôba, jeré li tôô baa ya men.

²⁵Biŋé ka sa iyére to daŋgi a ka ay bôrji hen na, nini li magtubu ayiŋ tôô kôlji iyôŋ ba: «Bay ré ôm tanare to bay tibij kamrê hen né men, kwôbe ré men, tanare to kwôbrere biŋ tôŋ né hen né men, bay ré yiŋ yipare toŋ têriŋ ré a men.» »

²⁶Kiriŋ wôl menba, Pol pô biŋé bay ka hen ôriŋ aŋ lôriŋ yiri naŋ ci men, ôbi ô iyéy Emen a wô jerê sa to kiriŋa lôŋê yi ré kô niŋ ba, dîré bê kwôbe wô sarji pôn pôn.

Bay bu Pol derô haba wo iyéy Emen a

²⁷Kiriŋa wulê wo jurgem hen da kerê niŋ menba, Jubŋê ka hena bô emê wo Asi sa hen, geliŋ Pol iyéy Emen a menba, gwôsiji biŋé kêm aŋ bay biri.

²⁸Aŋ bay ka gura kôl iyôŋ ba: «Kam Israyêl, néniŋge men, gel gawra woŋ ôbi erê naŋ kiriŋ kiriŋ kôliŋ biŋé kêm kwôlo habiŋ gengiŋ sa kam Israyêl men, sa tôô to Moyis men, sa iyéy Emen a men hen. Aŋ haw hen ôbi hô eraŋ naŋ biŋé ka na Jubŋê ré hen derô haba wo iyéy Emen a wô mênij kiriŋ ka yi naŋ jeŋgêrji bay ka hen sôŋ.»

²⁹Bay kôl hen iyôŋ, wôsa bay gel Tropim wo Epês a derô ira naŋ dî menba, bay erem yaŋ ba ôbi ré ôriŋ naŋ dî derô haba wo iyéy Emen a.

³⁰Aṅ lê woji bi wo hen ay bɪné kêm derô ira aṅ bay dayriṅ naṅ kwônêrji. Bay ɓu Pol siṅ nô derô haba wo iyéy Emen a aṅ bay legeré kibi geré ta lew lew.

³¹Kiriṅ bay ka hen na, bay gey ciré deréri menba, kwôli era sa kuriṅ ma dami wo asgarṅê mega are ré li are bô Jérusalêm a kêm.

³²Menba, ôbi day asgarṅê naṅ bay sarji ôriṅ lew kwôli bɪné bay ka hen, kiriṅa bay gel asgarṅê naṅ damné kaji bay ka hen iyôn menba, bay dī sê Pol ba.

³³Dami wo asgarṅê bay ka hen era sa bi bay ɓiri aṅ kôlji bay ré harê kôbri naṅ gaṅgi musure wôô, aṅ engere ôbi ré na i ba? Men, ré na mi a ôbi ré li ba a men.

³⁴Niṅba, bɪné bay ka kêm hen na, ka pôni kaa gura kôl na iyôn men, ka pôni kaa gura kôl na iyôn men, aṅ dami wo asgarṅê nêṁ toyé kwôlê wôni dêrêrê henê ré, menba, ôbi bi bay ôriṅ naṅ Pol galay a.

³⁵Kiriṅa bay eraṅ naṅ dī ɗa kibi ira menba, asgarṅê ayri ta wôsa bô bɪné tarji damaṅ.

³⁶Bɪné kêm era tôri a aṅ ka gura kôl iyôn ba: «Diiri, diiri.»

Pol dô kwôlê jôriṅ sari

³⁷Kiriṅa bay ca siṅ naṅ dī bô galay a menba, Pol kôliṅ dami wo asgarṅê iyôn ba: «En gey kôlem kwôlê pôn.» Menba, dami wo asgarṅê na engere iyôn ba: «Ju hôn kelê kibi grêk men ba?»

³⁸Iyôn ba, jôbi a na Ejipt, wo na gwôse bɪné aṅ na geriṅ naṅ ka pôni dubu pôrbu derô gwôlê hen ba?»

³⁹Menba, Pol kôli iyôn ba: «Ena ôbi ré. Nôbi ena Jub wo Tars bô emê wo Silisi a, ena kema iyére to dami, en uwôlen ɗén na iyêliṅ bɪné kwôlê.»

⁴⁰Ôbi ɗiri aṅ Pol hena ɗebu ta aṅ liṅ bɪné kôbri. Né kiriṅ wôm sidiṅ menba, ôbi kôlji kwôlê naṅ kibi yê Jubnê kôl iyôn ba:

Jé lê bay jé 22

¹«Yênên naṅ balên, toyéṅge kwôlo na deréṅge wô jôriṅ san hen.»

²Né kiriṅ hô wôm sidiṅ a kiriṅa bay toy wo Pol iyêliṅ naṅ kibi yê wo Jubnê hen.

³Ôbi kôlji iyôn ba: «Ena Jub wo bay yên Tars a bô emê wo Silisi a. Niṅba, en li manare na Jérusalêm a na men, ôbi gelenare are na Gamaliyêl men. Ôbi gelen are ka gengiṅ sa tôô to môpêrna kwôy yôd. Na en ay yen bɪṅ Emen môṅ wo kenbay kêm kemnêṅ ken liṅ hen iyôn men,

⁴en geliṅ tu bɪné ka ay geré wo Kelma hen, gusiṅ men, ka pôni uwôn temare a men, en bi bay pô impê ré yébé ré bay harê kôbriṅ naṅ musure aṅ biji daṅgay a men.

⁵Dami wo damné kap bay bê kwôbe nap surjê kêm a kelênge mega wo ené kôl na tiri, wôsa na bay a na lê magtubu ben wô yênera Jubjê ka Damas a, na wô perê bay ayê bôô ka ya hen heraj nap ci Jérusalêm a wô gelji gusij.»

Pol kôl kwôli ayê bôô wori

(Jé lê bay jé 9: 1-19, 26: 12-26)

⁶«En ô ô, menba, kirija en baa da nap Damas na, tare debu dijne nij menba, kirij ka perangi ka dami hena derômaraj a sa perange kirij kwan a.

⁷En kurij tøj menba, en toy tôô kwôni kôlen iyôj ba: «Sôl, Sôl, wô mi a jeré gelen gusij hen iyôj ba?»

⁸En engere iyôj ba: «Ju na i ba, Kelma?» Menba, kwôni bi wo hen kôlen iyôj ba: «Ena Jésus wo Najarêt, na nôbi a jeré gelen gusij hen.» »

⁹«Bijé ka ô nap en hen na, bay gel kirij ka perangi bay ka hen, nijba, bay toy tôô kwôni bi wo iyêlen hen né.

¹⁰En engere iyôj ba: «Kelma, na mi a ené lê nij ba?» Menba, Kelma uwôlen sara iyôj ba: «Hena ta, ju ô Damas a, bay a gelem are kêm ka Emen ay tôri bem bi jeré li hen.»

¹¹Nijba, perangê wo kirij ré perange hen na, jôren gelé kirij aj na bay bêren hen, a beré kôben ôrij nap en Damas a.

¹²Kirij bay ka hen na, gawra wo pôni bay uwôgeri Ananias na kwôni wo tebe Emen men, bi kwôlê sa tôô tona a a men, aj Jubjê ka Damas a kêm dô kwôli dô.

¹³Ôbi era sa upen debu kwan a aj kôlen iyôj ba: «Yênen Sôl bi ju hô gel kirij hôrij.» Menba, kirij bay ka hen na, en hô gel kirij hôrij aj en gili.

¹⁴Ôbi kôlen iyôj ba: «Emen wo môjêna a dôrem bi jeré hôn bô geyé wori men, jeré gel kwôj ôbi lê anjaj derôre hen men, jeré toyij kwôlo ôbi ré kôlem nap kibri wori hen a men.

¹⁵Já yé ôbi kelê kwôli tumô gawrê kêm gengij sa anja ju gel nap tum hen men, ka ju toy nap mam hen a men.

¹⁶Wô mi a jeré hô gaanê sôj ba? Hena ta, ô ju ô lê batêm aj bi têrij tom ré pilij aj nap hini.» »

Pol dô kwôli jé wo Emen né jéri ligi bijé ka na Jubjê ré hen

¹⁷«Kirija en hera Jérusalêm a na, wulê wo pôni en uwôl Emen bô iyéy Emen a menba, pelal jôren,

¹⁸en gel Kelma aj ôbi kôlen iyôj ba: «Hena lew ju si ô aj Jérusalêm a, wôsa bay a toyé kwôlê wujê wo ju dôrji hen né.»

¹⁹En uwôli sara iyôn ba: «Kelma, bay hôn dô wo na ré na nôbi a na ré erê nap bô iyéy dapare iyéy dapare perê bijé ka bi bôrji sam a hen biji dangay an sêji a men hen.»

²⁰Men, kirija bay na duu Etiyên wojn ôbi derê kwôlem hen na, nôbi kôba, na en ya men, na en bij nap bay deréri bay ka hen men, na en gem bargay kaji a men.» »

²¹«Nijba, Kelma kôlen iyôn ba: «Ô, wôsa na jém kelaŋ upé bijé ka na Jubnê ré hen.» »

Pol kôlij dami wo asgarjê wo dîré na Rômê

²²Bijé dôbe marji toyin kwôlo Pol bi wo hen kwôy sa bij sa kwo ôbi kôl wô erê upé bijé ka sa iyére to dangi a hen menba, bay karê gura kôl iyôn ba: «Gawra wo hen iyônji hen na, bi mênij sa terare a nà aŋ! Ôbi dé bi ré gôl ré.»

²³Bay karê gura men, tô bargay kaji lêrê belgey belgey men, pôrji terare wusiré ta a men.

²⁴Menba, dami wo asgarjê bi bay ôrij nap Pol bô galay a bi bay ré ô yêmnêri aŋ enrijni kwôlê hônij tô aŋga ôbi ré li aŋa bijé ré karê gura sari a hen.

²⁵Nijba, kirija bay ca harêri aŋ bi ciré yêmnêri menba, Pol kôlij ôbi sa asgarjê wo wulê bi wo hen iyôn ba: «Ken ôrij nap tôô toŋ sê kwôni wo na Rômê wo kwôlê biri ré tô hen ba?»

²⁶Kirija ôbi toy hen iyôn menba, ôbi ô kôlij dami woji iyôn ba: «Já lê iyeŋ ba? Gawra bi wo hen na Rômê.»

²⁷Menba, dami wo asgarjê bi wo hen engere Pol iyôn ba: «Kôlen, ju na Rômê tiri a men ba?» Menba, Pol uwôli sara iyôn ba: «Ew, ena Rômê.»

²⁸Ôbi hô kôl iyôn ba: «Nôbi en têbe damaŋ dema ené yij Rômê tô.» Menba, Pol kôl iyôn ba: «Nôbi en yeŋ Rômê.»

²⁹Bijé ka ré ca engeriri kwôlê hen na, dô tôrji wolé ligi Pol a men, dami wo asgarjê bi wo hen kôba, harê liri men, kirija ôbi hôn wo Pol ré na Rômê aŋ dîré bi bay ré harêri nap ganji masure hen.

Bay ôrij nap Pol tumô dapare to surjê a

³⁰Dami wo asgarjê bi wo hen gey henê tô kwôlo Jubnê ré dij Pol sari a hen. Aŋ kirija kirij wôl menba, ôbi bi bay besere masure têri a, aŋ ay tôri bij bay sa bay bê kwôbe nap sanédrên kêm bi bay ré dap. Menba, ôbi eraŋ nap Pol sa diji tumôrji a.

Jé lê bay jé 23

¹Pol bô surjê déŋ a bô tirji a aŋ kôlji iyôn ba: «Yênên, na nap bôô pôn a ené ayij geré wo Emen bi wo hen ca yeŋ kwôy saŋ kemnêŋ hen.»

²Menba, dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe Ananiyas kôlij bay tôri ka debu ɗa kwa Pol a hen bay ré sê kibri. Menba, Pol kôli iyôŋ ba:

³«Na jôbi a Emen ré dêm tumô, gweŋ wo bôri. Ju mô na wô jeré kwôlê naŋ tôô menba, tôô hende to hen ju ɗage sare aŋa jeré kôlji bi bay ré sên hen.»

⁴Bijé ka debu ɗa kwa Pol a hen kôli iyôŋ ba: «Ju ô kwôy tiiré dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe wo Emen!»

⁵Menba, Pol uwôlji sara iyôŋ ba: «Yênên en hôn wo ré na dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe ré, wôsa lij bô magtubu a kôl iyôŋ ba: «Já tiiré ôbi sa bijé kam né.» »

⁶Pol hôn wo kwa surjê ré na Sadusijêŋê men, kwarji ré na Parisijêŋê men, na ôbi a, ôbi ré hena debu ta tumôri a aŋ kôl kaŋ a ta kôl iyôŋ ba: «Yênên, ena Parisijê, kema Parisijê, na wôsa en hôn mega bijé ka ma ré jê sé kampê hen, a kené ka jeré kwôlê san a hen.»

⁷Kirija Pol kôl hen iyôŋ menba, narijare kwôlê yi perê Sadusijêŋê naŋ Parisijêŋê menba, dapare karij kini wôô.

⁸Wôsa Sadusijêŋê kôl iyôŋ ba, bijé ka ma ré jê sé kampê ré men, mana wo derômaraj a ré naŋ men, tunu to habij kôba, ré naŋ a men. Nijba, Parisijêŋê ba kôl are bay ka kêmen hen ré ya men.

⁹Heragê ôm wuu menba, bay derê tô tôô to Emen ka pônî perê Parisijêŋê henaji karij maŋê naŋ nérji aŋ bay kôl iyôŋ ba: «Nini uwôŋ kwôlê wônî woŋ uwôlij kwôlê sa gawra wo na a ré. Na tunu tôni réba, na mana wo derômaraj a a kôli kwôlê bi wo hen kôba nana hôn né.»

¹⁰Bay narij kwôlê uwoy tumô tumô menba, dami wo asgarjê hare wô wo bay ma ré yêgerê Pol derôre a menba, kôlij asgarjê ré ô perêri a hen ré dera Pol heraj naŋ ɗi bô galay a.

¹¹Derô yoyre menba, Kelma si sa Pol a aŋ kôli iyôŋ ba: «Bu yem ibiyare, ju dera kwôlen Jérusalêm a nij, aŋ baa wo Rôm a kôba, já derê kwôlen hen iyôŋ men.»

Jubjê ge sa Pol ta ta

¹²Kirija kirij wôl naŋ tô kirij menba, Jubjê gerji sa Pol ta ta aŋ dusu yirji kôl iyôŋ ba, ciré emê ani ré men, yê ani ré men, kwôy wo ciré derij Pol.

¹³Bijé ka way kwôli Pol hen na, bay ɗê tôre pôrbu.

¹⁴Bay ô upé bay sa bay bê kwôbe naŋ surjê aŋ kôlji iyôŋ ba: «Nini dusu yirni niné emê ani ré kwôy wo niné derij Pol iyôŋ iyôŋ.»

¹⁵Kenbay naŋ surjê kêmen ken ô kôlij dami wo asgarjê ré eraŋ naŋ Pol béŋge bi kené hô kebê kwôli gelé sôŋ, aŋ nibay ba, nija panê yirni aŋ kirija bay eraŋ naŋ ɗi menba, nija deréri geré.»

- 16**Menba, kuna Pol wopj kema yêri toy kwôlê bi wo hen iyôn menba, ô bô galay a ô kôli ta.
- 17**Menba, Pol jé uwôgê ôbi sa asgarjê wo pôni aŋ kôli iyôn ba: «Ôrij nâj kema mana wo hen ligi dami wongje a ôbi ôrij nâj kwôlê pôn ya ða kôli.»
- 18**Ôbi sa asgarjê bi wo hen ôrij nâj ði bij dami woji aŋ kôli iyôn ba: «Pol wopj ðaŋgay hen, a kelê ené eraŋ nâj kema mana wo nà bem wôsa ôbi ré ôrij nâj kwôlê pôn ya wô kôlem.»
- 19**Dami wo asgarjê bi wo hen bu kôbi kema bi wo hen ôrij nâj ði wolé engereri iyôn ba: «Na kwôli mi a jeré gey kôlen ba?»
- 20**Menba, ôbi uwôli sara iyôn ba: «Jubjê way bi ciré era sa kôlem jeré bi Pol kiya ré ô tumô sanédrên a mega ciré erê kebê tô kwôli gelé sôn iyôn.»
- 21**Nijba, ju bi bôm sa kwôlê woji a ré wôsa bijé ðê tôre pôrbu perêrji a uwôbê tô geré gemni, wôsa bay dusu yirji ciré emê ani ré men, yê ani ré men, kwôy wo ciré derijni, bay bu sa têrji kô nij aŋ bay gem na toyé kwôlê wom mera.»
- 22**Dami wo asgarjê bi wo hen ði kema mana bi wo ô aŋ kôli iyôn ba: «Kwôlo ré kôli hen na, kwo ré kôlij kwôni wo ðaŋgi ré pa pa.»

Bay jén nâj Pol Sésaré bij ôbi emê sa iyére Pélis

- 23**Menba, dami wo asgarjê na uwôga bay sa asgarjê wôô aŋ kôlji iyôn ba: «Beréŋge sa têrŋge nâj asgarjê arew wôô men, asgarjê kaŋ bay yêndê tôre jurgem men, bay jebé tôrŋge kaŋ bay dargaw hen arew wôô a men aŋ ka erê Sésaré yoyre hende to hen kirija bijé ô yé tôn tôn hen.
- 24**Wogéŋge yêndê ken bij Pol aŋ ken ôrij nâj ði nâj derêri ô bij Pélis ôbi emê sa iyére.»
- 25**Ôbi li magtubu biji kôbri a kôl iyôn ba:
- 26**«Klodiyus Lisiyas, a lê magtubu hende to hen bij dami wupê ôbi emê sa iyére Pélis, en lêm dosé!
- 27**Jubjê bu gawra wo en jén bem hen aŋ bay gey diri menba, en ôrij nâj asgarjê dema ené derari kôbriji a wôsa en toy wo ôbi ré na Rômê.
- 28**En gey ené henê tô kwôlo bay ðiri sari a hen menba, en bi bay ôrij nâj ði tumô sanédrên a.
- 29**Menba, gel mega kwôlo bay ðiri sari a hen na, gengij na, sa naripay kwôlo gengij sa tôô toji aŋ kwôlê wôni wo nêmen deréri lay, yé ðaŋgay lay ba, nâj.
- 30**Kirija en toy mega wo bay ré bu sa têrji ciré deréri, na ôbi a, ené jén nâj ði bem aŋ na kôlij bay ðéri kwôlê sari a bay ka hen ré ô kaŋgêri tumôm a.»

³¹Asgarjê bi kwôlê sa tôô to dami woji ré ay biji hen, aŋ bay ôriŋ naŋ Pol yoyre hende to hen kwôy Antipatris a.

³²Kiriŋa kiriŋ wôl menba, asgarjê ka naŋ têrji hen bilji hô galay a aŋ ðiji bay yêndê a ôriŋ naŋ Pol.

³³Kiriŋa bay ô bijŋ Sésaré a menba, asgarjê kaŋ bay yêndê bijŋ kelma Pélis magtubu hende to hen men, bay dôbri Pol kôbri a men.

³⁴Ôbi dêŋse magtubu hende to hen aŋ eŋgeriŋ Pol iyôŋ ba: «Kwo ré na gawra wo bô emê wo yôŋ ba?» Menba, kiriŋa bay kôli ôbi ré na kwôni wo Silisi a,

³⁵menba, ôbi kôli iyôŋ ba: «Kiriŋa kamaŋ ka ðém kwôlê sam a hen a saji pa dema ené eŋgerem kwôlê tô.» Aŋ ôbi ay tôô bi bay ré ôriŋ naŋ ði ô geméri iyére to Hérôd na ði hen.

Jé lê bay jé 24

Jubŋê ðiŋ Pol kwôlê sari a

¹Wulê bay cêgê menba, Ananiyas dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe naŋ surjê ka pôni saji Sésaré naŋ gawra wo bay uwôgeri Têrtulus woŋ ôbi iré kwôlê woji, bay ô wô kaŋgê Pol kibi Pélis ôbi emê sa iyére.

²Pélis jé uwôga Pol aŋ Têrtulus uwôli kwôlê sari a kôl iyôŋ ba: «Dami wupê Pélis, na wô sa kem jôbi aŋa niné môriŋ naŋ bô jalê hen men, na sa kibi tu melênê wom aŋa kiriŋ ré paŋiŋ wô derê wo sa iyére hende to hen.

³Na kibi kelanêrem jôbi dami wupê Pélis aŋa niné uwôriŋ are kêŋ kwôy kwôy naŋ kiriŋ kiriŋ hen, nini lêŋ dosé.

⁴Bi ené jebam ré na, na kelê kwôlê ðêj iyôŋ mera, na ôbi a, ené uwôlem dôbê mam ju toyiŋ kwôlo niŋa kôlem hen.

⁵Nini bô mega gawra bi wo hen na, ré na ôbi mênê kiriŋ wo habiŋ men, ôbi cube tu Jubŋê ka sa terare a nà kêŋ men, ôbi a na ôbi sa ðijé ka bay uwôgeji Najarêtjê hen men.

⁶Ôbi woge ðiré mênê iyéy Emen aŋa niné ðiri. [Nini gey niné jerê kwôlê sari a naŋ tôô toni,

⁷niŋba, dami wo asgarjê Lisiyas era sa dôri kôbrini a naŋ néé,

⁸aŋ kôliŋ bay ðéri kwôlê sari a bay ka hen ré era sa kaŋni tumôm a.] Hena jeré eŋgeriri kwôlê na, kwôlo ôbi a uwôlem sara hen na, já kelê kwôlo niné kôl hen na, ré na tiri mera.»

⁹Jubŋê kêŋ kôl iyôŋ ba: «Kwôlo Têrtulus ré kôl hen na, ré na tiri.»

Pol dô kwôlê jôriŋ sari

- 10** Ôbi emê sa iyére lij Pol kôbri ré iyêl menba, ôbi uwôli sara kôl iyôn ba: «En hôn wo jeré na ôbi jerê kwôlê bô iyére tona ca yeŋ elê kwône aŋ na naŋ bôô pôn a ené iyêlê kwôlê tumôm a jôriŋ san hen.
- 11** Jôbi ju enġere ju gel, li wulê môj kibi wôô ré tô wo en ô Jérusalêm a wô tibé Emen.
- 12** Aŋ kwôni gelen en iyêl naŋ kwôni derô haba wo iyéy Emen a ré men, en gwôse biŋé iyéy daŋare a ré men, kirij ka daŋgi a derô ira ré a men.
- 13** Biŋé bay ka hen bay nêŋ derê tô kwôlo bay déŋ san a haw hen né.
- 14** Niŋba, aŋga li are a na: En hôn wo ené na mana wo Emen wo môpêrni naŋ geré wo kôrbi bi wo bay kôl ré na kwo habij hen men, en bi bôn sa kwôlo magtubu to Emen toŋ tôô a naŋ to bay kibi Emen kôl a hen a men.
- 15** En bi bôn sa Emen a aŋ bay kôba, bi bôrji sara mega wo biŋé ka li aŋgaŋ derôre naŋ kaŋ bay lê habré hen kôba, ré jêji sé kampê.
- 16** Na ôbi á, ené mase bi ené yij kwôni woŋ ôbi bôô pôn tu Emen a men, tu gawré a men hen.»
- 17** «Li elê kwône cêgen wo en hen aŋ Jérusalêm a ôriŋ a menba, en her aŋ naŋ gursu to bay berij baliyare naŋ balên hen wô biji men, wô lê sarga bij Emen a men.
- 18** Na aŋga en li bay ka bay gelen derô haba wo iyéy Emen a bay a hen. En li naŋ biŋé hara woŋ lôpê yi hen aŋ kwônê biŋé na naŋ naŋ en men, kwôni li ani kani kaŋ maŋê ré a men.
- 19** Niŋba, na Jubê ka pôn ka Asi ka upen hen, aŋ hena kwôlê wôni ré ya kôba, ré na bay a ré sa kaŋgen tumôm a dî.
- 20** Kwo kamaŋ ka dube nà ná, bi bay kôl kwôli aŋga habij ka en li li kirij na en dube tumô sanédrên a hen.
- 21** Na wô sa kwôlê pôn nêŋ wo na en kôl kaŋ a ta dëbij perêrji a hen a, bay ré uwôlij kwôlê san a. Na en kôl mega wo biŋé ka ma ré jê sé kampê, na ôbi a, ené dëbij tumôŋge a hen, a kené ka jerê kwôlê san a hen.»
- 22** Pélis hôn kwôlo gengij sa ayê bôô hen dô, aŋ ôbi jô kibi sariya na ta aŋ kôl iyôn ba: «Kirijna dami wo asgarê Lisiyas a sa dema ené jerê kwôlê woŋge bi wo hen tô.»
- 23** Ôbi kôlij ôbi sa asgarê kaŋ bay gemé Pol hen ré hôriŋ naŋ dî daŋgay a niŋba, bi bay ré li iyére naŋ dî ré men, bay ré dî bi milpêri ka ré gey ba, ré sa gili men, ré li naŋ dî a men.

Pol yi daŋgay a

²⁴Wulê sem cêgê menba, Pélis nañ tamni Drusil saji. Hende na Jub. Menba, ôbi jé uwôga Pol añ toy kwôlo ôbi kôl gengiñ sa bê bôô sa Jêsu Krist a.

²⁵Mega Pol kôl wô lê añañ derôre men, beré yi nañ jerê kwôlê wo a era hen a men, hen na, deñgô Pélis tiri añ ôbi kôli iyôñ ba: «Hô ham niñ añ hen na, ené uwôn tulumô kirijñ dê ba na hô jé uwôgam tô.»

²⁶Ôbi kôl yañ ba, Pol ma ré biri gursu aña ré jé uwôgeri kwôy kwôy wô iyêlê nañ dî hen.

²⁷Elê wôô cêgê menba, Pôrkiyus Pêstus ay kenare hôlmê Pélis. Mega wo Pélis gey bi yi Jubnê ré dôrji sari a hen iyôñ menba, ôbi dî Pol dañgay a.

Jé lê bay jé 25

Pol gey bi dîré ôriñ nañ kwôlê wori tumô kelma wo dami Sésar a

¹Pêstus sa kini ayê kenare tori a, li wulê subu menba, ôbi hena Sésaré ô Jérusalêm a.

²Añ damné kañ bay bê kwôbe Emen, nañ bay sa Jubnê ôrji ô kañgê Pol yiri a añ bay maseri damañ

³bi ôbi ré herañ nañ Pol Jérusalêm a. Ermé woji a na: bay way kwôli añ bôrji a ba, bay gey uwôbê tô geré wô deréri.

⁴Niñba, Pêstus kôlji iyôñ ba: «Pol ré yi dañgay a Sésaré a añ dôbi kôba, dîré da herê na herê ya haw hen.»

⁵Ôbi hô kôlji iyôñ ba: «Bi bay sarñge hô nañ en Sésaré añ hena gawra bi wo hen ré li ani ka habiñ ya ba, bi bay ô kañgêri!»

⁶Pêstus wôl Jérusalêm a wulê marge réba môj mera menba, bul hô Sésaré, añ kirijña kirijñ wôl menba, ôbi ô kini jerê kwôlê a añ bi bay erañ nañ Pol.

⁷Kirijña Pol sa menba, Jubnê ka hena Jérusalêm hen mééri ta añ dîri kwôlo dami dami sari a niñba, bay nê m gelé dêrêrê aña habiñ bay ka ôbi li hen né.

⁸Niñba, Pol iyêl kwôlê jôriñ sari kôl iyôñ ba: «En li ani kani ka habiñ gengiñ sa tôô to Jubnê ré men, gengiñ sa iyéy Emen ré men, gengiñ sa ôbi emê sa iyére wo dami Sésar ré a men.»

⁹Pêstus gey bi yi Jubnê ré dôrji sari a menba, ôbi kôliñ Pol iyôñ ba: «Ju gey erê Jérusalêm a bi ené ñanê kwôlê wom yeñ ba?»

¹⁰Niñba, Pol uwôli sara iyôñ ba: «En ðebu na kini jerê kwôlê wo ôbi emê iyére wo dami Sésar a na añ na na hende to hen a kwôlê ré a jôriñ san a. Mega wo ju gel hen iyôñ na, nôbi en liñ Jubnê ani kani ka habiñ ré yôd.

11Hena kwôlê wôni ré bu san lay, hena ené li ani kani ka habij ka nê m wo bay ré deren ná, na kañê bi bay ré deren né ré, nijba, hena kwôlo bay dên san a hen, ré na kwôlê woj dên iyôn na, kwôni nê m wo a ayen biji ré. En gey bi ôbi emê sa iyére wo dami Sésar ré nan kwôlê woni bi wo hen.»

12Menba, Pêstus engerij bay tôri kwôlê aŋ toy kwôlê wo bay kôli hen aŋ kôlij Pol iyôn ba: «Ju gey bi ôbi emê sa iyére wo dami Sésar ré nan kwôlê wojge bi wo hen nij na, já erê tumôri a.»

Bay ôrij nan Pol tumô si Agripa nan yêri Bérénis a

13Wulê sem iyôn cêgê menba, kelma Agripa nan yêri Bérénis saji Sésaré a wô lij Pêstus dosé.

14Mega wo bay wôl nê m kwôlê hen iyôn na, Pêstus dôrij Agripa kwôli Pol kôlij iyôn ba: «Gawra wo pôni wo Pélis na dîri danğay a hen nà ya.

15Kirija na en ô Jérusalêm a menba, damné kaŋ bay bê kwôbe nan surjê ka Jubnê eraji sa kaŋni aŋ bay gey bi kwôlê ré biri.

16Nijba, en kôlji iyôn ba: «Tô to Rômêjê kôl jeré béré kwôni iyôn mera baa wo ôbi nan ka dîri kwôlê sari a hen môrji bem men, baa wo ôbi ré dô kwôlê jôrij sari ré a men.»

17Bay saji na nan en, aŋ kirij wôl, en dô bul ré tô menba, en ô kini jerê kwôlê a aŋ en bi bay eraŋ nan gawra bi wo hen.

18Bay déri kwôlê sari a bay ka hen saji nijba, kwôli ani kani ka habij ka ôbi li dêrê iyôn ba: en gel ré.

19Bay narij nan dî na kwôli lê kwôlo Emen woji men, kwôlo gengij sa gawra wo pôni wo bay uwôgeri Jêsu wo ma nij nijba, Pol kôl ôbi ré hô mô geŋ baa ya hen.

20Aŋ kwôlo na ulê sa kwôlo hen iyôngi a ba, en hôn né, menba, en engerij Pol kwo ré gey herê Jérusalêm a bi bay ré ô jerê kwôlê sari a yaŋ ba?

21Nijba, Pol gey bi ôbi emê sa iyére wo dami Sésar ré nan kwôlê woji bi wo hen aŋ en bi bay gemni danğay a kwôy wo na jêj nan dî tumô ôbi emê sa iyére wo dami Sésar a.»

22Menba, Agripa kôlij Pêstus iyôn ba: «Nôbi en gey toyé kwôlo gawra bi wo hen men.» Menba, Pêstus uwôli sara iyôn ba: «Kiya tôj hen já toyéri mera.»

23Kirija kirij wôl menba, si Agripa nan yêri Bérénis saji nan kwônê bijé men, bay sa asgarjê men, damné ka derô ira a men kini jerê kwôlê a aŋ Pêstus bi bay eraŋ nan Pol.

24Aŋ ôbi kôl iyôn ba: «Kelma, Agripa, men, kenbay kê m ka mô nan ni na, ken gel gawra wo hen wo Jubnê kê m eraji sa unen Jérusalêm a men, tôj na men, wô kwôli aŋ karêji gura kôlji ciré gey bi ôbi ré ma.

²⁵Kupê nôbi ba, anɔa ôbi li ka nê m deréri ba, en gel ré, nijba, mega wo ôbi gey ôbi emê sa iyére wo dami Sésar ré nan kwôlê wori hen iyôn nij na, en genge ené jéj nan dî.

²⁶Aɔ kwôlê wôni wo ené lij magtubu bij ôbi emê sa iyére wô sari ya ba, en gel ré, na ôbi á, ené biri ôbi era tumôrnge a na men, tumôm jôbi kelma Agripa a men, aɔ kirija jeré engeriri kwôlê ba, bi ené uwôn kwôlê wôni ba, ené lij magtubu bij ôbi emê sa iyére Sésar.

²⁷A yé mega kwôlê woɔ galê iyôn, hena ené jéj nan kwôni woɔ daɔgay baa lê magtubu kôlij kwôli anɔa bay dîri sari a hen né.»

Jé lê bay jé 26

Pol dô kwôlê tumô Agripa a

¹Agripa kôlij Pol iyôn ba: «Jôbi ju dô kwôlê wom.» Menba, Pol ay kôbri ta aɔ dô kwôlê wô jôrij sari aɔ kôl iyôn ba:

²«Kelma Agripa, kwôlê kê m wo Jubnê dén san a hen na, yen dôren gaɔ wô derê kwôlê wupê tumôm a kemnêɔ.

³Wôsa ju hôn hal wo Jubnê men, nariɔay kwôlê woji a men. En uwôlem uwôl bôm aɔ ju toyij kwôlo na kelê hen.»

⁴«Jubnê kê m hôn hal wupê naɔ kampên men, hal wupê wo ca yeɔ wo na en môrij perê balên a Jérusalêm a hen men,

⁵bay hônen ca yeɔ men, hena bay ré gey kôba, bay a derê kwôlen a men mega wo tô lê kwôlo Emen woni a ba, ené na Parisinê woɔ dén kaɔ bay lê tôô dê tô bijné ka baa hen.

⁶Aɔ haw hen bay eraɔ naɔ en kini jerê kwôlê a nà wô sa bê wo en bi bôn sa kwôlo Emen na ayij tôri bij môpêrni hen.

⁷Aɔ tô yê woni wo môj kibi wôô hen bi bôrji wô gelé are bay ka Emen na ayij tôri hen, lij. Na ôbi á, bay ré tebri yoyre naɔ tu tare naɔ bôô pôn hen, kelma Agripa, na wô sa bê bôô sa are bay ka Emen na genge hen, aɔa Jubnê ré dén kwôlê san a hen.

⁸Wô mi a kenbay Jubnê kené bô mega wo Emen né bij bijné ka ma ré jê sé kampê ré ba?»

⁹«Nôbi naɔ yen na en erem mega wo ené lê are bay ka kê m hen wô mênij hini Jésu wo Najarêt.

¹⁰Na hen iyôn a, na ené li Jérusalêm a, en pô bay ayê bôô kwône bi daɔgay a naɔ tôô to bay sa bay bê kwôbe ay ben men, kirija bay ca dirji kôba, en bij naɔ bay derérji bay ka hen a men.

11En ô naŋ iyéy daŋare iyéy daŋare gelji gusiŋ damaŋ aŋ bi bay ré déŋ tô ayê bôwô woji men, bôn bi wo taren sarji a hen na, en ô wô gelji gusiŋ sa iyére to daŋgi a a men.»

Pol dô kwôli ayê bôwô wori

(Jé lê bay jé 9: 1-19, 22: 6-16)

12«Na hen iyôn a, ené ô ené erê Damas a naŋ néé men, tôô to bay sa damné kaŋ bay bê kwôbe ay dôd ben hen a men.

13Kelma Agripa, kirija en baa geré tô menba, naŋ tay dîŋne menba, en gel kirij ka perañgi hena derômarañ a aŋ berare dê tare aŋ aŋ perañgê woji bi wo hen era sa perañge kirij kwan a naŋ kamaŋ ka ô naŋ en hen men.

14Nini herij tôŋ terare a kêmenba, en toy tôô kwôni kôlen naŋ kibi yê wo Jubnê kôl iyôn ba: «Sôl, Sôl, wô mi a jeré gelen gusiŋ hen iyôn ba? Debé wo ju dèben iyêre hen na, ju mène na yem wom déŋ iyôn.»

15En engere iyôn ba: «Ju na i ba, Kelma» menba, Kelma uwôlen sara kôl iyôn ba: «Ena Jésu, na nôbi a jeré gelen gusiŋ hen.

16Nijba, hena ju dèbu ta. En si sam a na wô wo jeré yi mana wupê men, ôbi derê kwôlen wô kôlij bîjé kwôli sé wo en si sam a hen men, wô gelé wo ju gelen kemnêŋ hen men, wô ulêji béré aŋga na gelen hen a men.

17Na dôren kôbi Jubnê men, kôbi bîjé ka sa iyére to daŋgi a ka na jém yirji a hen a men.

18En jém bi jeré bi tirji ré jôrij men, bi jeré deraji bô kirij kaŋ dilemne a herañ kirij ka perañgi a men, jeré deraji bô néé wo Sidan a eraŋ kwo Emen a aŋ kirija bay ré bi bôri sari a ba, bi ôbi ré dîŋ bôri jal sa têrij toji a aŋ bay ré uwônij kirij perê bîjé ka na ka Emen hen men.» »

Pol kôl kwôli jé wori

19«Kelma Agripa, kirij bay ka hen na, en bi kwôlê sa pelal bi wo hena derômarañ a bi wo hen.

20Menba, en dôrij bîjé ka Damas a naŋ ka Jérusalêm a kwôlê tumô dema ené dôrij ka bô emê wo Judé a kêmenba, en dôrij bîjé ka sa iyére to daŋgi a, aŋ en kôlji bi bay ré dî tô jé lêreji wo cay hen baa, aŋ bay ré bul uné Emen aŋ bi jé lêreji ré gel wo coré bul hal woji bi wo hen tiri a men.

21Na tôri bi wo hen a, Jubnê ré gelen wo en ô derô haba wo iyéy Emen a menba, bay beren ciré deren ôbi a hen.

22Na wô ulê wo Emen uwôl kôbri baa ya san a kwôy kemnêŋ aŋa ené dèbij dôrij kwôlê bîj bîjé kêmenba, ka beray men, ka damné men, en kôl na kwôli aŋga magtubu to bay kibi Emen naŋ tôô to Moyis na kôl tumô nij ré sa hen dîba, en kôl kwôli aŋga daŋgi kani ré.

²³Bay na kôl iyôn ba, Mési, kwo Emen dôri hen réé gelij gusij men, ôbi ré yé kwo tumô wo ré jê sé kampê perê bijé ka ma a men, ôbi ré ulê béré kirij ka perangi ka gelê bij Jubnê men, bij bijé ka sa iyére to dangi a a men.»

Pol kôlij Agripa ré bi bôri sa Emen a

²⁴Mega wo Pol iyêl hen iyôn menba, Pêstus ôn tôri kôl iyôn ba: «Ju gal Pol, ju dôyrê are gañ, añ lêm añ ju gal.»

²⁵Nijba, Pol uwôli sara iyôn ba: «En gal ré, Dami wupê Pêstus, na kwôlê woj tiri men, kwon derôre a men a ené kôl hen.

²⁶Kwôli are bay ka en dô bij kelma Agripa hen na, ôbi hôn dô. Iyôn ba, na nañ ibiyare a ené iyêlê tumôri a hen. En hôn wo ôbi ré hôn kwôli are bay ka hen kê. Wôsa are bay ka kê hen na, lij na kini uwôbê ré.

²⁷Kelma Agripa, ju bi bôm sa kwôlo bay kibi Emen a na kôl hen ba? En hôn wo jeré bi bôm sara.»

²⁸Agripa kôlij Pol iyôn ba: «Sem a menba, já lêm na yé ôbi ayê bô.»

²⁹Pol uwôli sara iyôn ba: «Ré na kemnê, ré wôl gañ kôba, na kwôlê wôni ré, nijba, en uwôl Emen bi ré na jôbi penem mera ré nijba, kenbay kê ka ken mô toy kwôlo en dô kemnê hen kené ay bônge môñ nôbi iyôn, dîba en gey bi kené yi dangay a môñ kupê iyôn né.»

³⁰Kelma men, ôbi emê sa iyére men, Béréni nañ bijé kê ka mô nañ ci hen henaji ta.

³¹Añ kirija bay dô yirji wolé menba, bay kôlij perêrji a iyôn ba: «Ani ka gawra bi wo hen li ka nê deréri réba beréri ba, nañ.»

³²Menba, Agripa kôlij Pêstus iyôn ba: «Hena gawra bi wo hen henañ ré gey bi Sésar ré nañ kwôlê wôri ré na, ré jeré uwôli ta mera.»

Jé lê bay jé 27

Bay ay Pol ôrij Rôm a

¹Kirija bay genge wo niné ay bato wô erê Itali a menba, bay bij gawra wo bay uwôgeri Juliyus hen bi ré gem Pol nañ megêri dangay ka dangi. Juliyus bi wo hen, na ôbi sa asgarnê ka bay uwôgeji ré na ka kelma hen.

²Menba, nini day bô bato to hena sa iyére to bay uwôgere Adramit añ ta erê si tera wo bô emê wo Asi a añ nini ô. Aristark wo Maséduwan wo sa iyére tori na Tésalonik a hen ô nañ nini men.

³Kirija kirij wôl menba, nini sa bij Sidôn añ nini debe tôn sem menba, Juliyus lij Pol dô añ ôbi dîri herbe ô beré kôbi milpéri men, bi bay ré li nañ dî sa aña ôbi ôrij doyriji hen men.

- ⁴Nini hô đay ô ta aṅ nini bu si kwonḡe cér wo si Sipre wôsa kal ge si sarni gaṅ.
- ⁵Nini ô si kibi cér wo ô si Silisi naṅ Pampili hen aṅ nini sa biṅ Mira bô emê wo Lisi a.
- ⁶Kiriṅ bay ka hen na, Juliyus dami wo asgarṅê bi wo hen uwôn bato to hena Alêksandri wo ta erê Itali a menba, ôbi béni nini đay.
- ⁷Wulê kwône nini ge gaṅ né aṅ nini mase gaṅ dema niné sa biṅ sa iyé Sinid tô. Mega wo kal jerêni erê ta hen iyôn na, nini si si Salmoné iyére to yi sa iyére to derô a to bay uwôgere Krêt hen aṅ nini bu kwonḡe wo Krêt bi wo hen wo kal ge gaṅ ya ré hen.
- ⁸Aṅ kirija nini masa dé dé menba, nini sa biṅ kirija ka bay uwôgeji ré na kini đebé bato ka dôri ka đá naṅ sa iyé Lasé hen.
- ⁹Kirija nini wôl gaṅ hen iyôn menba, jebé bato na iyére wôsa wulê won jerê bôô kurôn won kibi kelanê di jô niṅ. Menba, Pol yêge marji kôl iyôn ba:
- ¹⁰«Milṅén, en bô mega wo kergare tona ré na kergare to iyére, wôsa hena nana ô hen iyôn na, aṅga bô bato a naṅ bato yere kôba, a mênij men, nabay kôba, dô ré ba, na mênij a men.»
- ¹¹Niṅba, Juliyus ba, bi bôri na sa kwôlo ôbi ayê gôni bato men, sa kwo ôbi iyéy bato a men đi điba, sa kwôlo Pol a ré.
- ¹²Mega wo kini đebé bato bay ka hen dé merê ya kibi kelanê a ré hen iyôn menba, biṅé kwône ka naṅ ni hen ré, gey ciré erê kirija bay ka hen men. Bay gey hena ré iyeṅ ba, ciré erê Pénis kini đebé bato wo Krêt wo yi si kini kuriṅay tare hen aṅ ciré erê merê ya kwôy derij kibi kelanê.
- ¹³Kal wo hena si sa kôbi gusurô wôre dê menba, bay kôl ré kô niṅ ciré gôl haji niṅ, aṅ bay ay masure to néy to bay ré uwôl kam a gerij bato tôṅ hen ta, aṅ ôri si kwonḡe cér wo Krêt a đá đá.
- ¹⁴Menba, kal wo bay uwôgeri Erakilôn wo hena si sa keram wo sa iyére to derô cér a hende to hen, aṅ ge naṅ néri.
- ¹⁵Kal bi wo hen dô bato dulôn dulôn tumôri a aṅ bay nêṅ burore heraj né, aṅ nini điri derêni ôriṅ mera.
- ¹⁶Kal bi wo hen ayani soṅ si cêgi môni iyére to derô cér a to bay uwôgere Klawda hen aṅ hende têlêni ta dê menba, nini mase gaṅ dema niné hô buro bato won gôliṅare yi wo hariṅ tô bato hen đá.
- ¹⁷Bay jé ka bô bato a hen ayaji bato bi wo hen bô bato a aṅ harêji naṅ gaṅne tôṅ wô wo bato ma ré yêgerij. Bay hare wô wo bato ma ré erê hebé haal wo kwonḡe wo Libi a hen, menba, bay pô kwogelé wo damné damné wo bay harê kwa bô

bato a hen bê kam a bi ré bu bato dê tōŋ aŋ điji kal bi ré ôriŋ naŋ bato kirij ka bôri gey a.

¹⁸Mega kal lêni damaŋ hen iyôŋ na, kirijna kirij wôl menba, bay pô aŋga bô bato hen bêŋ bô kam a.

¹⁹Kirij hô wôl cêgê menba, bîjé ka li jé bô bato hen pô kwa aŋgaŋ jé kaji ka pôni bô bato a hen naŋ kôbriji bêŋ kam a.

²⁰Wulê kwône wo nini gel tu tare ré men, tu têtêŋne ré a men, wôsa kal ge naŋ néri baa ya aŋ ermé wo niné erem wo kwôni ré gôlij naŋ ni ba, naŋ nij.

²¹Bîjé bay ka bô bato a hen uwôŋ aŋgaŋ emê ré li wulê kwône nij. Pol hena đebu ta perêrji a aŋ kôlji iyôŋ ba: «Ken gel, miljên, henaŋ kené toy kwôlê wupê ba, henaŋ nana baŋge Krêt a aŋ aŋga mênij kêm hen na, henaŋ né yé iyôŋ né tō.

²²Nijba, haw hen ba, en uwôlêŋge gerêŋge kapneŋge wôsa kwôni pôni iyôŋ kôba, ani a liri ré, nijba, bato a mênij yôd đí.

²³Derô yoyre to henaŋgi hen na, mana wo Emen wo ena kwori aŋ en li jé biri hen si san a.

²⁴Aŋ kôlen iyôŋ ba: «Hare ré Pol, já erê tumô Sésar a iyôŋ iyôŋ, Emen naŋ bô deré wori gôlij naŋ ju men, naŋ bîjé kêm ka bô bato a naŋ ju hen a men.»

²⁵Gerêŋge kapneŋge miljên, en bi bôn sa Emen a, wôsa a yé mega bi wo mana wori kôlen hen iyôŋ.

²⁶Nijba, kal a derêna ô bê kwonjé sa iyére to pôni to derô cér a hen.»

²⁷Na wulê môj kibi pôrbu nij wo kal layrêni sa cér wo Adriyatik a, sa kirij ka jali menba, bay lê jé bô bato a hen, bô mega wo terare ré baa đá,

²⁸menba, bay uwôl gaŋne to bay ha aŋga néy a kibi a hen, kam a bi ciré gelij đogérji menba, đogé kam na têt tôte subu kibi jurgem, tumô dê menba, bay hô uwôl a menba, bay uwôŋ têt tôte wô kibi marge.

²⁹Bay hare wô wo bato ma ré hebij naŋ keram wôni tō kam a menba, bay pô masure to damné pôrbu bi kam a si tō bato bi ré đebu kene pôni aŋ bay gem jeraŋ bi kirij ré wôl lew.

³⁰Bay lê jé bô bato a hen gey ciré herbé geré menba, ayji gwosore kôl iyôŋ ba, ciré đayê bô bato wonj gelê a hen, ô gelé masure to damné to ciré bi tumô bato a hen.

³¹Nijba, Pol kôlij Juliyus naŋ asgarjê iyôŋ ba: «Hena gawrê ka hen ré môrji bô bato ré na, kenbay ka gelê ré.»

³²Menba, asgarjê jô gaŋgi bato toŋ gelê hende to hen aŋ, aŋ đí kal nôgerêri ôriŋ.

³³Pa dema kirijî ré wôl tô na, Pol kôlijî bîjé kêm ka bô bato a hen bay ré ôm ani dê iyôn. Añ kôl iyôn ba: «Li wulê môj kibi pôrbu wo ken mô gem baa emê ani kwôy, añ haw hen,

³⁴en uwôlênge emênge ani dê réba ka gelê ré. Gusiri sa kwôni pôn nêj iyôn perêrêge a hen kôba, a kayê ré.»

³⁵Kirijîna ôbi kôl hen iyôn menba, ay mapa añ lijî Emen dosé tirji a kêm menba, ôbi bôl añ ôm.

³⁶Bay kêm ger kañniji añ ômji mapa bi wo hen men.

³⁷Nibay nina bîjé arew wôô nañ tôre jurgem kibi jii bô bato a.

³⁸Kirijîna bay uyirê nij menba, bay pô kaw ka baa hen bêtî kam a, añ dîjî bato gwa dê iyôn.

³⁹Kirijîna kirijî wôl nij menba, bay jé ka bô bato a hen, kay kirijî añ bay gel na kwongé nañ haal mera. Bay kôl ré na iyeñ ba, ciré débîjî nañ bato tôñ kirijî bay ka hen.

⁴⁰Añ bay ka tô gañne to bay na harijî masure to damné bê a kam a hen men, bay buser gañne to bay na harijî gurô woñ jebé bato hen añ men, bay ay bargay ka dê tumô bato a hen ta bi kal ré nôge bato ôrijî añ herêge sarji si sa haal.

⁴¹Nijîba, bato ô jebé kebre gôg haal a kirijî ka kam têt sa haal ta hen, añ kini derêre nañ, kal usuré tôre deñgê deñgê añ bô kam a.

⁴²Asgarî gey ciré deré danğayî wô wo ka pônî ma ré nélé geré erê.

⁴³Nijîba, Juliyus jôrijî wôsa ôbi gey gôlijî nañ Pol, ôbi kôl ka ré hôn nélé ba, herijî kam a nél ô hayê, añ

⁴⁴tô ka ré baa hen na, ka réé dayê sa gurô bato a pa men, sa gerêgare a pa men. Na hen iyôn a bay kêm ré ô bîjî kirijî ka hay a nañ derêri.

Jé lê bay jé 28

Bîjé ka Malt a bu si Pol nañ megêri yirji a dô

¹Kirijîna nini si gôl kêm hen iyôn nij, menba, cêgê dema niné sa toy wo iyére to derô cér a hende to hen bay ré uwôgere Malt.

²Bîjé ka sa iyére hende to hen na, bay lêni dô damañ. Bay lam tare to dami béni nini iyêbe, wôsa emen uwônge añ kelanê dii damañ.

³Pol pô kam gurô bi tare a menba, jênêre so bô a wô tare to uwoyre hen añ ger kôbri lêñ pa da da a.

⁴Kiriņa bay iyére gel wo jênêre lêê a kôbi Pol a hen iyôn menba, bay pamniņ perêrji a kôl iyôn ba: «Gawra wo hen, na ôbi deré temare, wôsa jerê kwôlo Emen bu sari aņ gey bi ôbi ré gôl ré, ôbi gelaņ cér sôn, a jênêre ré gereri hen a hen.»

⁵Niņba, Pol wusu jênêre hende to hen uwôl tare a aņ ani kani iyôn kôba, liri ré.

⁶Ka pôn kôl yaņ ba, ciré geléri ré uwôyrê réba kuriņ ma niņba, bay gem dé dé aņ ani iyôn liri ré, menba, bay hô kôl iyôn ba: «Ôbi na emen!»

⁷Da kwa kiriņ ka bay môriņ ya hen na, kiriņ ka Pibuyus ôbi emê sa iyére to derô cér a hende to hen kaņ yiri yi ya, ôbi béni nini ô yé ya wulê subu aņ lêni kergare dô a men.

⁸Kal di ibari men, bi kaņ kwôbe damaņ a men aņ yi ira. Pol ô tôri a ô geléri, ôbi uwôl Emen aņ uwôl kôbri sari menba, ôbi berare.

⁹Cêgeri wori menba, bay ômpare ka sa iyére to derô cér a hende to hen kêm eraji men, aņ ôbi berareji men.

¹⁰Bay li are gay gay gel wo niné yi gay tirji a men, kiriņa niņa đayê bô bato wô erê ta kôba, bay béni saade damaņ a men.

Si Pol naņ megêri henaji Malt wô erê Rôm a

¹¹Nini li geserê subu Malt a dema niné ay bato to Alêksandri a to bay uwôgere kamrê kaņ karmê hen wô ôriņ Rôm a. Bato hende to hen na, hariņ tôņ Malt a wô kibi kelanê.

¹²Nini sa biņ Sirakus aņ nini li wulê subu ya.

¹³Nini hena ya hen bu kwongé cér ôriņ Régiyo. Kiriņa kiriņ wôl menba, kal wo hena si cêgerni iyôn nôge tôrni aņ nini li wulê wôd menba, nini ô biņ Pujolês.

¹⁴Nini uwôn bay ayê bôd ya aņ bay kelêni niné li wulê jurgem naņ ci. Na hen hende to hen a niné ô wô ôriņ Rôm.

¹⁵Kiriņ bay ka hen na, bay ayê bôd ka Rôm ka toy kwôlini hen na, jeraji kwini kwôy saņ gasugo wo Apiyus a men, ka pôni sa biņ Obêrj to Subu a men, kiriņa Pol gelji hen iyôn menba, ôbi liņ Emen dosé aņ uwôn néeri dê.

Pol sa biņ Rôm a

¹⁶Kiriņa nini sa biņ Rôm a menba, bay ay tôd ciré biņ Pol iyére tori gay naņ asgar pôn bi ré gemni.

¹⁷Wulê subu cêgê, menba, ôbi uwôge damné ka Jubnê ka Rôm a bi ciré daņ. Kiriņa bay daņ menba, Pol kôlji iyôn ba: «Yênên, nôbi en liņ balên ani ka habiņ né men, en đage sa hara wo môņêrna ré a men, niņba, bay buren Jérusalêm a aņ biņ Rômêpê.

- 18**Rômêjê pi tô kwôlê wujê bi wo hen menba, bay uwôn kwôlê wôni wo nêmen derenare ré aŋ bay gey uwôlen ta.
- 19**Nijba, Jubjê kaŋ aŋ lèn wo en gey bi Sésar ré ŋan kwôlê woni bi wo hen, nijba, kwôlê wôni wo na dé sa sa iyére tijê ba, naŋ.
- 20**Na tôri bi wo hen aŋa ené gey geléŋge men, iyêlê naŋ ken men hen. Wôsa en yi daŋgay a na wô sa kwo kam Israyêl dî bôrji sari a hen.»
- 21**Menba, bay uwôli sara iyôn ba: «Yênêni ka Judé li magtubu tôni iyôn béni gengijŋ sam né men, kwôni wôni sa aŋ kelêni kwôlê wôni ré men, kelêni kwôlo habijŋ wôni gengijŋ sam né a men.
- 22**Nijba, nini gey bi jôbi jeré derêni nijba toyé, wôsa nini hôn wo bîjé ré kaŋ geré woŋge bi wo ken ay hen naŋ kirijŋ kirijŋ.»
- 23**Bay genge wulê naŋ Pol aŋ bay era naŋ kwônêrji uwonni ira. Kirijŋa Pol dôrji kwôlê hen iyôn na, ôbi kôl kwôli emê iyére to Emen, aŋ tô kirijŋ kwôy perare na, ôbi kôl kwôli Jêsu ayijŋ tôri bô magtubu tôto to Moyis a naŋ bay kibi Emen. Ôbi li hen iyôn bi dîré biyêji.
- 24**Ôbi bôy ka pônî naŋ kwôlê wori bi wo hen men, ka pônî kaŋ bê bôrji sara men.
- 25**Kwôy wo bay ca usurijŋ hen kôba, bay bîj perêrji a ré, menba, Pol hô kôlji iyôn ba: «Kwôlo Tunu toŋ hendi bô bôrê na kôlijŋ ôbi kibi Emen Esay kôlijŋ môjêrna hen na, na tiri. Ôbi na kôl iyôn ba:
- 26**«Ô ju ô kôlijŋ bîjé bay ka hen iyôn ba: Ka toyé derê nijba, ka henê ani bô ré kwôy, Ka gelé derê nijba, ka gelé ani ré kwôy.
- 27**Marji surijŋ ta aŋ bay toy kwôlê wôni ré men, Bay lugu tirji ta aŋ bay gel ani ré men, Wôsa bô bîjé bay ka hen deŋgel wôsa bay gey bi ermé woji ré yi sara ré, Wô wo ma ciré belé uŋén Aŋ ma ené berareji.» »
- 28**Pol hô kôlji iyôn ba: «Bi ken hôn mega wo béré kwôli gelê wo Emen bi wo hen na, uwôlijŋ bîj bîjé ka na Jubjê ré hen, wôsa bay baa a toyé.»
- [**29**Kirijŋa Pol kôl kwôlê bi wo hen iyôn menba, Jubjê ôrji ta, aŋ narijŋ kwôlê perêrji a damaŋ.]
- 30**Pol li elê wôô bô iyére to ôbi têbe naŋ geserê geserê hen, aŋ bîjé kêni ka era upéri hen na, ôbi iyêl naŋ ci na ya.
- 31**Ôbi uwôl béré emê iyére to Emen men, gelijŋ bîjé kwôlo gengijŋ sa Kelma Jêsu Krist naŋ ibiyare aŋ kwôni iyôn dôyrêri sara ré.

Rômê

Rômê 1

Dosé to ôbi liji

¹Nôbi Pol woj mana wo Jésu Krist wo Emen uwôgen bi ené yi ôbi jé wori hen a lê magtubu hende to hen. Emen a dôren dé gay bi ené uwôlij béré Kwôlo Dôri wori bij bijné.

²Kwôlo Dôri bi wo hen na, Emen na kôlij bay kibri ka tumô wo diré jôn béna aṅ bay na li kwôli bô magtubu to Emen a.

³Kwôlo Dôri bi wo hen na, gengij na sa Kemari Kelma wona Jésu Krist. Kwo gengij sa kurôngi yi ba, ôbi yêṅ na tô môṅ wo kelma Dabid a.

⁴Nijba, kwo gengij sa Tunu toṅ hendi bô bôre ba, Emen gel wo ôbi ré na Kemari naṅ néé, kirija ôbi biri ji si kampê hen.

⁵Na sa kibri aṅa Emen né li dô naṅ en aṅ ben en yij ôbi jé wori hen, aṅ bi ené ô ulê béré Kwôlo Dôri bij bijné ka sa iyére to dāṅgi a aṅ bi bay ré bij bôrji sari a men, bay ré bijné kwôlê a men. Hen iyôṅ na, bay a ayê kibi hini Jésu Krist.

⁶Kenbay kôba, kena perê bijné bay ka hen a men. Na Emen a na uwôgêṅge bi kené yi bijné ka Jésu Krist.

⁷Na hen iyôṅ a, ené lij magtubu hende to hen bēṅge kenbay ka Rôm a ka Emen perēṅge hen. Ôbi a uwôgêṅge bi kené yi kari. Bi bô derê naṅ bô jalê wo Ibarna Emen naṅ kwo Kelma Jésu Krist ba naṅ ken.

Pol naṅ bay ayê bôô ka Rôm

⁸Tumô dem ba, en lij Emen wujê dosé naṅ geré wo Jésu Krist wô sarṅge kêm. Wôsa bijné naṅ kirij kirij sa terare a nà toy wo kené bi bôṅge sa Jésu Krist.

⁹Emen wo en li jé biri naṅ bôn pôn hen béré Kwôlo Dôri wo gengij sa Kemari wo en uwôl hen na, ôbi hôn wo kwôlo ené kôl hen na, ré na kwoṅ tiri. Ôbi hôn kwôy kwôy wo kirija ené uwôli na, ené erem sarṅge a men.

¹⁰En uwôli ôbi ré ben geré aṅ bi ené ôrij gelēṅge nij.

¹¹Wôsa en ôrij doy erê gelēṅge damaṅ men, ené bēṅge aṅaṅ baliyare ka Tunu toṅ hendi bô bôre ben hen aṅ bi kené dēbij sa tēṅge a.

¹²Kwôlo en kôl hen na, en gey bi nabay kêm nana dôbij ibiyare bôrna. Bêê wo ken bi bôṅge sa Krist a hen na, a dôben ibiyare bôn a men, bê wo en bi bôn sa Krist hen na, a dôbēṅge ibiyare bôṅge a men.

¹³Yênên, en gey bi kené hôn wo ené genge kwôy kwôy ené erê sa gelēṅge, nijba, en uwôṅ geré ré tô. En gey erê wô lê jé perēṅge a aṅ bi ré li naṅ bijné ka iyére toṅge mega wo lij naṅ bijné ka sa iyére to dāṅgi a hen iyôṅ men.

14 Emen a ben jé bi wo hen. Na ôbi á, ré yi bi ené uwôlip béré Kwôlo Dôri bij bijné ka tirji jôrij men, ka tirji jôrij né hen men, bij bay henê magtubu men, bay henê ani ré hen a men.

15 Na ôbi wo hen aya ené gey erê ulê béré Kwôlo Dôri béngge kenbay ka Rôm a men hen.

Néé wo Kwôlo Dôri

16 Tayre dên sa Kwôlo Dôri a ré ded. Kwôlo Dôri bi wo hen na, néé wo Emen wop gôlip na bijné kêm ka bi bôri sa Krist yi bô a ya. Ôbi gelij na Jubnê geré tumô, dema ré gelij ka tô yê wo đangji a tô.

17 Na Kwôlo Dôri bi wo hen, a gelé wo iyeŋ a Emen né bi bijné yi kaŋ derôre tiri a hen ba. Geré bi wo hen na, na kirija bijné bij bôri sa Jêsu Krist mera điba, geré wo đangji na. Na mega wo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôŋ ba: «Kwôni wo na kwoŋ derôre tun a ba, a merê tu geŋ na geré ayê bôô wori, nijba, kwo hô cêgê ba, yen a dôren sari a ré.»

Bijné kêm na bay têrij

18 Na ta derômaraŋ a yeŋ a Emen geléna mega wo bôri ré taari sa têrij kêm to bijné ré li hen men, wô aŋga habij bay ka bay li hen a men. Jé lêreji wo habij bi wo hen, a jôrij bijné henê tu kwôlê hen,

19 bi wo geré wo bay ré hônijni yi tu wolé hen. Emen bi naŋ yiri a gelji bêt bêt.

20 Kirija Emen na đij tô terare yeŋ kwôy kemnêŋ na, kwôni na hôn na ba ôbi gilij na iyeŋ ba, ré nijba, aŋga ôbi na đí a gelé wo ôbi ré na i ba men, gel wo ôbi ré na naŋ néé wo ré kerê ré kwôy men, aŋ ré na ôbi pôn nêŋ a ré na Emen. Aŋ bay a kelé ré na kwôlê woji ré, hena ciré biri kwôlê ré ré.

21 Bi wo bay hôn wo Emen né ya hen iyôŋ haji kôba, bay ay kibri ré men, bay liri dosé ré a men, mega wo bay ré lê hen iyôŋ. Bi wo bay ré li hen iyôŋ na, bay li ré, aŋ erméréji na kwôlo đéŋ iyôŋ mera men, môri na bô dilemne a men, bay hôn ani kani ka dôri ré kwôy.

22 Bay kôl ciré na bay tu melênê, nijba, na bay galê dééŋ iyôŋ.

23 Bi bay ré ay kibi dampare to Emen wop ôbi merê naŋ kwini hen na, bay kaŋ, aŋ ayji na kibi kamrê ka bay albe yi mega gawrê ka bay ba, a ma hen réba mega ciré môrij hen iyôŋ men, ka pôn yi môŋ tanare to noni iyôŋ men, ka yi môŋ kalaw iyôŋ a men.

24 Na wô sa bi wo hen aya Emen né dô kôbri aŋ, aŋ bi bay ré li aŋga habij bay ka bay ôrij doyrji hen. Bay ay yirji lij aŋgaŋ tayre bay ka hen.

25 Tu kwôlê wo gengij sa Emen hen na, bay điri kwa aŋ bay bu na tô benare đí. Bay ay kibi ari dé ka Emen men, bay li jé biji a men, nijba, bay ay kibi ôbi dé are

bay ka kê m hen né. Dôd wori ba, nana ayê na kibri ôbi kwôy kwôy dî. Amên, bi yi gelij hen iyôn.

²⁶Na hen iyôn aya Emen né dô kôbri aya, aya dîji li aya bay tayre bay ka bay gey lê hen. Yébé dî impê aya, aya yij naa megêrji yébé.

²⁷Impê kôba, li hen iyôn men. Bay dî yébé aya, aya na doya yij naa impê ka daŋgi a deréji dî. Bay li aya bay tayre naa megêrji impê. Bay li hen iyôn uwôlij na kwôlê sarji a gaŋ wô kibi têrij toji.

²⁸Bijé bay ka iyônji hen na, kaŋji henê Emen. Aya ôbi dô kôbri aya, aya bi ermé woji ré habij hen men, bi bay ré lij aya bay réé lê ré hen a men.

²⁹Lê aya bay derôre naa yirji a men, aya bay lê ka habij gay gay wôn bôrji, aya bay li tu bôriyare sa aya bay megêrji a men, bay lij yirji habré men, bay lij megêrji terbére men, bay duu bijé men, bay naayirji men, bay lamij yirji men, bôrji habij naa megêrji men, bay lij megêrji nom a men.

³⁰Bay mène hini megêrji men, na bay bayi Emen men, bay tiiré megêrji men, uwôyré yirji men, di deŋgôrji men, yirji gwaji sa ermé sa gwosoy lê têrij a kwôy kwôy men, bay bij balêrji kwôlê ré a men.

³¹Bay li are baa ermé tôrji men, bay li aya bay kôl ciré lê hen né men, bay hôn peré megêrji ré men, bay bô tu na to ka daŋgi ré a men.

³²Bijé bay ka hen na, hôn dô wo Emen na ré kôl iyôn ba: «Bijé ka ré ay geré wo habij bi wo hen na, nê m temare.» Bay hôn hen iyôn haji kôba, bay lij are bay ka hen tumô tumô. Bay li hen iyôn mera ré nijba, kirijna bay gel ka daŋgi li aya bay habij ba, yirji dôrji damaŋ a.

Rômê 2

Jerê kwôlê woy derôre wo Emen a sa jerê sa bijé

¹Ôbi a, jôbi wo jeré kôl jeré na ôbi jerê kwôlê sa megêm a, aya uwôlij kwôlê sarji a hen na, kwôni a dé bôri jalê sam a ré. Wôsa ju jô kwôlê sa megêm a menba, jôbi ju lij aya bay habij bay ka hen ta men. Ôbi a, kem ré uwôlem kwôlê sam a hen.

²Bijé ka bay lê aya bay habij bay ka hen na, nana hôn mega wo kwôlo Emen ré uwôlij sarji a hen na, ré na jerê kwôlê woy tiri.

³Jôbi wo jô kwôlê sa megêm a wô lê jêrij wo habij hen, menba, jôbi kôba ju li are bay ka hen men. Emen a sa jerê kwôlê sam a môj môj.

⁴Dô ré ba, ju bô Emen mega ani ré wô wo ôbi li dô. Aya ôbi burem jog ré tô men, uwôl bôri a men. Hôn wo ôbi ré lêm na dô hen, aya bi jeré belij jê lêm.

⁵Jôbi bi wo hen na, sam iyêre men, ju gey belé jê lêm ré men. Na hen iyôn a, ré yi mega jeré dayré na jerê kwôlo Emen sam a iyôn hen. Já gelij gusij wulê wo

Emen a gelé bô tarê wori sa bîné bay ka iyôngi hen. Wulê bi wo hen na, ôbi a jerê kwôlê sa bîné kêm, nañ jerê kwôlê woñ derôre.

⁶Ôbi a sa têbîñ bîné kêm sa kôbriji i ba, nañ jé lêri jé lêri.

⁷Bîné ka pôni na bay dé yirji sa lê anga dôri a kwôy kwôy. Na hen iyông a bay ré gey bi Emen né ay kibriji men, ré kôl kwôliji wo dôri men, bay gey upé merê tu geñ wo nañ kwini a men. Añ na bay a Emen né bîji merê tu geñ wo nañ kwini bi wo hen.

⁸Nîba, bîné ka pôni bîñ Emen kwôlê ré men, bay gey kwôlê woñ tiri ré, na anga habîñ a bay ré li mera men. Bîné bay ka hen na, bay a gelé bô tarê wo Emen men, bô mênê wori a men.

⁹Bîné kêm kañ bay lê habrê hen na, Emen a gelîñ tirji gusîñ damañ. Jubnê a gelîñ gusîñ tumô dema, bîné ka na Jubnê ré hen ré gelîñ gusîñ tô.

¹⁰Nîba, bay lê derê na, Emen a ayê kibriji men, ôbi a kelê kwôliji wo dôri men, a bîji bô jalê a men. Ôbi a bîñ Jubnê tumô dema ré bîñ bîné ka na Jubnê ré hen tô.

¹¹Wôsa Emen na ôbi derê tu kwôni ré.

¹²Bîné ka li têriñ baa henê tôô to Moyis hen na, bay a li têriñ añ bay a mênê baa wo tôô ré li ani kani nañ ci. Jubnê ba, hôn tôô to Moyis hende to hen, añ ka mênê tôô hende to hen na, Emen a sa jerê kwôlê sarji a na nañ tôô hende to hen men.

¹³Na wô toyé tôô mera a kwôni ré yîñ kwo dôri tu Emen a ré, nîba, hena ôbi ré li tôô hende to hen dema, ré yîñ derôre tu Emen a tô.

¹⁴Bîné ka na Jubnê ré hen na, bay hôn tôô to Moyis ré, nîba, ka pôni li nañ sarji anga tôô genge hen. Bay li yirji môn ciré hôn tôô hende to hen, nîba, bay hône ré a men.

¹⁵Bay gel na wo ari lê ka tôô ré gey hen na, ré yi na bôrji a men, ermé woji gel a men. Ta ta ermé woji uwôl kwôlê sarji a men, dô kwôlê sarji a men.

¹⁶Anga en kôl kwôliji hen na, a yé tu wolé wulê wo Emen a bîñ Jêsu Krist jerê kwôlê sa bîné. Wulê bi wo hen na, ôbi a jerê kwôlê sa bîné wô jé lêreji wo uwôbi hen mega Kwôlo Dôri wo en uwôl béreri hen kôl hen iyông.

Jubnê nañ tôô to Moyis

¹⁷Kwoñge kenbay Jubnê ba, ken kôl mega wo kené na Jubnê men, ken dî yerñge yi tôô a añ ken dîñ denğôrñge nañ Emen.

¹⁸Ken hôn, anga dôriñ Emen na, tôô tori na gelénge geré bi kené dôriñ tu anga dôri nañ ka habîñ.

¹⁹Kenbay ken erem mega kené gelîñ bay tu tîñ geré men, kené yé kirîñ ka perañgi ka bîné ka mô dilemne a men,

²⁰ken kôl kené nê̄m gelij bîjé ka hôn ani ré hen are men, kené nê̄m gelij kamrê are a men, wôsa ken kôl mega wo kené hôn tôô to Emen hen iyô̄n nij, aṅ yi mega wo kené hôn na are kêm men, kené hôn na tu kwôlê a men.

²¹Ken gelij bîjé are menba, wô mi a kené gelij yerṅge ré ba? Ken kôlij bîjé ré gômse ré menba, wô mi a kené gômse ba?

²²Ken kôlij bîjé ré yij naṅ yébé bîjé ré menba, kenbay ken li wô mi men ba? Ken kôl kené gey kamrê ré menba, ken gômse aṅga bîjé bîj kamrê bay ka hen wô mi sô̄n ba?

²³Ken di deṅgôrṅge damaṅ kôl iyô̄n ba: kené hôn tôô to Emen nij, nijba, ken mênê na tôô hende to hen, aṅ bîjé kôl kwôlo habij gengij sa Emen wô kebrenṅe wô mi sô̄n ba?

²⁴Na mega wo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyô̄n ba: «Bîjé ka na Jubjê ré hen tiiré Emen wô kebrenṅe kenbay Jubjê.»

²⁵Kenbay Jubjê ken wal keṅ, gel wo kené na ka Emen. Hena kené li tôô to Moyis dô na, keṅ wo ken wal hen na, a lê naṅ ken, nijba, hena kené li tôô hende to hen ré na, walê keṅ woṅge bi wo hen na, yi mega kené wal ré tô iyô̄n.

²⁶Hena kwôni ré wal keṅ ré nijba, li na tôô to Moyis na, tu Emen a ba, ôbi yi mega dîré wal keṅ iyô̄n.

²⁷Kenbay kaṅ Jubjê ba, Emen na bêṅge tôô tori to na lij bô magtubu a hen kebrenṅe a menba, ken bi bay walêṅge keṅ menba, ken mênê tôô hende to hen. Bîjé ka na Jubjê ré hen na, kwoji ba, bay wal keṅ né, nijba, hena bay ré bi kwôlê sa tôô hende to hen a na, na bay a jerê kwôlê sarṅge a.

²⁸Nijba, i a na Jub woṅ tiri ba? Jub woṅ tiri na, na kwo yi Jub nô na mera ré. Aṅga gel wo kwôni ré na kwo Emen na, na kwoṅ walê keṅ wo bîjé gel naṅ tirji hen mera ré,

²⁹nijba, Jub woṅ tiri na, na kwo Emen bul ermé wori hen. Walê keṅ woṅ tiri wo na kwo Tini Emen a lê bô gawra hen na, na kwôlo gengij sa tôô to lij bô magtubu to Emen a hen né. Emen a na ôbi ayê kibi gawra bi wo iyô̄ngi hen, dîba, na bîjé ré.

Rômê 3

¹Hena ré na iyô̄n ba, yé Jub ba, derêri yô̄n ba? Hena kwôni ré wal keṅ ba, li naṅ dî na iyeṅ ba?

²Li naṅ bîjé damaṅ naṅ geré kwône. Dêṅge na derêṅge tôri ken toy: Emen na bîj na Jubjê kwôlê wori tumô.

³A hena ka pôni ré bi kwôlê sara ré ba, a lê wo Emen a dé bê kwôlê wori baa ba?

⁴Eñ eñ, na iyôn né. Hena gawrê ré na bay benare kêm haji kôba, Emen ba, na ôbi kelê kwôlê woj tiri. Na mega wo na lip bô magtubu tori a kôl iyôn ba: «Jôbi Emen hena jeré iyêl kwôlê ba, gawra hôn wo ré na kwôlê woj tiri. Hena kwôni ré uwôlem kwôlê sam a ba, kwôlê wôni wo a beré sam ba, nañ.»

⁵Kwôlê bi wo hen na, gawrê kôl na hen iyôn hende to hen. Ka pôni a kelê habrê wo niné li hen na, ré lê nañ bîné añ bay ré henê mega wo Emen ba, ré na ôbi lê aŋgañ derôre. Hen ba, niña kôlji na kwôli mi ba? Niña kelê Emen ré li habij aña ré perêna hen ba? (En kôl na mega wo gawrê kôlirij hen iyôn.)

⁶Eñ eñ, na iyôn né kwôy. Hena Emen na ré na kwôni woj derôre ré ba, ôbi henañ ré jerê kwôlê sa bîné na iyeñ ba?

⁷Hena kwôni ré kôl iyôn ba, ena ôbi benare, hen iyôn na, benare tijê hende to hen a lê añ bîné a henê mega wo Emen ba, ré na kwôni woj tiri. Añ bay a heramiri wô sa bi wo hen. Iyôn ba, wô mi a kwôlê ré beré san wôsa ené na ôbi têrij sôn ba?

⁸Ka pôni kôl iyôn ba: «Hena nana lênge habrê añ na gelij derê wo Emen ba, li mi ba?» Ka pôni kôlen kwôlo habij kôl iyôn ba ré na nôbi a ré kelê kwôlê bi wo hen. Emen a jerê kwôlê sa bîné bay ka hen iyôngi a hen, añ jerê kwôli bi wo hen na ya.

Kwôni wo na kwon derôre tumô Emen a ba, nañ

⁹Na kelê iyeñ ba? Hen ba, nabay kañ Jubnê na, naa dê bîné ka na Jubnê ré hen ba? Eñ eñ, nana dêji ré kwôy. Na en kôl tumô kôl iyôn ba: «Nabay kañ Jubnê men, bîné ka na Jubnê ré hen a men na, na têrij a emê iyére sarna.»

¹⁰Na mega bi wo na lip bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Kwôni woj derôre pôn nêñ iyôn kôba ré nañ tumô Emen a hen.

¹¹Kwôni pôn nêñ iyôn wo hôn aŋgañ derôre ba, nañ men, kwo pôn nêñ iyôn wo woge Emen kôba nañ a men.

¹²Bay kêm bul cêgeriji bîj Emen men, bay kêm ge kay men, kwôni pôn nêñ iyôn wo li aŋga dôri ba, nañ kwôy.

¹³Aŋga so kibi kwôni a na, na aŋga habij ka nêmen deréri kwôni hen. Kibriji kôl kwôlê woj benare men, kwôli kelêrji ba yi mega gura kalaw wo duu bîné hen iyôn.

¹⁴Bay tideré bîné men, bay kôl na kwôlê woj dôre dôre kwôy kwôy men,

¹⁵bay sê masê wô deré bîné a men.

¹⁶Kirij ka bay ô ya na, bay mêne are men, bay gelij bîné gusij a men.

¹⁷Bay hôn merê nañ bô jalê nañ bîné ré men,

¹⁸bay harij Emen né a men.»

19 Kirija tôô geléna hen iyôn na, nana hôn wo anɔa hende ré geléna kêm hen na, ré gelij na ka Emen na biji tôô hende to hen men. Na ôbi á, Emen ré ɓu kibi ɓijé ka kôl ciré hôn né a ciré li hen, aɲ Emen a jerê kwôlê sarji a kêm.

20 Na hen iyôn a, kwôni pôn nêɲ iyôn wo a kelê ɗiré na kwoɲ derôre tumô Emen a wôsa ɗiré li anɔa tôô ré kôl hen ba, aɲ. Tôô gel na têriɲ to ɓijé nô bi bay ré hôn mera.

Emen gôlij naɲ gawra na iyeɲ ba?

21 Haw hen na, na Emen a gelij ɓijé geré wo bay ré yiɲ kaɲ derôre tumôri a. Geré bi wo hen na, na kwo ɗanɲi ɗiɓa, na kwo tôô hen né. Geré bi wo hen na, tôô to Moyis naɲ bay kibi Emen na kôl kwôli.

22 Geré bi wo ɓijé a yiɲ kaɲ derôre tumô Emen a hen na, na sa kibi anɔa Jésu Krist li hen. Emen ɓôl geré bi wo hen, ɓij ɓijé kêm ka bi ɓôrji sa Jésu a ɗiɓa, na Jubnê mera ré, wôsa Emen dô tu kwôni ré.

23 ɓijé kêm li têriɲ aɲ bay kelaɲ naɲ Emen men, bay a upé hini emê wori ré a men.

24 Niɲba, ɓô Emen dô naɲ ci na ɗéɲ iyôn, aɲa ôbi ré biji yi ɓijé kaɲ derôre tiri a hen. Ôbi li hen iyôn naɲ geré wo Krist Jésu ɗôrji ɓô têriɲ a hen.

25 Emen a ayêri ɗé bi ré ma aɲ bi kwôbriri ré dô têriɲ toji sarji a aɲ. Hena bay ré bi ɓôrji sa Jésu Krist a ba, ôbi a ɗé ɓôri jalê sarji a. Ôbi li hen iyôn bi ɓijé ré hôn wo ɗiré na kwoɲ derôre. Têriɲ to ɓijé na li tumô hen na, Emen na pôrji wô sare ré.

26 Wôsa ôbi na uwôl ɓôri. Niɲba, haw hen na, ôbi gel iyeɲ a ɗiré bi ɓijé ré yi kaɲ derôre ba men, ôbi gey yé kwôni woɲ derôre men, ɓijé ka ré bi ɓôrji sa Jésu a hen kôba, ɗiré biji ré yi kaɲ derôre men.

27 Hena ré na hen iyôn ba, ani ka naa ɗiɲ deɲgôrna hen ya ba? Eɲ eɲ, ani naɲ. Anɔa ɗôri ba, na bê ɓôô sa Jésu Krist a ɗiɓa, na bê kwôlê wona sa tôô a ré. Iyôn ba, ani ka naa ɗiɲ deɲgôrna ba, naɲ.

28 Nana hôn wo Emen né ɓij ɓijé ré yi kaɲ derôre na sa kibi bê ɓôô woji sa Jésu a ɗiɓa, na wô wo bay ré li tôô to Moyis hen né.

29 Ken erem mega wo Emen ré na Emen wo Jubnê mera ba? ɓijé ka na Jubnê ré hen kôba, na kari men ré ba? Ôbi na Emen woji a men.

30 Emen na pôn nêɲ hari. Hena Jubnê ré bi ɓôrji sa Jésu Krist a na, ôbi a biji bay a yé kaɲ derôre tiri a. Kwo ɓijé ka na Jubnê ré hen kôba, na hen iyôn men, hena bay ré bi ɓôrji sa Jésu Krist a.

31 Mega wo kôlij Emen ré ɓij ɓijé ré yi kaɲ derôre wô kibi bê ɓôô woji sa Jésu a hen ba, kôl na wo nana kaɲiɲ tôô ba? Eɲ eɲ, na iyôn né. Ôbi bi wo hen dema nana gelij derê tôô tô.

Rômê 4

Aṅgaṅ gelé ka Abraham gel

- ¹Erména sa môyrena Abraham a, kwôli mi a nana erem gengij sari ba? Men, na mi a ôbi ré uwôn kôbi Emen a gengij sa yirji woṅ gawra hen ba?
- ²Hena Emen na ré biri yi kwôni woṅ derôre tiri a wô ari lêri ka dôri na, Abraham henaṅ né di deṅgôri ba, ré na tiri nijba, ôbi nêṁ dê deṅgôri tumô Emen a ré.
- ³Toyéṅge kwôlo magtubu to Emen kôl kôl iyôṅ ba: «Abraham bi bôri sa Emen a, na ôbi a, Emen né biri yi kwôni woṅ derôre tiri hen.»
- ⁴Henêṅge wo hena kwôni ré li jé aṅa bay ré têbiri na, na sa kôbri wori dîba, bay biri na déṅ iyôṅ né.
- ⁵Nijba, hena kwôni ré li ani kaṅ déṅ tu Emen ré, aṅa ré bi bôri sa Emen woṅ ôbi berê tu ṅa to bay têriṅ hen na, naṅ ayê bôṁ wori bi wo hen na, Emen a biri yé kwôni woṅ derôre tiri a.
- ⁶Kelma Dabid kôba, na kôl kwôlê bi wo hen iyôṅ tumô men. Ôbi na kôl kwôli bîjé ka Emen biri yi kaṅ derôre tiri a dîba, ôbi bi bôri sa jé lêreji a ré. Bîjé bay ka hen na, yi derê yi wô sarji.
- ⁷Ôbi kôl iyôṅ ba: «Bîjé ka Emen dî bôri jal sa têriṅ toji a hen na, ré na ka yi derê ré yi wô sarji. Bîjé bay ka Emen dô têriṅ toji aṅ hen na, na bay yi derê.
- ⁸Yi derê yi wô sa gawra wo Kelma Emen biri naṅ kwôli têriṅ tori a ré hen.»
- ⁹Kwôlo kelma Dabid na kôl hen ba, na kôl gengij na sa bay walê keṅ a, yirji ré derêji mera ba? Eṅ eṅ, ka wal keṅ né hen kôba, bay a lê yi derê a men. Nana toy mega wo Emen né bô Abraham môṅ kwôni woṅ derôre tiri a, wô bôri wo ôbi bi sari a.
- ¹⁰Kiriṅa Abraham na yij kwôni woṅ derôre tu Emen a hen ba, ôbi na wal keṅ nij laba, na wal ré tô ba? Wulê bi wo hen na, ôbi na wal keṅ né tô a men.
- ¹¹Keṅ wo Abraham na wal hen na, na aṅga gel wo ôbi na ré bi bôri sa Emen a nij men, Emen na ré biri yi kwôni woṅ derôre tiri a kiriṅa ôbi na bi bay wali keṅ ré tô hen a men. Na ôbi wo hen, aṅa Abraham ré na iba bîjé ka wal keṅ né nijba, bi bôri sa Emen a, aṅ ôbi bôri mega bîjé kaṅ derôre hen.
- ¹²Bîjé ka wal keṅ hen kôba, Abraham na ibarji men nijba, bi bay li môṅ ôbi na lip hen iyôṅ men, wôsa pa dema ôbi na ré wal keṅ tô na, ôbi na bi bôri sa Emen a nij.

Aṅga Emen genge dîré béna hen na, naa upé naṅ geré wo ayê bôṁ

- ¹³Emen na genge dîré bîj Abraham naṅ kwôṅgêri sa terare. Aṅga Emen na genge dîré bîj Abraham hen na, ôbi na genge wô wo Abraham na li tôṁ ba? Ôbi na kôl hen iyôṅ, na wôsa Abraham na bi bôri sari a aṅ yij kwôni woṅ derôre tiri.

14Hena ré na bɔ́jé ka li tɔ́ô a ré upé aŋga Emen genge hen na, iyôŋ ba, bɔ́jé ka bi bôrji sari a hen na, bay bi na dɛ́p iyôŋ, aŋ aŋga Emen na genge hen kôba, a yé ani tirji a ré a men.

15Na hen iyôŋ, wôsa tɔ́ô li aŋ bô Emen taari sa bɔ́jé, wôsa bay li tɔ́ô hende to hen né. Hena tɔ́ô na ré naŋ ba, kwôni henaŋ ré mênêre ba?

16Iyôŋ ba, aŋga Emen na genge hen na, na wô sa bɔ́jé ka bi bôrji sari a hen. Ôbi li hen iyôŋ wô geljɔ́ bô deré wori. Ôbi gey bɔ́j kwôŋgê Abraham kêm dɛ́ba, bɔ́j na bɔ́jé ka bi bôrji sa tɔ́ô to Moyis a hen mera ré, nijba, ôbi bɔ́j bɔ́jé kêm ka bi bôrji sari a, mega Abraham na bɔ́j bôri sari a hen iyôŋ men, wôsa Abraham na ibarna nabay kêm.

17Na mega wo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôŋ ba: «En dɛ́m ju yi môy tɔ́ yé bɔ́jé kwône.» Tu Emen a na, Abraham na ibarna wô kibi bê bôô wori sari a. Na Emen bi wo hen a na ôbi bɔ́j bɔ́jé ka ma ji si men, kirija ôbi ay tɔ́ri na, aŋga naŋ kôba, ôbi biji yi ya a men.

18Kirija bɔ́jé na bô mega geré dé bôô sa Emen a ré naŋ hen iyôŋ haji kôba, Abraham ba, na dɛ́ bôri sa Emen a men, na bi bôri sari a men. Na hen iyôŋ aŋa Emen né li aŋga ôbi na genge dɛ́ré lê bɔ́j Abraham hen, aŋ ôbi yɔ́j iba tɔ́ yé bɔ́jé kwône mega Emen na kôli kôl iyôŋ ba: «Kwôŋgê a kwônê.»

19Wulê bi wo Emen na kôli hen na, elê Abraham na a nê mê arew ley, aŋ ôbi hôn wo dɛ́ré na kwo hali nij men, Sara kôba, yé wore ré naŋ a men, nijba, ôbi bi bôri sa Emen a ré lê aŋga ôbi na ré genge hen biri.

20Ôbi hôn wo dɛ́ré upé aŋga Emen na genge dɛ́ré biri hen, aŋ ôbi meremné ré, nijba, bôri wo ôbi bi sa Emen a hen na, biri néri aŋ ôbi heramiri.

21Ôbi hôn hôn dô sari a wo Emen ré ôrij naŋ néé wojɔ́ lij aŋga ôbi ré genge dɛ́ré lê biri hen.

22Na ôbi wo hen aŋa, Emen né biri yi kwôni wojɔ́ derôre tiri a hen.

23Kwôlo na lij bô magtubu a kôl iyôŋ ba: «Emen ré bôôri mega kwôni wojɔ́ derôre tiri a» hen na, na lij hen iyôŋ gengjɔ́ na sa Abraham pini mera ré.

24Bay li hen iyôŋ na wô sarna, aŋ hena nana bi bôrna sa Emen wo bɔ́j Kelma wona Jésu ji si perê ka ma a hen na, ôbi a berêna mega bɔ́jé kaŋ derôre tiri a men.

25Jésu bi wo hen na, Emen na uwôli kôbi bɔ́jé, aŋ bi ré ma wô kibi têrij tona, menba, ôbi biri ji si perê bɔ́jé ka ma a, aŋ bi nana yɔ́j bɔ́jé kaŋ derôre tiri a men.

Rômê 5

Jésu hô dayêna naŋ Emen

¹Mega hen iyôn na, Emen berêna mega bijé kap derôre tiri a wô kibi ayê bôwona, aṅ haw hen nana mô ré bô jalê naṅ Emen sa kibi aṅga Kelma wona Jêsu Krist li hen.

²Na ôbi a belê geré bi Emen né béna derê wori wô kibi bôrna wo nana bi sa Jêsu a hen. Na bô derê bi wo hen a nana mô bôwô a haw hen men, nana lij yi derê a men, wôsa nana dî bôrna mega Emen né sa béna hini emê wori men.

³Nana li yi derê na wô bi wo hen mera ré, nijba, naa li yi derê kirija nana mô bô gusiṅ a ba, ré geléna ulê bôwô.

⁴Kirija nana uwôl bôrna hen iyôn na, a béna beré bôrna iyêrê hen iyôn men, bôrna wo nana bu iyêre hen, a béna dé bôwô sa Emen a men.

⁵Hena nana dî bôrna hen iyôn na, a yé seṅge ré, wôsa Emen na geléna geyé wo dîré geyéna hen. Aṅ na Tini to ôbi na béna hen a gelé.

⁶Kwôlo en kôl hen na, en kôl na wo ca ba, néé wo na nana gôlij naṅ yerna ba, naṅ. Wulê bi wo hen na, Krist sa ma wô sarna nabay kap bay têriṅ. Na wulê wo Emen na genge.

⁷Bi kwôni ré ma wô kibi kwôni woṅ derôre na, nana hôn wo ré na aṅga iyêre gaṅ. Hena ôbi na ré na ôbi lê derê a men ley dema kwôni ré geyé ma wô kibri.

⁸Nijba, Jêsu Krist ba, ma wô sarna kirija nana baṅ bô têriṅ a tô. Na hen iyôn a Emen né geléna geyé wo dîré geyéna hen.

⁹Na naṅ kwôbri Jêsu Krist wo ma wô sarna hen aṅa, Emen né berêna mega bijé kap derôre tiri a hen. Na hen iyôn a, nana hôn wo Jêsu Krist réé gôlij naṅ na, aṅ bi bô Emen né taari sarna ré nij.

¹⁰Ca kirija na nana bay bayi Emen tô hen na, ôbi na hô bi nana bij pôn naṅ dî naṅ temay Kemari. Aṅ haw hen wo nana bij naṅ dî hen na, nana hôn dô wo ôbi réé gôlij naṅ na yôd wôsa Kemari mô tu gep.

¹¹Na hen iyôn mera ré. Nana li yi derê tumô Emen naṅ geré wo Kelma wona Jêsu Krist, aṅ nana li yi derê wôsa ôbi a derê tumôrna ôriṅ ligi Emen a aṅ bi nana hô bij pôn naṅ dî.

Kwôlo gengiṅ sa si Adam naṅ Krist

¹²Na gawra pôn nêṅ a lê têriṅ menba, hende gôr sa terare nà. Na wô kibi têriṅ hende to hen aṅa, bijé ré maṅ hen. Na hen iyôn a, temare ré gôr kirij kêm men, duu gawrê kêm a men, wôsa bay kêm li têriṅ.

¹³Têriṅ na yi sa terare a nà nij dema Emen na ré bij Moyis tôwô tô. Wulê wo tôwô na naṅ tô hen na, Emen na uwôl kwôlê sa bijé kwôli têriṅ toji ré.

¹⁴Nijba, hen iyôn hari kôba, wulê wo Adam a yeŋ kwôy saŋ sa kwo Moyis a na, temare na ôm iyére sa bîné kêm. Bi wo têriŋ toji na yi mega to Adam to na bîŋ kwôlê sa Emen a ré hen iyôn né. Adam na na tini kwo a era hen.

¹⁵Bîné bay ka wôô hen na, gelinji ré. Wôsa têriŋ to Adam na li hen na, a némîŋ naŋ aŋga Emen béna hen né. Na tiri, bîné kwône ma wô kibi têriŋ to gawra pôn nêŋ a lê, nijba, bô derê wo Emen dê aŋ sôŋ. Ôbi tô kibri damaŋ sa bîné kwône dêŋ iyôn men, liji dô wô kibi Jêsu Krist a men.

¹⁶Aŋga Emen bi na, yi gelin gay dîba, yi mega têriŋ né. Têriŋ to gawra pôn nêŋ li hen na, li aŋ Emen uwôl kwôlê sa bîné. Nijba, kirîŋa Emen li bô derê wori naŋ bîné, bi wo bay li têriŋ damaŋ hen haji kôba, ôbi bîji yi bîné kaŋ derôre aŋ kwôlê a beré sarji ré nij.

¹⁷Na tiri, gawra pôn nêŋ a lê têriŋ menba, temare ôm iyére sa gawrê kêm wô kibi têriŋ tori hende to hen. Hen iyôn ba, nana hôn wo sa kibi Jêsu Krist pôn nêŋ na, nana uwôn are damaŋ. Bîné ka Emen bîji bô derê wori damaŋ aŋ bîji yi kaŋ derôre tiri a hen na, bay a merê tu geŋ naŋ kwiniŋi men, bay gôlin sa are kêm, sa kibi gawra pôn nêŋ, ôbi a na Jêsu Krist.

¹⁸Na ôbi á, nana gel wo kwôlê bu sa bîné kêm sa kibi Adam pôn nêŋ wo li têriŋ hen men, sa kibi Jêsu Krist pôn nêŋ wo li aŋga dôri hen a lê aŋa kwôlê ré bu sa bîné kêm né hen men, ôbi bîji mô tu geŋ naŋ kwiniŋi a men.

¹⁹Nana gel wo bîné kwône yi bay têriŋ wô kibi gawra pôn nêŋ wo bîŋ Emen kwôlê ré hen iyôn na, bîné kwône yi kaŋ derôre tiri a wô kibi bê kwôlê wo Jêsu Krist pôn nêŋ men.

²⁰Emen na bîŋ bîné tôô to Moyis bi têriŋ toji ré ô tumô tumô menba, kirîŋa têriŋ to bîné ô tumô tumô hen iyôn na, bô derê wo Emen kôba, ô tumô tumô dê aŋ sôŋ.

²¹Na hen iyôn a, bô derê wo Emen ré li aŋ bîné yi kaŋ derôre tiri a, mega wo têriŋ ôriŋ naŋ néé woŋ diriŋ gawrê hen iyôn men. Bô derê wori bi wo hen li aŋ nana môriŋ tu geŋ naŋ kununa aŋ na Kelma wona Jêsu Krist a belê geré béna.

Rômê 6

Nana ma tô têriŋ a nijba, nana mô tu geŋ naŋ geré wo Jêsu

¹Hena ré na hen iyôn ba, naa kelê kwôli mi ba? Hena ré na hen iyôn ba, naa lê têriŋ aŋ bi Emen né béna bô derê wori damaŋ a ba?

²Eŋ eŋ, na hen iyôn né kwôy. Kwo gengin sa têriŋ ba, nana ma aŋ nana nêŋ merê bô têriŋ a ré kwôy nij.

³Ken hôn dô kirîŋa bay na lêna batêm hen na, ken hôn wo na nana bîŋ pôn naŋ Jêsu Krist hen iyôn haŋge ba? Wulê bi wo hen na, nana ma naŋ dî men.

⁴Kirija bay na lêna batêm hen na, nana ma naɲ dī men, bay eména naɲ dī men, aɲ bi jé lêrena ré yi na aɲga kôrbi mega wo Ibarna Emen bi Jésu ji si kampê naɲ néé wori wo gôlij sa are kêm hen.

⁵Na tiri, nana ma môɲ ôbi iyôɲ aɲa nana biɲ pôn naɲ dī hen. Mega wo hen iyôɲ na, nana biɲ pôn naɲ dī sa kwo gengij sa jê sé kampê wori wo ôbi jij sij kampê hen iyôɲ men.

⁶Nana hôn wo kirija Jésu na ma sa gurô tagelê hen na, Emen na bér jé lêrena wo cay hen ya men, aɲ bi yi woɲ têrij ré ma men, bi têrij ré lêna lemnare ré nij a men.

⁷Wôsa têrij ôrij naɲ néé sa kwôni wo ma hen ré nij yôd.

⁸Nabay naɲ Krist nana maɲge, ôbi a nana hôn wo nana merê tu geɲ naɲ dī men hen.

⁹Men, nana hôn wo Jésu Krist wo ré ji si kampê hen na, réé ma ré nij yôd men, temare ré ôrij naɲ néé sari a ré nij a men.

¹⁰Kirija ôbi ma na, ôbi dô yiri aɲ yi têrij a têê pôn yôd, aɲ haw hen wo ôbi mô tu geɲ hen na, ôbi li are kêm ermij na sa Emen a.

¹¹Naɲ ken kôba, na hen iyôɲ men. Henêɲge mega wo kené ma nij aɲ kené dô yerɲge yi têrij a yôd aɲ nij. Aɲ haw hen ken mô tu geɲ tumô Emen a sa kibi biɲare pôn tonɲe naɲ Jésu Krist.

¹²Mega na hen iyôɲ na, bi têrij ré hô uwôɲ néé sa kurôɲgi yerɲge a ré nij yôd. Men ken mô wô bê kwôlê sa aɲga habij ka kurôɲgi yi gey hen né a men.

¹³Déɲge bi têrij ré hô uwôɲ geré si kwa yerɲge wo pôni a wô lij habrê ré nij. Nijba, ken ay yerɲge biɲ Emen mega biɲé ka ma aɲ béér hen iyôɲ men, ken ay yerɲge biri yôd aɲ bi ôbi perêɲge lij aɲgaɲ derôre.

¹⁴Iyôɲ ba, têrij a gôlij sarɲge ré nij wôsa ken mô tô tô to Moyis ré nij, nijba, ken mô na bô bô derê wo Emen a.

Nana limé ka Emen laba, ka têrij dī ba?

¹⁵Hen ba, naa kelê kwôli mi ba? Naa lê têrij wô wo nana mô tô tô to Moyis a ré nij, nijba, nana mô na tô bô bô derê wo Emen a ba? Eɲ eɲ, na hen iyôɲ né kwôy.

¹⁶Ken hôn mega wo hena kené ay yerɲge biɲ kwôni aɲ ken kôli kené biri kwôlê ba, ken yi na limé kari iyôɲ ré ba? Hena têrij ré gôlij sarɲge ba, kena limé kare aɲ ken woge na temare sarɲge a, nijba, hena kené biɲ Emen kwôlê ba, kena limé kari men, ka yé gawrê kaɲ derôre tiri a a men.

¹⁷Na kena limé ka têrij ca tumô ré ba? Nijba, haw hen na, ken bi kwôlê sa kwôlê woɲ tiri a wo bay na gelêɲge hen naɲ bôê pôn. Iyôɲ ba, na lijge Emen dosé wô sa are bay ka hen kêm.

¹⁸Iyôn ba, kena limé ka têrij ré nij, wôsa Emen derênge aɲ ken yi na limé kari, aɲ bi jé lêreŋge ré yi kwop derôre.

¹⁹En ay limé gengij naɲ are bay ka hen, aɲ bi kené hôn, wôsa ken jal sa henê are a gaɲ. Tumô ba, na ken ay yerŋge yôd wô lij habré men, ken li têrij hende kêm hen ôrij tumô tumô mega wo na ken lij ca tumô hen iyôn. Aɲ na kena limé kaji. Nijba, haw hen na, ken ayênge yerŋge bij Emen yôd wô lij aɲgaɲ derôre aɲ bi jé lêreŋge yij kwo séli, aɲ ken yij limé kaji men.

²⁰Ca ba, na kena limé ka têrij kwôy kwôy men, ani ka na berênge ereɲ bi kené li aɲga Emen gey hen kôba, naɲ a men.

²¹Wulê bi wo na, ken lij aɲga habij aɲ tayre dênge sara kemnêɲ kemnêɲ hen na, na mi ka dôri a kené uwôn ya ba? Are bay ka hen na, ôrij naɲ gawra na kini temare a dí.

²²Nijba, haw hen na, kena limé ka têrij ré nij, mega wo Emen derênge kibé hen na, ken yi na limé kari nij. Iyôn ba, aɲga dôri kaɲ uné na, na lê jêreŋge wo a yé kwo séli men, deré kibri ba, ka merê tu geɲ naɲ kunuŋge a men.

²³Hena kwôni ré li têrij ba, aɲgaɲ têbê sa kôbri ba, na temare. Nijba, aɲga Emen bij gawré déɲ iyôn hen na, na merê tu geɲ wo naɲ kwini. Ôbi béna na wô wo nana bij pôn naɲ Kelma wona Jésu Krist.

Rômê 7

Tôô to Moyis naɲ néé sarna ré nij

¹Yênên, na kelênge kenbay ka ken hôn tôô hen ken toy. Ken hôn mega wo tôô ré ôrij naɲ néé sa kwôni a na, na kirija ôbi ré môrij tu geɲ tôô mera ré ba?

²Na gengênge naɲ iyore to kurôre ya. Kirija kurôre bi wo hen mô tu geɲ baa ya tô na, hende a kaɲêri aɲ ôrij wô kwo đanɲi ré wôsa tôô haare naɲ kurôre baa ya. Nijba, hena ôbi ré ma na, tôô to na haare naɲ kurôre hen na, li ani naɲ tu ré nij.

³Hena kurôre ré ma ré tôô aɲa hende ré eɲge iba wo đanɲi na, hende yij na yijare toɲ têrij. Nijba, hena ôbi ré ma nij na, hende na sare seɲge. Hena hende ré gey eɲgé iba wo đanɲi kôba, a eɲgé díba, kwôni a jôre ré men, hende yij na yijare toɲ têrij hen ré men.

⁴Yênên, kwonɲe kenbay kôba, na hen iyôn men. Kwo gengij sa tôô ba, ken ma naɲ dí, wô kibi bijare toɲge naɲ Krist. Ôbi a, kené na kari ôbi wo Emen biri ji si kampê hen. Kena bijé kari aɲ bi jé lêreŋge ré yij kwo dôri tu Emen a.

⁵Ca kirija na nana lij aɲga bôrna na gey tôô hen na, tôô na gel wo aɲga nà ré na têrij men, ka hen ré na têrij men. Kirija geléna hen iyôn na, nana gey lê têrij hende to hen damaɲ a, aɲ têrij hende to hen nôgêna bi a kibi temare a.

⁶Ca ba, na nana limé ka tôô to Moyis, nijba, haw hen na, tôô to na beréna lemnare hen na, yi mega nana ma tôre a nij. Na hen iyôn a, Emen né deréna tôre a hen. Añ haw hen jé wo Emen wo nana li hen na, na kwo kôrbi wo Tini Emen a geléna díba, na nañ kwo tôô to Moyis to lij bô magtubu a hen né.

Tôô nañ têrij

⁷Hen ba, gel wo tôô to Moyis na ré habij ba? Eñ eñ, na iyôn né, nijba, hena tôô henañ ré nañ ba, ré ené henê wo têrij ré na aña habij tumô Emen a ré. A hena tôô henañ ré kôl iyôn ba: «Já lê tu bôriyare ré» réba ré ené henê tu bôriyare ré habij na iyen ba?

⁸Nijba, na henê bi wo en hôn tôô hen aña, têrij ré uwônij kene yen a hen men, na ôbi a, ené lij tu bôriyare sa aña gay gay a hen men. A hena tôô ré nañ ba, néé têrij kôba, nañ men.

⁹Ca wo na en hônij tôô ré tô hen na, na en mô tu geñ, nijba, kirija en hôn tôô na nij dema ené lij têrij hen.

¹⁰Ôbi a, ené mañ wô kebre. Wôsa Emen bi tôô bi ré bij bijé mô tu geñ menba, hende hô bilij temay deréren.

¹¹Ôbi a, kirija ené hôn tôô menba, têrij uwônij kene yen a aña lamén en li têrij aña yij temay deréren.

¹²Iyôn ba, Emen a dé tôô, aña kwôlo yi bô a kêm hen na, na kwo séli men, kwôlê bi wo hen, na kwoñ derôre men, kwo dôri a men.

¹³Hen ba, na Kwôlo Dôri bi wo hen, a deren hen ba? Eñ eñ, na iyôn né. Na têrij a deren dí. Añ li aña hende bu tô kôbi Kwôlo Dôri bi wo hen aña, na ré deren hen. Na hen iyôn a, sa kibi tôô a nana hôn wo têrij ré na aña habij damañ hen.

Têrij gôlij sa gawra

¹⁴Nana hôn wo tôô na, ré yi gengij na sa Tini Emen, nijba, nôbi ena gawra mera aña ené yij lema wo têrij hen.

¹⁵Añ aña en li hen na, en hôn tôrji ré. Wôsa aña en gey lê hen ba, en li ré menba, ka en gey lê ré kwôy hen a ené li dí men.

¹⁶Hena ené kañ aña habij ka en li hen ba, en hôn wo tôô na ré dô.

¹⁷Ôbi a, kirija ené li habij ba, na nôbi a lê hen né, nijba, na têrij to bôn a hen lê habré hen.

¹⁸En hôn wo lê aña dôri ré nañ yen a. Añ nañ ermé wupê woñ gawra na, en gey lê aña dôri hapê, nijba, en nêmené.

¹⁹Aña dôri ka ené lê hen na, en li ré, aña na ka habij ka en gey lê ré hen, a ené hô li dí men.

²⁰Hena ené li anɔa habiɔ ka en gey lê ré hen na, na nôbi a lê hen né, niɔba, na têriɔ to yi yen a hen a lê hen.

²¹Anɔa en gel yen a na: en gey lê anɔa dôri niɔba, têriɔ a gasê yé tumôn a dî.

²²Bôn a ba, yen dôren sa tôô to Emen a haɔê,

²³niɔba, anɔa habiɔ ka yi bôn a hen na, li kumbul naɔ ka dôri ka en hôn hen. Anɔa habiɔ bay ka yi yen a hen, a lê anɔa ené yiɔ lema wo têriɔ hen.

²⁴Ayi! na lê iyeɔ ba? I a dôren kôbi yen wo ôriɔ naɔ en kibi temare a hen ba?

²⁵Na Emen a dôren kibi a naɔ néé wo Kelma wona Jêsu Krist, aɔ en liri dosé naɔ bôn pôn. Ôbi a, ré naɔ bô geyé wuɔê na, ené gey bê kwôlê sa tôô to Emen a, niɔba, naɔ iya wuɔê woɔ gawra hen na, ena lema wo têriɔ.

Rômê 8

Merê tu geɔ wo Tunu toɔ hendi bô bôrê biɔ biɔ

¹Iyôn ba, haw hen na, Emen a ulê kwôlê sa biɔ ka biɔ pôn naɔ Jêsu Krist hen ré niɔ.

²Wôsa néé wo Tunu toɔ hendi bô bôrê wo béna merê tu geɔ woɔ tiri hen na, hena na ligi Jêsu Krist a. Men, ôm iyére san a aɔ ena lema wo têriɔ naɔ kwo temare ré niɔ.

³Tôô to Moyis na nê m lê bi nana mô tu geɔ ré, wôsa nana gawrê ka iya men, nana nê m bê kwôlê sa tôô a ré a men. Niɔba, anɔa tôô na nê m lê ré na, Emen liji. Ôbi a, ôbi ré jêɔ naɔ Kemari sa terare a nà, bi ré bul yiri gawra aɔ ré geliɔ naɔ nabay kaɔ bay têriɔ bay ka hen iyôn men, ré ma wô sa têriɔ tona a men. Na hen iyôn a, Emen na ré jô kwôlê sa têriɔ to yi bô gawrê hen.

⁴Ôbi li hen iyôn bi nana liɔ tôô to Moyis dô jêd, nabay ka nana ô tô néé wo Tunu toɔ hendi bô bôrê a dîba, tô kwo kurônɔgi yi a ré niɔ hen.

⁵Biɔ ka li anɔa bôri gey hen na, ermé woɔ yi na sa anɔaji bay ka hen, niɔba, ka li anɔa dôriɔ Tunu hen na, ermé woɔ yi na sa anɔa dôriɔ Tunu a dî.

⁶Hena nana erem na sa anɔa dôriɔ kurônɔgi yi a kwôy kwôy na, nana woge na temare, niɔba, hena nana erem na sa anɔa dôriɔ Tunu a kwôy kwôy na, naa merê tu geɔ men, naa uɔé bô jalê a men.

⁷Biɔ ka erem na sa anɔa bôri gey a kwôy kwôy hen na, na bay bayi Emen, wôsa bay bi kwôlê sa tôô Emen a ré. Tiri wori ba, bay nê m né.

⁸Biɔ ka li anɔa bôri gey kwôy kwôy hen na, bay a nê mê dé tu Emen né.

⁹Kenbay na, jé lêrenge na kwo kurôngi yi ré nijba, na kwo Tini Emen, hena hende ré mô bônge a tiri a men. Ôbi a, kwôni wo Tini Krist ré nañ bôri a ba, na kwori ré hen.

¹⁰Hena Krist ré mô bônge a ba, Tini a bénge ka merê tu geñ, wôsa kené na bijné kañ derôre tu Emen a. Nijba, kurôngi yerenge ô na kibi temare a wô kibi têrij to ken li hen.

¹¹Hena Tini Emen wo na bijn Jêsu Krist na ji si kamjê perê bijné ka ma a hen ré yi bônge a tiri na, Emen bi wo hen a bénge ka merê tu geñ hen iyôn men, wô kibi Tini to mô bônge a hen.

¹²A iyôn ba, yênen, bi jé lêrena bijn nañ kwo Tunu toñ hendi bô bôre dîba, bi bijn nañ kwo kurôngi yi ré nij.

¹³Hena jé lêrenge ré na kwoñ kurôngi yi ba, ka ma, nijba, hena kené li are nañ néé wo Tunu toñ hendi bô bôre na, ka mênê ka habijn ka yi yerenge a hen kê m a, ôbi a, kené môrij tu geñ hen.

¹⁴Bijné kê m ka Tini Emen a derê tumôrij hen na, bay na kami Emen.

¹⁵Tunu hende to Emen bénge hen na, na toñ lemnare ré men, na toñ kemnare ré a men, nijba, hende li añ ken yi kam Emen. Ôbi a, nana uwôn geré uwôgij Emen: «Baba» hen.

¹⁶Tunu hende to hen, a lê aña nana hôn dô bôrna wo nana na kam Emen tiri a men hen.

¹⁷Mega wo nana kamni hen iyôn na, naa upé nañ Krist aña dôri ka ôbi dî gengij sa bijné kari hen men. Na nabay ka Krist a upé are bay ka hen. Hena nana gelij gusij nañ dî na, naa merê nañ dî bô hini emê wori a men.

Aña dôri ka nana mô gem hen

¹⁸En hôn wo gusij to nana gelij haw hen na, na ani ré dîba, a némij nañ hini emê wo Emen a sa béna hen né.

¹⁹Ari dé ka Emen kê m mô gem wulê bi wo ôbi a gelé kamni tu wolé bi bijné ré gelji hen.

²⁰Emen na pô ari déri añ bay yi mega ani ré. Bay ba, na gey bi ôbi ré bôrij mega ani ré iyôn né, nijba, na ôbi a derê kôbri añ yirji a, nijba, añañ dé bô sara yi ya.

²¹Wôsa wulê wo pôni na, ôbi a derê ari déri kê m bô lemnare a, añ bi bay ré mô sarji señge dîba, bay ré mênê ré men, bay ré sa uwôrij hini emê mega kam Emen iyôn, añ ré môrij sarji señge men.

²²Nana hôn dô wo kirija Emen na ayij tô dé añañ kwôy kemnên na, ari déri bay ka hen, gelij na gusij men, jôr baa ya môj yê wo ôl deñgô iyore hen iyôn men.

²³Gusij hende to hen na, ari d'éri bay ka hen, a gelij piniji mera ré, nijba, nabay ka ôbi na béna Tini tumô dema na ré hô béna aŋgaŋ baliyare kari a tô hen kôba, na jôrê na hen iyôn hende to hen men, nana mô gem wulê wo Emen ré sa berêna mega kamni aŋ ré sa derêna bô gusij hende to hen yôd nij hen.

²⁴Emen gôlij nap na nijba, turna gel derê wori bi wo hen né tô. Iyôn hari kôba, nana dî bôrna sara. Hena nana gel are bay ka nana dî bôrna sara hen nij ba, a hô yé aŋgaŋ dé bôô sara sôn ba? Kirija tu kwôni gel are nij ba, a hô dé bôri sara ré nij.

²⁵Nijba, na wô wo nana gel ré tô aŋa nana dîj bôrna sara hen. Ôbi a, nana uwôlij bôrna môrij gemij hen.

²⁶Na ôbi á, Tunu toj hendi bô bôrê ré sa li nap na wôsa nana ka iya. Men, nana hôn gwosoy uwôlij Emen are ré a men. Aŋ na Tunu hende to hen, a hô gasê uwôlê Emen kebrena nap kwôlê wo gawra nê m kelê ré hen.

²⁷Aŋ Emen wo hôn aŋa yi bô gawrê hen na, ôbi hôn aŋa Tunu toj hendi bô bôrê gey hen. Wôsa hende gase uwôli are kibi bîjé ka Emen nap gwosoy uwôlê wo dôrij Emen damaŋ hen.

²⁸Bîjé kêm ka pur Emen hen na, ôbi uwôgeji nap gengé wori. Aŋ nana hôn mega wo aŋa habij kêm ka sa sarji a hen na, Emen bul lij ka dôri biji.

²⁹Wôsa bîjé kêm ka ôbi cobji tumô nij hen na, ôbi na genge tumô bi bay ré gelij nap Kemari iyôn aŋ bi Kemari ré yi kwo seri wo yêneri bay ka hen kêm.

³⁰Bîjé bay ka ôbi genge ré yi kari hen na, ôbi na uwôgeji, ka ôbi uwôgeji bay ka hen na, ôbi bôrji mega bîjé kaŋ derôre tiri a, ka ôbi bôrji mega bîjé kaŋ derôre bay ka hen na, ôbi biji hini emê wori men.

Emen geyéna na nap kwini

³¹Iyôn nij ba, kwôli mi a nana kelê sôn ba? Hena Emen né na kwona ba, i wo d'angji a yé ôbi barena sôn ba?

³²Emen bi wo hen, jera Kemari ré nijba, jori sa terare a nà bi ré sa ma wô sa bîjé kêm. Mega ôbi béna Kemari hen iyôn na, ôbi a béna tô aŋa baa kêm hen a men.

³³Bîjé ka Emen na cobji hen na, i a d'iji kwôlê sarji a sôn ba? Wôsa na ôbi a bôrji mega bîjé kaŋ derôre tiri a.

³⁴Men, i a nê m perêji a men ba? Wôsa Jêsu Krist nap yiri ma wô sarna men, Emen biri ji si kamjê aŋ ô merê sa kôbri woŋ gusurô a aŋ uwôli wô sarna.

³⁵Peré wo Jêsu Krist peréna hen na, na mi a karêna nap dî ba? Na bô emê laba, tu na laba, gusij to bay geléna hen laba, kurôn laba, erê tô seŋge laba, aŋa ômi laba, temare a karêna nap dî dî ba? Ani kani ka a karêna nap dî ba, nap.

³⁶Mega wo na liɲ bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Na wô kem jôbi a niné môriɲ kibi temare a kwôy kuriɲ tare hen men, tu bîjé a ba, nini yi mega gamgê kaɲ deré iyôn a men hen.»

³⁷Niɲba, are bay ka lêna kêmen hen na, nana gôliɲ sarji naɲ néé wo kwo peréna hen.

³⁸Wôsa nôbi ba, en hôn wo ani kaɲ bay karêrna naɲ dî aɲ jôri wo ré peréna ba, naɲ, temare, merê tu geɲ, manê ka derômaraɲ a, naɲ aɲgaɲ néé ka gay gay bô kal a, ré na aɲga hawi hen, ka a era tô hen,

³⁹néé wo tayii, kwo tôngii, ari dé Emen bay ka kêmen hen a nêmenê karêna naɲ peré wo ôbi peréna hen né, wôsa peré wori wo ôbi peréna hen na, ôbi geléna na naɲ aɲga Kelma wona Jêsu Krist li hen.

Rômê 9

Kwôlo gengiɲ sa Jubnê

¹Kwôlo na kelê hen na, na tu kwôlê, wôsa ena kwo Jêsu Krist dîba, na iyêlê benare ré. Naɲ geré wo Tunu toɲ hendi bô bôrê na, ermé wupê bi wo hen gelen wo kwôlê wupê ré na tu kwôlê.

²Tiri wori ba, bôn mênê damaɲ men, deɲgôn dôɲnen yôôd a men.

³Hena ré na aɲga ré yi derê wo balên Jubnê na, en gey wo Emen né ré tômen mênê aɲ men, ré ré dôren yi Krist a aɲ wô kibriji.

⁴Bay na kam Israyêl ka Emen a terêji ré yi kamni men, ôbi gelji damɲare tori men, ôbi bîj naɲ ci men, ôbi bîji tôô men, ôbi gelji geré tibéri woɲ tiri hen men, ôbi genge bîji aɲga gay hen a men.

⁵Bay na kwôngê mômêrna kaɲ bay hini emê hen aɲ kirîɲa Jêsu Krist era sa terare a nà mega gawra hen kôba, na tô môɲ woji a men. Bi heramê yi wô sa Emen woɲ ôbi sa are kêmen hen. Amên, bi yi gelij hen iyôn.

⁶Hen iyôn na, na wô wo aɲga Emen na genge lê hen na, ré naɲ niɲ ré. En kôl hen iyôn wôsa kam Israyêl ka pôni na kam Israyêl kaɲ tiri ka na kam Emen hen né.

⁷Men, kwôngê Abraham na kwône haji niɲba, na kwôngêri kaɲ tiri kêmen né, wôsa Emen na kôliɲ Abraham iyôn ba: «Kwôngêmen ka kemam Isak a yé kwôngêmen kaɲ tiri.»

⁸Bô kwôlê bi wo hen na, kôl na iyôn ba, na kwôngêri ka bay yêji naɲ yîɲare hen né, niɲba, na ka bay yêji sa kibi tôô to Emen na ay bîj Abraham hen. Na bay a na kwôngêri kaɲ tiri hen dî.

⁹Emen na genge kôl iyôn ba: «Na hera, iyôn ba, kirîɲa en bulo hera hen na, Sara a yê kema iba niɲ.»

10Na wô kwo Sara punu ré nijba, Rébéka kôba, kamne ka wôô hen ibarji na pôn. Ôbi a na môyrena Isak.

11-12Gengij sa kamne bay ka wôô hen na, Emen na kôle iyôn ba: «Kemarê wo seri a yé mana wo kwoj ôbi cêgeri.» Kirija Emen na kôle hen na, bay na li ani kani ka dôri naj ka habij ré tô men, bay na yêj ré tô a men. Emen li hen iyôn gel wo anja dîré gey lê ba, dîré li men, dîré dô gawra wori perê bîjé, na wô uwôgê wo ôbi uwôgeri hen mera dîba, na wô jé lêri wo dôri hen ré.

13Na mega wo na lij bô magtubu to Emen a tumô kôl iyôn ba: «Nôbi Emen na en gey Jakwôb nijba, na en kaj Esawu.»

14A hen ba, naa kelê iyej ba? Naa kelê Emen ré li na anjan derôre ré ba? Eñ eñ, naa kelê iyôn né.

15Wôsa ôbi na kôlij Moyis tumô iyôn ba: «Kwôni wo en gey lê derê naj dî ba, na lê men, kwo en gey berê tu ja tori kôba, na berê a men.»

16Iyôn ba, kirija Emen dô kwôni ba, dôri mera, wôsa ôbi bô tu ja tori dîba, na wô bô geyé wo kwôni bi wo hen né men, na wô jé lêri wo dôri ré a men.

17Na lij bô magtubu to Emen gengij Parawôn kelma wo Ejipt a kôl iyôn ba: «En bem kenare aj ené gelij bîjé kêm néé wujê sam a men, bi henen ré ôm naj kirij kirij sa terare a nà a men.»

18Na ôbi á, nana hôn wo Emen ré li dô naj i i wo ôbi gey men, kwo ôbi biri li sa iyêre ba, li sa iyêre men.

Bô tarê wo Emen naj berê tu ja tori

19Hena ré na hen iyôn ba, ka pôn a kôlen iyôn ba: «Wô mi a Emen né nay bîjé ka pôn wô kibi jé lêreji ba?» Wôsa na ôbi a geyé bi bay ré li hen iyôn.

20Jôbi gawra wo ju engere hen iyôn ba, ju na i men, a jeré gagij Emen kwôlê hen ba? Sa pôn bapa kôlirij ôbi jibéri wô mi a jeré juben hen iyôn ba? Eñ eñ, ôbi a kelê hen iyôn né.

21Ôbi jibé na, na anja ôbi gey lê naj gerem ba, ôbi li mera. Ôbi gey ba, jô gerem derôre a aj kwari pôn ba, ôbi lij bapa wo yi naj jengêri men, kwari wo pôn ôbi lij bapa wo bay ômij are naj wulê wulê hen men.

22Hena Emen né gey lê môj kwo ôbi jibé hen iyôn ba, kwom jôbi ba, dôlem iyej men ba? Ôbi gey bîjé ré hôn bô tarê wori men, néé wori a men. Na hen iyôn a, ôbi ré uwôlij bôri sa ka bôri tari sarji a, ka ré mênê men hen.

23Emen li hen iyôn wô geléna nabay ka ôbi bô tu ja tona hen derê wo dampare tori. Na nabay bay ka hen, a ôbi na ré bu sa têrna bi nana uwôj derê wo dampare tori hende to hen hen.

²⁴Nabay kêm nana bîné ka ôbi tîrji bi ré yi kari hen, na Jubnê a ôbi ré tîrji mera ré, nijba, ôbi tô bîné ka na Jubnê ré hen a men.

²⁵Na mega wo kôlij bô magtubu to Osé a kôl iyôn ba: «Bîné ka ca ba, na na kapê ré hen na, haw hen na uwôgêji bîné kapê. Tô yê wo tumô ba, en geyji ré hen na, haw hen na kelêji <en geyénge >.

²⁶Kirij bay ka hen, ka na en kôlji: «Kena bîné kapê ré» hen na, na kirij bay ka hen gaŋ a ené uwôgêji kamnen nôbi Emen woŋ ôbi merê tu geŋ hen.»

²⁷Kwo Israyêl ba, ôbi kibi Emen Esay na kôl kwôlê gengij sarji kôl iyôn ba: «Hena kam Israyêl na ré kwône mega haal wo kibi cér a iyôn kôba, ka Emen a gôlij nap ci ba, damaŋ ré ded.

²⁸Kelma Emen a era lew jerê kwôlê sa bîné ka sa terare a na.»

²⁹Na mega wo Esay na kôl tumô kôl iyôn ba: «Hena Emen Kelma wo na ôbi sa are kêm na ré tô kwôngêrna ka pôni dî ré ba, nana maŋge kêm mega bîné ka Sodôm nap Gwomôr iyôn.»

Jubnê kap Kwôlo Dôri

³⁰Iyôn ba, naa kelê kwôli mi ba? Naa kelê mega wo bîné ka na Jubnê ré ba, na ré woge geré woŋ yij derôre tu Emen a ré, nijba, bay ré yi kap derôre tiri a wô bê bôw woji sari a.

³¹Kwo Jubnê ba, wogeji wô lê tôw wô yij derôre tu Emen a, nijba, bay herij geré.

³²Wô mi a bay herij ba? Wôsa bay erem yaŋ ba ciré yé bîné kap derôre tu Emen wô jé lêreji aŋ bay bi bîrji sa Emen a ré. Aŋ yi mega bay ré sê tîrji yi keram woŋ ôbi heré bîné hen.

³³Lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Toyénge, na dé keram sa iyé Sijô, aŋ bîné a sê tîrji sara. Na keram wo bîné a herij wô kibri. Nijba, kwôni wo bi bîri sari a ba, tayre a diri ré ded.»

Rômê 10

¹Yênên, en gey nap bôn pôn wo balên Jubnê ré eraji bi Emen né gôlij nap ci. En uwôli hen iyôn damaŋ.

²En hôn dô wo bay gey lê jé bîj Emen tiri nap yi gwa nijba, yi gwa woji bi wo hen tôri dîj na sa henê are kap tiri a hen né.

³Bay hôn geré wo Emen li aŋ gawra yij kwôj derôre tiri a hen né. Bay woge geré woŋ yij derôre tu Emen a sa yirji a men. Na hen iyôn a, bay ré kap geré wo Emen li aŋ kwôni a yij derôre tiri a hen hen.

⁴En kôl hen iyôn wôsa kirija Jêsu Krist era sa terare a nà ná, ôbi duu kibi tôw to Moyis, aŋ ôbi li hen iyôn bi bîné ka ré bi bîrji sari a ná, bay a ré yé kap derôre tu Emen a dî.

Emen gey gôlij nap bijé kêm

- ⁵Moyis na li bô magtubu a tumô kôl wô yé derôre nap geré wo tôô. Ôbi na kôl iyôn ba: «Kwôni wo li tôô dô dô jêd ná, a merê tu gey wô kebre.»
- ⁶Geré wo bijé bij bôrji sa Emen a ap yij kap derôre hen na, yi gay. Bay li bô magtubu to Emen a gengij sa geré bi wo hen kôl iyôn ba: «Kôl bôm a iyôn ba: «I a dayê derôrmaraŋ a?» iyôn né.» (Kôlij Krist bi ré herbo tøn ba.)
- ⁷«Men, ju kôl iyôn ba: «I a herbé tô terare a?» iyôn né men.» (Kôlij Krist bi ré hena perê bijé ka ma hera ba.)
- ⁸Nijba, magtubu to Emen hende to hen kôl iyôn ba: «Kwôli ayê bôô ré na da kwam a nij. Kwôlê bi wo hen yi na kem a men, bôôm a a men.» Na kwôli ayê bôô bi wo pôn hen a niné uwôl béreri bij bijé, bi bay ré bi bôrji sa Emen a hen.
- ⁹A hena jeré kôl nap kem mega wo Jésus ré na Kelma men, hena jeré erem bôm a Emen né sij nap dî perê bijé ka ma a a men na, Emen a gôlij nap ju.
- ¹⁰Na bê wo nana bi bôrna sa Jésus tiri hen, a nana yij gawrê kap derôre tu Emen a men, hena nana kôl nap kebrena Jésus ré na Kelma na, nà upé gelê.
- ¹¹Wôsa lip bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Bijé kêm ka bi bôrji sari a hen na, tayre a diji ré kwôy.»
- ¹²Ôbi a, ré jeré na Jub, Jub réé kôba, na kwôlê wôni ré, wôsa Kelma bi wo pôn hen a na kwo tô kibri sa bijé kêm ka uwôge hini hen.
- ¹³Wôsa lip bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «I i wo uwôge hini Kelma ba, ôbi a gôlij nap dî.»
- ¹⁴Nijba, hena bijé ré bi bôrji sa kwôlo gengij sari hen ré ba, bay a uwôgê hini na iyeŋ ba? Men, hena bay ré toy kwôli ré ba, bay a bê bôrji sa kwôlê bi wo hen na iyeŋ ba? Men, hena kwôni na ré kôlji kwôli bi wo hen né ba, bay a toyé kwôli bi wo hen na iyeŋ ba?
- ¹⁵Men hena bay ré jén nap kwôni ô kôlji ré ba, ôbi a lê iyeŋ, a ré erê kelêji ba? Lip bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Bijé li yi derê wô ka a era sa kôlji kwôlo dôri hen.»
- ¹⁶Nijba, bay ka toy hen kôba, bi bôrji sara kêm né. Ôbi a, ôbi kibi Emen Esay na ré kôl iyôn ba: «Kelma, i a bê bôri sa béré wona ba? »
- ¹⁷Ôbi a, kené hôn wo kirija kwôni bi bôri sa Kwôlo Dôri a ba, na wô toyé wo ôbi toy nij hen men, kirija kwôni toy kwôlo gengij sa Krist ba, gel wo kwôni ré kôli nij a men.
- ¹⁸Hena ré na hen iyôn ba, na engerénge kwôlê pôn: Na ba, na tiri wo Jubnê toy béré Kwôlo Dôri ré kwôy ba? Bay toy a men. Na mega wo lip bô magtubu to Emen

a kôl iyôn ba: «Bijé ô ulê béré kwôlo Emen nap kirij kirij sa terare a nà men, tôteji ôm kurij kelaŋ dê a sôn.»

¹⁹Na hô engerenge kwôlo daŋgi a: Jubnê ba, na hôn kwôlê bi wo hen né na tiri a men ba? Moyis na kôl tumô nij kôl iyôn ba: «Emen kôl iyôn ba, na lê aŋ kenbay bijé kaŋê ka lê terbére nap tô yê bijé ka ken bôrji môŋ ani ré hen men, na lê bônge a tarêŋge sa ka henê aŋgaji nap hen a men.»

²⁰Li kwôy wo ôbi kibi Emen Esay kôl Emen né kôl iyôn ba: «Bijé ka na wogen né kwôy hen a hô dê tôte uwôgen men, ka na engeren né hen a ené hô biji bay ré hô hōnen men.»

²¹Kwo gengij sa kam Israyêl ba, ôbi kôlji iyôn ba: «En jé kôben nap wulê wulê si ligi bijé kaŋ bay bê kwôlê ré hen men, bay sa iyêrê hen a men nijba, bay kaŋ.»

Rômê 11

Emen kaŋ bijé kari kaŋ Israyêlnê hen ré

¹Na hô engeré kwôlo daŋgi sôn: A hen iyôn ba, yi mega wo Emen né kaŋ bijé kari kaŋ Israyêl hen dê? En en, na iyôn né. Nôbi kôba, ena kema Israyêl men, ena tô yê wo Bênjamin woŋ kuŋga Abraham hen a men.

²Emen kaŋ bijé kari ka ôbi na tôteji ca tumô bi ré yi kari hen né. Ken hôn kwôlo bay na li bô magtubu to Emen a gengij sa Eli hen né ba? Ôbi na bar tumô Emen a, wô sa kam Israyêl kôl iyôn ba:

³«Kelma, bijé bay ka hen na duu bay kem kô men, bay mēne kini bê kwôbe a men, aŋ na nôbi a baa pôn nêŋ nà mera a bay ré gey ciré hô deren a sôn hen.»

⁴Menba, Emen uwôli sara iyôn ba: «Na jôbi pôn mera a baa ré, nijba, en gem bijé kaŋê dubu jurgem ka tebe kamrê kaŋ baal ré hen ya.»

⁵Ôbi a, bô wulê wo kemnêŋgi hen kôba, Emen tô bijé ka pōni perê kam Israyêl a nap derê wori hen iyôn men.

⁶Hena Emen né tô bijé nap bô derê wori na, gel na wo ôbi ré tôteji na wô jé lêreji wo dôri hen né. A hena ôbi ré tôteji na wô jé lêriji wo dôri ba, yi mega wo bô derê wori bi wo hen na, ré na baliyare ré nij, nijba, ré na tēbê sa kôbi dī.

⁷Bô kwôlê bi wo hen kôl na iyôn ba, aŋga kam Israyêl ré woge hen na, bay ré uwôŋ ré. Nijba, ka pōni ka Emen na ré tôteji perê hen a ré upé. Nijba, tôteji ka baa hen ba, na bô dengele woji a jôteji upé are bay ka hen hen.

⁸Na mega wo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Emen bi bi bay hôn tô ani kani ré men, ôbi na lugu tirji men, marji a men, kwôy kemnêŋ kemnêŋ kôba, bay môrji na hen iyôn hende to hen baa ya.»

⁹Kelma Dabid kôba, na kôl iyôn ba: «Bi kwô woŋ geserê wo bay ôm hen, bi pôrji môŋ boyre pôriŋ kurôn hen iyôn men, bi ré heriŋji men, Emen né gelji gusiŋ a men.

¹⁰Men, ré ti tirji aŋ bay ré gel kiriŋ né men, ré gelji gusiŋ kwôy wo yirji ré ilji sara a men.»

¹¹Na hô enŋeré kwôlo pôni a sôn: Kiriŋa Jubnê na heriŋ hen ba, na heriŋji na yôd ba? Eŋ eŋ, bay na heriŋji na yôd ré. Niŋba, na wô têriŋ to bay li hen aŋa Emen né gôliŋ naŋ biŋé ka na Jubnê ré hen aŋ bi bay ré liŋ terbére sarji a.

¹²Na wô têriŋ to kam Israyêl li hen aŋa biŋé ré uwônŋiŋ derê wo Emen bi wo hen kêŋ hen. Bay na heriŋ tô tô to Emen aŋa ôbi ré liŋ derê naŋ biŋé ka na Jubnê ré hen bay ka hen hen. Mega wo Emen li derê naŋ ka na Jubnê ré hen iyôn hen na, kiriŋa Israyêl a hera upéri hen na, biŋé kêŋ a upé derê damaŋ a.

Emen gôliŋ naŋ biŋé ka na Jubnê ré hen iyeŋ ba?

¹³Haw hen ba, na iyêlêŋge kenbay ka kena Jubnê ré hen. Ena ôbi jé wo Emen joon yerŋge a. Aŋ en li yi derê sa jé bi wo ôbi ben a hen.

¹⁴Dô ré ba, lê bi wo en li hen iyôn na, na wo balên kaŋ Jub ré gelen aŋ terbére ré li ka pôni aŋ ré eraŋi bi Emen né gôliŋ naŋ ci sa kibi jé wo en li hen.

¹⁵Nôgê wo Emen nôge Jubnê déŋ kwa hen, a na tô biŋare to ôbi biŋ naŋ biŋé ka Jubnê ré hen. Kiriŋa ôbi a sa berji yiri a hôriŋ hen ba, a sa yé iyeŋ ba? A sa yé mega kwôni wo na ma aŋa ré so kamnê iyôn.

¹⁶Hena kwôni ré ay kwa mapa aŋa ré biŋ Emen ba, tôri wo baa hen na, na kwo Emen a men. A hena kwôni ré biŋ Emen hanê gurô ba, kam kôbri kôba, na kwori a men.

¹⁷Kam Israyêl na, yi mega gurô woŋ banê wo bay uwôgeri olibiyé wo bay soor kam kôbri ka pôni aŋ hen iyôn. Aŋ jôbi ba, ju yi mega kema kôbi gurô olibiyé wo noni wo bay biyari sa jem naŋ kwoŋ banê hen iyôn. Kwôlê bi wo hen kôl gengiŋ na sarŋge kenbay kaŋ Jubnê ré hen né ba? Ôbi a, aŋga dôri ka Jubnê ré uwôn hen na, haw hen kenbay kôba, ken uwôn hen iyôn men, mega wo hanê gurô biŋ kam kôbri gura hen iyôn.

¹⁸Hena ré na hen iyôn na, ken bô kam kôbi gurô woŋ banê wo sooriŋ hen mega wo ré na ani ré hen iyôn né. Hen iyôn ba, ken di deŋgôrŋge na wô mi ba? Wôsa néé kema kôbi gurô na, hena na hanêri a dîba, néé hanê gurô hena na kam kôbri a ré.

¹⁹Dô ré ba, perêŋge a hen na, kwo pôni a kelê Emen né soore kôbi gurô wo pôni aŋ, bi ené uwônŋiŋ kiriŋ hôlmêri a.

20Na tiri, Emen dî kam Israyêl aṇ wô wo bay bi bôrji sari a ré. Jôbi ba, ôbi gasem hôniji a wô wo jeré bi bôm sari a. Hen iyônḡ hari kôba, ju kemnaṇ Emen dîba, ju di deṅgôm né.

21Men, ju hôn mega wo Jubnê ka yi mega gurô woṇ banê wo Emen bi a tôrji hen kôba, ôbi soorji hen na, jôbi kôba, hena jeré hô kaṇni ba, ôbi a soorem môṇ kwoji hen iyônḡ men ré ba?

22Henêṅge wo Emen ré na ôbi bô derê, niṇba, ôbi li iyêre men. Lê iyêre wori bi wo hen, na naṇ bîné kari ka hô cêgê. Niṇba, kenbay ka ken baa hen, hena kené bîṇ pôn naṇ dî yôd ba, ôbi a lê derê naṇ ken, réba ôbi a dêṅge jerê aṇ men.

23Kwo Jubnê ba, hena bay ré dîji tô têriṇ toji aṇ, aṇ buloji hera upé Emen ba, ôbi a hô dîji hôriṇ hôlmêrji a wôsa ôbi nêṃ lê hen iyônḡ.

24Kenbay kaṇ Jubnê ré hen na, ken yi môṇ kam kôbi gurô olibiyé wo noni wo bay da jera aṇ sa jem yi kwoṇ banê a iyônḡ. Hena Emen né li aṅga kwôni nêṃ lê naṇ ken né hen iyônḡ na, Jubnê ka yi mega kôbi gurô olibiyé woṇ banê hen dema ôbi ré herap naṇ ci dîji hôniji a hôriṇ lew ré ba?

Emen li derê naṇ Jubnê piniji ré, niṇba, na naṇ bîné kêm

25Yênên, en gey bi kené hôn kwôlo yi kini uwôbêri a wo Emen yêge sari béṅge hen, aṇ bi kené diṇ deṅgôrṅge ré. Wôsa sa iyêre wo kam Israyêl ka pônî a yé hen iyônḡ yôd ré. Niṇba, bay a sa belé jé lêreji hen tô. Bay li sa iyêre bi bîné ka na Jubnê ré ka ré baa bê bôrji sa Emen a hen na, ré bi kô dem.

26Aṇ na hen iyônḡ a, ôbi ré gôliṇ naṇ kam Israyêl kêm mega wo na li bô magtubu to Emen a kôl iyônḡ ba: «Ôbi gôliṇ naṇ bîné ka ré hena Siṇô aṇ ré sa derê têriṇ sa kwôṅgê Jakwôb a aṇ kêm.

27Na bîpare to nôbi Emen en bîṇ naṇ ci kirîṇa na sa derê têriṇ sarji a hen.»

28Jubnê ba, na wô kaṇê wo bay kaṇ Kwôlo Dôri hen aṇa bay ré yiṇ bay bayi Emen hen. Yi hen iyônḡ, bi kenbay kaṇ Jubnê ré hen kené uwôṇiṇ gelê. Niṇba, bay ba, na Emen a tôrji bi bay ré yi kari men, ôbi perji a men. Wôsa ôbi na ay tôôri bîṇ môṇêrji tumô ca niṇ.

29Kirîṇa Emen uwôge gawra aṇa ré biri ani na, are bay ka hen ôbi biri na yôd dîba, a belé ermé wori ré niṇ.

30Kenbay kaṇ Jubnê ré hen, ca ba, na ken nariṇ Emen kwôlê aṇ haw hen na wô wo Jubnê kaṇni aṇa ôbi ré bôriṇ tu ṇa toṅge hen.

31Jubnê bay kôba, kwoji a yé hen iyônḡ men. Haw hen na, bay nariṇ Emen kwôlê aṇa ôbi ré li derê naṇ ken hôniji a hen. Niṇba, liṇ hen iyônḡ bi bay kôba, ré dî têriṇ toji baa aṇ bi bay ré hera sa uwôṇni aṇ bi ôbi ré bôriṇ tu ṇa toji men.

32 Ôbi a, Emen ré dî bi bîjé kêm yi bay narê kwôlê hen iyôn aṅ bi dîré lij derê naṅ ci kêm.

Bi bîjé kêm ay kibi Emen

33 Emen na, bôri dô damaṅ dê sa kirij men, ôbi hôn are kêm men, tu melênê wori dê kirij men, kwôlo ôbi erem ba, kwôni nêmen derê tôri ré men, jé lêri kôba, kwôni a nêmenê henê tôri ré a men.

34 Na mega wo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Kwôni a henê ermé kwôlo Kelma ré men, kwôni a gili kwôlê ré a men.»

35 «Men, i a na gwôyij Emen ani bi ré sa hô têbiri hôrij ba? Kwôni naṅ kwôy.»

36 Wôsa ôbi a dé are bay ka kêm hen men, na sa kibri aṅa are bay ka kêm hen ré yij ya hen men, are kêm na kari a men. Iyôn ba, bi bîjé ay kibi Emen naṅ kwini. Amên, bi yi gelij hen iyôn.

Rômê 12

Hal wo mana wo Emen

1 Yênen, mega wo Emen gel berê tu ṅa tori hen iyôn na, en uwôlênge bi kené ay yerṅge biri mega aṅṅaṅ sarga ka mô tu geṅ ka yi naṅ jeṅgêrji aṅ dé tiri hen iyôn. Ôbi a na tibé Emen wo dôri hen.

2 Bi jé lêrenge yi mega kwo bîjé ka sa terare a nà ré men, déṅge bi Emen béṅge ermé wo kôrbi wo a belénge aṅ ka yé gay hen a men. Hena kené li hen iyôn na, ka henê aṅa Emen gey hen men, aṅa dôri naṅ ka dé tiri hen men, ka dô dô jêd hen a men.

3 Naṅ aṅa Emen ben naṅ bô derê wori hen na, en kelénge kenbay kêm bi kwôni di deṅgôri ré men, ken yi bay ayê sa gasaṅ ré a men. Gelénge ayê bô wo Emen béṅge bi kené kôbij jé lêrenge naṅ geré woṅ derôre hen.

4 Gawra na, yiri na pôn hari nijba, sodirij kirij kwône men, jé lêreji na gay gay a men.

5 Nabay kôba, nana yi na hen iyôn hende to hen men. Nana kwône hana nijba, tô bijare tona a naṅ Krist ba, nana pôn nêṅ. Nabay kêm nana bij pôn mega kwa yi gawra wo gay gay bij pôn hen iyôn.

6 Emen béna gwosoy jé pôn pôn naṅ bô derê wori. Iyôn ba, bi i i kôba, li jé lêri mega wo Emen na bijni hen iyôn. Hena Emen ré bem bi jeré kôl kwôlo si kibri a na, ju liri naṅ geré bôm wo ju bi sari a hen.

7 Hena ôbi ré bem bi jeré li naṅ bîjé ba, lê naṅ bîjé kam bay ka jeré cubu tum tô a. Hena ôbi ré bem bi jeré gelij bîjé are ba, gelé aṅgam bay ka hen a jeré cubu tum tô a.

⁸Hena ôbi ré bem bi jeré yi ôbi dôbijn megêm ibiyare bôrji a ba, ju cubu tum tô a. Hena ôbi ré bem bi jeré yi ôbi lê naɓ bay nimré ba, ju li naɓ bôm pôn. Hena ôbi ré bem bi jeré dô tumô kirijn ba, ju li naɓ yi gwa. Hena ôbi ré bem bi jeré yi ôbi beré baliyare naɓ bijné ba, ju li naɓ yi derê.

⁹Pur yêñem naɓ bô pôn men, ju dî yem yi aɗga dôri a a men. Nijba, aɗga habijn ba, ju kaɗji men, ju gerji a men.

¹⁰Periɗge yerɗge wôsa nabay bay ayê bô kêm nana yêñe men, ken bijn yerɗge kwôlê naɓ bô wo pôn a men.

¹¹Ayêɗge yerɗge kêm ken lij jé dîba ken yi kwijê ré men, lêɗge jé wo Kelma Jêsu naɓ bô pôn a men.

¹²Sêɗge peré sa aɗga Emen genge dîré béɗge ka ken dî bôrɗge sara hen men, gusijn to ken gelijn hen kôba, ken bu bôrɗge men, uwôlêɗge Emen ta ta a men.

¹³Aɗga naɗijn yêñerɗge kaɓ bay ayê bô ba, ken li naɓ ci men, bijné kêm ka era iyére tonɗe a ba, ken berji yerɗge a dô a men.

¹⁴Uwôlêɗge Emen bi ré tô kibri sa ka gelêɗge gusijn hen, dîba, bi ré liji habijn né.

¹⁵Hena bijné ré li yi derê ba, ken li naɓ ci men, hena bay ré sôm ba, ken sôm naɓ ci men.

¹⁶Merêɗge naɓ bô jalê perêɗge a men, uwôyrêɗge yerɗge ré men, jé wo yôn yôn wo bay béɗge ba, ken li mera men, ken bô mega kené na bay tu melênê iyôn né a men.

¹⁷Hena kwôni ré lêm habijn ba, ju liri habrê hôrijn a ré, nijba, ju mase lê aɗga dôri ka bijné hôn ré na ka dôri hen dî.

¹⁸Kwo gengijn sam ba, li kwôy aɗ ju mô naɓ bô jalê naɓ bijné kêm.

¹⁹Yêñên, kenbay gaɗ ken di bare ré, nijba, ken dî bi Emen di bare hende to hen naɗ uwonɗe wori dî, wôsa lijn bô magtubu tori a kôl iyôn ba: «Nôbi Kelma a kelê hen, bare na, nôbi a dê men, nôbi a têbijn gawra jé lêri a men.»

²⁰Nijba jôbi ba, hena kurôn ré li ôbi barem ba, ju biri emê ôm men, hena kam ré diri ba, ju biri yi a men. Lê bi wo ju li hen iyôn na, tayre a diri.

²¹Di bi habrê gôlijn sam ré, nijba, ju gôlijn sa habrê naɓ lê aɗga dôri dî.

Rômê 13

Bi bay ayê bô bijn bay emê sa iyére kwôlê

¹Bi i i kôba, bi bijn bay emê sa iyére kwôlê, wôsa kenare kêm na, na Emen a bé aɗ bijné ka na kilmé hen na, na Emen a bijji kenare hende to hen.

²Ôbi a, kwôni wo ré li sa iyêrê nap kilmé ba, ôbi kap na anɔa Emen genge ré yi hen iyôn hen. Bay narê kwôlê bay ka hen na, woge na jerê kwôlê Emen sarji a hen.

³Bijné ka li anɔa dôri ba, a kemnap kilmé ré, nijba, na bay lê habrê a kemnap kilmé dî. Ju gey bi jeré kemnap kilmé ré ba? Iyôn ba, ken li anɔa dôri bi bay ay kebrenge.

⁴Wôsa kilmé na, na bay jé ka Emen ka mô bi ciré dôbênge ibiyare bônge a bi kené lij anɔa dôri. Hena kené li anɔa habij na, ken kemnaji wôsa tôô to Emen biji ré pôrienge hen na, na déj iyôn né. Kilmé bay ka hen, na bay jé ka Emen ka a perê bay lê habrê gelijji bô tarê wo Emen.

⁵Iyôn ba, hena kené bij kilmé bay ka hen kwôlê ba, na wô gerij bô tarê wo Emen mera ré, nijba, ken biji kwôlê ermij mega wo ré na geré wo dôri.

⁶Na tôri bi wo hen anɔa kené têbij wôgê men hen, wôsa Emen dî bay engé wôgê bay ka hen bi ré li jé wo dôri.

⁷I i ba, ken biri anɔari ka gengij sari sari. Bijnge bay engé wôgê, wôgê woji men, bay engé anɔan sa iyére ba, ken biji anɔaji men, kwo nê m bê kwôlê ba, ken biri kwôlê a men. Ka nê m bi kené kemnap tiniji ba, ken kemnap tiniji men.

Na perijge yerna

⁸Dénge talare to kwôni yi sarɔge a ré, nijba, bi telay peré dema ré yi sarɔge a dî. Kwôni wo pur megari ba, li na tôô to Emen dô dô jêd hen.

⁹Tôô to Emen kôl iyôn ba: Jeré wogé tam megam ré men, jeré deré temare ré men, jeré gemsê ré men, jeré li tu bôriyare ré a men. Tôô hende to hen nap tôre to baa hen dan na bô hende to pôn hen, kôl iyôn ba: Pur megam mega wo ju perij yem iyôn.

¹⁰Kwôni wo pur megari ba, a liri habrê ré nij. Ôbi a, hena jeré pur megam ba, ju li na tôô dô dô jêd hen.

Merênge sa têrɔge a wô hera wo Krist

¹¹Lênge hen iyôn damaɔ a wôsa ken hôn wulê wo nana mô bô a hen. Haw hen na, ken engij tô kum a wôsa wulê wo Emen a gôlij nap na hen baa da gôlij kirija na nana bij bôrna sa Jêsu Krist a hen.

¹²Haw hen kirij ka hendi ca erê nij, an na kirij ka peranɔi a gasê nij. Iyôn ba, bi jé lêrenge yi kwo kirij ka hendi ré nij men, perênange anɔan mapê ka kirij ka peranɔi a bay ka hen a men.

¹³Bi jé lêrena yi kwon derôre mega bijné ka ré mô kirij ka peranɔi a iyôn dîba, na mô wô lamê ré men, wô yê care kwoyrij ré men, na li anɔan iyôn a tôj hen né

men, na yinḡe iyônḡ a tônḡ né men, na merênḡe wô naḡare ré men, na lênḡe terbére ré a men.

¹⁴Bi Kelma Jésu Krist a yé mega aḡaḡa maḡê kaḡe iyônḡ men, bi doḡ lê aḡa habiḡ ka yi bônḡe a hen bi dô néérḡe ré a men.

Rômê 14

Jô kwôlê sa megam a ré

¹Yênên, berênḡe kwo iya tô ayê bôô wori a hen yerḡe a dîba, ken nariḡ naḡ dî sa ermé wori a ré.

²Kwôlo gengiḡ sa aḡaḡa emê na, ka pônḡi erem mega wo emê aḡa pônḡi ré jôriḡ né aḡ bay ôm are kêḡ mera. Niḡba, ka iya tô ayê bôô woḡi a ba, lêê na ma kelḡi mera.

³Iyônḡ ba, kwônḡi wo ôḡ are kêḡ hen na, bi bô kwo dô tu emê hen mega wo ré na ani ré iyônḡ né men, kwo dô tu emê hen kôba, bi jô kwôlê sa kwo ôḡ are bôm bôm hen né, wôsa na Emen a biri yiri a hen.

⁴Iyônḡ ba, jôbi ju na i a jeré jerê kwôlê sa mana wo kwônḡi a ba? Hena ôbi ré dēbe geraḡ sa jé wori a, ré kuriḡ kôba, na ôbi sari a kelê dî. Ôbi a dēbé geraḡ wôsa Kelma ôriḡ naḡ néé woḡ gerḡni.

⁵Bijé ka pônḡi erem wo wulê kêḡ ré geliḡ niḡba, ka pônḡi erem wo wulê wo pônḡi ré dē megari. Iyônḡ ba, bi i i ba, bi bi bôri sa ermé wori a wori a mega wo ré na aḡa dôri kaḡ lê.

⁶Ôbi a, kwônḡi wo ré erem mega wo wulê wo pônḡi ré geliḡ gay naḡ megêri na, ôbi li hen iyônḡ ayiḡ na kibi Kelma wona men, kwo ôḡ are kêḡ hen na, ôbi li hen iyônḡ ayiḡ na kibi Emen men, wôsa ôbi liri dosé wô emê bi wo ôbi biri hen. Men, kwo dô tu emê hen na, ôbi li hen iyônḡ ayiḡ na kibi Emen wôsa ôbi liri dosé wô emê bi wo ôbi ôḡ hen.

⁷Ôbi a, hena kwônḡi perêrna na, ré mô tu geḡ ba, mô na wô sari ôbi gaḡ mera né men, kwo ma kôba, ma na wô sari ôbi gaḡ mera ré a men.

⁸Hena nana mô tu geḡ ba, nana mô biḡ na Kelma, a hena nana ma kôba, nana ma na wô biri na ôbi men. A hena ré na temare, merê tu geḡ, kôba, nana ka Kelma kêḡ.

⁹Wôsa Jésu Krist ma aḡ ji si kaḡê bi dîré yiḡ Kelma sa ka mô tu geḡ a men, sa ka ma a a men.

¹⁰A hen iyônḡ ba, wô mi a jeré jô kwôlê sa yênem a men, ju bôri mega ani ré hen iyônḡ a men ba? Nabay naa saa erê dîbé tumô Emen a kêḡ aḡ ôbi a jerê kwôlê sarna.

11Na mega wo lip bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Na tu kwôlê a ené ena kelênge hen, nôbi Kelma Emen, gawrê kêm a sa cibé gubarji tumôn a aṅ a ayê keben ené na Emen.»

12Iyôn ba, na i i kôba, a derê tô kwôlê wori naṅ kibri tumô Emen a.

Li bi yênem kurij né

13Mega wo hen iyôn na, na jerênge kwôlê sa megêrna ré men, gengênge bi ken li ani kani ka a lê aṅ bay a lê têrij hen né a men.

14Nôbi wo ena kwo Kelma Jêsu hen na, en hôn dô san a wo aṅaṅ emê kani ka kagem ré naṅ, a hena kwôni ré erem mega wo emê wo pônî ré kagem ba, are bay ka hen kagem na tiri a men.

15Hena jeré mêne bô megam wô kibi emê wo ju ôm hen na, yi mega wo jeré geyri ré iyôn. Mêne yênem wo Krist ma wô sari men hen wô sa aṅgam kaṅ emê hen mera ré.

16Jôbi ba, ju bô mega wo ré dô tum a niṅba, hena gawrê réé berê mega ré na ka habij na, ju li ré.

17Emê iyére to Emen yi na wô sa aṅaṅ emê ré men, wô sa aṅaṅ yê ré a men, niṅba, yi na wô lê aṅaṅ derôre men, erê jalê perêrna men, lê yi derê a men, bay a na aṅa Tunu toṅ hendi bô bôré bi nana li.

18Hena kwôni ré li jé bij Krist hen iyôn na, dôrij Emen men, dôrij gawrê a men.

19Iyôn ba, na li na aṅa a lê aṅ bô jalê a yij perêrna hen men, ka a lê naṅ gawrê aṅ bi ayê bôwô wôji ré ôrij tumô hen a men.

20Iyôn ba, yênen, mêne jé wo Emen wô kibi aṅa ju ôm hen né. Aṅaṅ emê kani ka kagem ba, naṅ haji, niṅba, hena megam réé kurij wô kibi emê wom bi wo hen na, ju li na têrij.

21Aṅa dôri na, na wo jeré ôm tanare ré men, jeré yi care ré men, jeré li ani kani ka a lê aṅ yênem a kurij bô têrij a hen né a men.

22Hena jeré erem wo are kêm ba, jeré emê senge, réba ka pônî ré yi emê ré kôba, bi ermé wom sa are bay ka hen na, bi kenbay naṅ Emen a henê mera. Ôbi a, kwôni wo ré da lê are aṅa bôri ré dôyrêri ré na, yiri a dôri.

23Hena kwôni ré ôm are aṅa ré meremné na, kwôlê bîri wôsa ôbi li na naṅ geré wo ayê bôwô ré. Aṅa yôn yôn ka nana li naṅ geré wo ayê bôwô ré hen na, na têrij.

Rômê 15

Li aṅa dôrij megêm

1Ôbi a, nabay ka néerna ré ya tô ayê bôwô a hen na, naa lêngge naṅ ka iya hen sa aṅa néji hen dîba, naa lêngge aṅa derêna lê hen mera ré.

²Bi i i kôba, li anğa dôriɲ megêri wô derê woji aɲ bi ayê bôo woji ré ôriɲ tumô tumô.

³Wôsa Krist na woge lê anğa ré dôri dôbi ré niɲba, na mega wo na liɲ bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Hare to bay tuurem hen na, ban na nôbi san a.»

⁴Kwôlo kêm wo liɲ bô magtubu to Emen a hen na, liɲ hen iyôn bi ré geléna kwôlê woɲ tiri. Kwôlo Emen bi wo hen na, béna ulê bôo men, dôbêna ibiyare bôrna men, aɲ bi nana dɲ bôrna sara men.

⁵Bi Emen wo na hanê ulê bôo men, hanê dôbê ibiyare bô biɲé a men hen na, bi li bi ken biɲ pôn perêɲge a men, ken liɲ mega wo Jêsu Krist na liɲ hen iyôn men.

⁶Aɲ bi kenbay kêm ken biɲ tôôɲge pôn heramiɲ Emen wo na Iba Kelma wona Jêsu Krist hen.

Béré Kwôlo Dôri wo uwôliɲ biɲ biɲé ka na Jubɲé ré hen

⁷Iyôn ba, bi i i kôba, bi bu yêni yiri a mega wo Jêsu Krist na beréna yiri a hen iyôn men, lêɲge hen iyôn aɲ bi biɲé ré heramiɲ Emen.

⁸Na tu kwôlê a ené kelêɲge hen, Jêsu Krist sa yi mana wo Jubɲé bi díré liɲ anğa Emen na genge díré lê hen aɲ gelji wo tôo to Emen na ré ay biɲ môpêrji hen na, ôbi ré debe sa têri a baa ya.

⁹Men, ôbi sa biɲ ka na Jubɲé ré hen kôba, ré heram Emen wô kibi lê derê wori. Mega wo na liɲ bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Na tôri bi wo hen aɲa ené heramem perê biɲé men, na ayê kem naɲ kurôn a men hen.»

¹⁰Magtubu hende to hen hô kôl iyôn ba: «Kenbay kaɲ Jubɲé ré hen na, lêɲge yi derê naɲ biɲé ka Emen.»

¹¹Magtubu hende to hen kôl kiriɲ ka pôni a kôl iyôn ba: «Kenbay kêm kaɲ Jubɲé ré hen ayêɲge kibi Kelma men, bi biɲé kêm ay kibri a men.»

¹²Ôbi kibi Emen Esay kôba na kôl iyôn ba: «Kunğa Jêsé ré sa aɲ a yé kelma wo biɲé ka na Jubɲé ré hen aɲ bay ré sa dé bôrji sari a.»

¹³Emen wo na hanê bôrɲge wo ken dɲ sari a hen na, bi bi yerɲge derêɲge kwôy kwôy men, bi béɲge bô jalê a men, naɲ geré wo ayê bôo woɲge. Na hen iyôn a, bôrɲge wo kené dɲ sari a bi wo hen ré ôriɲ tumô tumô naɲ néé wo Tunu toɲ hendi bô bôrê.

Pol kôl kwôli jé wori

¹⁴Yênên, en hôn dô san a wo kené na biɲé ka lê derê ré wôn bôrɲge men, henê are ré wôn bôrɲge dô men, kené nêɲ gelɲ yerɲge are a men.

¹⁵Niɲba, kwôlo gay gay wo en kôl bô magtubu tiɲê a hen na, en kôl dad a ta aɲ bi ené jebiɲ tô bôrɲge sa anğa pôni a. En kôl hen iyôn wô kibi anğa dôri ka Emen li ben hen,

¹⁶Ôbi déni bi ené yi mana wo Jésu Krist perê bijné ka na Jubnê ré hen men, en ay yen yôd bijn Emen wô uwôlij béré Kwôlo Dôri wori a men. En uwôl béré bi wo hen bijn bijné ka Jubnê ré hen, bi bay ré yin mega anğan bê kwôbe ka dôrij Emen ka Tunu toj hendi bô bôre bi yi gay biri hen iyôn.

¹⁷Mega wo en bijn nap Jésu Krist hen iyôn na, yen yén sa jé wo Emen wo li hen.

¹⁸Hena kwôlê wôni wo ené kelê ré ya ba, na kelê na kwôli anğa Jésu Krist li nap geré wupê hen. Ôbi ben bi ené erañ nap bijné ka na Jubnê ré hen tumô Emen a an bi bay ré biri kwôlê. Ôbi li nap geré kwôlo en kôl hen men, nap anğa en li hen a men.

¹⁹Ôbi ben néé en lij ginê wo gay gay men, Tini Emen kôba, gel néé wore a men. Ôbi a, ené uwôlij béré Kwôlo Dôri wo gengij sa Jésu Krist nap kirij kirij bijn bijné ayij tôri Jérusalêm a kwôy Iliri a hen.

²⁰Béré Kwôlo Dôri bi wo hen na, na en uwôl na kirij ka kwôni dô kwôli Krist tumô ya ré tô hen. Na en gey ulê na kirij bay ka iyôngi a hen, wô wo ma ené erê delmi jé wo kwôni wo danji.

²¹En li hen iyôn bi ré bijn nap kwôlo magtubu to Emen a na kôl kôl iyôn ba: «Bijné ka kwôni na dôri kwôlo gengij sari ré tô hen kôba, a giili men, ka kwôli na kurij marji a ré kwôy hen kôba, a henê tô Kwôlo Dôri bi wo hen men.»

Pol kôl kwôli erê kergare tori to da sa erê Rôm a hen

²²Yênên, ôbi a, têê kwône ené uwôn geré ôrij gelénge ré hen.

²³Haw hen jé wo na buren sa iyére hende to hen an na jôren erê hen na, en li kô nij. Li elê kwône wo en genge ené erê gelénge.

²⁴An kirija na sa erê Êspan a na, na sé si sarñge an na wulê sem nap ken dema bôn ré kurij tôn tô. Men, en gey bi kené li nap en sa erê kergare tijê to Êspan a hende to hen a men.

²⁵Nijba, kwo haw hen ba, na erê Jérusalêm a nap jé wo bijné ka Emen ka yan pa dem.

²⁶Wôsa bay ayê bôd ka Maséduwan nap ka Akay genge ciré wôgê are lij bijné ka Emen ka pôni ka Jérusalêm ka bay nimré hen.

²⁷Bay a hena nap bôri a ré genge dîba, na kwôni a kôlji ré. An dôd kôba, bay ré lê hen iyôn. Mega wo Jubnê ka bay ayê bôd na li nap ka na Jubnê ré hen nap anğa gengij sa Tunu hen iyôn na, dé wo ka na Jubnê ré hen kôba, bi biji ari upérji men.

²⁸Kirija en ôrij nap anğan wôgê bay ka hen biji nij na, na erê gelénge pa dema ené erê kergare tijê to Êspan hen tô.

²⁹Kirija na sa erê gelénge na, Krist a terê kibri damañ sarñge a nap geré wupê.

³⁰Yênên, sa kibi Kelma wona Jésus Krist men, sa kibi Tunu to li aṅ nana perip yerna hen a men na, en uwôlênge bi kené jôgen uwôlê Emen men, kené uwôli yip kum né wô san a men.

³¹Aṅ bi bîjé ka Judé ka bi bôrji sa Jésus Krist a ré hen, ré gelen gusip né men, bi aṅga ené ôrij bîj bîjé ka Emen ka Jérusalêm a hen ré dôrji a men.

³²Iyôn ba, hena Emen né uwôlen sara men ba, na bîj upênge naṅ yi derê aṅ na erê derê bul dê iyôn iyére tonje a.

³³Emen wo na hanê bô jalê wo bîjé hen, bi ba naṅ ken kê. Amên, bi yi gelip hen iyôn.

Rômê 16

Dôsê to Pol lip bîjé ka pôni ka perê hen

¹Na derênge kwôli yêrena Pébé toṅ hendi jé to bô églis to Sênkré a hen derê ken toy.

²Kirija hende a bîj iyére tonje a ba, ken bure yerṅge a dô naṅ hini Kelma wona mega bay ayê bô ré lê hen iyôn. Aṅga kê ka naṅne ba, ken li naṅ tu sara wôsa hende na iyore to li naṅ bîjé kwône men, nôbi kôba, hende li naṅ en a men.

³En lip si Prisil naṅ kurôre Akilas dosé, bay na megên kaṅ bay jé ka Jésus Krist.

⁴Kirija bîjé na gelen gusip tu temare a hen na, bay a na sa gôlip naṅ en men, bay kôl iyôn ba, ré na temare kôba, ciré lê naṅ en a men. Ôbi a, ené liji dosé damaṅ wô aṅga bay li hen aṅ na nôbi a liji dosé hende to hen penen né, nipba, églispê kê ka bay ayê bô kaṅ Jubnê ré hen kôba, liji dosé men.

⁵En lip églis to daṅ iyére toji a aṅ tebe Emen hen dosé men, en lip Epaynêt woṅ melapnen hen dosé men. Ôbi a na ôbi ayê bô wo tumô bô emê wo Asi a.

⁶En lip Mari to merên wô sarṅge hen dosé.

⁷En lip si Andronikus naṅ Juniya ka na balên hen dosé men. Na megên ka bay na perêni pôn men, bay na bay jé ka Jésus Krist ka bîjé hônji dô hen men, bay na bîjé ka na bi bôrji sa Jésus Krist a tumôn a men.

⁸En lip Ampliyatus woṅ melapnen tô Kelma wona hen dosé.

⁹En lip Urbên megarni woṅ ôbi jé wo Jésus Krist hen dosé men, en lip melapnen Stakis kôba, dosé a men.

¹⁰En lip Apêlê wo bay na séeli aṅ na dèbu sa têri a tô bê bô wori sa Krist hen kôba, dosé men, bîjé ka iyé Aristobul a kôba, en liji dosé men.

¹¹En lip Hérodion wo na gôbren Jub hen dosé men, bîjé ka iyé Narsis a ka na ka Kelma wona hen kôba, en liji dosé men.

12En lij si Tripên nap Tripos ka li jé damañ bij Kelma wona hen kôba, dosé men, en lij yêrena Pêrsid to li jé damañ bij Kelma hen kôba, dosé men.

13En lij Rupus gawra wo Emen wo kwari nap tô jé wo Kelma hen dosé men, yori to yi mega yon iyôn hen kôba, en lere dosé a men.

14En lij Asinkrit men, Plégon men, Hêrmês men, Patrobas men, Hêrmas men, bay ayê bôô kê m ka nap ci hen dosé a men.

15En lij Pilolôg men, Juli men, si Néré nap yêri men, en lij Olympus nap tô bîné ka Emen kê m ka nap ci hen dosé men.

16Lînge dosé pôn pôn kê m nap yi derê men, églisjê ka Jésus Krist kê m ka nà kôba, lê nge dosé a men.

Gerjê yêgê maa

17Yênên, en kelê nge ca bi ken bô bîné kap bay kapê Kwôlo Dôri wo na ken bi bônge sara tumô nij hen dô. Na hen iyôn apa bay ré li añ karijare yi perê bîné hen men, bay li añ ka pôn herij a men hen. Iyôn ba, ken dô yer nge yirji a añ.

18Gawrê bay hen iyôngi hen na, liji na jé wo Kelma wona Krist ré, nijba, bay li jé na wô bôrji mera men, bay lam bîné ka kwôlê woji wôni nap hen nap kibriji wo dôri hen men, nap kwôlê woñ layê kirij hen a men.

19Kwo nge kenbay ba, bîné kê m hôn wo kené bij Kelma wona kwôlê nij. Ôbi a, yen ré dôren gañ wô sar nge hen, nijba, en gey bi kené melên añ bi kené lij a nge dôri dîba, kené bij nap a nge habij né.

20Emen wo na hanê bô jalê hen a sa mênê néé wo Sidan, añ baa dâ wo ka sa gôlij sari nij. Bi bô derê wo Kelma wona Jésus Krist baa nap ken.

21Timoté wo li jé nap en hen lê nge dosé men, si Lusiyus nap Jasôn nap Sosipatêr ka na balên hen kôba, lê nge dosé men.

22Magtubu hende to Pol bé nge hen na, na nôbi Têrtiyus a lê hen. Añ nôbi bi kôba, en lê nge dosé nap hini Kelma men.

23Gayus wo en mô iyére tori a hen lê nge dosé. Bay ayê bôô kê m era sa tebe Emen na iyére tori a. Erast, ôbi gemé lari wo sa iyére hen, bay nap yênena Kwartus kôba, lê nge dosé men.

24[Bi bô derê wo Kelma wona Jésus Krist baa nap ken kê m. Amên, bi yi gilij hen iyôn.]

Pol ay kibi Emen

25Ayê nange kibi Emen wôsa ôbi nê m wo a bé nge néé bi kené dîbij iyêre tô ayê bôô wo nge a. Na mega bi wo en kôlirij bîné gañ gañ kirijna en uwôlij béré Kwôlo

Dôri wo gengij sa Jêsu Krist hen. Men, na naŋ geré Kwôlo Dôri bi wo hen apa Emen na ré yêgij sa aŋga yi kini uwôbêrji a ca yeŋ hen men.

²⁶Nijba, haw hen, ôbi yêge sari nij naŋ kwôlo bay kibi Emen na kôl gengij sari hen. Ôbi a, kwôlê bi wo hen ré ôm naŋ kirij kirij perê bijé mega wo Emen na ayij tôô bi bijé ré bi bôrji sari a men, ré biri kwôlê a men hen iyôŋ.

²⁷Ayênaŋge kibi Emen wo na ôbi tu melênê pôn nêŋ hari hen. Wô kibi Jêsu Krist ná, bi ayê kibi yi wô sari naŋ elê elê. Amên, bi yi gelij hen iyôŋ.

1 Kworêntijê

1 Kworêntijê 1

Dosé to ôbi liji

¹Nôbi Pol, wo Emen uwôgen bi ené yi ôbi jé wo Krist Jésu nap bô geyé wori hen. Nibay nap yêna Sôstên

²a lê magtubu hende to hen bij églis to Emen to sa iyé Kworênt a ka ôbi dji gay sa kibi bijare toji nap Krist Jésu, aṅ ré yiji bay bô bôre nap bijé kêm ka mô nap kirij kirij, aṅ uwôge hini Kelma woji Jésu Krist wo na kwoni men hen.

³Bi bô derê nap bô jalê wo Ibarna Emen nap kwo Kelma Jésu Krist baa nap ken.

Terê kibi wo tô Krist a

⁴En lij Emen wupê dosé kwôy kwôy wô sarṅe. Ôbi li dô nap ken sa kibi bijare to ken bij nap Jésu Krist hen.

⁵Sa kibi bijare to ken bij nap Krist Jésu hen aṅa Emen né bēṅge ari upé kêm hen. Ari upé bay ka hen ka pôn a na: henê kwôlê men, henê aṅga gay gay hen a men.

⁶Derê tô kwôlo gengij sa Krist dôbe hanêri perêṅge a.

⁷Aṅ kirija na ken mô kerem gem wulê wo Kelma wona Jésu Krist wo na nini gelēṅge hen rée herap hen na, tijay ani kani ka gengij sa Tunu lēṅge ré.

⁸Men, ôbi a gerēṅge tô ayê bôw wōṅge a kwôy aṅ bi kené yij bijé ka kwôni uwôl kwôlê sarji a ré, sa to Kelma Jésu Krist a herap wô jôrij kwôlê sa bijé hen.

⁹Emen na ôbi bôw pôn, aṅ na ôbi a uwôgēṅge bi kené bij nap Kemari Jésu Krist Kelma wona hen.

Karijare to yi bô églis a

¹⁰Yênên, en uwôlēṅge nap hini Kelma wona Jésu Krist bi kwôlê wōṅge ré bij men, bi karijare ré nap perēṅge a a men, nijba, bi kené bij pôn yôd nap ermé wōṅge men, nap aṅga ken gēṅge hen a men.

¹¹Wôsa yênen, en toy kwôlê wōṅge kibi bijé ka iyé Klowé mega wo karijare ré yi perēṅge a.

¹²Kwôlo en kôl hen na, en toy mega wo i i kôba, ré kôl dîré na kwo Pol dî men, dîré na kwo Apolôs dî men, dîré na kwo Piyêr dî men, dîré na kwo Krist dî a men.

¹³Hen ba, ken erem mega wo Krist ré karij kwône hen iyôṅ ba? Na Pol a ma wô sarṅe sa gurô tagelê hen ba? Batêm to bay na lēṅge hen ba, na nap hini Pol ba?

¹⁴En lij Emen dosé wôsa kwôni wo en liri batêm perēṅge a hen ba, nap. Na si Krispus nap Gayus mera a na ené liji batêm,

- 15** ʌn bi kwôni ré kôl ré na nʌn hini Pol a bay ré lɛŋge batêm né.
- 16** Di jan, en gôrbij, bijé ka bô iyé Êstépanus kôba, na en liji batêm men, nijba, tô ka baa hen na, en hôn wo ené lij kwôni wo ɔŋgi batêm né.
- 17** Wôsa Krist na joon wô lij bijé batêm né, nijba, na wô ulê béré Kwôlo Dôri wori nʌn gwosoy kwôlê wo gawra ré, ʌn bi ré li ʌn temare to Krist to sa gurô tagelê hen ré yi ʌŋga beray mera ré.

Jésu Krist na néé men, tu melênê men wo Emen

- 18** Béré wo gengij sa temare to Krist to sa gurô tagelê hen na, yi na ʌŋga gali tu bijé ka ca mênê hen, nijba, nabay ka Emen ɔa gôlij nʌn na hen na, temare to Krist na néé wo Emen.
- 19** Wôsa lij bô magtubu to Emen a nij kôl iyôŋ ba: «Na mênê tu melênê wo bay tu melênê men, na mênê henê ʌŋga bay henê are a men.»
- 20** Iyôŋ ba, na kwôli mi a nana kelê gengij sa bay henê are men, bay lère magtubu men, bay narijare kwôlê a men ka sa terare a nà nij ba? Emen gel mega wo tu melênê wo sa terare a nà, ré na kubrare.
- 21** Emen nʌn melênê wori na gey bi bijé ka sa terare a ré hôn ni nʌn melênê woji ré, nijba, ôbi gey gôlij nʌn bijé ka bi bôrji sa kwôli wo nini uwôl béréri ʌn bay bô mega kwôlo gali hen.
- 22** Wôsa Jubjê gey na ʌŋgaŋ gijê nijba, Grêkpnê ba, gey kwoji na tu melênê.
- 23** Nijba, nibay nini uwôl na béré kwôlo gengij sa Krist, kwo Emen dôri hen wo ma sa gurô tagelê hen. Béré kwôlê bi wo hen na, yi na mega kwôle woj tiiré kirij tu Jubjê men, na kwoj galê tu Grêkpnê a men.
- 24** Nijba, bijé ka Emen uwôgeji ka na Jubjê men, Grêkpnê a men hen na, na Krist a na néé wo Emen men, tu melênê wori a men.
- 25** Wôsa ʌŋga bijé bô mega kubrare to Emen hen na, na ʌŋgaŋ tu melênê ka gôlij sa tu melênê wo gawré men, ʌŋga bijé bô mega iya wo Emen hen kôba, na néé wo gôlij sa kwo gawré a men.
- 26** Yênen, kenbay ka Emen na uwôgêŋge hen na, na kena si i ba? Wôsa nʌn ermé wo gawré na, perêŋge a hen na, bay tu melênê na kwône ré men, bay néé kôba, na kwône ré men, bijé ka damné kôba, na kwône ré a men.
- 27** Nijba, Emen pô ʌŋga bijé bô mega ʌŋga gali hen, uwôlij tayre sa bay tu melênê a men, ka bay bôrji mega ré iya hen uwôlij tayre sa bay néé a men.
- 28** Ôbi ay ʌŋga dê ka sa terare a nà, ka bay bô mega ani ré, réba ka bay kaŋ a men hen, bi ɔiré mênij ka bay bô môj ré na ka dôri ɔi hen.
- 29** ʌn bi tumô Emen ba, kwôni ré dij denjôri ré.

³⁰Nijba, Emen dayênge nañ Krist Jésu kwo Emen ðiri mega tu melênê wona iyôn hen. Na sa kibri aña nana yij ðijé kañ derôre men, ka yi nañ jeñgêrji men, ka mô sarji señge a men hen.

³¹Iyôn ba, lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Kwôni wo gey dê deñgôri ba, bi di wô sa kibi aña Kelma li hen ði.»

1 Kworêntijê 2

Ulê béré kwôli Krist wo na ma sa gurô tagelê hen

¹Yênên, kirija nôbi na en bij iyére tonje a na, na en uwôl béré kwôlo Emen wo yi nañ kini uwôbêri a hen, na nañ gwosoy kwôlê wôni ré men, na nañ tu melênê wôni ré a men.

²Wôsa tumô dema ené ôrij perêrñge a tô na, na en genge ené erê kelênge kwôli ani kani ka ðangi a ré, nijba, ené kelênge na kwôli Jésu Krist men, kwôli temayri to sa gurô tagelê hen a men mera.

³Kirija na en ôrij iyére tonje a hen na, en iya men, kemnare lèn añ en wuré a men.

⁴Na en iyêl men, gelênge men nañ kwôlê wop tu melênê wo gawrê wop biyê kirij hen né, nijba, aña Tini Emen li hen na, gel na wo kwôlo na ené kôl men, gelé wo na ené gelênge men hen na, ré na nañ néé wore.

⁵Añ bi kené bij bôrñge sa Krist a nañ tu melênê wo gawrê ré, nijba, wô sa kibi néé wo Emen.

Tu melênê wo Emen ði

⁶Nijba, nibay nini gilij bay ayê bôô ka gese hen, tu melênê nijba, na tu melênê mega kwo sa terare a nà ré men, kwo kilmé ka sa terare a nà ka ca, mênê hen né a men.

⁷Nijba, nini gelênge tu melênê wo Emen wo nà ná aña na yi kini uwôbêrji a tu gawrê men, na tu melênê wo Emen na genge wô hini emê wona ca tumô dema tô terare na ré ðij tô men.

⁸Tu melênê bi wo hen na, kelma wôni wo sa terare a nà, wo na hôn ba, nañ wôsa hena bay na ré hôn ba, bay henañ ré béré Kelma ôbi hini emê hen ré.

⁹Nijba, lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Aña tu kwôni na gel ré kwôy men, maa kwôni na toy ré kwôy men, ka bô kwôni na erem sara ré kwôy a men hen na, na are bay ka hen aña Emen né bu sa têrji wô bij ðijé ka piiri hen.»

¹⁰Na hen iyôn a, ôbi ré bi Tini jô turna sa aña na yi kini uwôbêrji a hen, wôsa Tini hende to hen a kebê ðogé are kêm men, ðogé ermé wo Emen kêm a men.

¹¹Wôsa gawra hôn aŋga yi bô megari gawra ré, nijba, ôbi bi a henê ermé wo yi bôri a, mega wo hen iyôn nij na, kwôni hôn aŋga gengij sa Emen né, nijba, Tini a henê dî.

¹²Na nana uwôn na tunu to sa terare a nà ré, nijba, na Tunu to Emen a jop aj bi nana hônij aŋga baliyare kêm ka ôbi béna hen.

¹³Men nana kôl kwôli are bay ka a kêm hen naj kwôlê wo gawrê gel naj tu melênê woji hen né, nijba, nini gelij bijé are naj kwôlê wo Tunu bêni kibrini a hen. Na ôbi á, niné dô tô aŋga Tunu ka bijé ka Tunu mô bôrji a uwôn hen.

¹⁴Nijba, gawra wo ôrij naj Tunu ré ba, a upé aŋga Tini Emen bi hen né men, ôbi hônji ré a men, wôsa are bay ka hen yi mega aŋga gali iyôn tiri a, wôsa na Tini Emen a bé tu gawra jôrij sa derê are a.

¹⁵Kwôni wo Tunu mô bôri a na, ôbi hôn derê tu are kêm aj ôbi ba, kwôni a nême jerê kwôlê sari a ré.

¹⁶Wôsa lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «I a henê ermé wo Emen ba? I a gili kwôlê ba?» Nijba, nabay nana ôrij naj ermé wo Krist.

1 Kworêntijê 3

Manê ka Emen

¹Yênên, nôbi, ré ené iyêlênge mega bijé ka Tunu to Emen mô bôrji iyôn, nijba, en iyêlênge mega wo kené na ka sa terare a nà iyôn men, mega wo kené na kamrê tô Krist a iyôn a men.

²Na en bênge na kuba a na kené yi dîba, na kwô ré, wôsa ken nême emê kwô ré tô. Aj haw hen kôba, ken nême né a sôn.

³Wôsa ken yi mega bijé ka sa terare a nà baa ya, wôsa kirija terbére naj karijare yi perênge a hen iyôn na, gel na wo kené na bijé ka sa terare a nà men, jé lêreŋge ré ô naj ermé wo gawrê a men.

⁴Wôsa kirija kwôni kôl «Nôbi ena kwo Pol» men, kwo pôni kôl dîré na kwo Apolôs men hen iyôn ba, jé lêreŋge yi na mega kwo gawrê ka sa terare a nà iyôn né ba?

⁵I a na Apolôs men, Pol men ba? Nija manê ka Emen ka na gelênge geré ayê bôô, i ba naj jé wo Kelma biri biri.

⁶Nôbi en ci, Apolôs wusu kam sara, nijba, na Emen a lê a ré si men, dîbu a men hen.

⁷Iyôn nij na, ôbi cé na ani ré men, ôbi wusé kam na ani ré a men, nijba, Emen wo bi si men, debe men hen a na are.

- ⁸Kwo ci men, kwo wusu kam men na, na gawrê ka pôn aṅ i i ba a upé aṅaṅ têtê sa kôbri wo gengiṅ sa jé lêri jé lêri.
- ⁹Wôsa nibay nini li jé pôn aṅ Emen men, kenbay ken yi mega bô yagê wori iyôṅ men. Men, ken yi môṅ iyére tori to ôbi dî hen iyôṅ a men.
- ¹⁰Aṅ bô derê wo Emen ben mega ôbi tu melênê woṅ ôbi dé iyére hen na, nôbi en dî tô iyére aṅ kwôni wo daṅgi a dé sara, niṅba, i i ba, bi cubu tiri dô tô iyére tori hende to ôbi dî hen.
- ¹¹Kwôlo gengiṅ sa dé tô iyére na, kwôni a nê mê dé tô iyére to daṅgi kwa ré niṅ, tô iyére hende to hen na, na Jêsu Krist.
- ¹²Kiriṅ ka pôni a biṅjé dî iyére aṅ lôr men, lari men, keram wo dôri a men, men ka pôni dî aṅ gurô men, telare men, moo a men.
- ¹³I i ba, jé lêri a sa yé tu wolé Wulê woṅ jerê kwôlê a. Aṅ Wulê bi wo hen na, tare a sa gelé derêrji aṅ habrêrji.
- ¹⁴Hena kwôni ré dî iyére ba, na sa tôre to na dîṅ hen niṅ aṅ gôliṅ tare hen niṅ na, ôbi a upé sa kôbri.
- ¹⁵Hena tare ré uwoy jé lê kwôni bi wo hen na, ôbi a upé sa kôbri ré, niṅba, ôbi ba, a gelê niṅba, yi mega kwo bay ré derari bô tare a iyôṅ.
- ¹⁶Ken hôn wo kené na iyé Emen iyôṅ né ba? Men, ken hôn wo Tini Emen né mô bônṅe a a men iyôṅ né ba?
- ¹⁷Hena kwôni ré mêne iyé Emen na, Emen bi kôba, a mênêri men, wôsa iyé Emen na, yi aṅ jeṅgêre aṅ kenbay kena iyére hende to hen.
- ¹⁸Bi turṅge lamêṅge ré, hena kwôni ré bô yiri mega dîré na ôbi tu melênê perêṅge a aṅ melênê wori woṅ sa terare hen na, bi yi ôbi galê dema ré yé ôbi tu melênê woṅ tiri tô.
- ¹⁹Wôsa tu melênê wo sa terare a nà, na kubrare tu Emen a, wôsa liṅ bô magtubu to Emen a kôl iyôṅ ba: «Emen pô bay tu melênê aṅ gwosore toji gaṅ.»
- ²⁰Men, hô liṅ bô magtubu to Emen a kiriṅ ka pôni a kôl iyôṅ ba: «Emen hôn ermé wo bay tu melênê bay ka hen kêṅ, aṅ ôbi hôn wo ermé woji bi wo hen, ré na ani ré a men.»
- ²¹Iyôṅ niṅ ba, kwôni a dê deṅgôri wô sa megari gawra ré, wôsa are kêṅ na kaṅge.
- ²²Hena ré na, Pol, Apolôs, Piyêr, sa terare, merê tu geṅ, temare, aṅga hawi, ka a era tô hen, are bay ka hen kêṅ na kaṅge.
- ²³Men, kena ka Krist men, Krist kôba, na kwo Emen a men.

1 Kworêntijê 4

Ôbi jé wo Krist

- ¹Na hen iyôn na, bay réé berêni mega manê ka Krist kañ bay berê sa kwôlo Emen wo na yi kini uwôbêri a hen.
- ²Iyôn ba, kwôni wo na ôbi berê sa are na, hal wo tumô wo nini gey yiri a na: bi li jé nañ bôô pôn.
- ³Hena kené jô kwôlê san a, hena ré na bay jerê kwôlê ka sa terare a nà a jerê san a kôba, dôlen nôbi ré, wôsa nôbi en jô kwôlê sa yen a ré.
- ⁴En li ani kani ka ermé wupê a uwôlen kwôlê san a ré tô. Nijba, na ôbi bi wo hen a ené yij derôre hen né, wôsa na Kelma a jerê kwôlê san a.
- ⁵Iyôn ba, jerênge kwôlê sa megênge a jug tumô ré tô, kwôy sa to Kelma a herañ aña a sa gelé aña na uwôbe kirij ka hendi hen nô men, a sa yêrê ermé wo bô bijé hen nô a men, aña sa hende to hen na, i i ba Emen a biri hini emê wo gengij sari sari.
- ⁶Yênên, na wô sarñge a ené kôl kwôlê bi wo hen gengij san men, sa Apolôs a men hen, aña bi kené hônij tô kwôlê bi wo hen mega nibay iyôn, díba kené dage sa kwo lij bô magtubu to Emen a hen ré. Men, bi kené uwôyrij yerñge kené na ka kwo na dí men, ka kwo hen dí men ré.
- ⁷Wôsa i a na dém jeré na kwo dami sa megêm ba? Aña ju uwôn hen na, ju uwôn na señge. A hena jeré uwôn na señge ba, wô mi a jeré dij dençôm mega wo jeré uwôn na señge iyôn né ba?
- ⁸Haw hen ken uyirê nij men, kena bay upé men, ken yi kilmé a men, nijba, nibay nini yi ré tô. Nijba, tiri ba, en gey bi kené ôm iyére dô aña nibay kôba, niné ôm iyére nañ ken men.
- ⁹Wôsa en bô mega wo Emen né déni nibay bay jé kari bi niné yi gerñé bijé ka bay jô kwôli temare sarji a hen iyôn. Aña nini yi ari lê wôrê ka sa terare a nà kêm men, tu manê ka derômarañ a men, tu gawrê a men.
- ¹⁰Nina bay galê wôsa niné na ka Krist, nijba, kenbay ba, kena bay tu melênê tô bijare toñge a nañ Krist, néérni nañ, nijba, kena bay néé, bay denénge, menba, nibay ba, bay kañêni men.
- ¹¹Kwôy kemnên kôba, kurônj lêrêni men, kam dêrêni men, nini tôbrê gerñga are men, bay sêrêni men, iyéy yéreni kôba, nañ a men.
- ¹²Nini li jé nañ kôbrini woni wô abij yerni men, kirijna bijé tirêni ba, nini tô kibrini sarji a a men. Kirijna bay geléni gusij ba, nini uwôl bôrni sarji a men.
- ¹³Men, kirijna bay pôy kibrini ba, nini iyêlji kwôlo dôri. Aña nini yi mega gubij wo bijé iyôn men, mega aña habij dê kirij iyôn a men kwôy kemnên.

14 Kwôlê bi wo en kelênge kêm hen na, na wo tayre ré dênge ré, nijba, en halênge na mega wo kené na kamnen ka en pirji iyôn.

15 Hena kené ôrij nap bay sarngge dubu môj tô Krist a kôba, dôd ba, ibarengge na pôn nêj hari. Wôsa kirijna na en ulênge béré Kwôlo Dôri hen na, en yi mega ibarengge iyôn tô merê tu gej tonge a nap Jésus Krist.

16 Ôbi a, ené kelênge bi kené yi mega nôbi iyôn men hen.

17 Na ôbi wo hen na, ené jêj nap Timoté wo yi mega keman wo en piri men, ôbi bô pôn sa aŋga Kelma men, ôbi a jebé tô bôrngge sa aŋga dô tumôn sa geré wupê a nap Krist Jésus hen. Bay a na aŋga en gelij bijé nap kirij kirij men, bô églisjê kêm a men.

18 Aŋ bijé ka pôni li gej mega ené nê mê bij upéngge ré iyôn.

19 Nijba, hena bô Kelma ré gey ba, baa da wo na bij upéngge hen ya. Aŋ na sa henê na ba, bay lê gej bay ka hen ôrij nap néé laba, na kwôlê woj déj iyôn mera di ba?

20 Wôsa kirijna Emen na ôbi sa kwôni na, kwôni bi wo hen ôrij nap néé woj lij are dîba, na nap kwôlê woj kelê mera ré.

21 Na ba, ken gey na mi ba? Hen ba, ken gey bi ené era upéngge aŋ ené sa sêngge laba, ené era nap peré men, baliyare a men di ba?

1 Kworêntijê 5

Bijé ka bô églis a kap bay yij yijare toj iyôn a tòn hen

1 En toy bijé kôl mega wo kwôni wo pôni perêrngge a hen ré li aŋgap hapê. Aŋgap hapê bay ka hen na, na wo ôbi yiirij nap tam ibari. Are bay ka ôbi li hen na, bay henê Emen né kôba, a lê hen iyôn né tô.

2 Menba, ken uwôyrê yerngge na déj iyôn réba ré kené merê nap ja aŋ kwôj ôbi lê are bay ka iyôngi hen na, ré kené dagêri perêrngge a aŋ.

3-4 Kupê nôbi ba, hena ené kelaŋ nap ken kôba, ermé wupê na nap ken. Aŋ en jô kwôlê sa ôbi lê are bay ka iyôngi hen nij nap hini Kelma wona Jésus mega wo ené na perêrngge a iyôn. Kirijna ken dap aŋ ena perêrngge a nap ermé wupê hen na, néé wo Kelma wona Jésus a yé perêrngge a.

5 Kwôni bi wo iyôngi hen na, ken dîri kôbi Sidan a bi mêne kurôngi yiri aŋ bi tini ré sa uwôn gelê Wulê wo Kelma a sa jôrij kwôlê sa bijé hen.

6 Ken gel, ken di dengôrngge na déj iyôn, wôsa ken hôn wo «Wubere ré dê iyôn kôba, ré wubu parin wo bay bulôn hen» né ba?

7 Bêngge wubere to cay to na têrij hen aŋ, aŋ bi ken yij gawrê ka séli mega parin wo bay bulôn wo wubere nap bô a iyôn hen. Kena ka séli tiri a men, wôsa bay bi

kwôbri Kema Kwormo wona lij geserê wo bay uwôgeri Pak hen. Kema Kwormo bi wo hen, na Krist, kwo Emen dôri hen.

⁸Kirija nana li geserê wo bay uwôgeri Pak hen na, na lênge nañ bô habrê ré men, nañ têrij ré a men, wôsa bô habrê na, yi mega mapa wo bay li nañ wubere iyôn, nijba, na lênge nañ bôô wo séli men, nañ tu kwôlê a men, añ yi mega mapa wo bay li nañ wubere ré hen iyôn.

⁹Bô magtubu to na en li béngge tumô hen na, na en kelênge kené bij nañ bay yij yijare top iyôn a tôñ hen né.

¹⁰Kwôlê wo en kô hen na, en kôl gengij na sa bijé kêm ka sa terare a nà, ka na bay yij yijare top iyôn a tôñ hen né men, bay geyé lari hen né men, gemsê hen né men, bay tibé kamrê hen né a men, wôsa hena henañ ré ré na iyôn ba, henañ kené nañê sa terare a nà.

¹¹Nijba, kwôlê wo en kelênge hen na, na wo kené bij nañ kwôni wo kôl dîré na yêneñge ôbi ayê bôô, nijba, ôbi na ôbi wogé yébé men, ôbi geyé lari men, ôbi tibé kamrê men, ôbi jôm men, ôbi kwoyé men, ôbi gemsare a men na, na aṅgañ emê kôba, ken ôm nañ dî ré.

¹²⁻¹³Jerê kwôlê sa bijé ka na bay ayê bôô ré hen na, na kwôlê wujê nôbi ré. Emen a sa jerê kwôlê sarji a. Nijba, kenbay a sa jerê kwôlê sa ka na kañge hen ré ba? Wôsa lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Dagênge ôbi lê habrê perêñge a añ.»

1 Kworêntijê 6

Jerê kwôlê sa megam ôbi ayê bôô a

¹Hena kwôlê ré yi perêñge a ba, wô mi a kené ôrij bij bay henê Emen né dema ré jô kwôlê béngge dîba, ligi bay ayê bôô a ré ba?

²Ken hôn mega wo kenbay bay ayê bôô kené sa jerê kwôlê sa bijé ka sa terare a nà iyôn né ba? Iyôn nij ba, wô mi a kené nêmanê kam kwôlo yi perêñge a hen né ba?

³Ken hôn wo nabay nana sa jerê kwôlê sa manê ka derômarañ a iyôn né ba? Iyôn nij ba, jerê kwôlê sa aṅga sa terare a nà dema ré gelêna ba?

⁴Kirija ken ôrij nañ kwôlê bi wo iyôngi hen na, wô mi a kené ô panê ligi bijé ka na ani ré bô églis a hen ba?

⁵En kôl hen iyôn añ bi tayre ré dêñge. Perêñge a hen na, ôbi tu melênê wôni pôn iyôn kôba, nañ bi ré jô kwôlê perê yêneri a kwôy ba?

⁶Na hen iyôn a, i i ba ré ôrij nañ yêni tumô bay henê Emen a ré dema ré jô kwôlê béngge hen ba?

⁷Na tayre to dami wo kené ôrij nap yerŋge tumô bay jerê kwôlê a. Wô mi a kené kap geyé aŋga nap tô gerérji ré ka bay lêŋge hen a mera ré ba, men wô mi kené kap bi bay ré gemsêŋge a men mera ré ba?

⁸Tiri wori ba, kenbay ken li aŋga nap tô gerérji ré men, yênerŋge kôba, ken gômsiji a men.

⁹Ken hôn mega wo bay bô habrê ré gelé tu emê iyére to Emen né iyôn né ba? Bi turŋge lamêŋge né, wôsa bay yijare top iyôn a tôŋ hen men, bay tibé kamrê men, bay wogé yébé megêrji men, bay yijare nap megêrji imjê men,

¹⁰bay gemsare men, bay geyé lari men, bay kwoyé men, bay tiiré hare men, bay bégerem a men na, bay a gelé tu emê iyére to Emen ré ded.

¹¹Tumô ba, ka pôni perêrŋge a na li na hen iyôn hende to hen men, nijba, bay pelêŋge aŋ ken yi nap jengêrŋge bij Emen nij men, kena bijé ka kwôlê dôrij sarji a nap néé wo Kelma Jêsu Krist men, kwo Tini Emen wona a men.

Ayêŋge yerŋge ken uwôlij hini emê sa Emen a

¹²Are kêmi na kap lê, nijba, are kêmi na ka dôri wô sarŋge ré, men, are kêmi na kap lê, nijba, na dé bi ani kani burem lemnare ré.

¹³Aŋgaŋ emê yi na wô sa bô gawra men, bô gawra yi na wô sa aŋgaŋ emê bay ka hen a men, nijba, Emen a sa mênêji wôô bem men, yi gawra yi na wô yijare top iyôn a tôŋ hen né, nijba, yi na wô lij jé bij Kelma aŋ na Kelma bi a abêri.

¹⁴Emen wo bij Kelma ji si kamjê hen na, a béna nabay kôba, na jê sé kamjê nap néé wori hen iyôn men.

¹⁵Ken hôn mega wo yerŋge ré na kwa yi Krist iyôn né ba? Iyôn nij ba, na ayê kwa yen wo na kwo Krist hen hô dayê nap kwo hende yij yijare top iyôn a tôŋ hen ba? Na lê iyôn né.

¹⁶Ken hôn mega wo kwôni wo ré yij nap hende wônijare top iyôn a tôŋ ba, ré bij pôn nap tu iyôn ré ba? Wôsa lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Iba nap iyore ré yé kurôŋgi yi wo pôn.»

¹⁷Nijba, kwôni wo dî yiri bij Kelma na, tini bij pôn nap dî men.

¹⁸Gerijge yijare top iyôn a tôŋ hen. Têrij kêmi to kwôni li na, yi na yiri a nô na, nijba, kwôni wo yij yijare top iyôn a tôŋ hende to hen na, ôbi li têrij na nap yiri gaŋ.

¹⁹Ken hôn mega wo yerŋge ré yi mega iyéy merê to Tunu top hendi bô bôrê to Emen bure sa mô bôreŋge a hen ré ba? Iyôn ba, kena sa yereŋge ré.

²⁰Wôsa Emen kelêŋge nap gara wo damaŋ. Iyôn ba, bi i i kôba, ré ay yiri uwôlij hini emê sari a dî.

1 Kworêntipê 7

Kwôlo gengij sa engé yi

- ¹Haw hen na kelênge kwôlo gay gay wo na ken li magtubu engeren hen. Kwo pôn perê wo gengij sa engé yi hen na, dô wo iba ré engé iyore ré.
- ²Nijba, bi kené yij yijpare toj têrij ré na, bi iba engé iyore to gengij sari men, iyore kôba, engé iba wo gengij sare men.
- ³Bi iba ay yiri bij tamni men, tamni kôba, ré jôrij kurôre yere ré men.
- ⁴Wôsa iyore mô na sa yere ré, nijba, kurôre a na ôbi sa yere men, iba kôba, na sa yiri ré, nijba, tamni a na hende sa yiri.
- ⁵Jôrijenge yereenge ré, nijba, ka jôrij yereenge na kirija tôdorenge pôn wô yij né aji bi kené berij yereenge wô uwôlij Emen kirija a pôni aji ken hô daji hôrij wô wo Sidan ma lamênge wô nême gemé yereenge wo naj hen.
- ⁶Nijba, en gelenge na gelé dîba, na tôô a ené ay bênge hen né.
- ⁷Tiri wori ba, en gey bi gawrê kêm ré mô mamare mega nôbi en môrij hen iyôj, nijba, i i ba, Emen biri aŋgari ka gengij sari sari.
- ⁸Iyôj ba, en kôlij mamê men, yébé ka kwôrjêrji ma hen a men na, hena bay ré mô mamare môj kupê nôbi iyôj na, na aŋga dôri.
- ⁹Nijba, hena bay ré nême gemé yirji ré, ba, bi bay engij yirji wôsa engé na dô gôlij wo gemé yirji ré gôlji.
- ¹⁰En ay tôô bij ka engij yirji nij hen (na nôbi a kelê ré, nijba, na Kelma a kelê) bi iyore ré kaj kurôre ré.
- ¹¹Hena hende ré karij naj kurôre ba, bi hende mô sa kôbri dîba, a engé iba wo dŋgi ré, réba bi hende hera upé kurôre hôrij men, iba kôba, a dagê tamni ré a men.
- ¹²Kwôlo na kelê hen na, (na nôbi a kelê dîba, na Kelma ré) hena ôbi ayê bôô ré ôrij naj tamni to ay bôre ré, aŋa ré dôre merê naj dî ba, bi ôbi dagere ré.
- ¹³Men, hena iyore toj hende ayê bôô aŋa kurôre ré na ôbi ayê bôô ré, aŋa ôbi ré gey merê naj tu ba, bi hende kajni ré men.
- ¹⁴Wôsa iba wo ay bôri ré ba, na sa kibi tamni toj hende ayê bôô hende to hen, a ôbi ré yij kwôni wo Emen men, iyore to ay bôre ré kôba, na sa kibi kurôre wôj ôbi ayê bôô bi wo hen, aŋa hende ré yij to Emen men hen. Hena ré na iyôj né ba, kamniji a yé ka kagemî, bi wo dôd ba, bay na ka séli tu Emen a hen.
- ¹⁵Nijba, hena iba wo hôn Emen né, ré gey kajê tamni toj hende ayê bôô ba, bi ôbi kajne, men, hena iyore to hôn Emen né, aŋa ré gey kajê kurôre wôj ôbi ayê

bôô hen ba, bi hende kaŋni men, perê bi wo wôô hen na, ani kani harji ré, wôsa Emen uwôgêna bi nana mô naŋ bôô jalê.

¹⁶Mini, iyore toŋ hende ayê bôô hen, ma henê iyeŋ wo meré gôliŋ naŋ kurôre woŋ ôbi henê Emen né hen ba? Men, jôbi ôbi ayê bôô hen, já henê iyeŋ wo jeré gôliŋ naŋ tannem toŋ hende henê Emen né hen ba?

Bi jé lêreŋge yi mega Emen gey hen iyôŋ

¹⁷Tôô to en ay biŋ bay ayê bôô a na: bi i i kôba, li jé wori naŋ gwosoyri wo Kelma na biri hen. Men, bi ôbi li jé lêri wo ôbi na li kirija Emen na uwôgeŋni hen men.

¹⁸Hena kwôni na ré wal keŋ niŋ, kirija Emen na uwôgeŋni hen na, bi woge wô mênê gerêri ré niŋ men, hena kwôni wo na ré wal keŋ né, kirija Emen na uwôgeŋni hen na, bi ôbi wal keŋ ré niŋ men.

¹⁹Walê keŋ na ani ré men, walê keŋ né kôba, na ani ré a men, niŋba, aŋga dôri ba, na bê kwôlê sa tôô to Emen a pôn dô a na aŋgaŋ lê ka dôri.

²⁰Iyôŋ ba, bi i i kôba, mô kini uwôgê wo Emen na uwôgeŋni ya hen.

²¹Hena na jeré na lema aŋa Emen na ré uwôgem na, bi ju aŋge ré, niŋba, hena jeré uwôŋ tulmô kirij ka a lê aŋ já merê sam seŋge na, ju woge wô merê sam seŋge.

²²Wôsa kwôni wo na lema aŋa Kelma ré uwôgeri ba, na kwôni wo mô sari seŋge wo Kelma a na ôbi sari. Niŋba, kwo na kema iyore niŋ aŋa Krist ré uwôgeri ba, ôbi na lema wo Krist.

²³Emen a kelêŋge, naŋ aŋga gararji naŋ hen. Iyôŋ ba, kena kari niŋ dîba, ken yi limé ka gawrê ré niŋ.

²⁴Yênên, i i ba, na naŋ jé lêri jé lêri kirija Emen na uwôgeŋni hen. Iyôŋ ba, bi i i kôba, mô naŋ jé wori, jé wori bi wo hen.

Kwôlo gengiŋ sa mamê naŋ yébé ka kwôŋrêri ma

²⁵Kwôlo na ken eŋgeren gengiŋ sa mamê hen na, Kelma ben tôô to gengiŋ sarji ré, niŋba, kwôlo en kôl hen na, ena gawra seŋge niŋba, na wô sa kibi bô derê wo Kelma aŋa ré, yé bê bôô sara hen.

²⁶Naŋ gusiŋ to haw hen na, ermé wuŋê a na: dô wo iba ré mô mamare mega ôbi môriŋ hen iyôŋ mera.

²⁷Hena jeré eŋge iyore niŋ ba, ju dagere ré niŋ men, hena jeré eŋge ré tô ba, ju dô bul mera men.

²⁸Niŋba, hena iba ré eŋge iyore ba, ôbi li na têriŋ né men, hena temale ré eŋge iba ba, hende li na têriŋ né a men, niŋba, biŋé kaŋ bay eŋgé yi bay ka hen na, bay a geliŋ gusiŋ sa terare a nà, kuŋê nôbi ba, en gey derêŋge na bô gusiŋ hende to hen a dî.

²⁹Yênên, kwôlo na kelênge a na: kirij kô nij, iyôn ba, ka enjij yirji ba, bi mô mega wo ciré enjij né tô men.

³⁰Ka mô naj cémé tirji a ba, bi mô mega ciré mô naj bô emê ré iyôn men, ka sê peré ba, bi mô mega ciré mô naj peré ré iyôn men, ka kel are ba, bi mô môj ciré ôrij naj ani ré iyôn men,

³¹ka tôbe yirji bô anja sa terare a nà ba, bi bi bôri sara ré, wôsa sa terare môj wo yij haw hen iyôn na, a yé dé dé ré.

³²En gey bi kené erem kwôlê wôni ré, kwôni wo enge iyore ré tô na, erem na sa anja Kelma men, diré lê iyej a diré dé tu Kelma ba men.

³³Nijba, kwôni wo enge iyore na, anja na kwôli anja sa terare a nà men, diré lê iyej a diré lê anja ré dôrij tamni ba men.

³⁴Aj ermé wori yi kini wô. Men, iyore to kurôre naj men, toj temale a men na, bay erem na sa anja Kelma, wôsa bay gey yé kari naj jé lêreji men, ermé woji a men. Nijba, to enge iba na, erem na sa anja sa terare a nà men, erem na ba, teré lê iyej a teré déj tu kurôre ba a men.

³⁵En kôl hen iyôn, na wô derê wonje díba, na wô dénge ani sarje a ré, aj bi kené lij anjan derôre men, ka dôri men, kené ayij yerje kêm bij Kelma a men.

³⁶Na kelênge kwôlo gengij sa bay gusô ka genge ciré karij hen. Hena kwôj iba ré bô mega diré li dô ré naj toj iyore men, hena doj enge iyore ré diiri aj ôbi erem diré enge iyore na, iyôn ba, bi ôbi enge mega wo bôri gey, díba na têrij a ôbi ré li hen né.

³⁷Nijba, kwôni wo bu bôri iyêre aj gemij yiri aj naj bô geyé wori a ôbi ré genge diré enge hendi gusôri ré na, ôbi li dô.

³⁸Iyôn ba, kwôni wo enge hendi gusôri ba, li dô men, kwo enje ré ba, li dô damañ a men.

³⁹Iyore to kurôre ya na, bi hende mô tumôri a yôd, nijba, hena ôbi ré ma na, hende na sare seje aj hena hende ré gey ba, a enge iba wo bôre gey, nijba, bi ôbi na megare ôbi ayê bô.

⁴⁰Hena hende ré mô hen iyôn mera ba, rée derê. Na ermé wupê nôbi a hen. Nôbi kôba, Tini Emen mô bôn a men.

1 Kworêntijê 8

Tanare to bay tibij kamrê

¹Haw hen na kelê na kwôli tanare to bijé tibij kamrê hen. Tiri wori ba, «Nabay kêm nana bay henê are» mega wo ken kôlij hen iyôn, aj gawra dij dengôri, nijba, peré a bij yênem néeri tô ayê bô tori a dí.

²Hena kwôni ré erem mega wo díré na ôbi henê are na, ôbi hôn na mega wo réé hônij hen iyônj ré tô.

³Nijba, hena kwôni wo pur Emen ba, Emen hônni men.

⁴Iyônj ba, kwôlo gengij sa anjan emê ka bay tebij kamrê hen na, nana hôn wo bay ré na ani sa terare a nà ré, nijba, ré na Emen a ré pôn nêj mera.

⁵Na tiri wôsa derômaranj a men, sa terare a nà a men na, bijé pô are kwône lij emen men, lij kilmé a men. Bijé bôrji mega ré na emen haji,

⁶nijba, kwona nabay ba, Emen na pôn nêj hari, ôbi a na Ibarna wo dí are kêmen, nana môrij gej biri hen men, Jêsu Krist a na Kelma pôn nêj men, na sa kibri a are kêmen ré yij ya hen men, sa kibri a nana môrij gej hen a men.

⁷Nana hôn wo kamrê ré na ani ré, nijba, bijé kwône hôn kwôlê bi wo hen né. Ka na hônij nan kamrê hen na, kirija bay ôm tanare to bay tibij kamrê hen na, bay bô mega wo ré na kwôy kamrê baa ya, baa ya. Ay bay bô mega ciré kagem tu Emen wô kibi kwôy kamrê bi wo ciré ôm hen.

⁸Nijba, na anjan emê a ôrij nan na ligi Emen a ré, hena nana ôm né ba, en mène ani ré a men, hena nana ôm kôba, naa uwôrij ani ré a men.

⁹Hena ré hen iyônj hari kôba, ken bô dô, wô wo emê bi wo ken ôm nan bô geyé wonje hen na, maa lê an ka iya tô kwôlo Emen a hen, maa lij têrij.

¹⁰Wôsa hena kwôni ré gelem jôbi wo ju hôn are bay ka hen, an ju mô ôm emê kibi kamrê na, kwo ré gelem hen ana ré iya na, ôbi a geyé emê tanay kamrê mega wo jôbi ju ômij hen iyônj men né ba?

¹¹Na iyônj ana, henê are kam bay ka hen, ré mênê yênem wo iya wo Krist ma wô sari men hen.

¹²Na hen iyônj a, kené li têrij nan yênrêge men, ken mênij ermé woji wo dê hen men, lê are bay ka hen iyônji hen na, ken li na têrij nan Krist hen.

¹³Na ôbi á, hena anjan emê réé lê an yênen a lij têrij na, na emê tanare ré kwôy yôd wô wo maa lê an yênen a hô lê têrij sôj.

1 Kworêntijê 9

Anja gengij sa ôbi jé

¹Nôbi, en nêmen lê are sa keben men, ena ôbi jé bi men, en gel Kelma wona Jêsu bi men, kenbay a na ari gelé ka jé wupê wo tô Kelma a men.

²Hena ené na ôbi jé tu bijé ka pônna a ré kôba, kenbay ba, ena ôbi jé turêge a, wôsa kena ari gelé ka jé wupê wo en li mega ôbi jé iyônj tô Kelma hen.

³Kwôlo na kelê dôrij kwôlê san a kirija bijé lèn nôm a na:

- 4**Nôbi kôba, en nêmen wo ené emê men, yê men wô kibi jé wo en li hen né ba?
- 5**Mega wo bay jé ka pôni men, yêné Kelma men, Piyêr a men ôrji kirij nap yéberji kôbriji a hen ba, nôbi kôba, réé ené enge iyore ba, réé ené nêmé ôrij nap tu kôbena hen iyôn men né ba?
- 6**Na ba, na nibay nap Barnabas mera a réé lê jé kwa kwon derê kwôlê hen wô abij yerni ba?
- 7**Na ôbi kumbul wo yôn a sêp kumbul apa ré têbe yiri gan ba? Men, i a yagê tijador apa ré ôm yere ré ba? Men, i a abê lari apa réé yê kubarji ré ba?
- 8**En ay na lê jé gawrê a ené gengij kwôlê bi wo hen mera ré, nijba, tôô to Emen kôba, kôl hen iyôn men né ba?
- 9**Na lij bô magtubu tôô to Moyis a kôl iyôn ba: «Hena kelba ré dô kaw ba, jerê harê kibri ta ré?» A hen ba, Emen ange na wô kelba ba?
- 10**Ôbi kôl kwôlê bi wo hen gengij na sarni nibay ré ba? Ew na wô sarni apa na ré lij bô magtubu to Emen a hen. Iyôn ba, kwôni wo yage ba, di bôri na sa yagê wori bi wo hen men, kwo ti kaw ba, di bôri na sa gusijniji a men.
- 11**Hena na niné ci kay angan Tunu perênge a apa kené béni ari upé ka sa terare a na men hen ba, na anga gan ba?
- 12**Hena ka pôni ka engerenge are hen ba, nibay nini nêmen engerenge are dê an sôn ré ba? Nijba, nini engere are bay ka hen kôbrenge a ré men, nini bu bôri na sa are a kêm wô wo Kwôlo Dôri wo Krist ma ré gusirij.
- 13**Ken hôn, ka li jé bô iyéy Emen a na, uwôn angan emêrji na kirij bay ka hen men, ka li jé kini bê kwôbe a kôba, cêrji na angan bê kwôbe bay ka hen men.
- 14**Na mega bi wo hen iyôn a, Kelma ré ayij tôri bi bay derê Kwôlo Dôri ré uwônij ari emêrji wô kibi derê kwôlê bi wo hen men.
- 15**Nijba, nôbi na, en li hen iyôn né kwôy, an haw hen wo en kôl hen iyôn kôba, na wo ené engerij ani kani ré. En ma ba, dô gôlij wo kwôni ré mène yi yé wupê wo gengij sa jé bi wo en li senge hen.
- 16**Wôsa hena ené uwôl béré Kwôlo Dôri ba, na dij dengôn né, nijba, na anga Emen a dén erej san a, wôsa hena ené uwôl béré Kwôlo Dôri bi wo hen né ba, kwôlê a beren.
- 17**Hena ené uwôl béré nap bô geyé wupê ba, en nêmen upé sa kôben, nijba, hena ené uwôl béré nap bô geyé ré ba, na Emen a dén erej a san a.
- 18**Iyôn nij ba, angan sa kôben ba, na mi ba? Na béré wo en uwôl bi mera, an en kap engeré angan têbê sa kôben gengij sa béré wo en uwôl hen.

- ¹⁹Bi wo ena sa yen hen hanê kôba, en li yen mega lema wo bîjé kêm, aṅ bi ené gôlij naṅ gawrê damaṅ.
- ²⁰Hena ené mô perê Jubnê ba, en li yen mega Jubnê iyôn, bi ené gôlij naṅ ci. Bi wo tôô to Moyis ôm san né hen kôba, kirija en mô perê ka bi kwôlê sa tôô hende to hen na, en li yen mega ené bi kwôlê sa tôô hende to hen men, bi ené gôlij naṅ ci.
- ²¹Men kirija en li jé perê bîjé ka na Jubnê ré hen na, en mô mega kwôni wo na Jub né iyôn men, en li hen iyôn wô gôlij naṅ ci. Hena, ré na hen iyôn kôba, en dî tôô to Emen aṅ né, niṅba, en li na tôô to Krist.
- ²²Kirija en mô perê bîjé ka iya a ba, en li yen mega ôbi iya iyôn, bi ené gôlij naṅ ci men, en bul yen gay gay hen iyôn, bi ené gôlij naṅ ka pôni naṅ geré wo gay gay.
- ²³En li are bay ka hen, na wô Kwôlo Dôri aṅ bi ené uwônij derê wo yi bô a hen.
- ²⁴Ken hôn, bô gere a na, na bîjé kwône a geré, niṅba, kwôni pôn nêṅ a upé sa kôbri. Iyôn ba, ken ge gere toṅ uwônij sa kôbi hen dî.
- ²⁵Ôbi gere wo yôn yôn wo jô yiri sa aṅga gay gay a ba, na wô uwônij gwôyé niṅba, na kwo a mênij tô hen, niṅba, nabay ba, nana li jé na wô uwônij gwôyé wo a mênij né kwôy hen.
- ²⁶Iyôn ba, nôbi en ge na gere toṅ iyôn a tôṅ hen né men, kirija en ay kôben ba, en diṅ are yôd dîba, en meremnê ré.
- ²⁷Men, en gelij yen gusij men, en liri lemnare men, aṅ bi kwôlo ené dô bîj bîjé ka daṅgi hen na, bi nôbi kôba, ené uwônij derêri men dîba, bi ené nal ré.

1 Kworêntijê 10

Aṅgaṅ gelé ka kam Israyêl gel

- ¹Yênên, en gey bi kené hôn mega wo môpêrni kêm na ré mô tô kirij ka geri a men, bay kêm na ré day cér wo dami hen a men.
- ²Tô kirij ka geri bay ka hen men, cér wo bay na day hen a men na, yi mega bay na ré liji batêm kêm mega bay tô Moyis iyôn.
- ³Men, bay kêm ômji kwô woṅ gijê wo Emen
- ⁴men, bay yi kam kaṅ gijê ka Emen a men. Men, bay yi kam kaṅ gijê ka so kabré keram a ka ô naṅ ci hen. Keram bi wo hen, na Krist bi naṅ yiri.
- ⁵Cêgi are bay ka kêm hen kôba, bô Emen dôri sa ka pôni a ré kwône, na ôbi a, temayriji ré yij bijak bijak derô gwôlê hen.
- ⁶Iyôn ba, are bay ka hen yi mega aṅgaṅ gengé perêrna, bi doy aṅga habij ré lêna mega wo na lipji hen iyôn né.

⁷Yénge bay tibé kamrê mega ka pôni na yij hen iyôn né, mega wo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Bay mô ôm men, yi men, aɲ henaji ta wôô.»

⁸Na yénge bay yijare toɲ iyôn a tôɲ mega ka pôni perêrji a na lij hen iyôn né, bay na li hen iyôn aɲ biyé na ma sak tôre wôô kibi subu tu tare pôn.

⁹Na sélénge Krist mega wo ka pôni na sélij Emen hen iyôn né, bay na li hen iyôn, aɲ kalaw na gederéji duu.

¹⁰Barênge mega wo ka pôni na bariɲ hen iyôn né, bay na bar hen iyôn, aɲ mana wo Emen woɲ ôbi deré kirij hen, na sa derji.

¹¹Are bay ka hen sa sa kam Israyêlnê mega aɲgaɲ gelé iyôn wô halij ka dɲngi men, na lij bô magtubu to Emen a wô halêna nabay ka kemnêngi ka tô terare baa dɲ wo ta kerê sarna nij hen men.

¹²Iyôn ba, hena ôbi ayê bôô ré erem mega wo dîré dɲbu iyêre tô ayê bôô wori a ba, bi ôbi bô dô wô wo maa kurij.

¹³Aɲga gay gay ka sélénge hen na, na sél na biyé kêm hen iyôn men, nijba, Emen na ôbi bôô pôn dîba, a dé bi aɲgaɲ sélé bay ka hen ré dê sarɲge ré men, ôbi a béna geré bi nana dɛbij geraɲ tô a, aɲ bi nana dôrij bô a.

Pol yêge maa Kworêntijêngê gengij sa kamrê

¹⁴Miljên kapê, na ôbi a, ené kelênge hen, gerijenge kamrê.

¹⁵En iyêl mega ené kôlij na bay tu melênê iyôn, kenbay ken kôbe bô kwôlo na kelê hen.

¹⁶Gwoyi yê kam to Kelma to nana lij Emen dosé wô sare hen ba, gel na wo nana bij pôni aɲ kwôbri Krist ré ba? Men, mapa wo nana biilê hen ba, gel na wo nana bij pôn aɲ yi Krist a men ré ba?

¹⁷Mega wo mapa pôn hari aɲ nabay ka kwôni hen nana dɲ sara hen na, gel na wo nana na kurôngi yi wo pôn, wôsa na mapa bi wo pôn hen a nabay kêm nana céɲ hen.

¹⁸Berênge Israyêl ka ôm aɲgaɲ bê kwôbe hen na, bay bij pôn na aɲ Emen wo kini bê kwôbe bay ka hen yi gengij sari hen ré ba?

¹⁹Na ba, en gey kelê tanare to bay ré tibij kamrê hen ba, ré na are ba? Réba en kôl kamrê a ré na are dî ba?

²⁰Na hen iyôn né. Nijba, en kôl iyôn ba, aɲga bay henê Emen né bi bi bay ré bij kwôbe hen na, bay bij na tunu to habij dîba, bay bij na Emen né men, en gey bi kené bij pôn aɲ tunu to habij né a men.

²¹Ka yê are bô gwore to Kelma men, hô yij aɲ gwore to tunu to habij a men né, men, ka emê aɲ Kelma men, hô emê aɲ tunu to habij a men né.

22Hena kené li hen iyôn ba, ken woge bi Kelma ré li terbére. Na ba, néerna a gôlip kwori ba?

Lê are kê m uwôlij hini emê sa Emen a

23Ken kôl: «Are kê m na kap lê» na tiri, nijba, are kê m dô lê ré men. «Are kê m na kap lê», nijba, are bay ka kê m hen a bij églis néere ré.

24Bi kwôni woge derê wori mera ré, nijba, bi woge derê wo megêri dî.

25Tanare kê m to bay dîj gara hen na, kelénge ken ô m mera dîba, bi ken eremnéré kwôlê wôni sara ré.

26Wôsa lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Sa terare naj aŋga kê m ka yi sara ré na ka Kelma.»

27Hena ôbi henê Emen né wôni ré uwôgênge kené ô emê are naj dî aŋa kené gey erê na, emênge are kê m ka ôbi bénge hen mera dîba, ken engere tôrji ré.

28Nijba, hena kwôni ré kelénge iyôn ba, tanare to hen, na to bay ré tibij kamrê ba, ken ô m né, wô kelê bi wo ôbi kelénge nij hen men, wô suné wo ôbi sun hen a men.

29En kôl na wô suné wori ôbi dîba, wô suné wom né, wôsa suné wo kwôni wo dŋngi a jôren lê aŋga bôn gey hen ba?

30Hena ené lij Emen dosé dema, ené ô mij are tô ba, i a kôlen jôm wô kibi emê bi wo en ô m hen ba?

31Iyôn ba, aŋga yôn yôn ka ken ô m men, ka ken yi men, aŋga gay gay ka ken li a men na, ken li wô uwôlij hini emê sa Emen a.

32Lênge ani kani ka a mênê Jubjê ré men, Grêkê ré men, églis to Emen né a men.

33Nôbi kôba, en li na hen iyôn men, en li are kê m bi ré dôrij gawrê kê m dîba, en woge na derê wupê nôbi mera ré, nijba, en woge na derê wo bîjê kê m aŋ bi bay ré uwôrij gelê.

1 Kworêntijê 11

1Ayenge ken lij ari gengé kanje mega wo nôbi kôba, en ay Krist lij ari gengé kanê iyôn men hen.

Bô églis a ba, bi iyore ha sare naj mindil

2Iyôn ba, en denénge wô wo ken gôrbij sa jé lêren ré men, sa aŋga na en gelénge hen ré men, ken cubu turŋge tô ari gelé ka Krist ka bay na gelen aŋ nôbi kôba, en gelénge men hen.

3Nijba, en gey bi kené hôn dô wo ôbi sa impê kê m ba, ré na Krist men, iba ré na ôbi sa iyore men, Emen ré na ôbi sa Krist men.

⁴Iba wo uwôl Emen ley, dô kwôlê lay aya ré dôbe ani sari na, ôbi uwôl tayre sa Krist woŋ ôbi sari a.

⁵Niŋba, iyore toni to uwôl Emen ley, dô kwôlo hena kibi Emen a ley, a ré ha sare ta ré ba, yi mega hende ré uwôl tayre sa kurôre woŋ ôbi sare hen men, yi mega hende ré dul na sare iyôŋ a men.

⁶Wôsa hena iyore ré ha sare ré ba, bi hende ka sare aya. A hena karêre ré yere tayre na, bi hende ha ta.

⁷Iba a dôbê ani sari a ré, wôsa ôbi gelij naŋ Emen men, na ôbi ulê hini emê sa Emen a a men, niŋba, iyore ba, uwôl na hini emê sa kurôre a.

⁸Niŋba, Emen na dô kabrê na iyore a ré lij iba ré, niŋba, na kabrê iba a, ôbi na ré dô lij iyore dî.

⁹Men, Emen na li iba bij iyore ré, niŋba, ôbi na li iyore bij iba dî.

¹⁰Wô kibi manê ka derômaraj a na, dô wo iyore ré ha are sara, bay a gelé wo hende ré na hendi dôbê sare bij kurôre.

¹¹Tô Kelma na, iyore na sa yere ré men, iba kôba, na sa yiri ré a men.

¹²Wôsa mega wo bay dô iyore yi iba hen hari kôba, iyore a yê iba men, iyôŋ ba, bay kêmen henaji na ligi Emen a.

¹³Erménge ken gel, hena iyore ré uwôl Emen aya baa harê are sara ba, dé ba?

¹⁴Dé wo Emen dî iba hen, gel wo hena iba ré dî gusiri sari yêŋnê ba, ré yi tayre iyôŋ né ba?

¹⁵Niŋba, kwo iyore a gusiri sare ré yêŋnê ba, uwôl na hini emê sara, wôsa Emen dî gusiri sa iyore bi ré yi mega aŋaŋa têlê sare iyôŋ.

¹⁶Hena kwôni ré gey narê kwôlê bi wo hen a ba, kwôlo en kôli a na: nibay na, hara woni wo gelij iyôŋ na, naŋ men, églis to Emen to kôl iyôŋ kôba, naŋ a men.

Gwoy emê wo Kelma

(Mt 26: 26-29, Mk 14: 22-25, Lk 22: 15-20)

¹⁷Niŋba, kwôlo na kelêŋge hen na, en halêŋge na halê dîba, na denêŋge ré, wôsa dapare tonje lêŋge habrê damaŋ dîba, lêŋge dô ré.

¹⁸Kwôlo tumô wo na kelê a na: biŋé kôlen kirija kené dap ba, kené kariŋ gay gay aya en bô mega wo kwôlê woji bi wo hen kwari ré na tiri a men.

¹⁹Wôsa kariŋare to ken kariŋ hen, a lê aya kené hôniŋ biŋé kaŋ bay bô pôn ka perêŋge a hen.

²⁰Iyôŋ ba, dapare to ken dap hen na, gel wo kené dap na wô emê kwô wo Kelma ré, niŋba, ken ôm na ani.

21Wôsa kirijna ken mô wô emê na, i ba iyêlbe na wô yiri wori, menba, ka pôni kurôñ liji men, ka pôni kwoyré ta men.

22Iyére tonje to kené ômij are men, yij are men, naj ba? Hen ba, ken bô églis to Emen mega ani ré ba? Hen ba, ken sul na ka aŋgaji naj hen ba? Hen ba, en kelênge na iyeñ ba? Mega hen iyôñ ba, en denênge ba? Na denênge sa kwo hen a ré kwôy.

23Aŋga en gelênge hen na, Kelma na gelen men. Bô yoyre to bay ca birijni hen na, ôbi ay mapa

24menba, lij Emen dosé aŋ biilê aŋ kôl iyôñ ba: «Kwo na na, yi mega kurôñgi yen wo na ayê bé wô sarŋge, lênge hen iyôñ iyôñ ken ermij san a.»

25Cêgi emê a na, ôbi biji care toj yê tijador mega wo ôbi ré bijji mapa hen iyôñ aŋ ôbi kôl iyôñ ba: «Gwoy care toj yê tijador to na na, na gwore to gel bijare to kôrbi to Emen naj bijé naj geré wo kwôbren. Kirij ka yôñ yôñ ka kena yê na, ken yi ermij san a.»

26Wôsa kirijna ken ôm mapa bi wo hen men, ken yi care toj yê tijador hende to hen a men na, ken hô uwôl na béré temay Kelma hen kwôy wo ôbi a herap.

27Iyôñ ba, kwôni wo ôm mapa wo Kelma men, yi care toj yê tijador tori a men, naj tô geréri ré na, ôbi li têrij gengij sa kurôñgi yi Kelma men, gengij sa kwôbriri a men.

28Iyôñ ba, i i ba, bi kôbe bôri aŋ bi ôm mapa men, yij care toj yê tijador men.

29Wôsa hena kwôni ré ôm men, yi men aŋa ré erem mega wo ré na kurôñgi yi Kelma ré na, ôbi li hen iyôñ uwôlij na kwôlê sari a.

30Na ôbi á, ka pôni kwône perêrŋge a hen, ré iyay men, ômij men, ka pôni map a men hen.

31Hena nana jô kwôlê sarna ba, bay a jerê kwôlê sarna ré nij.

32Hena Kelma ré jô kwôlê sarna ba, ôbi halêna na halê dîba, ôbi gey bi bay ré sa perêna naj bijé kême né.

33Iyôñ nij ba, yênen, kirijna ken dan wô emê are ba, ken gemij yerŋge dem.

34Hena kurôñ né li kwôni ba, bi ema aŋgari iyére tori a dema ré era tô, aŋ bi uwôlij bôri gemij megêri, dô gôlij wo ken dan aŋ uwôlij kwôlê sarŋge a. Tô kwôlo baa hen na, kirijna na bij urênge dema ené gelênge geréri tô.

1 Kworêntijê 12

Gwosoy jé lê wo Tunu bij kwôni

(Epês 4: 4-16, Rôm 12: 3-8)

- ¹Yênên, kwôlo gengij sa anğan bé ka Tunu bij bijé hen na, en gey bi kené hôn men.
- ²Ken hôn, kirija na ken baj henê Emen tô hen na, bay na wuréŋge dê dê aŋ lénge aŋ ken tebe kamrê kaŋ meneŋ hen.
- ³Ôbi a, ené keléŋge kwôni wo tôm Jésu ré mène ba, na Tini Emen a biri a ré kôl hen né, nijba, kwôni wo kôl «Jésu ré na Kelma» na, na Tini Emen a biri a ré kôl hen.
- ⁴Jé lê wo gengij sa Tunu na, tôri gay gay hari, nijba, Tini Emen hende to pôn nêŋ hen a bé.
- ⁵Gwosoy lê jé bij Kelma na, tôri na gay gay, nijba, jé bi wo kê m hen lip bij na Kelma.
- ⁶Gwosoy lê are na gay gay haji, nijba, Emen bi wo pôn nêŋ hen a bé gwosoy jé bi wo hen.
- ⁷Na i i kôba, Emen a biri jé lê wo gel mega wo Tunu ré naŋ dî, bi ré lip jé bij bijé kê m.
- ⁸Tini Emen a bij gawra wo pôn i yêl naŋ tu melênê men, bij kwo đanŋi iyêl naŋ geré henê are men.
- ⁹Na Tunu hende to hen a bij kwo na, ayê bôô men, kwo hen, néé woŋ berariŋ bay ômpare men,
- ¹⁰bij kwo na, néé woŋ lip anğan giŋê men, bij kwo hen, kôlip bijé kwôlo hena kibi Emen a men, bij kwo na, henê anga Tunu ka hena ligi Emen a hen men, ka hena ligi tunu to đanŋi a men, bij kwo hen, iyêlê kibi kwôlo gay gay hen men, bij kwo na, belé kibi kwôlê bi wo hen a men.
- ¹¹Tini Emen hende to pôn hen a lê are bay ka kê m hen aŋ i i ba, hende biri jé wo gengij sari mega wo bôre gey.

Kewi yi gawra na pôn, nijba, soderij kirij kwône

- ¹²Ken gel, kewi yi gawra na pôn hari, nijba, sôderij gay gay ôbi wo sôderij hen hari kôba, na yi wo pôn nêŋ. Krist kôba, yi na mega wo hen iyônŋ men.
- ¹³Na hen iyônŋ a, Jubê men, Grêk men, lema men, kema iyore a men na, nabay kê m bay lêna batêm sa kibi Tunu hende to hen, aŋ nana yiŋ yi wo pôn men, Emen bure hende mô bôrna pôn pôn kê m a men.
- ¹⁴Wôsa kewi yi na pôn mera ré nijba, soderij kwône.
- ¹⁵Hena têê ré kôl teré na kôbi ré, iyônŋ ba, ena kwa kewi yi ré. Na wô kelê wo hende kôl hen iyônŋ, a jerê bi hende ré yi kwa kewi yi ré.

- 16**Men, hena maa ré kôl dîré na tu ré, iyôn ba, ena kwa kewi yi ré. Na wô kelê wo ôbi kôl hen iyôn, a jerê bi ôbi ré yi kwa kewi yi ré.
- 17**Hena kewi yi a ré na tu pôn mera ba, maa woŋ toyé kwôlê ba, ré yôn ba? Réba maa a ré na kewi yi pôn mera ba, gôni woŋ ayiŋ gesami are ba, ré yôn ba?
- 18**Niŋba, Emen dî kwa yi bi wo gay gay hen naŋ kini kini mega wo bôri gey.
- 19**Hena na ré na kwa yi pôn mera ba, kewi yi ba, ré na yôn ba?
- 20**Iyôn ba, kwa yi gay gay ya hari, niŋba, kewi yi na pôn hari.
- 21**Tu a kôliŋ kôbi ju dôren né iyôn né men, sa a kôliŋ têê ken dôren né iyôn né a men.
- 22**Kwa yi bi wo nana bô mega wo ré dê dê seŋge hen na, na ôbi bi a na are hen.
- 23**Kwa yi wo nana bô mega ani ré hen na, na ôbi á, nana cubu turna sara men, kwo dé kelê kwôli ré hen ba, nana cubu turna sara damaŋ.
- 24**Niŋba, kwa yi bi wo yi tayre ré hen na, gey cibé tu tô a ré niŋ. Emen naŋ yi aŋ bi ka ré yi kini cibé tu tô a dema ré cibij tu tô a.
- 25**Ôbi li hen iyôn bi kwa yi bi wo dê dê hen né kariŋ naŋ kewi yi ré, niŋba, bi i i ba, ré ermij sa megari a dî.
- 26**Hena kwa yi pôn né ômiŋ ba, tô ka baa hen kôba, ômiŋ men, hena kwo pôni yiri ré dôri ba, tôrji wo baa hen kôba, yirji dôrji naŋ dî men.
- 27**Kenbay kê m kena yi Krist aŋ i i ba, yi mega kwa yiri iyôn.
- 28**Bô églis a na, Emen di na bay jé tumô, wôô wori ba, ôbi dî bay kibri, subu tori ba, na bay derê tô kwôlê men, bay lê giŋê men, bay berarê biŋé men, bay lê naŋ biŋé men, bay derê tumô kirij men, bay iyêlê kibi kwôlo gay gay hen a men.
- 29**Iyôn ba, bay kê m na bay jé ré men, bay kibi Emen ré men, bay geliŋ biŋé are ré men, bay lê aŋgaŋ giŋê ré men,
- 30**bay berarê bay ômpare ré men, bay iyêlê kibi kwôlo gay gay hen ré men, bay belé kibi kwôlê bi wo hen ta ré a men.
- 31**Ôriŋge do y aŋgaŋ bé ka dô dê megêrji hen. Aŋ na gelêŋge geré ka dôri ka dê ka hen aŋ sôŋ.

1 Kworêntijê 13

Kwôlo gengij sa peré

- 1**Hena ené iyêl kibi kwôlo gawrê men, kwo manê ka derômaraj a a men aŋa peré kirij ré naŋ yen a na, en yi mega manaŋ wo ôm déŋ iyôn men, masure to bay sêêrê déŋ iyôn hen a men.

²Hena ené ôrij naɲ néé woɲ kôlij kwôlo Emen men, en hôn aɲga yi kini uwôbêrji a kêm men, en hôn aɲga gay gay men, hena ené ôrij naɲ ayê bôô wo nêm ôrgij naɲ keram a men aɲa peré kirij ré, naɲ yen a na ena ani ré tô.

³Hena ené pô ari upéren kêm bij bijé men, hena ené ay yen bi bay ré uwoy aɲa peré kirij ré, naɲ yen a ba, na uwôrij ani ré a men.

⁴Ôbi peré kirij na, na ôbi ulê bôô men, ôbi lê derê men, ôbi lê terbére ré men, na ôbi dê deɲgô ré men, na ôbi uwôyrê yi ré men,

⁵ôbi lê ani kaɲ tayre ré men, ôbi woge derê wori mera ré men, bôri tari lew lew ré men, di bayi kwôlê ré men.

⁶Aɲga na kaɲ derôre ré hen na, ôbi li yi derê sara ré, nijba, yiri dôri na sa aɲgaɲ derôre dî men,

⁷ôbi dî bôri jal sa are a kêm men, hena ré na mi mi kôba, ôbi gem ayê bôô wori dô men, ôbi dî bôri na sa aɲga dôri a men, ôbi lêɲnê sa are a kêm a men.

⁸Kwôlo hena kibi Emen a a kerê tô men, iyêlê kibi kwôlo wo gay gay hen a kerê tô men, henê are kôba, a kerê tô a men, nijba, peré kirij ba, a naɲê kwôy.

⁹Wôsa henê aɲgana men, derê kwôlo Emen wona a men na, na kwari tô.

¹⁰Nijba, kirija aɲga dô cerêd hen sa nij na, ka na lij baa geré hen a sa naɲê.

¹¹Kirija na en baɲ kema na, na en iyêl kwôlê woɲ kaɲpare men, en erem kwôlê woɲ kaɲpare men, en dô kwôlê woɲ kaɲpare a men, nijba, kirija tun sur na nij na, en dî lê aɲgaɲ kaɲpare bay ka hen baa.

¹²Wôsa haw hen ba, yi mega nana geléɲge na bô aɲgaɲ gelé tunu a iyôɲ tô, nijba, tôre to cêgê dema nana gelé sélé. Kwo haw hen ba, en hôn na kwarji tô, nijba, tôre to cêgê, na henê derê jêd jêd mega Emen hônen dô hen iyôɲ men.

¹³Haw hen are baa subu: ayê bôô men, dé bôô men, peré kirij a men, nijba, aɲga dami gôlji ba, na peré.

1 Kworêntijê 14

Kelê kwôli gwosoy jé lê wo Tunu bij kwôni

¹Iyôɲ ba, wogéɲge peré kirij men, ken ôrij doɲ aɲgaɲ baliyare ka Tunu bi hen men. Aɲ kwoɲ ulê béré kwôlo hena kibi Emen a hen, a bi lêɲge damaɲ dî men.

²Kwôni wo iyêl kibi kwôlo wo gay gay na, ôbi iyêl na naɲ gawrê ré, nijba, iyêl na naɲ Emen, wôsa kwôni hôn bô iyêlê wori bi wo hen né, aɲ na naɲ néé wo Tunu a ôbi ré kôlij kwôli aɲga yi kini uwôbêrji a hen.

³Nijba, kwôni wo uwôl béré kwôlo hena kibi Emen a na, ôbi iyêl bij na gawrê, aɲ ôbi bi bay gese tô ayê bôô woji a men, dôbijji ibiyare bôrji a men, jal bôrji a men.

- ⁴Kwôni wo iyêl kibi kwôlo wo gay gay na, ôbi dôbijn na yiri ibiyare gaŋ, nijba, kwo uwôl béré kwôlo hena kibi Emen a hen na, ôbi bij na églis néére hen.
- ⁵En gey bi kenbay kêm kené iyêl kibi kwôlo wo gay gay hen haŋge, nijba, en gey bi kené uwôl béré kwôlo hena kibi Emen a hen damaŋ a men, wôsa kwôni wo uwôl béré kwôlo hena kibi Emen a ba, dê kwo iyêl kibi kwôlo wo gay gay hen. Hena ôbi iyêlê kibi kwôlo wo gay gay bi wo hen, ré dô bô kwôlê bi wo hen dôbijn ibiyare bô églis a ré ba, a lê naŋ kwôni ré.
- ⁶Iyôŋ ba, yênen, hena ené ô yerŋge a aŋ en iyêl kibi kwôlo wo gay gay hen, aŋa ené yêge sa kwôlê wôni béŋge né men, sa aŋgaŋ henê kani ré men, en uwôl béré kwôlo hena kibi Emen a ré men, en geléŋge ani ré a men ba, ena ôbi lê naŋ ken ba?
- ⁷Yi mega tégê men, jêŋgê men iyôŋ, hena tôrji ré ôm némijn né ba, kwôni a lê iyeŋ a ré henê kurôŋniji ba?
- ⁸Men, hena tôô buruŋju ré ôm naŋ gerére ré ba, kwôni a lê iyeŋ a ré henê wo ré na toŋ kumbul ba?
- ⁹Yi mega kwôni wo iyêl kibi kwôlo wo ɔaŋgi iyôŋ. Hen ba, kwôni a henê bô kwôlo ôbi iyêl hen iyeŋ ba? Wôsa kwôli bi wo hen hôniŋ dô ré men, yi mega wo ôbi ré iyêl na iyôŋ a tôŋ iyôŋ a men.
- ¹⁰Kibi yê wo gawrê sa terare a nà na, kwône nijba, kwo pôn nêŋ wo bôri baa hôniŋ ba, naŋ.
- ¹¹Nijba, hena ené hôn kibi yê wo kwoni iyêl hen né na, ena kerga tiri a men, nôbi kôba, ôbi na kerga tun a men.
- ¹²Mega wo yerŋge gwaŋge sa wogé aŋgaŋ baliyare ka gengijn sa Tunu hen iyôŋ na, wogéŋge ka a bij églis néére hen ɔi.
- ¹³Na ôbi á, kwôni wo ré iyêl kibi kwôlo wo ɔaŋgi na, bi uwôl Emen bi ré biri ɔirê nêŋ derê bô kwôlê wori bi wo hen ta.
- ¹⁴Wôsa hena ené uwôl Emen naŋ kibi kwôlo wo ɔaŋgi na, na tunun a uwôli hen mera ɔiba, henê aŋgaŋê li ani kani ré.
- ¹⁵Iyôŋ nij ba, na lê iyeŋ ba? Na uwôli naŋ tunun men, na uwôli naŋ henê aŋgaŋê a men, men, na kibri kurôŋ naŋ tunun men, na kibri kurôŋ naŋ henê aŋgaŋê a men.
- ¹⁶Ju toy, hena ré na tunun a lij Emen dosé ba, kwo mô kwam a hen ba, a henê bôri na iyeŋ a ré degé sara ré na tiri ba? Wôsa tiri wori ba, ôbi hôn bô kwôlê bi wo hen né.
- ¹⁷Ju lij Emen dosé dô ham, nijba, li naŋ kwo mô kwam a hen né.

- 18**En lij Emen dosé wôsa en iyêl kibi kwôlo wo gay gay hen, gelênge kenbay kêm.
- 19**Nijba, bô églis a na, en iyêl kwôlê dêj iyôn wo bay hôn bôri aṅ en gelijji are dô gôlij iyêlê kwôlo kwôni wo na kibi kwôlo bay hôn bôri ré hen.
- 20**Yênên, bi ermé kwôlê woṅge yi mega kwo kamrê iyôn né, nijba, ken erem kwôlê woṅ suriyare dî. Kwo gengij sa lê aṅga habij a ba, bi ermé kwôlê woṅge ré yi mega kwo kamrê ka dê iyôn.
- 21**Lij bô magtubu to Emen kôl iyôn ba: «Kelma kôl iyôn ba: «Na bé bijné ka iyêl kibi kwôlo daṅgi, a iyêlij bijné kaṅê bay ka hen men, na iyêlêji naṅ geré wo kergê men, bi wo hen kôba, bay a toyé ré a men.» »
- 22**Mega hen iyôn na, iyêlê kibi kwôlo wo gay gay hen na, yi gengij na sa bijné ka ay bôrji ré hen, nijba, ulê béré kwôlo hena kibi Emen a na, yi na wô sa bay ayê bô dîba, yi na wô sa bijné kêm né.
- 23**Hena bay ayê bô ré daṅ aṅa ré iyêlji kibi kwôlo wo gay gay hen, aṅa ka ay bôrji ré réba, kwôni iyôn mera ré sa perêrji a ba, bay a berêji mega kwôbrê iyôn ré ba?
- 24**Nijba, hena kené dô kwôlo hena kibi Emen a naṅ kibi kwôlo bay hôn hen, aṅa kwôni wo ré ay bôri ré réba, kwôni iyôn mera ré sa ba, a henê tô kwôlê wo ken dô hen derê. Aṅ kwôlê bi wo hen, a bé tiri a jôrij sa têrij tori a. Men, bay a jerê kwôlê sari a naṅ kwôlê bi wo ôbi toy hen a men.
- 25**Aṅ ermé wo uwôbe bôri a hen na, a yé tu wolé nô, aṅ ôbi a dê kwini tôn ayij kibi Emen kelê iyôn ba: «Na tiri wo Emen na perêrṅge a bi.»

Aṅgaṅ lê ka naṅ gerérji gerérji bô églis a

- 26**Yênên, ka lê iyeṅ nij ba? Kirijna ken daṅ ba, bi i i kôba, soṅ naṅ jé lêri, bi kwo pôn bi kebe kurôn men, kwo pôni bi gelij bijné are men, kwo daṅgi yi ôbi yêgê sa kwôlo Emen wo yi kini uwôbêri a hen men, kwo pôn bi yi ôbi iyêlê kibi kwôlo gay gay men, kwo pôni bi yi ôbi derê bô kwôlê bi wo hen ta a men. Lênge hen iyôn kêm, ken dôbij ibiyare bôrṅge a.
- 27**Hena bijné ré iyêl kibi kwôlo kwôni hôn né na, bi gawrê wô réba subu iyêl pôn pôn aṅ kwôni wo daṅgi dô bô kwôlê bi wo bay iyêl hen ta.
- 28**Nijba, hena ôbi derê bô kwôlê bi wo hen ré naṅ ba, bi bay iyêlê kibi kwôlo gay gay bi wo hen, bi môrji meneṅ bô églis a, aṅ bi iyêlij yirji men, iyêlij Emen a men.
- 29**Bi bay kelê kwôlo hena kibi Emen a wô réba subu dô kwôlê aṅ bi tô ka baa hen mô kôbe bôri.
- 30**Nijba, hena kwôni ré mô tōṅ aṅa Emen né yêge sa kwôlê wôni biri na, bi kwo ré débu dô kwôlê hen na, bi wôm jan aṅ bi toyij kwôlo Emen yêge sari hen.
- 31**Kenbay pôn pôn kêm ka gasij yerṅge derê kwôlo hena kibi Emen a hen, wô halij bijné men, dôbji ibiyare bôrji a a men.

- 32** Kwôni woŋ ôbi derê kwôlo hena kibi Emen a bi wo hen na, ôbi na ôbi sa are bay ka Emen biri hen.
- 33** Wôsa Emen na ôbi bô jalê dîba, na ôbi guseré kirij né. Mega wo yi bô églis to bijé ka yi gay a kêm hen na,
- 34** bi yébé mô kibriji menez bô églis a wôsa dé wo bay ré iyêl ré, nijba, bi bay ré dôbe sarji mega wo tôô to Moyis na kôl hen iyôŋ.
- 35** Hena bay ré gey engeré kwôlê wôni ba, bi bay sa engerij kwôrnêrji ira, wôsa bi iyore ré iyêl kwôlê bô églis a ba, yi tayre.
- 36** Kwôlo Emen bi na, hena iyére tonje a ba? Men, sa na upênje kenbay pununje ba?
- 37** Hena kwôni ré erem dîré na ôbi derê kwôlo hena kibi Emen a men, Tunu ré bôri a a men na, ôbi a henê mega wo kwôlo ené li bô magtubu a bênje hen na, ré na tôô to Kelma.
- 38** Hena kwôni ré kap kwôlo en kôl hen na, tôre to cêgê Emen a kapêri men.
- 39** Iyôŋ nij ba, yênen, bi doy ulê béré lênje men, ken jôrij bay ayê bôô iyêlê kibi kwôlo wo gay gay hen ré.
- 40** Nijba, bi are kêm lij nap kiniji men, nap tô gerérji a men.

1 Kworêntijê 15

Jê sé kamjê wo Krist

- 1** Yênen, Kwôlo Dôri wo na en derênje aŋ na ken dî bônje sara aŋ ken débij sa têrje a baa ya hen na, en hô jubu tô bônje sara.
- 2** Hena kené dubu sa têrje a tô Kwôlo Dôri a mega wo en kelênje hen na, ken uwôn gelê nij, réba ayê bôô wonje na ani ré tô.
- 3** Kwôlo na en kelênje hen na, na kwôlo bay na dôren men. Kwôlo bay na dôren wo dô dê megêri a na: na wo Krist ma wô kibi têrij tona mega wo magtubu to Emen na kôlij hen iyôŋ.
- 4** Bay emni li sa wôô, subu tori menba, ôbi ji si kamjê mega wo magtubu to Emen kôlij hen iyôŋ.
- 5** Ôbi si sa Piyêr men, cêgeri wori ba, si sa bay tôri ka môj kibi wôô a hen men.
- 6** Cêgeri wori ba, ôbi si sa bay tôri ka kwôni ka arew bay ka dap hen men. Bijé bay ka hen na, ka pôni a ma dîba, ka pôni kwône baa ya tô.
- 7** Cêgeri wori ba, ôbi si sa yêni Jak a men, sa bay jé a kêm a men.
- 8** Cêgê kêlog ba, ôbi si san a nôbi wo en yi mega bô dôrijpare iyôŋ hen men.

⁹Wôsa nôbi a na kwo dê perê bay jé a kêmen, en nêmen wo bay ré ré uwôgen ôbi jé ré a men, wôsa na en gelij tu églis to Emen gusij.

¹⁰Nijba, na sa kibi bô derê wo Emen a, ené yij gawra kemnêhen hen men, derê wo ôbi ben hen na, a mênij ré, en li jé dê bay jé bay ka hen kêmen, na nôbi a lê jé bi wo hen né, nijba, na derê wo Emen a lê jé yen a hen.

¹¹Iyôn ba, Kwôlo Dôri bi wo hen na, hena ré na nôbi a derê lay, megên bay jé lay na, na ôbi, a na niné derênge hen men, na ôbi, a kené bi bônge sara men hen.

Jê sé kampê wona nabay gawrê

¹²Mega wo nini uwôl béré, Krist ré ji si kampê perê bijé ka ma a menba, wô mi a ka pôni ka perênge a hen ré kôl jê sé kampê ré napê ba?

¹³A hena bijé ka ma réé jê sé kampê ré ba, Krist kôba, ji si kampê ré men.

¹⁴A hena Krist ré ji si kampê ré ba, ulê béré woni na ani ré men, ayê bôwonge kôba, na ani ré a men.

¹⁵A hena ré na tiri wo bijé ka ma ré jê sé kampê ré ba, nijba bay benare gengij sa Emen, wô wo nini kôl Emen né bi Krist ré ji si kampê.

¹⁶Wôsa hena bijé ka ma réé jê sé kampê ré ba, Krist kôba, na ji si kampê ré men,

¹⁷hena Krist ré ji si kampê ré ba, ayê bôwonge na ani ré men, ken baa bô têrij tonge a baa ya a men.

¹⁸Men, bijé ka ma tô Krist hen kôba, mênê nij a men.

¹⁹Hena ré na wô merê tu geij wona sa terare a nà mera, aña nana dij bôrna sa Krist na, bay a barêna gôlij bijé ka sa terare a nà kêmen.

²⁰Nijba, Emen bi Krist ji si kampê perê bijé ka ma na tiri, aña ôbi a na gawra wo tumô wo ji si kampê perê bijé ka ma a.

²¹Na sa kibi gawra pôn a temare ré derij bijé hen men, na sa kibi gawra pôn a bijé réé jij sij kampê hen men.

²²Na tô Adam a, bijé kêmen ré mañ hen men, na tô Krist a, bay kêmen réé môrij tu geij hen men.

²³Mega wo Emen a bé i i ba, a jê sé kampê nap kini kini hen iyôn na, ôbi bi Krist ji si tumôri menba, kirija Krist a bulo hera na, bijé ka na kari hen kôba, a jêji sé kampê men.

²⁴Sa to are kêmen a kerê na, Krist a mênê emê iyére men, tunu to habij to ômen sa kirij hen men, to ôrij nap tô to sa terare a nà, hen a men, dema ré bij Emen Iba bijé emê iyére kôbri a tô.

²⁵Krist a emê iyére kwôy wo Emen a biri a gôlij sa bay bareri.

- 26** Temare a na hendi bare to cêgê kelôg to ôbi a mênêre.
- 27** Mega wo magtubu to Emen na kôl iyôn ba, Emen né day are kêm biri mô sara. Nijba, kwôlo kôl are kêm hen na, ay Emen woj ôbi bij Krist merê sa are kêm hen né.
- 28** Kirija Emen day are kêm bij Krist mô sara hen iyôn na, Kemari wo ôbi day are biri mô sara hen kôba a dôbê sari bij Emen aj bi Emen ré yij ôbi sa are kêm.
- 29** Erménge sa ka bi bay liji batêm kibi ka ma hen ken gel, hen ba, bay a upé na mi bô a ba? Hena ré na tiri wo bijé ka ma a jêji sé kampê ré ba, wô mi a bay ré bi bay liji batêm kibi ka ma hen ba?
- 30** A hen iyôn ba, wô mi a niné mô kibi temare kwôy kwôy ba?
- 31** Yênen, en mô kibi temare a kwôy kwôy aj na tiri wo yen yén hen iyôn tô Kelma wona na wô kebrenge.
- 32** Hena ré na wô derê wo kurôngi yi a ené sên naj bijé ka Epês ka yi mega kurôn iyôn hen ba, en uwôn mi bô ba? Hena bijé ka ma hen ré jê sé kampê ré ba, na emênge men, na yênge men, wô wo kiya na manje.
- 33** Bi turnge lamênge ré, wôsa lê milpare naj bijé ka habij na, mênê hal wo dôri.
- 34** Erménge aj ken dí lê anja habij baa. Tayre réé dênge wô wo bijé ka pôni perênge hen, hôn Emen né kwôy.

Yi ka ji si kampê hen

- 35** Nijba, kwôni a engeré iyôn ba, Emen a bé bijé ka ma a jê sé kampê na iyej ba men, kirija bay ji si kampê nij ba, yirji a gelij na iyej ba men?
- 36** Kubra, ani ka ju ci hen, hena gusijniji ré uyê ré ba, a sé haji ba?
- 37** Anja ju ci hen, a ré na mênêre ba, anja dangi kani ba hen na, na gusijniji bi wo hen, a jeré ci hen díba, na gurôrji a jeré ci hen né.
- 38** Emen a bé gusij anja gay gay bay ka hen, yi gurô wo bôri gey. Aj gusij gurô wo yôn yôn kôba, a sé na gurô bi wo hen.
- 39** Kurôngi yi na, gelij kêm né: kwo gawra gelij gay men, kwo kurôn gelij gay men, kwo ciré gelij gay men, kwo kuyê kôba, gelij gay a men.
- 40** Anja derômarañ a ya men, ka sa terare a nà kôba, ya men, ka derômarañ a enné gelij gay men, ka sa terare a nà enné gelij gay a men.
- 41** Enné wo tare to tay gelij gay men, kwo geserê gelij gay men, kwo têbênne kôba, gelij gay men, têbênne to pôni kôba, enné gelij gay naj megêre.

- 42**A yé gelij hen iyôn hende to hen, kirija Emen a bé bijé ka ma hen jê sé kampê. Kurôngi yi wo emij hen na, na kwo uyêy, nijba, kirija ji si kampê ba, na kwo uyêy ré nij yôd.
- 43**Kirija yi gawra emij na, ôbi yi na aŋga habij, nijba, kirija Emen a sa biri jê sé kampê ba, ôbi a eɽné men, kirija bay emni ba, néri nap, nijba, kirija ji si kampê ba, néri ya.
- 44**Na kurôngi yi a bay ré em, na kwo uyêy hen, nijba, kirija ji si kampê ba, na yi woj Tunu wôsa hena kurôngi yi ré ya ba, yi woj Tunu kôba, ya men.
- 45**Na iyôn a ré lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Adam wo tumô na gawra wo mô tu geɽ.» Nijba, Adam wo cêgê ba, na Tunu to bij bijé mô tu geɽ hen.
- 46**Nijba, aŋga era tumô ba, na ka gengij sa Tunu ré, nijba, gengij na sa kurôngi yi gawra, aɽ ka gengij sa Tunu ba, era na cêgê.
- 47**Gawra wo tumô ba, lij nap kumraɽ terare, nijba, kwo cêgê hena na derômaraj a.
- 48**Bijé ka mô sa terare a nà yi mega gawra wo na lij nap kulmaɽ terare iyôn men, ka derômaraj a ba, yi mega kwo hena derômaraj a iyôn men.
- 49**Mega wo nana gelij nap gawra wo sa terare a na hen iyôn na, tôre cêgê ba, na gelij nap kwo derômaraj a hen iyôn men.
- 50**Yênên, en kelênge kwôlê bi wo hen iyôn wôsa kurôngi yi nap kwôbe a upé emê iyére to Emen ré, men kurôngi yi wo uyê hen a merê nap kwo a uyê ré hen yôd ré men.
- 51**Toyéŋge, na kelênge kwôlo yi kini uwôbêri a hen, na maŋge kê m né, nijba, yerna wo ôli hen a sa belij kwo kôrbi.
- 52**Are bay ka hen, a sa na mega tum to li gemes iyôn, kirija burujju to cêgê kelôg a emê, kirija hende a emê na, bijé ka ma a jê sé kampê nap yirji wo a ma ré hen men, nabay kôba, yerna a belij kwo kôrbi men.
- 53**Wôsa yi wo uyêy hen, a belij yé kwo a uyê ré hen men, yi wo ma hen a belij kwo a ma ré hen men.
- 54**Kirija yi bi wo hen a bilij hen iyôn nij na, kwôlo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Joor a ayij sa temare a nij » hen ariri a lij.
- 55**«Hum! temare, néé woré bi yôn nij ba? Menarê yôn nij ba?.»
- 56**Mena temare ba, na têrij men, na tôô to Moyis a bij têrij néére men.
- 57**Na lij Emen wo bi nana ay joor hen dosé, wô sa kibi aŋga Jêsu Krist Kelma wona li hen.

⁵⁸Mega wo hen iyôn nij na, yênen kapê, débénge gerañ sa têtñge a díba, ken dí kwôni lêñge ken herij né men, lêñge jé wo Kelma nañ kununje kununje añ ken hôn mega wo jé wo kené li bij Kelma hen na, ré yé señge ré.

1 Kworêntijê 16

Wôgê are ka gengij sa yênerna

¹Kwôlo gengij sa wôgê are wô bijé ka Emen ka Jérusalêm a na, kenbay kôba, ken li mega wo na en ayij tô bij églis to bô emê wo Galati a hen iyôn men.

²Nañ demas demas na, i i ba ay kibi ari upéri dí gay añ bi na sa saaren dema kené wôge tô ré.

³Kirija na sa na, bijé ka ken tôrji hen na, na sa biji magtubu kôbriji a añ bay a ôrij nañ añañ wôgê kañge bay ka hen Jérusalêm a.

⁴Hena ré yi wo nôbi nañ yen ené ô ba, bay a erê nañ en.

Aña Pol genge díré lê

⁵Na sé si bô emê wo Maséduwan añ na bij upénge hen ya, wôsa en erem ené sé si ya.

⁶Dô ré ba, na wulê sem nañ ken, môñ ené mô kwôy kibi kelanê a iyôn, añ kenbay a ben geré dema ené erê ta tô.

⁷Wôsa en gey gelénge iyôn añ erê ta mera ré, nijba, hena Kelma ré gey ba, na wulê sem nañ ken.

⁸Na merê Epês a kwôy sa Pantékwôt a.

⁹Bi wo bay baren kwône haji hen, kôba, en uwôn kirij lij jé wo yi are.

¹⁰Hena Timoté ré bij upénge ba, ken li nañ dí bi mô nañ suné perêñge a ré, wôsa ôbi kôba, li jé wo Kelma mega nôbi iyôn men.

¹¹Bi kwôni tôrjêri ré, nijba, ken li nañ dí bi ô kergare tori hende to hen nañ bô jalê añ bi hera upen, wôsa en mô gemji.

¹²Kwôlo gengij sa yêni Apolôs na, en kôli kwôy kwôy ré ô upénge nañ yênerna, nijba, ôbi gey erê haw hen né tô, nijba, kirija ôbi uwôn geré ba, a erê gelénge tô.

Gerné tôô to Pol ay biji nañ dosé to ôbi lij

¹³Merênge tu geñ men, débénge gerañ tô ayê bôô wonje a men, débénge ibiyare a men díba, ken hare ré.

¹⁴Lêñge are kêñ nañ baliyare.

- 15**Ken hôn mega wo Êstépanus naṅ bɪné ka iyére tori a, a na bay ayê bôô ka tumô ka bô emê wo Akay a men, bay ay yirji liṅ jé wô bɪné ka Emen a men. Yênen, en uwôlêṅge bi kené dôbe sarṅge bɪn bɪné
- 16**bay ka iyôṅgi hen men, kené dôbe sarṅge bɪn megêrji kêṁ ka li jé naṅ ci hen a men.
- 17**Yen dôren gaṅ wô sa si Êstépanus naṅ Pôrtunatus naṅ Akaykus. Wôsa bay li aṅga kené lê ben hen niṅ.
- 18**Men, bay bi tunun uwo yen a men, tunuṅge kenbay kôba, uwo yerṅge a a men. Bɪné bay ka iyôṅgi hen na, nêṁ dené.
- 19**Églis to bô emê wo Asi a lêṅge dosé men, Akilas naṅ Prisil men, bɪné ka Emen ka daṅ bô iyére toji a kêṁ hen lêṅge dosé naṅ hini Kelma.
- 20**Bay ayê bôô kêṁ lêṅge dosé men, kenbay kôba, ken berɪṅ yerṅge a aṅ ken liṅ dosé a men.
- 21**Nôbi Pol a lê kwôli dosé hende to hen naṅ kôben.
- 22**Hena kwôni ré pur Kelma ré ba, ken dageri perêrṅge a aṅ. Bi Kelma wona hera.
- 23**Bi bô derê wo Kelma Jêsu baa naṅ ken.
- 24**En perêṅge kêṁ naṅ hini Jêsu Krist.

2 Kworêntijê

2 Kworêntijê 1

Dosé to ôbi liji

¹Nôbi, Pol ôbi jé wo Krist Jésu nañ bô geyé wo Emen. Nibay nañ yêna Timoté a lê magtubu hende to hen bij églis to Emen to sa iyé Kworênt a men, bij bijé kêm ka ôbi dji gay ka bô emê wo Akay a hen a men.

²Bi bô derê nañ bô jalê wo Ibarna Emen nañ kwo Kelma Jésu Krist baa nañ ken.

Pol lij Emen dosé

³Ayê kibi yi wô sa Emen wo na Iba Kelma wona Jésu Krist hen men, ôbi na Ibarna wo bô tu na tona men, ôbi na Emen woj ôbi jalê bô bijé a men.

⁴Ôbi jal bôrna bô gusij tona kêm añ bi nabay kôba, nana jal bô ka mô bô gusij to gay gay a hen, mega nabay kôba, Emen, na jal bôrna hen iyôn men.

⁵Ken gel, gusij to nana gelij damañ hen na, Krist kôba, na gelij na hen iyôn men, na hen iyôn a bô jalê wo Krist ré jalê bôrna damañ hen iyôn men hen.

⁶Hena niné gelij gusij ba, na wô bô jalê wonje men, wô gelê wonje a men. Hena niné mô bô jalê ba, na wô bô jalê wonje añ bi kené uwôlij bônje añ berij bônje iyêre tô gusij to nibay kôba, na nini gelij hen iyôn men hen.

⁷Nini dî bôrni sarje a baa ya, wôsa nini hôn mega wo gusij to ken gelij nañ ni hen na, bônje a sa jalê nañ ni hen iyôn men.

⁸Yênên, nini gey bi kené hôn mega wo gusij to na nini gelij bô emê wo Asi hen na, na dê sarni kwôy añ na nini erem mega wo niné merê tu geñ môrij na iyôn né.

⁹Kwoni ba, na nini erem mega wo bay na ré genge kwôli temayrini nij, nijba, are bay ka hen, na yi hen iyôn añ bi nana bij bôrna sa yerna ré, nijba, sa Emen woj ôbi bij bijé jê sé kamjê hen dî.

¹⁰Na ôbi a na derêni kibi temare a men, a terêni kibi a a tô men, na tiri, nini dî bôrni mega wo ôbi ré terêni kibi temare a hen iyôn kwôy kwôy a men.

¹¹Mega ken uwôl Emen wô sarni wô kibi gusij to nini gelij hen hen na, ariri a lij wô kibi uwôlê wo bijé kwône uwôli hen men, Emen a terê kibri sarni a men, bijé ka dañgi kwône a liri dosé wô sarni a men.

Pol dî kibi kergare tori ta

¹²Nini hôn wo aña niné li sa terare a nà ná, niné li nañ bô pôn men, Emen a ré bény a niné li hen a men. Yirni yéni gap wôsa aña niné li nañ ken hen na, ré na kap tiri. Añ na bô derê wori a derê tumôrnî dîba, na tu melênê wo gawrê ré.

- 13** Kwôlo nini li bô magtubu a béŋge hen na, na ôbi wo ken dêŋse hôn hen mera dîba, na kwôlo ðaŋgi ré. En erem wo kené henê bôri derê jêd jêd,
- 14** wôsa haw hen na, ken hôn na kwari mera. Aŋ bi Wulê wo Kelma Jêsu a herañ hen na, niné yi ari ayê kibi kaŋge men, kenbay kôba, kené yi ari ayê kibi kani men.
- 15** Mega wo na en erem mega wo ermé woŋge ré yi na hen iyôn hen na, na en gey ené erê upéŋge kenbay tumô aŋ bi kené uwônij derê têê wôô,
- 16** men, kirija ené hena iyére tonŋe a ba, ené erê Maséduwan a dema ené hera iyére tonŋe a aŋ bi kené sa li naŋ en sa kergare to na erê Judé a hen.
- 17** Na ba ken erem mega wo ené li are baa erméri ba? Laba wo ermé wupê ré yi na mega kwo gawrê iyôn ba? Aŋ hena ené ôm ew ba, en ôm eŋ eŋ a men ba?
- 18** Mega wo Emen na kwôni woj bôô pôn hen iyôn na, kwôlo nini kelêŋge hen na, a yé eŋ men, eŋ eŋ a men wôô ré.
- 19** Wôsa Kema Emen woj Jêsu Krist wo nibay naŋ si Silas naŋ Timoté nini uwôl béréri perêŋge a hen na, ôbi era na wô emê ew men, eŋ eŋ a men ré. Tiri wori ba, ôbi ôm na eŋ mera.
- 20** Na ôbi á, are kê m ka Emen na genge ðiré bé hen na, are bay ka hen a lij naŋ geré wo Krist Jêsu. Men, naŋ geré wori aŋa nana emê Amên wô ayij kibi Emen hen a men.
- 21** Emen bi a lê a nibay naŋ ken nana ðebij geraŋ tô bijare tona naŋ Krist hen men, ôbi a déna naŋ jeŋgêrna a men,
- 22** ôbi a déna aŋgaŋ talê kari yerna aŋ déna sa kôbri men, bi Tini mô bôrna aŋ gel wo ðiré béna aŋga kwôni a tô.
- 23** En kôl naŋ hini Emen, hena kwôlo ené kôl hen ré na tiri ré ba, bi ôbi bi en ma. En ô Kworênt a ré hen na, na wô wo kirija ené ô ba, ma ené lê aŋ bôŋge ma ré mênê.
- 24** Nini woge wô beréŋge ereŋ gengij sa aŋga kené bij bôŋge sara hen né, nijba, nini li jé naŋ ken bi kené uwônij yi derê, wôsa ken ðebu geraŋ tô ayê bôô woŋge a baa ya tô.

2 Kworêntijê 2

- 1** Mega wo hen iyôn na, en genge herê iyére tonŋe a ré nij, wô wo ma na erê lê ani kani ka bôŋge maa herê mênê môj kwo tumô hen iyôn sôn.
- 2** Ken gel, hena nôbi ené li bôŋge mênê ba, i wo ðaŋgi a lê aŋa yen né dôren nij ba? Wôsa kenbay kê m bôŋge mênê nij.
- 3** Na tôri bi wo hen a, na ené lij magtubu hende to hen béŋge aŋ na en baj erê upéŋge wô wo jé lêreŋge maa mênê bôn. Wôsa na kenbay bay a ré lê a yen né

dôren hen. Wôsa en hôn aŋga ben yi derê hen, a bėje kenbay kôba, yi derê hen iyôn men.

⁴Kiriŋa na en lij magtubu hende to hen na, bôn erem kwôlê kwôy en sôm a kibi a a men. Na en li hen iyôn na wô mênij bônŋe ré, niŋba, bi kené hôn wo ené perėje damaŋ.

Dé bô jalê sa lê habré a

⁵Hena kwôni perėje a hen, ré li ani ka li bô kiriŋ mêne ba, na bôn nôbi a mênê punen mera ré, niŋba, a mênê bônŋe kenbay kê m a men, na kenbay kê m ré, niŋba, ka pônî bônŋi mêne damaŋ men, ka pônî bônŋi mêne lôg men.

⁶Gawra bi wo iyônŋi hen na, biŋé kwône perėje a hen jô kwôlê sari a niŋ, aŋ nêm hen iyôn.

⁷Niŋba, haw hen na, ken dî bônŋe jal sari a aŋ ken jal bônri wô wo ermé kwôlê maa dê sari.

⁸Iyôn na, en uwôlênŋe bi ken dî bônŋe jal sari a dema ôbi ré henê wo kené piri baa ya.

⁹Na tôri bi wo hen a, na ené lij magtubu hende to tumô hen bėje bi ené sélênŋe gelé na ba kené ay kwôlê wupê lij jé bi haŋge ba? Hen.

¹⁰Haw hen en kelênŋe, kwôni wo ken dî bônŋe jal sari a ba, nôbi kôba, en dî bôn jal sari a men, wôsa nôbi en dî bôn jal sa ari lê gawra bi wo hen a, hena ôbi ré lèn ani ka habij hari ré hen kôba, en dî bôn jal sari a wô kebrenŋe tumô Krist a.

¹¹En gey bi Sidan ré uwôn néri sarna ré, wôsa nana hôn masê wo ôbi mase diré gelêna hen.

Suné wo Pol wo môrij Trowas a

¹²Kiriŋa en hena ô Trowas a ené erê ulê béré Kwôlo Dôri wo Krist na, kiriŋa en biŋ ya menba, en hôn wo Kelma Jêsu ré pan tô geréri tumôn a niŋ,

¹³niŋba, bôn yi kegege wô gelé wo en gel yêna Tit ré tô hen menba, en lij bay ayê bô ka Trowas a dosé aŋ en dîŋ yen ô Maséduwan a.

Krist ay joor

¹⁴Ayênanŋe kibi Emen, wôsa ôbi a derê tumôrna sa sê peré wô kumbul wo Krist bôy hen, wôsa nana biŋ pôn naŋ Jêsu Krist men, ôbi jêna naŋ kiriŋ kiriŋ bi nana uwôl béré Kwôlo Dôri wori wo gengij sa Krist hen a men. Kwôlo Dôri bi wo hen na, yi mega wo weŋ wo dîŋé gônŋ kirij kê m aŋ biŋé hônij Krist hen iyôn.

¹⁵Na tiri, nini yi mega gesami aŋga dîŋé dô aŋ na Krist a biŋ Emen hen, wôsa nini uwôl béré kwôlê wo Krist biŋ biŋé ka Emen gônŋ naŋ ci hen men, ka ca mênê hen a men.

¹⁶Wôsa bîjé ka Emen da gôlij naŋ ci hen na, gesamnini dîjéji dô aŋ bay gey kwôlê woni, niŋba, ka ca mênê hen na, gesamnini dîjéji habiŋ aŋ bay maŋ sa kebre. Iyônŋ ba, jé bi wo hen na, nini nê m lê sa yerni mera ré.

¹⁷Niŋba, nini nê m lê jé bi wo hen wô wo Emen a jéni, bîjé ka pôni kwône uwôl béré kwôlo Emen na wô uwôŋiŋ gursu mera mega ciré na bay lê jeŋga iyônŋ, niŋba, nibay nini li môŋ kwoji hen iyônŋ né. Nini uwôl béré Kwôlo Dôri bi wo hen naŋ bô pôn tumô Emen a wô wo niné bîj pôn naŋ Jésu Krist.

2 Kworêntijê 3

Bijare to cay to Emen li naŋ tôô men, bijare to kôrbi to ôbi li naŋ Tunu toŋ hendi bô bôrê men

¹Kiriŋa nini kôl hen iyônŋ ba, gel na wo niné hô ay tô dê deŋgôrni ta niŋ ba? Laba, nini gey magtubu to kwôni ré béni dema ré gelé mega wo niné na bay jé kaŋ tiri ba? Laba nini gey kené béni magtubu tôni dema niné ôriŋ tumô a ba? Bîjé ka pôni li hen iyônŋ niŋba, nibay nini li môŋ kwoji hen iyônŋ né.

²Na kenbay a réé yé mega magtubu toni to Krist li deŋgôrni a iyônŋ. Aŋ bîjé kê m hôn men, dêŋse men.

³Kenbay kena magtubu hende to hen aŋ Krist a lê naŋ kôbri bêp bêp naŋ geré wo jé woni. Ôbi lere na naŋ kami aŋgaŋ lê magtubu hen né, niŋba, lere na naŋ Tini Emen woŋ ôbi merê tu geŋ hen. Ôbi lere na sa habelê keram a ré, niŋba, lere na bô gawrê a dî.

⁴Nini kôl hen iyônŋ wô kibi bôrni wo nini bi sa Emen a naŋ geré wo Krist hen.

⁵Nini hôn wo niné nê m lê jé bi wo hen naŋ néé woni nibay ré, niŋba, na Emen a béni néé wori aŋa niné liŋ jé bi wo hen hen.

⁶Ôbi a béni néé bi wo hen aŋa niné yiŋ manê kari, aŋ bi niné dôriŋ bîjé kwôli bijare to kôrbi to dîré bîj naŋ ci hen. Bijare to kôrbi hende to hen na, na tôô to bay li bô magtubu a hen né, niŋba, na Tunu toŋ hendi bô bôrê a derê tumôrni ya. Tôô to bay li bô magtubu a hen na, na tôô to duu bîjé tu Emen a, niŋba, na Tunu toŋ hendi bô bôrê a bîji merê tu geŋ wo naŋ kwini.

⁷Tumô ba, Emen na li tôô tori na sa habelê keram a aŋ kiriŋa ôbi li hen iyônŋ na, bîjé na gel perañgê wori wo na li aŋ tu Moyis na jerañné biriŋ biriŋ hen men. Ôbi wo kiriŋ ka perañgi bay ka hen ca yé sem né hen haji kôba, kam Israyêl na nê m berê tu Moyis ré, wôsa tiri na jerañné biriŋ biriŋ gaŋ. Hena tôô to na mênê bîjé hen kôba, na era naŋ perañgê wo Emen, hen ba,

⁸jé wo Tunu toŋ hendi bô bôrê hen, dema ré era naŋ perañgê wo Emen dê aŋ sônŋ ré ba?

⁹Wô kibi tôô hende to hen, a Emen réé jôrij kwôlê sa bijé hen. A hena bijare to cay to na tôô to na jô kwôlê sarna hen, gel perangê wo Emen hen ba, bijare to kôrbi to lêna nana yi gawrê ka derôre tumô Emen a hen ba, a geléna perangê wo Emen dê kwo tôô aṅ sôṅ né ba?

¹⁰Iyôṅ ba, tôô to tumô na perange hare nijba, haw hen perangê wore bi wo hen naṅ nij, wôsa kirij ka kôrbi so aṅ dê sa ka cay hen nij.

¹¹Aṅ haw hen na, tôô to cay to Emen na ay bij bijé to na yi sem né hen kôba, na perange hen iyôṅ ba, bijare to kôrbi to a yé yôd hen ba, a perangê dê aṅ sôṅ ré ba?

¹²Nini kemna ulê béré Kwôlo Dôri ré, wôsa nini di bôrni sara wo ré na kwôlê woṅ tiri.

¹³Aṅ nibay ba, nini li môṅ kwo Moyis wo na têt tiri naṅ bargay wôsa perangê wo Emen wo na perange tiri a hen da mesela hen men, ôbi na gey bi kam Israyêl ré gel perangê wo Emen wo da mesela hen né a men.

¹⁴Nijba, bay na hôn tô are bay ka hen dô ré, aṅ kemnêṅ kemnêṅ kôba, kamniji hôn dô ré hen iyôṅ men. Kirija bay dêṅse magtubu bijare to cay hen na, bay hôn bôre dô ré, yi mega wo bay ré têt tirji naṅ bargay ka cay bay ka hen iyôṅ. Nijba, na kirija kwôni bij pôn naṅ Krist dema bargay bay ka hen ré naṅ tiri a aṅ, dema ôbi ré hôn tô are dô tô.

¹⁵Ôbi wo kemnêṅ kemnêṅ hen kôba, kirija bay dêṅse magtubu to Moyis kôba, bay hôn bôre ré baa ya baa ya aṅ yi mega bargay bay ka hen ré têt ermé woji baa ya.

¹⁶Nijba, kirija kwôni bul si ligi Kelma na, bargay bay ka hen naṅ tiri a aṅ.

¹⁷Na hen iyôṅ, wôsa hini woṅ Kelma bi wo hen men, Tunu toṅ hendi bô bôre a men na, na aṅa pôn. Wôsa kirij ka Tini Kelma ya ba, bijé mô sarji seṅge dîba, bay na limé ré nij.

¹⁸Ôbi a nabay kêṅ ka nana bi bôrna sa Jésus a hen, bargay bay ka hen têt turna ré nij, wôsa nana gel perangê kirij ka Kelma ka perange hen. Aṅ Tini Kelma li aṅ nana bilij gelij naṅ di damaṅ a. Nabay kôba, perangê wona ô tumô tumô na hen iyôṅ men. Ôbi wo hen, a na jé wo Kelma wo na Tunu hen li hen.

2 Kworêntijê 4

Baṅa woṅ gerem wo aṅaṅ upé ka gengij sa Tunu yi bô

¹Nini hôn wo ré na lê derê wo Emen aṅa ôbi ré béni jé bi wo hen, na ôbi á, yerni ré iléni ré hen.

²Nini li ani kani naṅ uwôbê ré men, nini li ani kaṅ tayre ré men, nini laserê kwôni ré men, nini pol kwôlo Emen naṅ kwoṅ benare ré a men, nijba, nini iyêl na tu

kwôlê tumô Emen a. Aṅ nini gey bi bîjé ré hôn wo kwôlo niné iyêl hen na, ré na tiri tumô Emen a.

³Wôsa gawré ka pôni na, hôn tô Kwôlo Dôri bi wo nini dô hen né baa ya tô tô. Yi mega ré uwôbîj tirji a baa ya. Nîjba, na bîjé ka ca mênê hen a henê ré hen mera.

⁴Bay ba, Sidan wo na emen wo sa terare a nà hen jôrji henê tô Kwôlo Dôri wo bay ré bîj bôrji sara hen men, ôbi gey bi bay ré gel kirîj ka perañgi ka perañge sarji a hen né men. Kirîj ka perañgi bay ka hen na, na bô Kwôlo Dôri a. Aṅ Kwôlo Dôri bi wo hen a gelé perañgê wo Krist wo gelîj naṅ Emen têt têt hen.

⁵Kirîja nini uwôl béré Kwôlo Dôri na, nini dô gengîj na sarni ré, nîjba, nini dô gengîj na sa Jêsu Krist wo na Kelma hen. Aṅ kwoni nibay ba, nini kelênge niné na manê kanje sa kibi Jêsu.

⁶Kirîja Emen na dîj sa terare na, ôbi kôl iyôn ba: «Bi kirîj ka perañgi ré perañge kirîj ka hendi a.» Na ôbi wo hen a, ôbi ré bi kirîj ka perañgi kari perañge kirîj bôrni a men hen. Kirîj ka perañgi bay ka hen na, geléna perañgê wori wo perañge tu Jêsu a hen.

⁷Nibay ba, nini yi môj bapa woṅ gerem iyôn, nîjba, Emen bi aṅga dôri bay ka hen bôrni a. Ôbi li hen iyôn bi bîjé ré gel mega wo néé woṅ lîj jé na, ré hena ligiri a dîba, ré na kwoni nibay ré.

⁸Bîjé gaserêni gaṅ hari, nîjba, dê sarni ré tô men, nini mô naṅ ermé kwôlê hani, nîjba, nini bu bôrni baa ya tô,

⁹bîjé geléni gusîj nîjba, Emen déni aṅ né tô men, bay sêni dê sarni nîjba, bay deréni ré tô,

¹⁰bay gey wo ciré deréni kwôy kwôy haji mega wo bay na derîj Jêsu hen iyôn men, nîjba, nini baa tu geṅ baa ya aṅ bi bay ré hôn wo Jêsu kôba, ré mô tu geṅ yerni a ya men.

¹¹Ôbi a, merê wo niné mô sa terare a nà ná, bîjé woge wo ciré deréni wô kibi Jêsu aṅ bi bîjé ré gel merê tu geṅ wori yerni wo iya a hen.

¹²Ôbi a, nibay niné ay yerni bîj temare aṅ bi kenbay ba, kené môrîj tu geṅ.

¹³Magtubu to Emen kôl iyôn ba: «En bi bôn sari a aṅa ené uwôlîj béré kwôlê wori hen.» Nibay kôba, nini li na hen iyôn men, nini bi bôrni sari a aṅa niné uwôlîj béré wori hen men.

¹⁴Emen na bi Kelma Jêsu ji si kampê aṅ nini hôn wo ôbi ré béni niné jê sé kampê hen iyôn men, wô wo niné bîj pôn naṅ Jêsu men, aṅ Emen a sa ôrîj naṅ ni men, kenbay a men tumôri ôbi Emen a gaṅ.

¹⁵Are bay ka kêm ka lêni hen na, na wô sarŋge aŋ bi kwônê biŋé ré uwônŋi bô derê wo Emen. Na hen iyônŋ a, biŋé kwône ré liŋ Emen dosé men, ayiŋ kibi dampare tori a men hen.

Yi wo kôrbi naŋ kwo ôli

¹⁶Na tôri bi wo hen a, yerni ré iléni ré hen wôsa nini hôn wo néérni ré dôriŋ dê dê niŋba, tinini ba, néére ya baa ya naŋ wulê wulê.

¹⁷Gusiŋ to nini geliŋ hen na, a naŋê wulê wo pôni a tô. Aŋ hinini a sa emê wô kibi gusiŋ toni hende to hen tô. Wôsa hini emê bi wo hen na, na kwo dê kwo kêm hen men, a yé naŋ wulê wulê a men. Ôbi a, kirija niné erem sa gusiŋ hende to lêni hen na, nini bô mega wo ré lôg seŋge.

¹⁸Nini erem na sa aŋga nini gel ré tô hen dîba, nini erem na sa ka nini gel niŋ hen né. Aŋga tu gawra gel niŋ hen na, na aŋga a naŋê tô niŋba, aŋga geliŋ né tô hen na, na ka yi na naŋ kwiniŋi.

2 Kworêntijê 5

¹Nini hôn wo yirni wo na iyéy gergé to nini môriŋ bô a sa terare a nà hen na, hena ré tiŋ ba, Emen né sa béni to đanŋi to derômaranŋ a to ôbi a lê naŋ kôbri a to a yé yôd hen.

²Sa terare a nà ná, nini sômnê yerni wôsa nini gey wo Emen né béni iyére toni to kôrbi to derômaranŋ a hen, bi niné erê merê ya niŋ.

³Aŋ kirija Emen a béni yi bi wo hen na, niŋa môriŋ bô a yôd aŋ tinini a merê yere seŋge ré niŋ.

⁴Haw hen wo nini mô bô iyéy gergé toni a hen na, nini geliŋ gusiŋ men, nini jôr a men. Niŋba, na wô wo nini gey wo Emen né dô yerni wo hawi hen né, niŋba, nini gey bi ôbi ré béni yerni wo kôrbi aŋ yi wo kôrbi bi wo a merê yôd hen, ré gase kwo ôli wo a ma hen.

⁵Na Emen bi a gengé bi niné uwônŋ yi wo kôrbi bi wo hen men, na ôbi a béni Tini aŋa niné hônŋ wo ôbi a ré béni yi wo kôrbi bi wo hen men, ôbi a réé béni aŋga kwôni ka baa hen kêm a men.

⁶Na tôri bi wo hen a, niné berŋ bôrni iyêre hen men, ôbi a niné hôn wo kirija niné naŋ yerni wo ôli hen baa ya tô na, niné kelaŋ naŋ iyé Kelma Jêsu tô.

⁷Nini gili naŋ tirni ré tô, niŋba, nini mô hen iyônŋ wôsa nini bi bôrni sari a.

⁸Nini bu bôrni iyêre men, nini gey dé yirni wo na aŋ, aŋ niné erê merê naŋ Kelma iyére tori a.

⁹Na ôbi á, hena niné baa sa terare a nà baa ya tô, hena niné mô naŋ dî niŋ kôba, nini gey lê na aŋga dé tiri hen dî.

10Wôsa nabay kê m naa sa dëbéngge tumô Jêsu Krist a bi ôbi ré jô kwôlê sarna. Añ i i kôba, ôbi a têbri sa kôbri wô jé wori wo ôbi na li sa terare a nà hen. Añ hena na nana li aña dôri ba, ôbi a têbêna derê men, a hena na nana li ka habij ba, ôbi a perêna men.

Krist a hô dayêna nañ Emen

11Nibay nini hôn kemnañ Tini Kelma. Na ôbi á, niné woge bi niné biyé bijé bi bay ré hôn wo kwôlê woni wo niné kôl hen na, ré na tu kwôlê. Wôsa Emen ba henêni dô men, kenbay kôba, en erem wo kené hônen men.

12Ken kôl yañ ba niné di na deñgôrni, nijba, nini di deñgôrni ré nijba, nini geléngge na geré bi yerngge ré yéngge wô sarni. Añ kirijna bijé ré dô kwôlini habij ba, kené hôn kwôlê won ulêji sara. Wôsa bay ba, gel yirji na nô tu bijé nà mera dîba, kôbe bôrji ré.

13Hen ba, nina kwôbrê mega wo bijé ka pôni kôlij hen iyôn ba? A hena niné yi kwôbrê ba, na wô bij Emen. A hena niné na kwôbrê ré ba, na wô béngge kenbay.

14Jé wo nini li hen na, nini li hen iyôn wôsa nini hôn wo peré wo Krist a ré emê sarni men, haw hen nini hôn wo gawra pôn a ré ma wô sa bijé kê m hen. Na ôbi á, tu Emen a ba, yi mega bijé ré ma nañ dî iyôn men.

15Ôbi ma na wô sa bijé kê m añ bi ka mô tu geñ baa ya hen, ré lij aña bôrji ré gey hen né, nijba, bay ré lij aña bôri ôbi ré gey hen dî. Wôsa na wô sarji aña ôbi ré mañ añ Emen biri ji si kampê hen.

16Na hen iyôn aña haw hen niné bôrij cêgi gawrê nô hen mera ré bi wo ca ba, na nini jô kwôlê sa Krist na hen iyôn men hen, nijba, haw hen nini li hen iyôn né nij.

17Kwôni wo bij pôn nañ Jêsu Krist na, na gawra wo kôrbi añ aña ka cay hen nañ nij, añ are kê m a yé na ka kôrbi nij.

18Emen a lê are bay ka kê m hen. Añ jo Krist bi ré hô bêna pôn nañ dî, añ haw hen béni jé bi niné ô kôlij bijé dîré gey hô biji pôn nañ dî nij.

19Kwôlo nini kôl hen na, na wo Emen ré jo Krist ré hô sa bi bijé pôn nañ dî dîba, ôbi erem sa têrij toji a ré nij, añ jéni bi niné ô kôlij bijé dîré gey bi bay ré hô bij nañ dî.

20Na ôbi á, niné yij bay jé ka Jêsu Krist hen. Añ yi mega Emen né uwôge bijé kibi kwôlo si kibrini a hen. Nini uwôlêngge nañ hini Krist herange ken sa bij nañ Emen dîba, ken yi bay bareri ré nij.

21Wôsa Jêsu Krist na li têrij tôni ré kwôy, nijba, Emen bi bay liri mega ôbi têrij iyôn wô sarna añ bi bijare to nana bij nañ Krist hen na, ôbi ré berêna mega bijé kañ derôre tiri a.

2 Kworêntijê 6

¹Na ôbi á, niné li jé pôn nap Emen aṅ nini uwôlêṅge bi bô derê wo Emen wo li nap ken hen na, ken mênê aṅ seṅge ré.

²Wôsa Emen na kôl bô magtubu tori a kôl iyôṅ ba: «Sa lê derê wujê a na, na en toy uwôgê wom men, sa gelê wujê na, en li nap ju a men.» Iyôṅ ba, haw hen na, yênen, na wulê wo Emen gey lê derê nap bijé men, gey gôlij nap ci a men.

³Nini gey lê ani kani ka habij bi ré jôrij bijé erê tô Emen a ré, wôsa nini gey bi kwôni ré dô kwôli jé woni habij né.

⁴Bô jé kêm bi wo nini li hen na, nini gel wo ré na jé wo Emen a niné li hen. Na ôbi á, perê ermê kwôlê wo gay gay hen men, perê bô emê wo gay gay hen men, perê gusij to gay gay to bay geléni a men hen kôba, nini fu bôrni iyêre baa ya tô hen.

⁵Bay sêni men, bay perêni men, bay gwôse bijé sarni a men, nini li jé woṅ temare men, nini uwôṅ kini yé kum né men, nini uwôṅ kini emê ani ré a men.

⁶Nini gel wo niné na manê ka Emen nap jé lêreni wo na kwôṅ tayre ré hen men, nap henê aṅgani men, nap ulê bôbô woni men, nap bô derê woni men, nap Tunu toṅ hendi bô bôrê to bôrni a hen men, nap peré megêrni woṅ tiri hen men,

⁷nap béré kwôlê woṅ tiri wo nini uwôl hen a men. Aṅ Emen béni néé wori. Jé lêreni woṅ derôre a na aṅgaj manê ka nini sêṅ nap ôbi bare men, nini jôrij sarni a men.

⁸Bijé ka pôni toy kibrini men, ka pôni dô kwôlini habij men, ka pôni ay kibrini men, ka pôni tiréni men, ôbi wo nini kôl kwôlê woṅ tiri hen kôba, bay berêni mega bay benare iyôṅ a men.

⁹Bay bô mega niné na ani ré, nijba, bijé kêm henêni men, bay bô mega niné ma nij, nijba, nini mô tu geṅ baa ya. Bay geléni gusij nijba, bay deréni ré tô.

¹⁰Bay geléni gusij hani nijba, yerni derêni baa ya men, tu bijé a ba, nina bay nimré, nijba, nini bij bijé ari upé damaj tô kwôlo Emen a yi mega niné ôrij nap ani ré yôd nijba, nini ôrij nap are kêm a men.

¹¹Kenbay bijé ka Kworênt a na, na nini kelêṅge na tu kwôlê díba, na nini jerêṅge bôrni ré.

¹²Nibay ba, nini bôl bôrni béṅge, nijba, na kenbay a jerêni bôrṅge dí.

¹³Haw hen en iyêlêṅge mega wo kené na kamnen iyôṅ. Belêṅge bôrṅge béni mega wo nibay nini bôlij bôrni béṅge hen iyôṅ men díba, ken jerêni bôrṅge ré.

Bijge pôn nap bay kapê Emen hen né

¹⁴Bijge pôn nap bijé ka kap bê bôrji sa Jésu a hen né. Sa pôn aṅgaj derôre nap ka habij biirij ba? Laba kirij ka berari nap ka hendi biirij ba?

¹⁵Laba Jésu Krist naŋ Sidan ba, kwôlê woji a bij hari ba? Laba, bijé ka bi bôrji sa Jésu a men, ka bi bôrji sari a ré men, na kwôlê woji a bij ba?

¹⁶Laba iyéy Emen ba, a bij naŋ kamrê hare ba? Wôsa nabay na, nana iyéy Emen woŋ ôbi merê tu geŋ hen. Mega wo Emen bi na kôl iyôŋ ba: «Na merê naŋ ci men, na erê perêrji a men. Na yé Emen woji men, bay a yé bijé kaŋê men.»

¹⁷Ôbi a Kelma Emen ré kôlji iyôŋ ba: «Séŋge aŋ perê bay lê habrê aŋ ken mô sêd naŋ ci. Hebéŋge ani kani ka kagemi ré aŋ na beréŋge yen a.

¹⁸Aŋ na yé Ibareŋge men, kenbay kôba, ka yé kamnen kaŋ imŋê naŋ kaŋ yébé men. Na Kelma woŋ ôbi ibé iyêrê a kelê hen iyôŋ.»

2 Kworêntipê 7

¹Yênên kaŋê, Emen na ay tôri dîrê béna are bay ka kêmen hen. Mega wo hen iyôŋ na, na peléŋge aŋga habij kêmen ka yerna hen aŋ men, ka yi tununa hen aŋ a men, aŋ na kemnaŋge tini Emen aŋ na yij bijé kari yôd a men.

Yi derê wo Pol

²Beléŋge bôrŋge béni men kamaŋ, nini lip kwôni ani ka habij né men, nini bobré kwôni ré men, nini laserê kwôni eŋgij aŋgari ré a men.

³En kôl hen iyôŋ ené dîŋ kwôlê sarŋge a ré, wôsa ken hôn wo na en kôl ené peréŋge hen. Aŋ hena niné mô tu geŋ, niné ma kôba, ani ka a karêni naŋ ken ba, naŋ.

⁴Wôsa en béŋge bôn yôd men, yen yén damaŋ wô sarŋge a men. Perê gusiŋ to en geliŋ a na, ken dôben ibiyare bôn a damaŋ aŋ yen dôren gaŋ.

⁵Kiriŋa nini sa Maséduwan a na, kini derê bul woni naŋ yôd, wôsa kwôlê yéré si na si na. Bijé nayriŋ naŋ ni aŋ bôrni kôba, yi lômené a men.

⁶Niŋba, kiriŋa yerni iléni na, Emen woŋ ôbi dôbij bijé ka mô bô gusiŋ a ibiyare bôrji a hen, a béni néérni hôriŋ naŋ sa wo Tit.

⁷Wôsa na saari a béni néérni mera ré, niŋba, kwôlo ôbi derêni kôba, béni néérni a men, ôbi kelêni iyôŋ ba, kené dôbri ibiyare bôri a damaŋ men, kené gey gelenare men, bôrŋge ré taréŋge wô aŋga habij ka kené li hen men, kené gey jerê san kôbi bay baaren a a men, aŋ kiriŋa en toy hen iyôŋ na, yen dôren damaŋ a.

⁸En hôn wo magtubu to na en li béŋge tumô hen na, ré li bôrŋge ré mêne, niŋba, nôbi ba, bôn mêne ré. Bôn réé mênê wôsa na en hôn wo magtubu hende to hen ré lê aŋ bôrŋge ré mêne sem,

⁹niŋba, haw hen yen dôren sa magtubu to na en li béŋge hen. En li yi derê na wô wo magtubu hende to hen li bôrŋge mêne hen ré niŋba, bôrŋge bi wo mêne hen na, li aŋ ken dî tô têriŋ tonŋge baa. Iyôŋ ba, Emen a geyé bi bôrŋge ré mêne hen iyôŋ bi kené dîŋ tô têriŋ tonŋge baa. Aŋ na habrê a na niné lêŋge hen né.

¹⁰Wôsa bôrŋge wo Emen li aŋ mêne hen na, li aŋ ken bul cêgerŋge biŋ têriŋ tonŋe aŋ gôliŋ naŋ ken aŋ barêri naŋ niŋ, niŋba, bô mênê wo sa terare a nà ná, na kwo ôriŋ naŋ ken kibi temare a.

¹¹Aŋ bôrŋge bi wo mêne hen na, na Emen a geyé aŋ haw hen na yerŋge kariŋ aŋ li bôrŋge mêne men, ulêŋge suné aŋ ken ôriŋ doŋ gelenare men, ôbi béŋge yi gwa bi kené liŋ aŋgaŋ derôre men, ken ôriŋ doŋ halê ôbi lêre are bay ka hen men, gel wo kebrenŋe ré bô kwôlê bi wo kêŋ hen a ré men.

¹²Na ôbi á, hena na ené li magtubu hende to hen béŋge ba, na wô ôbi lê habrê bi wo hen né men, na wô kwo bôri na mêne wô kibi kwôlê bi wo hen, hen né men, niŋba, na wo kené hôn wo tumô Emen a ba, ken li aŋga nini kelêŋge kené li hen naŋ yi gwa.

¹³Haw hen na, bôrni kuriŋ tôŋ niŋ men, bôrni jal mera ré, niŋba, yerni derêni damaŋ a kiriŋa nini toy wo yi Tit ré dôri wôsa kené jal bôri.

¹⁴Kiriŋa na en jé Tit iyére tonŋe a na, en ay kebrenŋe gaŋ tumôri a kiriŋa ôbi ô gelé menba, na tiri a men. Nini kelêŋge na tu kwôlê kwôy kwôy, men, kebrenŋe bi wo nini ay tumô Tit a hen kôba, na tiri a men, aŋ yi mega bi wo na nini kôliŋ hen iyôŋ.

¹⁵Wôsa kiriŋa ôbi ô biŋ iyére tonŋe a na, ken biri kwôlê men, ken biri yerŋge a naŋ dôbê sa men, aŋ kiriŋa ôbi erem sara na, yiri dôri sarŋge a.

¹⁶Yen dôren gaŋ wôsa en hôn wo kené na gawrê ka ené bê bôn sarŋge a.

2 Kworêntipê 8

Baliyare to bay ayê bôô ka Maséduwan

¹Yênên, nini gey kelêŋge kwôli aŋga bay ayê bôô ka Maséduwan li hen. Are bay ka hen na, gel bô derê wo Emen wo yi bôrji a hen.

²Bay geliŋ gusiŋ damaŋ haji, niŋba, yirji dôrji, nimré liji haji, niŋba, bay bi are damaŋ naŋ bô baliyare.

³Bay hena naŋ bôrji a ré bi aŋgaji bay ka hen, aŋ i i ba, bi gengiŋ sa nééri nééri men, dê sa nééri a men wôsa na aŋga en gel naŋ tun.

⁴Bay uwôlêni bi niné ðiji geré bi cibay kôba, ciré lê baliyare naŋ bay ayê bôô ka Jérusalêm a men.

⁵Men, aŋga bay li hen na, dê sa ka nini genge hen aŋ men, bay ay yirji biŋ Kelma Jêsu tumô aŋ naŋ bô geyé wo Emen na, bay ay yirji béni nibay men.

⁶Kenbay ba, Tit na wôge are iyére tonŋe a tumô niŋ. Na ôbi á, niné gey bi ôbi ré hô ô deré kibi jé wo dôri wo ôbi na li perêrŋge a hen.

⁷Kena bay upé sa are bay ka kêm hen a: tô ayê bôô a men, sa gwosoy kwôli kelêrŋge a men, sa henê are kaŋge a men, sa yerŋge wo gwaŋge yôôd hen men, sa peré wo ken peréni hen a men. Iyôŋ ba, nini gey bi kené yi bay upé sa ari bé a a men.

⁸Kwôlo en kôl hen na, na tôô a ené ay béŋge hen né, niŋba, en kôl kwôli yi gwa wo megêrŋge hen iyôŋ bi ené gelé na ba, kené pur megêrŋge tiri naŋ bôô pôn haŋge ba?

⁹Men, ken hôn derê wo Kelma wona Jésu Krist ôbi wo are kêm yi kôbri a, niŋba, ôbi na li yiri ôbi nimré wô sarŋge, ôbi li are bay ka hen iyôŋ aŋ hô yij ôbi nimré aŋ bi kenbay kené hô yij bay upé tu Emen a.

¹⁰Iyôŋ ba, na kelêŋge kwôlo en erem gengij sa kwôlê bi wo hen hen. Elê wo di jô hen na, na na kenbay a na geyé wôgê are tumô aŋ kenbay a ayê tôri tumô tiri a men. Iyôŋ ba, dô wo kené duu kibi ari wôgê kaŋge bay ka hen.

¹¹Derêŋge kibri naŋ yi derê mega wo na ken ayij tô gengéri hen iyôŋ. Aŋ aŋga ken uwôŋ kôbreŋge a a kené bi.

¹²Wôsa hena kené bij Emen aŋga ken uwôŋ hen naŋ yi derê na, Emen a geyé, niŋba, hena ani ré naŋ kôbreŋge ba, Emen a geyé kené biri môj môj ré.

¹³En gey na wo kené bij megêrŋge ari upé kaŋge kêm aŋ bi bay ré môrij dô aŋ kenbay dema kené baŋ naŋ nimrére ré, niŋba, en gey na wo kené némij dî.

¹⁴Haw hen wo are kôbreŋge a dê hen na, ken bij ka are naŋji hen men. Aŋ tôre to cêgê hena bay ré sa ôrij kôbriji a dê men ba, bay a hô sa béŋge men tô.

¹⁵Aŋ a yé mega wo na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôŋ ba: «Kwôni wo na pô kwô wo bay uwôgeri man hen mê ba, ôm gôli ré men, ka pô dê hen kôba, ôm yêji ré men, aŋ i i ba, uwôŋ ôm nêmoni nêmoni.»

Tit naŋ bay bêêri

¹⁶Mega wo nini li naŋ ken hen iyôŋ na, Tit kôba, gey lê naŋ ken damaŋ hen iyôŋ men. Na Emen a biri ermé bi wo hen aŋ nini lij Emen bi wo hen dosé wô ermé wo dôri wo ôbi biri hen.

¹⁷Ôbi ba, bi kwôlê sa jé wo na nini jéri hen. Niŋba, ca kôba, ôbi erem gaŋ dîré erê iyére tonŋge a.

¹⁸Nini bi gawra wo pôni ô naŋ dî ya. Gawra bi wo hen na, bay ayê bôô kêm ay kibri wôsa ôbi uwôl béré Kwôlo Dôri biji.

¹⁹Na ôbi wo hen mera a niné jéri hen ré, niŋba, na églisnê kêm a dôôri bi ré ô naŋ ni, wô jegêni wôgê are. Jé wo dôri bi wo hen, a ulê hini emê sa Kelma a men, gel wo niné gey lê naŋ bipé a men.

²⁰Lari wo nini uwôn na, mê gaŋ aŋ nini gem dô dîba, nini gey bi kwôni ré ulêni kwôlê sarni a kini céri a ré.

²¹Nini woge wô lê aŋga dôri tu Emen a mera ré, niŋba, tu gawrê a men.

²²Men, nini jé yêni wo pôni naŋ kamaŋ ka wôô hen, na gawra wo nini kôbri gaŋ aŋ nini hôn wo ôbi ré ay yiri biŋ jé wo Emen. Aŋ haw hen kôba, ôbi li jé damaŋ wôsa ôbi bi bôri sarŋge a.

²³Tit ba, na megan ôbi jé wo nini li jé bem aŋ bi niné liŋ naŋ ken men, kamaŋ ka wôô ka biri hen na, na églisjê a jéji iyére tonŋe a. Jé bi wo hen na, uwôl hini emê sa Krist a.

²⁴Peréŋge biŋé bay ka hen damaŋ, aŋ kirija églis to jéji hen toy hen iyôn na, bay a henê wo kebrenŋe wo niné ay tirji a hen na, ré na tiri.

2 Kworêntijê 9

Ari wôgê ka gengij sa yênerna bay ayê bôô

¹Kwôlo gengij sa lari wo niné jéŋ biŋ bay ayê bôô ka Jérusalêm a hen na, dé wo niné hô béŋge magtubu ré niŋ.

²Wôsa en hôn wo kené gey lê naŋ ci. En dôriŋ kamaŋ ka Maséduwan a kwôlenŋe kôl iyôn ba: «Bay ayê bôô ka Akay a na, na naŋ elê wo di jô a bay a na gengé ciré lê naŋ bay ayê bôô ka Jérusalêm a. Kirija bay toy hen iyôn na, biŋé kwône perêrji a gey ciré lê naŋ ci men.»

³Na iyôn a, ené jé yênerna ka subu hen yerŋge a bi kené bu sa tê lari bi wo hen tumô mega wo na en kôliŋ hen iyôn. Aŋ kirija niné biŋ iyére tonŋe a ba, kebrenŋe wo na en ay hen na, ré yi tiri.

⁴Réba kirija nini biŋ naŋ kamaŋ ka Maséduwan aŋa bay ô gelé wo kené bu sa tê lari bi wo hen né tô na, tayre a dên tumôrji a wô wo na en kôlji kené bu sa tê lari na kô niŋ. Aŋ kenbay kôba, tayre a dêŋge men.

⁵Ôbi a, kirija ené erem hen iyôn menba, en jé Tit naŋ yênerna ka wôô hen bi ré ôrji upéŋge tumô. Aŋ bi bay ré ô jegêŋge beré sa tê lari wo na ken genge kené bé hen. Aŋ kirija ené biŋ ba, kené bu sa têri kô niŋ, hen iyôn na, a gelé wo kené wôge naŋ bô derê dîba, kwôni a ré beréŋge ereŋ né.

⁶Erméŋge sa gwosoy kwôlo kôl iyôn ba, kwôni wo ré ci kwôrôrô iyôn ba, ré upé lôg men, kwo ré ci tu woléri damaŋ ba, ré upé damaŋ men hen.

⁷Kwôlo gengij sa aŋgaŋ bé bay ka hen na, na i i ba, bi bi mega wo bôri genge hen iyôn dîba, bi gaanê ré men, bi kwôni bi maserêŋge dema kené bi ré a men. Niŋba, ken bi naŋ bôô pôn wôsa Emen gey kwôni wo bi naŋ yi derê.

⁸Ôbi nêmbé bêngge are upé ka gay gay dê sa ka ken ôrij doyriji hen kwôy kwôy hen aŋ bi kené uwôn berij baliyare tumô tumô naŋ tôrji wo baa hen hen.

⁹Na hen iyôn a, na ré lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Gawra wo bôri dô na, bu baliyare naŋ bay nimré men, bô derê wori bi wo hen kôba, a yé naŋ kwini a men.»

¹⁰Na Emen a bij bijné kay cé men, aŋgaŋ emê ka bay ôm hen men, ôbi bi are ba, bi mê a aŋ bi bay ré berij baliyare naŋ bijné mê hen iyôn men.

¹¹Men, Emen a bêngge are gay gay aŋ bi kené berij baliyare naŋ bijné men, ôbi a bijné kwône ré lij Emen dosé wô aŋga kené biji naŋ geré woni hen men.

¹²Lari wo ken wôge hen na, na wô lij naŋ bijné ka Emen mera ré, nijba, bijné kwône a lij Emen dosé damaŋ wô baliyare tonge hende to hen.

¹³Are bay ka ken wôge hen na, bijné kwône a heramê Emen wô bê kwôlê wonge wo gel bê bô wonge sa Kwôlo Dôri wo Krist a hen men, bay a heramêri wô kibi are bay ka kené biji hen men, wô ka kené bij bijné ka daŋné hen a men hen.

¹⁴Bay a uwôlê Emen wô sarŋge men, bay a peréŋge a men, wô kibi bô derê wo dê kirij wo Emen bêngge hen.

¹⁵Na lij Emen dosé wô kibi aŋgaŋ bé ka dê kirij ka ôbi béna hen.

2 Kworêntijê 10

Pol ka maŋê sa jé wori a

¹Nôbi Pol na, ken kôl iyôn ba, kirija ené mô naŋ ken ba, ené jal menba, kirija tôn né dô dema ené nayêŋge men, nijba, en gey jalê men, en gey derê men, mega Jêsu Krist iyôn.

²Na ôbi á, ené gey bi kené bul hal wonge aŋ kirija ené sa bij iyére tonge a ba, ené erê nayêŋge ré nij hen. Wôsa bijné ka pônî perêŋge a kôl ené li jé na wô uwônij aŋga sa terare a nà. Bijné bay ka hen iyônji hen na, na erê nayêji damaŋ.

³Nini baa sa terare a nà, na tiri nijba, sêpare to nini sêŋ hen na, na toŋ sa terare ré.

⁴Aŋgaŋ maŋê ka kôbrini a hen na, na ka bijné sa terare a nà ré, nijba, na ka hena ligi Emen a dî. Aŋgaŋ maŋê bay ka hen na, nêmbé mênê kirij ka bayi Emen môrij ya hen men, nini bu kibi bay benare kaŋ bay naripay kwôlê hen a men.

⁵Nini mênê aŋgaŋ uwôyrê yi ka jôrij bijné ré hôn Emen hen men, nini iyêl kwôlo ré bul ermé wo bijné kêmbé aŋ bi bay ré bij Krist kwôlê naŋ ermé woji hen a men.

⁶Hena kené gelij bijné kené bij Krist kwôlê na, nija uwônij néérni wô pôrij bay narê kwôlê.

⁷Kenbay ba, ken bô na cêgi are nô na mera. Ken toy, hena kwôni ré kôl dîré na kwo Krist ba, bi hôn wo nibay kôba, niné na ka Krist hen iyôn men.

⁸Wôsa tôô to en ôrij hen na, na Kelma Jêsu Krist a ben bi ené lij nap ken dîba, bi ené mênênge ré. A hena ené di deŋgôn nap tôô hende to hen kôba, tayre dên né.

⁹Men, en gey bi kené erem mega wo bô magtubu tijê a na, ené dôbênge harê bônge a mera ré.

¹⁰Bijé ka pôni kôl iyôn ba, kirija ené li magtubu biji ba, ené kôlji kwôlo iyêri iyêri. Nijba, kirija ené mô nap ci ba, ené jal dîba, kwôlê wujê ré na ani ré a men.

¹¹Bijé bay ka kôl hen iyôn hen na, bi bay hôn wo kwôlê bi wo ené kôl bô magtubu a hen na, kirija en bij upênge ba, na lê na mega bi wo na en kôlij bô magtubu a hen iyôn têj têj.

¹²Bijé bay ka hen na, bô yirji mega ciré na ka damné iyôn, nijba, nija kelê niné némij nap ci ré men, bay bô mega wo ciré na cibay mera menba, na kwôbrê a men.

¹³Aj kwoni nibay ba, nini di deŋgôrni na nap jé wo Emen bēni kôbrini a hen mera dîba, nija dê deŋgôrni nap aŋga đangi ré. Jé bi wo Emen bēni hen na, na ôbi á, niné ôrij iyére tonje a hen.

¹⁴Ôbi a, kirija niné sap iyére tonje a nap Kwôlo Dôri wo Krist hen na, nini li jé wo đangi sa kwo Emen na bēni hen né.

¹⁵Niné di deŋgôrni nap jé wo ka đangi a lê hen né wôsa dôlêni sara ré, nijba, nini bi bôrni sarŋge a mega wo kené bê bônge derê sa Jêsu. Aj bi jé woni wo perênge a hen ré ô tumô mega wo Emen na gengij hen iyôn.

¹⁶Ôbi a, niné uwônij geré uwôlij béré Kwôlo Dôri sa iyére to kelaŋ nap ken to bijé toy kwôlê bi wo hen né tô hen, dîba, nini gey bi niné dê deŋgôrni sa jé wo megêrni a na lê hen né.

¹⁷Nijba, bay na li bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Kwôni wo gey dê deŋgôri ba, bi di wô kibi aŋga Kelma a lê hen dî.»

¹⁸Wôsa na bijé ka ay kibi yirji a Emen né denji hen né, nijba, na ka ôbi a ayê kibriji dem hen dî.

2 Kworêntijê 11

Pol nap bay jé kaj bay benare hen

¹Haw hen na, na iyêlê mega wo ené gal iyôn nijba, ken dên na iyêlê.

²En li terbère sarŋge a, terbère hende to en li sarŋge a hen na, hena na ligi Emen a. Wôsa ken yi môj môni temale to en môjne wô bij Krist wo na ôbi gusôre pôn nêj iyôn hen.

³Nijba mega wo Êb na dî kalaw na lamijne nap gwsore tori hen na, en hare wô wo kwôni ma ré belé ermé wonje aŋ yernge wo ken dî yi Krist a nap bô pôn yôd hen ma kené djên hen iyôn men.

⁴En kôl hen iyôn wôsa hena ôbi gelé kwôlê won benare ré era sa gelênge kwôlê ba, ken diri derênge a men. Kwôlo bijné bay ka hen dô gengij sa Jêsu hen na, bijn nap kwoni ré men, tunu to bay kelênge kwôle hen na, na Tunu to ken uwôn hen né men, Kwôlo Dôri wo bay derênge hen kôba, na kwo na nini derênge hen né a men. Hen iyôn hari kôba, ken dôbij marŋge toyij a men.

⁵Ken bô mega wo bay ré na bay jé ka damné nijba, bay dên nap ani kani ré.

⁶Na tiri, keben neŋlé môn kwoji iyôn né hari nijba, kwo gengij sa henê are na, en hôn men, aŋ en gelênge sél têê kwône nap geré wo gay gay a men.

⁷Kwôlo Dôri wo Emen wo na en diirênge hen ba, na en engerênge ani kani ba? Na en dôbe san aŋ bi kenbay kené yij bijné hen ba, na en li habij ba?

⁸Kirija na en lij jé perênge a hen na, na églis to đañné a na ben are dîba, na na kenbay ré. Aŋ yi mega wo ené pera aŋga bijné ka đañné sa lij jé bénge iyôn.

⁹Kirija na en lij jé perênge a hen na, are na napan kôba, na en engerênge ani ré aŋ na na bay ayê bô ka Maséduwan a na ben aŋga na napan bay ka hen. Wulê bi wo hen na, na en dôyrênge wô ani ka ré napan bay ka hen né men, na engerênge ani ré nij kwôy a men.

¹⁰Nap tu kwôlê wo Krist wo yi bôn a nà ná, kwôni wo sa emê iyére to Akay a nà wo a jôren dê deŋgôn wô kwôlo en kôl hen ba, nap.

¹¹En li hen iyôn hen ba, en geyênge na geyé ré ba? Na iyôn né, wôsa Emen hôn wo ené perênge.

¹²Are bay ka en li hen na, na lê hen iyôn iyôn aŋ bi bay jé kap bay benare bay ka hen ré uwôn kini dê deŋgôrji wo ciré li jé mega nibay iyôn men né.

¹³Bijné bay ka hen na, na bay jé kap tiri ré men, bay kôl kwôlê won tiri gengij sa jé woji bi wo hen né men, bay li yirji môn ciré na bay jé ka Krist iyôn a men.

¹⁴Bi deŋgôrŋge ténge sa are bay ka bay li a hen né. Wôsa Sidan bi kôba, nêem belé yiri mega điré na mana wo derômaraŋ a wo na kirij ka peraŋgi hen.

¹⁵Iyôn ba, bay jé kari ka bul yirji mega ciré na bay jé ka Emen kap tiri hen na, ken dî deŋgôrŋge ténge ré, nijba, sa to cêgê kelôg a hen na, Emen a sa jerê kwôlê sa jé lêreji bi wo hen a.

Pol kôl kwôli gusij to điré gelij wô Krist

¹⁶En hô kelênge bi kwôni bôren mega ôbi galê iyôn né. Réba hena kené bôren mega ené na ôbi galê iyôn kôba, dénge bi na dê deŋgôn dê men.

- 17**Na tiri, na Kelma a ben tôô a ené kôlij kwôlê bi wo hen né, wôsa kirija en di deŋgôn ba, en iyêl na mega ôbi galê iyôn.
- 18**Bijé kwôni di deŋgôrji naŋ aŋga sa terare a nà, iyôn ba, na lê môn kwoji iyôn men.
- 19**Kenbay ken kôl kené na bay tu melênê menba, wô mi a, kené dî bay galê derêŋge kwôlê ba?
- 20**Men, yerŋge derêŋge sa bijé ka lêŋge mega limé kaji iyôn men, ken dîji bay emêŋge men, lamêŋge men, dô turŋge men, sê tô marŋge a men.
- 21**Henaŋ ken gey bi ené li na hen iyôn men nêê? Nijba, nôbi ba néén yôn, a ené lij môn kwoji hen iyôn men ba? Iyôn ba, ken dî bôrŋge jal san a aŋ na iyêlê môn ôbi galê iyôn haw hen men, na dê deŋgôn naŋ aŋga bijé dij deŋgôrji hen men.
- 22**Bay di deŋgôrji wô wo ciré na Hébre ba, nôbi kôba, ena Hébre men. Bay kôl ciré na kam Israyêl ba, nôbi kôba, ena kema Israyêl men. Bay na kwôŋgé Abraham ba, nôbi kôba, ena kuŋga Abraham men,
- 23**bay kôl ciré na manê ka Krist ba, nôbi kôba, ena mana wori men aŋ en li jé gôlji aŋ sôn. En iyêl môn san ré naŋ iyôn, en li jé dêji kêmen, en yi daŋgay gôlji men, bay sên damaŋ gôlji men, en mô kibi temare a têê kwône gôlji a men.
- 24**Damnê ka Jubnê pôren têê bay. Ôbi wo têê bay hen na, bay yêmnen kibi sera tôre subu kibi deŋgêse deŋgêse.
- 25**Damnê ka Rômêjê kôba, sênji naŋ kwore têê subu men, bijé gôben naŋ jerew têê pôn men, bato herij naŋ en kam a têê subu aŋ kwo têê pôn na, en li yoyre pôn men, tu tare pôn men bô kam a.
- 26**Kergare hende to en erê kêmen hen na, en kurij kibi temare a bô cér a men, en kurij kibi temare a kôbi bay gemsare a men, en kurij kibi temare a kôbi yênen kaŋ Jub men, ka na Jubnê ré hen a men. Kirij kêmen ka en ô ya hen na, en kurij kibi temare a, ré na derô ira, bô kalmê, bô cér a, naŋ yênen kaŋ bay benare hen kôba, en kurij na kibi temare a.
- 27**En li jé damaŋ môn ené ma iyôn. Sa to pôn a ba, en uwôn kini yé kum né men, en bu bôn iyêre sa kurôn wo lèn hen men, sa kam ka dên hen a men. Sa to pôn a, en ba emê are men, kelanê dên damaŋ men, bargay ka ené dôbe kôba, naŋ a men.
- 28**Gusij to daŋgi kwône lêreren ya nijba, na derê kwôliji kêmen né men, aŋga bu bôn ba, na églispê kêmen mera wôsa en sun kwôliji sa pôn pôn.
- 29**Hena kwôni ré iya ba, nôbi kôba, en bô môn ené iya hen iyôn men, hena kwôni ré kurij ba, bôn taren damaŋ.
- 30**Hena bay ré li aŋ en di deŋgôn ba, en di na naŋ iya wupê bi wo hen.

³¹Emen Iba Kelma wona Jésu hôn wo ené kôl na kwôlê woŋ tiri. Bi hini emê yi wô sari kwôy kwôy.

³²Kirija na en baŋ Damas a na, kelma wo bô emê iyére to kelma wo dami Aretas ay tôô bij bîjé kari debu kibi geré pôn pôn wo haba woŋ gerem wo bay ay sa iyére a hen aŋ bi bay ré buren.

³³Nijba, bay ayê bôô uwôlen bô gway a aŋ, bay ha gaŋne ya aŋ herben nô cêgi haba si tu tulumô kirij ka pônî aŋ en giiri gôl.

2 Kworêntijê 12

Pelal wo jô Pol naŋ aŋga Emen yêge sarji gili hen

¹Na dê deŋgôn sem a bi wo lê wo en li hen iyôn ba, na aŋga habij hen. Haw hen, na derê kwôli aŋga Kelma gelen bô pelal a hen.

²Kemnêŋ li elê môj kibi pôrbu nij wo Emen na ay ôbi ayê bôô wo pônî wo en hônî dô hen ôrij naŋ dî derômaraŋ a to jôgij subu a. Na ba, na yiri a bay ré ay ôrij laba na tini ba, ba na hôn né, nijba, Emen a henê.

³⁻⁴En kôl sôn gawra bi wo Emen ayri ôrij derômaraŋ a hen na, na pelal laba, ôbi ô naŋ yiri ta na iyôn kôba, nôbi en hôn né nijba, Emen a henê. Aŋ kwôlo gawra bi wo hen toya derômaraŋ a hen na, kwôni nêem kelê bij né men, Emen bij kwôni tôô ré hô kôl ré nij a men.

⁵Na dê deŋgôn wô ayê wo Emen ay gawra bi wo hen ôrij derômaraŋ a hen nijba, kupê nôbi ba, na dê deŋgôn na wô iya wo en iya hen dî.

⁶Hena ré ené di deŋgôn kôba, en gal ré wôsa na kelê na kwôlê woŋ tiri. Nijba, na dê deŋgôn né aŋ bi kené ermij sara gaŋ gôlij sa aŋga na en li ken gel hen né men, sa kwôlo na ken toy keben a hen né a men. Kirij bay ka hen dema kené henê wo ené na ôbi galê réba ené na kwo dami men tô.

⁷Ré ené uwôyrê yen wô aŋga dê kirij ka Emen gelen hen nijba, Emen ben aŋga lèn habij bi ré jôren uwôyrê yen. Aŋga habij bay ka hen na, yi mega mana wo Sidan ré dên aŋ bi ré jôren uwôyrê yen iyôn.

⁸Gengij sa aŋga lèn habij bay ka hen na, en uwôl Emen têê subu bi ré dôriji yen a aŋ

⁹nijba, ôbi kôlen iyôn ba: «Bô derê wupê bi wo en bem hen nêem, wôsa na kirija néé gawra naŋ dema ibé iyêrê wupê ré li jé yiri a.» Aŋ yen dôren gaŋ aŋ en di deŋgôn sa néén ôbi wo naŋ hen, aŋ bi ibé iyêrê wo Krist ré baa naŋ en.

¹⁰Kwôlê bi wo hen li aŋ yen ilen né kwôy. Hena ené iya, hena bay ré teren, bay ré gelen gusij, ené mô na bô tu ja, ené mô na bô bô emê a kôba, en hôn wo ené gelij gusij na wô sa Krist. Aŋ yen dôren wôsa kirija néén naŋ dema Krist ré ben néén damaŋ a.

Pol sun wô bay ayê bôô ka Kworênt

- 11** Kenbay a lê a ené li are mega ôbi galê hen iyôn hen, ré na kenbay a ré derê kwôlen nijba, ken dô ré aña ené dô kwôlen nañ keben wupê hen. Nôbi ba, ena ani ré hanê, nijba, bay jé kanje ka hawi bay ka ken kôl ré na ka damné hen kôba, dên né.
- 12** Wôsa kirija na en ban iyére tonje a hen na, na en li jé nañ ulê bôô yôd aña Emen ben en li anğan gijê ka gay gay. Anğan gijê bay ka hen na, gel wo ené na ôbi jé woñ tiri.
- 13** Anğa dôri ka en li iyé bay ayê bôô ka đanji a hen na, na en li iyére tonje a hen iyôn men, điba na en dô turñge ré. Anğa pôn nêñ ka en ba lê iyére tonje a na, na wôsa na en uwôlênge kené ben ani ré hen. Iyôn hari kôba, ken đi bônge jal san a.
- 14** Ba đa wo na herê iyére tonje a hen ya. Hen a ba, na têê subu a nij. Ôbi wo na herê hen kôba, en gey bi kené ben ani ré a men. Wôsa na yerñge a ené gey điba, na gursu tonje ré. Yi mega kamrê nañ balêrji iyôn, wôsa na kamrê a abê balêrji ré, nijba, na balêrji a abêji đi.
- 15** Ré ené kay anğanê kêm men, ré ené merên môñ ené ma aña iyôn wô sarñge kôba, na lê yi derê. Na ba, ken puren lôg na wô wo nôbi ené perênge damañ bi ba?
- 16** Ken hôn wo nôbi na, ené engerênge ani ré. Menba, ka pônî kôl iyôn ba, ené na ôbi gwosore men, ené na ôbi lamê kirij a men.
- 17** Na ba, en lamênge na iyeñ iyeñ ba? Laba na nañ kamañ ka na en jéji iyére tonje a hen a ené lamênge hen ba?
- 18** Na Tit nañ yêna wo na en kelênge kwôli hen, a na ené jéji yerñge a. Na ba, na Tit bi a lamênge enğij anğanje ba? Ken hôn wo nôbi men Tit men na, nini li jé bem nañ ermé wo pôn men, nañ geré bi wo pôn hen men.
- 19** Kwôlo nini li bô magtubu a bénge hen na, ermênge wo niné kôl hen iyôn wô jôrij sarni ré, nini kelênge hen, na nañ hini Emen wôsa nija ka Krist. Yênen nini kelênge hen iyôn wôsa nini gey bénge na néerñge bi kené ôrij tumô tumô tô ayê bôô woñge a.
- 20** En kemna wô wo kirija ené bij iyére tonje ba, jé lêrenge ma ré sa yé kwo en gey hen né. A hena ré yi hen iyôn ba, jé lêren nôbi kôba, a derênge ré kwôy men. Dô ré ba, kirija en bij perênge a na, na erê upé nañare men, terbére men, bô tarê men, janare men, hare men, nôm men, dê denğô men, lê anğa bôd bôd a men.
- 21** Dô ré ba, kirija en bij iyére tonje a na, Emen wupê a lê aña tayre ré dên turñge a wô kibi ka pônî ka kañ dé tô têrij toji aña hen men, tô yijare toji toñ iyôn a tôn hen né men, tô anğan iyôn a tôn ka bay na lêerê ca hen. Hena ré yi hen iyôn na, a gelij né ené sôm iyôn.

2 Kworêntijê 13

Gerjé halê wo Pol hal kamaŋ ka Kworênt

- ¹Na a ba jôgij na têtê subu wori a ené ena herê iyére tonje a hen, aŋ kirija nija bij na, nija jerê kwôlê sa bay lê habrê a mega wo na kôlij bô magtubu to Emen a hen iyôŋ. «Hena kwôni ré bôy kibi megari ley na, bi bijé nê m wôô réba subu kôl hen iyôŋ a dema niné jerê kwôlê sari a.»
- ²Kergare tijê to jôgij têtê wôô to na en ôrij iyére tonje a hen na, na en hal bijé kaŋ bay lê têrij naŋ tô ka ba hen a men. Haw hen wo tôn dô nij hen na, en hô halênge sôŋ aŋ kirija ené sa bij iyére tonje a na, ené jerê kwôlê sarji a kê m.
- ³Ken gey henê na ba Krist a ré bé a ené iyêl hen ba? Iyôŋ ba, na erê gelênge ken gel. Wôsa ôbi na kwôni wo li jé naŋ néeri perêrŋge a dîba, ôbi iya ré.
- ⁴Kirija bay na béeri sa gurô tagelê hen ba, ôbi na iya hari nijba, haw hen ôbi mô tu geŋ naŋ néé wo Emen aŋ kwoni nibay ka nini bij naŋ dî hen na, néerni naŋ môŋ kwori hen iyôŋ men, nini mô tu geŋ hen, na wô kibi merê tu geŋ wori aŋ kirija nini sa bij iyére tonje a na, nija sa lê jé naŋ néé wo Emen.
- ⁵En kelênge bi ken kôbe yerŋge dô ken gel, na ba kené bi bôrŋge sa Jêsu a bi haŋge ba? Ken hôn wo Jêsu Krist ré mô bôrŋge a hen iyôŋ né ba? Hena ré na hen iyôŋ ré ba, ken ge na kay hen.
- ⁶En erem mega wo nibay ba, jé lêreni ré gel wo niné na bay jé kaŋ tiri.
- ⁷Men, nini uwôl Emen bi kené li ani kani ka habij né men, nini gey gelé mega niné na bay jé ka li jé dô iyôŋ né a men. Nijba, nini gey gelênge sa lê aŋga dôri a bi wo bijé a kelê niné kôl kwôlê, nijba, niné li ani ré hen.
- ⁸Nini kôl hen iyôŋ na wôsa nini nê m lê ani kani ka habij gengij sa kwôlê woŋ tiri bi wo hen né, nijba, na aŋgaŋ tiri ka gengij sa kwôlê woŋ tiri bi wo hen a niné lê.
- ⁹Hena kené iyêre tô kwôlo Emen a haŋge aŋa nibay niné iya kôba, nini li yi derê men, nini uwôl Emen bi ré béŋge bi kené dô cerêd men.
- ¹⁰En li magtubu hende to hen béŋge tumô aŋ kirija ené sa bij ba, kené bul jé lêreŋge aŋ ené sa nayêŋge ré nij. Wôsa Emen ben tôô na wo ené lij na naŋ ken dîba, na wo ené mênêŋge aŋ né.
- ¹¹Yênên, haw hen na, na deré kibi magtubu tijê nij, en kelênge, masêŋge bi ken dô cerêd men, ken dôbij ibiyare bôrŋge a men, bi kwôlê woŋge bij men, ken mô naŋ bô jalê perêrŋge a a men. Ôbi a, Emen woŋ ôbi peré bijé men, ôbi bij bijé bô jalê a men hen na, ré baa naŋ ken.
- ¹²Lijge dosé tô yênijare a naŋ peré men, bay ayê bôô ka naŋ en na kôba, lênge dosé kê m a men.

13Bi bô derê wo Kelma Jêsu Krist men, peré wo Emen peréna hen men, bijare to Tunu top hendi bô bôê bêna pôn hen a men hen na, bi baa ré ken kê.

Galat

Galat 1

Dosé to Pol liji

¹Nôbi Pol a jépn naṅ magtubu hende to hen béṅge hen. Henêṅge dô mega wo ené na ôbi jé wo gawrê a ré jén né men, gawra wôni a ré era sa kôlen kwôli ré a men. Nijba, ré na Jésu Krist naṅ Ibarna Emen wo bi Jésu ji si kamṅê hen, bay a jén aṅ dén mega ôbi jé hen.

²Yênêrna bay ayê bôô kêm ka mô naṅ en na nini daṅ kibriṅ jépn naṅ magtubu hende to hen biṅ églis kêm to yi sa iyé Galati a hen liṅji dosé aṅ kôlji iyôṅ ba:

³Bi bô derê naṅ bô jalê wo Ibarna Emen naṅ kwo Kelma Jésu Krist baa naṅ ken.

⁴En gey bi kené hôn dô wo Jésu Krist ré ay yiri biṅ temare wô derêna kibi têriṅ lêrena naṅ bô geyé wo Ibarna Emen a aṅ bi dîré derêna kibi néé wo habiṅ wo sa terare a nà wo haw hen.

⁵Bi hini emê yi wô sa Emen kwôy naṅ kwini. Amên, bi yi geliṅ hen iyôṅ.

Kwôlo Dôri wo Emen na pôn nêṅ hari

⁶Bôn mênijp damaṅ wô wo kirija en déṅge aṅ menba, peraṅ cêgena na, ken dî tô Emen wo uwôṅêṅge naṅ bô derê wo Krist hen aṅ, menba, ken hena lew gey ari gelé ka daṅgi ka bay kôl ré na «Kwôlo Dôri» men hen.

⁷Tiri wori ba, Kwôlo Dôri wo daṅgi ba, naṅ nijba, en kôl hen iyôṅ wôsa gawrê ka pôni dôyrêṅge aṅ gey bi ciré belé Kwôlo Dôri wo Krist hen liṅ kwo daṅgi.

⁸Ken toy, hena ré na nibay kaṅ bay jé ley, mana wo derômarāṅ a ley, aṅa niné ulêṅge béré Kwôlo Dôri wo daṅgi naṅ kwo na nini ulêṅge tumô nij hen na, en uwôl Emen bi ré tôm kwôni bi wo hen.

⁹Mega wo na en kelêṅge tumô nij hen iyôṅ na, haw hen na hô kelêṅge têê pôn a sôṅ: hena kwôni wôni ré ulêṅge béré Kwôlo Dôri wo daṅgi naṅ kwo na ken eṅge hen na, en uwôl Emen ré tôm kwôni bi wo hen.

¹⁰Kwôlo en kôl hen na, gel wo ené woge na diné wo gawrê laba kwo Emen dî ba? Na diné wo Emen a ené woge dî. A hena ené woge na diné wo gawrê ba, ené yé mana wo Krist ré.

Pol li na iyeṅ a ré yij ôbi jé ba?

¹¹Yênên, en kelêṅge Kwôlo Dôri wo en uwôl béréri béṅge hen na, na gawrê a ejeré ré.

¹²Wôsa na gawra wôni a kôlen kwôli Kwôlo Dôri bi wo hen né men, kwôni a gelen né a men, nijba, na Jésu Krist a yêgê sari ben.

¹³Na ken toy kwôli jé lêren wo cayi kirija na en bay tô hara wo Jubnê tô hen men, lê wo na en lijn églis to Emen bisijne hen men, masê wo na en mase bi ené mênêji hen a men.

¹⁴Añ na en teberé Emen nañ geré hara wo Jubnê damañ dê megên kañ bay eréren men, na en lêrê hara wo môpêrna damañ dêji añ a men.

¹⁵⁻¹⁶Nijba, pa dema na ené yêñ tô na, Emen nañ bô derê wori na dôren añ uwôgen bi ené li jé biri. Añ kirija ôbi genge dîré gelen Kemari añ bi ené uwôl béré Kwôlo Dôri wori perê bîjé ka na Jubnê ré hen na, en engerij kwôni kwôlê wôni ré nij.

¹⁷Men, en ô Jérusalêm a ligi kamañ ka na na, bay jé tumôn hen né, nijba, en hena ô bô emê wo Arabi a dema ené hô bulo hera Damas a tô.

¹⁸Añ elê subu cêgê dema, ené ô Jérusalêm ô upé Piyêr bi niné ô gelij yirni tô. Añ en wôl nañ dî wulê môj kibi bay.

¹⁹En gel ôbi jé wôni wo ðaŋgi ré, nijba, na Jak woñ yêni Kelma wona Jêsu a ené gili mera.

²⁰Kwôlê bi wo en kôl hen na, en kelêŋge tumô Emen a, na kwôlê woñ tiri.

²¹Cêgi kergarjê iyé Piyêr a Jérusalêm a hen na, en ô Siri a men, Silisi a a men.

²²Nijba, wulê bi wo hen na, églis ka sa iyé Judé a na, bay na hônen né tô.

²³Nijba, bay na toy na kwôlen kibi bîjé ka ðaŋné a mera. Bay kôlji iyôñ ba: «Gawra wo ca ba, na gelij turna gusij hen na, haw hen ôbi a hô ulê béré Kwôlo Dôri bi wo ôbi na mase dîré mênê hen.»

²⁴Menba, bay ay kibi Emen wô aŋga ôbi li nañ geré wupê hen.

Galat 2

Pol nañ megêri bay jé ka pôni Jérusalêm a

¹Elê môj kibi pôrbu cêgê menba, en hô bul hô a Jérusalêm a. Barnabas a bèn men, en erañ nañ Tit kôbena a men.

²Herê wo en bul hô Jérusalêm a hen na, na Emen a kôlen bi ené hô. Añ kini ðapare to nini ðaŋ pinini nañ bay derê tumô églis hen na, en dôrji tô béré Kwôlo Dôri wo en uwôl béréri perê bîjé ka na Jubnê ré hen. En li hen iyôñ wôsa en gey bi jé wo na en li hen men, kwo en li haw hen a men ré yi aŋga beray ré.

³Añ Tit woñ Grêk wo na baan erañ Jérusalêm a hen kôba, bay kôl ôbi ré wal keñ iyôñ né.

⁴Bi wo kamañ ka dî yirji môñ ciré na yênerna hen, mase bi ôbi ré wal keñ hen. Gawrê bay ka hen iyôñgi hen na, tôbe yirji perêrna môñ bay walê tô kirij iyôñ bi

ciré hōnij tô merê wo nana mô sarna senje sa kibi bijpare to nana bij nap Jêsu Krist hen, aṅ ciré lêna lij limé ka tôô to Moyis.

⁵Nini d̄iji bay biyêni ré, nijba, nini đubu sa têrni a. Kwôlo Dôri bi wo hen na, na tu kwôlê aṅ en gey bi ré yi nap kini wô sarṅe điba, bi ré polij né.

⁶Ka bay bôrji môp ré na bay derê tumô kirij hen na, bay ay tôô to đangi tôni ben né. B̄ijé bay ka hen na, dampare toji hende to hen dōlen nôbi ré, wôsa Emen bô na yi kwôni nô na mera ré.

⁷B̄ijé bay ka hen bô mega wo Emen a ré ben jé woṅ ulê béré bij b̄ijé ka na Jubnê ré hen, mega wo ôbi na bij Piyêr yi ôbi ulê béré Kwôlo Dôri bij Jubnê hen iyôṅ men.

⁸Wôsa Emen wo na bij Piyêr ré yi ôbi jé wo gengij sa Jubnê hen na, na ôbi a ben bi nôbi kôba, ené yi ôbi jé wo gengij sa b̄ijé ka na Jubnê ré hen men.

⁹Aṅ si Jak nap Piyêr nap Ja ka bay bôrji môp damné ka églis hen kôba, bô mega wo jé wo ené li hen na, ré na Emen a ré bēn đôd kôbena. Menba, bay đu kôbrini nibay nap Barnabas lêni dosé aṅ gel wo ciré bij nap nini. Na hen iyôṅ a niné bij sara kêm wo nibay ba, niné erê lê jé perê b̄ijé ka na Jubnê ré hen men, bay ba, ré ô perê Jubnê men.

¹⁰Nijba, bay kelêni bi niné erem sa yênerni kap bay nimré ka Jérusalêm a mera. Aṅ en ay kwôlê woji bi wo hen dô bôn a aṅ lij ariri.

Pol nay Piyêr Antiyôk a

¹¹Kirija Piyêr sa bij Antiyôk a na, ôbi li dô ré aṅ en kôli tiri a tu b̄ijé.

¹²Wôsa, pa dema b̄ijé ka pōni ka Jak joji hen ré sa tô na, Piyêr ôm are nap yênerna ka na Jubnê ré hen, nijba, kirija b̄ijé bay ka hen saji bij menba, Piyêr dô yiri aṅ dê dê yi yênerna ka na Jubnê ré hen men, ôbi ôm are nap ci ré nij a men. Wôsa ôbi harij yêneri Jubnê ka hena Jérusalêm a sa aṅ gey bi b̄ijé ré wal keṅ hen.

¹³Men, yênerni Jub kap bay ayê bôô ka Antiyôk hen kôba, li na aṅaṅ harê mega bi wo Piyêr lij hen iyôṅ men, Barnabas kôba, đī bay dōri uwôl tôrji a men.

¹⁴Menba, kirija en gel mega wo jé lêreji bi wo hen ré bij nap lê aṅa bij nap tu kwôlê wo Kwôlo Dôri hen ré na, en kôlij Piyêr tu b̄ijé iyôṅ ba: «Piyêr, jôbi ju na Jub menba, ju li are mega b̄ijé ka na Jubnê ré hen iyôṅ wô mi ba? Men, jé lêrem bi wo hen bij nap tôô to Jubnê ré a men. Wô mi a jeré gey bi b̄ijé ka na Jubnê ré hen ré li mega Jubnê iyôṅ ba?»

Na sa kibi ayê bôô a Jubnê nap b̄ijé ka na Jubnê ré hen ré uwôṅ gelê

¹⁵Nabay nana Jubnê kap đép điba, nana b̄ijé ka hen ka hōn tôô to Emen né hen né.

16Nijba, nana hôn mega wo kwôni ré derê tu Emen na wô bê wo ôbi bi bôri sa tôô to Moyis a hen ré, nijba, na wô kibi anɔa Jêsu li hen dî. Na ôbi á, nabay kôba nana bij bôrna sa Jêsu Krist a an bi nana yin bîné kan derôre tu Emen sa kibi anɔa Krist li hen dîba, na sa kibi lê anɔa tôô to Moyis kôl nana li hen né. Wôsa na sa kibi lê anɔa tôô to Moyis kôl nana li hen a, kwôni ré yin kwôni wojon derôre tu Emen a ré.

17A hena nana woge bi nana yé bîné kan derôre sa kibi bijare tona nan Krist menba, nana li têriɔ mega bîné ka na Jubnê ré hen ta men, hen ba gel wo Krist a ré lê a nana li têriɔ hen ba? Na hen iyôn né.

18A hena ené hô li tôô to na en mêne hen hôriɔ ba, gel mega wo ené na ôbi dagê sa tôô hende to hen.

19Na tôô to Moyis hende to hen a lê a ené yi môɔ temay gawra iyôn hen, an hende ôm san ré nij. Yi hen iyôn bi ené môriɔ tu geɔ wô sa Emen. Na hen iyôn a, ené ma nan Krist sa gurô tagelê hen.

20An bi hena ené mô tu geɔ ba, ré na nôbi a ré merê nan sa yen hen né nij, nijba, ré na Krist, a merê bôn a. Hena ené mô tu geɔ haw hen ba, na sa kibi bôn wo en ay bij Kema Emen wo geyen an ay yiri bij temare wô san hen.

21En kan bô derê wo Emen li nan en hen né. Hena Emen né bô kwôni mega kwon derôre wô bê kwôlê wori sa tôô to Moyis a na, Krist na ma déɔ iyôn.

Galat 3

Tôô to Moyis nan ayê bôô

1Ayi! kenbay Galatnê ka ermé kwôlê wonge nan hen. Na i a belé turɔge hen iyôn ba? Bi wo nôbi nan yen en geléɔge anɔa gengiɔ sa temay Jêsu Krist sa gurô tagelê yi turɔge a tu wolé hen.

2En gey engeréɔge kwôlê pôn. Na ken uwôn Tunu to Emen na wô sa lê anɔa tôô to Moyis kôl ré lij hen laba, na wô wo ken toy béré Kwôlo Dôri an ken bi bônge sara hen dî ba?

3Wô mi a turɔge ré jôriɔ né hen iyôn ba? Wô mi a kené ay tôri nan Tunu to Emen menba, haw hen ba, ken gey deré kibri nan néé wonge nij ba?

4Gusiɔ to ken geliɔ kêm hen na, ken bô mega wo ré na ani ré iyôn ba? Gusiɔ tonge hende to hen a yé wo beray ré.

5Kiriɔna Emen béɔge Tunu tori men, lij giɔnê perêɔge a a men hen na, na wô sa ken li anɔa tôô to Moyis kôl ré lij hen laba, na wô wo ken toy béré Kwôlo Dôri an ken bi bônge sara hen dî ba?

⁶Na hen iyôn a, magtubu to Emen ré kôl gengij sa Abraham kôl iyôn ba: «Ôbi na bi bôri sa Emen a, aya Emen na ré bôri mega kwôni woj derôre hen sa kibi ayê bôô wori.»

⁷Henênge mega wo bîjé ka ré bi bôri sa Emen a hen na, bay a ré na kwôngê Abraham kap tiri hen.

⁸Magtubu to Emen na kôl ca tumô mega wo Emen né bé bi bîjé ka na Jubnê ré hen, ré yé bîjé kap derôre tiri a wô sa kibi ayê bôô woji. Na ôbi á, magtubu to Emen hende to hen ré uwôl béré Kwôlo Dôri bi wo hen tumô bîj Abraham kôl iyôn ba: «Emen a terê kibri sa tô yé bîjé ka sa terare a nà kêm wô sa kem.»

⁹Abraham na bi bôri sa Emen a aya Emen na tô kibri sari a. Aya Emen tô kibri sa bîjé kêm ka bi bôri sari a hen, mega wo ôbi tôrij kibri sa Abraham a hen iyôn men.

¹⁰Kwo bîjé kêm ka bi kwôlê sa tô to Moyis a, aya erem mega wo ciré yé kap derôre sa kibi tô hende to hen na, tômê bu sarji. Wôsa magtubu to Emen kôl iyôn ba: «Kwôni wo bi kwôlê kwôy kwôy sa tô to Moyis a kêm to lij bô magtubu a hen ré na, kwôlê ré biri.»

¹¹Na tiri wo gawra a yé kwôni woj derôre tu Emen a wô kibi tô to Moyis ré. Wôsa lij bô magtubu to Emen na kôl iyôn ba: «Kwôni wo na kwôj derôre tu Emen a sa kibi ayê bôô wori na, ôbi a merê tu gep.»

¹²Tô nap ayê bôô na pôn né. Kwo tô ba, lij bô magtubu to Emen a kôl hen iyôn ba: «Kwôni wo li are kêm ka tô kôl ré lij hen na, ôbi a merê tu gep na wô sa kibriji men.»

¹³Krist, ay yiri bi aya tômê bu sari wô sarna aya ôbi derêna kibi tômê wo tô a. Wôsa na lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Kwôni wo bay haari kabrê gurô hen na, na kwo Emen tômni bi a hen.»

¹⁴Yi hen iyôn bi terê kibi wo Emen na genge dîré terê sa Abraham a hen, bi ré yi wô sa bîjé ka na Jubnê ré hen men sa kibi Jêsu Krist. Men, naa uwôrij Tunu to ôbi na genge dîré béna wô bê bôô wona sari a hen men.

Tô to Moyis nap gengé wo Emen

¹⁵Yênên, na ayê jé lê gawrê ka sa terare a nà gengij nap kwo Emen ken gel. Hena kwôni na ré kôl kapni dî tôn nij na, kwôni wo dangi nê belé ré nij men, nê ulê kwôlê wôni sara ré nij a men.

¹⁶Na hen iyôn a, Emen na ré ayij tôri bîj Abraham wô aya dîré lê biri nap kwungari hen. Magtubu to Emen kôl iyôn ba: «wô kwôngêri» mega wo ré na bîjé ka kwôni iyôn né. Nijba, kôl iyôn ba: «wô kungam» hen iyôn na, gel na wo ré kôl na kwôli gawra pôn, ôbi a na Krist hen.

17Bô kwôlo en kôl hen ôbi a na: Emen na kôl kapni aɲ kwôli are bay ka ôbi kôlip kwôlijɪ hen na, ré lip. Elê arew pôrbu naɲ tôre subu cêgê dema ôbi ré bɪɲ kam Israyêl tôô tô. Nɪɲba, tôô a nê mê mênê kapni ka ôbi na kôl hen ré men, hende a nê mê mênê aɲga ôbi na genge dɪré bɪɲ Abraham hen né a men.

18Hena ré na wô bê kwôlê sa tôô a apa kwôni ré uwôɲɪɲ aɲga Emen na genge hen na, gel wo ré na sa kibi aɲga ôbi na genge hen né. Nɪɲba, na sa kibi aɲga Emen na genge hen a ôbi ré tôriɲ kibri sa Abraham a hen.

19Hena ré na hen iyôɲ ba, wô mi a Emen na ré dɪ tôô ba? Ôbi dɪ tôô hende to hen wô gelɪɲ bɪné bi ré hônɪɲ aɲga ré bɪɲ naɲ bô geyé wori ré hen. Tôô hende to hen a yé hen iyôɲ kwôy gemɪɲ kuɲga Abraham wo Emen na ayɪɲ tôri gengɪɲ sari hen a saɲ. Emen na bɪɲ manê ka derômarɲ a na kôl kwôli tôô hende to hen aɲ gawra pôn a na débé derô bɪné naɲ Emen.

20Ôbi débé derô gawrê na, gaɲ gaɲ ba, débe na perê gwogelé gawrê wôô a, nɪɲba, kirɪɲa Emen na ay tôri bɪɲ Abraham hen na, ôbi débé derôri a na naɲ, nɪɲba, na ôbi naɲ yiri a na kôlip Abraham mera.

Wô mi a tôô ré dɪɲ ba?

21Hen ba, gel wo tôô ré bɪɲ naɲ aɲga Emen genge dɪré bɪɲ Abraham hen ré ba? Na tiri, hende bɪɲ naɲ are bay ka hen kwôy. Nɪɲba, hena tôô to na ré bɪɲ gawrê mô tu geɲ hen henaɲ ré ya ba, hende na ré lê aɲ gawrê na ré yɪɲ kaɲ derôre tu Emen a.

22Lɪɲ bô magtubu to Emen a kôl iyôɲ ba: Bɪné kêm sa terare a nà ré na limé ka têriɲ. Yi hen iyôɲ bi Emen né bɪɲ bɪné ka ay bôriɲ hen aɲga ôbi na genge hen. Ôbi bɪɪ hen iyôɲ na wô kibi aɲga Jêsu Krist li hen.

23Pa dema kwôli ayê bôô ré ôm tô na, nibay kaɲ Jub ba, na tôô to Moyis a na emê sarni aɲ tôô hende to hen a na béréni lemnare kwôy wo Emen yêge sa Kwôlo Dôri wo gengɪɲ sa bê bôô sa Jêsu a.

24Na hen iyôɲ a tôô hende to hen, na ré ôm sarni kwôy wo Krist saɲ, aɲ bi niné yɪɲ gawrê kaɲ derôre tu Emen a sa kibi aɲga Jêsu li hen.

25Nɪɲba, haw hen wo kwôlo gengɪɲ sa aɲga Jêsu li hen ôm nɪɲ hen iyôɲ na, nibay kaɲ Jub ba, tôô to Moyis a derê tumôrni ré nɪɲ.

26Iyôɲ ba, na sa kibi ayê bôô wonge naɲ bɪɲare to ken bɪɲ naɲ Jêsu Krist hen a kenbay kêm kené yɪɲ kam Emen hen.

27Na hen iyôɲ a, kenbay kêm ka na ken bɪɲ naɲ Krist sa kibi batêm tonge hen na, ken yi môɲ Krist hen iyôɲ men.

28Iyôɲ ba, na kelê iyôɲ ba: Kwo na Jub men, kwo nà na Jub ré men, kwo nà, na lema men, kwo nà na kema iyére men, kwo nà na iba men, to nà na iyore men ré nɪɲ. Wôsa kenbay kêm ken bɪɲ pôn sa kibi bɪɲare tonge naɲ Jêsu Krist.

²⁹Hena kené na bijné ka Krist ba, kena kwôngê Abraham, iyôn ba, ka upé anga Emen na genge dîré béé hen.

Galat 4

¹Na hô kelê kwôlê wo ené kôl hen naɲ gwosoyri wo ɗanɲi: kema woɲ ôbi emê cibré ibari na, na kwôni wo anga ibari bay ka hen kê m na kari. Nijba, hena ôbi ré baa kema tô ba, ôbi yi mega lema iyôn.

²Wôsa kwôy jéɲ sa to ibari na genge hen na, na bijné ka ɗanɲé a berê sari men, sa anga gengiɲ sari bay ka hen a men.

³Nibay kôba, kirija na nini yi mega kamrê iyôn hen na, na nini na limé ka néé wo tunu to ô m sa kirij sa terare a nà hen.

⁴Nijba, kirija wulê wo Emen na genge hen nê m nij menba, ôbi jo Kemari aɲ iyore a yêri aɲ tôô to Moyis a emê sari men.

⁵Men, bi ôbi ré sa jô sarni nibay Jubnê ka na nini mô tô tôô to Moyis a hen aɲ bi niné yij kami Emen.

⁶Men, bi ôbi ré gel wo kené na kamni na, Emen jo Tini Kemari sa mô bôrna a aɲ Tunu hende to hen uwôgeri «Iban, Iban.»

⁷Iyôn nij ba, kena limé ré nij nijba, kena kamni. Mega wo kena kamni hen iyôn na, Emen a béngge are kê m ka ôbi dî gem wô sa kamni hen.

Pol sun kwôli Galatjê

⁸Kirija na ken hôn Emen né tô hen na, na kena limé ka emen wo sa terare a nà wo na kwoɲ tiri ré hen.

⁹Nijba, haw hen wo ken hôn Emen nij, réba haw hen wo Emen henêngge nij hen men, menba, wô mi a kené hô hera naɲ bô geyé woɲge tô tunu to ô m sa kirij sa terare a nà to néere naɲ hen men, to na ani ré hen bi kené hô yé limé kaji sôn ba?

¹⁰Ken toy, ken dî yerɲge damaɲ sa wulê wo pônî a men, sa geserê wo pônî a men, wulê wo pônî bô elê a men, sa elê wo pônî a a men.

¹¹En sun gaɲ wô sarɲge wôsa merênê wo en merên wô sarɲge kê m hen na, na déɲ iyôn mera ba?

¹²Yênên, en uwôlêngge bi kené yi môɲ nôbi hen iyôn men, mega wo nôbi kôba, na en yi mega kenbay hen iyôn men hen. Kirija na en môriɲ perêrɲge a hen kôba, na ken lèn habij né.

¹³Ken hôn wô mi a na ené derêngge Kwôlo Dôri tumô kaɲ hen ba? Na wô sa kibi ô mɲare to na lèn hen.

14Ap naŋ ômpare tiŋê hende to hen na, na na aŋga nééy sarŋge a niŋba, na ken bôren mega ani ré, iyôŋ né niŋba, ken lén dô mega wo ené na mana wo derômaraŋ wo Emen men, mega wo ené na Jésu Krist bi naŋ yiri iyôŋ a men.

15Na ken li yi derê damaŋ menba, haw hen na mi a lê are ba? Wôsa en hôn wo tumô ba, na turŋge kôba, na ken nê m terê ben.

16Ap haw hen ba, ena ôbi bareŋge wô kwôlê woŋ tiri wo en kelêŋge kwôy kwôy hen ba?

17Bijé bay ka kôl kwôlê woŋ benare gengiŋ sa Kwôlo Dôri hen dî yirji yerŋge a, niŋba, ermé woji na kwo dôri ré. Ermé woji ba na wô terêŋge kôben a aŋ bi kené yiŋ bijé kaji dî.

18Na tiri, dé yi yi kwôni a damaŋ na, dô niŋba, bi na naŋ ermé wo dôri aŋ bi yi hen iyôŋ kwôy kwôy dîba, na wô merê wo en mô naŋ ken hen mera ré.

19Kammen, en hô geliŋ gusiŋ damaŋ a wô sarŋge mega wo iyore geliŋ gusiŋ sa yê a hen iyôŋ. Na geliŋ gusiŋ hende to hen iyôŋ kwôy wo na hônij mega wo kené ay hal wo Krist.

20Ermé wuŋê ba, en gey ré ené merê naŋ ken haw hende to hen aŋ ré ené iyêlêŋge derê naŋ tòn to dami wôsa en sun kwôleŋge damaŋ.

Kwôlo gengiŋ sa si Agar naŋ Sara

21Kenbay ka ken gey yé limé ka tôô to Moyis hen kôlenge, na ken toy kwôlo na lip bô magtubu tôô hende to hen a ré ba?

22Na lip bô magtubu tôô hende to hen kôl iyôŋ ba: Abraham na ré yê kamrê wôô. Kwo pôn yori ré na lômne to bay uwôgere Agar hen men, kwo pôn yori ré na môni iyére to bay uwôgere Sara hen men.

23Kwo yori na toŋ lômne hen na, hende yi kwoyri naŋ yipare, niŋba, kwo yori na môni iyére hen na, hende yi kwoyri na naŋ yipare hare niŋba, na sa kibi tôô to Emen na ay bij Abraham.

24Kwôli yébé bay ka wôô hen na, yi mega aŋgaŋ gelé iyôŋ: yébé bay ka wôô hen na, en pôrji gengiŋ bijare to yi kene wôô hen: Bijare to tumô hen na, na gengere naŋ Agar, tôre hena na sa keram wo Sinay a. Aŋ hende yê kamrê kaŋ limé hen.

25Hini woŋ Agar bi wo hen na, kôl na kwôli keram wo Sinay wo yi sa iyé Arabi a hen. Haw hen ba, hende yi mega Jérusalêm to kemnêŋgi iyôŋ wôsa Jérusalêm na lômne naŋ bijé ka mô bôre a hen kê m.

26Niŋba, Jérusalêm to derômaraŋ a yi mega yorna toŋ môni iyére iyôŋ. Jérusalêm hende to hen gengiŋ na sa Sara.

²⁷Wôsa magtubu to Emen kôl iyôn ba: «Li yi derê mini to kamnê nap hen. Uwôl gura woŋ yi derê mini to yê lêrê sa pôn né hen wôsa iyore to kurôre dère aŋ hen na, kamne a kwônê dê to kurôre geyre hen.»

²⁸Yênên, iyôn ba, kenbay kôba, ken yêŋ na sa kibi tôô to Emen na ay hen mega Isak iyôn men.

²⁹Tumô ba, kema wo bay yêri nap yipare hen na, geliŋ tu kwo bay yêri sa kibi Tini Emen hen gusiŋ, kemnêŋ kôba, yi mega hen iyôn men.

³⁰Niŋba, magtubu to Emen na kôl iyôn ba: «Dage iyore toŋ lômne hen nap kemare aŋ, wôsa ôbi nêŋ emê cibré nap kwo yori na toŋ môni iyére hen né.»

³¹Iyôn ba, yêŋên, nana kam iyore to na lômne hen né, niŋba, nana kam toŋ môni iyére hen dî.

Galat 5

Mênêŋge merê wo ken mô nap sarŋge hen né

¹Krist derêna bô lemnare bi nana mô sarna seŋge tiri a men. Iyôn ba, ken dèbe sa têrŋge a dîba, ken hô ô yé limé hôriŋ ré niŋ.

²Toyêŋge kwôlo nôbi Pol na kelêŋge hen: Hena kené bi bay walêŋge keŋ ba, aŋga Krist na li hen kenbay ba, li nap ken né.

³En hô kelêŋge sôŋ kwôni wo bi bay wali keŋ na, bi ôbi bi kwôlê sa tôô to Moyis a kêŋ.

⁴Kenbay ka ken woge kené yé gawrê kap derôre tu Emen wô bê kwôlê woŋge sa tôô to Moyis a hen na, ken kariŋ na nap Krist hen men, bô derê wo Emen kôba, ka upé ré niŋ a men.

⁵Kwona nabay ka nana dî bôrna sa Emen a hen na, nana hôn wo ôbi ré bé nana yé biŋé kap derôre tiri a. Aŋ na sa kibi néé wo Tini wo li jé nap geré wo ayê bôŋ wona hen aŋa nana môriŋ gemiŋ wulê bi wo hen hen.

⁶Mega wo nini biŋ nap Krist Jêsu hen iyôn na, nini hôn wo walê keŋ, walê keŋ ré kôba, ré na ani tu Emen a ré. Niŋba, kwôni wo bi bôri sa Krist a aŋ geyiŋ megêri a men na, na aŋga dôriŋ Emen.

⁷Na ken ô dô tô ayê bôŋ woŋge a menba, na i a hera sa gusêrêŋge aŋa ré jerêŋge bê bôrŋge sa kwôlê woŋ tiri a hen ba?

⁸Ermé kwôlê woŋ mênê kiriŋ bi wo hen iyônŋi hen na, hena na ligi Emen woŋ ôbi uwôgêrŋge hen a né.

⁹Gwosoy kwôlo pônî kôl iyôn ba: «Wubere ré dê iyôn kôba, ré wubu parin wo bay bulôŋ hen.»

10Iyôn hari kôba, en bi bôn sarŋge a baa ya, mega wo nana bij pôn naŋ Kelma hen iyôn na, en hôn wo ermé woŋge ré na pôn naŋ kupê, nijba, ôbi gusérêŋge bi wo hen na, ré na i i kôba, Emen a beréri.

11Yênên, kupê nôbi ba, hena ené uwôl béré mega wo walê keŋ ré na aŋga dôri ba, wô mi a bay ré gelen gusij sôn ba? A hena ré na hen iyôn ba, béré wo en uwôl gengij sa Krist wo bay bééri sa gurô tagelê hen na, ré lê bô Jubê ré tarji san a ré nij.

12En gey bi bijé ka dôyrêŋge aŋ kelêŋge kené wal keŋ hen na, bi bay kôba, ré tô tôrji aŋ men.

13Yênên, kwoŋge kenbay ba, Emen na uwôgêŋge bi kené mô sarŋge seŋge. Iyôn ba, ken ay meré sa seŋge toŋge hende to hen lij malare wô lij aŋga bôrŋge gey hen né, nijba, ken perij yerŋge men, ken yi bay jé ka megêrŋge men.

14Kwôlê pôn nêŋ day kwôlo yi bô tôô to Moyis a hen kê. Kwôlê bi wo hen kôl iyôn ba: «Gey megam mega wo ju geyij yem hen iyôn men.»

15A hena jé lêreŋge ré yi môŋ kwo tanare noni hen iyôn sa gederij a men, sa lij yerŋge habré a men na, déŋge tu melênê sa yerŋge a réba ka mênij yerŋge.

Bi Tunu dô tumôrna díba, doy aŋga yi bôrna hen né

16Bô kwôlo en kôl bi a na: bi jé lêreŋge yi môŋ kwo Tunu toŋ hendi bô bôrê dôrij tumôrŋge hen iyôn. Na ôbi á, kené lij aŋga bôrŋge gey ré hen.

17Na tiri, aŋgaŋ kurôŋgi yi bij naŋ kaŋ Tunu ré men, kaŋ Tunu bij naŋ kaŋ kurôŋgi ré a men. Wôsa Tunu naŋ kurôŋgi yi, na bijji ré. Aŋ gel wo kené lê aŋga bôrŋge gey hen mera ré.

18Nijba, hena Tunu toŋ hendi bô bôrê ré dô tumôrŋge na, ken mô tô tôô to Moyis a ré nij.

19Aŋgaŋ kurôŋgi yi ka bijé li hen na, hônij dô bay a na: yijare toŋ iyôn a tôŋ hen men, ermé kwôlo habij men, lê aŋgaŋ iyôn a tôŋ men,

20tibé kamrê men, tibé tunu to habij bi ré li naŋ ci men, bijé dôrij yirji men, naŋare men, terbére men, bô tarê men, lê janare men, kariŋare men, bijare naŋ ka gey kwôlê woji men,

21tu bôrê men, kwoyé men, lamê men, lê aŋga daŋgi ka habij ka yi mega bay ka hen a men. En kelêŋge haw hen mega wo na en kelêŋge tumô hen iyôn na, ka li are bay hen na, a ulê têrji bô emê iyére to Emen né kwôy.

22Nijba, jé lê wo Tunu a na: peré yi men, yi derê men, bô jalê men, ulê bôô men, lê derê naŋ bijé men, bô derê men, bôô pôn men,

23kalê jalê men, jerê yi sa lê aŋgaŋ habij a men. Lê aŋga dôri bay ka hen na, tôô to Emen kaŋ né.

²⁴Kwo bîjé ka na ka Jésu Krist hen na, yi mega wo bay ré bér jé lêriji woŋ kurôŋgi yi wo habîj hen men, doŋ lê aŋga gay gay hen a men sa gurô tagelê iyôŋ.

²⁵Mega wo Tunu béna nana mô tu geŋ hen iyôŋ na, bi hende dô tumôrna sa jé lêrena a men.

²⁶Na yéŋge bay uwôŋré yi ré men, na cibîŋge turna ré men, na liŋge janare ré a men.

Galat 6

Na liŋge naŋ yerna

¹Yênên, hena kené uwôŋ kwôni perêŋge a hen sa lê ani kani ka habîj na, kenbay ka Tunu to Emen dô tumôŋge hen na, ken heraj naŋ dí geré wo dôri naŋ tôô to jali. En kelêŋge pôn pôn kêm bi i i kôba, bô dô wô wo ma ka lê habré bi wo hen iyôŋ men.

²Enŋiŋge aŋga néy sarŋge a. Hena kené li hen iyôŋ na, ken li na tôô to Krist hen.

³Wôsa hena kwôni ré erem mega díré na kwo dami menba, na kwo dami bi wo hen né a men na, ôbi lam na yiri déŋ iyôŋ.

⁴Bi i i kôba, kôbe jé lêri dô gel, a hena yiri ré yéri ba, na wô sa kibi jé lêri wori díba, bi ay gengiŋ naŋ kwo megêri ré.

⁵Wôsa i i kôba, a sa débé tumô Emen a naŋ jé lêri jé lêri.

⁶Kwôni wo bay geli Kwôlo Dôri wo Emen hen na, bi ôbi ay kibi ari upéri kêm bîj ôbi geléri kwôlo Emen bi wo hen men.

⁷Lamêŋge yerŋge ré, kwôni nêŋ wo a wôriŋ naŋ Emen né. Wôsa na aŋga kwôni ci a ré walê díba, a walê ani ka đanŋi hôlmêrji a ré.

⁸Kwôni wo li aŋgaŋ kurôŋgi yi ba, ôbi a upé sa kôbri gengiŋ sa aŋgaŋ kurôŋgi yi men. Bay a na temare. Niŋba, kwo li aŋga Tunu ba, têbê sa kôbri ba, na merê tu geŋ wo naŋ kwini hen men.

⁹Iyôŋ ba, bi yerna iléna sa lê aŋga dôri a ré wôsa hena nana dí tô lê aŋga dôri baa ré na, wulêri a sa wo na upé aŋgaŋ sa kôbi ka dôri.

¹⁰Iyôŋ ba, hena nana uwôŋ geré ba, na li derê naŋ bîjé kêm. Niŋba, kaŋ bay ayê bôô ba, na li naŋ ci damaŋ a.

Geré yêgê wo Pol yêgê marji naŋ dosé to ôbi hô liji

¹¹Kwôlo ayiŋ tôri nà hen na, na nôbi a lê magtubu hende to hen naŋ kôben mega ken gel wo en talêrê kadem kadem hen.

12 Bijné bay ka gey perênge eren bi kené wal keñ hen na, na ka gey gelé na yirji mera. Bay li hen iyôn wô wo bay ma ré gelij tirji gusij wô kibi temare to Krist kabré gurô tagelê a men.

13 Bijné kaj bay walê keñ bay ka hen kôba, biji kwôlê sa tôô hende to hen a ré, nijba, bay li hen iyôn na wô uwôyrij yirji wo kené gey naj ci sa walê keñ a iyôn mera.

14 Nijba, kujê nôbi ba, hena ené di denğôn ba, en di na wô sa kibi temay Kelma wona Jésu Krist sa gurô tagelê. Wôsa kujê nôbi ba, sa kibi temay Jésu Krist hende to hen na, aŋga sa terare a nà yi môn temay are iyôn tun a men, nôbi en yi môn ené ma iyôn naj aŋga sa terare a nà men.

15 Na ôbi á, walê keñ, walê keñ ré kôba, na ani ré, nijba, aŋga dô ba, na wo nana yi ari dé Emen ka kôrbi.

16 Bijné kê m ka jé lêreji yi môn kwo en gelji haw hen iyôn na, bi bô jalê wo Emen naj berê tu na tori baa naj ci piniji ré nijba, bi baa naj bijné ka Emen kê m men.

17 Wulê wo era baa tumô hen na, bi kwôni dôyren ré nij, wôsa gusij to en uwon wô sa Jésu hen na, tilere baa yen a baa ya tô.

18 Yê nê n, bi bô derê wo Kelma wona Jésu Krist baa naj ken kê m. Amên, bi yi gelij hen iyôn.

Epêsijê

Epêsijê 1

Dosé to Pol lij bijé ka Emen ka Epês

¹Nôbi, Pol ôbi jé wo Krist Jésu nañ bô geyé wo Emen. En li magtubu hende to hen béngge kenbay bijé ka Emen ka Epês a. Kenbay ka ken débu gerañ tô bijare tonje a nañ Jésu Krist hen.

²Bi bô derê nañ bô jalê wo Ibarna Emen nañ kwo Kelma Jésu Krist baa nañ ken.

Derê wo kwari nañ wo Emen li nañ bijé kibi Krist

³Ayênange kibi Emen wo na Emen wo Kelma wona Jésu Krist men, na Ibari a men hen wôsa ôbi li dô nañ na nañ aña dôri ka gay gay kañ Tunu ka hena derômarañ a. Ôbi béna hen iyôn wô wo nana bij nañ Jésu Krist.

⁴Pa dema Emen na ré dî tô terare tô na, ôbi na terêna bi nana yi bijé kari wô bijare to nana bij nañ Krist hen añ bi nana yij bijé ka yi nañ jengêrji men, ka ani kani ka habij nañ yirji a a men tiri a.

⁵Na wô geyé wo ôbi geyéna hen aña ôbi na ré genge ca tumô bi nana yij kamni sa kibi aña Jésu Krist li hen. Añ na bô geyé wori aña ôbi ré lij are bay ka hen béna hen.

⁶Ôbi li hen iyôn bi nana ay kibri wô bô derê wori bi wo dé kirij hen. Derê wori bi wo hen na, ôbi béna na déj iyôn wôsa nana bij nañ Kemari wo ôbi geyri hen.

⁷Wô bijare to nana bij nañ Kemari bi wo hen aña ôbi ré têbe sarna nañ kwôbri Kemari bi wo hen añ dîj bôri jal sa têrij tona a añ na hen iyôn aña ôbi ré geléna dampay derê wori hen.

⁸Derê wori bi wo hen na, ôbi béna damañ men, béna tu melênê wo gay gay men, ermé wo dôri a men.

⁹Añ bi nana hôn aña yi kini uwôbêrji a ka ôbi na genge ca bi dîré sa lê nañ geré wo Krist, kwo Emen dôri hen hen.

¹⁰Gengé wori bi wo hen na, na wo kirija wulêri sa nêmba, dîré sa dayê aña derômarañ a nañ ka sa terare a nà kêmba añ bi Krist, kwo Emen dôri hen pôn nêj ré yi ôbi sarji.

¹¹Men, sa kibi bijare to nana bij nañ Krist hen aña Emen na ré terêna ca tumô nañ gengé wori. Na gengé wo ôbi na genge men, na gey a men aña ôbi ré lij are bay ka kêmba hen.

¹²Iyôn ba, nabay ka nana bi bôrna tumô sa Krist a nij hen na, ayê kibi dampare to Emen yi wô sarni.

13Kenbay kôba, kirija na ken toy béré wo gengij sa kwôlê woj tiri wo gengij sa Kwôlo Dôri wo gôlij nap ken hen na, ken bi bônge sa Krist a apa Emen né talênge are yernge a hen. Aŋga ôbi talênge yernge a hen bay a na Tunu toj hendi bô bôre to ôbi na genge dîré bêngé hen. Aŋ ré gel wo nana na kari.

14Tunu hende to hen a na ari upé ka tumô ka Emen genge dîré sa bij bijé kari hen. Iyôn ba, naa sa upé tô ari upé ka baa hen kirija Emen a sa derêna kibi habré a yôd aŋ hen. Iyôn ba, na ayênge kibi dampare tori.

Pol uwôl Emen wô bay ayê bôô ka Epês

15Na tôri bi wo hen apa, kirija ené toy wo kené ay bônge bij Kelma Jêsu men, kené pur bijé ka Emen a men na,

16en liri dosé kwôy kwôy wô sarŋe. Kirija en uwôl Emen na, en uwôli wô sarŋe men

17bi Emen wo Kelma wona Jêsu Krist wo na Ibarna woj ôbi hini emê hen bi ré bêngé tu melênê nap geré wo Tini to a yêgê sari bêngé hen men, ka hônijni derê a men hen.

18Men, en uwôli bi turŋe ré jôrij sa aŋga ken dî bônge sara ka ôbi uwôgênge kwôlij hen men, en uwôli bi kené hôn dampay aŋga dôri ka gay gay ka Emen na genge dîré bij bijé kari hen.

19Men, en gey bi kené hôn néé wori wo dê kirij wo li jé yerna nabay ka nana bi bôrna sari a hen.

20Na néé bi wo pôn hen a Emen na ré bi Krist na jij sij kamjê aŋ sa biri ô merê sa kôbri woj gusurô a derômaraj a hen.

21Na kirij bay ka hen a Emen né dîri sa tunu to gay gay to ôrij nap tôô hen men, to ôrij nap néé wo gay gay kêma a men. Men, sa kenare to gay gay a hen men, dere sa ka gôlij sa kirij a a men. Men, sa hini wo yôn yôn woj dampare wo uwôgij haw na, mera ré nijba, kwo a uwôgij tôre cêgê a men hen.

22Men, Emen biri are kêma kôbri a bi ôbi ré ôm sarji. Mega wo ôbi biri are kêma kôbri a bi ôbi ré ôm sarji hen iyôn na, ôbi biri yi Kelma sa églis a a men.

23Hende a na yiri wôsa na bôre a a bijé ré hônij Krist men, gelij hal wori kêma a men. Mega wo yi Krist bi a kôba, nana hônij Emen men, gelij hal wori kêma a men hen iyôn.

Epêsijê 2

Emen gôlij nap bijé nap bô derê wori

1Ca ba, na ken yi môj temay gawré iyôn wô kibi bê wo ken bij Emen kwôlê ré hen men, wô kibi têrij tonje a men.

²Ca ba, jé lêrenge na habij mega jé lê bijé ka sa terare a nà habij hen iyôn men, na jé lê dami wo tunu to habij top hendi néé to bô kal a hen a, na kené ô tôre a men, na hende a lê jé haw hen bô bijé ka bay narij Emen kwôlê hen a men.

³Nibay kê m na nini yi mega bijé bay ka hen men. Wôsa kirij na nini lij aŋga bô rni na gey hen men, ka ermé woni na yi sara hen a men. Wôsa na nana yê na bô habré a. Aŋ ré niné gelij gusij tô bô tarê wo Emen a wô kibi jé lêreni bi wo iyôn gi bi wo hen mega bijé iyôn men.

⁴Nijba, Emen na, bô tu ja tona damaŋ men, ôbi geyéna damaŋ a men.

⁵Tôri bi wo hen a, nabay na nana yi môŋ temay gawré iyôn wô kibi têrij tona. Aŋ yi mega Emen ré béna na nana ji si kamjê a naŋ Krist iyôn men. Na tiri, na naŋ bô derê wori a, ôbi ré gôlij naŋ ken déj iyôn hen.

⁶Wô kibi bijare to nana bij naŋ Krist hen na, ôbi bi nana ji si kamjê naŋ dî bem hen men, hô déna bi nana ô emê iyére naŋ dî derômaraj a a men.

⁷Ôbi li naŋ na hen iyôn bi dîré gelij bijé ka ré era hen bô derê wori wo dê kirij wo dîré li naŋ na, naŋ geré wo Jésus Krist hen.

⁸Na tiri, Emen gôlij naŋ ken naŋ bô derê wori men, wô sa kibi aŋga Jésus li hen a men. Na wô kibi lê aŋgaŋge ka dôri a kené gôlij hen né, nijba, Emen béŋge na déj iyôn.

⁹Ka kelê yaŋ ba, ré na sa kibi jé lêrenge wo dôri aŋa Emen né gôlij naŋ ken hen. A iyôn ba, kwôni a nê mê dê deŋgôri sara ré pa pa.

¹⁰Na tiri, na Emen bi a hô déna wô kibi bijare to nana bij naŋ Jésus Krist hen bi nana lij aŋga dôri ka gay gay. Aŋ aŋga dôri bay ka hen na, ôbi na bu sa têrji tumô bi nana sa li.

Bay ayê bô kê m bij pôn tô Jésus Krist a

¹¹Kenbay ba, ken yêŋ Jub ré. Nijba, bi bô rŋge jibéŋge sa aŋga na sa sarŋge a hen. Jubjê uwôge yirji bay walê keŋ aŋ kenbay ba, bay uwôgêŋge bay walê keŋ né. Nijba, walê keŋ bi wo hen na, na aŋga kôbi gawra a lê mera. Iyôn ba, kenbay ka kena Jubjê ré bay ka hen na, erméŋge sa kwôlo na:

¹²Wôsa wulê bi wo hen na, na ken kelaŋ naŋ Krist men, na ken nê m yé perê bijé ka Emen na cobji hen né men, aŋga Emen na genge dîré biji sa kibi dayê wo ôbi na dayji naŋ dî hen na, ken dâ kwa a ré a men. Men, aŋga na kené bij bô rŋge sara na naŋ men, Emen kôba, na ken hôni ré a men.

¹³Nijba, haw hen sa kibi bijare tonge naŋ Jésus Krist na, kenbay ka ca ba, na ken kelaŋ naŋ Emen hen na, haw hen ba, ken dâ naŋ dî sa kibi temay Krist to ayij yiri lij sarga hen.

¹⁴Wôsa na wô sari aña nana môrij nap bô jalê hen. Réba ca ba, Jubnê nap bijné ka na Jubnê ré hen, na nana bijné ka gay gay, nijba, ôbi li aña nana yi tô yê wo pôn. Men, ca ba, dôrijare na uwôl gurô perêrna nijba, ôbi mène dôrijare hende to hen aña nap temayri.

¹⁵Ôbi mène tôô to Jubnê nap aña gay gay ka bay genge hen aña diré dayij Jubnê nap bijné ka na Jubnê ré hen pôn aña bay ré yi bijné ka gay gay ré nij. Men, bay ré hô yi tô môj wo kôrbi sa kibi bijnare to bay bijn nap di hen. Na hen iyôj a ôbi ré bi bô jalê yi perêrji a men.

¹⁶Sa kibi temare to Krist ma sa gurô tagelê hen na, ôbi mène dôrijare to na yi perêrji a hen aña men, dayji bi bay yi kurôjgi yi wo pôn men, hô biji pôn nap Emen a men.

¹⁷Na ôbi á, Krist, kwo Emen dôri hen ré era sa uwôl béré Kwôlo Dôri wo kôl kwôli bô jalê béjge kenbay ka kena Jubnê ré ka na ken kelañ nap Emen hen men, bijn Jubnê ka na da nap di hen a men.

¹⁸Wôsa na sa kibi aña Krist li hen aña nabay Jubnê nap bijné ka na Jubnê ré hen kê, nana nê mê uso da ligi Emen Iba bijné a bem nap néé wo Tunu toñ hendi bô bôre hende to pôn hen.

¹⁹Ôbi a, haw hen kené na kergê ka hena kelañ ré nij, nijba, kena kam iyére mega kwo bijné ka Emen iyôj men, ken yij kam Emen a men hen.

²⁰Wôsa bay jé nap bay kibi Emen a yé mega tô iyére to diñ aña kenbay kena gerem wo bay jubu sara. Iyére hende to hen na, Krist a na keram wo bay diñ tebre.

²¹Men, na sa kibri aña iyére hende to hen ré môrij gerañ hen men, ôbi buru diñ débu tumô tumô bi ré yi iyéy Emen to ré yi nap jeñgêre wô kibi Emen.

²²Bijnare to ken bijn nap Krist hen na, kenbay kôba, ken yi môj gerem wo bay jibij iyére iyôj nap bay ayê bô kê, bi kené yij iyére to Tini Emen mô bô hen.

Epêsijê 3

Jé wo Pol li wô sa bijné ka na Jubnê ré hen

¹Na wô bi wo hen aña, ené uwôl Emen wô sarjge, nôbi Pol wo en yi dañgay a wô kibi Jêsu Krist hen men, wô sarjge kenbay ka kena Jubnê ré hen a men.

²Wôsa en hôn wo na kené toy mega wo Emen a ré ben jé bi wo hen nap bô derê wori bi ené li wô sarjge.

³Ôbi yêge sa aña yi nap kini uwôbêrji hen ben bi ené hôn. Na are bay ka ôbi yêge sarji ben hen aña, ené li kwôliji bô magtubu a dê béjge hen.

⁴Hena kené dêjse ba, ka henê mega wo kwôlo yi nap kini uwôbêri wo gengij sa Jêsu Krist hen na, ené hôn dô.

⁵Kwôlo yi nap kini uwôbêri wo gengij sa Jêsu Krist bi wo hen na, tumô ba, Emen na yêge sa kwôlê bi wo hen bij bijé ka tumô hen ré nijba, haw hen nap geré wo Tini na, ôbi yêge sa kwôlê bi wo hen bij bay jé nap bay kibri ka ôbi na díji nap jengêrji hen.

⁶Kwôlo Emen yêge sari bi wo hen na, na wo nap geré wo Kwôlo Dôri na, bijé ka na Jubnê ré hen ré uwôn derê wo Jubnê uwôn hen men. Men, bay na kurôngi yi wo pôn nap ci men. Añ sa bijare tona nap Jêsu Krist na, aña Emen genge díre bij Jubnê hen kôba, bay uwôn nap ci men.

⁷Emen nap bô derê wori a ré ben bi ené yi mana wori nap néé wori bi ené uwôlij béré Kwôlo Dôri.

⁸Perê bijé ka Emen a kêmen hen na, nôbi ena ani ré woj kwôy nijba, Emen li dô nap en añ ben bi ené kôlij kwôli derê wo dê kirij wo na uwôn tô Krist, kwo Emen dôri hen hen bij bijé ka na Jubnê ré hen.

⁹Añ bi ené bi bijé kêmen ré hôn wo iyeñ a aña yi kini uwôbêrji a ka Emen na genge díre lê hen ré yé môj môj ba? Na ôbi á, Emen woj ôbi dé are kêmen hen, na gem are bay ka yi nap kini uwôbêrji hen nap dí tô.

¹⁰Añ sa kibi églis na, bijé ka ôrij nap tômen, bay néé a men, ka derômarañ a ré hônij tu melênê wo Emen wo gay gay hen.

¹¹Ôbi li hen iyôn nap ermé kwôlo ôbi na erem ca dema tô terare na ré dñj tô hen, aña Jêsu Krist Kelma wona ré sa li hen.

¹²Wôsa nana bij pôn nap Krist, sa kibi aña ôbi li hen a men, aña nana nêmen erê ligi Emen a nap bô pôn hen.

¹³Ôbi á, ené sôm sarñge a bi yerñge ré ilênge wô gusij to ené gelij wô sarñge hen né. Wôsa gusij hende to en gelij hen na, a sañ nap derê wo dami béñge.

Peré wo Krist peréna

¹⁴Na wô sa bi wo hen aña, ené jubu guban tumô uwôlij Ibarna Emen hen.

¹⁵Na sa kibi Ibarna Emen bi aña tô yê bijé ka derômarañ a nap ka sa terare a na ré yij ya hen.

¹⁶Wôsa Emen nap dampay aña dôri gay gay ka ôbi bij bijé ôbi á, ené uwôli bi Tini ré béñge néé bi kené birij bônge iyêre dem aña kené yij bay ayê bô ka débu gerañ tô.

¹⁷Men, en uwôli bi sa kibi ayê bô wonge na, Krist ré mô bônge a yôd. Men, en uwôli bi kené pur Emen men, kené pur megêrñge a men. Ôbi a yé môñ hanêrñge wo tôbij tñj iyôn men, môñ iyêre to tôre dñj dô iyôn a men hen.

¹⁸Na ôbi dema kenbay nap megêrñge bay ayê bô ka kwôni hen, kené hônij peré wo Krist ré peréna hen na, ré dami dê kirij wo kwari ré nap.

¹⁹Men, en uwôli bi kené hôn peré wo Krist bi wo nana nêmen henê ré hen kwôy wo hal wo Emen kêm ré yi yerŋe a.

²⁰Emen na ôbi nêmen lê are kêm. Ôbi nêmen lê aŋga dê sa ka naa engereri ré li béna hen men, dê sa ka naa erem hen a men. Ôbi nêmen lê hen iyôn naŋ néé wori wo li jé yerna hen.

²¹Ayênange kibri wô kibi aŋga dôri ka ôbi li naŋ geré wo églis men, naŋ geré wo Jésu Krist a men hen. Ayênange kibri hen iyôn kwôy naŋ elê elê yôd. Amên, bi yi gelij hen iyôn.

Epêsijê 4

Kurôngi yi Jésu Krist na pôn nêmen hari

¹Ôbi á, ené sôm sarŋe a nôbi wo en yi danŋay a wô wo en li jé bij Kelma hen, bi jé lêreŋge ré yi mega kwo Emen na gey kirija ôbi na uwôgêŋge hen.

²Yêŋge bay dê denŋô ré men, lêŋge iyêre naŋ bijé ré men, yêŋge bay ulê bômen, uwôliŋge bôrŋge sa yerŋe a wô peré wo ken perij hen men.

³Lêŋge kwôy bi bijare to Tunu li aŋ ken bij hen na, ré mênij né. Nijba, ken môriŋge naŋ bô jalê.

⁴Wôsa bijé ka Emen kêm na, yi môŋ gawra wo pôn iyôn men, Tunu toŋ hendi bô bôrê kôba, na pôn a men. Men, aŋga ken bi bôrŋge sara kené sa upé ka Emen na uwôgêŋge kwôliji hen kôba, na pôn a men.

⁵Men, nabay kêm kelmarena na pôn men, bôrna wo nabay kêm nana ay bij Emen men, batêm to bay lêna hen a men kôba, na pôn.

⁶Men, Emen na pôn nêmen hari a ré na Iba bijé kêm men, na ôbi sa are kêm men, li jé naŋ geré wo bijé kêm men, mô bô bijé kêm a men.

⁷Nijba, Emen béna nabay pôn pôn kêm gwosoy jé, nijba, na Krist a céna mega ôbi gey.

⁸Na ôbi á, ré lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Ôbi day ta mereg aŋ ôbi pô bijé ka ôbi peraji kibi kumbul a hen tôri a gelij bijé aŋ ôbi cêŋ bijé aŋga gay gay.»

⁹Lij bô magtubu to Emen kôl iyôn ba: «ôbi day ta» hen ba, bôri na iyeŋ pôn ba? Kôl na iyôn ba, tumô dem ba, ôbi ré herbe tôŋ kwôy tô terare a.

¹⁰Aŋ ôbi bi wo herbe tô terare a hen na, ôbi a na kwo day ta sa derômaran yeŋ aŋ bi díré lê bi ari déri ré dôrij cerêd mega díré gey hen iyôn.

¹¹Na ôbi naŋ yiri a cêŋ bijé jé lêreji jé lêreji hen. Na ôbi á, ôbi ré bij ka pôni ré yi bay jé men, ka pôni ré yi bay kibi Emen men, bay uwôlê béré Kwôlo Dôri men, bay berê sa églis aŋ gelij bijé kwôlo Emen a men hen.

¹²Ôbi dî gawrê bay ka hen iyôn, bi bay ré ñan bay ayê bôô bi ré lij jé wo Emen añ bi églis to yi môñ kurôngi yi Krist iyôn hen ré gesiñ ôriñ tumô tumô,

¹³hen iyôn kwôy wo nabay kêm naa biñge pôn sa ayê bôô wona men, naa biñ sa henê wo nana hôn Kema Emen hen a men. Ôbi á, nana yiñ surñê tô ayê bôô wona kwôy wo naa sa yiñ môñ Krist iyôn hen.

¹⁴Wulê bi wo hen na, naa yé kamrê ka dê dê ré niñ men, naa yé mega bato wo mêw tôri ôriñ si na si na hen né niñ men, naa dé bi añañ gelé kañ benare ka biñé ka yi môñ kal iyôn hen terêna ôriñ né niñ men, naa dé biñé lamêna ñañ gwosore toji hen ré niñ a men.

¹⁵Niñba, kirina nana perin yerna añ kôlin yerna kwôlê wop tiri hen iyôn na, naa yiñ ka surñê sa añañ gay gay a tô Krist a wo na ôbi sarna hen.

¹⁶Niñba, na sa kibri aña nana yiñ yi wo pôn hen, men kam yi bay ka hen ré jimniñ ñañ kini kini hen añ kam yi bay ka gay gay hen ré lij jé wo gengiñ sari sari hen a men. Ôbi á, yerna ré ðebiñ gesiñ wôsa bay ayê bôô perin yirji.

Biné ka biñ ñañ Krist hen na, bi jé lêreji yi kwo kôrbi

¹⁷Kwôlo na kelê hen na, en kôl ñañ hini Kelma. En uwôlêñge bi jé lêreñge ré yi môñ kwo bay henêre Emen né hen né niñ, wôsa na biñé ka ermé kwôlê woji na kwop ani ré hen men,

¹⁸ermé woji yi môñ kirin kañ dilemne iyôn men, gelê wo Emen gôlin ñañ biñé hen kôba, bay uwôn ré a men. Wôsa sarji iyêre añ bay hôn ani ré a men.

¹⁹Men, tayre diji ré men, bay ay yirji lij añañ habiñ ka gay gay ka bay gey lê hen iyôn kwôy kwôy hen men.

²⁰Kenbay ba, na hen iyôn a bay na ré gelêñge gengiñ sa Krist hen né.

²¹En hôn wo na kené toy kwôli tumô niñ. Añ tu kwôlê wo bay na gelêñge kenbay ka ken biñ ñañ Krist hen na, hena na yiri a.

²²Iyôn ba, bi jé lêreñge yi môñ kwo cay ré niñ. Jé lêreñge wo cay bi wo hen li añ ken yi biñé ka doy lê añañ habiñ lêñge añ mênêñge.

²³Iyôn ba, ken bi Emen bul jé lêreñge men, ermé wopñge a men, bi yi kwo kôrbi.

²⁴Men, bi jé lêreñge wo kôrbi bi wo hen, yi môñ kwo Emen hen iyôn. Jé lê wo kôrbi bi wo hen na, bi biñ ñañ tu kwôlê men, kwôlê wop ðêre men, bi dé tu Emen a men.

²⁵Iyôn ba, ken kôlinñge kwôlê wop benare ré niñ, niñba, kôlinñge yerñge kwôlê wop tiri, wôsa nabay kêm nana yi môñ kurôngi yi wo pôn iyôn.

²⁶Hena bôrñge ré tarêñge na, ken dî bô tarê bi wo hen lêñge añ ken lij ani ka habiñ né men, ken dî tare kuriñ sara ré a men.

²⁷Diba ken dɪŋ ôbi bare geré ré.

²⁸Bi kwôni wo na gemsêrê ba, bi gômse ré nij, nijba, bi li jé damaŋ naŋ kôbri wori uwônij are naŋ gerérji wô lij naŋ yiri men, ré li naŋ bay nimré a men.

²⁹Kelêŋge kwôlo habij ré nijba, ken kôl kwôlo a lê naŋ megêrŋge dɪ men, ken kôl na kwôlo a nê mê dôbij ka toy kebrenge a hen ibiyare men.

³⁰Lêŋge bi tu Tini Emen li ja ré. Hende na aŋgaŋ talê ka ôbi talêŋge yerŋge a aŋ gel wo kené na kari. Aŋ tôre cêgê ba, Emen ré sa gôlij naŋ ken yôd hen.

³¹Iyôŋ ba, ken dɪ ermé wo habij wo gay gay wo yi bôrŋge a hen men, bayi kwôlê men, bôô mênê men, bôô tarê men, naŋare men, tirijare a men na, ken dɪ baa.

³²Nijba, ken li dô naŋ megêrŋge men, ken bôrij tu ja tonge men, dɪŋge bôrŋge jal mega wo Emen dɪŋ bôri jal sarŋge a wô bijare to ken bij naŋ Krist hen men.

Epêsijê 5

Jé lê bijé ka mô kirij ka peranji a

¹Haw hen kena kam Emen ka ôbi perêŋge, iyôŋ ba, ken bi jé lêrenge yi mega kwori hen iyôŋ men.

²Aŋga yôŋ yôŋ ka ken li ba, ken li hen iyôŋ perij megêrŋge damaŋ mega wo Krist peréna aŋ ay yiri bij temare wô sarna hen iyôŋ men. Ôbi ay yiri bi môŋ lari wo bay ca tebij Emen iyôŋ aŋ dé tu Emen.

³Haw hen wo kena ka Emen nij hen na, bi kwôli yijare toŋ iyôŋ a tôŋ men, uwôrijare môŋ garê iyôŋ men, tu bôrijare a men na, bi kwôliji kôlij perêrŋge a ré nij men,

⁴dêŋge wo kené kôl kwôlê woŋ tayre naŋ kwôŋ galê ré nij men, kené pelijge pelijare to habij hen ré nij a men, nijba, ken lij Emen dosé wô aŋga ôbi li hen dɪ.

⁵Iyôŋ ba, ken hôn wo upé kini merê bô emê iyére to Krist a naŋ to Emen a na, ré yi gengij na sa yijare toŋ iyôŋ a tôŋ hen ré men, sa bay uwôrijare môŋ garê iyôŋ hen né men, sa bay garemne are hen né a men. Wôsa ôbi garemne are na, garemne aŋgari bay ka hen yi mega kamrê kari iyôŋ.

⁶Bi bijé lamêŋge naŋ kibi derê woji hen né, wôsa aŋga habij bay ka hen iyôŋgi hen a lê bô Emen tari sa bay narê kwôlê a hen.

⁷A iyôŋ ba, ken li miljare naŋ bijé bay ka iyôŋgi hen né.

⁸Wôsa ca ba, na ken mô bô dilemne a nijba, haw hen wo ken bij naŋ Kelma hen na, ken mô na kirij ka peranji a nij. Iyôŋ ba, bi jé lêrenge yi mega ka mô kirij ka peranji a iyôŋ dɪ.

- ⁹Wôsa lê aŋga dôri men, kaŋ derôre men, kaŋ tiri a men, hena na kirij ka perañgi a.
- ¹⁰Masêŋge bi ken li aŋga a dôrij Kelma Jêsu hen dî.
- ¹¹Bijŋge naŋ bay lê aŋgaŋ déŋ iyôŋ ka lij bô dilemne a hen né, nijba, ken dô tô jé lêreji woŋ déŋ iyôŋ bi wo hen ta dî.
- ¹²Wôsa aŋga biŋé bay ka hen li naŋ jalê hen na, hena niné kôl kwôliji ta kê m ba a yé tayre damaŋ.
- ¹³Aŋ kirijna are bay ka kê m yi tu wolé na, biŋé a gelé derêrji réba habrêrji lew.
- ¹⁴Wôsa aŋga yi tu wolé na, na ka perañgi. Na ôbi á, bay ré kôl iyôŋ ba: «Jôbi wo ju yi kum hen na, eŋgij aŋ ju bér perê biŋé ka ma a aŋ Krist a bem merê kirij ka perañgi a.»
- ¹⁵Iyôŋ ba, ken kôbe jé lêreŋge dô. Bi jé lêreŋge yi môŋ kwo biŋé ka hôn ani ré hen iyôŋ né, nijba, bi yi môŋ kwo biŋé kaŋ bay tu melênê iyôŋ dî.
- ¹⁶Wulê wo nana môrij haw hen na, na wulê wo habij, iyôŋ ba, hena kené uwôŋ geré wô lij aŋga dôri ba, ken li kwôy kwôy.
- ¹⁷Yéŋge kwôbrê ré, nijba, ken mase wô henê aŋga Kelma Jêsu gey bi kené li hen.
- ¹⁸Ken yi bay kwoyé ré, wôsa kwoyé na aŋga mêne gawra, nijba, ken dî Tunu top hendi bô bôre wôn bôrŋge dî.
- ¹⁹Dôbijŋge ibiyare bôrŋge a naŋ kurôŋ woŋ ayij kibi Emen men, naŋ kurôŋ wo gay gay wo Tini béŋge hen men, ken kebe hen iyôŋ heramij Kelma naŋ bô pôn a men.
- ²⁰Lijŋge Ibarna Emen dosé kwôy kwôy sa are kê m a naŋ hini Kelma wona Jêsu Krist.

Hal wo dôri wo yébé naŋ kwo kwôrŋêrji

- ²¹Kenbay ka ken bij Krist kwôlê hen na, dô wo kenbay kôba, ken dôbij sarŋge men.
- ²²Yébé, dôbijŋge kwôrŋêrŋge sarŋge mega wo ken dôbij Kelma hen iyôŋ men.
- ²³Wôsa kurô iyére a na Kelma wore mega wo Krist na ôbi sa églis hen iyôŋ men, hende na yiri men, na ôbi a gôlij naŋ tu a men.
- ²⁴Iyôŋ ba, bi yébé dôbij kwôrŋêrji sarji sa are kê m a mega wo églis dôbij sare bij Krist hen iyôŋ men.
- ²⁵Impê, kenbay kôba, ken pur yébéŋge mega wo Krist perij églis aŋ ayij yiri bij temare wô sare hen iyôŋ men.

²⁶Ôbi li hen iyôn bi ðiré ðere naɲ jengêre biɲ Emen, ôbi pule naɲ kam men, naɲ kwôlê wori a men.

²⁷Wôsa ôbi li bi hende ré sa tumôri a naɲ hini emê men, bi hende ré sél men, yere ré léé ré men, ré yi kworiɲ ré a men, aɲ bi ani kani ka habiɲ ré naɲ yere a.

²⁸Kwo kwôrɲê yébé kôba, na hen iyôn hende to hen men. Bi bay pur yéberji mega wo bay periɲ kurôŋgi yirji hen iyôn men. Wôsa kwôni wo pur tamni ba, pur na yiri ôbi gaɲ.

²⁹Wôsa kwôni wo tôriɲ kurôŋgi yiri wori ba, naɲ, niɲba, ôbi biri emê men, gemni dô môɲ kwo Jésu liɲ églis hen iyôn.

³⁰Wôsa nabay kêɲ nana yi môɲ kam yi Krist hen iyôn.

³¹Liɲ bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Na hen iyôn aɲa iba ré dé ibari naɲ yori aɲ, aɲ bay naɲ tamni a merêji ðem wô wo haw hen bay na kurôŋgi yi wo pôn.»

³²Kwôlê bi wo hen na, na kwo dami wo yi kini uwôbêri a wo magtubu to Emen yêge sari béna. Aɲ en hôn wo kwôlê bi wo hen ré kôl gengiɲ na sa Krist naɲ églis.

³³Men, kwôlê bi wo hen yi gengiɲ sarɲge kenbay men. Bi i i kôba, gey tamni mega wo ôbi geyiɲ yiri hen iyôn. Men, yébé kenbay kôba, ken biɲ kwôrɲêɲge kwôlê men.

Epêsijê 6

Hal wo kamrê wo dôri men kwo balêrji wo dôri men

¹Kamrê mega wo kena ka Kelma Jésu hen na, ken biɲ balêrɲge kwôlê wôsa na hal wo dôri.

²Tôô Emen to pôni kôl iyôn ba: «Biɲ ibam naɲ yom kwôlê.» Tôô hende to hen, na to tumô to era naɲ terê kibi.

³Terê kibi wo era naɲ tôô hende to hen a na: «Bi yem ré dôrem men, jeré môriɲ cêgem kelaɲ sa terare a nà a men.»

⁴Kenbay balê kamrê na, ken li bi bô kamneɲge tarji ré, niɲba, ken gemji men, ken gelji men, ken halji a men, mega wo Kelma Jésu geléna geréri hen iyôn.

Hal wo dôri wo limé naɲ kwo bay iyéreji wo dôri men

⁵Kenbay ka kena limé hen na, biɲge bay iyéreɲge kwôlê men, ken hareji men, ken wuré tumôri a men, lêɲge jé naɲ bôrɲge pôn a men. A hena kené li hen iyôn na, na Krist a kené biri kwôlê sari a hen,

⁶ðiba, ken li na wô tirji ré men, bi bay ré denéɲge a men mera ré, niɲba, ken li are kêɲ ka Emen gey hen naɲ bôô pôn wôsa kena limé ka Krist.

⁷Lêṅge jé biji naṅ yi derê mega kené li bij na Kelma iyôṅ dîba, ken li mega wo kené li bij na gawrê iyôṅ né.

⁸Henêṅge mega wo hena kwôni wo ré na lema, ré na lema ré kôba, Kelma ré sa têtêri sa kôbri wô kibi lê aṅgari ka dôri ka ôbi li hen.

⁹Kenbay bay iyéy limé kôba, ken li dô naṅ ci hen iyôṅ men dîba, ken kôlji na sêṅge na sêṅge iyôṅ né. Henêṅge mega wo kenbay naṅ limé kaṅge bay ka hen kêm ôbi iyéyrenṅe wo dami wo derômaraṅ a ré na pôn nêṅ hari. Ôbi dô tu gawrê ré.

Aṅgaṅ maṅê ka Emen bij bijé kari

¹⁰Gerjé kwôlê wupê wo na kelêṅge a na: Bi nérṅge ya tô Kelma wona naṅ néé wori wo dami wo ôbi béṅge hen.

¹¹Perêṅge aṅgaṅ maṅê kêm ka Emen béṅge hen kôbrenṅe a aṅ kirija Sidan ré era wô lamêrṅge ba kené gôlji gwosore tori.

¹²Wôsa kumbul wo nana li hen na, na naṅ gawrê ré, nijba, na naṅ tunu to habij to ôm sa kirij men, to ôrij naṅ tôô men, to ôrij naṅ néé to bô dilemne a hen naṅ to habij to bô kal a to ôrij naṅ néé hen a men.

¹³Iyôṅ ba, ken pô aṅgaṅ maṅê ka Emen. Ôbi á, kirija wulê wo habij ré sa sarṅge a ba, kené debij Sidan iyêre men, kené debij geraṅ sa têrṅge a kwôy wo ken derij kibi kumbul.

¹⁴Iyôṅ ba, ken debi sa têrṅge a, aṅ bi tu kwôlê yi môṅ arij woṅ harê tô bôô iyôṅ men, bi lê aṅgaṅ derôre yi môṅ bargay kaṅ kumbul ka ken tôbe têtij kabêrêṅge iyôṅ men.

¹⁵Yerṅge wo gwaṅge tô ulê béré Kwôlo Dôri wo bij bijé bô jalê hen na, yi môṅ garbê ka ken tôbe têrṅge a iyôṅ men.

¹⁶Bôrṅge wo ken bi naṅ wulê wulê sa Emen a hen na, yi môṅ malare to ken têtij yerṅge aṅ kirija ôbi bare ré heronṅe naṅ dêsê ka tare yirji a hen ba, ré sa bare maṅêrji aṅ.

¹⁷Men, eṅgêṅge gelê wo yi mega jabga woṅ kumbul wo ken tôbe sarṅge a iyôṅ men, ken eṅge kwôlo Emen wo yi mega yebere toṅ kaskar to Tunu toṅ hendi bô bôre bi hen.

¹⁸Are bay ka kêm ka ré dêṅsij hen na, ken uwôl Emen bi ré li naṅ ken sara. Merêṅge sa uwôlê Emen a ré mega wo Tunu gelêṅge hen iyôṅ. Iyôṅ ba, ken mô tu geṅ men, ken lêṅnê tô a kwôy men, ken uwôl Emen wô bay ayê bôô kêm a men.

¹⁹Men, ken uwôli wô san bi kirija ené ay kwôlê wô kelê ba, ôbi ré bèn kwôlê wo dôri keben a bi ené kôl nañ ibiyare wô kôlij ßijé Kwôlo Dôri wori wo yi nañ kini uwôbêri hen bi bay ré hôn.

²⁰Na sa kibi Kwôlo Dôri bi wo hen aña ené yij ôbi derê kwôli Krist men, en yij danğay a a men hen. Uwôlênge Emen bi ené uwôl béré Kwôlo Dôri bi wo hen nañ ibiyare wôsa dô lê dîba, bi ené hare ré.

Dosé to ôbi liji wô derij kibi kwôlê wori

²¹Yênena Tikik wo nana piri wo li jé wo Kelma nañ bôô pôn hen na, ôbi a sa kelênge kwôlo gengij san añ bi kené hôn ené yi iyeñ ba men, na mi a ené li ba, a men.

²²Na wô bi wo hen aña ené jéri yerņge a, bi ôbi ré ô kelênge kwôlini men, ré dôbênge ibiyare bôrņge a a men hen.

²³Bi Ibarna Emen nañ Kelma wona Jêsu Krist bij yênerņi bay ayê bôô kê m bô jalê men, bi li bi ken perij yerņge men, ken bij bôrņge sa Jêsu Krist a a men tumô tumô.

²⁴Bi Emen tô kibri sa ßijé kê m ka pur Kelma wona Jêsu Krist nañ bôô pôn nañ wulê wulê hen.

Pilipinê

Pilipinê 1

Dosé to Pol liji

¹Nôbi Pol, nibay nañ Timoté bay jé ka Jésu Krist a lê magtubu hende to hen béngge kenbay bay ayê bôô ka Pilip a wô kibi bipare nañ Kelma Jésu Krist hen men, nini li magtubu hende to hen bij bay derê tumô kirij men, diyakerjê a men.

²Bi bô derê nañ bô jalê wo Ibarna Emen nañ kwo Kelma Jésu Krist baa nañ ken.

Pol uwôl Emen wô sa bay ayê bôô ka Pilip

³Kiriña en erem sarŋge a na, en lij Emen dosé ta ta wô sarŋge men.

⁴Kiriña en uwôl Emen wô sarŋge na, ta ta en li nañ yi derê.

⁵Wôsa na ken li nañ en sa ulê béré Kwôlo Dôri a kiriña na ken toy kwôli keben a kwôy sañ kemnêñ hen.

⁶En hôn wo Emen bi wo dî tô lê aŋga dôri bôrŋge a hen na, ôbi a lê hen iyôn kwôy wo Jésu Krist a herañ.

⁷Ermé wo en erem sarŋge a hen iyôn na, na aŋga dôri wôsa bôn yi sarŋge a. Wôsa derê wo Emen li nañ en añ ben en yi mana wori hen. Wo en yij daŋgay a haw hen, wo na en bañ seŋge añ en uwôlij béré Kwôlo Dôri dô hen na, kenbay kôba, ken uwôn men.

⁸En peréŋge damañ añ Emen hôn wo ré na tiri. Peré wo en peréŋge hen na, hena na yi Jésu Krist a gañ.

⁹Gel, aŋga en uwôlij Emen kwôleŋge bay a na: ré béngge bi kené perij yerŋge tumô tumô a men, bi turŋge ré jôrij sa are kê m a men, kené hônij derê tu aŋga dôri nañ ka habij a men.

¹⁰Men, bi kené kôbe aŋga dôri dema kené li a men. Ôbi a, wulê wo Jésu ré a herañ ba, ka sélé gelij gay men, kwôni a upé ani ka habij yerŋge a ré a men.

¹¹Men, ka lê aŋga dôri kwôy kwôy nañ néé wo Jésu Krist a men. Añ kiriña bijé gel hen iyôn menba, bay a ayê kibi Emen men, heramiri a men.

Gelê hena na ligi Jésu a

¹²Yênên, en gey bi kené hôn mega wo aŋga ré sa san a hen na, ré li añ Kwôlo Dôri ré ô tumô tumô dîba, ani kani ré jôri ré.

¹³Na hen iyôn aña asgarjê kê m ka gem iyé ôbi emé iyére hen nañ bijé ka daŋgi a men ré hôn wo ené yi daŋgay na wô kibi Jésu Krist hen.

¹⁴Yé wo en yi daŋgay a hen na, li añ bay ayê bôô kwône bij Kelma Jésu Krist bôrji damañ a. Bay hare ré nij nijba, bay uwôl béré kwôlo Emen damañ a dî.

- 15** Ka pôni perêrji a hen dô kwôli Jêsu Krist wôsa bay li na terbére naŋ en men, bay woge na nariŋare naŋ en a men. Niŋba, ka pôni ba, uwôl béré kwôlo Emen naŋ ermé wo dôri men.
- 16** Bay li hen iyônŋ wôsa bay puren men, bay hôn wo Emen a ré ben jé bi wo hen bi ené gelij bijé wo Kwôlo Dôri bi wo hen ré na kwoŋ tiri.
- 17** Niŋba, bijé ka ené kôl kwôliji tumô hen na, bay uwôl béré Kwôlo Dôri wo Jêsu Krist bi wo hen naŋ ermé wo dôri ré niŋba, na naŋ ermé woŋ terbére mera. Aŋ bay erem yaŋ ba, lê wo ciré li hen iyônŋ na, bôn né mêne damaŋ a daŋgay a.
- 18** Hena bay ré iyêl naŋ bô habrê, naŋ bôô pôn, kôba, li ani ré. Derêri ba, na wo kwôlo Krist ô tumô tumô aŋ yen dôren damaŋ. Ôbi a, ené lê yi derê hen iyônŋ kwôy kwôy hen.
- 19** Wôsa en hôn wo are bay ka kê m hen ré lê aŋ ené séŋ bô daŋgay a seŋge wô uwôlê wo ken uwôl Emen wô san hen men, wô lê wo Tini Jêsu Krist li naŋ en hen a men.
- 20** Ôbi a, aŋga ené mô gem aŋ en erem sara damaŋ hen na, na wo tayre ré sa dên né niŋba, haw hen, ca yeŋ kwôy ôriŋ tumô a hen na, ené iyêl naŋ ibiyare aŋ ré ené ma na ma, ré ené mô tu geŋ kôba, ené uwôŋiŋ nén ayiŋ yen kê m uwôliŋ hini emê sa Krist a.
- 21** Kupê nôbi ba, hena ené mô tu geŋ ba, na wô ayê kibi Krist aŋ temare na derê wupê.
- 22** A hena ené mô tu geŋ baa ya ba, na lê aŋga a lê naŋ gawrê. Niŋba, temare men, merê tu geŋ men ba, na ka yônŋ a ené ayê pôn ba en hôn né.
- 23** Are bay ka wôô hen lèn aŋ en gaanê damaŋ, nôbi ba, en gey ma aŋ ené erê merê naŋ Jêsu Krist dô gôliŋ merê tu geŋ.
- 24** Niŋba, wô sarŋge kenbay na, bi ené mô tu geŋ sa terare a nà ná, dô damaŋ.
- 25** Mega wo en hôn wo ré na tiri hen iyônŋ na, en hôn wo ené merê tu geŋ perêŋge a aŋ bi ayê bôô woŋge ré ô tumô tumô men, bi yerŋge ré derêŋge sara a men.
- 26** Aŋ kirijna na so daŋgay sa upêŋge hôriŋ na, ka dê deŋgôrŋge wô sa keben tô Jêsu Krist a.
- 27** Iyônŋ ba, ken li aŋga bij naŋ Kwôlo Dôri wo Krist hen. Ôbi a, ré ené ô gelêŋge, ré ené ô ré kôba, en gey toyé wo kené đebu geraŋ men, ermé woŋge ré na pôn men, wo kené bi tôrŋge kariŋ maŋê sa ayê bôô wo đij sa Kwôlo Dôri a hen men.
- 28** Hariŋge bay bareŋge ré kwôy. Hena kené hare ré kwôy niŋ na, bay a henê mega kwôji ba, ciré mêne niŋ. Aŋ Emen a geléji mega kenbay ba, đôbi a ré gôliŋ naŋ ken hen.

²⁹Na bô derê wo Emen a lê a kené lij jé bij Krist hen, na wô bônge wo ken bi sari a hen mera ré, nijba, wô gusij to ken gelij wô sari hen a men.

³⁰Wôsa mapê wo en kaarê hen na, haw hen kenbay kôba, ken ka naj en men nij. Mega wo ken hôn hen iyôn ná, en ka baa ya.

Pilipijê 2

Kwôli dôbê sa to Krist naj dampare tori

¹Bijare to ken bij naj Krist a hen na, bânge néérnge ba? Men, peré wo ôbi perênge hen ba, dôbênge ibiyare bônge a ba? Ken bij naj Tunu top hendi bô bôre men, ken bij perênge a men, perij men, ken dôrij perênge a a men ba?

²Iyôn ba, bi ken bij pôn men, bi ken perij yernge naj bô pôn men, bi ermé wonge kôba, ré pôn men, bi tununge yi pôn sa anga ken woge hen a men. An bi ben yi derê.

³Lênge ani kani naj ermé wonj terbére ré men, wo kené dêj megênge ré a men. Nijba, ken dôbij sarngé men, ken bô megênge mega ré na ka damné dênge a men.

⁴Bi i i ba, erem sa derê wori a mera ré, nijba, sa kwo megêri a a men.

⁵Ôrijnge perênge a mega bijé ka bij pôn naj Jêsu Krist iyôn.

⁶Ôbi na na Emen ca yej hari nijba, ôbi woge bi dîré némij naj dî môj môj ré.

⁷Nijba, ôbi dêj dampare tori hende to hen naj bô geyé wori naj mana. Ôbi yêj mega gawré yêj hen iyôn men, bijé gili wo ôbi ré na gawra a men.

⁸Ôbi bô yiri mega ani ré iyôn naj bij Emen kwôlê kwôy ô naj temare top tayre sa gurô tagelê.

⁹Na ôbi á, Emen né ayri dî sa are a kêmen hen men, ôbi biri hini wo dê sa hini kêmen a men hen.

¹⁰An bi bijé ka derômaraj a naj ka sa terare a nà men, ka ma a men kêmen kirija bay ré toy hini Jêsu ba, bay kêmen ré di kwiniji tôj tumôri a.

¹¹An bi bijé kêmen ré kôl Jêsu ré na Kelma, naj uwôlij hini emê sa Emen Iba bijé a.

Bay ayê bô na kirij ka perangi ka bijé ka sa terare a nà

¹²Yênên kapê, hen iyôn na, kirija na en naj iyére tonge a hen na, na ken bèn kwôlê nijba, haw hen wo en naj hen kôba, ken bêm kwôlê damaaj a. Gelê wo Emen gôlij naj ken hen na, kenbay kôba, ken li jé sara naj harê men, ken wuré a men.

¹³Wôsa Emen li jé bônge a bi kené uwônij néérnge wonj geyé anga bij naj gengé wori wo dôri hen men, kené lij a men.

¹⁴Jé wo yôn yôn wo ken li na, ken bare ré men, ken naj sara ré a men,

15 ʔa bi ken yi biɲé ka kwôlê wôni bu sarji ré men, biɲé ka séli men, ken yij kam Emen ka ani ka habij naɲ yirji a men perê biɲé kaɲ bay laserê kirij hen men, bay bô habrê a men ka sa terare a nà. Peraŋgêŋge perê gawrê bay ka hen mega tay tô deɲere iyôŋ.

16 Wôsa ken kôlji kwôlo a gôlij naɲ biɲé. A hena kené li hen iyôŋ na, wulê wo Jésus a heraj hen na, yen a sa yén tumôri a wô kebrenge, wôsa gel wo jé wo na en li tu temare hen na, na ré na déj iyôŋ né.

17 ʔyê bôô wouŋge yi môɲ sarga wo ken li biɲ Emen iyôŋ. ʔa hena bay ré deren ʔa kwôbren uwôsiɲ jôgij naɲ sarga wouŋge bi wo hen na, en li yi derê wô sarga bi wo hen men, en li yi derê naɲ ken a men.

18 Kenbay kôba, bi yerŋge derêŋge men, nôbi kôba, na sê peré naɲ ken men.

Pol jé si Timoté naɲ Epaprodid

19 En erem hena Kelma Jésus ré gey men na, ené jé Timoté iyére touŋge a hen ya. ʔa kirija ôbi ré bulo hera ba, ré sa dôben ibiyare bôn a naɲ kwôlenge wo ôbi a sa dôren hen.

20 Wôsa kwôni wo sun kwôlenge men, li naɲ ken môɲ kwo en lij hen iyôŋ ba, naɲ, na Timoté bi pôn nêŋ hari.

21 Wôsa biɲé kêm woge na derê wo gengij sarji mera, dîba woge ciré lê aŋga gengij sa Jésus Krist hen né.

22 Wôsa aŋga Timoté li hen na, gelêŋge wo ôbi ré na kwôni wou bôô pôn, wôsa jé ulê béré Kwôlo Dôri wo ôbi li naɲ en hen na, yi môɲ kema wo li jé naɲ ibari hen iyôŋ.

23 Ôbi a, kirija ené hôn kwôlo gengij san nij na, na jéri yerŋge a hapê nij.

24 Naɲ bôn wo en bi sa Kelma a hen na, en hôn wo nôbi kôba, ené erê iyére touŋge a hen ya men.

25 Kwo gengij sa yênen Epaprodid wou megan ôbi jé men, megan ôbi maɲê wo tô ulê béré kwôlo Emen a wo na ken jori yen a bi ré era sa li naɲ en sa aŋga napeŋ a hen na, en erem wo ené jéɲ naɲ dî hôrij béŋge.

26 Wôsa doy herê ô gelêŋge liri gaɲ men, ôbi sun wô toyé wo kené toy wo dîrê ômij hen a men.

27 Na tiri, tumô ba, ômpare liri tu temare a hari nijba, Emen bô tu ɲa tori men, nôbi kôba, Emen bô tu ɲa tijê a men ʔa berareri ʔa bi bô emê wo dŋgi ré hô lèn a ré nij.

28 Ôbi a, ené iyêlbe bi ené biri bi ré hô upêŋge ʔa kirija kené geli ba, yerŋge ré derêŋge men, nôbi kôba, deŋgôn ré kurij tôŋ men hen.

²⁹Iyôn ba, kirija ôbi ô bij na, ken biri yerŋe a dô naŋ yi derê mega yêneŋge tô Kelma iyôn. Aŋ kwôni mega ôbi hen iyôn na, ken biri kwôlê.

³⁰Wôsa baa dá wo ôbi na dá ma tô jé wo Krist a. Ôbi ay yiri ulêŋ lij jé wo kenbay a na ré lê ben hen.

Pilipijê 3

Gawra a lê iyeŋ a ré yij kwon derôre tu Emen a ba?

¹Aŋ haw hen yênen, kwôlo baa wo na kelê a na: Lêŋge yi derê wô bijare to ken bij naŋ Kelma hen. Kwôlo na en kelêŋge bô magtubu a tumô hen na, na hô kelêŋge a sôn díba, keben a manen sara ré, wôsa en hô kôl hen iyôn bi ré li naŋ ken.

²Bay jé kaŋ bay lê habrê men, bijé ka yi môŋ garê iyôn hen men, bijé ka mô wô kôlij megêrji ré wal keŋ hen a men na, berêŋgeji dô.

³Wôsa na nabay a na bay walê keŋ kaŋ tiri hen díba, na bay ré. Wôsa nana tebe Emen na sa kibi Tini men, nana di deŋgôrna wô kibi bijare to nana bij naŋ Jêsu Krist hen a men díba, nana bi bôrna na sa aŋgaŋ yi yé ka gawrê hen né.

⁴Dôd ba, nôbi kôba, ré ené bê bôn sa aŋgaŋ yi yé bay ka na ka gawrê mera hen men. A hena bijé ka pônî ré erem mega ciré bê bôrji sa aŋgaŋ yi yé kaji bay ka hen na, nôbi kôba, ré ené nê mê bê bôn sara gôlij kwoji aŋ sôn.

⁵Wôsa balên kaŋ bay yêna na ena Israyêl men, ena kuŋga Bêjamin men, ena Hébreŋê woŋ kij men, en yêŋ li sa marge menba, bay walên keŋ men, kwon bê kwôlê sa tôô to Jubê ba, ena Parisijê woŋ déŋ a men.

⁶Kwo gengij sa jé lêren ba, na en gelij tu églis gusij naŋ yi gwa men, lê aŋgaŋ derôre ka tôô to Moyis genge hen na, kwôni uwôn ani kani ka habij yen a ré a men.

⁷Are bay ka hen na, ca ba, na en bôrji mega ari upéren iyôn, nijba, haw hen wô kibi Krist na, en bôrji mega aŋga ré naŋ iyôn.

⁸Na tiri, are bay ka kê m ka na en dij deŋgôn hen na, en bôrji mega ani ré iyôn gengij naŋ ka dô dê ka na henê Jêsu Krist wo na Kelma wupê hen. Aŋ na wô kibri ôbi aŋa ené kaŋij are kê m hen men, en bôrji yi mega aŋgaŋ bêŋ iyôn tun a a men hen aŋ bi ené uwônij aŋga dô dê aŋ ka na Krist hen dí.

⁹Men, bi ené bij pôn naŋ dí dô cerêd a men. Na wô bê wo en bi kwôlê sa tôô to Moyis a hen a ené yij gawra woŋ derôre cerêd tu Emen a hen né. Nijba, na wô kibi aŋga Krist li hen. Aŋ na Emen a bé gawra yé kwon derôre cerêd tiri a wô kibi bê wo ôbi bi bôri sa Krist a hen.

10 Anğa bu bôn damañ ba, na wo ené hôn Krist men, ené hôn néé wori wo ôbi jip sip kampê hen men, ené gelip gusip mega ôbi na gelip hen iyôn men, ené mañ môn kwo ôbi mañ hen iyôn a men.

11 Ôbi a, nôbi kôba, ené dî bôn mega ené sa jê sé kampê môn kwo ôbi jip sip kampê hen iyôn men.

12 En kôl na wô wo ené uwôn are bay ka kêm hen nip né men, ené na gawra wo dô cerêd nip a men né, nipba, en mase bi ené beré are bay ka hen nañ kôben bi ré yi kapê, wôsa Jêsu Krist a buren dera bi ené yi kwori hen.

13 Yêênê, en erem wo ené bu are bay ka hen kôbena nip ré tô. Nipba, anğa en li haw hen na, en gôrbip anğa cêgen a añ en mase upé ka tumô a hen dî.

14 Na ôbi á, ené ge yôd yôd bi ené upé are bay ka hen men, bi ené uwônip sa kôbi derômarañ a wo Emen uwôgêna kwôli nañ geré wo Jêsu Krist hen a men.

15 Nabay ka nana ka surpê tô kwôlo Emen a hen na, ermé wona ré yé hen iyôn dî. A hena ka pôni perêrñge a hen ré erem kwôlo ðanji bôrji a ba, Emen a yêgê sari bêñge señge.

16 Na mi mi ba, geré wo na nana ayêñge añ nana erêñge tô a kwôy sañ kemnêñ hen na, ôbi a nana erêñge tô a yôd yôd dî.

17 Yêênê, kenbay kêm ken ay sa tèn men, gawrê ka jé lêreji na kwo dôri môn kwo na nini gelêñge hen iyôn a kené dî turñge tôrji a dî men.

18 Kwôlê wo hen na, na en kelêñge têê kwône tumô nip, aña haw hen ené hô kelêñge nañ cémé tun a a hen. Bîjé kwône jé lêreji gel wo bay ré na bay bayi temare to Krist sa gurô tagelê.

19 Bîjé bay ka iyônji hen na, mênê yi wô sarji. Wôsa bôrji a na emen woji men, bay di deñgôrji sa lê anğan tayre a men, bay erem na sa anğa sa terare a nà mera a men.

20 Nabay ba, nana bîjé ka bô emê iyére to derômarañ a men, nana mô gem Kelma wona Jêsu Krist wo na ôbi gôlip nañ na hen bi ré hena derômarañ a sa upéna men.

21 Wulê wo ôbi a herap hen na, ôbi a ayê yerna wo iya añ a sa ma hen gasip kwop hini emê môn kwori iyôn. Ôbi li hen iyôn na nañ néé wo li añ are kêm biri kwôlê hen.

Pilipinê 4

Pol gelip bay ayê bôo ka Pilip anğa bay ré lê

- ¹Iyôn ba, yênen kapê, doy gelérnge lèn damaŋ men, en li yi derê wô kebrenge men, ken yi môŋ ari dê dengô kapê iyôn a men. Na hen iyôn a, kené débij geraŋ derê sa bijare to ken bij nap Krist hen.
- ²Ebodi nap Sêntis, en sôm sarŋge a bi bô jalê ré yi perênge a wô wo kena yêné tô Kelma.
- ³Jôbi megan ôbi jé hen kôba, en uwôlen bi jeré li nap yébé bay ka wôô hen, wôsa nibay nap ci nini gelij gusij tô ulê béré Kwôlo Dôri bij bijé a. Kléma nap bay jé ka đanji kwône kôba, li jé nap ni men. Aŋ bay kêm hiniji yi bô magtubu toŋ merê tu geŋ to hini bijé ka Emen a sa gôlij nap ci nap kwiniiji hen ya men.
- ⁴Lênge yi derê nap wulê wulê wô wo ken bij nap Kelma. En kelênge ba, en hô kelênge a sôn: lêngge yi derê.
- ⁵Bi derê woŋge yi tu wolé. Henênge wo baa đá wo Kelma a hera nij.
- ⁶Seniŋge ani kani ré, nijba, aŋga napênge ba, ken engerij Emen kwôy kwôy men, ken liri dosé wô sarji a men.
- ⁷Ôbi a, bô jalê wo Emen wo gôlij sa are kêm ka gawrê hôn hen a jalê bônge nap ermé woŋge, wôsa ken bij nap Jêsu Krist.
- ⁸Yênen, gerjé kwôlo na kelênge a na: ermênge sa aŋga dôri ka bijé a dené ka ná: aŋgaŋ tiri men, ka dé wo jeré biji kwôlê hen men, aŋgaŋ derôre men, ka séli men, ka nêmen wo bijé ré gey hen men, ka bay kôl kwôliji dô hen a men.
- ⁹Aŋga na en kelênge kwôliji ken toy aŋ ken bi bônge sara hen men, ka en li ken gel nap turŋge hen a men na, bay a kené li đí. Aŋ Emen woŋ ôbi bé bô jalê hen a baa nap ken.

Pol lij bay ayê bôô ka Pilip dosé wô aŋga bay jén biri hen

- ¹⁰En lij Kelma dosé men, yen dôren damaŋ a men wôsa ken hô erem san a. Ken erem wô lê nap en na ca yeŋ nijba, na geréri a na kené uwôn ré tô.
- ¹¹En kôl hen iyôn na wô wo ené ôrij doy ani ré, nijba, en hôn lê yi derê sa aŋga yi kôben a hen kwôy kwôy.
- ¹²Wôsa en hôn merê bô nimrére a men, bô ari upé a men. Kirij ka yôn yôn kôba, en hôn merê bô upé a men, bô kurôn a men, bô aŋga mêy a men, bô ka dê a a men.
- ¹³En uwôn néen môrij bô are bay ka kêm hen sa kibi néé wo Krist ben hen.
- ¹⁴Nijba, ken li dô kirija ken li nap en sa gusij tijê hen.
- ¹⁵Kenbay miljén Pilipinêpê, ken hôn, wulê wo en dij emê iyére to Maséduwan aŋ, aŋ kirija en ayij tô ulê béré Kwôlo Dôri hen na, na kenbay penenŋge mera a na lê nap en, đíba églis tôni to đanji na li nap en né.

- ¹⁶Kiriŋa en bay Tésalonik a tô kôba, ken li naŋ en têt kwône sa aŋga naŋen a.
- ¹⁷En kôl hen iyônŋ na wo kené hô ben ani ré, niŋba, en erem sa terê wo Emen a sa terê kibri sarŋge a wô kibi lê wo ken li naŋ en hen.
- ¹⁸En uwônŋ are kêm ka na ken joŋ ben hen aŋ gôlen tôŋ a. Are kêm ka na ken joŋ Epaprodid eraŋ ben hen na, en uwônŋ aŋ ani kani naŋen ré niŋ. Are bay ka hen yi môŋ sarga wo gôrmeri dîpé dôriŋ Emen men, dé tiri a men iyônŋ.
- ¹⁹Emen wupê woŋ ôbi ari upé ka kwôni hen na, ôbi a béŋge are kêm ka ken ôriŋ doyriji hen tô Jésu Krist a.
- ²⁰Bi na ayêŋge kibi Ibarna Emen kwôy naŋ kunena. Amên, bi yi gelij hen iyônŋ.

Gerŋé dosé to ôbi liji wô derij kibi magtubu tori

- ²¹Lijŋe biŋé ka Emen kêm wô kibi biŋare toji naŋ Jésu Krist hen dosé. Men yêênarna kaŋ bay ayê bôô ka mô naŋ en nà hen kôba, lêŋge dosé men.
- ²²Biŋé ka Emen kêm lêŋge dosé, niŋba, ka iyé kelma Sésar a lêŋge dosé damaŋ a.
- ²³Bi Kelma Jésu Krist tô kibri sarŋge a pôn pôn kêm.

Kwolosijê

Kwolosijê 1

Dosé to Pol lij kamaŋ ka Kwolôs

¹Nôbi Pol naŋ yêna Timoté, a lê magtubu hende to hen béŋge hen. Nôbi, ena ôbi jé wo Krist Jésu naŋ bô geyé wo Emen.

²En li magtubu hende to hen béŋge kenbay bijé ka Emen ka Kwolôs a kaŋ bay bô pôn ka ken bij naŋ Krist hen. Bi bô deré naŋ bô jalé wo Ibarna Emen baa naŋ ken.

Pol lij Emen dosé

³Nini lij Emen Iba Kelma wona Jésu Krist dosé sa pôn pôn kirija nini uwôli wô sarŋge.

⁴Wôsa nini toy kwôli ayê bô wonge wo tô Krist Jésu a men, kwôli peré wo ken pur bijé ka Emen a men hen.

⁵Ken li hen iyôn wôsa kirija béré kwôlê woŋ tiri kurij mareŋge a kwini ta na, na ken toy kwôli aŋgaŋ dé bô sara ka yi bô kwôlê bi wo hen a. Na ôbi á, ayê bô wonge naŋ peré wo ken pur yênrŋge hen ré diŋ sa aŋga ken di bôrŋge sara ka Emen na di gengij sarŋge derômaraŋ a hen.

⁶Kwôlo Dôri bi wo hen na, sa perêrŋge a. Ôbi bij bijé deré men, ô tumô tumô gôr kirij sa terare a nà, na na hen iyôn hende to hen ayij tôri wulê wo na ken toyij men, ken hônij bô deré wo Emen tiri a men hen.

⁷Na Kwôlo Dôri bi wo hen a na kené toy kibi Epapras megarni ôbi jé wo nini piri hen. Ôbi li jé naŋ bô pôn bij Krist wô deré wonge men,

⁸ôbi derêni wô peré wo Tunu toŋ hendi bô bôrê béŋge ken pur bijé ka Emen hen a men.

⁹Ôbi á, ré ayij tôri wulê wo nini toyij kwôleŋge hen na, nibay kôba, nini uwôl Emen sa pôn pôn wô sarŋge men, nini eŋgeriri ré béŋge tu melênê kêmen naŋ henê are kêmen ka Tunu bi hen, dema kené hônij are kêmen ka ôbi gey hen deré.

¹⁰Iyôn ba, bi jé lêreŋge gel wo kené na ka Kelma aŋ kené li aŋga ré dé tiri hen kwôy kwôy men, kené li aŋga dôri ka gay gay hen men, kené hônen Emen tumô tumô men,

¹¹bi Emen né béŋge nêrŋge sa are kêmen a naŋ néé dampare tori aŋ bi kené berij bôrŋge iyêre sa are kêmen a men, kené yi bay ulê bô men, kené li naŋ yi deré a men.

¹²Iyôn ba, ken lij Ibarna Emen dosé wôsa na ôbi a lê aŋa kené uwônij aŋga ôbi na genge diŋré sa bij bijé kari bô emê iyêre to kirij ka perañgi a hen.

13Men, ôbi derêna erenj bô emê iyére to dilemne a bi nana ôriñ bô emê iyére to Kemari wo ôbi geyri hen dî.

14Na sa kibi anja Kemari bay ka li hen aña ôbi ré derêna bô habrê a an dîñ bôri jal sa têriñ tona a men hen.

Krist nañ jé lêri

15Krist bi wo hen gel Emen wo kwôni gili ré hen men, ôbi na Kema Emen wo na ôbi sa ari dé ka Emen kêmen a men.

16Wôsa nà nañ geré wori aña Emen na ré dîñ are kêmen ka derômaran a nañ ka sa terare a nà men, ka tu gawra gel men, ka tu gawra gel ré hen a men. Sa gagay kenare a men, sa ka gôliñ sa kirij a men, sa tunu to gay gay to ôriñ nañ tôô men, to ôriñ nañ néé wo gay gay kêmen a men hen na, na dîñ nañ geré wo Kemari men, wô bij na Kemari bi wo hen a men.

17Ôbi na tumô are kêmen men, are bay ka kêmen hen yi nañ kiniji kiniji nañ geré wori a men.

18Ôbi na Kelma sa Églis to yi môñ kurôñgi yiri iyôn hen. Wôsa ôbi na ayê tô are men, kwo tumô wo ji si kampê an hô ma ré nij. Na hen iyôn aña ôbi ré yij tumô are kêmen hen.

19Wôsa are kêmen ka yi yi Emen a hen na, ôbi gey bi ré yi yi Kemari a hen iyôn men yôd.

20Emen genge bi are kêmen ka sa terare a nà nañ ka derômaran a ré hô bij pôn nañ dî nañ geré wo Kemari. An ôbi bi bô jalê yi perêrji a nañ gawrê sa kibi kwôbri Kemari wo bij tôn sa gurô tagelê hen.

21Kenbay na, ca ba na ken kelañ nañ Emen men, na kena bay bayiriri a men wôsa ermé wonje nañ jé lêrenge na habij.

22Nijba, haw hen Emen hô bènje pôn nañ dî nij sa kibi temay Kemari wo ay yi gawra môñ kwona iyôn hen an bi kené yij bijé ka yi nañ jeñgêrji ka séli ka kwôni a nêmen ulê kwôlê sarji a ré, wulê wo ôbi ré ôriñ nañ ken tumôri a.

23Iyôn ba, ken bu ayê bôô wonje iyêre môñ tô iyére to dîñ dô iyôn dîba, ken dî ani nôgênge wolé sa anja ken dî bônje sara ka ken toy bô Kwôlo Dôri a hen né. Kwôlo dôri bi wo hen na, bay na uwôl béreri bij gawrê pôn pôn kêmen sa terare a nà: an nôbi Pol kôba, en yi mana wo Emen wô ulê béré Kwôlo Dôri bi wo hen men.

Jé wo Pol li wô sa Églis

24Haw hen yen dôren sa gusij to en gelij wô sarñge hen. En gelij gusij mega wo Krist na gelij wô églis to yi môñ kurôñgi yiri hen iyôn hen an en dirij kibi jé wonj gusij wô Krist wo na baa hen.

²⁵Na ôbi á, ené yij mana wo Églis na wôsa Emen a bèn jé bi wo hen kôben a bi ené uwôlij béré derê kwôlê wo dôri hen kê m yôd.

²⁶Kwôlo Dôri bi wo hen na, na yi kini uwôbêri a ca yeŋ nijba, haw hen Emen yêge sari bij bijé kari nij.

²⁷Emen a gengé bi díré yêgê sa Kwôlo Dôri bi wo hen aŋ bi bijé ré hôn mega gengé wori bi wo hen na, ré na aŋga ré dô gaŋ aŋ ré lê naŋ tô yê bijé kê m. Kwôlo na yi naŋ uwôbêri bi wo hen na, na wo Krist ré mô bônge a. Na ôbi á, kené dŋ bônge wo kené sa upé hini emê wo Emen wo Krist ôriŋ men hen.

²⁸Nini kôl kwôli Jêsu Krist bij bijé kê m men, nini yêge marji men, nini gelji naŋ tu melênê kê m a men, bi kwôni wo ré bij naŋ Krist ba, ré gesij.

²⁹Na wô jé bi wo hen aŋa ené mase wô lê jé naŋ néé wo Krist wo li jé damaŋ yen a hen.

Kwolosijê 2

¹En gey bi kené hôn wo ené ka maŋê wô sarŋge damaŋ men, wô sa bay ayê bôô ka Lawdisé a men, wô sa bijé kwône ka gel tun né tô hen a men.

²En li hen iyôn bi kenbay men bay men kené dôbij ibiyare bônge a men, bi kené pirij yerŋge naŋ bôô pôn a men. Men, kené hôn tu kwôlê naŋ are kê m ka yi bô a hen. Na ôbi a bônge ka henê sarŋge a derê kwôlo Emen wo yi naŋ kini uwôbêri hen. Kwôlo yi naŋ kini uwôbêri bi wo hen na, na Krist bi naŋ yiri.

³Na yiri a a aŋgaŋ upé kê m ka gengij sa tu melênê naŋ henê are ka hena ligi Emen a hen ré uwôbij ya.

⁴En kelênge hen iyôn bi kwôni ré lamênge naŋ kibi derê wori ré.

⁵Bi wo en naŋ perêŋge a hen kôba, en erem kwôlenge damaŋ men, en li yi derê wôsa en hôn wo kené li are kê m perêŋge a naŋ geréri men, kené bi bônge dô sa Krist a, a men.

Dénge tu melênê sa yerŋge a wô sa bay lamê kirij

⁶Haw hen wo ken bô Krist Jêsu mega Kelma woŋge hen na, bi jé lêreŋge kôba yi mega kwo ôbi gey hen iyôn men.

⁷Bi hanêŋge tôbij tôŋ dô tô Krist Jêsu a men, bi jé lêreŋge yi môŋ kwori iyôn men, ken debe geraŋ tô ayê bôô woŋge a men, ken biri bônge kwôy kwôy mega wo bay na gelênge hen iyôn. Men, ken lij Emen dosé kwôy kwôy a men.

⁸Dénge tu melênê sa yerŋge a díba, bi kwôni lamênge bi a tôri a naŋ ermé wori woŋ déŋ iyôn hen né, wôsa ermé bi wo iyôn gi hen na, yi gengij na sa hara wo gawré men, yi gengij na sa tunu to habij to ô m kirij sa terare a nà a men, díba na kwo gengij sa Krist hen né.

- ⁹Wôsa are kêm ka yi yi Emen a hen na, bay a yé yi Krist a kêm hen men.
- ¹⁰Na sa kibi bijare to ken bij nap dî hen aña Tunu bi hen ré napênge ré hen. Wôsa ôbi a na Kelma sa tunu to gay gay to ôrij nap tôô hen men, sa to ôrij nap néé wo gay gay hen a men.
- ¹¹Mega wo ken bij pôn nap Krist hen iyôn na, yi mega wo kené wal keñ iyôn. Na keñ wo kôbi gawra a walê ré, nijba, na jé lêrengge kêm wo habij a Krist ré dô yôd añ hen.
- ¹²Kirijna bay na lênge batêm hen na, yi mega kené ma añ emij nap Krist men, yi mega kené ji si kampê nap dî hen iyôn men, wôsa ken bi bônge sa néé wo Emen wo sij nap dî perê bijé ka ma a hen.
- ¹³Kenbay ka kena Jubnê ré hen na, ca ba na ken yi mega kené ma iyôn wô kibi têrij tonge men, wô kibi keñ wo na ken wal ré tô hen a men, nijba, Emen hô bêngge gelê nap Krist wôsa ôbi dî bôri jal sa têrij tona kêm.
- ¹⁴Ca ba magtubu to na ulêna kwôlê sarna hen, na ya wôsa na nana dâge sa tôô to Emen. Nijba, ôbi dô têrij to yi sarna hen añ yi mega ôbi ré bér magtubu hende to ulêna kwôlê sarna hen sa gurô tagelê.
- ¹⁵Sa kibi temay Krist sa gurô tagelê na, ôbi tô añañ mapê kôbi tunu to gay gay to ôrij nap tôô hen men, sa to ôrij nap néé wo gay gay hen men. Ôbi ôrij nap ci tu wolé gelij bijé wo diré gôlij sarji.
- ¹⁶Iyôn ba, ken dî kwôni jô kwôlê sarngge a sa aña ken ôm men, yi men hen né, men, sa kwôlo gengij sa lê geserê a ré a men, sa lê geserê wo kerbay a ré men, sa sa merê ta a ré a men.
- ¹⁷Wôsa are bay ka kêm hen na, na tini aña na ré era hen añ Jêsu Krist a na yirji woñ tiri hen tô.
- ¹⁸Déngge bi bijé uwôl kwôlê sarngge a ré. Bijé bay ka uwôl kwôlê sarngge a hen na kôl jeré pôi yem men, jeré tebe manê ka derômarañ a a men. Men, bay kôl na kwôli aña ciré gel kwôy kwôy bô pelal a men. Bijé bay ka iyôngi hen na, bi wo bay na ani ré hen kôba, bay uwôyrê yirji men, ermé woji na kwo gawrê mera a men.
- ¹⁹Bay dî yirji yi Krist a Kelma woji a ré nij yôd. Ôbi yi mega saa iyôn añ Églis yi mega kurôngi yiri iyôn. Bijé ka bij nap dî hen na, ôbi biji are kêm ka bay ôrij doyriji hen. Men, ôbi li añ bay bij pôn perêrji a mega wo yi gawra bij pôn sa kibi lawri nap kibi kurijni hen iyôn añ bay débij mega wo Emen gey hen iyôn.
- ²⁰Bê wo ken bij pôn nap Krist añ yi mega kené ma nap dî iyôn hen na, ken dôrij kôbi néé wo tunu to habij to sa terare a nà nij menba, wô mi a kené yi môñ kené baa tô néé wo tunu to habij hende to hen ba? Men, wô mi a kené dî bi bay ré hô déngge hara bi wo iyôngi hen sarngge a ba?

²¹Hara bi wo hen a na: «Ay aŋga na ré men, ôm aŋga hen ré men, hebe aŋga hen ré a men.»

²²Hara bi wo kê m hen na, gengij na sa aŋga kwôni ay lij jé ba naŋ hen. Wôsa na hara naŋ gelé aŋga gawrê ka ejer naŋ sarji.

²³Na tiri wo hara woŋ piyé yi men, tibé manê ka derômarañ a men, gelij yi gusij a men hen na, yi mega aŋgaŋ tu melênê kaŋ lê haji nijba, bay ôrij naŋ néé woŋ dôrij doy aŋga yi bô gawra hen né. Wôsa na aŋga dôrij na gawrê mera.

Kwolosijê 3

Jésu Krist li aŋ ken yi bijé ka kôrbi

¹Mega wo Emen béŋge ken ji si kampê naŋ Krist hen na, bi ermé woŋge yi na sa aŋga emé iyére to derômarañ a kirij ka Krist môrij ya sa kôbi Emen woŋ gusurô a hen dî.

²Erméŋge sa aŋga derômarañ a kwôy kwôy dîba, ken erem sa aŋga habij ka yi sa terare a nà ré.

³Wôsa yi mega kené ma naŋ Krist iyôn aŋ gelé woŋge woŋ tiri uwôbij na kôbi Krist a ligi Emen a.

⁴Krist wo li aŋ ken uwôn gelé woŋ tiri hen a gelé yiri nô tu wolé na, kenbay kôba, Emen a geléŋge tu wolé naŋ dî hen iyôn men. Aŋ kenbay naŋ dî ka upé hini emé a men.

⁵Iyôn ba, ken dî tô jé lêreŋge wo habij wo sa terare a nà hen baa yôd. Jé lê wo habij bi a na: yijare toŋ iyôn a tôŋ men, wônijare môŋ to garé iyôn men, doy lê aŋga habij ka gay gay ka ca derem hen men, lê aŋga habij ka bôrŋge gey hen men, garemnê are a men. Wôsa garemnê are na, yi mega kamrê kaŋ tibé iyôn.

⁶Wôsa lê are bay ka iyôŋgi hen aŋa bô tarê wo Emen ré sa sa bay narê kwôlê a hen.

⁷Kenbay kôba, kirija na ken baŋ bô têrij a tô na, na ken li na hen iyôn men.

⁸Nijba, haw hen na, ken li aŋga habij ka na kebé hen né: bô tarê men, wanê men, bô habrê men, lê nô m men, kwôlê woŋ tayre wo si kebrenge a hen men,

⁹benare to perêrŋge a a men. Wôsa ken dô yerŋge yi jé lêreŋge wo cay wo habij wo ken lêêrê gaŋ gaŋ hen aŋ nij.

¹⁰Aŋ haw hen jé lêreŋge na kwo kôrbi nij. Aŋ na Emen a béŋge ermé wo kôrbi bi wo hen kwôy kwôy bi kené gelij naŋ dî men, kené hône dô jêd jêd a men hen.

¹¹Iyôn ba, derê tu kirij wo kwo nà, ná Jub men, kwo nà, ná Jub ré men, kwo nà wal keŋ, kwo nà, wal keŋ né, kwo nà, ná kerga, kwo nà, tiri jôrij né men, kwo nà

ná lema men, kwo ná, ná ôbi sa yiri men kôba, li ani ré nij, nijba, anɔa dôri ba, na Krist pôn nêɔ hari men, ôbi mô bô bijné kari a kêm a men.

12Mega Emen terêɔge bi kené yi kari aɔ perêɔge a men hen na, kenbay kôba, ken bôrij tu ja tonɔge men, ken dôrijge perêɔge a men, bi kalêɔge jal men, uwôljinɔge bôɔɔge sa yerɔge a men.

13Dêɔge bôɔɔge tarêɔge sa megêɔge a ré, nijba, hena kwôni ré aɔ kwôlê wôni aɔ megari kôba, bi dî bôri jal sari a mega wo Kelma kôba, na dîɔ bôri jal sari a hen iyôɔ men hen.

14Ken li are bay ka kêm hen men, ken perij yerɔge a men. Aɔ na peré yi a lê aɔa kené bijn pôn derê hen.

15Bi bô jalê wo Krist bêɔge hen na, bi dô tumôɔɔge. Wôsa Emen uwôgêɔge bi kené hôn bô jalê bi wo hen bi kené yij kurôɔɔgi yi wo pôn. Iyôɔ ba, ken liri dosé.

16Kwôlo Krist wo na ken toy aɔ upé kêm wo yi bô a hen na, ken bu bôɔɔge a dô men, ken gelij yerɔge men, ken yêgij marɔge a men aɔ tu melênê. Ayêɔge kibi Emen aɔ kurôɔ heramê men, kurôɔ ayê kibi men, aɔ kurôɔ wo Tunu bêɔge hen men. Kibêɔge hen iyôɔ ken lijni dosé aɔ bôɔɔge pôn.

17Are kêm ka ken li men, kwôlo kêm wo ken kôl a men hen na, ken li mega wo Kelma Jêsu gey hen iyôɔ men, ken lij Ibarna Emen dosé wô sari a men.

Hal wo dôri wo bay ayê bôo aɔ megêɔji bay ayê bôo

18Yêbê, dôbijnɔge kwôɔɔrêɔge sarɔge wôsa dé wo ka bijn aɔ Kelma ré li hen iyôɔ.

19Impê, perêɔge yêbêɔge dîba, ken bi turɔge mêne sarji a ré.

20Kamrê, bijnɔge balêɔge kwôlê sa are kêm a. Hena kené li hen iyôɔ na, dôrij Kelma.

21Balê kamrê kap impê, lêɔge bi bô kamneɔge tarji ré, réba bôɔɔji ma mêne.

22Kenbay kap limé kôba, bijnɔge bay iyêre tonɔge ka sa terare a ná kwôlê sa are kêm a men. Bêɔgeji kwôlê wô tirji aɔ bi yirji ré dôɔɔji sarɔge a mera ré, nijba, ken biji kwôlê woɔ tiri wôsa ken hariɔ tini Kelma Jêsu.

23Jé wo yôɔ yôɔ wo ken li ná, lêɔge aɔ bôo pôn mega wo kené li bijn na Kelma iyôɔ, dîba na mega kené li bijn na megêɔɔji gawrê iyôɔ né.

24Men, ken hôn wo ré na Kelma a ré têbêɔge sa kôbɔɔge aɔ anɔa Emen na ayij tôri dîré bijn bijné kari hen. Aɔ na Krist a na dami wo ken li jé biri hen dî.

25Nijba, kwôni wo li habij ba, Emen a têbri sa kôbri wô kibi habrê wori bi wo ôbi li hen dîba, ôbi a derê tu kwôni ré.

Kwolosijê 4

¹Kenbay bay iyéy limé, liŋge limé kaŋge bay ka hen aŋgaŋ gerérji men, kaŋ derôre men, wôsa kenbay kôba, ôbi iyéreŋge derômaraŋ a ya men.

Dosé to Pol liji naŋ geréné kwôlê wo ôbi kôl wô derij kibi kwôlê wori

²Lêŋnêŋge tô uwôlê Emen a aŋ ken mô tu geŋ men, ken liŋ Emen dosé a men.

³Men, ken uwôl Emen wô sarni aŋ bi ôbi dî geré béni bi niné iyêliŋ kwôlê wo dôri wori men, uwôliŋ béré kwôli wo na yi kini uwôbêri a wo gengiŋ sa Krist hen a men. Aŋ na wô kibi kwôlê bi wo hen aŋa haw hen ené yiŋ daŋgay a hen.

⁴Men, bi ené dô kwôlê wori sél bi biŋé kêm ré hôni dô men. Wôsa yi gengiŋ san bi ené li hen iyôŋ.

⁵Erêŋge perê biŋé ka hôn Emen né a hen naŋ tu melênê aŋ geré kêm wo ken uwôŋ na, ken li hen iyôŋ.

⁶Iyêlêŋge naŋ tô toŋ baliyare naŋ biŋé ka bi bôrji sa Krist ré hen men, bi kwôli kelêŋge bi wo hen neŋgelé mega dôre iyôŋ a men. Ôbi a, kené hôniŋ geré ulê kwôlê sa kwôlê woji a.

⁷A kwôlo gengiŋ san ba, yênenana Tikik wo nana geyri wo li jé wo Kelma naŋ bôri pôn naŋ en hen a erê derêŋge ba ka toyé seŋge.

⁸Ôbi á, ené jéri dôd yerŋge a bi ré ô derêŋge kwôlini men, ré dôbêŋge ibiyare bôrŋge a a men hen.

⁹En jéji naŋ Onésim yênenana wo debe sa têri a men, kwo nana geyri wo na yêneŋge woŋ kema iyére hen men. Bay a sa derêŋge kwôli are kêm ka sa sarni a nà hen.

¹⁰Aristark wo yi daŋgay a naŋ en hen lêŋge dosé men. Mark woŋ kuna Barnabas hen kôba, lêŋge dosé a men. Mega wo na en kelêŋge kwôli hen iyôŋ na, hena ôbi ré biŋ upêŋge ba, ken bîri yerŋge a.

¹¹Jésu wo bay uwôgeri Justus hen kôba, lêŋge dosé men. Biŋé bay ka subu ka en kebêŋge hiniji hen na, na Jubnê ka bi bôrji sa Emen a men, na bay mera a lê jé naŋ en wô emê iyére to Emen men, bay dôben ibiyare bôn a damaŋ a men.

¹²Epaŋpras woŋ yêneŋge kema iyére wo li jé biŋ Krist Jésus hen kôba, lêŋge dosé. Ôbi uwôl Emen ta ta naŋ yi gwa wô sarŋge bi kené debiŋ geraŋ men, kené gesiŋ tô ayê bôô woŋge a men, kené hôn aŋ kené li are kêm ka Emen gey hen a men.

¹³En kôl hen iyôŋ bi kené hôn mega wo ôbi ré merên gaŋ wô sarŋge men, wô sa biŋé ka Lawdisé men, ka Hiyérapolis a a men.

¹⁴Luk woŋ dôktôr wo nana geyri hen, bay naŋ Démas kôba, lêŋge dosé men.

¹⁵Liŋge yênêrna ka Lawdisé men, liŋge Nimpa naŋ églis to yi iyére tori a hen dosé béni men.

¹⁶Kiriŋa ken dêŋse magtubu hende to hen perêrŋge a niŋ na, ken biŋ églis to Lawdisé a bi dêŋse men, bi bay jép naŋ magtubu to na en li biji hen bi kenbay kôba, ken dêŋse men.

¹⁷Kôliŋge Arsip ré cubu tiri tô jé wo Kelma ré biri kôbri a hen dô aŋ ré duu kibri.

¹⁸Kwôli dosé to liŋ nà nà, na nôbi Pol a lê naŋ kôben wujê hen. Bi bôrŋge gôrbij sa yé wo en yi daŋgay a hen né. Bi bô derê wo Emen baa naŋ ken.

1 Tésalonisijê

1 Tésalonisijê 1

Dosé to Pol lij bay ayê bôô ka Tésalonik a

¹Nôbi, Pol naŋ Silas naŋ Timoté a lê magtubu hende to hen béŋge kenbay ðijé ka Ibarna Emen naŋ ka Kelma wona Jésu Krist ka Tésalonik a. Nini lêŋge dosé. Bi bô derê naŋ bô jalê wo Emen baa naŋ ken.

Pol lij Emen dosé wô bay ayê bôô ka Tésalonik a

²Nini lij Emen dosé kwôy kwôy wô sarŋge kêm men, kirija nini mô wô uwôlêri ba, nini uwôli wô sarŋge a men.

³Kirija nini mô wô uwôlê Ibarna Emen ba, nini erem sa jé wo ken li wô kibi ayê bôô woŋge hen men, kwo ken li wô kibi peré wo ken perij Emen hen men, wô kibi ðeré wo ken ðu bôrŋge iyêre sa aŋga ken ði bôrŋge sara tô Kelma Jésu Krist hen a men.

⁴Yênêrni, nini hôn wo Emen né peréŋge men, ré terêŋge kené yi kari a men.

⁵Wôsa béré Kwôlo Dôri wo nini uwôl hen na, na nini uwôl naŋ kwôlo kibriini a hen mera ré, nijba, na naŋ néé wo Tunu toŋ hendi bô bôrê. Men, na nini hôn wo béré kwôlo niné iyêl hen, ré na tu kwôlê men, ken hôn hal wo na nini môrij perêŋge a hen a men. Na nini li hen iyôŋ na wô derê woŋge.

⁶Men, kenbay ba, ken ay na sa têrni men, sa tê Kelma men. Bi wo ken gelij gusij hen kôba, ken ay kwôlo Emen bôrŋge a naŋ yi derê wo Tunu toŋ hendi bô bôrê béŋge hen.

⁷Na ôbi á, kené na ari gelé ka dôri ka bay ayê bôô ka Maséduwan a naŋ ka Akay a aŋ bi bay ré lij hen iyôŋ men hen.

⁸Sa kebrenge kenbay na, ðijé toy kwôlo gengij sa Kelma. Na sa iyé Maséduwan a naŋ Akay a mera ré, nijba, kwôli bê bôô woŋge sa Emen a ôm naŋ kirij kirij aŋ kwôlo nija hô kelê gengij sari ba, naŋ nij.

⁹Wôsa bay naŋ kibriji woji dô kwôli ðeré wo na ken ðeréni yerŋge a wulê wo na nini ôrij iyére toŋge a hen men, kwôli dé wo ken déŋ kamrê aŋ ken bul upé Emen woŋ tiri woŋ ôbi merê tu geŋ a men hen wô lê jé biri.

¹⁰Men, kené môrij gemij Kemari wo ré hena derômaraŋ a hera hen a men. Na Kemari Jésu wo ôbi biri ji si kampê hen ôbi a sa derêna bô bô tarê wo Emen wo a era hen.

1 Tésalonisijê 2

Jé wo Emen wo Pol na li Tésalonik a

- ¹Yênên, kenbay naŋ yernge ken hôn wo kergare to niné ô iyére tonje a hen na, ré na wo beray ré. Wôsa aŋga nini ô wô lê hen na, nini duu dô.
- ²Pa dema niné era upénge Tésalonik a tô na, gusij to bay na geléni men, tiiré wo bay na tiréni a Pilip a a men na, ken hôn nij. Iyére tonje a kôba, bijné ka pôni li kumbul naŋ ni damaŋ, nijba, Emen béni néé bi niné uwôlij béré Kwôlo Dôri wori bénge.
- ³Aŋ kelê wo nini kôlij bijné bi ré bi bôrji sa kwôlo Emen a hen na, nini kôl na kwôlê woŋ benare ré men, kwôj bô habrê ré men, kwôj lamê kirij né a men.
- ⁴Nijba, na kwôlo Emen gey a niné kôl hen, wôsa ôbi berêni mega wo niné nêni aŋa ré béni kwôli niné kôlij bijné hen. Nini uwôl béré bi wo hen na wô wo gawrê ré dinéni ré, nijba, bi ré dôrij Emen wo hôn ermé woni hen dí.
- ⁵Men, ken hôn men, Emen kôba, hôn a men wo kwôlo niné kôl hen na, ré na kwôj laserê kirij ré men, niné bili na wô uwôlij gursu ré a men.
- ⁶Men, nini gey diné wo gawra ré men, kwonje kenbay ré men, kwo kani ka dangi ré a men.
- ⁷Wôsa nini nêni wo ré niné néngé wô wo niné na bay jé ka Jésu Krist, nijba, nini li hen iyôn né. Aŋ kirija na nini mô perêrŋge a hen na, na nini bênge ulôn môni iyore to bij kamne ulôn hen iyôn.
- ⁸Na wô peré wo nini perêrŋge hen aŋa niné uwôlij béré Kwôlo Dôri wo Emen bi wo hen bénge hen. Nini geyénge damaŋ aŋ ré na yerni bi kôba, niné ayê lij jé bénge hen.
- ⁹Yênêrni, erménge sa jé wo nini li perêrŋge a merênij kêm hen. Wulê bi wo na nini uwôlij béré Kwôlo Dôri bénge hen na, na nini li jé yoyre naŋ tu tare aŋ bi niné môrij kwôni perêrŋge a hen né.
- ¹⁰Men, na ken gel jé lêreni wulê wo na nini baŋ perêrŋge a kenbay bay ayê bô hen men, Emen kôba, na hôn a men wo ré na jé lê wo dôri men, kwôj derôre a men díba, ré na kwo habij né.
- ¹¹Men, ken hôn wo na niné cubu tirni tôrŋge a pôn pôn kêm mega wo iba kamrê ré lij naŋ kamni hen iyôn.
- ¹²Men, na nini dôbênge ibiyare bôrŋge a men, na nini jal bôrŋge men, na nini masênge bi jé lêrŋge ré dé tu Emen woŋ ôbi uwôgêrŋge bi kené si bô emê iyére tori a men, kené mô bô hini emê wori a a men hen.
- ¹³Men, nini lij Emen dosé kwôy kwôy wôsa kirija nini ulênge béré kwôli na ken toy aŋ bij bôrŋge sara hen na, na ken bô mega ré na kwôlo gawrê ré, nijba, ré na kwo Emen. Na tiri, kwôlê bi wo hen na kwo Emen aŋa ré li jé bôrŋge kenbay kaŋ bay ayê bô a hen.

¹⁴Yênên, na gusij to bay na gelij églis to Judé to na to Emen aṅ bi bôre sa Jésus Krist hen a kenbay kôba, bay ré gelénge hen men. Yênênge gaṅ a gelénge gusij mega wo Jubnê na gelij bay ayê bôô ka Judé gusij hen iyôn men.

¹⁵Na Jubnê bay ka hen a na deré Kelma wona Jésus naṅ bay kibi Emen ka tumô aṅa ré hô geléni gusij kemnên a men hen. Aṅ jé lêreji dôrij Emen ré men, bay na bay bayi bijné kêm a men.

¹⁶Bay mase ciré jerêni bi niné kôlij bijné ka na Jubnê ré hen kwôlo Emen wo a gôlij naṅ ci hen. Ôbi a na têrij to bay li derij kibi to gay gay to bay lêrê hen aṅ bugo bô tarê wo Emen sarji a.

Pol genge herê erê gelé bay ayê bôô ka Tésalonik a

¹⁷Yênên, kirija bay na dagêni sa iyére tonge a na, doyreṅge lêni lê wo ken gel ré. Na yerni a na erê hen nijba, tinini ba naṅ ken yeṅ. Aṅ nini mase wo niné herê ô gelénge.

¹⁸Nôbi naṅ yen en genge têê kwône ené herê ô gelénge nijba, Sidan a jerêni.

¹⁹Na kenbay naṅ tô bay ayê bôô ka baa hen a na tô aṅga nini mô gem hen men, yi derê woni men, gwôyé woṅ dampare wo nija dij deṅgôrni tumô Kelma wona Jésus a wulê wo ôbi a buloṅ heraj hen a men.

²⁰Na tiri, wo kena ari dê deṅgô kani men, yi derê woni a men.

1 Tésalonisijê 3

¹Ôbi á, gelé wo nana gelij yerna ré ca yeṅ hen na, nêmenîni nij aṅa niné genge nibay naṅ Silas niné erê merê Atên a sem,

²aṅa na niné jé Timoté ô unéṅge hen. Ôbi na yêna wo li jé wo Emen naṅ nini men, nini uwôl béré Kwôlo Dôri wo Jésus Krist bem a men, ôbi á, niné jéri yerṅge a bi ré ô lê naṅ ken men, ré dôbênge ibiyare bônge a aṅ bi kené débij iyêre sa ayê bôô woṅge a.

³Wô wo gusij to bay gelénge hen na, ma kena déj geré wo Emen. Wôsa ken hôn mega wo gusij na, ré yi gengij na sarna nabay bijné ka Emen.

⁴Na nini kelénge ca tumô kirija na nini baṅ perênge a tô hen mega wo bay ré geléna gusij aṅ haw hen ba, ken gel naṅ turnge nij.

⁵Na ôbi á, bôn né bu kalmê ôm né aṅa na ené jé Timoté yerṅge a bi ré ô gelé na ba, kené bi bônge dô sa Emen a baa ya ba, wôsa bôn hare wô wo Sidan ma ré laménge aṅ jé wo na nini li perênge a hen ma ré yé aṅga beray déj iyôn.

⁶Nijba, ôbi bulo hera nij aṅ derêni kwôleṅge wo dôri kôl iyôn ba kené bi bônge sa Jésus Krist a baa ya men, kené perij yerṅge a men. Men, ôbi kelêni kené erem

sarni a dô baa ya men, doy geléni ré lênge mega nibay kôba, doy gelérnge ré lêni hen iyôn men.

⁷Yênên, bi wo nini gelij gusij gaj hen hari kôba, kirija Timoté derêni mega wo kené bi bônge sa Jésu Krist a baa ya hen iyôn na, bônri kurij tòn hari nij.

⁸Wôsa mega wo ken bu bônge iyêre tô bijare tonge a naj Kelma a baa ya tô hen na, nini bér cagaga nij.

⁹Yerni bi wo yéni tumô Emen a wô sarngé hen na, ré niné liri dosé wô sarngé têê dubu kôba, nêmen né tô tô.

¹⁰Men, nini uwôli yoyre naj tu tare bi ré béni bi niné hô ô gelénge men, niné hô gelénge anja gengij sa geré wo Emen wo ken hôn ré tô hen men.

¹¹Bi Ibarna Emen naj yiri naj Kelma wona Jésu bi ré béni geré bi niné hô ô gelénge.

¹²Bi Kelma wona bénge bi ken perij yerngé men, kené perij tô bijé ka dangi kêm a men tumô tumô mega wo nibay nini perénge hen iyôn men.

¹³Na hen iyôn a, kené debij iyêrê tô kwôli a aj bi kené lij ani kani ka habij né men, kené yij gawré ka séli tu Ibarna Emen a Wulê wo Kelma wona Jésu a buloj heraj sa terare a nà naj manê ka derômaraj a kêm hen.

1 Tésalonisijê 4

Hal wo dôrij Emen

¹Yênên, kwôlo dangi wo nija kelê a na: tumô ba, na nini gelénge hal wo kené li aj ré dôrij Emen, aj ken li na hen iyôn hende to hen têj têj. Men, haw hen nini hô uwôlénge men, nini sôm sarngé a a men naj hini Kelma wona Jésu bi kené li hen iyôn tumô tumô.

²Ken hôn na kap tôô to Kelma wona Jésu wo na kôlij bijé ré li a niné kelénge hen men.

³Wôsa anja Emen gey na, na wo kené yi bijé ka séli tiri a men, kené jôô yerngé sa yijare ton iyôn a tòn a hen a men.

⁴Men, bi i i ba, bi hôn kini merê naj tamni naj bô bôrê men, naj geréri a men.

⁵Diba ken dî doy yébé lénge dê sarngé mega wo lij bijé ka hôn Emen né hen iyôn né.

⁶Sa kwôlo gengij sa wogé yébé bi wo hen na, bi kwôni lij yéni ôbi ayê bôô habij gengij sari ré yôd. Na nini kelénge ba, na nini hô kelénge a tô: mega wo bijé kap bay lêre are bay ka iyôngi hen na, Emen a sa perêji.

⁷Wôsa Emen na uwôgêna bi nana yij yijare ton iyôn a tòn né, nijba, bi nana yij gawré ka séli tiri a dî.

⁸Ôbi á, kwôni wo ré kaŋ kwôlê bi wo hen na, na kwôlo gawrê a ôbi ré kaŋ hen né, niŋba, na kwo Emen woŋ ôbi béŋge Tunu toŋ hendi bô bôrê hen a ôbi ré kaŋ hen.

⁹Yênên, kwôlo gengiŋ sa peré wo kené periŋ yerŋge hen na, ken gey bi kwôni ré li magtubu béŋge kwôli ré niŋ, wôsa Emen na geléŋge geréri niŋ.

¹⁰Na tiri wo ken pur biŋé ka Emen ka sa iyé Maséduwan kêm haŋge, niŋba, nini uwôlêŋge bi kené hô li hen iyôŋ damaŋ a.

¹¹Men, masêŋge bi ken mô dô men, cebéŋge turŋge tô aŋga na kaŋge kaŋ yerŋge a men, merêŋge bi ken li jé naŋ kôbreŋge woŋge mega wo na nini kelêŋge tumô niŋ hen iyôŋ.

¹²Lêŋge hen iyôŋ bi biŋé ka ay bôrji ré tô hen na, ré dô kwôleŋge dô men, kené môriŋ kwôni ré men.

Kwôlo gengiŋ sa jê sé wo biŋé ka ma

¹³Yênên, kwôlo gengiŋ sa biŋé kaŋ bay ayê bôô ka ma hen na, nini gey bi kené hôn tôri dô aŋ bi kené li nimré mega biŋé ka pôni ka ari dé bôô sara kaji naŋ hen iyôŋ né.

¹⁴Wôsa nana hôn wo Jêsu ré ma aŋ Emen ré biri ji si kampê men. Na hen iyôŋ a biŋé ka ré ma tô Jêsu a hen na, Emen ré sa biji bay ré jê sé kampê aŋ heraji naŋ Jêsu men.

¹⁵Kwôlo niŋa kelê haw hen na, na kwôlo Kelma wona na kôl niŋ. Wulê wo ôbi a buloŋ heraj hen na, nabay ka nana baa geŋ hen, naa erê tumô ka ma niŋ hen né kwôy.

¹⁶Aŋ wulê bi wo hen na, Emen a ayê tôri bé, menba, tôô dami wo manê ka derômaraj a emê kaŋ ta, menba, buruŋju to Emen a emê menba, Kelma Jêsu Krist naŋ yiri a herbo derômaraj a aŋ biŋé ka na ma tô Krist, kwo Emen dôri hen hen na, bay a jê sé kampê tumô.

¹⁷Aŋ nabay ka nana baa tu geŋ hen na, Emen a sa dayêna naŋ ci bô kirij ka geri a wô jerê kwini Kelma wona ta aŋ naa sa erê merê naŋ dî yôd.

¹⁸Iyôŋ ba, ken dôbiŋ ibiyare bôrŋge a naŋ kwôlê bi wo hen.

1 Tésalonisiŋê 5

Merêŋge sa têrŋge gemiŋ hera wo Kelma

¹Yênên, kwôlo gengiŋ sa wulê wo are bay ka hen a saŋ hen na, ken ôriŋ doy magtubu to niné li béŋge gengiŋ sa wulê bi wo hen ré niŋ.

²Wôsa kwôlo gengiŋ sa Wulê bi wo Kelma wona a buloŋ heraj dus mega gems a wo so yoyre hen na, ken hôn dô niŋ.

- ³Kirija bîjé a kelê iyôn ba: «Kirij ré yi nap jalêrji men, nap derêrji a men tô,» menba, mênê a soji dus môj yê wo jubu iyore dus lere iyôn. Añ kwôni pôn nêj iyôn wo a baa ba nap.
- ⁴Yênên, kenbay ba, ken mô na bô dilemne a wo wulê bi wo hen a jebênge dus môj ôbi gemsare iyôn ré nij.
- ⁵Wôsa kenbay kena kirij ka perañgi men, kena kam kirij ka wôli a men dîba, kena ka dilemne ré nij.
- ⁶Iyôn ba, na yênge kum mega wo bîjé yij hen iyôn né nijba, na merênge tu geñ men, na dênge tu melênê sa yerna a men.
- ⁷Hena kwôni wo ré gey yé kum ba, na yoyre a ôbi ré yi kum men, hena kwôni wo ré gey kwoyé care ba, na yoyre a ôbi ré kwoyé men.
- ⁸Nijba, nabay ba, nana kirij ka wôli iyôn ba na dî tu melênê sa yerna. Men, ayê bô wona nap peré wo nana pur megêrna a men hen na, bi yi môj bargay kap kumbul kap masure ka nana tôbe têlij yerna iyôn men, gelê wo nana dî bôrna sara hen kôba, yi môj jabga woñ kumbul wo ken têlij sarñge iyôn a men.
- ⁹Wôsa Emen na terêna na wo nana gelij gusij tô bô tarê wori a ré, nijba, diré gôlij nap na wô kibi aña Kelma wona Jêsu Krist li hen dî.
- ¹⁰Wôsa ôbi ma wô sarna añ bi nana ô merê nap dî añ ré nana ma na ma, ré nana mô na tu geñ kôba, wulê wo ôbi a herañ hen na, na kwôlê wôni ré nij.
- ¹¹Iyôn ba, ken dôbij ibiyare bôrñge a men, ken lij bô derê nap yernge kwôy kwôy mega wo ken lij nij hen iyôn.

Gerñé kwôlê woñ dôbê ibiyare nap dosé to ôbi lij

- ¹²Yênên, bîjé ka li jé wo Emen perêrñge a ka na ka Kelma dîji bi ré dô tumôrñge men, ré gelênge are a men hen na, nini uwôlênge bi kené biji kwôlê.
- ¹³Lênge tôrji a men, ken perji damañ a wô jé wo Emen wo bay li perêrñge a hen. Kenbay kôba, ken mô nap bô jalê perêrñge a a men.
- ¹⁴Men, yênen, nini uwôlênge bi kené hal bîjé kap kuynê men, kené dôbe ibiyare bô bîjé ka sun kwôlê hen men, kené li nap ka iya hen men, ulênge bôrñge sa bîjé kêmen a a men.
- ¹⁵Berênge dô, hena kwôni ré lênge habij ba, ken hô liri habê hôrij turu a ré, nijba, ken lij derê perêrñge a men, ken li nap bîjé kêmen a men.
- ¹⁶Lênge yi derê nap wulê wulê men,
- ¹⁷ken uwôl Emen ta ta a men.
- ¹⁸Hena kirij ré dô, ré habij kôba, ken lij Emen dosé. Wôsa na hen iyôn a Emen ré gey wo kenbay ka kené bij nap Jêsu Krist hen kené li.

- 19 Jôriŋge Tunu lê jé wore ré men,
- 20 ken bô kwôlo ɓijé ka kôl ciré na bay kibi Emen hen mega ani ré iyôŋ né,
- 21 niŋba, ken kôbe tô kwôlo kê m wo bay kelêŋge hen ba, ré hena na ligi Emen a ba, aŋ kwo dôri a kené ay liŋ jé.
- 22 Men, bi lê ani kani ka habiŋ uwôge henem ré a men.
- 23 Bi Emen woŋ ôbi biŋ ɓijé bô jalê hen li aŋ ken yi ɓijé ka séli tiri a men, bi gem ermé woŋge men, tunuŋge naŋ yerŋge kê m aŋ bi Wulê wo Kelma wona Jêsu Krist a buloŋ heran hen na, kwôlê wôni wo habiŋ ré sa ɓu sarŋge ré.
- 24 Emen bi wo uwôgêŋge bi kené yi kari hen na, ôbi a lê wôsa aŋga ôbi genge ba, ôbi li môj môj.
- 25 Yê nê n, uwôlêŋge Emen wô sarni men.
- 26 Liŋge bay ayê bôô kê m dosé naŋ yi yé béni men.
- 27 En uwôlêŋge naŋ hini Kelma wona bi kené dôŋse magtubu hende to hen tumô bay ayê bôô a kê m.
- 28 Na kwôlo en gey kelê bi a hen. Bi Kelma wona Jêsu Krist tô kibri sarŋge a.

2 Tésalonisijê

2 Tésalonisijê 1

Dosé to ôbi liji

¹Nôbi, Pol naŋ Silas naŋ Timoté a lê magtubu hende to hen béŋge kenbay biŋé ka Ibarna Emen naŋ ka Kelma wona Jésu Krist ka Tésalonik a. Nini lèŋge dosé.

²Bi bô derê naŋ bô jalê wo Ibarna Emen naŋ kwo Kelma Jésu Krist baa naŋ ken.

Kwôlo gengij sa jerê kwôlê Wulê wo Krist a herañ hen

³Yênên, dé wo niné lij Emen dosé wô sarŋge kwôy kwôy. Nini liri dosé wôsa ken bi bôrŋge sari a baa ya tô men, kenbay kêmen ken perij yerŋge damaŋ a men tô.

⁴Ôbi a, kirijna niné debu tumô églisjê ka Emen a ba, nini di deŋgôrni wô kebrenge wôsa bay gelénge gusij damaŋ hari kôba, ken bu ayê bôô woŋge iyêre baa ya tô.

⁵Na wô gusij hende to bay gelénge hen aŋa niné hôn wo Emen né sa jerê kwôlê sa biŋé naŋ geréri hen, wôsa ken bu bôrŋge iyêre baa ya tô. Ôbi a Emen ré lê wo ka sé bô emê iyêre tori a. Na wô wo ôbi na Kelma woŋge aŋa bay ré gelénge gusij hen.

⁶Ôbi a Emen né jerê kwôlê woŋ derôre aŋ biŋé ka na gelénge gusij hen na, ôbi a geléji gusij men.

⁷Ôbi a Wulê wo Kelma wona Jésu Krist naŋ manê kari ka derômaraŋ a ka ôrij naŋ néé hen a heraji hen na, kenbay ka bay gelénge gusij haw hen men, nibay a men na, ôbi a sa jalê bôrna.

⁸Ôbi a hera naŋ tare to kôle tô pelêm pelêm hen aŋ biŋé ka hôn Emen né men, ka bi bôrji sa Kwôlo Dôri wo gengij sa Kelma wona Jésu a ré hen a men na, ôbi a gelji gusij.

⁹Bay a gelij gusij kelangê naŋ Kelma men, naŋ dampare tori to dê kirij hen a men. Ôbi a na mênê wo naŋ kwini hen.

¹⁰Wulê bi wo hen na, na wulê wo Kelma wona Jésu a herañ. Kirij bay ka hen na, biŋé kari a heramiri men, biŋé kêmen ka bi bôrji sari a hen a ayê kibri a men. Kenbay kôba, ka perêrji a men wôsa na ken bi bôrŋge sa béré kwôli wo na nini ulénge hen.

¹¹Na ôbi á, niné uwôl Emen ta ta wô sarŋge men hen. Men, nini uwôli bi jé lèrenge ré bij naŋ uwôgê wo ôbi na uwôgênge hen men, nini uwôli bi ré béŋge néé bi kené lij aŋga dôri kêmen ka ken gey lê hen men, kené lij jé sa ayê bôô woŋge a dô a men.

¹²Ôbi a bîjé ré ayê kibi hini Kelma wona Jésu wô kebrenge men, bay ré ayê kebrenge wô kibri men. Na hen iyôn a bay ré gelé derê Emen wona na Kelma wona Jésu Krist a men hen.

2 Tésalonisijê 2

Ôbi bô habrê a lê habrê wori pa dema Kelma ré hera tô

¹Yênên, kwôlo gengij sa hera wo Kelma wona Jésu Krist na merê wo na erê merê na di a men hen na, en uwôlênge bi

²kené eremnéré kwôlê si na si na ré men, kené sun wo Wulê wo Kelma ré herap hen ré nê m nij né a men. Yaŋ ba, kwôni na a kelênge Emen a ré kelê ley, kwôni na uwôlînge béré ley, nibay a na lê bô magtubu a ley kôba, ken bi bônge sara ré.

³Dênge bi kwôni lamênge na gwosore tori tôni ré pa pa, wôsa wulê bi wo hen a sa hen iyôn mera ré. Pa dema wulê bi wo hen ré sa tô na, bîjé kwône a kapê Emen men, ôbi bô habrê wo a mênê yôd hen kôba, a gelé yiri nô a men.

⁴Ôbi bô habrê bi wo hen a kapê are kêm ka gawrê tebe hen men, bôrji môn emen iyôn hen a men. Ôbi a kelê dîré gôlij sa are kêm men, a erê kwôy bô iyéy Emen a ô merê ya a kelê dôbi dîré na emen bi na yiri.

⁵Kirija na en na iyére tonge a hen na, na en kelênge kwôli are bay ka hen kêm menba, bônge jebênge sara ré ba?

⁶Nijba, aŋga jô wo are bay hen ré lij haw hen na, kenbay ken hôn. Nijba, na wulê wo Emen na genge hen dema ôbi bô habrê bi wo hen ré so tu wolé.

⁷Néé wo ôbi bô habrê bi wo yi na kini uwôbêri hen na, gel yiri nô nij, nijba, a lê habrê damaŋ a na wulê kwo na jôri geré hen a na dem.

⁸Hen dema ôbi bô habrê bi wo hen ré so tu wolé. A Kelma Jésu a mênêri na bul wo kibri men, a mênêri na néé wo hera wori a men.

⁹Wulê wo ôbi bô habrê bi wo hen a soŋ hen na, a yé na néé wo Sidan a na lij aŋgaŋ gijê na kap gelé kap benare ka gay gay.

¹⁰Ôbi bô habrê bi wo hen a sa lê aŋga habij ka gay gay wô lamij bîjé wô bîji bô mênê a wôsa bay kap bê bôrji sa kwôlê wo tiri a wo ré gôlij na ci hen.

¹¹Na wô wo bay kap Emen a na ôbi ré bi ermé woji habij a na dîji bay bi bôrji na sa aŋgaŋ benare a a men hen.

¹²Ôbi a, Emen né perê bîjé kêm ka kap kwôlê wo tiri hen men, ka lê aŋga habij a beré bôrji hen di men.

Emen terênge bi dîré gôlij na ken

¹³Yênên, kenbay ka ken dé tu Kelma hen na, nija lij Emen dosé wô kebrenge kwôy kwôy. Wôsa ôbi na terênge bi kené yi ka tumô ka dîré gôlij na ken na

néé wo Tunu top hendi bô bôrê to bi ken yi kari hen. Men, wô bôrŋge wo ken bi sa kwôlê woŋ tiri a a men hen.

¹⁴Na wô wo kené yij kari bi aŋa ôbi na ré uwôgêŋge wulê wo na nini uwôlij béré Kwôlo Dôri wori béŋge hen. Emen na uwôgêŋge bi kenbay kôba, kené uwôŋ hini emê wo Kelma wona Jésu Krist men.

¹⁵Iyôŋ ba, yênen, ken dëbe geraŋ tô kwôlo Emen a men, ken bi bôrŋge jebêŋge sa kwôlo na nini gelêŋge a hen men, sa kwo na nini li bô magtubu a béŋge hen a men.

¹⁶Bi Kelma wona Jésu Krist naŋ yiri naŋ Ibarna Emen wo geyéna aŋ dôbêna ibiyare bôrna men, béna aŋgaŋ bê bôô sara naŋ bô derê wori hen na,

¹⁷bi dôbêŋge ibiyare bôrŋge a damaŋ men, bi béŋge néé wô lij aŋga dôri men, wô kôlij Kwôlo Dôri kwôy kwôy a men.

2 Tésalonisijê 3

Uwôlêŋge Emen wô sarni

¹Yênen, kwôlo baa wo niŋa kelê a na: nini uwôlêŋge bi kené uwôl Emen wô sarni bi kwôlo Kelma Jésu ré ôriŋ tumô lew lew men, bi biŋé ré eŋge biŋ kwôlê sara mega wo kenbay ken lij hen iyôŋ men.

²Men, ken uwôli bi ôbi ré geméni wô bay bô habrê, wôsa na biŋé kê m a geyé bê bôrji sa kwôlo nini uwôl béréri hen né.

³Wôsa Kelma na ôbi bôô pôn aŋ ôbi a béŋge ka beré bôrŋge iyêrê men, a gemêŋge wô Sidan a men.

⁴Ôbi béni nini bi bôrni sarŋge a men, nini hôn wo kené bi bôrŋge sa kwôlo na nini kelêŋge a hen baa ya tô aŋ kené lê na hen iyôŋ kwôy kwôy.

⁵Bi Kelma wona li naŋ ken aŋ ken geyij Emen kwôy kwôy men, ken berij bôrŋge iyêre sa gusiŋ to bay gelêŋge a mega wo Jésu na berij bôri iyêre hen iyôŋ men.

Lêŋge jé mega wo nini lij hen iyôŋ men

⁶Yênen, nini kelêŋge naŋ hini Kelma wona Jésu Krist bi kené pô yerŋge aŋ yi bay ayê bôô kaŋ kwijê aŋ kaŋ kwôlo na nini gelji hen.

⁷Ken hôn, aŋga na nini li hen na, na nini li bi kenbay kôba, kené lij hen iyôŋ men, wôsa wulê wo na nini baŋ iyêre toŋge a hen na, ken hôn wo na niné li jé damaŋ.

⁸Men, na nini ô m aŋga kwôni dëŋ iyôŋ né a men, niŋba, na nini li jé yoyre naŋ tu tare môŋ niné maŋ iyôŋ wô abij yerni wôsa nini gey gelêŋge gusiŋ gengij sa aŋgaŋ emêrni ré.

⁹Lê wo nini li hen iyôŋ na, na eŋgerêŋge are a na gelêni ré, niŋba, nini li hen iyôŋ bi niné yij aŋgaŋ gelé ka dôri bi kené li.

10Wulê wo na nini bay iyére tonje a tô hen na, na nini kelênge iyôn ba: «Hena kwôni wo ré gey lê jé ré ba, bi ôm emê ré men.»

11Nini kôl hen iyôn wôsa bay kôl iyôn ba bîné ka pôni perêrênge a ré gey lê jé ré aṅ ré ô na wô dé tirji tô aṅga megêrji a dî.

12Bîné bay ka iyôngi hen na, nini kôlji naṅ hini Kelma wona Jêsu Krist bi bay ré li jé naṅ wulê wulê wô uwônji aṅga emêrji.

13Yênên, kenbay ba, ken li aṅga dôri ôriṅ tumô tumô dîba, ken merên sara ré.

14Hena kwôni ré bi kwôlê sa kwôlo nini li bô magtubu a bénge hen ré na, ken kôbri men, ken bîj naṅ dî ré a men, aṅ bi tayre ré diri.

15Aṅ ken haali mega yêneṅge iyôn dîba, ken bôri mega ré janeṅge iyôn né.

Deré kibi kwôlê

16Bi Kelma Jêsu won ṅbi bîj bîné bô jalê hen ṅbi naṅ yiri bi bénge bô jalê kwôy kwôy sa are kêṅ a men, bi baa naṅ ken kêṅ a men.

17Dosé toṅ derij kibi magtubu hende to hen na, na nôbi Pol naṅ kôben wupê a lê hen niṅ. Na hen iyôn a ené derij kibi magtubu tiṅê kwôy kwôy men, na hen iyôn a ené lêrê a men.

18Na kwôlo en gey kelênge bi a hen. Bi Kelma wona Jêsu Krist tô kibri sarṅge a kêṅ.

1 Timoté

1 Timoté 1

Dosé to Pol lij Timoté

¹Nôbi, Pol a lê magtubu hende to hen. Nôbi wo ena ôbi jé wo Jésu Krist wo Emen woŋ ôbi gôlij nap na hen a dôren men, nap kap tôô Jésu Krist wo nana bi bôrna sari a a men hen.

²En li magtubu hende to hen bem jôbi Timoté wo ju yi mega keman woŋ bôn iyôŋ, sa kibi ayê bôô wom hen. Bi Ibarna Emen nap Jésu Krist Kelma wona tô kibriji sam a men, bi bay bô tu na tom men, bi bay jal bôm a men.

Pol yêge maa Timoté wô sa bijné kap bay gelére are kap benare hen

³Mega wo na en kôlem wulê wo na ena ôrij Maséduwan hen na, mô a Epês a wôsa bijné ka pôni kap bay gelij megêrji aŋgaŋ benare hen na, ju kôlji bi bay dî ba.

⁴Men, kôlji bi bay ré merên yirji sa kwôlê woŋ dilemne a ré men, bay ré narij kwôlê wo gengij sa tô môŋ woji wo kô ré hen ré a men. Wôsa are bay ka iyôŋgi hen na, uwôl na naripare mera dîba, bij nap geré gelê wo Emen genge aŋ nana hôn nap ayê bôô hen né.

⁵En ay tôn bem kôl hen iyôŋ na wô wo bay ayê bôô ré geyij yirji nap bôô pôn men, nap ermé wo dôri men, nap bê bôô woŋ tiri a men.

⁶Bijné ka pôni kap bay gelé aŋgaŋ benare bay ka hen bul cêgeriji bij hal wo dôri bi wo hen aŋ bay ge kay sa naripare kwôlê woŋ iyôŋ a tôŋ bi wo hen.

⁷Bay gey ciré yé damné kap bay gelij bijné tôô to Emen, nijba, bay gaŋ kôba, hôn kwôlê woji bi wo hen ré men, kwôlê wo bay kôl nap ibiyare hen kôba, bay hôn tôri ré a men.

⁸Nana hôn mega wo tôô to Emen na ré dô, hena nana ay lij jé nap geréri.

⁹Bi na henêŋge mega wo tôô ré dîj na wô sa bay lêre aŋgaŋ derôre ré. Nijba, hende dîj na wô sa bijné kap bay dagê sa tôô nap bay bê kwôlê ré hen men, bay lê habrê nap bay lê têrij hen men, bay bijare Emen nap aŋga yi nap jengêrji hen kwôlê ré hen men, bay deré balêrji nap bay deré bijné hen men,

¹⁰bay yij yipare toŋ iyôŋ a tôŋ hen men, bay yij nap megêrji impê hen men, bay lê jengga gawrê hen men, bay benare hen men, bay gwôserê kwôlê tumô kilmé hen men, wô aŋga dangi kêm ka habij ka bij nap aŋga tiri ka na nana gelij bijné ka Emen gey nana li hen né.

¹¹Aŋgaŋ gelé kap tiri bay ka hen na, yi na bô Kwôlo Dôri wo Emen na bôn kôben a hen. Kwôlo dôri bi wo hen na, gengij na sa Emen woŋ ôbi hini emê hen men, wo na hanê derê hen a men hen.

Pol lij Emen dosé wô sa bô derê wori

- ¹²En lij Jésu Krist Kelma wona dosé wô wo ôbi ben néé sa jé wupê. En liri dosé wôsa ôbi bôren môp ôbi bô pôn iyôŋ aŋa ré dôren bi ené li jé wori hen.
- ¹³Bi wo ca ba, na en iyêl kwôlê wo habij gengij sari men, na en gili gusij men, na en tiréri a men hen. Nijba, Emen bô tu ŋa tijê wôsa na en bi bôn sari a ré men, tun na jôrij sa aŋa na en li hen né a men.
- ¹⁴Wô bijare to en bij nap Jésu Krist hen na, Kelma wona tô kibri damaŋ a san a men, ôbi ben en bi bôn sari a men, ben en gey bijé ka daŋgi a men.
- ¹⁵Na tu kwôlê a ené kelê hen, aŋ dô wo bijé kê m ré bi bôri sara: Jésu Krist era sa terare a nà wô gôlij nap bijé kaŋ bay lê têrij, aŋ nôbi kôba, ena ôbi têrij wo gôlij sa bay lê têrij kê m aŋ sôŋ.
- ¹⁶Na ôbi á, Emen ré bô tu ŋa tijê aŋ bi Jésu Krist ré gel ulê bô wori nap geré wupê nôbi dami ôbi lê têrij aŋ bi ré yi aŋgaŋ gelé bij bijé ka ca sa bê bôri sari a aŋ uwôrij gelê wo nap kwini bi wo hen men hen.
- ¹⁷Bi bijé heram men, ay kibi Kelma wo dami woj ôbi merê nap kwini hen kwôy kwôy men, kwo a ma ré hen men, kwo kwôni gili ré a men hen. Ôbi a na Emen pôn nêŋ hari. Amên, bi yi gelij hen iyôŋ.
- ¹⁸Keman Timoté, en bêm kaŋ tôô hende to hen kôm a mega wo bay kibi Emen na kôl tumô gengij sam hen iyôŋ. Erem sa kwôlê woji bi wo hen a aŋ bi li nap ju sa kumbul wo ju li nap bijé kaŋ bay gelijare bijé aŋgaŋ benare hen.
- ¹⁹Gem ayê bô wôm dô men, gem ermé wôm a men. Wôsa bijé ka pôni kaŋ lê jé nap ermé wo dôri bi wo hen aŋ mênij ayê bô woji.
- ²⁰Si Himéné nap Alêksander na perê bijé bay ka hen. En nôgiji bij Sidan aŋ bi bay ré halij aŋ bi cêgê ba, bay ré tiiré Emen ré nij.

1 Timoté 2

Kaŋ tôô to gengij sa uwôlê Emen

- ¹Iyôŋ ba, aŋga bu bôn damaŋ ka en ayij tôôn bij bay ayê bô na, na bi bay ré engerij Emen ré bij bijé aŋga bay ôrij doyriji hen men, bay ré uwôli men, bay ré sôm sari a men, bay ré liri dosé wô sa aŋga ôbi li bij bijé kê m hen a men.
- ²Uwôlêŋge Emen wô sa kilmé men, wô bijé kê m ka kenare kôbriji a hen a men, aŋ bi nana môrij dê nap bô jalê men, bi nana dî yerna yi Emen a dô men.
- ³Uwôlê Emen wô sa bijé kê m na, na aŋga dôri men, na aŋga dé tu Emen woj ôbi gôlij nap na hen a men.
- ⁴Ôbi gey hen iyôŋ bi bijé kê m ré gôl men, bay ré hôn tu kwôlê a men.

⁵Wôsa Emen na pôn nêḡ hari men, ôbi débé derôṛji a naḡ biḡné na, na Jésu Krist pôn nêḡ hari men, ôbi na gawra a men.

⁶Ôbi ay yiri liḡ sarga aḡ bi biḡné kêm ré mô sarji seḡge. Ôbi li hen iyôḡ gelij biḡné ka Emen ré gey gôlij naḡ ci. Ôbi gel hen iyôḡ na wulê wo Emen na genge hen.

⁷Na ôbi á, Emen ré déḡ bi ené yi ôbi uwôlê béré men, ôbi jé wo Krist a men hen. Aḡ bi ené gelij biḡné ka na Jubḡné ré hen aḡga gengij sa ayê bôḡ men, tu kwôlê a men. En kôl na kwôlê woḡ tiri díba, na benare ré.

⁸En gey bi biḡné ré uwôl Emen naḡ kirij kirij men, bay ré pô kôbriji wo séli ta aḡ uwôlijni naḡ bôḡ wo pôn men, naḡ bô tarê ré men, naḡ naḡare ré a men.

Kwôlo gengij sa aḡga yébé ré li

⁹En gey bi yébé ré ha bargay kaji naḡ tô gerériji díba, kaḡ lamij impê hen né men, bi bay ré duu yirji tôḡ men, bi ré pôy sarji top bayrare ré men, ré elagêrê yirji naḡ lôr ré men, naḡ ré men, ré tôbe bargay ka gararji gaḡ hen né a men.

¹⁰Nijba, aḡgaḡ kalmare kaji ba, bi yi na jé lêreji wo dôri hen, ôbi a dé yébé ka kôl ciré na ka Emen hen.

¹¹Kirija yébé mô wô toyé kwôlê na, bi bay herage ré men, bi biḡ ôbi halêrji hen kwôlê a men.

¹²En jôḡ wo yébé ré gelij impê are men, ré ôm sarji ré men, ré herage ré a men.

¹³Wôsa Emen dí Adam tumô dema ré dí Êb tô.

¹⁴Men, na Adam a dé Sidan lamni ré nijba, na iyore a dé ôbi lamne men, dáḡij sa tôḡ to Emen a men.

¹⁵Iyôḡ hari kôba, iyore a upé gelê wô kamrê ka hende a yê hen men, hena hende ré gem ayê bôḡ wore men, hena hende ré gey biḡné men, hena jé lêre ré dé tu Emen men, hena hende ré pôy yere a men.

1 Timoté 3

Bay derê tumô églis to bay ayê bôḡ

¹Kwôlo ena kelê hen na, na kwôlê woḡ tiri. Hena kwôni ré ôrij doḡ yé ôbi derê tumô églis to bay ayê bôḡ na, ôbi deḡga na jé wo dôri hen.

²Ôbi derê tumô kirij na, bi yi kwôni wo bay dô kwôli dô men, kwo tamni pôn men, ôbi beré yiri men, ôbi gemé yiri men, ôbi lêre are naḡ tô gerérji men, ôbi beré kergê yiri a men, bi nêḡ gelij biḡné are a men,

³bi yi ôbi yê care gaḡné men, ôbi bégerem ré a men, nijba, bi na kwôni wo kalêri jal men, ôbi naḡare ré men, ôbi geyé gursu gaḡ né men,

⁴bi bô sa iyére tori dô men, hal kamni aṅ bi bay ré liri sa iyêrê ré men, ré biri kwôlê dô a men.

⁵En kôl hen iyôn wôsa hena kwôni ré hôn berê sa iyére tori ré ba, ôbi a lê iyeṅ a ré dôriṅ tumô églis to bay ayê bôô ba?

⁶Men, bi na kwôni wo ay bôri haw ré wô wo ôbi maa dê deṅgôri, aṅ Emen maa biri mega wo na berij Sidan hen iyôn men,

⁷bi biṅé ka ay bôri ré hen kôba, bi dô kwôli dô a men. Ré ba, tayre a diri tumôri a aṅ ôbi maa kuriṅ bô boyre to Sidan a.

Diyakerṅê

⁸Diyakerṅê kôba, bi bay yi bay lêre are naṅ gerérji men, bay gwôserê kirij ré men, bay yê care gaṅ né men, bay a emê lim né a men.

⁹Men, bay a beré tu kwôlê woṅ ayê bôô wo Emen na yêge sari hen naṅ ermé wo dôri men.

¹⁰Men, bi bay sélji tumô aṅ hena bay ré li ani kani ka habij ka bay ré uwôlij kwôlê sarji a naṅ dema kené biji jé kôbriji a tô.

¹¹Yébé kaṅ diyakerṅê kôba, bi yi bay lêre are naṅ gerérji men, bay kôlijare biṅé kwôlo habij né men, bay yê care gaṅ né men, bay lêre are kêṅ naṅ bôô pôn men.

¹²Diyaker na, na kwôni wo a ôriṅ naṅ iyore pôn nêṅ. Bi ôbi bô sa iyére tori dô men, hal kamni dô a men.

¹³Hena diyakerṅê ka ré li jé woji dô na, biṅé a biji kwôlê men, bay jé bay ka hen a kelê kwôli ayê bôô wona tô Jésu Krist a naṅ ibiyare.

Kwôlo dami wo na yi naṅ kini uwôbêri wo Emen yêge sari

¹⁴En li magtubu hende to hen bem haṅê niṅba, en erem wo ené erê gelem hen ya a men.

¹⁵Aṅ hena ené bij lew ré ba, magtubu hende to hen a gelem hal wona wo dôri wo nabay biṅé ka Emen ka na églis to Emen woṅ ôbi merê tu geṅ hen. Églis hende to hen gere tu kwôlê môṅ gurô woṅ derô iyére naṅ tô iyére gerij iyére hen iyôn.

¹⁶Na tiri, kwôlo na yi naṅ kini uwôbêri wo Emen yêge sari béna wo gengij sa ayê bôô wona hen na, na kwo dami. Aṅ kwôni wo a nêṅê narê ba, naṅ. Krist, kwo Emen dôri hen era naṅ yiri môṅ gawra iyôn men, Tunu toṅ hendi bô bôrê yêge sari mega kwôni woṅ derôre men, manê ka derômaraj a kôba, gili a men. Bay uwôl béreri perê tô yê biṅé ka sa terare a na men, biṅé kwône sa terare a nà, na bi bôri sari a men, Emen na ayri hôriṅ ta derômaraj a a men.

1 Timoté 4

Biṅé kaṅ bay gelére are kaṅ benare

¹Tunu top hendi bô bôrê kôl waŋ a ta kôl iyôn ba: Bô gerpé wulê wo nana mô bô a hen na, gawrê ka pôni a déŋ ayê bôo woji men, bay a kebê tô tunu top hende benare hende to hen men, bay a erê na tô aŋgaŋ gelé ka tunu to habiŋ hende to hen men.

²Bay a dé biŋé kaŋ bay kelê kwôlê kibriji wôo wôo naŋ kaŋ bay benare bay ka ermé woji naŋ môŋ ré uwôŋ naŋ musure to sêy to bay dera bô tare a iyôn hen geriŋ naŋ ci kayê.

³Biŋé bay ka hen geliŋ megêrji bi bay ré eŋge yébé ré men, aŋga pôni kôba, ré dô emê ré a men. Niŋba, Emen a dé aŋgaŋ emê bay ka hen bi bay ayê bôo ka hôn tu kwôlê hen aŋ kirija bay ré liri dosé sara menba, ré ôm.

⁴Ari dé Emen kê m na ka dôri dîba, ani kani kaŋ kaŋê ba, naŋ. Wôsa are bay ka kê m ka Emen bi hen na, na eŋge aŋ na liri dosé wô sarji.

⁵Wôsa kwôlê wo Emen men, uwôlêri a men na, li wo aŋgaŋ emê bay ka hen dé tu Emen.

Ôbi jé wo Jésus Krist wo dôri

⁶Hena jeré geliŋ bay ayê bôo are bay ka hen kwôy kwôy men, hena jeré gôse yem naŋ kwôlê woŋ ayê bôo men, naŋ aŋgaŋ gelé kaŋ tiri ka ju bi kwôlê sara hen a men na, já yé mana wo Jésus Krist wo dôri.

⁷Toy kwôlê woŋ dilemne wo gali wo biŋ naŋ ayê bôo ré hen ré men, mase bi ju dî yem yi Emen a dî men.

⁸Hena kwôni ré li are gay gay bi ibéri ré iyêserê na, na aŋga dôri haji niŋba, dé yi yi Emen a a na aŋga dôri ka dê are kê m. Wôsa a lê naŋ ju haw hen men, tôre to cêgê a men.

⁹Kwôlê bi wo hen na, na tu kwôlê aŋ dé wo biŋé kê m ré bi bôrji sara.

¹⁰Na wô ôbi bi wo hen aŋa nana berij yerna iyêre liŋ jé wô uwôŋŋ gelê wo Emen na genge dîré béna hen, wôsa nana bi bôrna na sari ôbi woŋ ôbi merê tu geŋ hen men, ôbi gôliŋ naŋ biŋé kê m hen a men. Aŋ gôliŋ naŋ biŋé ka bi bôrji sa Jésus Krist a tumô.

¹¹Ju gelji are bay ka kê m hen men, ju ay tô m biji bi bay ré li a men.

¹²Bi kwôni tôrŋem wôsa jeré na kema mana ré, niŋba, ju yi ôbi geliŋare bay ayê bôo tô geré naŋ kwôli kelêrem men, jé lêrem men, geyé wo ju geyiŋ biŋé hen men, bê bôo wom sa Emen a men, bô bôrê wom a men.

¹³Pa dema ené biŋ upém tô na, dî yem sa deŋsê magtubu to Emen a tumô biŋé men, uwôl béré kwôlê dôri men, halji a men.

¹⁴Liŋ wôrê naŋ néé wo Emen bem hen né. Ôbi na bem kirija bay kibi Emen na kôl kwôlê gengiŋ sam aŋ surpê na uwôliŋ kôbriji sam a men hen.

¹⁵Na jé bi wo hen aña jeré lê men, ay yem bij jé bi wo hen bi bijé kêm gel mega wo jeré dô tumô tumô tô geré wo Emen a.

¹⁶Di tu melênê sa hal wom a men, dî tu melênê sa aña ju gelij bijé hen men, debe iyêre sara a men. Hena jeré li hen iyôn na, já gôlij nañ yem men, já gôlij nañ bijé ka toy kwôlê wom bi wo hen a men.

1 Timoté 5

Hal wom tumô bay ayê bôô a

¹Kirija ju mô wô ñanê kwôlê nañ kwôni wo suri na, ju nayri ré nijba, ju iyêli nañ tòm to jali, mega wo ôbi ré na ibam iyôn. Kam manê ba, ju bôrji mega wo bay ré na yênem iyôn a men.

²Bô yébé ka iyêrnê mega ré na yopêm iyôn men, kam kalmê ba, ju bôrji mega yênem nañ yébé iyôn dîba, ju li tu bôriyare sarji a ré.

³Bij yébé nañ mamê ka kwôni woñ ôbi berê sarji nañ hen kwôlê men, ju li nañ ci a men.

⁴Nijba, hena iyore top mamne ré ôrij nañ kamne ley kwôngêre ley ya na, bi bay dôyrê lê jé sa ayê bôô woji a sa balêrji tumô wôsa balêrji nañ môpêrji na li nañ ci na hen iyôn men. Wôsa lê bi wo bay li hen iyôn hen na, na aña dé tu Emen.

⁵Iyore to na mamne tiri añ kwôni woñ ôbi berê sare nañ na, hende bi bôre na sa Emen a men, uwôli men, sôm sari a a men kwôy kwôy bi ôbi ré li nañ tu.

⁶Nijba, mamne top hende lêre aña bôre hende a geyé mera hen na, hende mô tu geñ hare nijba, hende yi mega kwôni wo ma iyôn.

⁷Gelji kwôlê bi wo hen añ bi kwôni ré kôl kwôliji wôni wo habij né.

⁸Hena kwôni ré bô sa bijé ka bô iyêre tori a nañ balêri dô ré na, ôbi déñ na ayê bôô wori hen. Añ ôbi li na habrê wo dé kwôni wo ay bôri ré hen sôn.

⁹Yébé nañ mamê ka já dé hiniji bô magtubu a añ lê nañ ci a na: hena hende ré ôrij nañ elê tôre jii men, hena kurôre na ré na pôn men,

¹⁰bi hende yi iyore to bijé na ay kebre sa ari lêre ka dôri a men, bi na iyore to na gem kamne dô men, na bu kergê yere a dô men, na pul tê bijé ka Emen nañ dôbê sa men, na li nañ bijé ka na mô perê bô emê men, na ay yere bij añañ lê ka dôri a men nij na, ju dî hene bô magtubu a ham nij.

¹¹Kwôlo gengij sa yébé nañ mamê ka baa kalmê tô hen na, dî hiniji bô magtubu a ré, wôsa dô réba doy yij nañ impê a liji añ bay a geyé engé impê ka dangi añ a déñ geré wo Jésu Krist.

¹²Hena bay ré li hen iyôn na, Emen a ulê kwôlê sarji a wôsa bay mène tôô to bay na ay ciré ayê yirji lij jé bij Jésu Krist hen.

13Hena bay ré enge impê ré nij kôba, kirija hiniji dîj bô magtubu a nij na, dô ré ba, bay a yé bay kuyare aṅ ôrij naṅ kibi iyére iyére kaṅij lij jé men, bay a erê wô lê way men. Kwo dê aṅ na, bay tôte kibriji bô kwôlê wo bîjé men, bay kôl na kwôli aṅga dôlji ré hen a men.

14Na wô sa bi wo hen aṅa ené gey bi yébé kaṅ mamê ka ba kalmê tô hen bi ré enge impê men, ré yêṅ kamrê men, ré bôrij sa iyére toji a men, dîba, ré bîj bay barena geré bi ré kôlij kwôlê wo habij gengij sarna ré.

15En kôl hen iyôn wôsa yébé kaṅ mamê ka pôni dîji geré woj derôre hen aṅ, aṅ ôrji tô Sidan a.

16Hena iyore toṅ hendi ayê bôô ré ôrij naṅ yébé kaṅ mamê ka na balêre ya na, bi hende bô sarji, dîba, bi hende nôgiji bîj églis ré. Aṅ bi églis ré dîj yere bôrij sa yébé kaṅ mamê ka kwôni wo ré bô sarji naṅ hen dî.

17Surjê ka dô tumô bay ayê bôô dô hen na, bi ken bîji kwôlê dô men, ken têbîji dô a men. Nijba, ka dô kwôlê men, halêṅge a men hen na, ken bîji kwôlê damaṅ a.

18Wôsa kwôlê wo Emen kôl iyôn ba: «Kirija kelba ré dîirê kaw wô téreji ba, dô wo jeré ha kibri ta ré.» Kwôlo Emen bi wo hen hô kôl iyôn ba: «Kwôni wo ré li jé ba, dô wo ré uwôn sa kôbri a men.»

19Hena kwôni ré uwôl kwôlê sa kwôni wo suri a pôn bô églis a ré li ani kani aṅ hena bîjé ré nêṅ wôô réba subu ré kôl hen iyôn a ré na, ju bi bôm sara ré.

20Bîjé kaṅ bay lêre têrij yôôd hen na, ju nayji tu kwônê bîjé aṅ bi ka dṅaṅi ré hare.

21En uwôlem tumô Emen a men, tumô Jêsu Krist a naṅ tumô manê kari ka derômaraṅ a ka ôbi tôrji hen a men, bi ju bi kwôlê sa kwôlê wo en kôlem a hen. Li ani kani kaṅ derê tu kirij né men, ju ô tô kwôni a iyôn mera ré men.

22Hena lew ju uwôl kôm sa kwôni a bi ré lij jé bô églis a ré. Dô wo ju hône dô tumô dem réba yi mega jeré li têrij hende to ôbi li hen men. Li ani kani ka habij ré, nijba, ju yi kwôni wo séli dî.

23Dô wo ju yi kam piniji mera ré nijba, ju yi care dê iyôn a men wô bôm wo lêrem gaṅ gaṅ hen.

24Têrij to bîjé ka pôni yi tu wolé pa dema bay ré jô kwôlê sarji a tô. Nijba, tô bîjé ka pôni na, kirija kwôlê bu sarji dema jeré henê têrij lêreji tô.

25Jé lê wo dôri wo bîjé ka pôni li hen na, yi tu wolé a men. Hena ré yi nô tu wolé lew ré kôba, a uwôbîj sem né.

1 Timoté 6

¹Bijné kêm ka na limé hen na, bi bay duu yirji aɲ bijn bay iyére toji kwôlê aɲ bi kwôni ré tiiré Emen ré men, ré kô kwôlo habijn gengijn sa aɲaɲ gelé ka nana gelji hen ré a men.

²Limé ka bay iyére toji na bay ayê bôô hen na, bay a kapê biji kwôlê wô wo bay ré na yênrji bay ayê bôô mera ré, nijba, bi bay li jé woji dô damaɲ a, wôsa bijné ka bay li jé biji hen na, na bay ayê bôô ka bay geyji hen.

Kwôlê wo gengijn sa gelé are kap benare naɲ ari upé kap tiri

Gel, aɲga já gelijn bijné men, dôbijnji ibiyare bôrji a a men a na:

³Hena kwôni ré gelijn bijné aɲga dɲngi aɲ kap tu kwôlê wo Kelma wona Jêsu Krist men, gelé wo nana gelijn bijné sa aɲga bijn naɲ ayê bôô wona hen ré a men na,

⁴ôbi na ôbi uwôyrê yiri dɲɲ iyôn men, ôbi hôn ani ré kwôy men, doɲ naripare kwôlê naɲ naɲare sa iyay kwôlê woɲ kelê a liri mera a men. Are bay ka hen na, saɲ naɲ terbére men, bijn tôrji narijn kwôlê men, tirijn yirji kwôy kwôy men, ermé kwôlê wo habijn gengijn sa megêrji a men.

⁵Naripay kwôlê wo kô ré hen yi perê bijné bay ka ermé woji mênijn hen men, ka hôn tu kwôlê ré yôd hen a men. Bay erem mega wo bê bôô sa Emen na, ré na geré ari upé.

⁶Na tiri, hena kwôni ré bi bôri sa Emen a na, ôbi na ôbi upé tô kwôlo Emen a, hena yiri ré dôri sa aɲga ôbi ôrijn kôbri a hen.

⁷Wôsa nana era sa terare a nà kôbrena seɲge men, na belé herê kôbrena seɲge a men.

⁸Iyôn ba, hena nana ôrijn naɲ aɲgaɲ emê men, bargay a men na, bay a hen nêɲ iyôn.

⁹Bijné ka gey yé bay upé bay ka hen na, herijn bô aɲgaɲ lamê a. Aɲ yi môɲ bay ré herijn na bô boyre a iyôn wô doɲ aɲga gali naɲ ka habijn ka liji hen. Doɲ are bay ka hen na, mêneji yôd mega wo ré na cér a ré perêji iyôn.

¹⁰Wôsa geyé gursu na, na tô hanê mênê wo gay gay hen kêm. Aɲ bijné ka pôni ôrijn doɲ upé gursu damaɲ aɲ li wo bay ge kay tô ayê bôô woji a aɲ deɲgôrji lebarêji damaɲ.

Kap tôô Pol to ay bijn Timoté

¹¹Nijba, jôbi gawra wo ju na kwo Emen na, dô wo ju dôbe kôbem bô aɲga habijn bay ka hen a ré. Mase woge geré lê aɲgaɲ derôre tumô Emen a men, bi jé lêrem yi mega kwo Emen gey hen iyôn men, bi bôm sari a kwôy kwôy men, gey megam men, uwôl bôm aɲ ju yi kwôni wo kalêri jal a men.

- 12**Mega wo ju bi bôm sa Jêsu a hen iyôn na, mase bi ju li anga ôbi gel hen, aŋ jeré uwônij sa kôm wo na gelê wo naŋ kwini hen. Emen na uwôgem bi jeré li are bay ka iyôngi hen kirija na ju kôlij kwôli ayê bôô wom tumô kwônê bijé hen.
- 13**En ay tôn bem tumô Emen woŋ ôbi bé are kê môm tu geŋ hen men, tumô Jêsu Krist a wo na kôl kwôlê woŋ tiri tumô kelma Pos Pilat a kwôy hen,
- 14**bi jeré bi kwôlê sa kwôlê bi wo hen a men, déŋ ani kani aŋ né men, li ani kani ka habij sara ré a men. Li hen iyôn kwôy jéŋ kirija Kelma wona Jêsu Krist a heran.
- 15**Ôbi a bulo hera sa to Emen a gengé, ôbi na kwo bijé ay kibri men, ôbi pôn nêŋ hari a ôrij naŋ néé men, ôbi na Dami woŋ sa kilmé men, Dami wo damné ka ôm kirij sa terare a na a men.
- 16**Ôbi pôn nêŋ hari a na kwo ma ré men, ôbi mô bô kirij ka peranji ka jôrij bijé geléri hen men, kwôni na gili tumô ré men, kwôni a nê mê geléri haw hen ré a men. Dampare naŋ néé wo yi sari naŋ kwini. Amên, bi yi gelij hen iyôn.
- 17**Bijé kaŋ bay upé ka haw hen na, ay tôm biji bi bay ré uwôyrê yirji ré men, ré bi bôrij sa ari upérji bay ka hen né a men, wôsa bay hôn wo angan upé bay ka hen ré yé kwôy kôba, bay hôn né hen na, bi bay ré bi bôrij sa Emen woŋ ôbi bé are kê môm naŋ kwônêrij aŋ nana môrij naŋ yi derê hen dî.
- 18**Kôlji bi bay ré li anga dôri men, bi ari upérji ré na lê angaji ka dôri men, bay ré yi bay lê derê men, bay ré bu baliyare naŋ bijé naŋ ari upérji a men.
- 19**Hena bay ré li hen iyôn na, bay dî angan upérji bay ka hen na kini uwôbêrij ka dôri a wô wulê wo kiyay. Ôbi á, bay ré sa merê derê naŋ gelê wo naŋ kwini.
- 20**Timoté, cubu tum sa anga Emen bêm kôm a hen. Dôbe kem bô kwôlê woŋ déŋ iyôn a aŋ bij naŋ ayê bôô hen ré men. Dôbe kem bô kwôlê wo gengij sa henê are a nijba, na henê are bay ka hen né a men hen.
- 21**En kôlem hen iyôn wôsa bijé ka pônî ka kôl ciré ôrij naŋ henê are bay ka hen aŋ bay na déŋ ayê bôô woji. Bi bô derê wo Emen baa naŋ ken.

2 Timoté

2 Timoté 1

¹Nôbi Pol, ôbi jé wo Krist Jésu naɲ bô geyé wo Emen wo na genge bi ené uwôl béré gelê wo ayiɲ tôri dîré biɲ biɲé wo yi yi Jésu Krist a kirija nana biɲ naɲ dî hen.

²En li magtubu hende to hen bem jôbi Timoté wo ju yi môɲ kemaɲ wo en geyri hen iyôɲ. Bi Ibarna Emen naɲ Kelma wona Krist Jésu tô kibriji sam a men, bi bay bô tu ɲa tom men, bi bay jal bôm a men.

Pol uwôl Emen wô sa Timoté men, dôbri ibiyare bôri a a men

³En liɲ Emen wo en li jé biri naɲ bôn wo dôri mega wo môɲêrna kôba, na liɲ jé biri hen iyôɲ dosé. En liri dosé wôsa yoyre naɲ tu tare kirija en mô wô uwôlêri na, en erem sam a kwôy kwôy.

⁴Bôn juben sa sômê wo na ju sôm a hen aɲ en gey gelem aɲ bi yen ré dôren.

⁵Men, en erem sa ayê bôô wom woɲ tiri hen, ayê bôô woɲ tiri bi wo hen na, agerem Loyis naɲ yom Énis na ôriɲ hen iyôɲ men aɲ en hôn wo jôbi kôba, ayê bôô wom ré na kwôy tiri hen iyôɲ men.

⁶Na ôbi á, ené jubu tô bôm ta bi jeré cubu tum tô gwosoy jé wo Emen na bem kirija na en uwôliɲ kôben sam a hen dô dîba, bi ré yi aɲga beray mera ré.

⁷Wôsa Tunu to Emen béna hen na, na to béna néé men, toɲ geyé biɲé men, toɲ gemé yi a men, dîba, na tunu toɲ harê ré.

⁸Hen iyôɲ na, dô wo ju dî tayre dêm sa dôriɲ biɲé kwôlê wo gengiɲ sa Kelma wona hen ré men, gengiɲ san nôbi wo en yi daɲgay a wô sa Jésu hen né a men. Niɲba, ju geliɲ gusiɲ naɲ en wô sa kwôlê wo dôri wo Emen naɲ néé wo ôbi bem hen.

⁹Emen a gôliɲ naɲ na men, ôbi a uwôgêna bi nana yi biɲé kari a men. Na wô jé lêrena wo dôri wo nana li hen né, niɲba, na gengé wori men, bô derê wori a men. Na bô derê wo ôbi li naɲ na tô Jésu Krist a pa dema tô terare na ré dîɲ tô.

¹⁰Men, haw hen ôbi geléna bô derê wori bi wo hen naɲ sa to ôbi gôliɲ naɲ na Jésu Krist na saɲ hen, wôsa Jésu Krist a mênê néé wo temare yôd. Aɲ naɲ kwôlê wo dôri bi wo hen na, ôbi yêge sa gelê wo a kerê ré hen béna.

¹¹Nôbi kôba, na wô kwôlê wo dôri bi wo hen a Emen ré dên mega ôbi ulê béré iyôɲ men, mega ôbi jé iyôɲ men, mega ôbi geliɲ biɲé are iyôɲ a men hen.

¹²Na ôbi á, ené geliɲ gusiɲ hende to hen hen. Niɲba, en dî tayre dên ré wôsa en hôn kwo en bi bôn sari a hen men, en hôn wo ôbi ré ôriɲ naɲ néé woɲ gemé aɲga ôbi bèn kôbena hen derê kwôy Wulê woɲ jerê kwôlê a.

¹³Gem tu kwôlê wo ju toy keben a hen dô aṅ bi yi môṅ aṅgaṅ gelé kam iyôṅ men, ju bu ayê bôṅ wom iyêre men, pur bîjé a men wô kibi bîjare tona naṅ Jésu Krist.

¹⁴Timoté, cubu tum sa aṅga Emen bêm kôm a hen dô naṅ néé wo Tunu toṅ hendi bô bôre to yi yerna hen a men.

¹⁵Ju hôn wo bay ayê bôṅ kêm ka mô bô emê wo Asi a na, déṅji aṅ men, aṅ perêrji a hen na, si Pijélus naṅ Hemojêns kôba, déṅji aṅ a men.

¹⁶Nîjba, bi Emen bô tu na to Onésipôr naṅ bîjé ka bô iyêre tori a, wôsa ôbi dôben ibiyare bôn a kwôy kwôy, men ôbi bi tayre diri san a wô wo ené na daṅgay ré a men.

¹⁷Nîjba, kirîja ôbi sa Rôm a na, ôbi wogen dé dé ô upen.

¹⁸Bi Kelma bô tu na tori wulê wo ôbi a jôriṅ kwôlê sa bîjé a hen. Are kêm ka ôbi na li naṅ en Epês a hen na, ju hôn dô.

2 Timoté 2

Bi jé lêrem yi môṅ kwo Jésu Krist hen iyôṅ

¹Keman, sa kibi bîjare to ju bîj naṅ Jésu Krist hen aṅa ôbi ré li derê naṅ ju hen. Iyôṅ ba, ju bu bôm iyêre.

²Aṅ kwôlê wo ju toy keben a tu kwônê bîjé hen na, ju gelîṅ bîjé ka ju bi bôm sarji a ka a nêṅmê gelîṅ megêrji ka daṅgi hen iyôṅ men hen.

³Gelîṅ gusîṅ naṅ bay ayê bôṅ kêm mega ôbi maṅê wo Jésu Krist wo dôri iyôṅ.

⁴Hena asgar wo ré mô sa têri a díré erê kibi kumbul a aṅa ré gey bi ôbi sari ré dini na, ôbi a dé tini sa aṅga cêgiri a hen ré nîj.

⁵Men, hena ôbi cogo wo ré li cogo naṅ geréri ré ba, bay a ayê kibri ba?

⁶Men, ôbi yagê wo na cubu tiri dô sa yagê a terbére a na, kibi kelanê ba, ôbi a upé sa kôbri tumô.

⁷Erem sa kwôlê wo en kôlem a hen aṅ Kelma a bé tum a jôriṅ sara aṅ já henê seṅge.

⁸Erem sa Jésu Krist a wop kuṅga kelma Dabid wo Emen na biri ji si kampê hen kwôy kwôy mega wo en kôl kwôli bô béré Kwôlo Dôri wo en uwôl a hen.

⁹Na ôbi á, ené gelîṅ gusîṅ men, bay beren uwôl daṅgay a mega wo ené na ôbi lêre habre iyôṅ hen. Nîjba, kwôlê wo Emen ba a yé daṅgay a men ba?

¹⁰Na tôri bi wo hen aṅa ené berîṅ bôn iyêre sa gusîṅ hende to kêm hen wô derê wo bîjé ka Emen na tôrji bi bay kôba, ré uwôriṅ gelê wo yi yi Jésu Krist a hen men, bay ré môriṅ bô hini emê wo naṅ kwini a hen a men.

11 Kwôlê wo na kelê hen na, na tu kwôlê. Hena na nana ma naɲ Jêsu Krist na, na merêɲge tu geɲ naɲ dî a men.

12 Men, hena na nana bu bôrna iyêre ba, na emê iyêre naɲ dî men. Hena nana kaɲni ba, ôbi kôba, a kaɲêna men.

13 Men, hena nana dëbu sa têrna ré ba, ôbi ba, dëbu sa têri a, wôsa ôbi ba, a kelê baa lê ariri ré ré.

Ôbi jé wo dé tu Emen

14 Ju jubu tô bôrji ju hô jubu a tumô Emen a sa kwôlê wo na en kôlem hen. Halji bi bay nariɲ kwôlê sa kwôli kelêrji a ré. A hena bay ré nariɲ kwôlê mega hen iyôn na, dô ré wôsa a mênê ayê bôô wo biɲé ka toyji hen.

15 Bu yem ta liɲ jé aɲ bi Emen bôrem mega kwôni wo dôri iyôn men, kwo tayre diri sa jé wori a ré men, môɲ kwo uwôl béré tu kwôlê naɲ geréri iyôn a men.

16 Jôô yem sa nariɲare kwôlê woɲ dëɲ iyôn wo biɲ naɲ ayê bôô ré hen, wôsa nariɲay kwôlê bi wo iyônɲi hen a lê aɲa biɲé ré dîɲ Emen dê dê aɲ hen.

17 Wôsa kwôli kelêrji liɲ biɲé habiɲ mega bara to ô tumô tumô iyôn. Si Héméné naɲ Pilétus na perê biɲé kaɲ bay kelêre kwôlê wo habiɲ bi wo hen iyônɲi hen.

18 Bay dëɲ tu kwôlê bi wo hen aɲ, wôsa bay kôl iyôn ba Emen né biɲ biɲé ka ma ré ji si kamɲê niɲ. Aɲ mênê ayê bôô wo biɲé ka pôn.

19 Niɲba, Emen dî tô ayê bôô wona iyêre kaɲ kaɲ. Aɲ tô ayê bôô bi wo hen na, are wôô dîɲ sara, ka tumô kôl iyôn ba: «Kelma hôn biɲé kari » men, ka jôgîɲ wôô kôl iyôn ba: «Kwôni wo kôl dîré na kwo Kelma ba, bi jôô yiri sa lê aɲga habiɲ a.»

20 Bô iyêre to dami a na, na gwopê kaɲ lôr naɲ kaɲ lari a yé ya mera ré, niɲba, kaɲ gurô naɲ kaɲ gerem kôba, yi ya men. Gwopê kaɲ lôr naɲ kaɲ lari hen na, bay ômiɲ are na sa wulê wo dami a, niɲba, kaɲ gurô naɲ kaɲ gerem hen na, bay ômiɲ are naɲ wulê wulê.

21 Kwo bay ayê bôô kôba, na hen iyôn men. Wôsa hena kwôni ré jôô yiri sa lê aɲga habiɲ bay ka en kôl kwôliɲi hen aɲ dî yiri naɲ jeɲgêri hen na, ôbi yi mega gwopê kaɲ lôr naɲ kaɲ lari iyôn Emen a ayêri liɲ jé wo dôri wo gay gay hen kê. Wôsa ôbi ay yiri yôd biɲ Kelma wô merê sa kôbri mega gawra wo já jéri bi ré li jé wo dôri wo gay gay hen.

22 Jôô yem sa doy aɲga li manê naɲ kalmê hen yôd aɲ. Aɲ ju woge wô lê aɲgaɲ derôre men, ju gem ayê bôô wom men, gey megêm men, ju mô naɲ bô jalê a men. Li hen iyôn naɲ biɲé ka uwôl Kelma naɲ bôô pôn hen.

23 Men, ju jubu bay nariɲare kwôlê wo gali hen sêd aɲ a men. Wôsa ju hôn wo nariɲare kwôlê wo gali bi wo hen iyônɲi hen na, saɲ naɲ naɲare kwôy kwôy.

²⁴Nijba, ôbi jé wo Kelma na, dé wo ré nàñ nàñ kwôni ré, nijba, ré li dô nañ bijné kêm men, ré nêm gelij bijné are men, ré na ôbi ulê bôô sa aŋga habij ka bijné li nañ dí hen a men.

²⁵Ôbi a ulê bôri pô gelij bijné kañ bay jebé kwôlê sêd añ hen are. Wôsa dô réba Emen a biji néé bi bay ré bilij ermé woji añ a bé tirji ré jôrij sa tu kwôlê.

²⁶Na hen iyôn dema bay ré henê ermé kwôlê wo dôri añ dôrij kibi boyre to ôbi bare Sidan a wo berji bay li aŋga bôri ré gey hen.

2 Timoté 3

Jé lê gawrê kirijna sa terare baa dâ wo ta kerê

¹Hôn wo kirijna sa terare baa dâ wo a kerê nij na, kirij a iyêrê damañ.

²Wôsa bijné a yé bay yerê men, bay geyé gursu men, bay dê deŋgôrji men, bay uwôyrê yi men, bay kelê kwôlo habij gengij sa Emen men, bay bij balêrji kwôlê ré men, bay yilé kirij men, bay bê kwôlê sa aŋga Emen a ré men.

³Bay a yé bijné ka iyêre men, bay a berê tu ña to kwôni ré men, na bay kelê kwôlê wo habij gengij sa bijné men, na bay bégerem men, bay lê bisipne men, na bay bayi aŋga dôri men,

⁴na bay perê sa megêrji men, bay lêre are môñ bijné ka erem kwôlê ré iyôn men, bay uwôyrê yirji damañ men, bay geyé derê wo sa terare a nà dê Emen a men.

⁵Tu bijné a ba, bay li môñ ciré na bay ayê bôô môñ nabay iyôn men, nijba, néé wo ayê bôô woñ tiri hen na, bay kañ. Bijné bay ka iyônji hen na, pô yem wolé nañ ci.

⁶Wôsa ka pôni ô bô iyé bijné añ bôyji yébé kañ bay lê añ doy lê aŋga gay gay yi bôrji a hen nañ aŋgañ gelé kaji kañ benare bay ka hen.

⁷Yébé bay ka hen gey bi bay ré dôrji kwôlê ta ta haji nijba, bay nêm henê tu kwôlê ré kwôy.

⁸Mega wo ca ba, si Janês nañ Jambrês na kañ Moyis hen iyôn na, bijné bay ka hen kôba, kañji béré kwôlê woñ tiri bi wo hen men. Na bijné ka ermé woji mênij añ na bijné ka ayê bôô woji dé tu Emen né a men.

⁹Nijba, jé lêreji bi wo hen a erê tumô ré, wôsa bay a bôrji mega bay galê iyôn mega wo bay na bôrij si Janês nañ Jambrês mega bay galê hen iyôn men.

Debe sa têm a sa aŋga bay na gelem a hen

¹⁰Nijba, jôbi ju gel gelé are kañê dô men, ju hôn hal wupê men, ju hôn aŋga en genge ené lê hen dô men, ayê bôô wupê dô men, ulê bôô wupê dô men, ju hôn geyé wo en gey bijné hen dô men, débé sa tê tijê a dô men,

11 Ju hôn gusij to bay gelen hen dô men, anğan tu ja ka lèn a Antiyôk a men, Ikôniyôm a men, Listre a a men hen na, ju hôn dô. En gelij gusij hende to kêmen hen nijba, Kelma dôren kibi a kêmen men.

12 Na tiri, bijé kêmen ka gey lê anğa Emen gey hen wô wo ciré bij pôn nağ Krist Jêsu hen na, bay a gelji gusij na hen iyôn men.

13 Nijba, bijé kağ bay bô habrê men, bay lamê kirij a men hen na, jé lêreji wo habij bi wo hen a erê tumô tumô, bay a lamê megêrji men, bay kôba, bay a lamêji men.

14 Nijba, jôbi ba, ju đebu dô sa kwôlo bay na gelem ağ na ju bi bôm sara dô hen wôsa ju hôn bijé kağ bay gelemare are bay ka hen dô.

15 Wôsa kwôlo yi bô magtubu to Emen a hen na, ju hôn nağ kamjêm yeğ. Kwôlê bi wo hen a bem tu melênê wo jeré bij bôm sa Jêsu Krist a ağ jeré gôlij.

16 Kwôlo kêmen wo lij bô magtubu to Emen a hen na, na kwôlo hena kibri a, iyôn ba, dô wô halij bijé men, panijji men, enêji men, wô gelêji geré lê anğan derôre a men.

17 Ağ bi gawra wo Emen ré uwônij geré lij anğa dôri ka gay gay.

2 Timoté 4

Geré halê wo Pol hal Timoté sa jé wo yi kôbri a hen

1 Kirija Jêsu Krist a hera wô emê iyêre tori na, ôbi a sa jerê kwôlê sa bijé ka baa tu geğ nağ ka ma a. A hena ré na hen iyôn ba, en ay tòn bem tumô Emen a men, tumô Jêsu Krist a a men bi jeré

2 dô kwôlê wo dôri wo Emen bij bijé ağ ju đebu sara hena ré kirij ré dô, ré habij kôba, ju đebe sa têm a. Gelji wo anğa bay ré li hen ré habij men, ju ôneji wô têrij toji men, ju dôbji ibiyare bôrji a men. Li hen iyôn nağ ermé woğ gelêji are men, ju uwôlij bôm pô sarji a.

3 Wôsa wulê a sa wo bijé a geyé toyé béré kwôli anğan gelé kağ tiri bay ka hen né. Nijba, bay a lê na anğa bôrji gey hen men, darğa toyé kwôlê diji ağ bay dayrê kwônê bijé kağ bay gelé are ligirji a bi bay ré kôlji kwôlê wo bay gey toyé hen đî.

4 Bay a ayê marji ağ sa tu kwôlê a nijba, bay a dôbê marji wô toyij kwôlê woğ dilemne wo gay gay hen đî.

5 Nijba, jôbi na, ju đî tu melênê sa yem a sa are bay ka hen kêmen. Bu bôm iyêre sa gusij a men, li jé wom woğ uwôlê béré Kwôlo Dôri wo gengij sa Jêsu Krist hen bij bijé men, li jé woğ ulê béré Kwôlo Dôri wo Kelma bêm kôm a hen dô a men.

6 Wôsa kupê nôbi ba, en yi haw hen môğ care toğ bê tôn iyôn. Wô wo wulê wo na mağ baa đâ nij.

⁷Wôsa na en sêj sêjpare toj ibiyare men, gere to na en ge hena, en duu kebre nij men, en gem kwôli ayê bôô dô a men.

⁸Aj haw hen na, anjan têbê sa kôbi kan tiri ka bijé ka ay joor hen yi gemen yan ya. Bay a na gwôyê wo bay lê anjan derôre. Aj Kelma won ôbi jerê kwôlê won derôre a ben Wulê wo ôbi a heran wô jerê kwôlê sa bijé a hen. Ôbi a ben na nôbi penen mera ré, nijba, bijé ka gey herari hen men.

Pol kôlij Timoté kwôlê wo gengij sari

⁹Jubo yem ta ju era lew unen.

¹⁰Wôsa anja sa terare a na bu bô Démas an ôbi dén an ôrij Tésalonik a. Krésens ô Galati a men, Tit kôba, ô Dalmati a a men.

¹¹Aj na Luk pôn nêj hari a baa ré en na. Kirija já era ba, ju kelan nan Mark ré era nan ju wôsa ôbi nêj lê nan en sa jé wo Emen a.

¹²Tikik ba, en jéri Epês a.

¹³Kirija já era ba, ju aya bargay kanê kan kelanê ka na en dô iyé Karpus Trowas a hen kôm a eran ben. Men, pera magtubu to beray hen kôm a eran ben nijba, toj arin hen na, ju gerban né pa pa.

¹⁴Alêksander won ôbi bingê hen lèn anja habij gan. Kelma a têbêri sa bô habré wori bi wo ôbi lèn hen.

¹⁵Jôbi kôba, ju dí tu melênê sa yem a men, wôsa ôbi kan kwôlê wona.

¹⁶Kirija en dubu tumô bay jerê kwôlê a kunen ta kôl kwôlê jôrij san na, kwôni pôn nêj iyôn wo na kanê ba nan. Bay kêm dén an. Nijba, en uwôlij Emen bi ré jô kwôlê sarji a ré.

¹⁷Nijba, Kelma baa nan en men, na ben néen a men, an bi ené uwôlij béré Kwôlo Dôri dô bij bijé kêm ka na Jubjê ré hen ré toy. Aj Kelma dôren kibi kwo a.

¹⁸Ôbi a dôren perê anja habij a kêm an a ben na sé bô emê iyére tori to derômaran a nan derêri. Bi hini emê yi wô sari kwôy nan kwini. Amên, bi yi gelij hen iyôn.

Dosé toj derij kibi kwôlê

¹⁹Lij si Prisil nan Akilas nan bijé ka bô iyé Onésipôr a kêm dosé ben.

²⁰Erast baa Kworênt a men, Tropim ba, en dori a Milé a wôsa ôbi ômij.

²¹Jubo yem ta, ju era unen tumô kibi terbére a. Ubulus men, Pudêns men, Linus men, Klodiya nan bay ayê bôô kêm lêm dosé men.

²²Bi Kelma baa ré ju, men, bi derê wo Emen baa ré ken kêm a men.

Tit

Tit 1

Dosé to Pol lij Tit

¹Nôbi Pol, lema wo Emen men, ôbi jé wo Jésus Krist a men hen, a lê magtubu hende to hen bem hen. Emen a joon bi ené li naɲ bɨjé ka ôbi tôrji hen sa ayê bôo woji a aɲ bi bay ré iyêriɲ tô a a men, bi ené gelji bi bay ré hôn tu kwôlê aɲ bi jé lêreji ré dé tu Emen.

²Aɲ bi bɨjé ré hôn wo gelê wo naɲ kwini wo ciré mô gem hen na, ciré sa upé. Emen wo kôl kwôlê woɲ benare sa pôn ré hen a ayê tôri béna wô gelê wo naɲ kwini bi wo hen kirija tô terare na dɨɲ né tô hen.

³Emen woɲ ôbi gôliɲ naɲ na hen a yêgê sa kwôlê bi wo hen naɲ wulê wo ôbi na gengiɲ hen aɲ ôbi ay tôô ben bi ené dô kwôlê bi wo hen bɨj bɨjé.

⁴En li magtubu hende to hen bem jôbi Tit. Ju yi môɲ kemaɲ woɲ bôn iyôn wôsa ayê bôo wona na pôn. Bi Ibarna Emen naɲ Jésus Krist woɲ ôbi gôliɲ naɲ na hen tô kibriji sam a men, bem bô jalê a men.

Jé wo Tit a lê Krêt a

⁵Na en dém Krêt a bi jeré ɲan aɲga na baa ɲanê tô hen naɲ gerérji men, jeré tô bɨjé bi bay ré bô sa églis pôn pôn to yi sa terare to Krêt a hen, men, ju erem sa tôô to na en bêm kôm a hen a men.

⁶Kwôni wo na ôbi berê sa églis na, bi na kwôni woɲ ôbi lêre ani kani ka habiɲ ré men, bi tamni na pôn men, bi kamni na bay ayê bôo men, bɨjé bôrji mega bay lê aɲga iyôn a tôɲ ré men, bay narê kwôlê ré a men.

⁷Ôbi derê tumô kirij na, na ôbi gemé aɲga Emen. Iyôn ba, bi ôbi li ani kani ka habiɲ né. Ôbi a yé ôbi ɲerow ré men, ôbi bô tarê ré men, ôbi kwoyé care ré men, ôbi bégerem ré men, bi na kwôni wo li jé dema ré uwôɲiɲ gursu dɨ men.

⁸Bi yi ôbi lê kergare men, ôbi geyé lê aɲga dôri men, ôbi kebê kwôlê men, ôbi lê aɲgaɲ derôre men, ôbi a yé naɲ jeɲgêri men, ôbi a jerê yiri sa lê aɲga habiɲ a men,

⁹ôbi a beré kwôlo já bɨj bôm sara hen iyêrê aɲ bɨj naɲ ari gelé ka bay na gili hen. Aɲ hena ôbi ré li hen iyôn na, ôbi a dôbiɲ megêri ibiyare bôrji a naɲ ari gelé kaɲ tiri bay ka hen. Men ôbi a gelé benare to bay gagê kwôlê bi wo hen aɲ hen tu wolé a men.

¹⁰Wôsa bɨjé kwône na bay narê kwôlê men, na bay kelêre kwôlê woɲ iyôn a tôɲ a men, bay lam bɨjé naɲ kwôlê woji woɲ iyôn a tôɲ bi wo hen a men. Perê bɨjé bay ka hen na, Jubnê kaɲ bay ayê bôo hen a kwônê.

¹¹Bijné bay ka iyôngi hen na, ju jôrji gelij bijné kwôlê bi wo hen wôsa bay kôl iyông aŋ mênij bô iyé bijné kwône. Wôsa kwôlê bi wo bay gelij bijné hen na, na kwo bay ré gelji ré a men, nijba, bay gel hen iyông ciré uwônij na lari mera.

¹²Na iyông á, yêneji woŋ Krêt wo bay bôri mega ôbi kibi Emen iyông hen na ré kôl iyông ba: «Bijné ka Krêt a na, na bay benare men, bay yi môŋ tanare to mapi iyông men, na bay lê jé ré men, ermiji na sa aŋgaŋ emê a mera a men.»

¹³Kwôlê wo ôbi kôl hen na, na tu kwôlê. Na ôbi á, ré dô wo jeré nayji damaŋ aŋ bi ayê bôô woŋi ré na kwôŋ tiri men,

¹⁴bi bay ô tô kwôlê woŋ dilemne wo Jubnê kôl hen ré nij men, bi bay ô tô tô to bijné kaŋ bay kaŋê tu kwôlê hen ré nij a men.

¹⁵Wôsa bijné ka na ka séli tu Emen a na, are kêŋ na ka séli tirji a men. Nijba, bijné ka li aŋga kagemi aŋ bi bôrji sa Emen a ré a men na, ari lêriji kêŋ na ka kagemi men. Wôsa henê are kaji naŋ ermé wo sa têmrêrji a a men na, kagem hen iyông a men.

¹⁶Bay kôl ciré hôn Emen nijba, jé lêreji gel wo bay ré hônî ré kwôy. Aŋ bay yi iŋamê tu kirij a men, bay na bay sa iyêrê men, bay nêŋ lê ani kani ka dôri iyông né a men.

Tit 2

Hal wo bijné ka surŋê kaŋ bay ayê bôô a na

¹Nijba, jôbi ba, ju gelij bijné are ka bijn naŋ aŋgaŋ gelé ka Emen kaŋ derôre hen.

²Kôlij impê ka surŋê bi bay ré dî tu melênê sa yirji a men, bi jé lêreji ré nêŋ wo bay a biji kwôlê men, bay ré dî tu melênê sa yirji a men, bay ré ô dô tô ayê bôô woŋ tiri hen men, sa geyé woŋ tiri hen men, sa ulê bôô woŋ tiri hen a men.

³Yébé ka surŋê kôba, ju kôlji iyông hende to hen men, bi bay li aŋga dé tu Emen hen men, bi bay kôlij megêrji kwôlo habij ré men, ré yiji limé ka care ré men, bi hal megêrji sa lê aŋga dôri a a men.

⁴Aŋ bi bay ré gelij yébé ka ba yirji a hen bi bay ré pur kwôŋrêrji men, kamniji men,

⁵bi bay ré dî tu melênê sa yirji a men, bi yi bay bô bôrê men, bi dé tu Emen men, gem bô iyére toji men, bi dôbe sarji bijn kwôŋrêrji a men. Hena bay ré li hen iyông na, bijné a tiiré Emen né.

Kwôlo gengij sa kam manê

⁶Kam manê kôba, ju halji bi bay ré dî tu melênê sa yirji a dô hen iyông men.

⁷Jôbi kôba, sa are kêŋ ka ju li hen na, ju li dô bi megêŋ manê ayij hal wom wo dôri hen men, kirijna ju gelji are na, ju gel naŋ bôm pôn dîba, ju ay lij wôrê ré.

⁸Kôl tu kwôlê wo kwôni a nê mê narê ré hen aṅ bi tayre di bay barena, ôbi á, bay ré upé kwôlê wôni wo habij kelê gengij sarna ré hen.

Kwôlo gengij sa limé

⁹Kôlij bijé kaṅ limé hen bi bay ré bij bay iyére toji kwôlê sa are kê m a men, bay ré li are kê m ka dôrij bay iyéreji hen men, bay ré gagji sa kwôlê wôni a ré men,

¹⁰bi ré bay gômse aṅgaji kani ré a men. Nijba, bi bay li na aṅga dôri aṅ bi bay iyére toji bay ka hen ré bij bôrji a sarji a men, are kê m ka bay ré li hen na, bi bay ré li bi bijé ré kôl kwôli aṅgaṅ gelé ka gengij sa Emen woṅ ôbi gôlij naṅ na hen na, ré na ka dôri gaṅ.

Bô derê wo Emen na hanê gelê wo bijé kê m

¹¹Wôsa Emen na yê ge sa bô derê wori wo na tô gelê wo bijé kê m hen.

¹²Naṅ bô derê wori bi wo hen a, ôbi ré geléna bi nana jubu aṅga habij sêd aṅ men, nana dî tô doya aṅga habij ka li gawrê hen aṅ bi nana dîṅ tu melênê sa yerna men, nana lij aṅgaṅ derôre men, nana yij bay bô pôn a men tu Emen a sa terare a nà.

¹³Na hen iyôn a, nana gemij wulê woṅ yi derê wo nana mô gem hen. Wulê wo dampare to Jêsu Krist woṅ ôbi gôlij naṅ na wo na Emen wo dami hen a gelé yere nô.

¹⁴Ôbi ay yiri bij temare wô sarna aṅ bi dîré derêna kibi hal wona woṅ kaṅê Emen a hen aṅ, bi nana yij bijé kari kaṅ déṅ ka séli men, nana lij aṅga dôri naṅ yi gwa kwôy kwôy a men.

¹⁵Gel, na aṅga já gelij bijé bay a na: Dôbji ibiyare bôrji a men, nayji a men naṅ tôô to yi kôm a hen dîba, ju dî bi kwôni bôrem mega ani ré iyôn né.

Tit 3

Hal wo ôbi ayê bôô

¹Jubu tô bô bijé ka Emen bi bay dôbe sarji bij bay emê sa iyére naṅ bay jé kaji a men, bi bay biji kwôlê men, bôrji ré yi sa lê aṅga dôri a men.

²Kôlji bi bay ré tiiré kirij ré men, bi yi bay naṅpare ré men, bi yiji gawrê ka dôri men, bi kalêrji ré jal naṅ bijé kê m a men.

³Wôsa nabay kôba, ca ba, na nana bay galê men, bay narê kwôlê men, na nana ge kay men, na nana limé ka doya aṅga gay gay naṅ derê wo sa terare a nà a men, na nana mô wô lê habrê men, wô lê terbére men, bijé na tôrjêna men, nabay kôba, na nana tôrjêji men.

⁴Nijba, kirijna Emen woṅ ôbi gôlij naṅ bijé geléna bô derê wori naṅ geyé wo ôbi gey bijé hen na,

⁵na sa kibi lê aṅgaṅ derôre ka na nana li hen né, niṅba, na sa kibi bô derê wori mera. Ôbi na gôliṅ naṅ na sa kibi néé wo Tunu toṅ hendi bô bôre to béna nana yêṅ dāṅ hen men, béna gelê wo kôrbi a men sa kibi pelé wo hende peléna aṅ nana sél hen.

⁶Wôsa Tunu toṅ hendi bô bôre hende to hen na, Emen bêna sarna damaṅ naṅ geré wo Jêsu Krist ôbi gôliṅ naṅ na.

⁷Ôbi li hen iyôṅ bi nana yiṅ biṅé kaṅ derôre tiri a wô bô derê wori men, naa upé aṅga dôri ka ôbi dī wô sarna ka nana mô gem hen a men.

⁸Kwôlo en kôl hen na, na tu kwôlê aṅ en gey bi jeré dēbu sara damaṅ aṅ bi ka bi bôrji sa Emen a hen ré ayiṅ yirji liṅ aṅga dôri cerêd. Men na bay a na aṅga dôri ka a lê naṅ gawrê a men hen.

⁹Niṅba, ju uwôl kem sa nariṅay kwôlê woṅ galê hen né men, sa kwôlê wo gengiṅ sa derê tô môṅ wo biṅé wo dā kerê ré hen né men, sa naṅare naṅ nariṅay kwôlê wo gengiṅ sa tôô to Moyis hen ré a men. Wôsa are bay ka iyôṅgi hen na, na aṅgaṅ déṅ iyôṅ men, a lê naṅ kwôni ré a men.

¹⁰Hena kwôni ré li aṅ kariṅare yi perê bay ayê bôô a na, ôni têê pôn. Hena ôbi ré dī baa ré ba, ju hô ôni têê pôn a. A hena ôbi ré hô toy ré a niṅ ba, ju dī tôri aṅ.

¹¹Ju hôn wo gawra bi wo iyôṅgi hen na, ré ge kay tô geré wo Emen a men, ôbi ré li têriṅ men, têriṅ tori hende to hen ré jibé kibri men.

Gerṅé kaṅ tôô to Pol ay biṅ Tit

¹²Kiriṅa na jé Artemas réba Tikik ré ô upém na, ju jubo yem ta, era upen Nikopolis a. Wôsa na yaṅ a ené erê merê kwôy deriṅ terbére.

¹³Ge gere ju li naṅ Jénas ôbi iré kwôlê hen naṅ Apolôs a men sa kergarji toji to bay a erê hen dība, bi ani kani naṅji ré.

¹⁴Bi yênerna bay ayê bôô dôyrê lê jé wo dôri naṅ bôô pôn aṅ bi li naṅ biṅé dība, bi jé woji bi wo hen yi kwo beray mera ré.

¹⁵Biṅé kêṅ ka mô naṅ en na lêm dosé. Men, miṅnéni kaṅ bay ayê bôô kôba, ju liji dosé béni a men. Bi Emen tô kibri a sarṅge a kêṅ.

Pilémô

Pilémô 1

Dosé to Pol lij Pilémô

¹Nôbi Pol wo en yi daŋgay a wô kibi jé wo Krist Jésu wo en li hen. Nibay nap yêna Timoté a lê magtubu hende to hen bem jôbi yêni Pilémô melapnini men, megarni ôbi jé men hen.

²Lij yêni Apiya men, lij Arsip wo na megarni ôbi kumbul hen men, lij églis to bô iyére tom a hen dosé béni men.

³Bi bô derê nap bô jalê wo Ibarna Emen nap kwo Kelma Jésu Krist baa nap ken.

Kwôli ayê bô wo Pilémô nap geyé wo ôbi gey bijé ka Emen hen

⁴Pilémô, kirija en uwôl Emen na, en erem sam a menba, en liri dosé kwôy kwôy.

⁵Wôsa en toy kôli geyé wo ju gey bijé ka Emen kêmen hen men, kwôli bôm wo ju bi sa Kelma Jésu a men hen.

⁶En uwôl Emen bi ayê bô wo dayem nap nini hen ré ô tumô tumô men, bi ré bem ju hônij aŋga dôri kêmen ka nana uwôn tô Krist a hen men.

⁷Yênen, geyé wo ju gey bijé ka Emen hen na, ben yi derê damaŋ men, dôben ibiyare bôn a men, wô jalê wo ju jal bô bijé ka Emen hen.

Pol sôm sa Pilémô a wô sa Onésim

⁸Na ôbi á, bi wo ani kap bay jôrenare tô Krist bi ené ay tô bem jeré lij aŋga yi lê hen nap hen haji,

⁹kôba, wô geyé wo nana geyij yerna hen na, ené ena uwôlem hen, nôbi Pol wo ena kwo iyêri aŋ haw hen en yi daŋgay a wô jé wo Jésu Krist wo en li hen.

¹⁰En uwôlem wô sa Onésim wo na kewan wo en yêri tô Jésu Krist a kirija en yij daŋgay a hen.

¹¹Na ca ba, ôbi na yi ani tum a ré, nijba, haw hen ôbi yi are tun a men, tum a a men nij.

¹²En hô jép nap dî hôrij bem ôbi wo en geyri damaŋ hen.

¹³Ré ené geméri legen a nà, bi ôbi ré li nap en hôlmêm a kirija en yij daŋgay a wô kibi Kwôlo Dôri hen,

¹⁴nijba, en gey lê iyônj mera baa engeremare ré ré. Wôsa en gey berem ereŋ bi jiré li derê nap en né, nijba, bi jiré li nap bô geyé wom dî.

¹⁵Dô réba ôbi na dém aŋ sem aŋ bi jiré hô uwonni nap kunem yôd nij.

¹⁶Nijba, na mega lema iyôṅ ré nij, nijba, ôbi dô dê lema dê nij men, ôbi na yênem wom nij men. En geyri gaṅ, nijba, kwom jôbi ba já geyéri gôlen aṅ sôṅ, wôsa ôbi na lema wom men, na yênem tô Kelma a men.

¹⁷Hena ju ré bôren môṅ megam ôbi jé iyôṅ na, ju biri yem a mega wo ré jeré beren na nôbi yem a hen iyôṅ men.

¹⁸Hena ôbi na ré lêm aṅga habij kani ley, hena ôbi na ré naṅ telare tom sari a ley na, ju dén san a.

¹⁹Nôbi Pol a lê kwôlê bi wo hen naṅ kôben wujê hen na, na hô têbem are bay ka hen hôrij. Jôbi kôba, ju hôn wo wô kibi ayê bôô wom na, telare tijê baa sam a ya men.

²⁰Yênen, li are bay ka en eṅgerem hen ben wô kibi peré wo nana pur Kelma hen men, ju jal bôn a men, wôsa nana yêné tô Krist, kwo Emen dôri hen.

²¹Kirija en lij magtubu hende to hen na, en hôn wo jeré lê dê ka en eṅgerem hen aṅ sôṅ.

²²Nan iyére pôn dén, wôsa en bi bôn wo Emen ré toyé uwôlê wonṅe aṅ ré belê geré ben bi ené bij unéṅge.

Gerjé dosé to Pol lij Pilémô

²³Epapras wo yi daṅgay a naṅ en wô jé wo Jésu Krist wo nini li hen lêm dosé.

²⁴Men, Mark men, Aristark men, Démas naṅ Luk miljén bay jé kôba, lêm dosé a men.

²⁵Bi bô derê wo Kelma Jésu Krist baa naṅ ken.

Hébre

Hébre 1

Emen iyêl naŋ geré wo Kemari Jésu

¹Ca ba Emen na kôlij mômêrna kwôlê têtê kwône men, nà ná bay kibri a ôbi na ré jéji kôlij bîjé kwôli bi wo hen naŋ gwosoyri wo gay gay men.

²Emen na kôlij bîjé kwôlê na hen iyôn hende to hen kwôy kemnêŋ aŋ haw hen wo sa terare baa dá wo ta kerê niŋ hen kôba, ôbi kelêna kwôlê wori naŋ geré wo Kemari. Kirija Emen na diŋ tô terare naŋ are kê m hen na, nà ná naŋ Kemari Jésu wo ôbi na biri are kê m kôbri a mega ôbi emê cibré iyôn hen.

³Na naŋ Kemari aŋa nana geliŋ damŋare to Emen hende to dami hen men, ôbi geliŋ naŋ Emen têtê têtê a men. Na naŋ néé wo kwôlê wori bi wo hen aŋa ôbi ré bîj aŋga sa terare a nà kê m ô naŋ gerérji hen. Cêgi ŋanê wo ôbi ŋan geré wô dôriŋ têriŋ sa bîjé kê m aŋ bi bay ré séliŋ hen iyôn niŋ na, ôbi ô merê sa kôbi Ibari Emen woŋ gusurô a wo na Emen ôbi sa are kê m hen wô emê iyére naŋ dî.

Jésu na kwo dami wo gôlij sa manê ka derômaraj a

⁴Na hen iyôn aŋa Emen né li wo Kemari na kwo dami gôlij sa manê ka derômaraj a mega hini woŋ Kemari bi wo ôbi na biri hen na kwo gôlij sa hini manê ka derômaraj a bay ka hen kê m.

⁵Perê manê ka derômaraj a na, na i a Emen ré kôli iyôn ba: «Na jôbi a na Keman aŋ kemnêŋ bîjé a henê wo ené na Ibam ba?» Men, kwo ôbi kôli iyôn ba: «Na yé Ibari aŋ ôbi a yé Keman men ba?» Emen na kôl hen iyôn gengiŋ na Jésu mera.

⁶Niŋba, kirija Emen na dá jéŋ naŋ Kemari wo na ôbi sa are kê m sa terare a nà na, ôbi na kôl iyôn ba: «Bi manê kê m ka derômaraj a ré tibri.»

⁷Kwo manê ka derômaraj a ba, Emen na kôl iyôn ba: «Bay ré na bay jé kari mera. Bay yi môm kal iyôn men, môm kôli tare iyôn a men.»

⁸Niŋba, kwo gengiŋ sa Kema Emen na, Emen kôl iyôn ba: «Jôbi Emen, gagay kenare tom a yé yôd naŋ kwini men, ju ô m iyére tom naŋ gerére a men.

⁹Jôbi ba, aŋgaŋ derôre a jeré gey dîba ju gey ka habiŋ né. Na tôri bi wo hen aŋa Emen wo na Emen wom hen na ré dôrem aŋ ayem liŋ kwôni wo dami dê bay erérem aŋ yem dôrem damaŋ.»

¹⁰Emen hô kôl gengiŋ sa Kemari kôl iyôn ba: «Kelma, ca tumô ba jôbi a dé tô terare men, derômaraj kôba na jôbi a dé a men.

¹¹Are bay ka kê m ka ju dî hen na, a naŋê niŋba, jôbi ba já merê yôd naŋ kunem. Derômaraj naŋ sa terare a halê môm bargay ka ôli iyôn.

¹²Já lêgerêji timên timên môm bay lêgeriŋ bargay kaŋ kelanê iyôn ulê aŋ men, já gasêji môm bay gasiŋ bargay iyôn. Niŋba, jôbi ba, ju na kenem bi wo hen a dîba ju bilij né men, merê tu geŋ wom kô ré a men.»

¹³Mana wo derômaraj wo Emen na kôli iyôn ba: «Era ju sa mô sa kôben wop gusurô a na kwôy wo na lê aj bay barem a yé anjan sêlê têm » hen na, naj.

¹⁴Kwo manê ka derômaraj a ba bay na tunu to li jé wo Emen to ôbi jére ô lê naj bijné ka ôbi dá gôlij naj ci hen mera.

Hébre 2

Gelê wo Emen béna hen na, na li lij wôrê ré

¹Mega wo Emen kelêna kwôlê naj geré wo Kemari hen iyôn na, bi na ay kwôlo ôbi kelêna bi wo hen lij wôrê ré. Hena nana ay lij wôrê ba, naa déj geré wo dôri.

²Wôsa nana hôn mega wo kwôlo manê ka derômaraj a na kelêna hen na, na kwôlo dami. Aj bijné ka na toy ré men, na bi kwôlê sara ré a men hen na, Emen na pôrji wô kibi jé lêreji bi wo hen.

³Nijnba, nabay ba, nana toy béré kwôli gelê wori bi wo hen men, aj hena nana li lij wôrê ba, Emen a perêna wô jé lêrena bi wo hen men. Na Kelma Jésu Krist naj yiri a kelêna tumô kwôli gelê wo Emen ré gôlij naj na aj bijné ka na toy kwôli gelê bi wo hen na, bay gel wo kwôli bi wo hen ré na tiri.

⁴Men, Emen kôba, gel mega wo béré bi wo hen ré na tiri aj bi bay li anjan gelé naj kan gepê ka dê kirij ka gay gay men, ôbi bijné jé lêreji gay gay wo Tunu biji hen naj bô geyé wo Emen.

Jésu gelij bijné geré wo ôbi a gôlij naj ci

⁵Na manê ka derômaraj a Emen né dji sa wulê wo a era hen nana kôl kwôli haw hen né.

⁶Nijnba, lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Ayi! Emen, gawra na i a jeré erem sari a kêmen hen iyôn ba? Men gawra wo na ani ré hen ba, wô mi a jeré bô sari hen iyôn ba?»

⁷Ju li aj manê ka derômaraj a yi ka dami kari seem iyôn menba, ju biri dampare mega to kilmé iyôn.

⁸Ju biri dampare hende to hen iyôn bi ôbi ré ômij sa are kêmen.» Hena Emen né bijné gawra mô sa are a kêmen hen iyôn na, gel na wo ani kani ré baa wolé ré. Nijnba, haw hen merê wo ôbi mô sa are a kêmen hen na, nana gel ré tô.

⁹Nijnba, na Jésu a nana gili wo dô tumô are kêmen. Ca ba Emen na bijné manê ka derômaraj a yi ka dami kari sem aj bi naj bô derê wo Emen na, ôbi ré ma wô sa bijné kêmen. Na wô beré wo ôbi bu bôri iyêre sa gusij to bay giili a men, wô temare to ôbi ma a hen a men aja Emen né biri dampare mega to bay bijné kelma iyôn hen.

¹⁰Wôsa Emen a na ôbi dére are kêmen men, are kêmen na kari a men. Wô kibi gusij to Jésu gelij hen na, Emen bu na sa têri yôd aj bi bijné kwône ré yij kamni dôbi

Emen men, bi bay ré sijn bô kirij kaj hini emê a wôsa Jésus a derê tumôrji bi ôbi ré gôlij naj ci.

¹¹Jésu a lê a bijné ré yij ka séli tu Emen a aj bijné bay ka hen na, bay kêm Ibarji a na Emen pôn nêj hari. Na hen iyôn a Jésus ré uwôgeji yêneri naj yi yé hen.

¹²Aj ôbi kôlij Emen iyôn ba: «Na kôlij yênen kwôlem men, na débé tumô bijné kêm wô ayê kem a men.»

¹³Ôbi hô kôl iyôn ba: «Na bê bôn na sa Emen a.» Men, hô kôl iyôn ba: «Gel, nibay naj kamrê ka Emen na gey ené gôlij naj ci bay a na.»

¹⁴Kamrê ka ôbi kôlij kwôliji hen na, na nabay ka sa terare a nà ka ôrij naj kurôngi yi naj kwôbe hen. Bi wo hen aja Jésus kôba, ré yi mega ci hen iyôn wô naj aj mênij Sidan men, wô kibi temayri hende to hen na, ôbi mênij Sidan wo ôrij naj néé wôj derij bijné hen.

¹⁵Jésu li hen iyôn bi bijné ré harij temare ré nij wôsa ca ba bay na mô mega limé iyôn sa kibi harê, nijba, Jésus era sa tôrji biji ta.

¹⁶Wôsa ôbi era sa terare a nà na wô lê naj manê ka derômaraj a ré, nijba, na wô lê naj kwôngê Abraham.

¹⁷Na hen iyôn aja ré dé wo ôbi ré yi mega yêneri iyôn sa are kêm a aj bi ré yij dami wo damné kaj bay bê kwôbe wôji tumô Emen a wô lij jé wo Emen. Ôbi a derê têrij sa bijné. Dami wo damné kaj bay bê kwôbe wo Emen bi wo hen na, na kwôni wôj ôbi bô pôn men, na ôbi berê tu ja to bijné a men.

¹⁸Aj haw hen ôbi nêj lê naj ka bay séli wô mênêji hen, wôsa ôbi kôba, bay na gili gusij men, bay na séli a men.

Hébre 3

Jésu na kwôni wo dami gôlij Moyis

¹Iyôn ba, yênen, kenbay ka Emen uwôgêjge aj kena kari hen na, déjge ermé wongé yi sa Jésus a wo Emen jori bi ré yi dami wo damné kaj bay bê kwôbe wo gengij sa ayê bô wo nana kôl kwôli bij bijné hen.

²Jésu na kwo Emen na dôri wô jé wôj bê kwôbe. Ôbi li jé wôri naj bô pôn mega wo Moyis kôba, na lij bô geyé wo Emen hen iyôn men, mega wo lij bô magtubu a iyôn ba Moyis ré na ôbi bô pôn bô iyé Emen a kêm iyôn.

³Hini emê wo bay uwôl sa Jésus a hen gôlij kwo bay uwôl sa Moyis a. Wôsa bijné den na ôbi dé iyére díba, kwôni den iyére yere sa pôn né.

⁴Iyére to yôn yôn kôba, naj ôbi dére dére, nijba, ôbi dé are bay ka kêm hen na Emen pôn nêj hari.

⁵Ôbi a, Moyis na ré na ôbi jé wo li jé wori naɲ bô pôn bô iyé Emen a kêm. Ôbi na na mana aɲ ré yé ôbi derê kwôli aɲga Emen réé kelê kwôliji men hen.

⁶Niɲba, Krist ba, na Kema Emen aɲ bô sa are bay ka kêm ka yi bô ira hen. Men, ôbi li jé wori bi wo hen naɲ bô pôn a men. Nabay biɲé kari kôba, nana yi môn iyére tori iyôn hena nana bu ayê bô wona dô men, hena nana di bôrna dô sa aɲga nana diɲ deɲgôrna hen a men.

Kini derê bul wo biɲé ka Emen yi ya

⁷Na ôbi á, Tunu toɲ hendi bô bôrê ré kôl iyôn ba: «Hena kené toy tô Emen kemnêɲ na,

⁸ken bi bôrɲge deɲgel mega wo mônêɲge na nariɲ kwôlê kibri a men, wulê wo bay na sélipni derô gwôlê hen a men né.

⁹Wulê bi wo hen na, Emen na kôl iyôn ba: Mônêɲge na naren kwôlê men, na sélen a men, mês a sa aɲga dôri ka na en li biji bay na gel kwôy elê tôre pôrbu hen.

¹⁰Na ôbi á, ulê bô wupê sarji a na haw hen ré kô niɲ. Aɲ en kôl iyôn ba: «Biɲé bay ka hen ermé woji na kelaɲ naɲ en men, bay li aɲga en gey bi bay ré li hen né a men.»

¹¹Na wô bi wo hen aɲa ené dusu yen naɲ bô tarê kôl iyôn ba: «Biɲé bay ka hen a biji kini deré bul wo na en gey biji hen ré kwôy.» »

¹²Yênên, déɲge tu melênê sa yerɲge a wô wo kwôni perêɲge a hen bô habrê naɲ kaɲé toyé kwôlê maa liri aɲ a derê yiri yi Emen woɲ ôbi merê tu geɲ a.

¹³Dôbiɲge ibiyare bôrɲge a naɲ wulê wulê wô wo Sidan maa lêɲge aɲ ka yé bay têriɲ men, bay bô deɲgelé a men. Mega wo magtubu to Emen kôl: «Kemnêɲ» hen iyôn na, hena kwôlê bi wo hen ré kuriɲ marɲge a ba ya tô na, ken dôbiɲge ibiyare bôrɲge a.

¹⁴Hena nana bi bôrna dô sa Krist a mega wo nana biɲ bôrna sari a tumô hen iyôn na, nana biɲé kari bay na tiri.

¹⁵Ôbi a, ré lip bô magtubu to Emen kôl iyôn ba: «Hena kené toy tô Emen kemnêɲ na, ken di bôrɲge deɲgel mega wo mônêɲge na nariɲ kwôlê kibri a men hen iyôn né.»

¹⁶Na biɲé ka yôn a na toyé tô Emen aɲa na ré biri kwôlê ré hen a men ba? Biɲé bay ka hen kêm na, na ka Moyis na deraji soɲ Ejipt a hen.

¹⁷Na ka yôn aɲa bô Emen na ré tari sarji a kwôy li elê tôre pôrbu derô gwôlê hen ba? Na wô sa ka na li têriɲ aɲ na maji derô gwôlê a hen.

¹⁸Wulê bi wo hen na, na biɲé ka yôn a Emen na ré dusu yiri kôl iyôn ba: «Bay a biɲ sa iyére to en bu sa têre wô biji bi bay ré dôriɲ bul ré kwôy» hen ba? Ôbi na kôl hen iyôn na wô sa bay narê kwôlê.

¹⁹Ôbi a, yênen, nana hôn mega wo ré na wô ayê bôô woji wo naɓ bi aɓa bay ré bijini derê bul bi wo hen a ré hen.

Hébre 4

¹Emen na ay tôri ðiré bijin bîné geré ré ôriɓ kîni derê bul wori a. Tôri hende to ôbi na ay hen na, ba ya kemnêɓ kemnêɓ. A iyôn ba ken ðeɓge tu melêne sa yerɓge a bi kwôni perêɓge a hen ba erê kîni derê bul bi wo hen a ré.

²Nabay kôba, nana toy béré Kwôlo Dôri wo Emen bi wo hen mega wo mômêrna na toyin derô gwôlê hen iyôn men. Nipba, Kwôlo Dôri bi wo hen, na li naɓ ci ré wôsa bay bi bôrji sara ré. Na ôbi á, bay ré bijini derê bul bi wo hen a ré hen.

³Kîni derê bul bi wo hen na, na kwona nabay ka nana bi bôrna sa Kwôlo Dôri wori bi wo hen a. Na kwôli derê bi wo hen a Emen ôbi na ré kôlin iyôn ba: «Bôn na taren aɓ na en dusu yen kôl iyôn ba: Bîné bay ka hen a bîjini kîni deré bul wo na en gey bîjini hen ré kwôy.» Kôlin hen iyôn na wô wo derê bul ré naɓ ré, wôsa kirina Emen na ðin sa terare hen na, ôbi na ði are kêmi kô nip.

⁴Lîj bô magtubu to Emen kwôli wulê wo jôgin jurgem kôl iyôn ba: «Emen dô bul sa to jurgem a wulê wo ôbi kôrin jé wori woɓ ðé are hen.»

⁵Men, bô magtubu to Emen hende to nana ðeɓse hen na, lîj ya kôl iyôn ba: «Bay a erê bijini derê bul wuɓê ré kwôy.»

⁶Bîné bay ka tumô ka na toy kwôlo Emen hen na, bay bîjini kîni derê bul bi wo hen a ré hen na, na wôsa bay kaɓ biri kwôlê. Iyôn ba, kîni derê bul bi wo hen na, bîné ka pônini a bîj ya.

⁷Na ôbi wo hen, aɓa Emen né genge wulê wo ðaɓgi wo bay uwôgeri «kemnêɓ.» Elê kwône gaɓ cêgê menba, ôbi na kôl kwôlê naɓ geré wo kelma Dabid mega wo na lîj tumô kôl iyôn ba: «Hena kené toy tôô Emen kemnêɓ na, ken bi bôrɓge ðeɓgel ré.»

⁸Hen aɓa Josuwé na ré dô tumô kam Israyêl kwôy bîjini kîni derê bul bi wo hen na, Emen henaɓ ré kelê kwôli wulê wo ðaɓgi ré nip.

⁹Ôbi a, bîné ka Emen réé bîjini kîni derê bul bi wo hen a mega wo Emen kôba, dô bul wulê wo jôgin jurgem wori a hen men.

¹⁰Wôsa kwôni wo bîjini kîni derê bul bi wo Emen bu sa têri hen na, ôbi a derê bul sa jé wori a mega wo Emen lîj jé wori ðé are kô aɓ dôrin bul hen iyôn men.

¹¹Iyôn ba, na masêɓge wô bîjini kîni derê bul bi wo hen a ðiba, bi kwôni kurin wô wo ôbi ré kaɓ kibi Emen mega wo mômêrna na lîj hen iyôn né.

¹²Kwôlo Emen na, na kwôlo yi mega ré mô tu geɓ iyôn men, na kwôlo néeri ya a men. Aɓ ðé ðé yebere to dami to kaɓne wôô hen aɓ sôn. Ôbi ô kwôy kirin ka

tunu naɲ ermé daɲ ya hen men, kibi kuriɲ a men, bô ibé a men, ôbi yêge sa aɲga yi bôrna ka nana gey lê hen a men.

¹³Ani ka a uwôbê tu Emen a ba, naɲ wôsa ôbi hôn ari dééri pôn pôn kêmen, ari déri ka a uwôbê tiri a ba, naɲ a men. Aɲ na tumôri ôbi a, aɲa nana sa derê tô ari lêrena ta biri.

Jésu na dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe wona

¹⁴Kwôli ayê bôô wona wo nana dôriɲ biɲé kwôli hen na, na biri dô wôsa Jésus Kema Emen a na dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe wona wo ô kwôy tumô Emen a hen.

¹⁵Dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe wona bi wo hen hôn iya wona dô damaɲ wôsa ôbi kôba, bay séli naɲ geré wo gay gay môɲ nabay iyôn men, niɲba, ôbi li têriɲ ré ded.

¹⁶Iyôn ba, eraɲge na uséɲge ligi Emen woɲ ôbi bô baliyare hen díba, na harêɲge ré. Kirij bay ka hen ôbi a dé bôri jalê sa têriɲ lêrena men, a lê derê naɲ na men, wô gôliɲ naɲ na wulê wo naa ôriɲ doyri hen a men.

Hébre 5

¹Emen tô damné kaɲ bay bê kwôbe na perê gawrê a aɲ díji bi bay ré yi bay jé kari biri men, bi bay ré biɲ kwôbe wô têriɲ lêreji a men.

²Biɲé ka hôn ani ré men, ge kay a men hen na, dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe a henê geré lê derê naɲ ci wôsa ôbi kôba, iya mega bay hen iyôn men.

³Na wô wo ôbi kôba, iya men hen, aɲa ré li sarga biɲ Emen na wô têriɲ to biɲé mera ré, niɲba, wô têriɲ tori a men hen.

⁴Kwôni a hena iyôn aɲ ayê dampare to dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe dé sari a sa kibri mera ré. Niɲba, na Emen a uwôgiri mega wo ôbi na uwôgiɲ Arôn hen iyôn.

⁵Kwo Krist kôba, na hen iyôn hende to hen men, ôbi ay dampare to dami wo damné kaɲ bay bê kwôbe sa kibri mera ré. Niɲba, na Emen a uwôgiri aɲ kôli iyôn ba: «Na jôbi a na Kema aɲ kemnêɲ biɲé a henê wo ené na Ibam.»

⁶Ôbi hô kôl bô magtubu to Emen a kôl iyôn: «Ju na ôbi bê kwôbe naɲ kunem yôd mega wo Mêlkisédek na yiɲ hen iyôn.»

⁷Kiriɲa Jésus na baɲ sa terare a nà tô na, ôbi na hôn wo Emen ré naɲ néé wo ré gôliɲ naɲ dí kibi temare a. Aɲ ôbi uwôl Emen têê kwône kwôy sômij kibé naɲ tô to dami aɲ Emen li naɲ dí sa kibi bê kwôlê wori bi wo hen.

⁸Bi wo ôbi na Kema Emen hen hari kôba, ôbi geliɲ gusiɲ wô hônij biɲare Emen kwôlê.

⁹Kirija Jésu dirij kibi jé wo Emen biri ré li hen kêm kô nij na, ôbi yi ôbi gôlij nap bijé wop tiri men, ôbi bij bijé kêm ka biri kwôlê hen gelé wo nap kwini.

¹⁰Emen dîri dami wo damné kap bay bê kwôbe mega Mêlkisédek na yij hen iyôn men.

Dénge tu melênê sa yerŋe a wô wo ma kena déŋ geré wo Emen

¹¹Kwôlo gengij sa Mêlkisédek na, kwôli yi mê wo niné kelê nijba, wo niné dô tôri béŋe na iyêre gaŋ wôsa kirija kwôni derênge kwôlê ba, ken toy lew ré.

¹²Ré na kenbay a ré yé bay derê kwôlê wôsa ken dôyrê are bay ka hen ca yeŋ nijba, ken hôn dô ré. Aŋ ken ôrij doy bi kwôni ré hera wô gelénge a sôn aŋa na nina gelénge tumô cog cog ka gengij sa kwôlo Emen hen. Aŋ yi mega wo kené na kamrê ka dê ka yi na kuba mera dîba, ken yi môŋ gawrê ka iyêrnê ka ré emê na kwô nij hen iyôn né kwôy.

¹³I i wo yi kuba baa ya tô na, ôbi na kema wo dê. Kwôni bi wo iyônŋi hen na, ôbi hôn derê tu aŋa habij nap ka dôri ré.

¹⁴Kwô na, na kwo bijé ka iyêrnê. Bay dôyrê ermé sa are a men, bay hôn derê tu aŋa habij nap ka dôri a men.

Hébre 6

¹Iyôn ba, na dôyrênge aŋa iyêre iyêre ka gengij sa Jésu aŋ bi nana hôn damaŋ a mega bijé ka iyêrnê men, kwôlo na nana toy tumô hen na, na déŋge cêgerna aŋ na dôyrênge na aŋa iyêre iyêre nij. Nija hô gelij bijé aŋa tumô cog cog ka bay na gelji hen ré nij. Aŋa bay na gelji tumô cog cog bay a nà: Belé cêgeriji bij aŋa a ôrij nap ci kibi temare a hen men, bê bô sa Emen a men,

²gelé aŋa gengij sa batêm to gay gay hen men, ulê kôbi sa kwôni a men, gelé aŋa gengij sa jê sé kamŋê men, ka gengij sa jerê kwôlê wo nap kwini hen a men.

³Aŋ are bay ka ré dôŋsij hen na, hena Emen né ulêna sara a men ba, nija hô gelénge a ré nij. Aŋ naa erênge tumô.

⁴⁻⁶Iyôn ba, bijé ka hô hô tô jé lêreji wo cay hen ba, kwoji a yé iyeŋ ba? Bijé bay ka iyônŋi hen gelji perangê wo hena ligi Emen men, bay uwôn terê kibi wori damaŋ men, uwonji Tunu toŋ hendi bô bôrnê men, bay hôn derê wo kwôlo Emen men, bay hôn néé wo wulê wo Emen a sa ômij iyêre tori hen a men. A hena bijé bay ka na hôn are bay ka hen kêm aŋa ré hô hôrnji cêgê na, aŋa kwôni a lê aŋ bi bay ré hô bul cêgeriji bij têrij toji ba, nap nij. Wôsa yi mega wo bay ré hô bér Kema Emen sa gurô tagelê men, bay ré tiréri tu bijé a men iyôn.

⁷Kirija emen uwônŋe kwôy kwôy sa terare a aŋ kaw ka bay ci hen si dô aŋ li nap bay yagêre hen na, Emen tô kibri sa terare hende to hen a.

⁸A hena gasem nap kalmê ka habij ré si sa terare hende to hen a na, hende yi ani ré aņ Emen a tômêre men, a mênêre yôd aņ a men.

⁹Miljén, hena niné iyêl hen iyôn hani kôba, kwonje kenbay ba, nini hôn sarni a dô mega kené ô geré wo Emen a baa ya tô men, ôbi réé sa gôlij nap ken a men.

¹⁰Emen na kwôni woj derôre dîba, a gôrbij sa jé wonje ré men, sa lê wo ken li nap bîné kari tumô aņ haw hen ken li baa ya tô hen né kwôy. Hen iyôn dema ré gel wo kené gey Emen.

¹¹Nini gey bi kené li mega ken lij hen iyôn kwôy kwôy wo ken derij kibri dîba, ken merên tô a ré. Ôbi dema kené uwônij are kêm ka ken dî bônje sara hen.

¹²Diba ken yi kwijê ré nijba, bi jé lêrenje yi môj bay ayê bôô ka lêjnê tô ayê bôô woji a iyôn. Na bay a uné aņaņ sa kôbi ka Emen na genge dîré biji hen.

Aņga Emen genge ba ôbi a lê môj môj

¹³Ken hôn mega wo ca tumô ba, Emen na genge aņga dîré bij Abraham. Kirija ôbi genge bij Abraham are hen iyôn na, ôbi dusu yiri nap yiri gaņ wôsa kwôni wo dami dêri wo ôbi a desij yiri nap dî ba, nap.

¹⁴Menba, ôbi dusu yiri kôl iyôn ba: «Na tiri, na terê keben sam a damaņ men, na bé kwônjêm a kwônê a men.»

¹⁵Kirija Abraham toy hen iyôn na, ôbi uwôl bôri môrij gemij. Aņ wô kibi ulê bôô wori bi wo hen na, ôbi uwôn are bay ka Emen na genge dîré biri hen.

¹⁶Kirija gawrê dusu yirji ba, bay dusu nap hini kwôni wo dami dêji. Desé yi bi wo hen iyôn na, nan are kêm perê bîné a.

¹⁷Na ôbi wo hen aņa Emen ré lij hen iyôn men hen. Ôbi gey gelij bîné ka ôbi na genge dîré biji are hen bi bay ré hôn dô sarji a mega wo aņga na dîré genge hen na, dîré hera cêgê ré nij. Na ôbi á, ôbi ré genge are tumô dem aņa ré dusu yiri cêgê tô hen.

¹⁸Iyôn ba, aņga Emen na genge hen men, desé wo ôbi na dusu yiri hen a men na, na aņga wôô ka Emen a belé ermé wori sara ré kwôy men, Emen a lê benare sara ré a men. Nabay ka nana bô Emen mega kini uwôbêrna hen na, are bay ka hen dôbêna ibiyare bôrna damaņ bi nana đebij iyêre gemij aņaņ dé bôô sara bay ka hen.

¹⁹Aņgaņ dé bôô sara bay ka hen na, yi mega aņga harêna tôj aņ bi nana đebij geraņ tumô Emen a iyôn. Na ôbi á, bargay ka bay ré ha jôrij tô kirij ka yi nap jeņgêrji hen ré bôlij tumôrna aņ nana si ô kirij ka đê kirij ka yi nap jeņgêrji ka Emen đebij ya hen.

²⁰Na kirij bay ka hen aņa Jêsu ré ô ya tumôrna wô sarna. Na ôbi á, ôbi ré yij dami ôbi bê kwôbe nap kwini môj kwo Mêlkisédêk hen iyôn.

Hébre 7

Mêlkisédêk na ôbi bê kwôbe wo Emen

- ¹Mêlkisédêk bi wo hen na, na na kelma wo Salêm men, na na ôbi bê kwôbe wo Emen woŋ ôbi gôliŋ sa are kê m hen. Wulê wo pônî Abraham ô kumbul upé kilmé sa iyére to ðaŋgi a menba, ôbi bôyji. Kirîna Abraham bulo hera tô kumbul a menba, Mêlkisédêk jô kwini aŋ tô kibri sari a.
- ²Abraham dôŋse aŋga ôbi pera kibi kumbul a hen môj ba dô kibriji pôn môj ba dô kibriji pôn hen iyôn aŋ biŋ Mêlkisédêk. Hini woŋ Mêlkisédêk bi wo hen bôri na «kelma woŋ derôre» wôsa ôbi na kelma wo Salêm, aŋ hini woŋ Salêm bi wo hen bôri na «bô jalê.»
- ³Kwôli yori naŋ ibari men, môpêri men, sa yêri men, sa temayri a men na, kwôni na li bô magtubu to Emen a ré. Aŋ ôbi yi môp Jêsu woŋ Kema Emen iyôn wôsa ôbi yi ôbi bê kwôbe wo Emen yôôd mera.
- ⁴Berêŋge dampare to Mêlkisédêk bi wo môyrena wo tumô Abraham na ay kibi aŋga môji kari ka ôbi na pera kibi kumbul a biri hen.
- ⁵Kwôŋgê Lébi ka pônî kôba, na bay bê kwôbe men. Tôô to Moyis na kôli iyôn ba: «Bîné ka Israyêl a ayê kibi aŋga môji kaji bîji bi bay ré ôm.» Bi wo bay kê m na kwôŋgê Abraham men hen kôba, na yênerji a bîji kibi aŋga môji bay ka hen.
- ⁶Mêlkisédêk na tô môp wo Lébi ré hari niŋba, Abraham tô kibi aŋga môji kari ka ôbi pera kibi kumbul hen biri menba, Mêlkisédêk tô kibri sa Abraham a. Bi wo na na Abraham a Emen na ré genge are wô biri ði hen.
- ⁷Iyôn ba, nana hôn mega wo kwôni tô kibri sa megari a ba, ôbi na kwo dami gôliŋ kwo uwôn terê kibi hen.
- ⁸Kwôŋgê Lébi ka yênerji ay kibi aŋga môji bîji hen kôba, na bîné ka a ma niŋba, Mêlkisédêk kwori ba, ôbi a ma ré mega wo na liŋ bô magtubu to Emen a hen iyôn.
- ⁹Iyôn ba, kirîna Abraham ay kibi aŋga môji kari biŋ Mêlkisédêk hen na, yi mega Lébi a na réé bé hen men. Na Lébi bi wo hen a kwôŋgêri réé sa upé kibi aŋga môji ka kam Israyêl hen.
- ¹⁰Bi wo Lébi na yêp ré tô hen kôba, ôbi nà ná bô Abraham a kirîna Mêlkisédêk jô kwini kirîna ôbi uwôn kibi kumbul a hen. Gel, na wo Mêlkisédêk ré ðê Lébi.
- ¹¹Hena jé woŋ bê kwôbe wo kam Lébi henaŋ ré nê m deré kibi jé wo Emen gey hen na, ôbi bê kwôbe wo ðaŋgi mega Mêlkisédêk iyôn ba henaŋ ré naŋê niŋ men, henaŋ ré yé na kuŋga Lébi môp Arôn iyôn mera. Wôsa na na kôbi bay bê kwôbe ka Lébi a na hanê tôô to Emen na biŋ kam Israyêl hen.
- ¹²Wôsa hena Emen né ði tô môp wo bay bê kwôbe wo ðaŋgi na, gel na wo ôbi ré ðé tôô to ðaŋgi men.

13 Aṅ Kelma wona Jésu bi wo magtubu hende to hen kôl kwôli hen na, tô môn wori na kwo ɗaṅgi men kwôni wo tô môn bi wo hen na yi ôbi bê kwôbe tumô ré men.

14 Nana hôn wo Jésu ré hena na tô môn wo Juda a aṅ kirija Moyis na kôl kwôli bay bê kwôbe hen na, ôbi na kôl kwôlê wôni gengij sa tô môn bi wo hen ré.

Ôbi bê kwôbe wo ɗaṅgi mega Mêlkisédek iyôn

15 Gel, aṅga gel derê kwôlê bay a na: ôbi bê kwôbe wo ɗaṅgi wo yi môn Mêlkisédek iyôn hen so.

16 Gawra bi wo hen yi dami wo damné kaṅ bay bê kwôbe naṅ tôô to kôl jeré hena na tô môn wo hen a dem hen né, nijba, na naṅ néé wori wo li aṅ ôbi môrij tu geṅ naṅ kwini yôd hen ɗi.

17 Na mega wo lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Ju na ôbi bê kwôbe naṅ kunem yôd mega wo Mêlkisédek na yij hen iyôn.»

18 Iyôn ba, Emen mène tôô to ôbi na ɗi ca tumô hen aṅ wôsa nére naṅ men, hende yi ani ré nij a men.

19 Tôô to Moyis hende to hen a nê mê lê aṅ bijé a yij derôre tu Emen a ré, nijba, haw hen aṅga nana ɗi bôrna sara hen na, ɗê tôô hende to hen men, a béna geré wo nana ôrij tumô Emen a a men.

20 Kirija Emen ɗa dé Jésu mega dami wo damné kaṅ bay bê kwôbe na, ôbi dusu yiri tumô dem. Nijba, kirija tô môn wo Lébi yiji bay bê kwôbe hen na, kwôni na dusu yiri tumô dem né.

21 Kwo Jésu ba Emen dusu yiri biri kôl iyôn ba: «Nôbi, Emen Kelma aṅga na desij yen bem hen na, na herê cêgê ré nij. Já yé ôbi bê kwôbe kwôy naṅ kunem.»

22 Hen iyôn ba, gel wo ré na sa kibi Jésu wo li aṅ bijare to Emen bij naṅ na hen ré na to ɗôri ɗê to cay hen aṅ tô.

23 Men, kwo bay bê kwôbe ka pônî ka tô môn wo Lébi ba, bay kwône na wôsa temare jôrji lê jé woji woṅ bê kwôbe bi wo hen sem.

24 Nijba, kwo Jésu ba, na hen iyôn né, wôsa ôbi mô tu geṅ naṅ kwini yôd ɗiba, ma ré aṅ jé wori woṅ bê kwôbe hen yi naṅ kwini yôd.

25 Na ôbi á, ôbi ré nê mê gôlij naṅ bijé ka era ligi Emen a naṅ geré wori yôd naṅ kwini wôsa ôbi mô tu geṅ naṅ kwini yôd men, ôbi uwôl Emen wô sarji a men.

26 Na dami wo damné kaṅ bay bê kwôbe bi wo hen iyôn gi a nana ôrij doyri. Ôbi dé tu Emen men, ani kani ka habij naṅ yiri a men, ôbi li têrij tôni ré men, Emen ɗôri ɗi gay naṅ bay têrij aṅ ayri ta derômaraṅ a.

²⁷Kwori ba, ôbi yi mega tô damné kañ bay bê kwôbe ka ba hen né. Wôsa ôbi ôriñ doy bê kwôbe nañ wulê wulê wô têriñ tori tumô dema ré bi wô sa to biñé tô a men ré. Ôbi ay yiri bi liñ sarga têê pôn yôd mera.

²⁸Tôô to Moyis dí damné kañ bay bê kwôbe kañ gawrê kañ bay têriñ, niñba, kwôlo gengiñ sa desé yi wo Emen na, era na cêgi tôô. Añ dí na Kema Emen wo ôbi na ßu sa têri yôd hen men, a merê nañ kwini mega dami wo damné kañ bay bê kwôbe.

Hébre 8

Jésu na dami wo damné kañ bay bê kwôbe wona

¹Perê kwôlo nini kôl hen na, kwo dami a na: nana ôriñ nañ dami wo damné kañ bay bê kwôbe bi wo iyôñgi hen wo mô derômarañ a sa kôbi Emen woñ gusurô a wo na Emen woñ ôbi ibé iyêre hen.

²Añ ôbi li jé wori woñ bê kwôbe bi wo hen kirij ka yi nañ jeñgêrji a. Ca ba, damné kañ bay bê kwôbe na li jé woji na bô iyére to liñ nañ bargay to gawrê a lê, niñba, iyére to Jésu liñ jé wori ya hen na, na kirij kañ tiri ka Emen a lê díba, na gawrê ré hen.

³Dami wo damné kañ bay bê kwôbe wo yôñ yôñ kôba, jé lêri na ayê ari biñ Emen men, lê sarga biri a men. Iyôñ ba, dami wo damné kañ bay bê kwôbe wona nabay kôba, bi ôriñ nañ añañ ayê biñ Emen men.

⁴Hena ôbi henañ ré mô sa terare a na ba, henañ ré yé ôbi bê kwôbe ré a men, wôsa bay ayê are biñ Emen nañ tôô to Moyis na, ya niñ.

⁵Jé woñ bê kwôbe bi wo bay li hen na, na tini kwoñ tiri wo yi derômarañ a. Kirijna Moyis na ða ðé iyére hende to hen na, Emen kôli iyôñ ba: «Ju toy, já ðé môñ kwo na en gelom sa keram a hen, iyôñ.»

⁶Ôbi a, Emen né biñ Jésu jé wo dami ðê kwo bay bê kwôbe bay ka hen men, na ôbi a ðébé perê Emen a nañ gawrê añ bay ré biñji biñpare to ðê to cay hen wôsa aña Emen genge bô biñpare hende to hen a na, gôliñ aña tumô ka na nana uwôñ hen añ tô.

⁷Hena aña biñpare to tumô henañ ré nêñ lê are kêñ ka Emen gey ré li hen na, ôbi henañ ré hô kelê kwôli biñpare to têê wôôyi ré niñ.

⁸Niñba, Emen na nay biñé kañ bay lê habrê a añ Kelma kôlji iyôñ ba: «Wulêri a sa na, na biñ biñpare to kôrbi nañ kam Israyêl men, kam Juda a men.

⁹Ca tumô kirijna na en ßu kôbi môñêrji soñ Ejipt a na, na en biñ nañ ci, niñba, biñpare to na biñ nañ ci haw hen na, na môñ to na en biñ nañ môñêrji tumô hen né. Bay na mène biñpare to na en biñ nañ ci tumô hen aña ené worji cêgen hen. Na nôbi Kelma woji a kelê emê hen.

¹⁰Wulê bi wo hen na, bijare to na bij na kam Israyêl hen na, na wo na bé tôô tijê a yé ermé woji a men, a yé bôrji a a men, na yé Emen woji men, bay a yé bijé kapê men.

¹¹Men, kwôni wo a dôyrê yiri ô kôlij yêni bi ré hôn Kelma ba, na nijn. Wôsa kwo dê ré, kwo dami ré bay kêni a hôn.

¹²Aj na dé bôn jalê sa têrij lêreji a men, na gôrbij sare a men.»

¹³Na kwôli bijare to kôrbi a Emen né kôl hen. Iyôn ba, ken hôn mega wo bijare to tumô hen na, na to ôli nijn. Aj nana hôn mega wo aŋga ré na ka cay aj ré ôl men, ré li na kwôni ré nijn a men ná, ré na aŋga ré najê haw hende hen.

Hébre 9

Jé lê bay bê kwôbe ka tôô na na kwo Jésu

¹Kwôlo gengij sa bijare to tumô hen na, kini tibé Emen wo bijé li sa terare a na yi ya men, tôô toj gelij bijé kini tibé Emen kôba, ya men.

²Iyéy Emen hende to hen bay lere na bargay aj bôre na wôô. Bôre wo kibé ba, bay uwôgere «Kirij ka yi na jengêrji» men, bay di jelgare toj masure to erêngêre jurgem toj terij lampa hen ya men, tabel to bay bij mapa wo bay bij Emen hen ya men.

³Kibi iyére to wôôyi a na, bay jô tôre na kibi bargay aj bay uwôgere «Kirij ka yi na jengêrji ka Emen debe ya hen.»

⁴Bô iyére hende to hen na, kini uwoyé gindiriw wo bay li na lôr kap lij sarga bij Emen hen na, yi ya. Men sunugu toj bijare to bay têêle ta kêni na lôr hen yi ya. Bô sunugu hende to hen na, baba wo bay li na lôr yi ya. Bô baba bi wo hen a na, aŋga emê ka bay uwôgeji man ka Emen na bij bijé derô gwôlê hen na, yi ya. Cilaŋ wo Arôn wo na béé hen men, habelê keram wo wôô wo Emen na lij tôô toj bijare ya hen a men na, yi bô sunugu hende to hen a men.

⁵Sa sunugu hende to hen na, bay iyege are na misirêrji môj manê ka Emen ka bay uwôgeji Séribên dé a sara aj gel wo Emen né kirij bay ka hen ya. Aj are bay ka hen bul misêreji wô têlij sa kirij ka bay bij kwôbe hen aj bi Emen ré dij bôri jal sa têrij to bijé a hen. Nijnba, en gey kelê kwôli are bay ka kêni hen né tô.

⁶Na hen iyôn a bay ré nanij kirij bay ka hen menba, na bô iyére to kibé hen aja bay bê kwôbe ré eraji sa li jé woji ya na wulê wulê.

⁷Kwo gengij sa iyére to wôôyi a ba, na dami wo damné kap bay bê kwôbe a sé ya mera. Ôbi si ya têê pôn bô elê aj ôbi a ôrij na kwôbri lari aj bij Emen kibi têrij tori men, kibi to bijé kêni to bay li bô menjare a hen.

⁸Tunu gey gelé hen iyôn wôsa hena geré woŋ erê kini débé Emen a ré bôlij ré tô na, na wôsa iyére to cay hen baa ya tô.

⁹Are bay ka kêm hen na, gel na aŋga li are bô ulê bi wo na. Men, gel na wo aŋga nana biŋ Emen naŋ sarga to nana li biri hen na, ré nê m wo ré lê aŋ bô gawra ré séliŋ né.

¹⁰Na aŋga gengiŋ na sa emê mera men, care men, sa hara woŋ pelé yi wô séliŋ tumô Emen a hen men, aŋgaŋ lê ka gay gay a men. Men gengiŋ na sa tôô to aŋga yi nô yi gawra ka Emen dîji wô kibi wo hawi na kwôy jéŋ kirija Emen a belé are kêm liŋ ka kôrbi.

Sarga wo Krist

¹¹Haw hen na, Krist na sa niŋ. Aŋ ôbi a na dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe wo eraŋ naŋ aŋga dôri ka nana ôriŋ niŋ hen. Kini lê jé wori a na, na kirija ka yi naŋ kiniji dîba, na môŋ iyére toŋ bargay to cay hen né men, na iyére to dô dê aŋ a men. Iyére hende to hen na, na iyére to sa terare a nà ré men, na gawré a lê ré a men.

¹²Men, kirija ôbi na ô kirija ka yi naŋ jengêrji ka Emen debe ya hen na, ôbi na ôriŋ na naŋ kwôbri kwaŋê ré men, kwôbri kam kelbê ré a men, niŋba, ôbi na ôriŋ na naŋ kwôbriri gaŋ aŋ siŋ bô a têê pôn yôd mera aŋ liŋ sarga. Na sa kibi kwôbriri bi wo hen aŋa ôbi ré gôliŋ naŋ na naŋ kununa sa têriŋ tona.

¹³Ca ba, bay na duu na kwaŋê naŋ kilbê aŋ bay wusu kwôbrirji sa biŋé ka nê m tibé Emen né hen. Men, bay hô pô buni môni tôlbôre to bay na duu aŋ uwoyre hen hô wusu sarji a aŋ bi bay ré yiŋ biŋé ka séli.

¹⁴Niŋba, hena kwôbri lari na ré nê m lê hen iyôŋ ba, kwôbri Krist a lê dê aŋ wôsa kwôbriri gôliŋ kwo lari aŋ sôŋ tô. Ôbi ay yiri biŋ Emen yôd mega ari lê sarga ka dôri naŋ néé wo Tunu to mô naŋ kunu hen. Na kwôbriri bi wo hen a mênê ermé lê aŋga habiŋ ka yi bôrna aŋ nana séliŋ men, nana liŋ jé wo Emen woŋ ôbi mêrê tu geŋ a hen a men hen.

Bijare to kôbri to Krist a na gerére

¹⁵Na kibi aŋga Krist li hen aŋa ôbi ré hô day biŋé pôn naŋ Emen hen. Aŋ bi ôbi ré hô biŋ bijare to kôrbi naŋ ci hen. Iyôŋ ba, biŋé ka Emen uwôgeji hen na, bay a upé aŋga ôbi na genge dîré biji hen, aŋ are bay ka hen a yé kaji yôd kibi temay Krist. Sa kibi temayri hende to hen aŋa ôbi ré gôliŋ naŋ biŋé wô habré woji wo bay na li kirija bay na baŋ tô bijare to cay a hen.

¹⁶Bijare na, na aŋga yi mega magtubu to kwôni li kôliŋ kwôli bô geyé wori iyôŋ. Hena gawra ré li magtubu gengiŋ kini cé ari upéri wulê wo dîré ma na, bi ani gel wo ôbi ré ma tiri a men dem.

¹⁷Hena gawra ré ma ré tô ba, magtubu to ôbi na li gengiŋ sa cé ari upéri hen na, hende li jé ré tô. Wulê wo ôbi ma niŋ dema hende ré li jé tô.

18 Bijnare to Emen na bijn nɔn gawrê tumô hen kôba, na hen iyôn hende to hen. Aɔ kwôbri lari a bijn tôn pa dem.

19 Tumô ba Moyis na kôlij bijné kwôli tôô kêm to Emen na bi men, ôbi pô kwôbri kwanê nɔn kam kilbê ka bay duu hen men, gebe kam dê a men aɔ day ta. Men, ôbi pô kalmê ka bay uwôgeji hisôp hen men, pô gusiri gamgê ka sêy dê a men aɔ dôbe bô kwôbe bi wo hen a aɔ dô wusu sa magtubu toɔn tôô men, wusu sa bijné kêm a men.

20 Aɔ ôbi kôl iyôn ba «Kwo na na, na kwôbe wo gel bijnare to Emen na bijn nɔn ken aɔ ôbi gey bi nana bi kwôlê sa bijnare hende to hen a.»

21 Iyére to bay li nɔn bargay hen kôba, Moyis wusu kwôbe bi wo hen nɔn aɔga kêm ka yi bô ka bay tibijn Emen hen sara.

22 Bô wulê bi wo tôô a na derê tumô kirijn hen na, are kêm na yi ka séli nɔn geré wo kwôbe. Hena kwôbe ré bijn tôn ré ba, geré wo Emen a dɔn bôri jalê sa têrij to gawrê ba, nɔn.

Sarga wo Jésu Krist dô têrij to bijné

23 Are kêm ka yi bô tibé wo cay a hen na, yi mega tini kap tiri ka derômaran a iyôn mera. Aɔ bi are bay ka hen a ré yi ka séli na bay a lê na hen iyôn pa dem. Nijnba, kwo gengijn sa tibé Emen woɔn tiri hen na, gey na sarga wo dô dê aɔ.

Jésu Krist ô derômaran a

24 Krist na si bô iyére toɔn bargay to gawrê na lê hen né, wôsa hende na tini kini débé Emen. Nijnba, kwori ba, ôbi ô si bô derômaran a aɔ haw hen ôbi na gawra wona tumô Emen.

25 Damné kap bay bê kwôbe si bô iyéy Emen a nɔn kwôbri lari têê pôn bô elê a kwôy kwôy. Nijnba, Krist ô hen iyôn wô ayê yiri lij sarga têê kwône ré.

26 Hen aɔna Jésu Krist henaɔ ré ay yiri lij sarga têê kwône na, henaɔ ôbi ré gelijn gusijn têê kwônê ayijn tôri wulê wo Emen na dɔn tô terare hen. Nijnba, ôbi sa têê pôn nêɔ wulê wo sa terare ta kerê baa dá hen ayijn yiri lij sarga bijn Emen wô dôrij têrij to bijné yôd aɔ.

27 I i kôba, gengijn wo ré ma têê pôn nêɔ aɔ cêgi temare a ba, i i kôba, a erê tumô Emen a bi ôbi ré jô kwôlê sari a.

28 Aɔ Krist kôba, bay ayri lij sarga têê pôn nêɔ wô têrij to kwônê bijné, ôbi a bulo hera wo têê wôôyi na, na wô derê têrij ré nij, nijba, na wô gôlij nɔn bijné ka gemni hen.

Hébre 10

Jésu Krist li sarga wo dô dê kwo kêm hen têê pôn nêɔ

- ¹Tôô to Moyis na, yi na aŋga dôri ka a era hen têt têt ré, nijba, hende na aŋga lip gelij naŋ tu. Bijné li sarga wô ôrij tumô Emen a nijba, bay nê̄m yé bijné ka séli tumô Emen a ré wôsa bay a lê sarga hen iyôn naŋ elê elê.
- ²Hena sarga bi wo hen ré nê̄mê lê aŋ bijné ré yij ka séli têt pôn yôd na, kwôli têtij henaŋ né beré sarji ré men, bay henaŋ ré lê sarga wôni ré nij a men.
- ³Nijba, sargaŋê bay ka hen a lê aŋa bay ré hô erem sa têtij lêreji a naŋ elê elê hen.
- ⁴Wôsa kwôbri kilbê naŋ kwo kwaŋê a nê̄mê derê têtij ré.
- ⁵Ôbi a, Krist kirija da era sa terare a nà nà, kôlij Emen iyôn ba: «Ju gey bi bay ré duu lari lip sarga bem ré men, bay ré bem ani ka daŋgi ré a men, nijba, ju li aŋ en ôrij naŋ yen.
- ⁶Wôsa lari wo bay duu aŋ uwoy aŋ kê̄m wô bem hen dôrem ré men, sarga woŋ dôrij têtij hen kôba dôrem né a men.
- ⁷Menba, en kôlem iyôn ba: «Ayi! Emen, gel en debe na, en era sa terare a nà, na wô lê aŋga ju gey ené li mega wo na lip bô magtubu toŋ tôô a gengij san hen iyôn.» »
- ⁸Krist na kôl tumô kôl iyôn ba: «Ju gey bi bay ré duu lari bem né men, ani ka daŋgi ré men, lari ka bay duu aŋ uwoy aŋ kê̄m hen ré men, sarga woŋ dôrij têtij ré a men. Are bay ka hen kê̄m dôrem né.» Ôbi kôl hen bi wo are bay ka kê̄m hen na lip na naŋ tôô haji hen.
- ⁹Men, ôbi hô kôl iyôn ba: «Gel, en debe nà. En era sa terare a nà, na wô lê aŋga bôm gey hen.» Iyôn ba, gel na wo Emen né mêne sarga wo cay hen aŋ, aŋ gase naŋ kwo Krist.
- ¹⁰Wôsa Jêsu Krist li aŋga bô Emen gey hen. Ôbi ay yiri bi lip sarga têt pôn yôd aŋ na hen iyôn a têtij ré dôrij sarna hen.
- ¹¹Kwo bay bê kwôbe ka Jubrê ba, bay li jé woji na sa pôn pôn men, bay bi kwôbe debij kwôy kwôy men, nijba, sarga bi wo hen a derê têtij to bijné ré kwôy.
- ¹²Jêsu Krist kwori ba, ay yiri bi têt pôn yôd wô dôrij têtij to bijné yôd men, mô sa kôbi Emen woŋ gusurô a a men.
- ¹³Aŋ haw hen na, ôbi gem na wulê wo Emen a sa bé bay bariri kê̄m a yé aŋgaŋ sêlê têtij hen.
- ¹⁴Na naŋ ayê wo Krist ay yiri bi têt pôn nê̄j hen aŋa ôbi ré bij bijné kari ka ôbi biji yi ka séli hen ré yi ka dôri cerêd hen.
- ¹⁵Tunu toŋ hendi bô bôrê kôba, geléna wo sarga wori bi wo pôn hen ré nê̄m kirija hende kôl iyôn ba:

16«Kelma Emen kôl iyôn ba bijare to na bij nañ bijé bô wulê wo nà ná, na wo na bé tôô tijê a yé bôrji a men, ermé woji a a men.»

17Men, hende hô kôl iyôn ba: «Na gôrbij sa têrij lêreji men, sa anğa habij ka bay lêrê hen a men.»

18A hena Emen né dî bôri jal sa têrij lê bijé a ba, sarga wo đanđi woñ dôrij têrij to bijé ba, nañ nij.

Usonanđe đá ligi Emen a

19Yênên, hena ré na hen iyôn na, na sa kibi temay Jêsu Krist nañ kwôbriri wo bij tôn hen aña nana nê mê erê kini đébé Emen a nañ bôô pôn hen.

20Jêsu na yêge bargay ka bay jôrij tô iyére hen añ, añ bôl geré wo naa sij ira hen béna. Na geré wo kôrbi wo naa môrij geñ tô a. Bargay bay ka ôbi yêge hen na, yi mega kurônđi yiri wo bay na duu hen iyôn.

21Añ nana ôrij nañ dami wo damné kañ bay bê kwôbe wo Emen điri sa iyére tori a.

22Iyôn ba, na usonđe ligi Emen a nañ bôô pôn men, na đênđe bôrna sari a yôd men. Wôsa kwôbri Jêsu Krist a mênê ermé wo habij bôrna men, nana pelij nañ kam ka séli men.

23Anđan đé bôô sara ka nana kôlij bijé nana ôrij hen na, na gem dô wôsa nana hôn mega wo anğa Emen ré genge điré lê ba, ôbi ré li môj môj.

24Na ermij sa yerna men, na dôbįnđe ibiyare bôrna añ bi na geyij yerna men, na lęnđe anğa dôri dôri a men.

25Na kañênđe đanare nañ megênđe mega wo bijé ka pônî kañnê hen iyôn né. Añ mega wo Wulê wo Kelma a heran baa đá nij hen iyôn na, na dôbįnđe ibiyare bôrna.

26Hena nana henênđe kwôlê woñ tiri wo Emen aña nana hô lêrê têrij tona hôrij nañ bô geyé wona a sôn na, sarga wo đanđi wo na lê wô dôrij têrij tona ba, nañ nij.

27Añ kwônî wo li hen iyôn na, anğa bari ba, na harê wo dami mera wôsa Emen a sa jerê kwôlê sari a. Beré bi wo hen na, na tare to dami to a uwoyé bijé ka bij Emen kwôlê ré hen.

28Hena kwônî wo ré đage sa tôô to Moyis aña gawrê wôô réba subu ré gel añ sa surge tôri ta na, bay a deréri mera điba, kwônî a berê tu ãa tori ré nij.

29Hena ré yi hen iyôn gengij sa tôô to Moyis na, kwônî wo ré dô Kema Emen dema ré gelij gusij đê añ sôn ré ba? Ôbi bô kwôbe wo li añ Emen bij nañ na hen men, wo li añ nana yij ka séli hen a men mega ani ré. Ôbi na tiiré Tunu to li añ nana uwop bô derê wo Emen hen. Kwônî bi wo iyônđi hen na, a gelij gusij.

30Nana hôn wo Emen kôl iyôn ba: «Bijé ka kapen hen na, na dê bare men, na têbêji sa kôbriji wô jé lêreji wo habij hen a men.» Men, ôbi hô kôl iyôn ba: «Nôbi Emen Kelma na jerê kwôlê sa bijé kapê.»

31Bi Emen woñ ôbi merê tu geñ hen ré bu kwôni na, na aṅgañ bô emê ka damañ.

32Erménge sa wulê wo na ken gelij kirij ka perañgi ka kwôlo Emen kunénge ta cog, cog hen na, na ken gelij gusij damañ men, na ken débu iyêre sa kumbul woñge a men.

33Bay na tiiré ka pôni perêrñge a tu bijé kêm men, bay na gelji gusij men, ka pôn perêrñge a hen na li nañ ka bay na gelji gusij hen men.

34Ken bô tu ja to bijé ka yi danṅay a wô kibi Jêsu hen a men. Kirija bijé na tô ari upérñge ba, na ken li yi derê wôsa ken hôn wo kené ôrij nañ aṅga dôri ka ré dê are kêm ka ré nañê ré kwôy hen ya.

35Hen iyôn ba, ken meremné ré wôsa hena kené li hen iyôn na, aṅgañ têbê sa kôbi ka dami yi wô sarñge ya.

36Berénge bôrñge iyêre wô lij bô geyé wo Emen, ôbi a, kené upé aṅga ôbi na genge díré béñge hen.

37Na ôbi á, na ré lij bô magtubu to Emen kôl iyôn ba: «Sem a, dê a menba, kwo a hera hen na, era hen ya díba, ôbi a mera dé dé ré nij.

38Men, kwôni wo na kwoñ derôre tun a ba, a merê tu geñ nañ geré ayê bô wori nijba, kwo hô cêgê ba, yen a dôren sari a ré.»

39Kwona nabay ba, nana bay herê cêgê ka ca mênê hen ré, nijba, nana bijé ka bi bôrji sa Emen a wô uwônij gelê hen.

Hébre 11

Aṅga bijé ka na bi bôrji sa Emen a na li

1Bê bô sa Emen a na, na henê mega wo aṅga jeré gel ré tô aṅ jeré dí bôm sara hen na, ré na aṅgañ ré yi ya tiri a men. Añ arirji ré lij a men.

2Bijé ka ca tumô, na bi bôrji sa Emen a na hen iyôn hende to hen aṅa bay na ré déñ tu Emen hen.

3Na sa kibi ayê bô aṅa nana hônij mega wo Emen na ré dí sa terare nà, nañ kwôlo si kibri a aṅ are kêm ka nana gel sa terare a nà ná, tôrji ré díñ na sa ka gelij né a.

4Na sa kibi ayê bô aṅa Abêl ré lij sarga wo dô dê kwo Kayen hen bij Emen. Na sa kibi ayê bô wori bi wo hen aṅa Emen na ré bôri mega kwoni woñ derôre hen men, ôbi na ré gey sarga wori hen, aṅ gel na wo Abêl ré dé tiri a men. Na sa kibi

ayê bôô aña Abêl na ré ma ca hari kôba, kwôli aña ôbi na li hen ré ôm bap kemnêñ kemnêñ hen.

⁵Na sa kibi ayê bôô aña Emen né ay Ênôk tu geñ ôriñ derômarañ a, dîba, ôbi ma ré. Kwôni hô gili ré niñ wôsa Emen na ayri ôriñ ligiri a. Añ liñ bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Ênôk na dé tu Emen tumô dem aña ôbi na ré ayri ôriñ derômarañ a hen tô.»

⁶Iyôn ba, na sa kibi ayê bôô dem aña kwôni ré déñ tu Emen. Iyôn ba, hena kwôni wo ré era ligi Emen ba, ôbi bi bôri sari a mega wo Emen ré mô ya men, bi ôbi hôn mega wo Emen ré tô kibri sa ka wogeri hen a men.

⁷Na sa kibi ayê bôô aña Nowé ré toyiñ yêgê wo Emen yêge maari gengiñ sa aña a era hen ka kwôni gel ré tô hen. Ôbi ay kwôlo Emen kôli hen mega kwôlê woñ déñ iyôn né aña ôbi ré liñ bato wo dami mega wo Emen kôli hen iyôn. Añ ôbi gôliñ nañ yiri men, nañ bîné ka bô iyére tori a men. Añ na hen iyôn aña aña Nowé na li hen ré gel wo bîné ka sa terare a na ré li aña habiñ. Añ sa kibi ayê bôô wori bi wo hen aña Emen né bôri mega kwôni woñ derôre tiri a hen.

⁸Na sa kibi ayê bôô aña Abraham ré biñ kwôlê sa uwôgê wo Emen uwôgeri a aña henañ ôriñ sa iyére to Emen genge dîré biri hen. Añ ôbi hena ô iyôn a tôn mera dîba, hôn sa iyére hende to hen tumô ré a men.

⁹Na sa kibi ayê bôô wori bi wo hen aña ôbi ré môriñ mega kerga iyôn sa iyére to Emen na genge dîré biri hen. Ôbi mô na bô iyére to bay li nañ bargay hen. Bay môrji nañ si Isak nañ Jakwôb ka Emen na genge dîré biji sa iyére hende to hen men.

¹⁰Abraham li hen iyôn wôsa ôbi bi bôri na sa iyére to tôre dîñ iyêre dô men, Emen a na ôbi gengére men, ôbi nañ yiri a na ôbi déére a men.

¹¹Na sa kibi ayê bôô aña Abraham ré uwôniñ geré yêñ kema nañ halêri hen bi wo tamni Sara kôba, yê wori na nañ men, hende na haal niñ a men hen. Ôbi hôn wo kwo ré genge dîré biri kema hen na, ré kelê kwôlê woñ benare ré.

¹²Ôbi a, nañ geré wo gawra wo pôn wo na yi mega temay gawra iyôn hen aña tô môñ wo gawré ré bîna môñ têbêñne to derômarañ a iyôn hen men, môñ hal wo kibi cér a wo kwôni nêñ deñsê ré hen a men.

¹³Gawré bay ka nana kôl kwôliji hen na, na bi bôrji sa Emen yôd kwôy wo bay mañ. Are bay ka Emen na ayiñ tôri hen na, bay uwôñ né, niñba, bay hôn wo arirji ré liñ aña bay li yi derê wô sarji men, bay kôl iyôn ba: «Niña kergê men, iyére toni nañ sa terare a nà a men.»

¹⁴Gawré bay ka kôl kwôlê bi wo iyôñgi hen na, gel tu wolé wo bay ré woge na sa iyére to ré yi toji.

- 15**Men, gel wo bay ré erem sa iyére to bay na henaṅ ya hen ré a men. Hen aṅa bay henaṅ ré erem sa iyére to bay henaṅ ya hen na, bay henaṅ ré upé geré bilij hôriṅ ya.
- 16**Niṅba, tiri wori ba, bay woge na sa iyére to dē to bay henaṅ ya hen. Sa iyére hende to hen na, na derômaraṅ. Ôbi a, hena bay ré uwôge Emen «Emen» woji kôba, tayre ré diri ré hen wôsa ôbi ṅan sa iyére wô biji ya a men.
- 17**Na sa kibi ayê bôô aṅa Abraham na ré ay kemari Isak dīré lij sarga kiriṅa Emen na sélj bôri hen. Ôbi na ay kemari bi wo pôn nêṅ hen dīré lij sarga bi wo na kemari bi wo hen aṅa Emen na ay tôri biri
- 18**kôli iyôṅ ba: «Na ṅaṅ kemam Isak aṅa kwôṅgêm ré kwônê mega wo na en gengij hen iyôṅ.»
- 19**Niṅba, Abraham hôn mega wo Emen ré ôriṅ ṅaṅ néé wo ré lê aṅ Isak ré jê sé kampê. Na hen iyôṅ a, ré yi mega wo Isak na ré ma aṅ ré ji si kampê iyôṅ.
- 20**Na sa kibi ayê bôô aṅa Isak ré tôriṅ kibri sa si Jakwôb ṅaṅ Esawu aṅ ôbi hôn mega wo terê kibi bi wo hen na ariri ré sa lij.
- 21**Na sa kibi ayê bôô aṅa Jakwôb kiriṅa baa dā wo dā ma na, ôbi tô kibri sa kam Josêp ka wôô hen men, ôbi gere yiri ṅaṅ kwore wori aṅ ayij kibi Emen.
- 22**Na sa kibi ayê bôô aṅa Josêp kiriṅa ré baa dā wo dā ma na, kôl kwôli sé wo kam Israyêl a sêṅ Ejipt a men, gengeji aṅga bay ré sa lij ṅaṅ ibéri wulê wo dīré ma a men.
- 23**Kwo iba Moyis ṅaṅ yori kôba, na sa kibi ayê bôô woji aṅa kiriṅa bay yêṅ Moyis na, bay uwôbiri li geserê subu wôsa bay bô manare to kemarji menba, bay hariṅ tôô to kelma ay hen né kwôy.
- 24**Na sa kibi ayê bôô aṅa kiriṅa Moyis ré yij kwo iyêri na, ré kaṅ bi bay ré uwôgeri kema môni Parawôn wo na kelma wo Ejipt hen.
- 25**Aṅ ôbi gey gelij gusij ṅaṅ bījé ka Emen dība, dīré merê ṅaṅ yi derê wo haw hen mera bô têriṅ a ré.
- 26**Ôbi gey bi bījé ré kaṅni mega bay ré sa kaṅij Krist, kwo Emen dôri hen, hen iyôṅ na ré dô dē ari upé ka sa iyé Ejipt a kêm wôsa ôbi dī tiri na sa aṅgaṅ tēbê sa kôbi ka a era hen a dī.
- 27**Na sa kibi ayê bôô wori aṅa Moyis na ré sêṅ sa iyé Ejipt a dība, na hariṅ bô tarê wo kelma Parawôn ré men, ôbi débu sa têri a mega wo ôbi ré gel Emen wo kwôni gili sa pôn né hen iyôṅ.
- 28**Na sa kibi ayê bôô bi aṅa ôbi ré dī tô lê geserê wo bay uwôgeri Pak hen men, ôbi kôlji bi bay ré tal kwôbri lari a kibi geré aṅ bi mana wo temare ré duu kamrê kaṅ kalmare ka Israyêl ré nij.

- 29**Na sa kibi ayê bôô aña kam Israyêl ré dayji cér wo bay uwôgeri cér wo sêy hen mega kirij̄n ka hay iyôñ menba, kamañ ka Ejipt gey ciré lê hen iyôñ men, menba, cér bi wo hen pôrji kêm.
- 30**Na sa kibi ayê bôô woji bi wo hen aña haba woñ gerem wo sa Jérïko ré tij̄n kirij̄na kam Israyêl tor sari kwôy wulê jurgem hen.
- 31**Na sa kibi ayê bôô aña Rahab hende yij̄n yij̄pare toñ têtij̄n ré ma nañ bay kapê Emen né wôsa hende na bu bijné ka Israyêl ka na pañla sa kôbe kirij̄n hen yere a nañ yi derê.
- 32**Na ba na kwôli mi a ené kelê sôñ ba? Na wo ené uwôñ tulmô kirij̄n dê ba, ené kelê kwôli si Jédéyôn, Barak, Samsôn, Jepté, Dabid, Samiyêl nañ bay kibi Emen kêm.
- 33**Na sa kibi ayê bôô woji aña bay ré bôy kumbul nañ sa iyére iyére men, bay li añañ derôre tu Emen a men, bay uwôñ aña Emen na genge ðiré biji hen a men. Bay bu kibi kwo men,
- 34**bay bare néé wo tare men, kirij̄na bay ca deréji ré yebere to dami kôba, bay ge gôl men, bay na iya nij̄ba, uwôñ néé lew men, kibi kumbul a ba, bay na imñê men, bay bôy kumbul sa asgarñê ka sa iyére to ðañgi a a men.
- 35**Na sa kibi ayê bôô aña yébé ré hô gelij̄n bijné kaji ka na ma hen ji si kampê. Bijné ka ðañgi kwôni bay gelji gusij̄n tu temare a añ bi bay ré ðéñ ayê bôô woji, nij̄ba, bay ðebe sa têtji a kwôy wô sa jij̄n sij̄n kampê wô môrij̄n bô derê a men.
- 36**Bijné ka pôni bay tiréji men, bay sêji nañ sera men, harêji nañ gañgi musure men, bay biji ðañgay a a men.
- 37**Bijné ka pôni bay gôbeji duu ré keram men, ka pôni bay karji derôre a wôô men, ka pôni bay derji ré yebere to dami men, ka pôni kayrê nañ kirij̄n kirij̄n men, bay harê na wumne men, na bay nimré men, bay gelji gusij̄n damañ a men.
- 38**Sa terare nà ná, ðôd ba, bay henañ ré merê ya ré wôsa bay na bijné kañ bay bôô pôn ka dôri. Bay kayrê erê bô kalmê men, sa keram a men, yéré bô iyom keram men, bô iyom a a men.
- 39**Na sa kibi ayê bôô woji aña gawrê bay ka kêm hen ré ðéñ tu Emen hen, nij̄ba, aña Emen na genge ðiré bij̄n bijné kari hen na, bay gel nañ tirji ré tô.
- 40**Wôsa Emen na erem sa aña dô ðê añ wô sarna añ ôbi na gey bi bay ré uwôñ are bay ka kêm hen piniji ré.

Hébre 12

Ibarna Emen

¹Bijné bay ka kêm ka na bi bôrji sa Emen a ka nana toy kwôliji hen na, bay méréna ta wô geléna geré. Iyôn ba, na déŋge aŋ yôd aŋga nééy ka jerêna erê tumô hen men, têriŋ to gabêna tôn lew hen aŋ, na geréŋge gere to Emen gey nana ge hen dîba, na merênêŋge tô a ré.

²Na déŋge turna yi sa Jésu a wôsa ôbi a na ôbi dé tô ayê bôô wona men, ôbi deré kebre a men hen. Ôbi ay yiri bi bay diiri aŋ bééri sa gurô tagelê dîba, dî tay temare to iyônŋi hende to hen diri ré. Wôsa ôbi erem sa yi derê wo Emen ré sa biri a hen dî. Aŋ haw hen ôbi mô sa kôbi Emen woŋ gusurô a bô emê iyére tori a.

³Erméŋge sa gelé wo bay têriŋ na gelij Jésu gusij men, ken erem sa beré wo ôbi bu bôri iyére perê gusij hende to bay gili hen aŋ bi bôrŋge ré mênij kwôy wo ken déŋ gere toŋge ré.

⁴Wôsa kumbul wo ken li naŋ têriŋ hen na, ken li kwôy maŋ kibé ré tô. Iyôn ba, ken bi bôrŋge mênê ré.

⁵Na ken gôrbij sa ibiyare to Emen na dôbêna bôrna môŋ kamni iyôn hen ba? Ôbi na kôl iyôn ba: «Keman, kirija Kelma halem ba, ju erem sara, a hena ôbi ré nayem ba, ju dî bôm mênê ré a men.

⁶Wôsa Kelma hal na kwôni wo ôbi geyri men, ôbi sê na kwo ôbi bôri môŋ kemari iyôn hen men.»

⁷Beréŋge bôrŋge tô gusij hende to ken gelij hen, wôsa Emen halêŋge na bô a hen men, na perê gusij hende to hen a dema Emen ré beréŋge môŋ kamni iyôn men. A hen ba, kema wo ibari ba halêri hen ya ba?

⁸Emen hal kamni kêm na hen iyôn hende to hen. A hen aŋa ôbi ré halêŋge ré na, ken yi môŋ lamnaŋê iyôn dîba, kena kamni ré.

⁹Na erem sa balêrna kaŋ impê ka sa terare a nà ka halêna menba, nana kemnaŋ tiniji hen ba, Ibarna wo derômaran a dema nana dôbê sarna biri ré ba? A hena nana biri kwôlê na, naa merê tu geŋ naŋ kununa.

¹⁰Balêrna kaŋ impê ka sa terare a nà ná, bay halêna na kirija nana baŋ kamrê hena bay ré bô mega wo ré dô, niŋba, Ibarna wo derômaran na, halêna na wô derê wona aŋ bi nana yij naŋ jeŋgêrna môŋ kwori iyôn men.

¹¹Kirija bay halêna na, tumô ba nana bô mega wo aŋgaŋ gusij iyôn dîba, yi deré naŋ bô a niŋba, wulê wo gusij hende to hen kô niŋ na, kwôni wo na gelij gusij hende to hen na, bôri a jali men, jé lêri a yé kwon derôre a men.

Ayê tôô naŋ yêgê maa

¹²Yênên, iyôn ba, ken bu bôrŋge iyére ken ôriŋ tumô dîba, ken dî bôrŋge mênê ré.

¹³Bi jé lêreŋge yi kwon derôre aŋ bi kené iya ré, niŋba, bi kené yij ka néerji ya hen dî.

- 14**Masênge bi bô jalê ré yi perêrŋge a naŋ biŋé kêm men, ken mase bi ken yi biŋé ka yi naŋ jeŋgêrji tumô Emen a. A hena kwôni wo ré yi naŋ jeŋgêri ré na, ôbi a gelé tu Kelma ré kwôy.
- 15**Dênge tu melênê sa yerŋge a bi kwôni déŋ bô derê wo Emen né men, ken dí tu melênê sa yerŋge a bi kwôni yi môŋ gurô wo đap iyôŋ né, wôsa kwôni bi wo iyôŋgi hen na, a mênê megêri.
- 16**Dênge tu melênê sa yerŋge bi kwôni yi ôbi yiŋ yĩpare toŋ têriŋ ré men, bi yi ôbi kaŋê aŋga Emen mega wo Esawu na kaŋiŋ aŋ na ayiŋ suriyare tori biŋ ôbi cêgeri aŋ eŋgiŋ aŋgaŋ emê hen iyôŋ né.
- 17**Cêgê, kirija ôbi gey Ƴé terê kibi wo ibari menba, bay jôri. Ôbi uwôlji naŋ cémé a tiri a, niŋba, kwôni nêŋ lê ani ré niŋ.
- 18**Henênge mega wo kirij ka kené đebij ya tumô Emen a hen na, ré yi mega sa keram wo kam Israyêl na đibij ya tumô hen iyôŋ né. Keram bi wo hen na, na aŋga já hebé naŋ kôm men, tare na eŋge ya men, kirij na yi dilemne điba, kirij ka peraŋgi na naŋ men, kal na ge naŋ nééri men,
- 19**burupju na ôm men, tôô kwôni kôba, na ôm a men. Aŋ tôô kwôni bi wo bay toy hen na, harê liji aŋ bay uwôliŋ Emen bi ôbi naŋ yiri ré kôlji kwôlê ré niŋ.
- 20**Wôsa kwôlo ôbi kôlji hen na, na kwôlo đê sarji. Ôbi kôlji iyôŋ ba: «Bi kwôni hebe keram wo yi hen né. Hena ré na lari a hebéri kôba, ken gôbri duu naŋ keram.»
- 21**Are bay ka kêm ka bay gel hen na, liji harê damaŋ. Aŋ Moyis kôba, kôl iyôŋ ba: «Harê lèn damaŋ men, en wuré a men.»
- 22**Niŋba, kwoŋge kenbay ba, na hen iyôŋ né, wôsa ken uso đá naŋ keram wo Siŋô men, naŋ sa iyé Emen woŋ ôbi merê tu geŋ hen a men. Iyére hende to hen na, na Jérusalêm to derômaraŋ a naŋ kwônê manê kare ka gôliŋ dêŋsê hen.
- 23**Ken era đá naŋ kwônê biŋé ka li yi derê hen men, biŋé bay ka hen na, yi mega yê kalmare ka Emen iyôŋ ka hiniŋi đij bô magtubu a derômaraŋ a men, ken era đá ligi Emen woŋ ôbi jerê kwôlê sa biŋé a kêm hen men, ken era đá ligi tini biŋé ka ca kaŋ derôre cerêd yôd hen a men.
- 24**Men, ken era ligi Jêsu a wo đebe derô gawrê naŋ Emen wô biŋare to kôrbi hen men, ken era đá naŋ kwôbriri wo biŋ tôŋ wo gel na aŋga dôri đê ka kwôbri Abêl hen.
- 25**Iyôŋ ba, ken dí tu melênê sa yerŋge a điba, ken kaŋ toyé kibi kwo iyêlênge kwôlê hen né. Tumô ba, biŋé na kaŋ toyé kibi kwôni wo na yêge marji sa terare a nà hen. Na hen iyôŋ aŋa bay na ré geliŋ gusiŋ hen. Nabay ka nana toy tôô Jêsu wo hena derômaraŋ a hen aŋa nana kaŋni na, nabay kôba naa geliŋ gusiŋ men.

²⁶Ôbi wo tumô na iyêl aɲ terare na yebagij hen na, haw hen ay tôri kôl iyôn ba: «Têê pôn a sôn na lê sa terare a yebagij. Na sa terare punu a yebagij mera ré, nijba, derômaraj kôba, a yebagij a men.»

²⁷Kwôlo ôbi kôl ré têê pôn a sôn hen na, geléna na wo are kêm ka ôbi na dí hen na, ré wuré aɲ ré napêji a men. Aɲ bi aɲga nê m wuré ré hen a ré merê.

²⁸Iyôn ba, na lijge Emen dosé wôsa ôbi béna emê iyére to wuré ré hen, men, naa gel yi derê wona bi wo hen heramijniri naɲ geré wo dé tiri hen men, na ayênge kibri men, na biɲgeri kwôlê a men.

²⁹Wôsa Emen wona na, yi môp tare toɲ hendi mênê kirij iyôn.

Hébre 13

Hal wo dôrij Emen

¹Kenbay bijé ka Emen na, dô wo ken perij yerɲge hen iyôn tumô tumô.

²Beréɲge kergê yerɲge a díba, ken gôrbij né wôsa ka pôn ka na li hen iyôn na, bay na bu manê ka derômaraj a yirji a hen nijba, bay na hôn né.

³Erméɲge sa bijé ka yi daɲgay a môp ré na kenbay a yé ré daɲgay a iyôn men, ken erem sa ka gelij gusij a môp ré na kenbay a ré gelij gusij iyôn men.

⁴Kwôlo gengij sa engé yi na, bêɲge kwôlê sara. Bi gawrê tô kwôrnare yijji yijare toɲ iyôn a tôn hen né, wôsa Emen a sa jerê kwôlê sa bay lêre têrij hende to iyôɲgi hen men, ôbi a sa jerê kwôlê sa bay wogé yébé megêrji hen a men.

⁵Bi gursu geléɲge gusij né men, aɲga dê ka ken ôrij hen na, bi nê m hen iyôn wôsa Emen kôl iyôn ba: «Na derê kôben déɲge aɲ ré kwôy.»

⁶Na ôbi á, tôrna ré nêrêna menba, naa kelê iyôn ba: «Kelma a lê naɲ en iyôn ba, na hariɲ na mi sôn ba? Men, na mi gawra ré lèn ba?»

⁷Erméɲge sa bay derê tumôɲge ka tumô ka na uléɲge béré kwôlo Emen hen men, erméɲge sa jé lêreji a men, sa temare to bay uwôn a men. Iyôn ba, ken bi bôɲge sa Emen a mega wo bay kôba, na bij bôrji sa Emen a hen iyôn men.

⁸Na Jêsu Krist bi wo hen a na ôbi gôlij naɲ na henaɲ men, kemnêɲ men, kiya a men díba, ôbi bilij né.

⁹Déɲge tu melênê sa yerɲge a wô wo bijé ka pôn maa laméɲge naɲ gelé aɲgaji ka gay gay ka bij naɲ kana ré hen. Toyéɲge kwôlo bay kôl hen né wôsa na bô derê wo Emen a bij gawra néé díba, na lê tôô to gengij sa aɲgaɲ emê hen ré. Dô wo ken hôn hen iyôn hende to hen. Bijé ka li tôô to gengij sa aɲgaɲ emê hen na, tôô hende to hen li naɲ ci ré kwôy.

¹⁰Bay bê kwôbe ka Jubnê kaɲ bay lê sarga bô iyére toɲ bargay hen na, bay nê m emê aɲgaɲ sarga ka yi kini bê kwôbe wona hen né.

- 11**Dami wo damné kaŋ bay bê kwôbe wo Jubnê li sarga bij Emen bi ôbi ré dîŋ bôri jal sa têriŋ lê gawrê a. Ôbi ô kirij ka Emen dëbij ya hen naŋ kwôbri lari ka bay duu hen kôbriji a. Nijba, tanayriji ba, bay ôriŋ wolé naŋ iyére ô uwoyé aŋ.
- 12**Na hen iyôn a Jêsu kôba, bay ré ôriŋ naŋ dî wolé naŋ iyére wô deréri men hen. Aŋ kwôbriri bij tôŋ wô dôriŋ têriŋ to bijé.
- 13**Iyôn ba, na sêŋge erêŋge ligiri a wolé yaŋ aŋ bi bijé tôrjêna naŋ dî.
- 14**Wôsa sa iyére tona toŋ tiri naŋ sa terare a tôŋ nà, nijba, nana bi bôrna na sa iyére to derômaraj to naa sa erê merê naŋ kununa yôd hen.
- 15**Iyôn ba, na heramêŋge Emen yôôd sa kibi aŋga Jêsu na li hen. Heramê wo nana herameri hen na, yi mega sarga wo nana li biri iyôn. Na hen iyôn aŋa kwôlo si kebrena ba, bi heramêri kwôy kwôy wôsa nana kôl ôbi ré na Kelma.
- 16**Lijŋge naŋ yerŋge men, ari upérŋge kôba, ken bij megêrŋge dê men. Gôrbijŋge kwôlê bi wo hen né pa pa, wôsa na ari lê bay ka hen iyônŋi hen a na sarga wo dé tu Emen.
- 17**Bijŋge bay derê tumôrŋge kwôlê men, ken dôbe sarŋge biji a men. Wôsa bay a na bay berê sarŋge men, tôre to cêgê ba, na bay a kôlij Emen wô berê wo bay na bôriŋ sarŋge hen a men. A hena kené biji kwôlê na, bay a lê jé woji bi wo hen naŋ yi derê dîba, bay a barê ré. Wôsa hena bay ré bare ba a lê naŋ ken né.
- 18**Uwôlêŋge Emen wô sarni kwôy kwôy wôsa nini hôn wo ani kani ka habij ré naŋ ermé woni a nijba, niné gey lê na aŋga dôri kwôy kwôy dî.
- 19**Men, en uwôlêŋge bi kené uwôl Emen ta ta bi ôbi ré ben geré bi ené hôriŋ upérŋge lew.

Kwôlê woŋ diriŋ kibi kwôlê

- 20**Emen woŋ ôbi bô jalê na bij Kelma wona Jêsu ji si kampê. Kelma wona Jêsu na ôbi gemé gamgê wo dami sa kibi sarga wo kwôbriri wo dî tô bijare to naŋ kunu hen.
- 21**Bi Emen béŋge néérŋge ken lij bô geyé wori men, bi béna na li aŋga dé tiri a men naŋ néé wo Jêsu Krist béna hen. Bi ayê kibi yi wô sari naŋ elê elê. Amên, bi yi gelij hen iyôn.

Dosé to ôbi liji

- 22**Yênên, en li magtubu hende to hen béŋge dôbij ibiyare bôrŋge a. Aŋ en uwôlêŋge bi kené uwôl tô bôrŋge aŋ kené toyij kwôlê bi wo hen. Wôsa na kwôlo lôg seŋge dîba, na kwôlê wôni wo gaŋ né.
- 23**En kelêŋge bi kené hôn mega wo yêna Timoté wo bay na biri uwôli daŋgay a hen na, bay ré uwôli ta nij. Aŋ hena ôbi ré era upen cêd ba, wulê wo na erê gelêŋge ba, nija erê naŋ dî pôn.

²⁴Lijge bay derê tumôrŋe naŋ biŋé ka Emen kêm dosé. Yênrna ka Itali kôba, lêŋge dosé men.

²⁵Bi bô derê wo Emen baa naŋ ken kêm.

Jak

Jak 1

Dosé to ôbi liji

¹Nôbi Jak mana wo Emen naŋ kwo Kelma wona Jésu Krist a lê magtubu hende to hen. En lênge kenbay bay ayê bôô ka perê tô môŋ wo Israyêl ka môj kibi wôô ka usuriŋ sa terare a nà kêm hen dosé.

Bijé ka bi bôrŋe sa Emen a hen na, na bay a ôbi ré gelji tu melênê

²Yênên, lênge yi derê damaŋ sa aŋgaŋ gusiŋ ka gay gay ka lênge hen.

³Hena kené bi bôrŋe sa Emen kwôy kwôy aŋ ken bu bôrŋe iyêre sa gusiŋ to lênge hen na, na ôbi a, ulê bôô woŋge ré erê tumô tumô hen.

⁴Berênge iyêre hen iyôn kwôy ken deriŋ kibri aŋ ken yiŋ bijé ka jé lêreji dô dô jêd men, bi ani kani ka dôri ré naŋênge ré a men.

⁵Hena kwôni perênge a hen a tu melênê ré naŋni na, bi ôbi uwôliŋ Emen aŋ ôbi a biri, wôsa ôbi na Emen woŋ ôbi bij bijé are naŋ bôô pôn men, nayji wô sarji ré a men.

⁶Hena kwôni ré uwôliŋ Emen ani na, bi ôbi hôn mega wo Emen né biri are bay ka hen. Hena ôbi ré gaanê na, ôbi yi môŋ mêw wo dami wo kal liri aŋ hebirij si na si na iyôn.

⁷Kwôni bi wo iyôngi hen na, bi erem wô upé ani kôbi Kelma a ré.

⁸Wôsa na kwôni wo ermé wori wôô wôô men, li ani naŋ bôô pôn né a men.

Kwôlo gengiŋ sa ari upé

⁹Bi ôbi ayê bôô wo na ôbi nimré hen hari kôba, bi li yi derê wôsa Emen biri aŋgaŋ cibré derômaraŋ a.

¹⁰Men, bi ôbi ayê bôô woŋ ôbi upé hen kôba, bi li yi derê wôsa Emen heraj naŋ dī tōŋ. Wôsa ôbi upé na, a naŋê môŋ bée gurô wo hay lew hen iyôn.

¹¹Wôsa tare si berare kaŋ kaŋ aŋ hay bée gurô, ôbi heriŋ men, manayri kôba, mênij a men. Ôbi upé kôba, a naŋê perê ari upéri bay ka hen men, a ma tô geré gere wogiŋ upé bi wo hen a men.

Kwôlo gengiŋ sa gusiŋ naŋ aŋgaŋ sélé

¹²Kwôni wo bu bôri iyêre sa gusiŋ to ôbi geliŋ a hen na, yiri a sa dôri wôsa kirija ôbi gel beré bôô wori iyêre hen iyôn niŋ na, Emen a sa têbri sa kôbri. Sa kôbi bi wo hen na, na gelê wo naŋ kwini wo ôbi na genge dīré bij ka geyri hen.

13Hena ani ré lam kwôni ba, bi ôbi kôl iyôŋ ba: «Na Emen a sélen hen» ré, wôsa kwôni a nê mê lamê Emen bi ré li aŋga habij né men, Emen bi kôba, a lamê kwôni ré a men.

14Nijba, hena nana lamij ba, na do y aŋga habij ka yi bôrna hen a wuréna ôrij a nana herij bô boyre a hen.

15Wôsa do y aŋga habij bay ka yi bô gawra hen yê têrij menba, kirija têrij hende to hen lij dé dé nij na, yê temare men.

16Yênên kapê, sa kwôlo hen a na, bi kwôni lamêŋge sara ré.

17Na aŋga dôri kêm ka hena ligi Emen a, are bay ka hen na, hena na ligi Ibarna Emen woj ôbi dé tare men, geserê men, têbêŋne a men hen. Wôsa Emen na perange kirij na hen iyôŋ kwôy dîba, ôbi a bilij môj tare iyôŋ aŋ déŋge bô dilemne a ré.

18Na sa kibi kwôlê bi wo na tu kwôlê hen a ôbi ré gôlij naŋ na naŋ bô geyé wori aŋ bi nana yi bay tumô ari déri kêm hen.

Toyé kwôlê men, lê ariri men

19Yênên kapê, ermêŋge sa kwôlo na kelê hen: bi i i kôba, dôbe maari lew toyij kwôlo megari kôl hen men, bi kôbe kwôlê dema ré kôl men, bi bôri tari lew lew ré a men.

20Wôsa hena bô kwôni ré tari na, ôbi a lê na aŋgaŋ derôre ré tu Emen.

21Men, ken dî tô lê aŋga a lê aŋ ka kagemij naŋ habrê wo yi bôrŋge a hen aŋ, aŋ ken dôbe marŋge toyij kwôli wo yi môj kay cé iyôŋ bôrŋge a hen, wôsa na ôbi a gôlij naŋ ken.

22Berêŋge dô réba ma ka kelê yaŋ ba, ré na toyéri mera, nijba, na lê ariri a men dem. Aŋ hena kené li hen iyôŋ ré na, ken ge na kay tô geré wo Emen a.

23Hena kwôni ré toy kwôlo Emen bi wo hen mera aŋ li ariri ré na, yi mega kwôni wo gel tini bô aŋgaŋ gelé tunu a iyôŋ.

24Kirija ôbi gel tini hende to hen iyôŋ aŋ kurij ô ta nij na, ôbi hôn na ba, dîré gelij na iyeŋ ba, ba ôbi hôn né nij.

25Nijba, hena kwôni ré cubu tiri tô tô to Emen to dô cerêd top hendi derêri bô lemnare to têrij hen aŋ lêŋnê tô a aŋ li ariri dîba, toy na toyé mera ré na, Emen a terê kibri sa jé lêêri a.

26Hena kwôni ré kôl dîré na kwo Emen aŋa ré gem kibri ré aŋ kôl kwôlo habij kwôy kwôy na, na ôbi benare men, lê kwôlo Emen wori bi wo hen kôba, na ani ré a men.

²⁷Anğa Ibarna Emen bô mega ka dôri men, lê kwôli woŋ tiri a men a nà: lê naŋ kam tiŋaŋê naŋ yébé ka kwôŋrêŋji ma bô nimrére toji a men, jerê yi sa lê anğa habiŋ ka biŋé li sa terare a nà a men.

Jak 2

Derêŋge tu kwôni ré wôsa tumô Emen a na, biŋé kêm némij

¹Yênên, kenbay ka ken bi bôŋge sa Kelma wona Jêsu Krist wo bay ay kibri hen na, derêŋge tu kirij né.

²Kirij ka pôni a ba, gawrê wôô a era kini dapare tonge a menba, kwo pôni na ôbi upé tôte bargay ka dôri men, dôbe gamaŋ kaŋ lôr kôbri a a men, menba, kwo đanŋi na ôbi nimré tôte gerŋga bargay eraŋ men.

³Menba, kwo pôni ba, ken liŋ kwo tôte bargay ka dôri hen dosé naŋ bê kwôlê aŋ ken kôli iyôŋ ba: «Era, ju sa mô sa kalaŋ a nà», menba, ken kôliŋ kwoŋ ôbi nimré hen iyôŋ ba: «Jôbi ba, ju đebe jan», réba «Ju mô kwan a terare a nà.»

⁴A hena kené li hen iyôŋ ba, ken dô na tu kirij men, ken jô na kwôlê a men naŋ ermé wo habiŋ hen ré ba?

⁵Yênên kaŋê, toyêŋge kwôlo na kelê hen: Emen cobe na bay nimré ka sa terare a nà bi ré yi bay upé sa anğa gengij sa bê bôô sa Emen aŋ ré sa ô môrij naŋ đî bô emê iyére to ôbi na genge điré biŋ ka geyri hen.

⁶Niŋba, kenbay ken tiiré bay nimré. Aŋ na bay upé a na bay geliŋ turŋge gusiŋ men, bay a na bay ôrij naŋ ken tumô bay jerê kwôlê a hen a men đî ré ba?

⁷Men, na bay a na bay mênê hini Jêsu wo dôri wo ôm sarŋge a hen a men ré ba?

⁸Hena kené bi kwôlê sa tôô to hena ligi Emen a to bay li bô magtubu tori a to kôli iyôŋ ba: «Gey megam mega wo ju geyij yem hen iyôŋ» na, ken li dô.

⁹Niŋba, hena kené dô tu kirij na, ken li na têrij hen men, kwôlê bu sarŋge men, wôsa ken đage sa tôô hende to hen.

¹⁰Hena kwôni ré bi kwôlê sa tôô to hena ligi Emen a hen kêm aŋa ré đage sa to pôni pôn nêŋ mera na, ôbi mêne na tô to baa hen kêm.

¹¹Wôsa Emen kôli kwôni ré yiŋ naŋ tam megari ré men, na ôbi bi a hô kelê kwôni ré duu megari ré hen a men. A hena jeré yiŋ naŋ kwôni wo na kurôm ré réba tamnem ré aŋa jeré duu megam na, ju mêne na tôô to Emen hende to hen.

¹²Henêŋge wo kwôlo kêm wo kené kôli hen men, are kêm ka kené li hen a men na, Emen né sa jerê kwôlê sarŋge a naŋ tôô to bêŋge ken mô sarŋge seŋge hen.

¹³Hena kwôni ré na ôbi berê tu ŋa to megêri ré na, kirija Emen a sa jerê kwôlê sari a hen ba, ôbi a sa berê tu ŋa tori ré men, niŋba, kwoŋ ôbi berê tu ŋa to megêri na, ôbi a hariŋ jerê kwôlê ré kwôy.

Ayê bôô wo lê ariri na sara ba, yi mega ré na déj iyôn

- 14**Yênên, hena kwôni ré kôl dîré bi bôri sa Emen a aña ré li ariri ré ba ayê bôô wori bi wo hen na déj iyôn. Ayê bôô bi wo iyôngi hen na, a gôlij na dî ba?
- 15**Dô ré ba, yênem réba yêrem ré ôrij do y bargay ley, do y aŋga emê ka na wulê wulê ley,
- 16**aña kwôni perênge a hen ré kôli iyôn ba: «Ô na bô jalê a bi Emen bêngge bargay na aŋga emê ka na wulê wulê» a hena jeré biri are bay ka na ni hen né ba, a lê na dî na iyeŋ ba?
- 17**Ayê bôô kôba, na hen iyôn hende to hen men. Wôsa hena kwôni ré bi bôri sa Emen a aña ré li ariri ré ba, ayê bôô wori bi wo hen yi mega ré ma iyôn.
- 18**Dô ré ba kwôni a kelê iyôn ba: «Jôbi ba, ju bi na bôm sa Emen a mera, a nôbi ba, en li ariri men.» Menba, na kôli iyôn ba: «Ju gelen ayê bôô wom wo ju li ariri ré hen men, nôbi kôba, na gelem ayê bôô wujê wo en li ariri hen men.»
- 19**Hena jeré hôn wo Emen ré na pôn nêj hari ba, dô. Wôsa tunu to habij kôba, hôn na hen iyôn a men, aña ré hari ni kêm hen.
- 20**Kubra, ju gey wo ené gelem mega wo ayê bôô wo ariri ré lij né ba, ré na déj iyôn né ba?
- 21**Erména sa môyrena Abraham a, na jé lêri wo dôri aña ôbi na ré yij gawra woj derôre tu Emen a wô ayê wo ôbi na ay kemari Isak dîré lij sarga bij Emen hen.
- 22**Ju hôn, bê bôô wori sa Emen men, lê ariri a men na, na aŋga pôn. Na sa kibi jé lêri aña ayê bôô wori ré dôrij dô jêd hen.
- 23**Ôbi a, aŋga ré lij hen ré bij na kwôlê wo na lij bô magtubu a kôl iyôn ba: «Abraham ay bôri bij Emen aña Emen né bôôri mega kwôni woj derôre sa kibi ayê bôô wori.» Men Emen uwôgeri melapni a men hen.
- 24**Ôbi a kené henê wo lê jé sa ayê bôô a a Emen né bôrij gawra mega ôbi lê aŋga derôre díba, na sa kibi ayê bôô pini mera ré.
- 25**Mega wo Rahab hende wônijare toj têrij hen kôba, na sa kibi jé lêre wo dôri aña hende ré yij iyore toj derôre tu Emen hen wôsa hende bu bay jé ka Israyêl yere a aŋ uwôbeji kwôy wo hende bijij sijn gerij hen.
- 26**Mega wo bul na bô kurôngi yi a ba, ôbi ma hen na, ayê bôô wo ariri lij né kôba, ma na hen iyôn men.

Jak 3

Nabay gawré na geméŋge kebrena

¹Yênên, bi do yé bay gelipare bîjé are bi li bîjé kwône perêrnge a hen né. Wôsa ken hôn, kwôlê wo bay a jerê sa bîjé bay ka hen a na, a iyêrê damañ gôlij tô bîjé ka ba hen.

²Wôsa nabay kêm na, nana li habij nañ geré wo gay gay. Hena kwôni wo ré iyêl kwôlê aña kwo habij ré nañ bô a ba, ôbi na gawra wo dô dô jêd men, nê m jirê yiri sa habrê bîj a men.

³Mega wo nana dôbîj henda arjim kibri a bi ré bêna kwôlê hen na, nana pôy na yiri kêm a men.

⁴Erménge sa bato to damné hen. Bay damné haji nijba, kema aña pôni dê iyôn yi bô a ya wô kwôñnêji ôrij. A hena kal ré ge nañ néeri gelip iyeñ kôba, bato ô na si kirij ka ôbi ayê gôône gey erê si ya hen dî.

⁵Ôbi a, kôli gawra kôba, na aña dê iyôn bô kayri a, menba, iyêl kwôlê wo dê sari. Men, ken erem sa tare to dê iyôn to kurij kirij a menba, enge dô bô gwôlê dêd dêd hen iyôn.

⁶Kôli gawra kôba, yi na mega tare hende to hen iyôn men. Ôbi a na damjê habrê wo yi yi gawra men, mêêni a men. Men, ôbi yi dê iyôn perê kam yerna wo kwôni a aña na ôbi bi wo hen a lê yi gawra kagem hen men, ôbi yi mega tare to hena yi Sidan a aña mêne kewi yi gawra iyôn.

⁷Wôsa gawra na, gôlij sa are kêm men, ôbi gôlij sa tanare to noni gay gay men, sa ciré ka gay gay hen men, sa kam tanare nañ si kalaw ka gay gay hen men, gôlij sa kuyê nañ tanare toñ bô kam a hen a men.

⁸Nijba, kôlem na, gawra nê m gôlij sari ré, wôsa ôbi na aña habij ka kwôni nê m gôlij sarji ré ka wurarji a derem hen.

⁹Na kôlena bi wo hen, a nana heramij Kelma wona wo na Ibarna hen men, na ôbi bi wo pôn hen a nana tô mîj gawrê ka Emen dîji gilij né dî hen a men.

¹⁰Wôsa na kibi bi wo pôn hen, a heramê Emen men, na ôbi wo pôn hen a kôlij bîjé kwôlo habij a men hen. Nijba, yê nê n, bi kwôni li hen iyôn ré.

¹¹Sa pôn tu kam pôn ge ka lêri men, ka habij men ba?

¹²Yênên, sa pôn tôgôre yêrê môlônne men, tijador yêrê tôgôre men ba? Mega wo tu kam kañ dôre a geré kam ka lêri ré men hen iyôn.

Tu melênê wo hena ligi Emen a men, kwo hena ligi gawrê men

¹³Perêrnge a hen ba, i a na ôbi tu melênê men, ôbi henê are men ba? Hena kwôni bi wo iyônji hen ré ya ba, bi li aña dôri men, bi kalêri jal a men, dema ré gelé wo ôbi ré na ôbi tu melênê tô.

¹⁴Hena kené li terbére naɲ migêrɲge men, ken woge derê wo gengiɲ sarɲge kenbay mera a men ba, ken di na deɲgôrɲge déɲ iyôɲ men, ken kôl na kwôlê wop benare a men.

¹⁵Tu melênê bi wo iyôɲgi hen na, na kwo hena na derômaraɲ a ré, niɲba, na kwo sa terare a nà men, na kwo gawrê men, kwo Sidan a bé hen a men.

¹⁶Wôsa kiriɲ ka yôɲ yôɲ ka biɲé li terbére ya men, woge na derê woji mera a men na, na kiriɲ ka kiriɲ gusiriɲ ya men, habré a wiinê kiriɲ bay ka hen a men.

¹⁷Niɲba, tu melênê wo hena ligi Emen a na, yi gay. Kwôni wo na ôbi tu melênê wo iyôɲgi bi wo hen nà: tumô ba, ôbi sél men, bôri jal men, kalêri jal men, li sa iyêrê ré men, bôri dô men, li aɲga dôri ka gay gay men, dô tu kwôni ré men, iyêl kwôlê kibri wôô wôô ré a men.

¹⁸Biɲé kaɲ bay bô jalê ka biɲ migêrɲi bô jalê na, yi mega wo ré ci kay aɲga dôri bô bô jalê woji ôbi wo hen, aɲ sarɲi ba, na lê aɲgaɲ derôre tu Emen a.

Jak 4

Déɲge tô aɲga sa terare a nà aɲ, aɲ ken ô tô Emen

¹Gederiɲpare to ken gedereriɲ men, naɲare to ken nayriɲ a men hen ba, tôrɲi hena na yôɲ ba? Na doɲ aɲga habiɲ ka yi bôrɲge a hen a lê aɲa kené gereriɲ men, ken nayriɲ a men hen né ba?

²Ken li tu bôriyare sa are a, niɲba, ken uwôɲ né, na ôbi á, kené kena deriɲ megêrɲge hen. Men, ken li terbére sa are a, niɲba, ken nê m upé ré, na ôbi á, kené nayriɲ men, kené geririɲ yerɲge a men hen. Aɲga ken ôriɲ doɲriɲi hen nà, ken uwôɲ né wôsa ken uwôliɲ Emen né.

³A hena kené uwôliɲ Emen are kôba, ken uwôɲ né wôsa ken uwôli naɲ ermé wo habiɲ hen wôsa ken uwôl na wô tu bôriyare to lêɲge hen mera.

⁴Kenbay ka ken débe sa têrɲge a ré hen, ken hôn mega wo hena kwôni ré gey aɲga sa terare a nà ba, ré na ôbi bayi Emen iyôɲ né ba? Men, kwôni wo gey erê tô aɲga sa terare a nà na, a yé ôbi bayi Emen.

⁵Ken erem mega wo kwôlo liɲ bô magtubu to Emen a kôl iyôɲ ba: «Emen li terbére sa Tunu to ôbi béna hen.» Hen ba, ken bô mega wo ré na kwôlo beray ba?

⁶Menba, ôbi hô li derê damaɲ naɲ na a men. Wôsa liɲ bô magtubu a kôl iyôɲ ba: «Emen kaɲ bay uwôyrê yi, niɲba, ôbi tô kibri sa bay dôbê sa hen dî.»

⁷Iyôɲ ba, ken dôbe sarɲge biɲ Emen kwôlê. Debɲge Sidan iyêre menba, ôbi a geréɲge.

⁸Eranje da ligi Emen a menba, ôbi kôba, a dôrê da legernje a men. Kenbay bay têriñ hô hebênge yi têriñ ré niñ. Men, kenbay kañ bay kelê kwôlê kebrenge wô wô hen kôba, ken di ermé wonge yi kirij pôn yôd a men.

⁹Bi turnje li ña wô kibi têriñ lêrenge men, sômênge men, barênge men, bi ayê wonge belij sômê men, bi yi derê wonge bilij tu ña a men.

¹⁰Dôbênge sarñge bij Emen a añ ôbi a bé ka yé ka damné tiri a.

Lijje ñôm perênge a ré

¹¹Yênên, sênge tôrñge ken kôlij kwôlo habij né. Hena kwôni ré jô kwôlê sa yêni a réba liri ñôm men na, ôbi kôl na kwôlo habij gengij sa tôô men, jô na kwôlê sara hen a men. A hena kwôni ré jô kwôlê sa tôô na, ôbi bure kwôlê ré.

¹²Iyôn ba, na Emen pôn nêñ a na ôbi béere tôô men, ôbi a na ôbi jerê kwôlê a men. Men, ôbi pôn nêñ a na ôbi gôlij nañ kirij men, ôbi mênê kirij a men. Jôbi ba, ju na i aña jerê jô kwôlê sa megêm hen ba?

Yênge bay uwôyrê yi ré

¹³Dôbênge marñge dô ken toyij kwôlo na kelê hen. Kenbay ka ken kôl iyôn ba: «Kemnên réba kiya niña erê sa iyére to hen a, niña erê merê ya lê elê pôn wô lê jenja wogij gursu.»

¹⁴Ken hôn aña kiya a sa hen né añ ken yi môñ kirij ka geri ka ge añ sem iyôn menba, nañ mera hen iyôn.

¹⁵Dôd wori ba, ré kené kelê iyôn ba: «Hena Emen né gey bi niné mô baa sa terare a nà baa ya tô na, niña lê aña na, aña hen.»

¹⁶Wo kené kôl hen iyôn ba, ken kañ, añ ken uwôyrê yerñge men, ken di denğôrñge a men hen iyôn na, na aña dô ré.

¹⁷Iyôn ba, hena kwôni ré hôn aña dôri ka ôbi ré lê aña ré li ré na, ôbi li têriñ.

Jak 5

Kwôlo gengij sa bay upé

¹Kenbay bay upé, dôbênge marñge dô ken toyij kwôlo na kelê hen. Karênge kula men, sômênge a men wô bô emê wo gay gay wo a sa sarñge a hen.

²Wôsa ari upé kañge uyê men, téere ôm bargay kañge kebré men,

³lôr nañ gursu tonje bu kaar añ na kaar bi wo hen a ulênge kwôlê sarñge a men, a mênê yerñge mega wo tare a ré uwoyé iyôn men. Wulê wo haw hen na, sa terare baa da wo a kerê niñ menba, ken dayrê ari upé a a ka lij iyeñ ba?

⁴Bijé ka walênge kaw kañge hen kôba, ken têbeji sa kôbriji ré añ bay bar damañ men, sômê woji ôm kwôy kurij ma Kelma Emen won ôbi néé hen, añ ôbi toy tôrji.

⁵Sa terare a nà ba ken mô bô derê men, ken li anğa bôrņge gey men, ken ôm dô uwoderiņ mega lari ka bay abe wô deré iyôn men.

⁶Kwôni woj ôbi lê are derôre hen kôba, na ken biri naņ kwôlê aņ ken diiri, niņba, ôbi debêņge iyêre ré.

Ulêņge bôrņge sa gusiņ to ken geliņ a hen

⁷Yênên, hen iyôn hari kôba, ken uwôl bôrņge kwôy jêņ kiriņ ka Kelma wona Jêsu Krist a herañ. Ermêņge sa ôbi yagê a ken gel ôbi uwôl bôri gemiņ anğa dôri ka terare ré biri ayiņ tôri masemne a kwôy kibi kelanê a.

⁸Kenbay kôba, ken uwôl bôrņge hen iyôn men. Berêņge bôrņge iyêre wôsa Wulê wo Kelma wona a herañ hen baa đa niņ.

⁹Yênên, bi barê kwôlê yi perêņge a ré, aņ bi Emen kôba, ré jô kwôlê sarņge a ré men. Wôsa kwo a jerê kwôlê sarna hen đebu kibi geré niņ.

¹⁰Yênên, ermêņge sa bay kibi Emen ka na kôl kwôlê naņ hini Emen hen. Bay na geliņ gusiņ damaņ, niņba, bay na uwôl bôrji men. Kenbay kôba, ken uwôl bôrņge mega bay hen iyôn men.

¹¹Aņ nana kôl iyôn ba: «Yi derê yi wô sa biņé bay ka bu bôrji iyêre sa gusiņ to bay geli a hen.» Men ken toy kwôli ulê bôô wo Jôb men, kwôli anğa Emen li naņ đĩ cêgê a men. Wôsa Kelma bô tu na to biņé men, ôbi tô kibri sarji a a men.

¹²Yênên, kwôlo na kelê hen na, na kwôlo dami. Desêņge yerņge naņ derômaraņ ré men, naņ sa terare ré men, naņ ani kani ka đañgi ré a men. Hena ré na tiri ba, na tiri men, hena ré na tiri ré ba, na tiri ré men. Kelêņge hen iyôn wô wo Emen maa jerê kwôlê sarņge a.

¹³Hena kwôni perêrņge a hen ré mô bô gusiņ a ba, bi uwôl Emen. Hena kwôni perêrņge a ré mô bô yi derê ba, bi kebe kurôn heramiņ Emen.

¹⁴Hena kwôni perêrņge a ré ômiņ ba, bi jé uwôga surņê ka églis bi bay sa uwôl Emen wô sari men, bi bay bu sari naņ weņ a men naņ hini Kelma Jêsu.

¹⁵Hena bay ré uwôl Emen aņ bi bôrji sari a na, ôbi a berarêri men, a beré kôbri ta a men. Hena ôbi na ré li têriņ tôni kôba, Emen a đé bôri jalê sari a a men.

¹⁶Iyôn ba, na i i kôba, dô tô têriņ tori biņ megari men, bi i i kôba, uwôl Emen wô sa megari a men. Aņ bi Emen berarêrņge. Wôsa kwôni wo na kwoņ derôre tu Emen a na, uwôlê Emen wori néeri damaņ.

¹⁷Ermêņge sa Eli a, ôbi na na gawra mega nabay nà iyôn sa terare a nà. Ôbi uwôl Emen naņ bôri pôn bi emen ré uwônge ré, menba, ayiņ tôri wulê bi wo hen kwôy elê subu naņ kwari na, emen uwônge ré a men.

¹⁸Menba, cêgê ôbi hô uwôl Emen hôriņ menba, emen ay tô uwônge aņ kalmê hô si hôriņ sa terare a.

¹⁹Yênên, hena kwôni perêrŋge a hen ré ge kay tô geré woŋ tiri wo Emen a, ɔpa megari ré herɔŋ naŋ dī na,

²⁰ken hôn mega wo megari bi wo hen ré derari na kibi temare a iyôŋ. Hena têriŋ tori hende to hen na ré damaŋ mega mi kôba, Emen a dé bôri jalê sari a.

1 Piyêr

1 Piyêr 1

Dosé to ôbi liji

¹Na nôbi Piyêr ôbi jé wo Jésus Krist a lê magtubu hende to hen béngge kenbay bijné ka Emen terêngge bi kené yi kari ka ken ô débé aṅ usuriṅ sa iyé Pônt a men, Galati a men, Kapadôs a men, Asi a naṅ Bitini a hen a men hen.

²Ibarna Emen na terêngge mega wo ôbi na genge tumô hen iyônṅ. Aṅ ôbi déngge ken yi naṅ jeṅgêrṅge sa kibi Tini aṅ bi kené li tôô Jésus Krist men, bi ôbi ré peléngge naṅ kwôbriri a men. Bi bô derê wo Emen naṅ bô jalê wori baa naṅ ken damaṅ.

Ayênaṅge kibi Emen woṅ ôbi gôlij naṅ na hen

³Na liṅge Emen woṅ Iba Kelma wona Jésus Krist dosé. Wôsa sa kibi bô derê wori wo li aṅ yi mega nana yêṅ đañ iyônṅ sa kibi jê sé wo Jésus Krist kamṅê perê bijné ka may a hen. Ôbi a, nana bi bôrna wo nana upé gelê naṅ đí.

⁴Aṅ nana hôn wo nana ôriṅ naṅ aṅgaṅ upé ka Emen gem béna ka yi derômarṅ a hen men. Are bay ka hen na, na aṅga a mênij ré men, a beré kar ré men, a dôriṅ bôré ré a men.

⁵Na sa kibi ayê bôô woṅge aṅa Emen né geméngge naṅ néé wori aṅ bi kené uwônij gelê wo ôbi a yêgê sari wulê wo sa terare a kerê hen.

⁶Sa kibi ari upé kaṅge bay ka yi derômarṅ a bay ka hen na, hena haw hen aṅgaṅ sélé ka gay gay ré béngge bô emê kôba, ken li yi derê hen.

⁷Wôsa lôr wo na lari wo a mênij hen kôba, bay sééli bô tare a wô hônij, derêri. Iyônṅ ba, ayê bôô woṅge dô damaṅ đê lôr aṅ bay sééli bi ciré hônij derêri. Ôbi dema kené uwônij ayê kibi men, heramê naṅ damṅare Wulê wo Jésus Krist a buloṅ herṅaṅ hen.

⁸Ken gili naṅ turṅge ré tô kôba, ken geyri. Men, bi wo ken gili ré hen kôba, ken bi bôrṅge sari a men. Na ôbi á, kené li yi derê wo dami đê sa kirij hen.

⁹Wôsa ken uwôn aṅga na ken bi bôreṅge sara kené upé hen na, bay a na gelê.

¹⁰Tumô ba, bay kibi Emen na kôbe tôri ciré henê na ba ré na iyeṅ a Emen ré gôlij naṅ bijné ba? Na ôbi á, bay na ré uwôl béré tumô bijn bijné gengij sa bô derê wo Emen na bu sa têri wô sarṅge hen.

¹¹Tini Krist to yi bôrji a hen na kôlji tumô mega wo Krist, kwo Emen dôri hen ré gelij gusij pa dem aṅa ôbi ré upé hini emê tô. Bay kibi Emen bay ka hen, kôbe ciré henê wulê wo are bay ka hen ré saṅ men, bay ré lij na iyeṅ ba a men.

¹²Emen kôlji iyônṅ ba, béré kwôlo bay ré uwôl hen na, ré yi gengij sarji ré nijba, ré yi gengij na sarṅge kenbay đí. Haw hen bijné ka uléngge béré Kwôlo Dôri hen

na, bay kelênge na kwôli are bay ka hen. Bay na kôl na nañ néé wo Tunu top hendi bô bôre to Emen na jon hen. Manê ka derômarañ a kôba, gey bi ciré henê are bay ka hen men.

Jé lê wo dé tu Emen

¹³Sa kibi are bay ka Emen li béngge hen na, janênge yerenge wô lij jé bij Emen men, ken mô tu geñ men, ken erem sa anga dāngi a ré nij a men, nijba, ken erem na sa ka dôri ka ka upé Wulê wo Jêsu Krist a bulon herañ hen dī.

¹⁴Añ haw hen na, bijge Ibarengge Emen kwôlê yôôd wôsa tumô kirija na ken hôn Kwôlo Dôri ré tô hen na, lê anga habij a na beré bôrngge, añ haw hen ken hô li ré nij.

¹⁵Mega wo Emen wo uwôgênge bi kené yi bijé kari yi nañ jengêri hen iyôn na, kenbay kôba, ken yi nañ jegêrngge hen iyôn men nañ jé lêrengge kêm.

¹⁶Bay na li bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Yênge nañ jengêrngge wôsa nôbi Emen en yi nañ jengêren.»

¹⁷Kirija ken uwôl Emen ba, ken uwôgeri Ibarni. A iyôn ba, ken kemnañ tini añ bi jé lêrengge yi kwo dôri kwôy wo ken bañ sa terare a nà tô. Wôsa Emen jô kwôlê sa bijé i i ba, nañ jé lêriji jé lêriji dība, ôbi dô tu kwôni ré.

¹⁸Ken hôn mega wo Jêsu Krist ré jô sarngge tô hara wop déñ iyôn wo môpêrngge na gelênge hen. Ôbi na jô sarngge na nañ gursu ley, lôr ley ka a mênij hen né,

¹⁹nijba, ôbi na jô sarngge nañ kwôbri Krist wo gôlij sa are kêm hen. Ôbi yi mega kema kwormo wo bay duu lij sarga iyôn. Ôbi yi nañ jengêri añ ani kani ka habij nañ yiri.

²⁰Tumô kirija tô terare na dīñ né tô kôba, Emen na dôôri nij añ haw hen kôba, Emen yêge sari wô derê wonge.

²¹Na sa kibri aña kené bij bôrngge sa Emen wo biri ji si kampê añ ayij kibri hen. Na ôbi á, kené ay bôrngge bij Emen men, ken bi bôrngge sari a men hen.

²²Mega wo ken yi nañ jengêrngge sa kibi bê kwôlê wonge sa kwôlo Emen wop tiri hen na, li kwôy wo ken gey yênrngge. Iyôn ba, ken geyji damañ hen iyôn yôôd nañ bôô pôn.

²³Wôsa ken yêñ dāñ nañ néé wo kwôlo Emen wo bij bijé gelê añ yi nañ kwini men, a mênij ré kwôy a men hen. Emen wop ôbi merê nañ kwini a na béngge gelê bi wo hen dība, na gawra wo a ma hen né.

²⁴Lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Gawrê kêm yi môp kalmê hen iyôn, bayrareji yi môp béé gurô iyôn, bay hay añ béereji herij.

²⁵Nijba, kwôlo Kelma Emen ba, a kerê ré kwôy.» Kwôlo Emen bi wo nini kôl kwôli hen na, na Kwôlo Dôri wo bay na ulênge béreri hen.

1 Piyêr 2

¹Mega wo Emen béŋge gelê wo kôrbi hen iyôn na, ken dî jé lêreŋge wo habij hen kêmen wo nà hen baa: lê benare men, kelê kwôlê kebrenge wô wô men, tu bôriyare men, nôm a men.

²Bi doy kwôlo Emen lêŋge môj kema wo dê ôrij doy kuba yori hen iyôn, aŋ ken iyêrij tô a kwôy wo Emen a sa gôlij naŋ ken yôôd.

³Wôsa lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Kenbay naŋ yerŋge ken hôn derê wo Kelma Emen dô hen.»

Jésu Krist na keram woŋ dé iyére wo dô dê tô keram wo baa hen

⁴Iyôn ba, ken uso da ligi Kelma wo yi mega keram wo mô tu geŋ wo gawré kaŋ, nijba, tu Emen wo dôri hen na, ôbi na keram wo dô dê are kêmen hen.

⁵Kenbay kôba, kena keram wo mô tu geŋ bi wo hen men, aŋ Tini Emen ay dîj iyéy Emen hen. Ôbi a dé ka yé bay bê kwôbe bô a aŋ bi kené lij jé biri naŋ bô pôn men, ken li sarga wo Tunu geléŋge kené li aŋ dôrij Emen sa kibi Jésus Krist.

⁶Lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Geléŋge, en ay keram wo dô gaŋ aŋ dî sa iyé Sijô a aŋ na dîj tô iyére tijê sara men, en dôôri wôsa ôbi na kwo dôri, aŋ kwôni wo bi bôri sara ba, tayre a diri ré kwôy.»

⁷Kenbay ka ken bi bôŋge sara hen na, ôbi dô dê are kêmen. Nijba, bijé ka bi bôri sara ré hen na, ôbi na ani tirji a ré kwôy. Men, lij bô magtubu a kôl iyôn ba: «Keram bi wo bay dé iyére na kaŋni hen na, ôbi a hô yé keram woŋ dé tô iyére.»

⁸Men, hô lij kôl iyôn ba: «Na keram woŋ ôbi dê tê kwôni men, na kwo a lê aŋ kwôni a kirij a men.» Bijé di têri sa keram bi wo hen a wôsa ca tumô ba, Emen na genge bi ré yi hen iyôn wô bijé ka bi bôri sa kwôli bi wo hen a ré hen.

⁹Nijba, kwonŋge kenbay ba, kena tô yê wo Emen derêŋge men, kena kilmé men, kena bay bê kwôbe ka li jé bij Kelma Emen men, kena tô yê wo na kwo Emen men, kena bijé ka Emen bi a men. Aŋ ôbi terêŋge bi kené kôlij bijé kwôli aŋga kwôni ka diré li hen men, kirija ôbi uwôgêŋge aŋ derêŋge bô kirij ka hendi a aŋ bi kené ô merê kirij ka peranŋi a ka dê kirij.

¹⁰Tumô ba, na kena ka Emen né, nijba, haw hen kena kari men, na ken hôn mega wo ôbi na ré bô tu na tonŋge ré, nijba, haw hen ken hôn wo ôbi ré bô tu na tonŋge men nij.

Yéŋge bay jé ka Emen

¹¹Miljén kaŋê, henêŋge wo kené na kergê sa terare a nà dîba, iyére tonŋge naŋ tôn nà. Iyôn ba, en uwôlêŋge bi kené li aŋga habij ka ken li tu bôriyare sara hen ré nij. Are bay ka hen na, bay a jerêŋge lê aŋga dôrij Emen hen.

12Bi jé lêrenge yi kwo dôri perê bay henê Emen né a, aɲ bi hena bay ré lêngge ɲôm mega wo kené li aɲga habiɲ ba, bi bay gel aɲga dôri ka ken li hen kwôy kwôy aɲ bi bay ayiɲ kibi Emen wulê wo ôbi a saɲ.

13Mega wo ken ô tô Kelma wona Jésu Krist a hen iyôn na, biɲé kêm ka sa terare a nà ka ôriɲ naɲ néé hen ken biji kwôlê men, ken biɲ kelma woɲ ôbi sa kiriy kêm hen kwôlê men,

14ken biɲ biɲé ka kelma dîji bi ré pô bay lêre aɲga habiɲ men, wô dené ka li aɲga dôri a men hen kwôlê.

15Emen gey bi kené li aɲga dôri aɲ biɲé kaɲ bay galê ka hôn ani ré ka lêngge ɲôm hen ré uwôn kwôlê woɲ kelê ré niɲ.

16Bi jé lêrenge yi kwo biɲé ka mô naɲ sarji, aɲ ken dî bi merê sa senge tonge hende to hen li aɲ ken liɲ aɲga habiɲ ré, niɲba, bi jé lêrenge yi kwo manê ka Emen dî.

17Biɲge biɲé kêm kwôlê men, geyénge yênrnge bay ayê bôô men, kemnaɲge tini Emen men, ken biɲ kelma ôbi emê sa iyére kwôlê a men.

Bi jé lêrenge yi môɲ kwo Jésu Krist hen iyôn

18Kenbay manê, dôbênge sarɲge biɲ bay iyére tonge men, hena bay ré lêngge dôô, ré lêngge habiɲ kôba, ken kemnaɲ tiniji a men.

19Hena kwôni ré bu bôri iyére sa bô emê woɲ déɲ iyôn a hen wô kibi Emen na, na aɲga dôriɲ Emen.

20Hena kené li habiɲ aɲa bay ré sênge men, gelénge gusiɲ a men ba, i a ayê kebrenge ba? Niɲba, hena kené li dô aɲa bay ré gelénge gusiɲ aɲa kené bu bôrnge iyére sara na, na aɲga dôriɲ Emen.

21Na wô ôbi bi wo hen aɲa ôbi ré uwôgênge wôsa Jésu Krist kôba, na geliɲ gusiɲ wô sarɲge na hen iyôn men, aɲ gelénge geré bi kené li môɲ kwori iyôn.

22Wôsa ôbi na li ani kani ka habiɲ né men, kwôlê woɲ benare naɲ kibri a a men.

23Kiriɲa bay tiréri ba, ôbi tiréji men né men, kiriɲa bay geli gusiɲ ba, ôbi kôl dîré liji habré gôɲiɲ tu ré a men, niɲba, ôbi ay yiri uwôl kôbi Emen woɲ ôbi jerê kwôlê naɲ geréri hen dî.

24Jésu Krist naɲ yiri a perê habré woni bi sari a kiriɲa bay na bééri sa gurô tagelê hen aɲ bi nana yi môɲ nana ma tô têriɲ a iyôn aɲ bi nana môriɲ tu geɲ men, jé lêrena ré yi kwo dôri a men. Sa kibi gusiɲ hende to bay geli hen aɲa nabay nana berariɲ kemnêɲ hen.

25Tumô ba, na ken yi môɲ gamgê ka ge kay iyôn niɲba, haw hen na, bay hô upénge hôriɲ tô geré kayê woɲge a, aɲ ken ô tô kwôɲ ôbi berê sarɲge a men, ôbi gemérnge a men hen niɲ.

1 Piyêr 3

Jé lê wo impê a lê naŋ yéberji men, jé lê yébé naŋ kwôrnêrji men

¹Kenbay kaŋ yébé, dôbêŋge sarŋge biŋ kwôrnêrŋge aŋ bi ka kwôrnêrji bi bôrji sa kwôlo Emen a ré hen, ré kené kôlji kwôlo Emen né kôba, kirija bay gel jé lêreŋge wo dôri hen iyôŋ na, bay a ayê bôrji men.

²Bay a gelé wo kené na ka séli men, bay a gelé kemnare to ken kemnaŋ tiniŋi hen men.

³Wogêŋge kwôy kwôy wô lê kalmare tu biŋé naŋ janê yerŋge naŋ sarŋge toŋ piyê to ré dô dê to biŋé hen ré men, naŋ aŋaŋ maa kaŋ lôr ka ken tôbê hen ré men, naŋ bargay ka dôri dôri ka ken tôbê hen ré a men.

⁴Niŋba, kalmare toŋge ba, bi hena na bôrŋge a di. Kalmare hende to hena bôrŋge a hen a na: ulê bôô men, erê jalê a men. Wôsa lê are bay iyôŋgi hen na, na kalmare to a mênij ré kwôy men, dôrij Emen a men.

⁵Na hen iyôŋ a yébé ka tumô ka na kôl ciré na ka Emen a hen na ré lij kalmare hen men, na dôbij sarji biŋ kwôrnêrji a men hen.

⁶Ermêŋge sa Sara a, hende na biŋ kurôre Abraham kwôlê kwôy aŋ uwôgijni «ôbi iyéyren» a men. A hena kené li aŋga dôri men, ken hariŋ ani ré a men na, ken yi môŋ Sara iyôŋ men.

⁷Kenbay kaŋ kwôrnêrji kôba, bi i i kôba, bi mô dô naŋ tamni wôsa yébé na, néerji némij naŋ kwoŋge ré. Kemnaŋge tiniŋi wôsa gelé wo Emen béŋge seŋge hen na, bay kôba, ôbi biji na hen iyôŋ men. Hena kené li hen iyôŋ na, kirija ken uwôl Emen ba, ôbi a toyé béŋge.

Bay ayê bôô na bay lê aŋga dôri haji, niŋba, bay a geléji gusij

⁸Kwôlo na kelê dirij kibi kwôlê wujê a na: kenbay kêmi bi bôrŋge pôn men, ken bôrŋge tu ŋa toŋge men, geyiŋge yerŋge wôsa kena yêné men, lijge naŋ yerŋge men, ken yi bay uwôyrê yi ré a men.

⁹Hena kwôni ré lêŋge habij ba, ken liri habrê hôrij ré men, hena bay ré tirêŋge ba, ken tiréji hôrij ré a men, niŋba, ken uwôl Emen bi ré tô kibri sarji a wôsa wulê wo Emen uwôgêŋge bi kené yi kari hen na, na wô wo diré tôrij kibri sarŋge a.

¹⁰Lij bô magtubu to Emen a kôl iyôŋ ba: «Hena kwôni wo ré gey merê derê men, lê yi yé a men na, bi kwôlê wôni wo habij si kibri a ré men, bi li benare ré nij men.

¹¹Bi li aŋga dôri díba, bi li ani ka habij né men, bi woge geré bi bô jalê ré yi perê megêrji a kwôy kwôy a men.

¹²Tu Emen yi sa bay lê aŋga dôri a men, ôbi toy uwôlê woji a men. Niŋba, ôbi kaŋ bay lê habrê.»

- 13**Hena kené mase wô lê anɔa dôri na, kwôni wo a lênge habrê ba, naɔ.
- 14**A hena bay ré gelenge gusiɔ sa kibi jé lêreɔge wo dôri a na, Emen a terê kibri sarɔge a. Iyôɔ ba, ken hariɔ gawrê ré men, ken sun né a men.
- 15**Niɔba, ken bi bôreɔge yi pôn sa heramê Krist a pôn nêɔ hari men, ken bôri mega Kelma woɔge iyôɔ a men. Merêɔge sa têreɔge a aɔ kiria hena biɔé ré engerenge wô mi a kené di bôreɔge sa Jêsu Krist a ba, ba ken dô tôri biji.
- 16**Derengeji tôri hen iyôɔ ken biji naɔ tôô to jali men, ken beɔgeji kwôlê a men. Anɔa ken erem wo ré dô a kené li di aɔ kiria biɔé ca kelê kwôleɔge wo habiɔ ba, bi tayre diɔi wô tiiré bi wo bay tiiré jé lêreɔge wo dôri tô geré wo Krist hen.
- 17**Hena ré na bô geyé wo Emen bi kené geliɔ gusiɔ wô kibi jé lêreɔge wo dôri na dô. Niɔba, geliɔ gusiɔ wô kibi lê anɔa dôri na, dô dê geliɔ gusiɔ wô kibi lê anɔa habiɔ.
- 18**Jêsu Krist kôba, ma wô kibi têriɔ tonɔge men. Sa hende to hen na, ôbi ma têê pôn yôd. Kwôni wo li têriɔ né kwôy hen ôbi a ma wô kibi bay lê têriɔ wô ôriɔ naɔ ken ligi Emen a. Bay duu yiri niɔba, Tunu toɔ hendi bô bôre biri ji si kamnê.
- 19**Naɔ néé wo Tunu hende to hen na, ôbi ô uwôliɔ béré kwôlo Emen biɔ tini biɔé ka na ma ka yi danɔay a hen.
- 20**Na tunu hende to yi danɔay a hen a na narê kwôlê kibi Emen hen. Emen na uwôl bôri môriɔ gemji kwôy wulê wo Nowé ɔaniɔ bato kô. Biɔé ka si bô bato hende to hen a aɔ gôliɔ kam hen na, bay na marge dêɔ mera.
- 21**Kam bay ka hen na, gel na batêm to gôliɔ naɔ ken haw hen. Batêm hende to hen na, na to bay peliɔ yirji hen né, niɔba, na to nana uwôliɔ Emen bi ré dô têriɔ lêrena bôrna aɔ hen. Aɔ ôbi gôliɔ naɔ ken sa kibi jê sé kamnê wo Jêsu Krist perê biɔé ka ma a.
- 22**Jêsu Krist bul hô derômarɔ a aɔ mô sa kôbi Emen woɔ gusurô a. Aɔ ôbi na ôbi sa manê ka derômarɔ a men, ôbi sa are kêɔ ka ôriɔ naɔ tôô men, néé hen a men.

1 Piyêr 4

Hal wo cay naɔ kwo kôbi

- 1**Kiria Krist bul yiri yi gawra hen na, ôbi geliɔ gusiɔ. Na ôbi wo hen aɔa kenbay kôba, ken bi ermé bi wo hen yi sarɔge a wô geliɔ gusiɔ mega ôbi iyôɔ men, wôsa kwôni wo geliɔ gusiɔ yiri a na, ôbi bul cêgeri biɔ têriɔ niɔ.
- 2**Ayiɔ tôri haw hen ôriɔ tumô a kwôy wo ken môriɔ ba sa terare a nà baa ya tô hen na, bi jé lêreɔge dé tu Emen diɔa ken li anɔa habiɔ ka bôreɔge gey hen né.

³Tumô ba, na ken mô cerôb na wô lê anğa bay henêre Emen né gey lê hen. Añ haw hen na, nê m nij. Tumô ba, ken nê m beré yerņge sa lê anğañ iñamê nañ anğa kurôņgi yi gey hen né kwôy. Na kena bay kwoyé care men, bay erê wô lê yi derê ômij are kwôy bôlij tô a men, ken dayrij wô yê care men, kena bay tibé kamrê a men. Añ na anğa bij nañ tô to Emen né ded.

⁴Añ haw hen, kirijna bay li are bay ka habij ka iyôņgi hen aña kené li nañ ci hen iyôņ men ré na, bay a berê mega ré đê sa kirij menba, bay tirêņge.

⁵Nijba, cêgê bay a derê tô jé lêreji wo habij bi wo hen kê m tumô Emen a. Wulê baa đá wo ôbi a jerê kwôlê sa bijé ka mô tu geñ a nañ ka ma a men.

⁶Kwo bijé ka ma hen na, wulê wo bay na bañ sa terare a nà tô hen na, Emen na jô kwôlê sarji a mega wo ôbi jôrij kwôlê sa bijé a kê m hen iyôņ. Nijba, kirijna bay ma nij ba Krist na uwôlji béré Kwôlo Dôri bi bay ré môrij tu geñ môj Emen iyôņ men.

Hal wo bay ayê bôb perêrji a

⁷Wulê wo sa terare a kôrij na baa đá nij. Ôbi a ré dô wo kené bu yerņge men, kené mô tu geñ a men wô uwôlê Emen.

⁸Geyijņge yerņge nañ bôb pôn, na anğa dô đê are damañ. Wôsa hena jeré gey kwôni na, li añ já dé bôm jalê sa têrij tori a kwônê.

⁹Bijé ka era iyére tonge a na, ken berji yerņge a điba, ken bare ré.

¹⁰Bi i i ba, ay gwosoy lê anğa Emen biri hen lij jé bij megêri men. Ôbi a, kené yij bay berê sa gwosoy lê are ka kwôni ka hena ligi Emen a hen.

¹¹Hena Emen né bij kwôni gwosoy derê kwôlê na, bi ôbi dô na kwôlê woj tiri wo hena kibi Emen a hen. Hena Emen ré bij kwôni gwosoy lê nañ bijé na, bi ôbi li nañ néé wo Emen biri hen. Lêņge hen iyôņ bi bijé ay kibi Emen wô sa are kê m ka lij sa kibi Jêsu Krist hen. Hini emê nañ néé yi wô sa Emen kwôy nañ kwini. Amên, bi yi gelij hen iyôņ.

Yi derê yi gengij sa kwôni wo gelij gusij wô sa kibi Jêsu Krist

¹²Miljén kapê, gusij to ken gelij damañ mega wo kené mô na bô tare a iyôņ hen na, ken bô mega wo ré na anğa đê kirij ka ré sa sarņge a iyôņ né.

¹³Nijba, lêņge yi derê wôsa ken gelij gusij mega wo Jêsu na gelij hen iyôņ men. Iyôņ ba, ka sa lê yi derê damañ a wulê wo ôbi a gelij dampare tori hen.

¹⁴Hena bay ré tirêņge wô sa Krist na, kunêņge pelal wôsa Tini Emen toj hendi néé hen baa nañ ken.

¹⁵Bi kwôni pôn nêj iyôņ perêrņge a hen gelij gusij wô wo ôbi ré na ôbi deré temare men, ôbi gemsare men, ôbi lê habrê men, ôbi tôbê kibri bô kwôlo bijé a a men né.

¹⁶Nijba, hena ôbi ré gelij gusij ba, bi gelij na wô wo ôbi ré bi bôri sa Krist a men, bi tayre diri ré, nijba, bi ôbi heram Emen wô hini Jêsu wo ôm sari a hen dî men.

¹⁷Wôsa Wulê wo Emen a jôrij kwôlê sa bijé a hen na, nê m nij. Ôbi a jerê kwôlê sarna nabay bijé kari a tumô. A hena ôbi ré jô kwôlê sa bijé kari a tumô ba, ka bi bôri sa Kwôlo Dôri a ré hen ba, kwoji ba a yé na iyen ba?

¹⁸Wôsa lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Hena bijé ka derôre upé gelê ré iyêrê wô sarji hen iyôn ba, bay lê habrê na bay lê têrij ba, kwoji ba a yé na iyen nij ba?»

¹⁹Iyôn ba, ka gelij gusij na bô geyé wo Emen hen na, bi bay li aŋga dôri kwôy kwôy men, bi ay yirji uwôl yôd kôbi ôbi dé are wôj ôbi bô pôn hen a men.

1 Piyêr 5

Kwôlo gengij sa surjê na bay ayê bô bô églis a

¹Na bijé ka surjê perêŋge a hen a ené kelêji kwôlê haw hen. Nôbi kôba, ena kwo suri mega bay iyôn men, en gel gusij to Krist gelij na tun men, na upé hini emê wo Krist wo Emen a sa yêgê sari hen men. Na kwôlo en kôlji bi a na:

²cibêŋge turŋge sa bijé ka Emen bêŋge kôbrenge a hen dô mega wo ôbi gemé gamgê cebij tiri dô sa gamgê kari a hen iyôn. Cibêŋge turŋge dô sarji na bô pôn mega wo Emen gey hen iyôn dîba, ken li mega kwôni a ré berêŋge eren iyôn né. Bi bôriŋge yi sa jé wôŋge a dîba, ken dî turŋge sa lari wo kené upé hen ré.

³Bijé ka Emen bêŋge kôbrenge a bi kené cubu turŋge sarji a hen na, ken mô sarji môj kené na kilmé iyôn né. Nijba, bi jé lêrenge wo dôri a bay ré gel wô lij hen iyôn men dî.

⁴Hena kené li hen iyôn na, wulê wo Jêsu Krist wôj ôbi cebé tiri sarna a kê m hen a bulo hera na, ôbi a bêŋge aŋga sa kôbi ka na gwôyê wôj hini emê wo a yé na kwini yôd hen.

⁵Kenbay ka manê kôba, ken dôbe sarŋge bij surjê kaŋge ka bô églis a. Men, kenbay bay ayê bô ka bô églis a kê m hen ken uwôyrê yerŋge perêrŋge a ré. Wôsa lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Emen ka bay uwôyrê yi, nijba, tô kibri sa bijé ka bay dôbê sa a dî.»

⁶Iyôn ba, ken di sarŋge tôj tumô Emen wôj ôbi néé a aŋ wulê wo ôbi na genge hen nê m ba, ôbi a bé ka derê sarŋge ta tô.

⁷Perêŋge aŋgê wo ken aŋge hen kê m, ken biri sari a wôsa ôbi a na ôbi berê sarŋge.

⁸Merênge sa têrŋe a aŋ ken bu yerŋe wôsa ôbi bareŋge Sidan piyrê tôri wogij kwôni wo ðiré mênêri mega wo kwo harerê si na si na wô wogij kurôŋ woŋ beré emê iyôŋ hen.

⁹Debêŋgeri iyêre aŋ ken bi bôrŋge sa Emen yôôd. Wôsa ken hôn, yênerŋge bay ayê bôô naŋ kirij kirij sa terare a nà gelij gusij na hen iyôŋ men.

¹⁰Kirija ka gelij gusij sem iyôŋ a menba, Emen wo bô derê hena ligiri a wo uwôgêŋge wô hini emê wo naŋ kwini tô Krist a hen na, ôbi a hô janêŋge cêgi gusij to ken gelij a hen. Ôbi a bêŋge néerŋge men, a dôbêŋge ibiyare bôrŋge a men, a bé ka ðebé iyêrê geraŋ sa têrŋe a a men.

¹¹Néé yi wô sari naŋ kwini kwôy yôd. Amên, bi yi gelij hen iyôŋ.

Dosé naŋ kwôlê woŋ derij kibi kwôlê

¹²Magtubu hende to dê to en li bêŋge hen na, na yênen Silas wo ðebe iyêre tô kwôlo Emen hen a lê ben hen. En li magtubu hende to hen na wô dôbij ibiyare bôrŋge a men, ené gelêŋge mega wo ré na bô derê wo Emen woŋ tiri hen a kené harij ya hen.

¹³Bijé ka bô églis to Babilôn a ka Emen tôrji mega wo terêŋge hen iyôŋ men na, lêŋge dosé men, keman Mark kôba, lêŋge dosé a men.

¹⁴Ljnge dosé perêŋge a dô naŋ bôô pôn aŋ bi gel wo kené geyij yerŋe. Bi bô jalê wo Emen baa naŋ kenbay kê m ka ken bij pôn naŋ Jêsu Krist hen.

2 Piyêr

2 Piyêr 1

Dosé to ôbi liji

¹Na nôbi Simô Piyêr mana wo Jêsu Krist men, ôbi jé wori a men. Nôbi a lê magtubu hende to hen béngge kenbay ka ken uwôñ ayê bôô wo dôri môñ kwoni iyôn sa kibi ari lê kañ derôre ka Jêsu Krist wo na Emen woñ ôbi gôliñ nañ na hen.

²Bi bô derê nañ bô jalê wo Emen baa nañ ken damañ wô kibi henê wo ken hôn Emen nañ Kelma Jêsu Krist dô hen.

Hal wo bay ayê bôô

³Na Jêsu Krist a lê a nana hônij Emen wo na uwôgêna hen añ bi nabay kôba, nana uwôñ hini emê wori men, bô derê wori a men. Na ôbi á, nañ néé wori wo dê kirij hen na, ôbi ré béna are kêm ka nañêna hen añ bi jé lêrena ré yi kwo kôrbi men, bi nana lij aña dé tu Emen a men.

⁴Na hen iyôn aña ôbi ré béna aña dôri ka dê kirij damañ ka ôbi na genge diré béna hen. Añ kirijna ken uwôñ are bay ka hen na, kena gôliñ ermé kwôlê wo gengij sa aña habij ka mêne kirij ka sa terare a nà añ bi kené ay hal wo Emen hen dí.

⁵Na bi wo hen aña, ené kelêngge bi kené mase kwôy bi jé lêrengge wo dôri ré nôge tô ayê bôô woñge men, bi henê Emen woñge ré nôge tô jé lêrengge wo dôri hen men,

⁶bi beré yi woñge nôge tô hênê are kañge men, bi lêñnê woñge nôge tô beré yi woñge men, bi dé yi yi Emen a nôge tô lêñnê wo ken lêñnê hen men,

⁷bi geyé yi tô yêniñare a bi nôge tô dé yi yi Emen a men, bi peré yêñêrñge nôge tô geyé wo ken gey ñijé kêm hen a men.

⁸Na jé lê bi wo hen iyôn hen a derê wo kené li kwôy kwôy, ôbi a, kené hônij Kelma wona Jêsu Krist damañ a men, jé wo ken li hen a yé na kwo dôri hen iyôn kwôy kwôy a men.

⁹Nijba, kwôni wo li are bay ka hen ré na, ôbi yi môñ kwôni wo tiri tij añ gel kirij kelañ né iyôn men, ôbi gôrbij wo Emen na ré dí bôri jal sa têrij lêêri to tumô hen kwôy a men.

¹⁰Miljén, Emen a terêngge añ uwôgêngge iyôn ba, ken mase bi jé lêrengge yi kwo dôri hen iyôn kwôy. Hena kené li hen iyôn na, ka geré kayê tô geré wo Emen a ré.

¹¹Na ôbi á, Emen ré dí geré wol damañ bi kené sij bô emé iyére to Kelma wona Jêsu Krist woñ ôbi gôliñ nañ na hen. Emê iyére tori hende to hen a yé na hen iyôn kwôy nañ kunu.

¹²Iyôn ba, na jebé tô bônge ta ta sa are bay ka kêm hen bi wo ken hôn nij men, ken debe iyêre tô kwôlê wop tiri wo bay na gelênge hen nij a men hen.

¹³Nijba, na anga dôri bi ené jebij tô bônge ta ta sa are bay ka kêm hen kwôy wo na man a bi kené yi kum sara ré.

¹⁴Wôsa en hôn wo dê iyôn a menba, na ma mega wo Kelma wona Jêsu Krist na kôlen tumô nij hen iyôn.

¹⁵Na masê bi kené uwônij geré wô jebij tô bônge ta ta sa are bay ka hen cêgi temayren a.

Emen geléna wo Jêsu Krist ré na Kemari

¹⁶Tumô na nini kelênge kwôlo gengij sa hera wo Kelma wona Jêsu Krist nan néé wori. Kwôli are bay ka kêm ka na nini kelênge hen na, na kwôlê wop dilemne wo gawré ré, nijba, na dampare tori to na nini gel nan tirni a nini kôl kwôle hen.

¹⁷Kirija Ibari Emen biri hini emê nan dampare a men na, nini toy Emen wop ôbi sa are kêm kôl iyôn ba: «Kwo nà ná, na Keman, en geyri men, en li yi derê sari a a men.»

¹⁸Nibay kôba, na nini debe ya nan Jêsu Krist sa keram wo yi nan jengêri bi wo hen a nan toy nan marni tôô kwôni wo iyêl ôm derômaran a hen.

¹⁹Na ôbi á, niné bi bônri damañ a sa kwôlo bay kibi Emen na kôl a hen. Dô wo ken dôbê marnge dô ken toyij kwôlê bi wo hen wôsa ôbi yi môn lampa to berare kirij kan dilemne iyôn. Toyênge kwôlê woji bi wo hen kwôy wo ka gelij are kêm sélé môn tare berare kirij hen iyôn. Wulê bi wo hen na, Jêsu Krist wo yi môn telabo iyôn hen a bulo hera unênge.

²⁰Anga tumô ba, ken hôn sarnge a dô mega wo kwôlo na si kibi bay kibi Emen a na, an lij bô magtubu to Emen hen na, bay nan yirji kôba, na nê m derê tô kwôlê bi wo hen né.

²¹Wôsa wulê wo bay kibi Emen na kôlij kwôlê bi wo hen na, bay na kôl na nan néé woji ré, nijba, na Tunu ton hendi bô bôre a na derê tumôrji ana bay na ré kôlij kwôlê bi wo hena ligi Emen a hen.

2 Piyêr 2

Dênge tu melênê sa bay gelére are kan benare hen

(Jud 4-13)

¹Na ca yeñ a bay kibi Emen kan bay benare na ré mô perê kam Israyêl a. Kemnên kôba, bay gelére are kan benare hen kôba, mô perênge a hen ya men. Bay a era jegê gelij biné angan benare ka a mênêji hen men, bay a kanê Kelma Jêsu Krist wo na gôlij nan ci hen. Lê bi wo bay li hen iyôn na, sem iyôn a menba, mênê wo dami a sé sarji a dus.

- ²Gawrê kwône a ayê jé lêreji wo habij bi wo hen men, bijé a kelê kwôlo habij gengij sa geré wo Emen wô sarji men.
- ³Na wô uwôn lari mera aña bay gelére anğan benare bay ka hen ré lamênge derênge kwôlê woñ benare hen. Bijé bay ka hen na, Emen na genge wô jeré kwôlê sarji a ca yeñ nij, añ sem a menba, ôbi a mênêji añ yôd.
- ⁴Tumô kirijna manê ka derômaran a kôba, na li têrij hen na, Emen na bô tu ña toji ré. Ôbi pôrji biji bô iyom wo ðogi wo hendi a kwôy gemij Wulê wo ôbi a jôrij kwôlê sarji a.
- ⁵Bijé ka tumô ka na li têrij hen kôba, ôbi na bô tu ña toji ré. Ôbi a, kam bélem na ré mène bijé kañ bay habré ka sa terare a nà hen. Nijba, ôbi na gôlij nañ kwo na uwôl béré bi bijé ré li anğan derôre hen men, ôbi na gôlij nañ bijé jurgem a jôgij nañ Nowé a men.
- ⁶Kwo gengij sa sa iyére to Sodôm nañ Gwomôr kôba, Emen na jô kwôlê sa bijé ka mô ya hen. Ôbi na uwoyréji mênên yôd añ nañ tare. Ôbi li hen iyôn gel wo bijé ka ré biri kwôlê ré hen na, ðiré sa liji na hen iyôn men.
- ⁷Añ wulê bi wo hen na, ôbi sij nañ Lôt woñ ôbi lê anğan derôre hen añ Sodôm a. Wôsa ermé wo Lôt na mênij gan wô anğa habij ka bijé bay ka li môñ tôô ré nañ iyôn hen.
- ⁸Wôsa Lôt ôbi lê anğan derôre kirijna ôbi môrij perê bijé bay ka hen na, ôbi gel jé lêreji wo habij hen men, ôbi toy kwôlo habij wo bay kelêre nañ wulê wulê hen a men na, bôri mênij yôd.
- ⁹Mega wo yi hen iyôn na, gel wo Emen ré hôn anğa ôbi ré lê añ dôrij bijé ka bi bôrji sari a hen kibi bô gusij a men, ôbi hôn anğa ôbi a lê wô gemij bijé kañ bay lê têrij bay ka hen kwôy Wulê wo ôbi a sa jôrij kwôlê sa bijé a hen.
- ¹⁰Bijé ka Emen a perêji ðê megêrji na, na bay lêre anğa habij ka ñu bôrji hen añ bay kañij tôô to Emen hen. Bay gelére anğan benare bay ka na en kelênge kwôliji tumô hen na, bay harij ani kani ré men, bij kwôni kwôlê ré men, manê ka derômaran a ka ôrij nañ hini emê hen kôba, bay harij tiniji ré men, bay tiréji a men.
- ¹¹Manê ka derômaran a ka ôrij nañ néé ðê bay gelé anğan benare bay ka hen kôba, bay tiréji tumô Emen ré.
- ¹²Bijé kañ bay lêre anğa habij bay ka hen na, bay erem kwôlê ré môñ kwo tanare to noni to bay a béré deré hen iyôn. Bay tiiré anğa bay hôn tôrji ré hen men, bay ma môñ tanare to noni hende to hen iyôn a men.
- ¹³Bijé bay ka iyônji hen na, gusij a na ari têbê sa kôbriji mega wo bay na gelij megêrji gusij hen iyôn men, lê anğa habij ka tu tare ta a béré bôrji men, kirijna

bay mô naŋ ken kibi aŋgaŋ emê na, jé lêreji yéŋge tayre men, seléŋge a men. Bay lamêŋge aŋ liŋ yi derê sara damaŋ.

¹⁴Ermé kwôlê woji yi na sa wogé yébé a mera men, bay merên tô lê têriŋ a ré men, kirija bay gel biŋé ka iya tô kwôlo Emen a na, bay lamji biji bô têriŋ a men, bay erem na sa ari upé a ta ta a men. Aŋ kwôlê wo Emen bu sarji a niŋ.

¹⁵Bay déŋ geré wo Emen aŋ ge kay aŋ ayji geré tô Balam woŋ kema Bosôr a wo dôri liŋ biŋé habré wô uwôniŋ lari hen.

¹⁶Niŋba, wulê wo pôni a na, Emen nay Balam wô wo ré biri kwôlê ré. Wulê bi wo hen na, kura wo iyêl ré hen kôba, kôliŋ ôbi kibi Emen Balam kwôlê môŋ gawra iyôŋ aŋ jôri sa lê aŋgaŋ kubrare a.

¹⁷Biŋé kaŋ bay gelére aŋgaŋ benare bay ka hen na, bay yi môŋ kelmá wo kam naŋ tôri a iyôŋ men, bay yi môŋ yé emen wo kal dôri aŋ iyôŋ men, Emen ŋan kini merê woji bô kirij kaŋ dilemne ka dê kirij a.

¹⁸Bay uwôyrê yirji naŋ kwôlê woŋ déŋ iyôŋ wo bay kôl hen men, doy lê têriŋ to yi bôri a hen na, bay lamij biŋé ka dera yirji perê bay lê habré a hen aŋ bi bay ré li môŋ kwoji iyôŋ.

¹⁹Men, bay kôlji coré merê naŋ sarji menba, bay yirji gaŋ na limé ka têriŋ to a mênêji hen men. Wôsa i i kôba, na lema wo aŋga biri lemnare hen.

²⁰Hena biŋé ka ré dera yirji tô lê aŋga habij ka sa terare a nà wô wo bay hôn Kelma woŋ ôbi gôliŋ naŋ na Jésus Krist hen aŋa bay ré hô ô lê habré bi wo hen hôriŋ na, wulê wo bay mô bô a haw hen na, habij dê kwo tumô aŋ sôŋ.

²¹Hena ré na hen iyôŋ na, bay henaŋ ré hôn geré woŋ derôre ré ba, dô gôliŋ wo bay ré hôn aŋ bi kwôlê sa tôô to Emen to yi naŋ jeŋgêre to bay na gelji hen ré hen.

²²Are bay ka bay li hen na, na mega wo gwosoy kwôlê kôl iyôŋ ba: «Gera ré hô ôm belê wori hôriŋ » men, na mega «Gwôsijô wo bay ré pili sél menba, ré hô ô dôbe yiri bô kurbô a hôriŋ hen iyôŋ.»

2 Piyêr 3

Kwôlo gengij sa hera wo Kelma Jésus Krist

¹Milŋên kapê, magtubu to na na, na to jôgij têê wôô to en li béŋge. Bô magtubu hende to wôô hen na, en li jibij na tô bôriŋge ta naŋ ermé wo dôri gengij sa aŋga na ken hôn niŋ hen aŋ bi kené môriŋ tu geŋ sara.

²En gey bi kené gôrbij sa kwôlo bay kibi Emen ka tumô ka yi naŋ jeŋgêrji na kôl hen né men, ken erem sa aŋga Kelma Jésus Krist wo na ôbi gôliŋ naŋ na wo na kelêŋge kené li hen. Ôbi na kelêŋge kwôlê bi wo hen naŋ geré wo bay jé kari ka ôbi na jéji hen.

³Men, anɔa en gey bi kené hɔn a na: mega wo wulê wo sa terare baa dâ wo ta kerê niɔ hen na, biɔné ka pɔni a so aɔ a lê are kê m ka bôriji gey hen men, bay a selé nge men.

⁴Aɔ bay a kelê iyô n ba: «Jésu Krist bi na yô n dî ba? Ôbi na kô l dî ré bulo hera menba, na iye n dî ba? Mô nêrna ma niɔ kô ba, ôbi hera ré tô tô men, anɔa sa terare a nà kê m kô ba, yi na kiniji baa ya kirija tô terare na dî n ye n dî ba, nini gel ani kani ka belij né tô.»

⁵Biɔné bay ka kô l kwô lê bi wo iyô n gi hen na, bay gô rbiɔ mega wo tumô ba, Emen na ré kô l kwô lê menba, derô mara n aɔ sa terare na ré lij men, ôbi dî terare nà, aɔ kam men, ôbi dî je n gê yi perê terare a aɔ kam a men.

⁶Men, nà ná aɔ kam aɔa Emen na ré mê niɔ sa terare tumô kirija kam bélem na ay sa terare kê m hen.

⁷Men, ôbi na kô l iyô n ba: derô mara n aɔ sa terare to ré yi haw hen na, bay ré yé hen iyô n kwô y Wulê wo dî ré sa uwoyé ji aɔ tare yô d aɔ. Ôbi gemji hen iyô n aɔ kwô lê wori kwô y Wulê wo ôbi a sa jô riɔ kwô lê sa biɔné men, a mê niɔ bay lê tê riɔ a men.

⁸Miljê n kapê, kwô lo pôn nê n wo nà ná, bi bô r nge gô rbiɔ sara ré, kwô lê bi a na: tu Emen a na, wulê pôn na, yi mô n elê dubu iyô n men, elê dubu kô ba, yi mô n wulê pôn iyô n men.

⁹Biɔné ka pɔni kô l iyô n ba: «Emen né li anɔa ôbi na ré kô l dî ré lê hen lew ré.» Niɔba, na hen iyô n né, ôbi uwô l bô ri aɔ ken bi kwô ni pôn nê n iyô n kô ba, ré mê niɔ né niɔba, bi biɔné kê m ré dî tô tê riɔ toji aɔ.

¹⁰Niɔba, kirija wulê ri a nê mê menba, Kelma Jésus Krist a hera mô j mô j. Ôbi a so dus mega ôbi gemsare iyô n. Wulê bi wo hen na, biɔné a toyé né are a emê dami derô mara n a aɔ derô mara n a aɔ nê selê n mera aɔ tare a uwoyé anɔa derô mara n a hen kê m yô d aɔ men, sa terare aɔ are kê m ka yi ya hen a aɔ nê a men.

¹¹Mega wo are bay ka kê m hen a aɔ nê hen iyô n na, dô wo ken dî tu melê nê sa ye r nge a men, ken ay ye r nge biɔ Emen yô d men, bi jé lê re nge yi kwo sé li a men.

¹²Merê nge ken gem Wulê wo Emen a her aɔ hen men, ken mase bi Wulê bi wo hen era lew a men. Wulê bi wo hen na, tare a uwoyé derô mara n aɔ a aɔ nê selê n aɔ. Men, are kê m ka yi ya hen a jô riɔ aɔ uwoyé tare hende to hen men.

¹³Niɔba, Emen na ay tô ri bé na mega wo derô mara n to kô rbi aɔ sa terare to kô rbi ré so aɔ na bay a nana mô gem hen aɔ are kê m ka ré yé ya hen na, ré na aɔ aɔ derô re.

¹⁴Miljê n kapê, mega wo ken mô gem Wulê bi wo hen na, masê nge bi ken li tê riɔ tô ni ré niɔba, ken bi jé lê re nge ré yi kwo sé li yô d tu Emen a men, ken bi bô jalê yi perê r nge a aɔ dî a men dî.

15Henênge mega wo hena Kelma wona Jêsu Krist ré uwôl bôri aṅ ré bulo hera haw hen ré tô na, ré na wôsa ôbi ré gey bi kené uwôṅ tulmô kirij bi kené uwôṅij gelê. Na ôbi á, yêna Pol na ré li magtubu a bénge gelijge are bay ka hen naṅ tu melênê wo Emen biri hen hen.

16Na kwôli are bay ka hen apa bô magtubu tori kê to ôbi li na, ôbi kôl kwôliji bô a. Kwôlo pôni wo ôbi kilêrê bô magtubu tori hende to hen a na, henê bôri na, iyêre gaṅ. Na ôbi á, bijé ka hôn bô kwôlê bi wo hen dô ré ka debu geraṅ sa târji a ré hen a men na, bay bul bô kwôlê woṅ tiri bi wo hen aṅ dô kwoji naṅ benare mega wo bay lij kwo đañgi bô magtubu to Emen a hen iyôṅ. Lê bi wo bay li hen iyôṅ na, bay mêne yirji naṅ kôbriji woji gaṅ.

17Miljên kapê, kwonje kenbay ba, mega wo ken toy hen iyôṅ nij na, đéṅge tu melênê sa yerṅge a wô wo bay bij Emen kwôlê ré hen a lamêṅge aṅ bi kené đép đébé sa têê woṅge a.

18Iyôṅ ba, ken ô tô Kelma woṅ ôbi gôlij naṅ na Jêsu Krist a kwôy kwôy aṅ bi ôbi ré tô kibri sarṅge a men, kené hônijni dô tumô tumô men. Bi heramê yi wô sari haw hen kwôy naṅ kwini. Amên, bi yi gelij hen iyôṅ.

1 Ja

1 Ja 1

Kwôlê wo bi merê tu geɲ

¹Kwôni wo nini li magtubu béɲge kelêɲge kwôli hen na, tumô wo tô terare na dɛɲ né tô kôba, ôbi na ya niɲ. Kwôni bi wo hen na, nini toy kwôli kelêri men, nini geli naɲ tirni men, nini kôbri men, nini hebiri naɲ kôbrini a men. Ôbi bi a na kwôlo biɲ gawrê merê tu geɲ hen.

²Na ôbi á, kirija Emen né yêge sa kwo bi merê wo naɲ kwini bi wo hen niɲ na, nini gili aɲ na ôbi a, niné kelêɲge kwôli hen. Merê tu geɲ bi wo nini kelêɲge kwôli hen na, na yi ya naɲ kwini. Tumô ba, ôbi nà ná naɲ Ibarna Emen derômaraj a niɲba, haw hen Emen gelénari nô niɲ.

³Na are bay ka nini gel naɲ tirni men, nini toy naɲ marni a men hen aɲa niné kelêɲge kwôliɲi men hen. Nini kelêɲge hen iyôɲ bi kenbay kôba, kené biɲ pôn naɲ nini mega wo nibay nini biɲ pôn naɲ Ibarna Emen men, naɲ Kemari Jésu Krist men hen iyôɲ.

⁴Na ôbi á, niné li magtubu hende to hen béɲge kelêɲge kwôli are bay ka hen aɲ bi yirni ré derêni cerêd.

Erêɲge kirij ka perajɲi a dɛ

⁵Emen na kirij ka perajɲi dɛba, kirij ka hendi naɲ yiri a. Aɲ na kwôli perajɲê wori bi wo hen aɲa Kemari Jésu Krist naɲ yiri ré kelêni kwôli aɲa niné kelêɲge men hen.

⁶A hena nana kôl nabay naɲ Emen nana biɲge pôn aɲa nana mô bô dilemne a kwôy kwôy na, gel wo nana na bay benare men, jé lêrena ré na kwon benare men, tu kwôlê naɲ bô a men.

⁷Niɲba, hena nana ô kirij ka perajɲi a mega wo Emen môriɲ kirij ka perajɲi a hen iyôɲ na, nana biɲ pôn perêrna men, kwôbri Kemari Jésu pul têriɲ tona aɲ, aɲ bi nana yiɲ ka séli a men.

⁸Hena nana kôl nana li têriɲ ré ba, nana kôl na kwôlê won benare men, nana lam na yerna wona gaɲ a men, dɛba, kwôlê won tiri wo Emen naɲ yerna.

⁹Niɲba, hena nana kôl ta waɲ nana na bay lê têriɲ ba, Emen a dé bôri jalê sa têriɲ lêrena hende to hen a. Men, ôbi a derê têriɲ tona aɲ naa yiɲ ka séli wôsa Emen na kwôni won derôre men, ôbi na ôbi bô pôn a men.

¹⁰A hena nana kôl nana li têriɲ ré ba, gel wo nana kôl Emen ré na ôbi benare men, kwôli kôba, ré naɲ bôrna a men.

1 Ja 2

¹Kammen kapê, en li magtubu hende to hen béŋge kôliŋge kwôli are bay ka hen aŋ bi kené li têriŋ ré niŋ. A hena kwôni ré li têriŋ kôba, ken hôn wo ôbi jerê kwôlê sarna ré mô kwa Ibarna Emen a ya. Ôbi a na Jêsu Krist woŋ ôbi lê aŋgaŋ derôre hen.

²Na ôbi a ma mega aŋgaŋ bê kwôbe iyôŋ aŋ bi Emen né dîŋ bôri jal sa têriŋ tona a. Emen dî bôri jal na sa têriŋ tona nabay a mera ré, niŋba, ôbi dî bôri jal sa têriŋ to biŋé ka sa terare a nà kêm a men.

Béŋge kwôlê sa tôô Emen toŋ periŋ yi hen

³Hena nana bi kwôlê sa tôô to Emen a ba, a gelé wo nana hônni dô hen.

⁴A hena kwôni ré kôl iyôŋ ba: «En hôn Emen» aŋa ré bi kwôlê sa tôô tori a ré na, ôbi kôl na kwôlê woŋ benare dîba, kwôlê woŋ tiri naŋ yiri a.

⁵Niŋba, kwôni wo bi kwôlê sa kwôlo Emen a na, peré wo ôbi pur Emen hen, na tiri kwôy. Hen iyôŋ na, ôbi a geléna wo nana biŋ pôn naŋ dî.

⁶A hena kwôni ré kôl dîré biŋ naŋ Emen ba, bi jé lêri yi môŋ kwo Jêsu hen iyôŋ men dem.

⁷Milpên kapê, na tôô tôni to kôrbi a ené li magtubu béŋge kwôle hen né, niŋba, na tôô hende to bay na kelêŋge kwôle ca tumô niŋ hen. Tôô hende to cay hen na, na kwôlo na ken toy niŋ hen.

⁸Hen iyôŋ hari kôba, yi mega wo ré na tôô to kôrbi a ené li béŋge hen iyôŋ, wôsa jé lê Jêsu Krist geléna mega wo tôô hende to hen ré na toŋ tiri men, jé lêreŋge kôba, gel hen iyôŋ a men. Nana hôn wo ré na tiri wôsa kirij ka hendi ca naŋê niŋ, aŋ na kirij ka perañgi kaŋ tiri a gasê perañgê.

⁹A hena kwôni ré kôl dîré mô na kirij ka perañgi a aŋa, ré dô yêni ba, ken hôn wo ôbi ré baa na bô kirij kaŋ dilemne a.

¹⁰A hena kwôni ré pur yêni na, ôbi mô na kirij ka perañgi a aŋ ani kani ka a lê aŋ ôbi a lê têriŋ ba, naŋ.

¹¹Niŋba, kwôni wo kaŋ yêni ba, ôbi mô na bô dilemne a baa ya baa ya men, are kêm ka ôbi li ba, li na bô dilemne a men, ôbi hôn kirij ka ôbi ôriŋ ya hen né a men, wôsa ôbi gel kirij né sa kibi dilemne to ti tiri hen.

Déŋge turŋge sa aŋga sa terare a nà ré

¹²Kammen, en li magtubu hende to hen béŋge wôsa Emen dî bôri jal sa têriŋ toŋge a niŋ wô kibi hini Jêsu Krist.

¹³Kenbay ka surpê, en li magtubu hende to hen béŋge, wôsa ken hôn kwôni bi wo na mô ya ca tumô dema tô terare na ré dîŋ tô hen men. Kenbay kaŋ kam manê kôba, en li magtubu hende to hen béŋge men wôsa ken gôliŋ sa ôbi lê habrê niŋ.

¹⁴Kammen, na en li magtubu hende to hen béŋge wô henê wo ken hôn Ibarna Emen hen. Kenbay ka surjê en li magtubu béŋge wôsa ken hôn kwo na mô ya ca tumô dema tô terare na ré đĩn tô hen men. Kenbay kaŋ manê en li béŋge, wôsa ken đebe geraŋ men, kwôlo Emen yi bôŋge a men, ken gôliŋ sa ôbi lê habrê a men.

¹⁵Peréŋge sa terare naŋ are kê m ka yi sara hen né. A hena kwôni ré gey aŋga sa terare a nà ba, ken hôn wo ôbi ré gey Ibarna Emen né men.

¹⁶Wôsa aŋga sa terare a nà ka na: do y aŋga habiŋ ka gawrê gey lê hen men, tu bôriyare men, bê bôô sa ari upé uwôyriŋ yi a men na, hena na ligi Ibarna Emen a ré, niŋba, na aŋga sa terare a nà đĩ.

¹⁷Wôsa sa terare men, aŋgaŋ tu bôriyare kare kê m ka yi ya hen a men na, a naŋêji kê m, niŋba, kwôni wo li bô geyé wo Emen ba, ôbi a merê kwôy yôd.

Đéŋge tu melênê sa yerŋge wô bay kaŋêre Jêsu Krist hen

¹⁸Kammen, wulê wo sa terare a kerê hen na, baa đã niŋ. Ken toy mega wo ôbi bayi Krist hen ré a sa. Niŋba, haw hen bay bayi Krist kwône hen ya niŋ, aŋ ôbi a gelé wo Wulê na ré đã niŋ.

¹⁹Bijé bay ka hen na, hena na perêrni a aŋa ré siji ô hen. Niŋba, bay nà ná kani ré. Hena bay henaŋ ré na kani na, bay henaŋ ré merê naŋ ni. Na ôbi á, bay ré siŋ ôriŋ hen. Niŋba, are bay ka hen yi hen iyôŋ bi nana hôn mega wo bay ré na biŋé kana ré.

²⁰Niŋba, kwôŋge kenbay ba, Krist béŋge Tini aŋ kenbay kê m ken hôn tu kwôlê.

²¹Hena ené li magtubu hende to hen béŋge na, na wô wo kené hôn tu kwôlê hen né ré, niŋba, wô wo kené hôn ni niŋ men, ken hôn mega wo benare ré naŋ bô tu kwôlê a hen.

²²Kwôni woŋ ôbi benare ba, na kwo kôl mega wo Jêsu ré na Krist, kwo Emen dôri hen ré. Kwôni wo kaŋ Ibarna Emen naŋ Kemari Jêsu na, ôbi na ôbi bayi Krist hen.

²³A hena kwôni wo ré kaŋ Kema Emen ba, ôbi hôn Ibari Emen né men, niŋba, hena kwôni ré kôl mega wo Jêsu ré na Kema Emen ba, ôbi hôn Ibari Emen men.

²⁴Kwôŋge kenbay ba, ken đĩ bôŋge yi sa kwôlo na ken toy ca tumô hen. Lêŋge bi kwôlê bi wo hen yi bôŋge a men, bi ken gem kwôlê bi wo na ken toy ca tumô hen bôŋge a a men. A hena kené gem kwôlê bi wo na ken toy ca tumô hen bôŋge a na, ken biŋ pôn naŋ Kemari Krist men, naŋ Emen Ibari a men.

²⁵Kemari bi kôba, na genge đĩré béna merê wo naŋ kwini hen.

²⁶Gel, na kwôli biŋé kaŋ bay lamêreŋge bê tôrji a wô mênêŋge a ené li magtubu béŋge kelêŋge kwôliji hen.

²⁷Nijba, kenbay ba, Tunu to Krist na béŋge hen na, mô bônge a ya. Na sa kibi Tunu hende to yi bônge hen apa kené ôrij doy kwôni wo đangi ré gelénge ani ré hen. Wôsa Tini hende to hen gelénge are kêm men. Hende geléna tu kwôlê điba, kwôlê woj benare wôni naj perê a. Bijge naj Jêsu Krist mega wo hende na gelénge hen iyôn.

²⁸Kammen kapê, lêhnênge tô bijare tonge a naj Jêsu Krist aj bi Wulê wo ôbi a heraj hen na, bi nana hareri ré men, tayre dêna tiri a ré a men.

²⁹Mega wo ken hôn wo Jêsu Krist ré na kwôni woj derôre hen iyôn na, kwôni wo li anğaj derôre ba, na Kema Emen men.

1 Ja 3

Nana kam Emen

¹Gelénge peré wo Emen peréna kwôy aj uwôgêna kamni hen. Aj nana kamni bay tiri a men. Na ôbi á, bijé ka sa terare a nà ré henêna ré hen, wôsa bay hôn Ibari Emen né.

²Miljên kapê, kwo nana môrij haw hen ba, nana kam Emen nij. Nijba, anğa a sa sarna ba, nana hôn né tô. Aj anğa pôn ka nana hôn na, wo Wulê wo Krist a heraj hen na, naa gelij naj têj têj wôsa naa geléri Wulê bi wo hen.

³Ôbi a, kwôni wo ré đi bôri sa Krist a yôd ba, bi li têrij né mega wo Krist bi na kwo séli hen iyôn men.

⁴A hena kwôni ré li têrij na, gel wo ôbi ré đage na tôô to Emen hen. Wôsa têrij na, na đagê sa tôô to Emen.

⁵Wôsa ken hôn wo Jêsu Krist ré sa sa terare a nà, na wô derê têrij lêrena nijba, ôbi ba, têrij naj yiri a.

⁶Ôbi a, kwôni wo ré bij naj đi ba, a lê têrij né. A hena kwôni wo ré li têrij na, gel wo ôbi ré gel Jêsu Krist ré men, ré hônni ré a men.

⁷Kammen, đénge bi bijé lamênge ré. Hena kwôni ré li anğaj derôre ba, ôbi kôba na kwôni woj derôre mega wo Jêsu Krist na kwôni woj derôre hen iyôn men.

⁸Nijba, kwôni wo li têrij ba, na kwo Sidan wôsa Sidan na ôbi têrij ca wo sa terare na đij yej. Na ôbi á, Kema Emen ré sa wô mênê ari lêri kêm aj hen.

⁹Ôbi a, kwôni wo ré na kema Emen ba, a lê têrij ré nij yôd, wôsa merê tu gej wo Emen biri hen na, yi bôri a. Emen na Ibari điba, ôbi a lê têrij ré nij.

¹⁰Ôbi wo hen a gelé a bay ré hônij kam Emen naj ka Sidan. Wôsa kwôni wo li anğaj derôre ré men, pur yêni ré a men na, gel wo ôbi ré na kema Emen né.

Kenbay kap kam Emen perinje yerŋe

¹¹Kwôlo Emen wo na ken toy ca tumô hen kôl iyôn ba: «Geyinje yerŋe.»

12Diba na bi jé lêrena yi môp kwo Kayen iyônê né. Ôbi na kema ôbi lê habrê, wôsa ôbi na duu yêni gaŋ. Nijba, wô mi a ôbi na ré diri ba? Ôbi na diri wôsa ari lê yêni Abêl na kaŋ derôre, nijba, ka Kayen ka na li kê m hen na, na ka habij.

13Yênên, hena bijé ka sa terare a nà ré kaŋênge ba, ken bô mega wo ré dê kirij iyônê né.

14Wôsa nana hôn wo na nana yi mega kwôni wo ma iyônê, nijba, haw hen nana mô tu geŋ. Nana hôn wôsa nana pur yênerna. Kwôni wo pur yêni ré ba, yi mega ôbi ré ma baa ya iyônê.

15A hena kwôni ré kaŋ yêni yôd ba, ôbi na ôbi deré temare. Aŋ ken hôn mega wo ôbi deré temare na, gelê wo naŋ kwini naŋ yiri a.

16Jésu Krist geyéna aŋ era sa ma wô sarna. Aŋ geléna peré wo nana perij yênerna. Bi nabay kôba, na ay yerna bij temare wô sa yênerna men.

17A hena kwôni wo ré uwôn are aŋa ré gel yêni wo aŋgari kani naŋ aŋa ôbi ré li naŋ dî ré ba, gel wo ôbi ré gey Emen né.

18Kammen, hena ré na hen iyônê na, na kelênge naŋ kebrena nana gey yênerna naŋ kwôlo dôri mera ré. Nijba, na gel wo nana geyji tiri a men, na li naŋ ci a men.

Kam Emen a hareri ré

19Nana li hen iyônê dema nana henê wo nana na kam Emen wo na tu kwôlê hen. Ôbi a, bôrna ré kurij tôŋ kirijna nana uwôli.

20A hena ermé wona ré ulêna kwôlê sarna kôba, Emen dami dê ermé wona men, ôbi hôn are kê m a men.

21Yênên kaŋê, a hena bôrna ré ulêna kwôlê sarna ré nij ba, gel wo nana hare era sa débé tumô Emen a ré nij.

22Men, Emen béna are kê m ka nana uwôli hen wô wo nana bi kwôlê sa tôô tori a men, nana li aŋga dôri a men.

23Tôô tori hende to hen kôl iyônê ba: «Nana bi bôrna sa hini Jésus Krist a wo na Kemari hen men, nana perij yerna mega wo Krist na kôl hen iyônê a men.»

24Kwôni wo bi kwôlê sa tôô tori a na, ôbi na kwo Emen men, Emen kôba, bij naŋ dî a men. Tini to ôbi béna hen a gelé wo ôbi ré mô naŋ na.

1 Ja 4

Henê jé lê Tunu to Emen naŋ to ôbi bare

1Yênên kaŋê, hena kwôni ré era legerŋge a aŋ kelênge kwôlo dîré kôl hen ré na naŋ néé wo Tunu na, ken bi bôrŋge sara lew ré tô. Nijba, ken kôbe kwôli kelêri bi wo hen dô gel na ba ôbi iyêl na naŋ Tini Emen na tiri a men ba, dema kené bi

bôrŋge sara tô. En kôl hen iyôŋ wôsa bay kibi Emen kap bay benare kwône sa terare a haw hen.

²Geré wo ka hônij kwôni ré ôrij nap Tini Emen a na: hena kwôni ré kôl Jésu Krist ré yêŋ môŋ gawra iyôŋ aŋ ré era sa terare a nà ná, ôbi ôrij nap Tini Emen.

³Nijba, hena kwôni ré kôl Jésu Krist ré yêŋ môŋ gawra iyôŋ ré na, Tini Emen nap yiri a. Nijba, ôbi ôrij nap tini ôbi bare dî. Na ken toy ca tumô mega wo tini ôbi bare bi wo hen ré sa tô, nijba, haw hen hende sa nij.

⁴Nijba, kamnen kapê, kenbay ba, ken gôlij sa bay kibi Emen kap bay benare bay ka hen nij, wôsa kena kam Emen. Wôsa Tunu to yi yerŋge a hen na, na Tunu to néere damaŋ gôlij to sa terare a nà.

⁵Wôsa bay kibi Emen kap bay benare bay ka hen na, na gawrê ka sa terare a nà. Na ôbi wo hen aŋa bay ré kôl na kwôli aŋga sa terare a nà aŋ gawrê ka terare a nà dôbe marji toyij kwôli kelêrji bi wo hen.

⁶Nijba, nabay ba, nana ka Emen. Kwôni wo hôn Emen ba, a toyé kwôlê kebrena nijba, kwo na kema Emen né ba, a toyé kwôlê wona ré. Na hen iyôŋ, nana hônij kwôni wo ôrij nap Tunu toŋ tiri hen nap kwo ôrij tunu toŋ benare hen men.

Emen gey bi nana perij yerna nap bôŋ pôn mega wo ôbi peréna hen iyôŋ men

⁷Yênên kapê, na perijge yerna nap wulê wulê wôsa peré hena na ligi Emen. Wôsa kwôni wo pur Emen men, pur gawrê a men na, ôbi na kema Emen men, ôbi hôn Emen a men.

⁸Kwôni wo pur Emen né men, pur gawrê ré a men na, ôbi hôn Emen né, wôsa are kêŋ ka Emen li hen na, ôbi li na nap peré.

⁹Emen jop nap Kemari wo pôn nêŋ hari hen era sa terare a nà bi ré sa béna nana mô tu geŋ. Na ôbi a gelé peré wo Emen ré peréna hen tu wolé.

¹⁰Geré peré wo Emen peréna bi a na: na nabay a peré Emen tumô ré, nijba, na ôbi a peréna tumô aŋa ré jop nap Kemari bi ré sa ma mega aŋgaŋ lê sarga iyôŋ aŋ díré dîŋ bôri jalê sa têrij lêrena.

¹¹Yênên kapê, mega wo Emen peréna hen iyôŋ na, nabay kôba, na perijge yerna hen iyôŋ men.

¹²Wôsa Emen na, kwôni wo giili ba, nap tô. A hena nana perij yerna ba, ôbi bij nap na men, peré wori bi wo yi bôrna hen na, na peré woŋ tiri a men.

¹³Na hen iyôŋ a, nana hôn wo nana bij pôn nap Emen men, ôbi kôba, ré bij pôn nap na a men sa kibi Tini to ôbi béna hen.

¹⁴Wôsa nibay kôba nini gel nap tirni toni aŋa niné ulêŋge béréri hen: wo Ibarna Emen né jop nap Kemari sa terare a nà bi ré sa gôlij nap bijé.

15 Ôbi a, kwôni wo ré kôl Jésu ré na Kema Emen ba, Emen bij naɲ dɪ men, ôbi kôba, bij naɲ Emen a men.

16 Nibay ba, nini hôn peré Emen peréni hen aɲ nini bi bôrni sara. Wôsa Emen na ôbi peré kirij. Kwôni wo pur Emen men, pur gawrê a men na, ôbi bij naɲ Emen men, Emen kôba, bij naɲ dɪ a men.

17 Peré wori bi wo yi bôrna hen, ré na peré woɲ tiri na, Wulê wo ôbi a sa jôrij kwôlê sa bɪjé ka sa terare a nà hen na, na harê ré wôsa jé lêrena sa terare a nà bij naɲ kwo Jésu.

18 Wôsa hena kwôni ré hôn wo Emen né piri na, harê a napê bôri a. Na wô peré wo Emen pur kirij hen bi aɲa ré dage harê bô kwôni a hen. A hena kwôni ré hare ba, yi môɲ bay réé sa bɪri iyôɲ, wôsa kwôni wo hare na, peré wo Emen piri hen na, ôbi hôn derêri ré.

19 Na Emen a peréna tumô kaɲ dema nabay nana piri men, perij megêrna a men hen tô.

20 A hena kwôni wo ré kôl dɪré pur Emen aɲa ré kaɲ yêni yôd ba, na ôbi benare dɛɲ iyôɲ. Hena kwôni ré pur yêni wo ôbi giili naɲ tiri hen né ba, ôbi a lê iyeɲ aɲa ré peré Emen wo ôbi giili ré hen ba?

21 Tô to Krist béna hen na, kôl iyôɲ ba: «Kwôni wo pur Emen ba, bi pur yêni a men dem.»

1 Ja 5

Bê bôwona sa Jésu a a nana ayij joor sa terare a nà hen

1 Na i i wo bi bôri mega wo Jésu ré na Krist, kwo Emen dôri hen na, ôbi na kema Emen. A hena kwôni wo ré pur iba kamrê ba, a peré kamni a men.

2 Peré wo nana pur Emen men, bê wo nana bi kwôlê sa tôô tori a a men hen na, gel wo nana pur kam Emen men.

3 Hena nana bi kwôlê sa tôô to Emen a na, gel wo nana pur Emen naɲ bôwona pôn tiri a men. Aɲ tôô tori hende to hen, na aɲga a néna ré.

4 Wôsa kema Emen wo yôɲ yôɲ ba, ôrij naɲ néé woɲ gôlij aɲga sa terare a nà. Aɲ gelê bi wo nana gôlij sa aɲga sa terare a nà hen na, na sa kibi bê bôwona sa Jésu Krist a.

5 Na i a gôlij sa aɲga sa terare a nà ba? Na kwo bi bôri sa Jésu ré na Kema Emen hen na, ôbi a gôlij sa aɲga sa terare a nà.

6 Na Jésu Krist wo era sa terare a nà bi. Ôbi eraɲ naɲ kam men, kwôbe a men. Ôbi eraɲ na naɲ kam piniji ré, niɲba, ôbi eraɲ naɲ kwôbe a men. Na Tini Emen a

kelêna mega wo kwôlê bi wo hen ré na tiri. Wôsa Tunu hende to hen a na tu kwôlê.

⁷Wôsa are subu a gelêna mega wo Jêsu ré na Kema Emen.

⁸Aŋga subu bay a na: Tini Emen men, kam men, kwôbe a men. Are bay ka subu hen na, kwôlê woji na pôn.

⁹Hena megêrna gawrê ré kelêna kwôli aŋga ciré hôn ba, nana bi bôrna sa kwôlê woji bi wo hen. A hena nana bi bôrna sa kwôlo megêrna kelêna hen iyôŋ na, kwo Emen kelêna hen na, dê kwoji aŋ tô. Aŋ na Emen bi naŋ yiri a kelêna kwôlo gengiŋ sa Kemari.

¹⁰Kwôni wo bi bôri sa Kema Emen a ba, a henê sari a mega wo kwôlê bi wo hen ré na tiri. Niŋba, kwôni wo bi bôri sa Emen a ré ba, bô Emen mega ôbi benare iyôŋ. Wôsa ôbi bi bôri sa kwôlê wo Emen kôl gengiŋ sa Kemari hen né.

¹¹Kwôlê wo Emen kelêna bi a na: ôbi béna merê tu geŋ wo naŋ kwini aŋ merê tu geŋ bi wo hen na, ôbi béna na naŋ geré wo Kemari.

¹²Wôsa hena kwôni wo ré biŋ naŋ Kemari ba, uwôŋ merê tu geŋ bi wo hen. A hena ôbi ré biŋ naŋ Kema Emen né ba, a upé merê tu geŋ bi wo hen né men.

Gelê wo naŋ kwini

¹³En li magtubu hende to hen kelêŋge kwôli are bay ka hen kenbay ka ken bi bôrŋge sa hini Kema Emen a hen, bi kené hôn mega wo kené ôriŋ naŋ merê tu geŋ wo naŋ kwini niŋ.

¹⁴Hena nana eŋgeriŋ Emen aŋga biŋ naŋ bô geyé wori hen na, nana hôn mega wo ôbi ré toy. Ôbi a, kirija nana dubu tumôri a ba, naa harê ré hen.

¹⁵Hena nana hôn mega wo ôbi ré toy uwôlê wona na, nana hôn mega wo ôbi ré béna aŋga nana uwôli bay ka hen niŋ a men.

¹⁶Hena kwôni ré gel yêni li têriŋ to a ôriŋ naŋ dî kibi temare a ré na, bi ôbi uwôl Emen wô sari aŋ Emen a biri merê tu geŋ. En kôl na kwôli biŋé ka li têriŋ to a ôriŋ naŋ ci kibi temare a ré hen. Wôsa têriŋ to kwôni li ba, nêŋ temayri hen na, yi ya. Aŋ en kelêŋge na wo kené uwôl Emen wô sa bay lêre têriŋ hende to iyôŋgi hen né.

¹⁷Aŋga habiŋ kêŋ ka nana li hen na, na têriŋ tu Emen. Niŋba, têriŋ to a ôriŋ naŋ kwôni kibi temare a ré hen na, yi ya.

¹⁸Nana hôn wo na i i wo ré na kema Emen ba, ré lê têriŋ ré niŋ. Kema Emen gemni aŋ ôbi lê habré a nêŋê gelêri ré niŋ.

¹⁹Nabay ba, nana hôn wo nana na kami Emen niŋ. Niŋba, sa terare na bô emê wo ôbi lê habré a.

²⁰Nana hôn wo Kema Emen ré era sa terare a nà aṅ béna tu melênê bi nana hônip Emen woṅ tiri. Nana ka Emen woṅ tiri bi wo hen wôsa nana bij naṅ Kemari Jésu Krist. Kemari bi a na Emen woṅ tiri men, ôbi a na merê tu geṅ a men.

²¹Kammen kaṅê, déṅge tu melênê sa yerṅge a wô wo ma kena herê sa ô tibé kamrê hôriṅ.

2 Ja

2 Ja 1

Dosé to ôbi liji

¹Na nôbi suri a lê magtubu hende to hen béré mini Iyore to suri to Emen dôre hen men, en li bij kamnê ka en pirji tiri a men hen. Na nôbi penen a perénge hen mera ré, nijba, bijé kêm ka hôn kwôlê woj tiri hen kôba, perénge a men.

²En perénge wôsa kwôlê woj tiri wo yi bôrna hen na, a yé kwôy naj kwini.

³Men, Ibarna Emen naj Jésu Krist Kema Ibarna Emen a terê kibriji sarna men, bay a berê tu ja tona men, bay a béna bô jalê a men. Derê bi wo kêm hen yi wô sarna nabay ka nana bi bôrna kwôlê woj tiri a hen men, wô peré wo nana perij yerna hen a men.

Tôô to gengij sa peré

⁴Yen dôren damañ wôsa en toy mega wo kamnê ka pôni jé lêreji ré bij naj kwôlê woj tiri mega wo Ibarna Emen na ay tori bi nana li hen a men.

⁵Iyore, en uwôlê bi nana pirijge yerna. Kwôli peré bi wo en li magtubu béré kwôli hen na, na tôô tôni to kôrbi ré, nijba, na kwo na nana toy ca tumô kaj hen.

⁶Peré bi wo hen na, na bê kwôlê sa tôô to Emen a. Ôbi a na tôô to Emen to na ken toy ca tumô hen men, na tôô to na kôl kené perij yerjge naj wulê wulê hen a men.

⁷En kelénge hen iyôn wôsa bijé kaj bay lamêre kirij kwône sa terare a nà ka kôl Jésu ré yêj môj gawra ré men, ré era sa terare a nà ré a men. Ôbi kelêre kwôlê bi wo hen na, na ôbi lamêre kirij men, na ôbi bayi Krist men.

⁸Iyôn ba, ken dî tu melênê sa yerjge a bi jé wo ken li hen na, kené uwônij sa kôbrejge dîba, bi mène djén iyôn né.

⁹Hena kwôni ré bi bôri sa kwôlê wo Jésu gel hen ré aj bi kwôlê wo dajgi wôni a sara a na, kwôni bi wo hen bij naj Emen né. Nijba, kwo bi bôri sa ari gelé ka Krist hen na, ôbi bij naj Ibarna Emen men, ôbi bij naj Kemari a men.

¹⁰Na ôbi wo hen aja ené kelénge hena kwôni ré era legerjge a aja ré gelénge na kwôlê bi wo hen ré na, ken biri yerjge a ré men, ken liri dosé ré a men.

¹¹A hena kwôni wo ré liri dosé na, ôbi bij naj dî sa jé lêri wo habij bi wo hen a.

Kwôlê woj dirij kibi

¹²En ôrij naj kwôlê gaj ya wo ré ené kelénge nijba, en nêj lê kêm bô magtubu to nà ré. En gey ené erê gelénge aj naa merénge bem iyêlêri senge aj bi yerna ré derêna bem cerêd.

¹³Kam yêêrê to Emen dôre men hen lêrê dosé.

3 Ja

3 Ja 1

Dosé to ôbi liji

¹Na nôbi suri a lê magtubu hende to hen bem jôbi melajnen Gayus wo en purem bôn pôn hen.

²Melajnen wupê, en uwôl Emen bi are kê m ré dô bem men, bi ômpare toni ré lêm ré mega tunum môrijn dô tumô Emen a hen iyôn men.

Bay ay kibi Gayus

³Yen dôren damañ kirija yênerna bay ayê bôô saji nà añ kôlenji wo jeré dî yem yi tu kwôlê men, jeré li are nañ geré wo tu kwôlê bi wo hen a men.

⁴Kirija en toy wo kamnen ré li añañ derôre hen iyôn a men na, yen dôren damañ dê are kê m.

⁵Melajnen wupê Gayus, lê wo ju li nañ yênerna bay ayê bôô kañ iyére nañ kañ kergê hen a men na, ju li na nañ bôô pôn tiri.

⁶Bijé bay ka ju li nañ ci hen na, bay heramem kibi bay ayê bôô ka nà kôl iyôn ba: «Ôbi peréni damañ.» Añ en hô uwôlen bi jeré li nañ ci mega wo Emen gey hen iyôn tô kergare toji a.

⁷Kergare hende to bay ô hen na, na wô lê jé wo Jêsu Krist añ bay uwôn ani kôbi bay ayê bôô ré hen né.

⁸Na ôbi á, nabay kañ bay ayê bôô nana a lê nañ bijé bay ka hen añ bi ré gelji wo nana bij nañ ci sa jé wo bay li gengijn sa kwôlê woñ tiri bi wo hen hen.

Si Diyotrêp nañ Démétriyus

⁹Gayus, en li magtubu jêp bijn églis tonge menba, Diyotrêp wo kôl diré na kwo dami bô églis a hen li sa iyêrê añ kañ toyé kwôlê bi wo en kôl hen.

¹⁰Wulê wo na erê gelênge hen na, na derênge tô kwôlê woñ benare bi wo ôbi pôi dèni sarni a hen. Na kwôlê woñ benare bi wo hen a ôbi ré kôl mera ré, nijba, ôbi kañ beré bay ayê bôô kañ kergê hen yiri a a men. Añ hena bijé ka danga ré gey beréji a yirji a kôba, ôbi jôrji a men. Añ kôlji diré dagêji bô églis a.

¹¹Melajnen wupê, ô tô jé lê bijé ka habijn a hen né nijba, ju ay hal wo bijé kañ bay lêre aña dôri hen dî. Kwôni woñ ôbi lêre aña dôri na, na kwo Emen, nijba, kwoñ ôbi lêre aña habijn hen na, hôn Emen né kwôy.

¹²Kwo Démétriyus ba, bijé kê m kôl kwôlo dôri gengijn sari. Men, béré kwôlo Emen wo ôbi uwôl hen kôba, gel wo ôbi ré li aña dôri. Nibay kôba, nini bij sara mega wo ôbi ré li aña dôri. Añ ju hôn wo niné kelê kwôlê woñ benare ré.

Kwôlê woñ derijn kibi

¹³En ôrij naɲ kwôlê gaɲ ré ené kôlem niɲba, na nê mê lê bô magtubu to nà kê m né.

¹⁴En gey ené erê ô gelem hen ya hen na, naa erê iyêlêri seɲge.

¹⁵Bi bô jalê wo Emen baa naɲ ju. Milɲém kê m lêm dosé men, ju lij milɲérni pôn pôn kê m dosé béli men.

Jud

Jud 1

Dosé to ôbi liji

¹Nôbi Jud mana wo Jésu Krist men, ena yêni Jak a men. En li magtubu hende to hen bij bîné ka Ibarna Emen geyji aŋ uwôgeji aŋ na Jésu Krist a geméji hen hen.

²Bi Emen dî bôri jal sarŋge a men, bi béŋge bô jalê wori men, bi peré wori baa naŋ ken damaŋ a a men.

Bay gelére aŋgaŋ benare

(2 Piy 2: 1-17)

³Milŋên kaŋê, bôn yi na jeraŋ bi ené lê magtubu béŋge gengiŋ sa merê tu geŋ wo Emen béna nabay kêm hen. Niŋba, en bô mega ré na aŋga dôri wo ené li magtubu hende to hen bi ené dôbiŋ ibiyare bôrŋge a aŋ bi kené liŋ kumbul wô dëbiŋ geraŋ tô ayê bôô woŋge a. Ayê bôô bi wo hen na, na Emen a bij bîné ka na kari hen têê pôn yôd.

⁴En kôl hen iyôn, wôsa bîné ka pôni ka hariŋ tini Emen né hen, tôbe yirji perêrŋge a naŋ nalê wô belé kwôlo gengiŋ sa berê tu ŋa to Emen wona hen mênê, aŋ bi ciré uwônŋ geré yiŋ yiŋare toŋ iyôn a tôŋ to bôrji gey hen men, bay kaŋ Jésu Krist wo na ôbi sarna men, Kelma wona a men pôn nêŋ hen. Kwôli mênê wo yi gengiŋ sa bîné bay ka iyônŋi hen na, na liŋ bô magtubu to Emen a ca niŋ.

⁵Kwôlo na kelê hen na, ken hôn ca tumô niŋ, niŋba, na hô jebé tô bôrŋge sara hôriŋ. En gey bi kené hôn mega wo bô wulê wo na tumô hen na, Kelma Emen na siŋ naŋ kam Israyêl bô iyére to Ejipt a aŋ, niŋba, ôbi mêne ka bi bôrji sari a ré hen.

⁶Men, ken hô erem sa manê ka derômaraŋ a ka bô néé wo Emen biji hen mega wo ré nêni ani ré tô aŋ dîji kini merêrji aŋ hen na, Emen na harêji naŋ gaŋgi musure biji kirij kaŋ dilemne culum a kwôy gemiŋ Wulê wo ôbi a sa jôriŋ kwôlê sa bîné.

⁷Men, ken hô erem a sa Sodôm naŋ Gwomôr naŋ iyére to mér sarji hen kôba, na liji na mega manê ka derômaraŋ a bay ka hen men. Bay na yiŋ yiŋare toŋ iyôn a tôŋ hen men, bay yiŋ naŋ megêrji imŋê men, naŋ megêrji yébé a men. Ôbi a, Emen na ré pôrji biji bô tare to yi naŋ kunu hen. Yi hen iyôn wô geliŋ bîné kêm aŋga ré sa sa bay lêre are bay ka iyônŋi hen.

⁸Bîné kaŋ bay gelé aŋgaŋ benare bay ka perêrŋge a hen na, jé lêreji na hen iyôn men. Bay kôl Emen né kôlji kwôlê bô pelal a aŋ bay berij tô kôbriji liŋ têriŋ naŋ yirji gaŋ men, kaŋiŋ bê kwôlê sa damaŋare to Emen a men, tiiriŋ manê ka derômaraŋ a ka ôriŋ naŋ hini emê hen a men.

⁹Misêl wo na ôbi sa manê ka derômaran a hen kôba, na tiiré Jabel hen iyôn né. Wulê wo ôbi na narij nan di gengij sa kwogelé Moyis hen na, ôbi na kôlij Jabel kwôlo habij ré, nijba, ôbi kôli iyôn ba: «Bi Kelma berem mera.»

¹⁰Bijé bay ka hen na, anga bay hôn tôrji ré kôba, bay tiréji men, bay yi mega tanare to noni to erem kwôlê ré iyôn men, bay lêrê are iyôn a tôj an are bay ka hen a yé tô mênê woji hen.

¹¹Bijé bay ka iyôngi hen na, bô emê yi gengij sarji, wôsa bay ay geré wo Kayen men, doy upé lari liji an bay ge kay mega Balam iyôn men, bay na kwôlê mega kwo Kworé iyôn a men. An bay mênê môj kwori hen iyôn men.

¹²Kini emê wonje a tô yêniare a na, bay tôbe yirji perêrjge a an gurérjge. Lê anjaji bay ka iyôngi hen na, li an bay erem na sa yirji a mera men, tayre diji sara ré men, bay yi môj yé emen wo kal dô an iyôn men, bay yi môj gurô wo kibi kelanêri a kôba, yêeri nan iyôn, kal dôri nan hanêri an yi mega ré ma têê wô iyôn.

¹³Men, bay yi môj mêw wo dami wo habij iyôn a men. Têrij toji yi tu wolé môj kworij wo kam daya sa bi nô iyôn men, bay yi môj têbêjne to erê si na si na hen iyôn a men. Emen nan kini merê woji bô kirij nan dilemne culum a an bay a merê ya kwôy nan kwiniji.

¹⁴Kwo Ênôk wo na kunga Adam wo jôgij têê jii na kôl kwôlê gengij sarji tumô kôl iyôn ba: «Toyêrjge, Kelma a era hen ya nan kwônê manê kari ka derômaran a ka yi nan jengêrji hen.

¹⁵Ôbi a era wô jerê kwôlê sa bijé ka sa terare a nà kêmen men, a perê bay henê Emen né hen wô kibi anga habij kêmen ka bay li hen men, wô kibi kwôlo habij kêmen wo bay kôl gengij sa Emen hen a men hen.»

¹⁶Bijé bay ka iyôngi hen na, yirji dôrji ré men, bay bare kwôlê kwôy kwôy men, bay li are kêmen ka bôrji gey hen men, na bay uwôyrê yi men, bay lamê bijé bi bay ré gey kwôlê woji a men.

Tôo toj ayê nan yêgê maa

¹⁷Miljên kapê, ermêrjge sa kwôlo bay jé ka Kelma wona Jêsu Krist na kelêrjge ca tumô hen.

¹⁸Bay na kelêrjge iyôn ba: «Wulê wo sa terare ré baa da wo ta kerê nij hen na, bijé ka pôni ré selêrjge. Bijé bay ka iyôngi hen hôn Emen né men, bay li anga bôrji gey a men.»

¹⁹Men, na bay a lê ana karijare ré yi perêrjge a hen men, bay na limé ka doy anga bôrji gey hen an Tini Emen nan bôrji a.

²⁰Milpên kapê, kwonje kenbay ba, masênge bi ken lij naŋ yernge aŋ ken dɔbɔj tɔ ayê bô wɔŋge wo yi sa Emen a hen men, uwôlênge Emen naŋ néé wo Tunu top hendi bô bôre hen a men.

²¹Men, déŋge yernge yi Emen wo perênge hen aŋ ken gemɔj Kelma wona Jésu Krist wɔŋ ôbi lê derê bi ré béŋge gelê wo naŋ kwini hen.

²²Berênge tu na to bɔjé ka pɔni ka gaanê sa ayê bô woji a hen men,

²³ka pɔni ba, ken teraji kibi tare a aŋ ken gôlij naŋ ci men. Ka pɔni ba, ken bô tu na toji men, ken dɔ tu melênê sa yernge a naŋ ci a men wô wo bay maa lê aŋ ka geré kayê. Men, têriŋ toji to yi môj bargay ka kagem hen kôba, ken hebe ré a men.

Heramê

²⁴Ayênge kibi Emen wo nêŋ gemênge hen aŋ bi kené herɔj bô têriŋ a ré hen men, kwo a derê têriŋ tonje kêŋ aŋ, aŋ a ôriŋ naŋ ken ka erê débé tumô kirɔj ka peranji kari a naŋ yi derê hen a men.

²⁵Ôbi a na Emen pôn hari men, ôbi a gôlij naŋ na naŋ geré wo Kelma wona Jésu Krist hen men. Bi ayê kibi men, dampare men, néé a men yi wô sari naŋ kwini. Na hen iyôn ayɔj tɔri ca tumô kwôy kemnên. Aŋ a yé hen iyôn naŋ elê elê kwôy yôd. Amên, bi yi gelɔj hen iyôn.

Pelal wo jô Ja

Pelal wo jô Ja 1

¹Gelénge anḡa Jésu Krist yêge sarji bij bay ayê bôô hen. Emen biri bi ôbi ré yêge sa anḡa ré sa sa hen biji. Na ôbi á, Jésu Krist ré jé mana wori wo derômaranḡ a yi mana wori Ja a bi ré kôli kwôli are bay ka hen.

²Menba, Ja dôriḡ bijé kwôli are bay ka kêm ka ôbi gel hen anḡ kôl ré na kwôlo Emen woḡ tiri wo Jésu Krist a yêgê sari.

³Anḡ kwôni wo dêḡse men, ka toy kwôlo hena kibi Emen a anḡ lij bô magtubu a anḡ bi kwôlê sara a men hen na, yirji a sa dôriḡ. Wôsa wulê wo are bay ka hen a saḡ hen na, baa đá nij.

Dosé to Ja lij églis ka jurgem hen

⁴Na nôbi Ja a lê magtubu hende to hen bij églispê ka jurgem ka bô emê wo Asi a hen lijji dosé. Bi bô derê anḡ bô jalê wo Emen wo na Emen wo mô ca tumô men, mô ya anḡ a sa sa hen anḡ kwo tunu to jurgem to đebu tumô gagay kenare wori a hen.

⁵Men, kwo Jésu Krist woḡ ôbi derê kwôlê woḡ tiri hen a men hen na, bi baa ré ken. Jésu Krist bi wo hen na, ôbi a jê sé kampê tumô perê bijé ka ma a men, na Kelma woḡ sa kilmé ka sa terare a nà kêm men. Ôbi peréna anḡ deréna bô têriḡ a sa kibi kwôbriri wo bij tônḡ wô sarna hen.

⁶Anḡ beléna nana yi gwogelé kilmé men, bay bê kwôbe a men ka Ibari hen. Bi ayê kibi anḡ néé yi wô sa Jésu Krist kwôy anḡ kwini. Amên, bi yi gelij hen iyônḡ.

⁷Gelénge, kirija ôbi a hera bô kirij ka geri a hen na, bijé kêm a geléri anḡ tirji men, ka na cibri anḡ yêêre hen kôba, a geléri a men. Men, tô yê bijé kêm ka sa terare a nà a sômê wô hera wori bi wo hen. Na tiri a yé na hen iyônḡ. Amên, bi yi gelij hen iyônḡ.

⁸Kelma Emen woḡ ôbi néé wo na Emen wo na mô ca, wo mô ya men, a hera ya a men hen na, kôl iyônḡ ba: «Nôbi ena ôbi ayê tô are men, ôbi deré kibriji a men.»

Ja gel dampare to Jésu Krist bô pelal a

⁹Na nôbi Ja yêneḡe wo suri wo bij pôn anḡ Jésu Krist môḡ kenbay iyônḡ men hen a lê magtubu hende to hen béḡge hen. En gelij gusiḡ men, en bu bôn iyêre môḡ kwonḡe hen iyônḡ a men, wô emê iyére to Emen. Anḡ nôbi ba, bay buren uwôlen sa iyére to yi derô cér a to bay uwôgeri Patmôs hen wô kibi béré kwôlê wo Emen wo en uwôl béréri hen men, wô kelê wo en kôl Jésu ré dô na kwôlê woḡ tiri hen a men.

¹⁰Sa merê ta to na sa to Kelma hen na, Tini Emen telen anḡ néé wore kirij bay ka hen, menba, en toy tôô kwôni ôm kaḡ ta mega burupju iyônḡ.

¹¹Aṅa tō hende to hen kōl iyōṅ ba: «Aṅa já gelé hen na, ju li bō magtubu a tōṅ aṅ ju jéṅ biṅ biṅé ka Emen ka églisṅé ka jurgem hen. Ju biṅ églis to Epês men, to Smirn men, to Pêrgam men, to Tiyatir men, to Sardês men, to Piladêlpi men, to Lawdisé a men.»

¹²Kiriṅa en toy tō hende to hen ôṃ hen iyōṅ na, en bare ené gelé kwōni wo iyêlen kwôlê hen, menba, en gel na lampa jurgem to bay li ṅaṅ lôr hen men,

¹³en gel ani gelij ṅaṅ gawra iyōṅ perê lampa hende to hen a. Ôbi dôbe bargay ka yêṅge kwôy era tōṅ têri a ṅa ha kabrêri ṅaṅ ariṅ woṅ lôr men,

¹⁴gusiri sari bôrê môṅ wôbgê iyōṅ men, gusij tiri eṅné môṅ kōli tare iyōṅ men,

¹⁵têri jerapṅé môṅ musure to busu iyōṅ men, tōri ôṃ môṅ tō kam kaṅ biyê ka dami iyōṅ men,

¹⁶ôbi bu têbêṅne jurgem kôbri woṅ gusurô a men, yebere to dii si kibri a men, tiri jerapṅé môṅ tare toṅ dīṅne iyōṅ a men.

¹⁷Kiriṅa en giili hen iyōṅ na, en kuriṅ tumôri a burug mega temay gawra iyōṅ. Menba, ôbi uwôl kôbri woṅ gusurô san a ṅa kôlen iyōṅ ba: «Kemna ré, wôsa ena kwo tumô men, kwōṅ gerṅé a men.

¹⁸Ena ôbi merê tu geṅ, na en ma niṅba, haw hen ba, en mô tu geṅ ṅaṅ kunen niṅ. En ôriṅ ṅaṅ néé sa temare a men, sa kirij ka biṅé ka ma môriṅ ya hen a men.

¹⁹Are bay ka kêm ka ju gel hen men, ka a era hen a men na, li bō magtubu a.

²⁰Têbêṅne to jurgem to ju gel kôben woṅ gusurô a hen ṅaṅ lampa to jurgem to bay li ṅaṅ lôr hen a men na, na dôrem tōri ju toy. Têbêṅne to jurgem hen na, na manê ka derômarāṅ a ka jurgem ka Emen dīji bō sa églisṅé ka jurgem hen men, lampa to jurgem hen na, na églisṅé bay ka jurgem hen a men.»

Pelal wo jô Ja 2

Magtubu to bay jéṅ biṅ églis to Epês

¹Ani bay ka gelij ṅaṅ gawra hen hô kôlen iyōṅ ba: «Li kwôlê bi wo hen bō magtubu a ṅa ju jéṅ biṅ mana wo derômarāṅ a wo églis to Epês, kōli iyōṅ ba: «Kwôlo na na, na kwôlo si kibi kwo bu têbêṅne to jurgem kôbri woṅ gusurô a hen men, ô perê jelgare to erêṅgêre jurgem to bay li ṅaṅ lôr hen.» »

²Ôbi kōl iyōṅ ba: «En hōn jé lêrem men, merênê wo ju merên sa jé wom bi wo hen a men, ulê bôô wom sara hen a men. Men, en hōn wo bay lê habrê na, jeré gey ṅaṅ ci sara ré men, biṅé ka kōl ciré na bay jé kaṅê hen na, ju kôbe jé lêreji menba, ju hōn wo bay ré na bay benare déṅ iyōṅ.

³Men, ju gelij gusij ṅaṅ lêṅniṅ tō a wô san kôba, yem ilem sara ré.

⁴Niṅba, aṅga en kaṅ ṅaṅ ju na, na wôsa ju puren môṅ kwo tumô ré.

⁵Erem sa jé lêrem wo tumô a aṅ ju gel herê wo ju hô cêgê hen. Iyôn ba, haw hen na, ju dī jé lêren wo haw hen baa aṅ ju li kwo tumô hen hôriṅ dī. A hena jeré kaṅ ba, na hera sa derê jelgare toṅ teré lampa tom hen ôrgiṅ.

⁶Niṅba, aṅga en denem sara na, na wô kaṅê wo ju kaṅ jé lê bay tô Nikwolas mega wo nôbi kôba, en kaṅ hen iyôn men.»

⁷«Kwo maari ya ba, bi toyiṅ kwôlo Tunu kôliṅ églisnê hen.» «Kwo ay joor ba, na ayê tôô biri bi ré ôm yê gurô woṅ merê tu geṅ wo mô derô yagê wo Emen a hen.»

Magtubu to bay li jéṅ biṅ églis to Smirn

⁸Ani bay ka geliṅ naṅ gawra hen hô kôlen iyôn ba: «Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aṅ ju jéṅ biṅ mana wo derômaran a wo églis to Smirn kôli iyôn ba: «Na kwôlo si kibi kwo na kwo tumô men, kwoṅ gerṅé men, kwo na ma aṅ mô tu geṅ hôriṅ hen.» »

⁹Ôbi kôl iyôn ba: «En hôn gusiṅ to ju geliṅ hen men, en hôn nimré tom a men. Hen iyôn hari kôba, ju na ôbi upé. Men, en hôn kwôlo habiṅ wo bay kôl gengiṅ sam hen a men. Biṅé bay ka kôl kwôlo habiṅ gengiṅ sam hen na, bay bô yirji mega ciré na Jubnê niṅba, bay na iyéy daṅare to Sidan.

¹⁰Era baa tumô a hen na, já geliṅ gusiṅ niṅba, ju sun né wôsa Sidan a perê ka pôni perêṅge a hen bê a daṅgay a bi dīré séliṅ bôṅge men, bay a gelêṅge gusiṅ sa môj, niṅba, ju bi bôm san a kwôy ju maṅ dema ené bem jabga woṅ gelê wo naṅ kwini hen tô.»

¹¹«Kwo maari ré ya ba, bi toyiṅ kwôlo Tunu kôliṅ églisnê hen.» «Kwo ay joor ba, a maṅ temare toṅ têê wôô ré niṅ.»

Magtubu to bay jéṅ biṅ églis to Pêrgam

¹²Ani bay ka geliṅ naṅ gawra hen hô kôlen iyôn ba: «Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aṅ ju jéṅ biṅ mana wo derômaran a wo églis to Pêrgam, na kwôlo si kibi kwo bu yebere to dami to dii kôbri a hen.»

¹³Ôbi kôl iyôn ba: «En hôn wo kiriṅ ka jeré môriṅ ya hen na, na kiriṅ ka Sidan ôm iyére ya. Wôsa wulê wo bay deriṅ Antipas woṅ ôbi bôô pôn woṅ ôbi derê kwôlen iyére toṅge a kiriṅ ka Sidan ômiṅ iyére ya hen kôba, ju bu bôm iyêre dība, ju kaṅen né.

¹⁴Niṅba, aṅga en kaṅ naṅ ju na, na wôsa ju dī biṅé ka pôni perêṅge a hen biṅ naṅ ari gelé ka Balam wo na geliṅ Balak gwosoy lamê kam Israyêl bi ré ômiṅ tanare to bay tibiṅ kamrê hen men, bi bay ré yiṅ yiṅare toṅ iyôn a tôṅ hen a men.

¹⁵Biṅé ka pôni perêṅge a hen kôba, li na mega hen iyôn men. Wôsa bay biṅ naṅ ari gelé ka bay tô Nikwolas gel hen.

¹⁶Iyôn ba, haw hen ken dī jé lêreṅge bi wo iyônṅi hen baa niṅ, réba na era upéṅge hen ya sa sêṅ naṅ biṅé bay ka hen naṅ yebere to si keben a hen.»

17 «Kwo maari ya ba, bi toyij kwôlo Tunu kôlij églispê hen.» «Añ kwo ay joor ba, na biri kwô wo bay uwôgeri man wo yi kini uwôbêri a hen men, na biri jerew wo bôri wo hini wo kôrbi yi ya hen men. Hini bi wo hen na, kwôni woj ôbi upéri hen a henê mera.»

Magtubu to bay jép bij églis to Tiyatir

18 Ani bay ka gelij nañ gawra hen hô kôlen iyôn ba: «Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a añ ju jép bij mana wo derômarañ a wo églis to Tiyatir, na kwôlo si kibi Kema Emen wo tiri eñné mega tare iyôn hen men, têri jerañné môñ musure to busu iyôn hen a men.»

19 Ôbi kôl iyôn ba: «En hôn jé lêrem kêmen, peré wo ju puren hen men, bê wo ju bi bôm san a hen men, lê wo ju li nañ bijé hen men, ulê bôd wom a men. Añ jé wo ju li haw hen na, dê kwo na ju li tumô hen.

20 Nijba, anga en kapem na, na wô wo ju di Jéjabêl to kôl teré na hende kibi Emen hen lam bay jé kapê añ bay yij yijare toñ iyôn a tôñ men, bay ôm tanare to bay tibij kamrê hen a men.

21 En dere kirij dê bi ré di jé lêre wo iyôngi bi wo hen baa, nijba, hende kap belé cêgere bij jé lêre wo habij bi wo hen.

22 Ôbi a, ené dere nañ ômpare añ hende nañ bay bijare nañ tu bay ka hen, hena bay ré di jé lêreji bi wo hen baa ré men, toy kwôlê keben a ré a men na, bay a gelij gusij damañ.

23 Men, na bé kamne a ma añ églispê kêmen a henê mega wo ené na ôbi henê ermé wo gawrê men, anga bay ré gey a men. Añ i i kôba, na têbri sa kôbri nañ jé lêri jé lêri.»

24 «Kwoñge kenbay ka Tiyatir ka pôni ka ken bij nañ iyore hende to hen sa ari gelé kare kap habij bay ka hen ré hen men, ken toy kwôlê wo Sidan wo bay kôl ré yi nañ kini uwôbêri hen né a men hen na, na déñge ani kani ka néy sarñge a ré nij.

25 Iyôn ba, ken bi bônñge sa kwôlo na en kelênge hen a kwôy jép wo na herañ.

26 Añ kwo li anga bôn gey hen kwôy ayij joor ba, na sa biri tôô bi ré gôlij sa tô yê bijé ka sa terare a nà. Añ tôô hende to na biri hen na, na to Iban kôba, na ben hen iyôn men.

27 Añ ôbi a emê sa bijé nañ celañ woj musure men, bay a téji mega wo bay sêñ bapê ti hen iyôn men.

28 Kwôni bi wo hen na, na biri telabo.»

29 «Kwo maari ya ba, toyij kwôlo Tunu kôlij églispê hen.»

Pelal wo jô Ja 3

Magtubu to bay jén bij églis to Sardês

- ¹Ani bay ka gelij naŋ gawra hen hô kôlen iyôn ba: «Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aŋ ju jén bij mana wo derômaran a wo églis to Sardês kôli iyôn ba, kwôlo nà ná, na kwôlo si kibi kwo ôrij naŋ tunu to jurgem to li jé bij Emen hen men, ôrij naŋ têbêŋne to jurgem tôri a a men hen.» Ôbi kôl iyôn ba: «En hôn jé lêrem kê. Bijé ba, kôl yaŋ ba, jeré mô hen na tu geŋ, nijba, ju na temay gawra.
- ²Ka tum aŋ aŋ ju pan aŋga yi kôm a hen wô wo bay maa ma yôd. Wôsa en gel wo jé lêrem sél dega dega tu Emen wupê a ré.
- ³Bi bôm jebem sa kwôlo na ju toy tumô aŋ na ju bi bôm sara hen. Di tô têrij lêrem baa aŋ ju bi kwôlê sa kwôlo na ju toy a hen. A hen a jeré ka tum aŋ ré ba, na sé sam a mega ôbi gemsare iyôn aŋ sa hende to na saŋ hen na, kwoni a henê ré.
- ⁴Iyôn hari kôba, bijé ka pôni perêrŋge a Sardês a hen na, bay dî bargay kaji kagem né. Bay a tôbê bargay kaji ka bôderê bay ka hen aŋ bay a erê naŋ en wôsa bay nê.
- ⁵Kwo ay joor ba, na biri bargay ka bôri terij men, na mênê hini bô magtubu top merê tu geŋ hen né a men. Na ôrij naŋ dî tumô Iban a men, tumô manê kari a men aŋ na kôli iyôn ba: «Kwo nà ná, na kupê.» »
- ⁶«Kwo maari ya ba, bi toyij kwôlo Tunu kôlij églispê hen.»

Magtubu to bay jén bij églis to Piladêlpi

- ⁷Ani bay ka gelij naŋ gawra hen hô kôlen iyôn ba: «Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aŋ ju jén bij mana wo derômaran a wo églis to Piladêlpi kôli iyôn ba, na kwôlo si kibi kwo hena ligi Emen a aŋ kôl kwôlê woŋ benare ré hen men, na kwo bu aŋgaŋ belê kibi iyére ka kelma Dabid kôbri a hen men, na kwo bôl kibi iyére ba, kwôni a nê mê legé hôrij ré hen men, kwo lege ba, kwôni a nê mê belê ré hen a men.»
- ⁸Ôbi kôl iyôn ba: «En hôn jé lêrem kê. Wôsa en hôn néém dê hari, nijba, ju bi kwôlê sa kwôlê wupê a men, ju dî bôm pôn san a a men dîba, ju kapen ré. Haw hen en bôl kibi iyére bem aŋ kwôni a nê mê legé hôrij ré.
- ⁹Gel, aŋga na lê naŋ bay tô Sidan bay a na: bay kôl kibriji a ciré na Jubnê, nijba, bay na Jubnê ré a men, bay kôl na kwôlê woŋ benare déŋ iyôn. Na biji bi bay a era sa dê m tipare dema bay ré henê wo ené geyem.
- ¹⁰Wôsa ju bi kwôlê sa kwôlo na en kôlem jeré dube sa têt a hen. Mega ôbi wo ju li hen iyôn na, nôbi kôba, na gemem bô gusij to a sa lê bijé hen, wôsa na gusij hende to hen a sa derê tu kwôni ré men, na gusij to a sa sélé gawrê pôn pôn kê men.
- ¹¹Baa dâ wo na hera nij hen na, ju bu aŋga ju ôrij hen dô wô wo kwôni maa lamem aŋ já baa upé sa kôbi wom wo gengij sa ayê joor wom bi wo hen.

12Kwo ay joor ba, na biri a yé môñ gurô ala wo iyéy Emen to Emen wupê iyôn aṅ bay a erê aṅé ré kwôy niṅ. Na dé hini Emen wupê sarji a men, na dé hini iyére to Emen wupê sari a a men. Iyére hende to hen na, na Jérusalêm to kôrbi hende to hena na derômarañ a to Emen a joṅ. Men na dé henen wo kôrbi sari a a men.»

13«Kwo maari ya ba, bi toyiṅ kwôlo Tunu kôliṅ églisṅê hen.»

Magtubu to bay jéṅ biṅ églis to Lawdisé

14Ani bay ka geliṅ naṅ gawra hen hô kôlen iyôn ba: «Li kwôlê bi wo hen bô magtubu a aṅ ju jéṅ biṅ mana wo derômarañ a wo églis to Lawdisé kôli iyôn ba, na kwôlo si kibi kwôṅ tiri hen men, ôbi derê kwôlê woṅ tiri woṅ ôbi bôṅ pôn hen men, ôbi na tô ari dé ka Emen ka gay gay hen kêṅ a men.»

15Ôbi kôl iyôn ba: «En hôn jé lêrem kêṅ. En hôn wo jeré li jé wupê naṅ bôm pôn né. Wôsa jé wom jal ré men, uwoy ré a men aṅ yi lim lim iyôn mera. A hena ré jeré jal ba, ré derê men, jeré uwoy kôba, ré derê a men.

16Mega wo ju jal ré men, ju uwoy ré a men, aṅ ju yi lim lim hen na, na tebem aṅ.

17Wôsa ju erem mega wo jeré na ôbi upé wo dami men, doy ani kani ré lêṅ ré a men, niṅba, ju hôn wô nimré to ré ta derem hen iyôn ré kwôy. Nimré lêṅ men, ju ô tôṅ seṅge men, tum tiṅ a men.

18Dén bi na gelem aṅgaṅ lê: kel lôr woṅ kiṅ kôben a bi ju yiṅ ôbi upé woṅ tiri bi men, ju kel bargay ka bôri bi ju têliṅ yem wô tayre to ju ô yem seṅge hen men, ju kel aṅgaṅ ulê tu a bi ju uwôl tum a aṅ bi ju geliṅ kirij dô hôrij.

19Wôsa nôbi na, kwôni wo en geyri ba, en hali men, en geli tu melênê a men. Iyôn ba, haw hen na, ju bi yem gwam men, ju dí ermé wom wo iyôṅgi hen baa niṅ a men.

20Gel, en débu kibi geré en di kermij, a hena kwôni ré toy tôn aṅa ré bôl kibi kermij ben na, na sé bô iyére tori a aṅ nôbi naṅ dí niṅa emê are pôn.

21Kwo ay joor ba, na biri bi mô naṅ en sa gagay kenare wupê mega wo nôbi en ayij joor aṅ en môrij naṅ Iban sa gagay kenare wori a hen iyôn men.»

22«Kwo maari ya ba, bi toyiṅ kwôlo Tunu kôliṅ églisṅê hen.»

Pelal wo jô Ja 4

Kibi geré wo derômarañ bôlij

1Cêgi kwôlê bi wo Tunu kôliṅ églisṅê hen iyôn niṅ, menba, en gel kibi geré bôlij derômarañ a. Aṅ en toy tôṅ gawra wo na kôlen kwôlê tumô niṅ hen. Na tôṅ to na ôṅ môñ burujy iyôn hen. Tôṅ hende to hen kôl iyôn ba: «Daya ta nà aṅ na gelem aṅga a era hen.»

2Kirij bay ka hen na, Tunu era lew sa têlen ta menba, en gel gagay kenare wo derômarañ a aṅ kwôni mô sara.

³Tu kwôni bi wo hen jerapnê môn jerew wo bay uwôgeri jaspe hen men, sarduwan men hen. Men, môbre to jerapnê môn jerew iyôn hen kôba, yi mér gagay kenare bi wo hen.

⁴Gagay tôre wôô kibi pôrbu mô mér gagay kenare bi wo hen. Gagay bi wo tôre wôô kibi pôrbu hen na, surpê mô sara pôn pôn kê. Surpê bay ka hen na, tôbe bargay ka bôri nap jabga kenare kwo bay li nap lôr hen sarji a a men.

⁵Gagay kenare bi wo mô derôre a hen na, emen wulañ ya men, ôn ya men, tôô gawré ôm ya men, tay tô deperere jurgem berare kirij tumôri a a men. Tay tô deperere hende to jurgem hen na, na tunu to jurgem to li jé bij Emen hen.

⁶Tumô gagay kenare bi wo hen na, kirij en bey bey môn kami cér iyôn men, sél kalala môn gaasa iyôn a men. Men, are pôrbu ka mô tu geñ ka tirji tumôri a men, cêgeriji a men hen débu mér gagay kenare bi wo derôre a hen a men.

⁷Ari dé Emen bay ka hen na, kwo tumô gelij môn kwo iyôn men, kwo wôôyi gelij né kema kelba iyôn men, kwo subi tirji gelij né tu gawra iyôn men, kwo pôrbi gelij né keré wo uwônge hen iyôn a men.

⁸Ari dé Emen bay ka pôrbu ka mô tu geñ hen na, mesérji na jii jii kê men, tirji gôr yirji kê men, mesérji a men. Bay ay kibi Emen yoyre men, tu tare a men kôl iyôn ba: «Kelma Emen, ju na kwo yi nap jengêri, kwo yi nap jengêri, kwo yi nap jengêri, wo gôlij sa are kê. Ju na kwo mô ca tumô, ju mô ya, añ a hera tô hen a men.»

⁹Ari déri bay ka hen ay kibi kwo mô sa gagay kenare a añ mô nap kwini hen men, heramiri men, kôl kwôli dampare tori men, lipni dosé a men hen.

¹⁰Men, kirija ari déri bay ka hen ay kibri hen iyôn na, surpê ka tôre wôô kibi pôrbu hen kôba, cubu gubarji tumô kwo mô sa gagay kenare a añ mô nap kwini hen añ tibri men, tô jabga kenare woji bi wo hen bi tumôri a a men. Añ bay kôl iyôn ba:

¹¹«Kelma woni, Emen woni, Ju nê. wo bijé ré heramem men, ré gel dampare tom men, jôbi pôn nê. a na ôbi ibé iyêrê. Wôsa jôbi a dé are bay ka kê. hen men, jôbi a geyé bi bay ré yi ya hen a men.»

Pelal wo jô Ja 5

Magtubu to bay serij kebre kirij jurgem hen nap Kema Kwormo

¹Menba, en gel magtubu to lêgerij to are lij si bôô men, si cêgê a men hen kôbi gusurô wo kwo mô sa gagay kenare a hen. Magtubu hende to hen na, bay serij kebre kirij jurgem.

- ²Menba, en hô gel mana wo derômaran a wop ôbi gôlij sa kirij kôl nap tôri to dami kôl iyôn ba: «I a nê mê pelê serjé magtubu hende to jurgem hen aŋ dênŋij aŋga yi bô a hen ba?»
- ³Kwôni nap, kwôni ré na kwo derômaran a, kwo sa terare a, kwo tô terare a kôba, a nê mê pelê kibi magtubu hende to hen aŋ gelij aŋga bô hen né.
- ⁴Menba, en kurij a sa sômê daman wô napê wo kwôni nap wo ré pôl kibi magtubu hende to hen aŋ ré gelij aŋga bô a hen.
- ⁵Menba, perê surjê ka tôre wôô kibi pôrbu hen na, kwo pôni kôlen iyôn ba: «Sôm né, gel kwo wo hena tô yê wo Juda a dëbu na ya ôbi na tô môj wo kelma Dabid, ôbi na kwo gôlij sa are kê m, ôbi a nê mê pelê kibi magtubu hende to jurgem hen aŋ gelij aŋga yi bô a.»
- ⁶Menba, en gel Kema Kwormo dëbu ta dâ nap gagay bi wo hen. Aŋ surjê ka tôre wôô kibi pôrbu hen nap ari dë Emen ka pôrbu ka mô tu geŋ hen mééri ta. Kema Kwormo bi wo hen na, gelij né bay na ré wali duu bij kwôbe iyôn. Kema Kwormo bi wo hen na, timjéri jurgem men, tiri kôba, jurgem a men. Tiri hende to jurgem hen na, na tunu to Emen to jurgem to ôbi jére gôrij kirij kê m sa terare a nâ hen.
- ⁷Kema Kwormo bi wo hen dôra dâ ligi kwo mô sa gagay kenare a hen wô enjé magtubu to yi kôbri wop gusurô a hen.
- ⁸Kirija ôbi enjé magtubu hende to hen iyôn menba, ari dé Emen ka pôrbu hen nap surjê tôre wôô kibi pôrbu hen cubu gubarji tôj tumôri a. Aŋ i i ba, ôrij nap jênjê kôbri a men, parja wo bay li nap lôr wo bay bi gesamne wôn bôri ta hen a men. Gesamne hende to hen na, na uwôlê wo bijé ka Emen uwôli hen.
- ⁹Bay kebe kurôn wo kôrbi ôm iyôn ba: «Ju nê m enjé magtubu hende to hen men, ju nê m belê kebre wo serij hen a men. Wôsa bay na derem aŋ ju têbe sa tô yê bijé ka gay gay nap tô môj wo gay gay nap kibi yê bijé ka gay gay a men nap kwôbrem aŋ haw hen bay na ka Emen.
- ¹⁰Ju liji lij bijé kam ka jôbi a na Kelma woji men, ju liji bi bay yi kilmé men, bay bê kwôbe ka Emen wona a men. Men bay a emê sa bijé ka sa terare a nâ kê m a men.»
- ¹¹Men, en hô gel manê ka derômaran a ka kwôni nê m dênŋê ré hen. Bay méère sa gagay kenare ta nap ari dé Emen ka pôrbu hen nap surjê ka tôre wôô kibi pôrbu a men kebeji kurôn.
- ¹²Bay kebe kurôn nap tôrji to dami kaŋ a ta ôm iyôn ba: «Kema Kwormo wo bay na diiri hen na, na ôbi ibé iyêrê men, ôbi ari upé men, na ôbi tu melênê wo gôlij sa kirij men, na ôbi néé men, ôbi nê m wo bijé ré gel dampare tori men, bay ré herameri men, bay ré ay kibri a men.»

¹³Men, en toy tôô ari dé Emen kêm ka derômaran a men, ka sa terare a na nan ka tô terare a nan ka bô cér a a men kêm kebeji kurôn om iyôn ba: «Na ayênge kibi kwo mô sa gagay kenare a hen nan Kema Kwormo bi wo hen a men. Bi ayê kibi nan dampare nan heramê nan néé yi wô sarji kwôy nan kwini.»

¹⁴Ari dé Emen ka pôrbu hen uwôlji sara kôl iyôn ba: «Amên, bi yi gelij hen iyôn.» Men surjê kôba cubu gubarji tôn tumôrji a an tibiji.

Pelal wo jô Ja 6

Kema Kwormo pôl serjé magtubu to jii hen

¹Men, en gel Kema Kwormo ay tô belê kibi magtubu to bay serij kebre kirij jurgem hen. Ôbi bôl serjére wo tumô menba, ari dé Emen ka pôrbu hen na, en toy tôô kwo pôni om môp enê emen iyôn kôl iyôn ba: «Era!»

²Kirija en bô menba, en gel henda wo bôri an gawra wo mô sara hen na, bu dêsê kôbri a men, bay dôbri jabga woj ayê joor sari a a men. Ôbi na bôy kumbul an ô na wô biyê kumbul a sôn.

³Kema Kwormo bi wo hen hô bôl serjére wo wôyî menba, en toy tôô kwo wôyî kôl iyôn ba: «Era!»

⁴Menba, henda wo danji soo. Henda bi wo hen na sêy pep. An kwo mô sara hen na, bay biri tôô bi ré era sa li kumbul sa terare a nà an bi bijé ré derij yirji men, bay biri yebere to dami kôbri a a men.

⁵Kirija ôbi bôl serjére wo subi menba, en toy tôô kwo subi kôl iyôn ba: «Era!» Menba, en gel henda wo hendi soo an kwo mô sara hen, bu anjan jé are kôbri a.

⁶En toy tôô ani om môp tô gawra iyôn perê ari dé Emen ka pôrbu hen, kôl iyôn ba: «Gursu to kwôni lij jé sa pôn ba, nêmen na comlé risi pôn mera, a hena ré na mêre ba, na comlé subu. Kwo wen nan kami tijador ba, ju hebeji ré.»

⁷Ôbi bôl serjére wo pôrbi menba, en toy tôô ari dé Emen ka pôrbu hen kwo pôrbi kôl iyôn ba: «Era!»

⁸Menba, en gel henda wo mulay soo an kwo mô sara hen na, hini na temare an sa iyé temare ô tôri a a men. Bay jô kwa kirij sa terare a nà an biji tôô bi bay ré derij bijé ya. Bay a derji nan yebere men, kurôn men, ka a man temay ompare men, ka pôni tanare to noni a derji a men.

⁹Kema Kwormo bi wo hen bôl serjére wo bayi menba, en gel tini bijé ka bay na derji wô kwôlo Emen wo bay na dô bij bijé hen kini bê kwôbe a.

¹⁰Bijé bay ka bay na derji wô kwôlo Emen hen na, kôl nan tôrji to dami kan a ta kôl iyôn ba: «Kelma woni, ju na ôbi bô bôrê men, ju na ôbi kelê tu kwôlê a men, bijé ka na deréni hen ba, kirija yôn a jeré jerê kwôlê sarji a wô genêni ba?»

¹¹Menba, bay tôbeji bargay ka bôri aṅ bay kôlji iyôṅ ba: «Ulênge bôrṅge, wôsa kena kêm ré tô men, megêṅge bay jé naṅ yêṅêṅge ka bi bôrji sa Emen a hen na, bay a deréji mega wo bay na deréṅge hen iyôṅ dem aṅa ôbi ré sa jerê kwôlê tô.»

¹²Kiriṅa en gel Kema Kwormo bi wo hen bôl serṅere wo jii hen menba, sa terare yebagiṅ men, tare bilij hende mega bargay kaṅ mimé iyôṅ men, geserê bilij sê môṅ kwôbe iyôṅ a men.

¹³Têbêṅne herij môṅ yê tôgôre to néy to kal lere iyôṅ.

¹⁴Men, derômaranṅ a naṅê môṅ wo bay lêgerij magtubu iyôṅ men, kirij ka kariṅ derô cér a hen naṅ men, keram kôba, naṅ kini merêri wo cay a hen a men.

¹⁵Kilmé men, biṅé ka damné men, bay sa asgarṅê men, bay upé men, bay néé men, limé naṅ bay iyére a men kêm ô uwôbê bô uwormo keram a men, perê keram a a men.

¹⁶Bay kêm sôm aṅ kôlij keram iyôṅ ba: «Herij sarni a aṅ ju uwôbêni aṅ bi kwo mô sa gagay kenare hen ré geléni ré men, bi uwonṅe wo Kema Kwormo ré sa sarni a ré a men.

¹⁷Wôsa wulêri sa wo bay a gelé uwonṅe woji nij, hen ba, i a nêṅê debé ta tumôriji a ba?»

Pelal wo jô Ja 7

Mana wo derômaranṅ talij biṅé ka Emen are bisijniṅi a men, aṅga a sa sa biṅé ka Emen a men

¹Cêgi are bay ka en gel hen na, en hô gel manê ka derômaranṅ ka pôrbu ka debe aṅê terare a kini pôrbu hen. Bay jôrij kal wo kirij pôrbu hen geré sa terare a nà men, sa cér a men, sa gurô a men.

²Menba, en hô gel mana wo derômaranṅ a wo pôni so si tô emen iyôṅ aṅ buro aṅgar talê ka Emen woṅ ôbi merê tu geṅ hen kôbri a. Menba, ôbi uwôge manê ka derômaranṅ a ka Emen ka pôrbu ka ôbi na bijij néé ré mênij terare men, kam a men hen kaṅ a ta kôl iyôṅ ba:

³«Terare naṅ kam naṅ gurô ka bay béṅge néé bi kené mênji hen na, lêngiji ani ré tô kwôy wo nija talij are bisij manê ka Emen wona kerê dem.»

⁴Menba, en toy bay jôren kwônê manê ka Emen ka bay tal are bisijniṅi a hen. Biṅé bay ka hen na, na dubu arew naṅ dubu tôre pôrbu kibi pôrbu (144 000) kaṅ kam Israyêl ka tô môṅ wo môj kibi wôô hen (12).

⁵Tô môṅ wo Juda na, biṅé dubu môj kibi wôô a bay ré talji are bisijniṅi a men, tô môṅ wo Rubên na, biṅé dubu môj kibi wôô a bay ré talji are bisijniṅi a men, tô môṅ wo Gad na, biṅé dubu môj kibi wôô men,

⁶tô môṅ wo Asêr na, bîjé dubu môṅ kibi wôô men, tô môṅ wo Nêptali na, bîjé dubu môṅ kibi wôô men, tô môṅ wo Manasé na, bîjé dubu môṅ kibi wôô men,
⁷tô môṅ wo Siméṅôn na, bîjé dubu môṅ kibi wôô men, tô môṅ wo Lébi na, bîjé dubu môṅ kibi wôô men, tô môṅ wo Isakar na, bîjé dubu môṅ kibi wôô men,
⁸tô môṅ wo Jabulôn na, bîjé dubu môṅ kibi wôô men, tô môṅ wo Josêp na, bîjé dubu môṅ kibi wôô men, tô môṅ wo Bêṅjamin na, bîjé dubu môṅ kibi wôô men. Na kwônê gawré ka tô môṅ wo môṅ kibi wôô hen a bay ré talji are bisînniji a.

Kwônê bîjé ka Emen ka gay gay ka ḍaṅ a tumôri a

⁹En hô bô kirîṅ menba, en gel kwônê bîjé ka kwônî nêṁ dênṣêji kerê ré ka hena tô yê wo gay gay a men, tô môṅ wo gay gay men, kibi yê wo gay gay a a men ḍebiji tumô gagay kenare wo Emen a men, tumô Kema Kwormo a men ṅaṅ bargay ka bôri ka yêṅnê yirji a men, ṅaṅ demaṅ gare a kôbriji a a men.

¹⁰Bîjé bay ka hen iyêl kwôlê kaṅ a ta kôl iyôṅ ba: «Gelê na kôbi Emen wona wo mô sa gagay kenare wori a hen men, na kôbi Kema Kwormo a men.»

¹¹Men, manê ka derômaranṅ a kêṁ ḍebu méér gagay kenare men, surṅê men, are dé Emen ka pôrbu hen a men, manê ka derômaranṅ a bay ka hen herîṅ aṅ diji kuniji tôṅ tumô gagay kenare a aṅ tibiji Emen.

¹²Bay kôl iyôṅ ba: «Na tiri! bi ayê kibi men, heramê men, tu melênê men, dosé men, dampare men, ibé iyêrê men, néé a men hen na, bay kêṁ na ka Emen wona wo mô ṅaṅ elêri elêri ṅaṅ kwini hen. Amên, bi yi gelîṅ hen iyôṅ.»

¹³Menba, suri wo pôni perê megêri a eṅgeren iyôṅ ba: «Bîjé bay ka tôbe bargay ka bôri ka yêṅnê hen ba, na ka yôṅ ba? Men bay hena yôṅ ba?»

¹⁴Menba, en uwôli sara iyôṅ ba: «Kelma, nôbi en hônji ré, niṅba, jôbi ju hônji kêṁ.» Menba, ôbi kôlen iyôṅ ba: «Na bîjé ka soji perê aṅṅaṅ tu ṅa a aṅ bay pel bargay kaji ṅaṅ kwôbri Kema Kwormo aṅ sél ḍaṅ ḍaṅ,

¹⁵na ôbi a, bay ré ḍebîṅ tumô gagay kenare wo Emen a aṅ bay ay kibri tu tare ṅaṅ yoyre bô iyére tori a hen. Aṅ Emen wo mô sa gagay kenare wori hen gemji dô bô iyére tori a,

¹⁶aṅ kurôṅ a liji ré men, kam a diji ré men, tare a jibéji ré men, kirîṅ ka uwoy kani a uwoyji ré a men.

¹⁷Wôsa Kema Kwormo wo ḍebu ḍa ṅaṅ gagay kenare a hen a abêji aṅ a ôriṅ ṅaṅ ci kibi kam ka ge yôḍ ḍiba, a hayê ré hen men. Emen a merê cémé tirji a pêṭ pêṭ a men.»

Pelal wo jô Ja 8

Kema Kwormo bôl serṅére wo jurgem wo na gerṅére niṅ hen

- ¹Kiriña Kema Kwormo bôl serjére wo jurgem wo na gerjére nij hen na, kirij wôm sidiñ derômarañ a duu sa kôbi.
- ²Menba, en gel manê ka derômarañ a ka jurgem ka dëbré tumô Emen a hen, menba, bay céji burujju pôn pôn kêm.
- ³Men, en hô gel mana wo derômarañ a wo dāngi wo bu parña woj lôr wo bay gusilirij gesamne bô a hen kôbri a añ erañ sa dëbij dā kwa kini bê kwôbe a. Men, bay biri ider damañ bi ré day nañ uwôlê wo bijé ka Emen añ bi ré gusul a kini bê kwôbe kañ lôr hen tumô gagay kenare wo Emen a.
- ⁴Añ gusô ider bi wo hen nañ uwôlê wo bijé ka Emen hen, hena kôbi mana wo derômarañ a bi wo hen ô kwôy tumô Emen a.
- ⁵Kiriña mana wo derômarañ a gusul are bay ka hen kô nij na, ôbi ay parña woj lôr bi wo hen añ dôrij disiri tare to kini bê kwôbe a hen wôn ta añ ula sa terare a nà. Menba, emen ôñ men, emen wulañ men, tôô gawrê ôm men, sa terare yebagij a men.

Kwôli burujju ka jii ka tumô ka bay ibe hen

- ⁶Menba, manê ka derômarañ a ka jurgem ka bay ré céji burujju pôn pôn hen jan yirji wô ibére.
- ⁷Kiriña mana wo derômarañ a wo tumô ibe burujju tori menba, garmê nañ tare nañ kwôbe pôlij ta añ uwôsij sa terare a nà. Añ sa terare sodirij kirij subu añ kware wo pôni uwoj nañ gurô wo mô ya hen men, kalmê ka geñ ka yi ya hen kôba, uwoj a men.
- ⁸Kiriña mana wo derômarañ a wo jôgij wôô ibe burujju tori menba, bay ay ani dami môñ keram iyôñ wo enge tare añ bay nôgaji ula bô kam cér wo sa terare a nà kêm menba, kam cér bay ka hen sodirij kirij subu añ kwari wo pôni bilij kwôbe.
- ⁹Menba, aña kwa bi wo subu hen bilij kwôbe hen ma kêm men, bato to yi kwa bi wo hen a kôba, mène kêm a men.
- ¹⁰Kiriña mana wo derômarañ a wo jôgij subu ibe burujju tori menba, têtêñne to dami to enge môñ tare iyôñ derañ ta kurij kwa kam cér ka subu nañ sa hanê kam a.
- ¹¹Têtêñne hende to hen hene ôm: aña dāañ. Añ hende li añ kwa kam ka subu hen bilij dāñ añ bijé kwône ka yi kam bay ka hen na, ma ma.
- ¹²Kiriña mana wo derômarañ a wo jôgij pôrbu ibe burujju tori menba, kwa tare to subu nañ kwa geserê wo subu bilij hende culum men, kwa têtêñne to subu kêm kôba, bilij hende a men. Li añ tu tare ba, kwa kirij ka subu ka pôni hende men, kwa ka pôni ka subu berare men, yoyre kôba, kwa kirij ka subu ka pôni berare men, kwarji wo wo subu wo pôni hende men.

¹³En bô kirij menba, en hô gel keré uwônge kelaŋ ta aŋ kôl naŋ tôri to dami kôl iyôn ba: «Bô emê, bô emê, bô emê, kirijna manê ka derômaran a ka baa subu hen a ibé burujju toji na, bô emê a lê bijné ka sa terare a nà damaŋ.»

Pelal wo jô Ja 9

¹Mana wo derômaran wo bayi ibe burujju tori menba, en gel têbêŋne hena derômaran a kurij sa terare a. Menba, bay bore lakêêlê kaŋ belê kibi iyom wo đogi hen kôbere a.

²Kirijna têbêŋne hende to hen bôl kibi iyom wo đogi bi wo hen menba, gusô so tugugu aŋ fu tu tare aŋ li kirij yi đugum.

³Menba, kuu so polij naŋ gusô bi wo hen aŋ gôr sa terare kêm. Aŋ kuu bi wo hen na, bay biri bi kirijna ré jubum ba, bi ré lêm môŋ kwo tigre iyôn.

⁴Men, bay kôlji ré mêne kalmê né men, maa gurô ré a men, nijba, ré cubu na bijné ka anŋaŋ talê ka Emen naŋ bisinji a hen đi.

⁵Bay ay tôrji bijn kuu bi wo ré gelij tu bijné bay ka anŋaŋ talê ka Emen naŋ kibi bisinji a hen gusij kwôy geserê bay, nijba, deré a bay ré derji ré. Gusij hende to hen na yi môŋ lê wo tigre lij gawrê iyôn.

⁶Wulê bi wo hen na, bijné a wogé temare ré derji nijba, bay a upére ré men, bay a geyé bi temare ré derji nijba, hende a geré aŋ.

⁷Kuu bi wo hen na, gelij naŋ yêndê ka bay đay lij kumbul iyôn. Aŋ ani tôbijn sa kuu bi wo hen a môŋ jabga woj lôr iyôn men, tirji yi môŋ tu gawrê iyôn men,

⁸gusiri sarji yi môŋ to yébé iyôn men, kaŋniji gelij môŋ kaŋ kwo iyôn men,

⁹bay tôbe ani kabrêri a môŋ bargay kaŋ kumbul ka bay li naŋ musure iyôn men, meserérji ôm môŋ né pus kaŋ kumbul ka kwôni ka yêndê wu gerij iyôn men,

¹⁰esijniji yi môŋ kwo tigre iyôn men, cubu bijné môŋ kwo tigre bi wo hen men. Na esijniji bi wo hen a na néerji wo bay a cibij bijné kwôy geserê bay hen.

¹¹Kuu bi wo hen na, kelmari na mana wo habij woj ôbi sa iyom wo đogi bi wo hen hen. Mana wo habij bi wo hen na, naŋ kibi hébre ba bay uwôgeri «Abadôn» men, naŋ kibi grêk ba bay uwôgeri «Apoliyôn» men. Hini bi wo hen bôri na: «Ôbi mênê kirij.»

¹²Gusij to tumô na di jô nij aŋ baa wôô wo a era ya a.

¹³Kirijna en toy mana wo jii ibe burujju tori hen iyôn menba, en toy tôô ôm tibi kini bê kwôbe wo pôrbu wo bay li naŋ lôr wo yi tumô Emen a hen.

¹⁴Gawra bi wo hen kôlij mana wo jii hen iyôn ba: «Busur manê ka pôrbu ka bay na harêji kibi cér wo dami wo bay uwôgeri Eprat hen ju biji ta.»

¹⁵Menba, bay busur manê bay ka pôrbu ka bay ré kôl kwôliji hen, biji ta bi bay ré ô deré bîné ka bay soderé kini subu hen kwarji wo pôn. Wôsa na manê ka bay na dîji ré duu bîné hen iyôn gengij sa elê bi wo hen men, geserêri bi wo hen men, wulêri bi wo hen men tayriri hende to hen a men.

¹⁶Men en hô gel asgarjê kwône day sa yêndê eraji bay kwône gôlij denjsê. En toy wo bay ré na milijôn arew wô.

¹⁷Pelal wujê bi wo jôren hen na, en gel yêndê naj bay dayêrji. Bay dayêrji bay ka hen tôbe bargay kaj kumbul ka enê mega tare iyôn men, hendu mursul mega wagne iyôn men, sêê mega deseré tare iyôn a men soji san a. Yêndê bay ka hen na, sarji gilij naj sa kwonê iyôn men, tare men, gusô men, puder to bô gusij bunu to lurij hen a men so kibriji a.

¹⁸Tare naj gusô naj puder to bô gusij bunu a ka so kibi yêndê bay ka hen, na anja ômi kaj bay deré kwa bîné ka kirij pôn ka bay soderé kirij subu hen.

¹⁹Yêndê bay ka hen na, esijniji naj kibriji a na nêrji. Wôsa esijniji bi wo hen na, gelij né kalaw iyôn. Esijniji bi wo hen sari ya, aj na sa kibri ôbi a bay ré derij bîné hen.

²⁰Tô bîné ka baa ka anja ômi bay ka hen derji ré hen na, ôbi wo bay gel megêrji ma hen kôba, bay dî tô tibé kamrê kaji baa ré men, bay dî tô tibé tunu to habij hen baa ré men, bay dî tô tibé kamrê kaji ka bay ige naj lôr men, naj lari wo bay uwôgiri arja men burônj hen men, naj ka bay albe keram naj gurô hen a men na, bay dî tôrji baa ré kwôy. Kamrê kaji bay ka hen na, gel kirij ré men, toy kwôlê ré men, ô ta ré a men.

²¹Bîné bay ka hen na, dî tô deré megêrji baa ré men, dî tô misére toji baa ré men, dî tô yijare toji toj iyôn a tôj hen baa ré men, dî tô gemsare toji baa ré a men.

Pelal wo jô Ja 10

Kwôlo gengij sa môni magtubu to mana wo derômaraj a bu kôbri a hen

¹Cêgi are bay ka hen menba, en gel mana wo derômaraj a wo dangi wo gôlij sa kirij hen hena derômaraj era sa terare a nà. Kirij ka geri méeri ta men, môbre yi mér sari mega jabga iyôn men, tiri jerajnê môj tare to tay iyôn men, têri gelij môj kôli tare iyôn a men.

²Ôbi bu môni magtubu to bôlij a kôbri a men, dî têri toj gusurô bô cér wo dami a men, toj maa sa terare a men.

³Men, ôbi iyêl kwôlê naj tôri to dami kaj a ta ôm môj sômê kwo iyôn. Kirija ôbi iyêl kaj a ta hen iyôn menba, en toy emen ône têê jurgem.

⁴Kirija enê emen wo têê jurgem hen kô nij menba, en gey wo enê lê kwôli bô magtubu a menba, en toy tôô kwôni ôm derômaraj a kôlen iyôn ba: «Kwôlo enê

emen bi wo hen kôl hen na, ju li kwôli bô magtubu a ré men, yêge sari bij kwôni ré a men.»

⁵Menba, mana wo derômaran a bi wo ené geli ré dî têri pôn bô cér a men, pôn sa terare a men hen ay kôbri woj gusurô ta si derômaran,

⁶an dusu yiri nan hini Emen woj ôbi merê nan kwini wo dî derômaran men, sa terare men, cér a men nan anga kêm ka yi bôrji a hen a men kôl iyôn ba: «Are bay ka hen a sa haw hen a men dîba, a yé dé dé a sôn ré nij.»

⁷Men, ôbi hô kôl iyôn ba: «Kirija mana wo jôgij jurgem a ibé burujju tori na: Emen a deré kibi gengé wori wo na yi nan kini uwôbêri wo ôbi na kôlij bay jé kari kan bay kibri hen iyôn.»

⁸Tôô kwôni wo ené toy ôm derômaran a hen hô kôlen iyôn ba: «Ô engé môni magtubu to bôlij to yi kôbi mana wo dî têri pôn bô cér a men, pôn sa terare a men hen.»

⁹Menba, en ô ligi mana bi wo hen an en engereri ré ben môni magtubu hende to hen. Menba, ôbi kôlen iyôn ba: «Enge ju ôm. Hende a uyê kem a mega timne iyôn nijba, kirija bij bôôm menba, a payrê dengôm.»

¹⁰Menba, kirija en enge magtubu hende to hen kôbri a ôm menba, hende uyê keben a mega timne iyôn nijba, kirija bij bôn a na, payrê dengôm nan dapêre.

¹¹Menba, bay hô kôlen a kôl iyôn ba: «Hô ju ô kôlij bijé kwôlo Emen na kôl dîré lê nan tô yê bijé kwône men, emê iyére to gay gay a men, kibi yê bijé gay gay men, nan kilmérji a men hen.»

Pelal wo jô Ja 11

Bay deré kwôlê wo Emen ka wôô hen

¹Menba, bay ben gurô wo yêngi woj jé are an kôlen iyôn ba: «Ô ju ô jé iyéy Emen men, kini bê kwôbe men, ju dêjse bijé kan bay tibé Emen ka mô ya hen a men.

²Nijba, derô haba ba, ju dî ba, dîba ju jé ré wôsa Emen dî bij na bay henêri ré hen. An sa iyére to yi nan jengêre hen na, bay a dîrêre lij têrij kwôy geserê tôre pôrbu kibi wôô.

³Men bô geserê bi wo tôre pôrbu kibi wôô hen na, na jon nan bay deré kwôlê wupê wôô ka a tôbê bargay kan mimé yirji a an a uwôlij béré kwôlê wupê bij bijé.»

⁴«Bay deré kwôlê wupê bay ka wôô hen na, débiji tumô Kelma Emen woj ôbi sa bijé kêm ka sa terare a na hen men, bay yi mega gurô wo bay uwôgeri olibiyé kwo wôô hen men, mega jelgare ton teré lampa to wôô hen a men.

⁵Bay deré kwôlê wupê bay ka hen na, hena kwôni ré kôl dîré lij habrê ba, tare a sé kibriji a uwoyéri deré. Na hen iyôn a bay ré deré kwôni wo gey lij habrê hen.

⁶Wulê wo bay a uwôliṅ béré woji bi wo hen na, bay naṅ néé woṅ jôriṅ emen uwôṅgê men, kwo a lê kam bilij kwôbe hen men, kwoṅ bée habré wo gay gay bi ré gelij tu biṅé gusij mega wo bôriṅ gey a men.»

⁷«Aṅ kirijna bay uwôl béré woji bi wo hen kô nij na, tanare a so bô iyom wo doḡi a sa lê kumbul naṅ ci aṅ hende a deréji.

⁸Aṅ kwogelérji a yé kirij ka bô iyére to bay na bériṅ Kelma woji ya sa gurô tagelê hen. Sa iyére hende to hen na, bay gengere môṅ Sodôm naṅ Ejipt.

⁹Kwogelérji bi wo hen na, kwônê tô yê biṅé men, tô môṅ wo biṅé men, biṅé naṅ kibi kwôlê woji wo gay gay hen a men, bay a era kêm sa gelé kwôy wulê subu naṅ kwari aṅ bay a geyé bi kwôni ré emji ré.

¹⁰Biṅé ka sa terare a na kêm a sêji peré wôsa bay derê kwôlo Emen bay ka wôh hen ré ma nij. Bay a lê yi derê men, bay birij are perêri a a men, wô wo bay na ré gelij tu biṅé gusij gaṅ.

¹¹Kirijna wulê wo subu naṅ kwari bi wo hen kô nij na, Emen hô bijij bul woṅ merê tu geṅ bôriṅ a aṅ bay hô béré aṅ hena ta. Biṅé kêm ka gelij tô béré woji bi wo hen na, kemnare liji damaṅ.

¹²Kirijna bay hena ta hen iyôṅ menba, bay toy tôô kwôni ôm dami derômaran a kôli iyôṅ ba: «Dayanḡe ta na.» Menba, bay day ta perê kirij ka geri tu bay bareji a.

¹³Kirij bay ka hen na, terare yebagij damaṅ. Aṅ iyére mô môj kene a menba, pôn tij perê sa bô iyére to dami hende to hen a. Terare hende to yebagij hen duu biṅé dubu jurgem aṅ tôriṅ wo baa hen kemnare liji damaṅ aṅ bay ay kibi Emen wo derômaran a.»

¹⁴Haw hen bô emê wo jôgij wôh di jô nij, berêṅge dô kwo jôgij subu era hen ya.

Burunju to jôgij jurgem to bay ibe

¹⁵Cêgi bô emê wo wôyi bi wo hen na, mana wo derômaran a wo jôgij jurgem ibe burunju tori menba, en toy tôô biṅé ôm wujuju derômaran a kôl iyôṅ ba: «Haw hen na, emê iyére to sa terare a nà, na to Kelma wona Emen naṅ Krist, kwo Emen dôri hen. Emê iyére hende to hen a yé naṅ kunu.»

¹⁶Menba, surṅê ka tôre wôh kibi pôrbu ka mô sa gagay kenare woji tumô Emen a hen herijij aṅ diji kwiniṅi tōṅ tumôri a aṅ tibri.

¹⁷Aṅ kôl iyôṅ ba: «Jôbi ju na Kelma Emen woṅ ôbi ibé iyêrê wo mô ca tumô, wo mô ya. Nini lêm dosé wô kibi néé wom wo dê kirij wo ju day are kêm kôm a aṅ môriṅ sarji a hen.

¹⁸Tô yê biṅé ka hōnem né hen bôriṅ na tarêji sam a, nijba, haw hen na, na kwom jôbi a tarem sarji a nij. Men haw hen na, na Wulê wo já jôriṅ kwôlê sa biṅé ka ma nij hen men, na kwo já tēbij bay jé kam kaṅ bay kem hen sa kôbri a men. Men,

na kwo já tēbɪj sa kōbi bɪjé kam kēm kaŋ kamrê naŋ ka iyêrjê ka bēm kwôlê hen men, men na kwoj mēnê bɪjé ka mēne sa terare hen yôd aŋ a men.»

¹⁹Kirija surjê bay ka hen iyêl kwôlê bi wo hen iyôŋ kô menba, kibi iyéy Emen to derômaraŋ a bôlij menba, sunugu toj bɪjare yi bô a hen yi dɔŋ tu wolé menba, emen wulaŋê men, tô bɪjé ôm men, emen ône men, terare yebagij men, garmê herij damaŋ a men.

Pelal wo jô Ja 12

Iyore naŋ tanare to bay uwôgere dragôn hen

¹Kirija are bay ka hen yi hen iyôŋ kēm kô nij na, aŋgaŋ gelé ka pōni si derômaraŋ a. Aŋgaŋ gelé bay ka hen, na iyore to bargay kare na tare to tay aŋ sêl tēere sa geserê hen. Jabga wo bay ayê joor wo yi sare a hen na, na tēbêŋne môj kibi wôô.

²Menba, iyore hende to hen yi kwo aŋ ta yê. Yê bi wo hen lere damaŋ aŋ hende sôm yere.

³Menba, en hô gel aŋgaŋ gelé ka dɔŋgi si derômaraŋ a. Aŋgaŋ gelé bay ka hen na, na tanare to habij to gelij naŋ mara wo dami aŋ sê. Sare na jurgem naŋ jabga woŋ kenare tēb tēb a men, timpère môj men.

⁴Tanare hende to hen na, dera kwa tēbêŋne pôn to yi kini subu hen naŋ esijne ba sa terare a nà. Menba, hende dūbu tumô iyore to ta yê hen aŋ kirija hende ré dô kema uwôl tōŋ nij ba, teré ayê emê.

⁵Menba, iyore hende to hen yê kema wo a emê tô yê bɪjé kēm naŋ néé wo dê kirij hen. Kirija hende dô kema bi wo hen uwôl tōŋ menba, bay ayri lew ôrij tumô Emen a men, tumô gagay kenare wori a a men.

⁶Menba, yori ba, ge derô gwôlê kirij ka Emen na bu sa tērji bi hende ré ô gôsij yere ya hen kwôy geserê tōre pōrbu kibi wôô.

⁷Menba, kumbul kurij derômaraŋ a. Misêl mana wo derômaraŋ naŋ manê kari sêŋji naŋ mara wo dami bi wo hen naŋ manê kare men.

⁸Menba, si Misêl bôyji aŋ dagaji aŋ bay uwôŋ kiniji derômaraŋ a ré.

⁹Aŋ bay daga mara wo dami bi wo hen naŋ bay tōre baa nô sa terare a nà. Mara wo dami bi wo hen a na kalaw wo cay wo na lam bɪjé wo bay uwôgeri Jabel men, Sidan a men hen.

¹⁰Menba, en toy tôô kwôni ôm derômaraŋ a kaŋ a ta kôl iyôŋ ba: «Kemnêŋ na wulê wo Emen gôlij naŋ na naŋ kununa nij men, ôbi gel wo dírê nêlê are kēm men, dôbi a ré na ôbi sarji a men. Néé dɔŋ na kēm kōbi Krist a wori a wôsa ôbi daga ôbi kaŋgê yênerna kwôy kwôy tumô Emen wona hen aŋ.

¹¹Nijba, yênerna bay ka hen bôy ôbi kanjê kirij bi wo hen na wô sa kibi kwôbri Kema Kwormo men, na sa kibi kwôlo Emen wo bay dô bij bijé hen a men. Wôsa bay ay yirji bij temare dîba bay kemna ré.

¹²Iyôn ba, kenbay ka derômaraj ken li yi derê hanje nij. Nijba, kwonje kenbay ka sa terare a naj ka bô cér a ka gelij gusij, wôsa bay daga Jabel ula sarje a aj bôri tari damañ wô wo wulê woj mênê wori wo ré baa da nij hen.»

¹³Kirija mara wo dami bi wo na Sidan hen bô wo bay dagari ula sa terare a nà ná, ôbi dô sa tê iyore to na yê kema iba hen.

¹⁴Menba, bay bij iyore hende to hen meserere wô môm kwo keré iyôn bi ré uwôngij kwôy bij kirij ka Emen na bu sa têrji gengij sare derô gwôlê hen. Aj Emen a gesêre kwôy geserê tôre pôrbu kibi wô kelañ naj kalaw bi wo hen.

¹⁵Kirija ôbi uwôn iyore hende to hen né hen iyôn nij na, ôbi boo kam so kibri a bôy lebôd lebôd môm kam cér iyôn bi ré dô iyore hende to hen ôrij.

¹⁶Nijba, terare waj aj yi kam bay ka hen cê kô jôrij sa iyore hende to hen.

¹⁷Kirija mara wo dami bi wo hen bô wo hende ré gôli ta nij hen iyôn na, bôri tari damañ aj ôbi hera kurij kumbul kwôngêre ka baa hen. Kwôngêre bay ka hen na, na ka bi kwôlê sa tô to Emen a men, na bay bô pôn sa tu kwôlê wo Jêsu na yêge sari hen a men.

¹⁸Menba, mara wo dami bi wo hen dôrij ô debé kibi cér a.

Pelal wo jô Ja 13

Tanare to habij já so bô cér a

¹Menba, en gel tanare to habij to sare jurgem naj timpère môm hen, ja so bô cér a. Aj kibi timpéri bi wo môm a hen na, jabga woj kenare tôbij têb têb a, men sare hende to jurgem hen na, bay dî hini woj tiiré Emen hen pôn pôn ya.

²Tanare hende to hen na, gelij naj cerew iyôn men, tere damné gelij naj tê tanare to bay uwôgere urs hen men, kebre gelij naj kibi kwo iyôn a men. Mara wo dami bi wo hen bij tanare to habij to gelij naj cerew hen néé men, gagay kenare men, tô toj emê sa kirij a men.

³Sa tanare hende to sare jurgem hen na, sare to pôn uwôn iyare toj temare nijba, jê hôrij. Aj li bijé ka sa terare a na kêm tiniji ge kay aj bay bi bôrji sare a.

⁴Men, bay ay kibi tanare to habij to gelij naj mara wo dami hen wô wo hende a ré bij to gelij naj cerew hen néére men, bay ay kibi hende to gelij naj cerew hen kôl iyôn ba: «I a gôle ba? I a lê kumbul naj tu ba?»

⁵Menba, hende uwôn tô toj dij dengôre men, toj tiirij Emen a men. Hende uwôn tô toj lij hen iyôn kwôy geserê tôre pôrbu kibi wô,

⁶menba, hende ay tô tiiré Emen men, tô tiiré hini men, iyére tori men, bîjé kêm ka mô derômarañ a hen men,

⁷hende uwônj tôô toj lij kumbul najj bîjé ka Emen ka sa terare a nà ajj ré bôyji men, tô yê bîjé ka gay gay men, tô môj wo gay gay hen men, kibi kwôlê woji kêm na bô kôbre a men.

⁸Aj bîjé kêm ka sa terare a nà a ayê kebre nijba, bîjé ka hiniji na dîj ca bô magtubu toj merê tu gejj to Kema Kwormo wo bay na diri hen. Hiniji bi wo hen, na dîj ca kirijja tô terare na dîj ré tô hen, na bay a ayê kebre ré mera.

⁹«Kwôni wo maari ya ba, bi toy kwôlo na kelê a hen.

¹⁰Hena Emen na ré genge bi kwôni ré yi danğay ba, a yé danğay. A hena ôbi na ré bi bay ré diri najj yebere ba, a mañ temay yebere men. Na hen iyônj a bîjé ka Emen ré gelé ulê bôô woji men, ayê bôô woji a men hen.»

¹¹Menba, en hô gel tanare to danği to timjére wôô hena sa terare a nà. Timjére bi wo wôô hen na, gelij najj kwo Kema Kwormo iyônj nijba, iyêlê a ré iyêl mega kwo tanare to habijj to gelij mara wo dami hen.

¹²Hende ôrij najj tôô toj lij anğa gay gay tu tanare to tumô hende to hen, men hende bu bîjé ka sa terare a nà erej bi ré ay kibi tanare to tumô to na uwônj iyare toj temare ajj na jéé hen men,

¹³hende li anğajj gijê gay gay men, bi tare toj lamê hena derômarañ a kurijj sa terare a nà tu bîjé a kêm a men.

¹⁴Sa kibi anğajj gijê kare bay ka hende li tumô tanare to cay hen na, hende lam bîjé ka sa terare a nà damañ bi tôre a. Ajj hende kôlji bay ré jebe ani dî ajj ré tibiji najj hini tanare to tumô to na uwônj iyay yebere toj temare ajj bér hen.

¹⁵Men, hende ôrij najj tôô toj lê ajj bi kamrê kajj jibé ka gelij najj tanare to tumô hen bi ré iyêl men, hende biri tôô bi ré derijj bîjé ka kajj ayê kibri hen men.

¹⁶Men, hende ay tôô bi bay ré talij bîjé kêm are kôbriji wojj gusurô a men kibi bisinji a a men. Bay ré talij bay yagê men, bîjé ka damné men, bay upé men, bay nimré men, kam iyére men, limé a men.

¹⁷Wulê bi wo hen na, kwôni wo anğajj talê bay ka hen najj yiri a na, ôbi a nê mê kelé ani ré men, dé anğari kani gara ré a men. Anğajj talê bay ka hen na, na hini tanare to gelij cerew hen men, anğajj dêjşê ka yi môj hene bi wo hen men.

¹⁸Kwôni wo najj tu melênê ba, a henê tô kwôlê bi wo hen derê men, ôbi henê are ba, a henê tô anğajj dêjşê ka tanare hen na, na ka gawra. Anğajj dêjşê bay ka hen na arew jii najj tôre jii kibi jii. (666)

Pelal wo jô Ja 14

Kema Kwormo naɲ biɲé ka ôbi jô sarji hen

¹Menba, en hô gel Kema Kwormo ɔ́ebu sa keram wo bay uwôgeri Sijôn a naɲ biɲé dubu arew naɲ dubu tôre pôrbu kibi pôrbu (144 000) ka bay di hini naɲ hini Ibari Emen kibi bisinji a hen.

²Men, en hô toy tôô kwôni ôm derômaranɲ a môn kam cér ka dami ka bôy iyôn men, ôm môn emen wo pôy ôm gururu hen iyôn men, tôô hende ôm dô môn bay ré di jêngê iyôn a men.

³Biɲé bay ka ɔ́ebu tumô gagay kenare wo Emen a men, tumô ari ɔ́eri ka pôrbu hen men, tumô surjê a hen a men hen na, na ka na ɔ́ubu naɲ Kema Kwormo sa keram wo bay uwôgeri Sijôn hen, bay a kebé kurôn wo kôrbi. Kurôn bi wo hen na, bay a henê kebéri mera ɔ́iba, kwôni wo ɔ́angi hôn né. Biɲé bay ka hen na, na bay a Kema Kwormo na ré jô sarji hen.

⁴Men, biɲé bay ka hen na, na ka na yij naɲ yébé ré hen men, kirij kêm ka Kema Kwormo ô ya ba, bay ô naɲ ɔ́i men. Bay a na biɲé ka tumô ka Emen na jô sarji bi ré yi kari naɲ ka Kema Kwormo a men hen.

⁵Men, na biɲé ka ani ka habij na naɲ yirji a men, kwôlê wôn benare naɲ kibriji a a men.

Jerê kwôlo Emen wo manê ka derômaranɲ a ka subu kôl kwôli hen

⁶En gel mana wo derômaranɲ a wo ɔ́angi uwônɲa ta mereg derômaranɲ a eran naɲ Kwôlo Dôri wo yi naɲ kwini hen bi ɔ́iré kôlij biɲé ka sa terare a nà naɲ tô yê wo gay gay men, tô môn wo gay gay men, kibi yê biɲé wo gay gay hen a men.

⁷Aɲ ôbi kôl kan a ta kôl iyôn ba: «Kemnanɲe tini Emen aɲ ken ay kibri a men, wôsa kemnêɲ na Wulêri wo ôbi a jôrij kwôlê sa biɲé ka sa terare a nà nij. Iyôn ba, ken heram Emen wôn ôbi ɔ́e derômaranɲ men, sa terare men, cér wo dami men, naɲ hanê kam ka gay gay hen a men hen.»

⁸Menba, en hô gel mana wo derômaranɲ a wo jôgij wôô so derômaranɲ a tô kwo tumô hen aɲ kôl iyôn ba: «Babilôn sa iyére dami hende to hen mêne nij, hende mêne na tiri a men wôsa hende li aɲ têrij tore toɲ yijare toɲ iyôn a tôɲ to kwoyre mega care iyôn hen gôr tô yê biɲé kêm sa terare a nà.»

⁹Men, en hô gel mana wo derômaranɲ a wo jôgij subu so tô ka wôô hen aɲ kôl kan ta kôl iyôn ba: «I i wo ay kibi tanare to gelij naɲ cerew iyôn hen naɲ anɲa bay iyege gelij naɲ tu iyôn hen men, ɔ́i bay tali are bisini a men kôbri a a men hen na,

¹⁰bô tarê wo Emen a liri mega wo care to kwoy kwôni iyôn. Bô tarê wo Emen bi wo hen na, maɲ mega tu iyêgê iyôn. Aɲ ôbi a gelij gusij bô tare a men, bô puder to bô gusij bunu a hen men, tu manê ka derômaranɲ a men, tu Kema Kwormo a a men.

11Tare hende to a uwoyé bijné bay ka hen na, gusôre a yé hen iyôn kwôy nap kwini wôsa bay tubu tanare hende to hen nap anğan jebé ka gelij nap tu hen men, bay talji hene sarji a a men hen na, bay a gelij gusij yoyre nap tu tare dîba, kini derê bul woji a napê.»

12Iyôn ba, kenbay ka ken bi kwôlê sa tôô to Emen a men, ken bi bônge sa Jésus Krist a hen a men na, ken lênnê tô ayê bôô wonge a.

13Men en hô toy tôô kwôni ôm derômaran a kôlen iyôn ba: «Li bô magtubu a iyôn ba: «Kemnê na, yi derê yi wô sa ka ma tô ayê bôô woji a hen.» Men, Tunu top hendi bô bôre kôba, kôl iyôn ba: «Yi derê yi wô sa bijné ka ma tô jé wo Kelma hen na, bay a derê bul wôsa jé lêreji wo dôri kôbe tôrji.» »

Anğa a sa lê bijné Wulê wo Emen a sa jôrij kwôlê sa bijné ka sa terare a nà

14Men, en hô gel kirij ka geri ka bôri menba, ani gelij nap gawra iyôn mô sara. Gawra bi wo hen dôbe jabga won kenare won lôr a sari a men, bu marem wo dii a kôbri a men.

15Men, en hô gel mana wo derômaran a so bô iyéy Emen a an kôlij kwo mô sa kirij ka geri a hen iyôn ba: «Ay marem wom ju walij kaw wôsa kaw né kô an tay walêrji nê nîj.»

16Menba, mana wo derômaran a wo ré mô sa kirij ka geri a hen ay marem walij kaw ka sa terare a nà kê m an.

17Menba, en hô gel mana wo derômaran a wo đanđi so bô iyéy Emen a derômaran a ôbi kôba, bu marem wo dii kôbri a men.

18Men, en hô gel mana wo derômaran a wo đanđi wo ôrij nap néé sa tare a hen hena kini bê kwôbe a sa uwôge kwo đibij nap marem wo dii a kôbri a hen kan a ta kôli iyôn ba: «Era ju sa wal telay tijađor to sa terare a nà wôsa né kô nîj.»

19Menba, ôbi ay marem wori eran sa walij telay tijađor hende to hen ay ôrij bê kirij uwôre a. Kini uwôre telay tijađor hende to hen na, gel na bô tarê wo Emen.

20Kirij uwôre yê tijađor hende to hen na, yi kelañ nap iyére kirijna bay uwôre menba, na kwôbe a so bu kibi yêndê ta gêj an bôy môñ kam cér iyôn ô kwôy kilomêter arew subu.

Pelal wo jô Ja 15

Manê ka derômaran a ka jurgem ka đebij nap anğan gelijare bijné gusij pôn pôn kôbri a hen

1Menba, en hô gel ari gelé ka dami ka đê kirij derômaran a. Na manê ka derômaran a ka jurgem ka đebij nap anğan gelijare bijné gusij ka jurgem kôbriji a hen. Anğan gusij bay ka hen na, bay a na gerjé bô tarê wo Emen nîj.

²Men en hô gel are sél kalala môñ gaasa iyônñ añ yi môñ tare ré lamijn bô a iyônñ. Men, en gel bijné ka na kañ bê bôñji sa tanare men, sa añañ jebé ka gelijn nañ tu hen men, kañ talê hene yirji a hen a men kwôy ayijn joor hen na, debji sa kirijn bay ka hen nañ jêñgê ka Emen biji hen kêg kêg kôbri a.

³Añ bay di jêñgê kebijn kurônñ mega kwo mana wo Emen Moyis hen iyônñ men, kebji mega kwo Kema Kwormo hen iyônñ a men. Bay kebe ôñ iyônñ ba: «Jôbi Kelma Emen wôñ ôbi ibé iyêrê men, jé lêrem dé kirijn añ dô a men hen. Ju na Kelma sa emê iyére to sa terare a nà kêñ men, jé lêrem yi nañ geréri men, na tiri a men.

⁴Hen ba i a kañê bêñ kwôbe ba men, i a nêñê kañê ayê kebem a men ba? Wôsa jôbi pôn nêñ ham a yé nañ jêñgêrem. Na ôbi á, tô yê bijné kêñ ré era tumôm a sa heramem wô jerê kwôlê wom wo yi nañ geréri hen.»

⁵Cêgi kurônñ bi wo bay kebe hen na, en hô gel kibi iyéy Emen to derômarañ a bôlijn nañ iyére toñ dapare to bay li nañ bargay toñ bijnare to Emen.

⁶Men, en gel manê ka derômarañ a ka jurgem ka ré nañ añañ gelijnare bijné gusijn kêg kêg kôbriji a hen so bô iyéy Emen hende to hen a. Bay tôbe bargay ka bôri terij terij yirji a men, ha tô bôñji nañ ariñ wôñ lôr a men.

⁷Perê ari dé Emen ka pôñbu hen na, kwo pôñi bijn manê ka jurgem hen bapã gerêñgê wôñ lôr jurgem wo bô tarê wo Emen wôñ ôbi merê nañ kwini hen wiinê ta hen.

⁸Dampare to Emen nañ néé wori wôn bô iyére tori môñ gusô iyônñ, añ kwôñi nêñ sé bô a ré kwôy wo gusijn to jurgem to manê bay ka hen gelijn bijné hen a kôriñ.

Pelal wo jô Ja 16

Ari bô tarê ka Emen ka yi bô bapã gerêñgê ka jurgem hen

¹Menba, en hô toy tôñ kwôñi ôñ kañ a ta bô iyé Emen kôlijn manê ka derômarañ a ka jurgem hen iyônñ ba: «Erêñge ken ô bê añañ bô tarê ka Emen ka yi bô bapã gerêñgê wo jurgem hen kêñ sa terare a nà.»

²Menba, mana wo derômarañ a wo tumô ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen sa terare a. Menba, iyare to habijn to wulbéré kirijn hen li bijné ka ari talê ka tanare to habijn yi yirji a hen men, ka tebe añañ jibé ka gelijn nañ tu hen a men.

³Men, mana wo derômarañ a wo wôñyi ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen bô cér wo dami a. Menba, kami cér wo dami bi wo hen belijn kwôbe môñ kwôbri temay gawra iyônñ, añ añañ mô tu geñ bô cér wo dami bi wo hen a na ma kêñ.

⁴Men, mana wo derômarañ a wo subi ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen bô kam cér a men, bô tô hanê kam a añ bay kêñ belijn kwôbe.

- ⁵Menba, en toy tôô mana wo derômaran a woŋ ôbi sa kam hen heram Emen kôl iyôn ba: «Jôbi ju na Emen wo ju yi nan jengêrem, ju mô ca tumô, ju mô ya kwôy nan kunum men, ju na kwôni woŋ derôre wôsa jerê kwôlê wom yi nan tô geréri.
- ⁶Wôsa bîné ka na bi kwôbri bay kem nan bîné kam a men tôŋ hen na ju biji kwôbe bay yi. Bay liji hen iyôn na ya.»
- ⁷Menba, en toy tôô kwôni ôm si kini bê kwôbe iyôn kôl iyôn ba: «Jôbi Kelma Emen woŋ ôbi ibé iyêrê, jerê kwôlê wom na kwoŋ tiri men, na nan tô geréri a men.»
- ⁸Mana wo derômaran a wo pôrbi ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri hen sa tare to tay a nan hende enge môŋ tare iyôn nan bi ré sôderê bîné.
- ⁹Kiriŋa tare hende to uwoy dê kiriŋ hen sôderê bîné hen iyôn na, bay tiiré hini Emen wôsa ôbi a ré joŋ nan gusiŋ hende to hen, nan bay nan dé jé lêreji wo habiŋ hen baa men, nan heramê Emen a men.
- ¹⁰Mana wo derômaran a wo bayi ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen sa gagay kenare wo tanare to habiŋ hende to hen a menba, kiriŋ beliŋ hendu sa emê iyére to tanare to habiŋ hende to geliŋ nan cerew hen nan bîné emnê kapniŋi wôsa bay geliŋ gusiŋ damaŋ.
- ¹¹Wo bay ré dî jé lêreji wo habiŋ wo bay na lêrê hen baa nan hen na, bay tiiré hini Emen wo derômaran a wô iyare to gelji gusiŋ hen dî.
- ¹²Menba, mana wo derômaran a wo jii ô bê ari bô tarê ka Emen ka yi kôbri a hen bô cér wo dami dê iyôn wo bay uwôgeri Eprat hen a, nan cér bi wo hen hay nan nanŋ geré bîŋ kilmé ka hena si kini sé tare iyôn hen ré ôriŋ liŋ kumbul.
- ¹³Men, en gel tunu to habiŋ subu geliŋ môŋ bira iyôn. To pôni so kibi mara wo dami hen men, to pôni so kibi tanare to habiŋ to geliŋ nan cerew hen men, to pôni so kibi bay kibi Emen nan bay benare a a men.
- ¹⁴Tunu to habiŋ hende to hen hena na ligi Sidan a men, hende lêrê nanŋan giŋê kwôy kwôy a men. Men, hende ô ligi kilmé ka sa terare a na kêw wô dayrêji nan liŋ kumbul Wulê wo dami wo Emen woŋ ôbi ibé iyêrê hen.
- ¹⁵Menba, Jêsu kôl iyôn ba: «Dênge tu melênê sa yerŋge a wôsa na hera mega ôbi gemsare iyôn. Nan yi derê a yé wô sa kwôni wo mô tu geŋ nan, gem bargay kari da nan bi kiriŋa ené hera ba, dîré tôbê yiri nan bi kwôni ré gel tôri ré men, tayre ré sa diri ré a men.»
- ¹⁶Tunu to habiŋ hende to subu hen na, day kilmé ka sa terare a na kiriŋ ka bay uwôgeji nan kibi hébre Harmagédôn hen.

¹⁷Menba, mana wo derômarañ a wo jurgem hen ô bê ari bê tarê ka Emen ka yi kôbri a hen bê kal a ta menba, tôô kwôni ôm bê iyéy Emen a si kini gagay kenare wori a kôl iyôn ba: «Na kerêri nij.»

¹⁸Menba, wulanê emen berare kirij men, tôô gawrê ôm men, emen ône men, terare yebagij damañ dê kirij a men. Kirijna Emen na dij bijé kwôy sañ kemnêñ hen na, kwôni gel terare yebagij môñ to na hen iyôn né.

¹⁹Sa iyére to dami wayrij kirij subu men, sa iyére to tô yê bijé bijé mênij a men. Menba, bê Emen jebri sa habrê wo Babilôn iyére to dami na li hen añ ôbi buru hende yi kami tipador bê tarê wori.

²⁰Kirij ka hay ka kaarij derô cér a hen na, kam tun sarji men, keram bilij yi némij nañ sa terare a men.

²¹Garmê ka damné damné herij derômarañ a sa bijé. Garmê pôn ba, né nê mêmij nañ pagé sugôr tôre pôrbu. Menba, bijé tiiré hini Emen wô gusij hende dê kirij to garmê gelji hen.

Pelal wo jô Ja 17

Bay ay Babilôn sa iyére to dami hen gengij nañ hendi wônijare toñ têrij

¹Menba, mana wo derômarañ a wo pôni perê ka jurgem ka na bu bapã gerêngê kôbri a hen, era sa kôlen iyôn ba: «Era na sa gelem jerê kwôlê wo bay a sa jerê sa sa iyére to bay ayre gengij hendi yijare toñ têrij to dami. Sa iyére hende to hen yi na kibi cér wo gay gay a hen.

²Añ kilmé ka sa terare a nà yiirij nañ tu men, bijé ka sa terare a nà kôba, yij nañ tu men, añ têrij tore hende to hen kwoyréji môñ care iyôn a men.»

³Menba, Tunu toñ hendi bê bôrê sa wôn bôn añ mana wo derômarañ a ôrij nañ en derô gwôlê menba, en gel iyore mô sa tanare sêy a. Tanare hende to hen na, sare jurgem men, timpére môj a men. Añ hini woñ tiiré Emen gôr yere.

⁴Iyore hende to hen na, dôbe bargay ka sêy men, hendu silim silim a men yere. Hende elage yere nañ añañ kalmare ka bay li nañ lôr men, mérjij wo gay gay hen men, hende bu bapã gerêngê woñ lôr wo añañ habij ka gengij sa wônijare tore toñ têrij hende to hen wôn ta a men.

⁵Men, bay di kibi bisijne a hini wo kwôni hôn bôri ré hen. Hini bi wo hen ôm iyôn ba: «Babilôn iyére to dami, na yo bay wônijare toñ têrij men, yo añañ habij ka sa terare a nà.»

⁶Men, en gel iyore hende to hen yi kwôbri bijé ka Emen ka yi nañ jengêrji hen men, kwôbri ka bay na dirji wô kibi kwôlo Jêsu wo bay na dô hen men. Añ kwôbriji bi wo hen kwoyrére kiyañ kiyañ môñ care iyôn. Kirijna en bôre hen iyôn menba, tunun ge kay.

⁷Menba, mana wo derômaran a bi wo hen kôlen iyôn ba: «Wô mi a jeré bi tunum ge kay hen iyôn ba? Na dôrem tô kwôlo gengin sa iyore hende to hen nan kwôlo gengin sa tanare to sare jurgem nan timpère môj to hende hen bem ju toy.

⁸Tanare to ré jeré gele hen na, na yi ya nijba, haw hen hende nan nij, nijba, tôre to cêgê na, hende a so bô iyom wo tôri nan hen an a erê bi Emen ré mênere an yôd. An bîné ka sa terare a nà ka hiniji na nan bô magtubu ton merê tu ge an kirina Emen na din tô terare ye nan, kirina a sa gelé tanare hende to hen na, tiniji a geré kayê wôsa tanare hende to hen na ya, an haw hen nan an tôre to cêgê ba, a so hera hen.»

⁹Men, mana wo derômaran a bi wo hen hô kôlen iyôn ba: «Bi bîné erem tô kwôlê bi wo hen dô dema bay ré henê. Wôsa sa tanare hende to jurgem hen na, na keram wo jurgem wo iyore hende to hen mô sara hen men, na kilmé ka jurgem hen a men.

¹⁰Kilmé bay ka jurgem hen na, ka bay hen nan nij, an kwo pôn om kenare baa ya men, kwo jurgem woji a baa, an kirina ôbi a so na, a sa emê kenare, nijba, ôbi a sa emê kenare hende to hen sem né.

¹¹Tanare to na ya tumô nijba, haw nan nij hen na, hende a na kelma wo jôgin marge men, na perê kilmé ka jurgem bay ka hen a a men. An kirina hende sa so hera nij na, a erê bi Emen ré sa mênêre yôd hari nij.»

¹²«Timpé tanare hende to môj to ju gel hen na, na kilmé ka môj ka baa emê kenare tô hen. Nijba, Emen a sa biji tôô bi ré omijn kenare nan tanare hende to hen pôn.

¹³Kilmé bay ka môj hen na, ermé woji na pôn, tôô toji ton emê iyére men, néé woji a men na, bay di bijn tanare hende to hen.

¹⁴Bay a lê kumbul nan Kema Kwormo nijba, ôbi a bôyji wôsa na ôbi a na Dami won sa kilmé men, Dami wo damné a men. An bîné ka ôbi uwôgeji an cobji an na bay bôô pôn hen na, bay kôba, a biyê kumbul nan di men.»

¹⁵Menba, mana wo derômaran a bi wo hen hô kôlen iyôn ba: «Cér wo jeré gel hendi wônijare ton têrin ré mô sara hen na, na tô yê bîné ka gay gay men, tô môj wo gay gay hen men, kibi yê wo gay gay wo sa terare a nà.

¹⁶Kwo gengin sa timpé ka môj ka ju gel hen men, tanare hende to hen a men hen na, bay a kanê hendi yinare ton têrin hende to hen yôd men, bay peré angare kêm men, bay a terê bargay yere a an dere tôre senge men, bay a yêgerêre emê an tôre wo baa ba, bay a uwoyé an a men.

¹⁷Wôsa na Emen a bijn kilmé bay ka môj hen ermé bi bay ré bijn an lij anga ôbi gey hen. Kilmé bay ka hen dan kibriji an din tôô toji ton emê iyére hen bijn tanare hende to hen kwôy wo kwôlê wo Emen na kôl hen ariri ré lij.»

18«Men, iyore hende to jeré gele hen na, na sa iyére to dami to ôm sa kilmé ka sa terare a na kêm hen.»

Pelal wo jô Ja 18

Mênê kuriñ sa Babilôn a

1Menba, en hô gel mana wo derômarañ a wo ôriñ nañ tôô hen herbo tôñ sa terare a nà, añ dampare tori to dami hen berare kirij ðañ ðañ añ.

2Ôbi kôl nañ tôri to dami kañ a ta kôl iyôñ ba: «Babilôn iyére to dami mênij, hende mênij yôd añ nij. Añ hende yi na kini merê tunu to habij men, tunu to habij to yôñ yôñ kôba, mô ya men, ciré mega gundu men, dunu men, ka habijnê ka bijé gey ré hen kôba, mô ya a men.

3Yipare tore toñ têriñ hende to hen kwoyré tô yê bijé ka sa terare a nà mega care iyôñ men, kilmé ka sa terare a nà yiirij nañ tu men, bay jeñga kôba, sa kibi yipare tore toñ iyôñ a tôñ hende to hen na, bay uwôñij are damañ hen men.»

4Menba, en toy tôô kwôni wo ðañgi ôm derômarañ a kôl iyôñ ba: «Kenbay bijé kañê na, séñge bôre a añ, wô wo ma ka lê têriñ tore hende to hen men, wô wo bô emê maa kuriñ sarnge a nañ tu a men.

5Wôsa têriñ tôre hende to hen dayriñ sa megare a megare a kwôy ô ta derômarañ a añ Emen erem sa ari lê kare ka habij bay ka hen a.

6Gusij to hende na gelij bijé hen na, ken gele hen iyôñ têj hôriñ a men, habrê wo hende na lij bijé hen na, ken lere ðê añ men, gwore tore to hende na jén care to maaji bô a bij bijé hen na, ken jé bôô wôô bô a buru hôriñ.

7Geléngere gusij damañ añ bi deñgôre ôle bôd bôd mega hende na môriñ dô añ na ðij deñgôre hen iyôñ. Wôsa hende kôl iyôñ ba teré na tôlômne ðiba, teré na mamne ré men, bô emé wôni ré kuriñ sara ré a men.

8Na ôbi á, ômpare men, bô emê temare nañ kurôñ ré sa sare a tu tare pôn nêñ hen, wôsa bay na yi gengij na sare. Tare kôba, a uwoyére wôsa Kelma Emen wo a jeré kwôlê sara hen na, na ôbi ibé iyêrê.»

9Kilmé ka sa terare a nà, yij yipare toñ têriñ nañ tu men, na môrji bô derê wore a a men, hen na, kirijna bay a gelé gusô tare to bay uwoyijne hen na, bay a sômê sêñ deñgôrji bera bera kwôle.

10Mênê wore bi wo kuriñ sara hen na, lij kemnare añ bay sôm ðibij sêd añ kôl iyôñ ba: «Mênê woñ mi a kuriñ sara gelij hen iyôñ ba? Ayi! Babilôn iyére to dami nañ toñ hende néé hen apa mênê ré hena sa pôn nêñ kuriñ sara yi hen ba?»

11Men, bay jeñga ka sa terare a nà, kêm kôba, a sômê sêñ deñgôrji wô añañ gara kaji ka kwôni woñ ôbi kelérji nañ nij hen.

- 12** Anġan gara kaji bay hen bay a na: lôr men, lari men, mérin naŋ naŋ ka tôrji gay gay hen men, bargay ka lêy men, ka hendi silim silim hen men, ka sêyi men, bargay ka đanġi ka gay gay hen men, gurô wo tôri gay gay wo đinê dô hen men, anġa gay gay ka bay li naŋ kaŋ juŋ hen men, ka naŋ gurô wo garari gaŋ hen men, ka bay li naŋ musure to bay uwôgere burônj hen men, musure men, keram wo bay uwôgeri marbre hen a men.
- 13** Men, anġaji kaŋ gara ka đanġi na: gurô wo bay uwôgeri kanêl hen naŋ ka đanġi men, ider men, kalmê ka bay uwôgeji miir men, ansas men, care men, weŋ men, mêre to bay uwôgere blé hen men, kurmaŋ kuré men, kilbê men, gamgê men, yêndê men, pus men, limé men, gawrê ka bay eraŋ gara hen a men.
- 14** Menba, bay sôm aŋ kôliŋ Babilôn iyôn ba: «Anġa dôri kê m ka na mu gey upé hen mênin men, ari upé karê kê m naŋ anġarê ka dôri ka na mu gey hen, bay a mênê kerê yé hen aŋ ma hô upéji ré nin yôd.»
- 15** Bay jeŋga bay ka na uwôn anġare bay ka hen aŋ yin gawrê hen na, kemnare liji wô mênê wore bi wo hen aŋ bay a sômnê đibin kelaŋ kelê iyôn ba:
- 16** «Ayi! na mênê woŋ mi a kuriŋ sa iyére to dami to hen gelin hen iyôn ba? Wôsa na sa iyére to na yi môŋ iyore to tôbe bargay ka lêy hen iyôn men, ka hendi silim silim men, ka sêyi men, ka gararji damaŋ men, na tôbe anġan kalmare kaŋ lôr men, mérin naŋ naŋ ka gay gay hen a men.
- 17** Tu tare hende to pôn nêŋ hen mera a ari upé karê ka kê m hen ré mênin gurôn aŋ hen iyôn ba?» Menba, bay ayê gôni bato men, bay erê kergare men, ka li jé bô bato a hen men, bato to đanġi to ô bisilê bô cér a hen a men na, bay kôba, đebe sêd aŋ.
- 18** Menba, kirina bay gel gusô tare to uwoy iyére hende to hen na, bay ô m naŋ gura bêd bêd kôl iyôn ba: «Iyére to dami to a ném in naŋ to na ba, ya hare ba?»
- 19** Menba, bay sôm sêŋ deŋgôrji bera bera aŋ kebe terare bê a sarji aŋ kôl iyôn ba: «Ayi! iyére to dami to na a mênin yé hen ba? Na hende to bay iyéy bato kê m uwôn in are sare a hende a mênin tu tare pôn mera yé hen ba?»
- 20** Haw hen kenbay biné ka derômaran lêŋge yi derê wô mênê wo sa iyére hende to hen mênin nin hen. Men kenbay biné ka Emen men, bay jé kari men, bay kibri a men, kê m na lêŋge yi derê wôsa ôbi jô kwôlê sa iyére hende to hen wô kibi habrê wo hende na lêŋge hen.
- 21** Cêgi kwôlê bi wo hen a menba, mana wo derômaran a wo đanġi woŋ ôbi né e era sa ay keram wo dami môŋ kwon yirin kuré iyôn aŋ uwôl bô cér a kôl iyôn ba: «Bay a ula Babilôn iyére to dami bô cér a naŋ né e mega wo hen iyôn aŋ kwôni a gelére cêgê ré kwôy nin.

²²Aṅ kwôni a toyé jêngê ré niṅ men, kurôṅ woṅ yi derê ré men, telêre naṅ buruṅju a emê bô Babilôn a ré niṅ men, kwôni a gelé bay lê aṅgaṅ joriyare bôrê a ré niṅ men, kwôni a toyé né keram woṅ yeré kuré bôrê ré niṅ a men.

²³Men, kwôni a gelé tô deṅere eṅgé bôrê ré niṅ men, kwôni a toyé tôô biṅé ka mô kini gerê iyére a ré niṅ a men, wôsa bay jeṅga karê na, na bay uwôyrê yirji gôliṅ megêrji kêm men, na mu lam biṅé naṅ mesére toré a men.»

²⁴Aṅ na na Babilôn a a kwôbri bay kibi Emen men, biṅé kari naṅ biṅé kêm ka bay na walê tôrji sa terare a nà ré yi ya hen.

Pelal wo jô Ja 19

¹Cêgê kwôlê bi wo hen menba, en toy tôô ôm môṅ tôô kwônê biṅé iyôṅ si derômaraṅ kôl iyôṅ ba: «Aléluya, ayêṅge kibi Emen wona wôsa ôbi a gôliṅ naṅ na men, ôbi dé heramê men, ôbi na ôbi néé a men.

²Men, jerê kwôlê wori na kwôṅ tiri men, na naṅ tô geréri a men a ôbi na ré jôriṅ kwôlê sa hendi yṅare toṅ têriṅ to mêne biṅé ka sa terare a nà naṅ jé lêre bi wo iyôṅgi hen, ôbi a, Emen né di bare wô deré wo hende na duu manê kari hen.»

³Menba, tôô hende to hen hô kôl iyôṅ ba: «Aléluya, ayêṅge kibi Emen, wôsa gusô tay iyére to dami hende to uwôṅ hen na, a gusulé na hen iyôṅ kwôy naṅ kwini.»

⁴Menba, surjê ka tôre wôô kibi pôrbu hen naṅ ari dé Emen ka pôrbu a men hen cibji gubarji tumô Emen wo mô sa gagay kenare a hen aṅ heramiri kôl iyôṅ ba: «Amên, bi yi hen iyôṅ. Aléluya, ayêṅge kibi Emen.»

Gwosoy kwôlo gengiṅ sa gerê iyére to Kema Kwormo

⁵Menba, tôô kwôni ôm si kini gagay kenare wo Emen kôl iyôṅ ba: «Ayêṅge kibi Emen wona kenbay manê kari kêm men, kenbay ka damné naṅ ka beray kêm ka ken kemnaṅ tini hen.»

⁶Menba, en hô toy tôô kwônê biṅé hen hô ôm môṅ néé kam ka dami ka bôy iyôṅ men, môṅ enê emen wo pôṅ ôm gururu hen iyôṅ aṅ kôl iyôṅ ba: «Aléluya, ayêṅge kibi Emen wôsa Kelma Emen wona woṅ ôbi ibé iyêrê hen gel emê iyére tori.

⁷Iyôṅ ba, na sêṅge peré men, na lêṅge yi derê men, na heramêṅgeri a men, wôsa kemnêṅ na wulê wo Kema Kwormo a gôriṅ iyére naṅ iyore to na ṅan yere gemni hen.

⁸Aṅ bay buru geré bi ré dôbe bargay ka sél terij aṅ eṅné bid bid hen.» Bargay bay ka hen na, na aṅga dôri ka biṅé ka Emen li hen.

⁹Menba, mana wo derômaraṅ wo pôni kôlen iyôṅ ba: «Li bô magtubu a kôl iyôṅ ba: <Biṅé ka bay uwôgeji bi ré era kini gerê iyére to Kema Kwormo hende to hen na, yirji a sa dôrji.> » Men, ôbi hô kôlen iyôṅ ba, kwôlo díré kôlen hen na, ré na kwôlê woṅ tiri wo Emen bi a ré kelê hen.

¹⁰Kiriṅa en toy hen iyôṅ menba, en cubu guban tumôri a bi ené tibri menba, ôbi kôlen iyôṅ ba: «Tebe Emen, díba, ju teben nôbi ré wôsa nôbi kôba, ena mana wo

Emen môñ jôbi nañ yêñem ka ðebu gerañ sa kwôlo Jêsu na yêge sari hen men.»
Na tu kwôlê bi wo hen a na biñ bay kibi Emen néerji hen a men.

Kwôlo gengij sa kwo ðay henda wo bôri hen

- 11**Derômarañ bôlij menba, en gel henda wo bôri ðebu ya kwôni wo mô sari a hen na, bay uwôgeri ôbi bô pôn men, gawra woñ tiri a men. Na kwôni wo jô kwôlê men, li kumbul nañ kini a men.
- 12**Tiri eqné môñ kôli tare iyôn men, tôbe jabga woñ kenare kwône sari a men, bay ði hini wo kwôni hôn né hen añ na ôbi pôn nêñ hari a henê hen sari a men,
- 13**ôbi dôbe bargay ka dami ka bay dôbe a bô kwôbe a men, añ hini ôm «Kwôlo Emen» a men.
- 14**Añ bay kumbul ka derômarañ ka tôbe bargay ka lêy ka bôserê kañ kañ dayji sa yêndê ka bôserê añ ôrij tôri a.
- 15**Men, yebere to dii si kibri a añ na nañ yebere hende to hen, a ôbi ré sêñ tô yê biñé hen men, ôbi a emêji nañ tôô to dami men, ôbi a ðirêji môñ bay ðôrij yê gurô uwôrij kamni wô lij care iyôn. Ôbi bi wo hen iyôn a gelé wo bô Emen woñ ôbi ibé iyêrê hen ré tari damañ sarji a.
- 16**Bay ði hini yi bargay kari a men, biljéri a a men, kôl iyôn ba: «Dami wo damné men, Dami wo kilmé a men.»
- 17**Menba, en hô gel mana wo derômarañ wo ðangi ðebu sa tare a añ uwôgera ciré kêm ka uwônge ta derômarañ a hen añ kôlji nañ tôri to dami kôl iyôn ba: «Eranje ken sa ôm geserê wo dami wo Emen li hen.
- 18**Eranje ken sa ôm temay kilmé men, temay bay kumbul nañ bay sarji men, temay yêndê nañ bay ðayêrji men, temay biñé kêm men, temay kam iyére men, temay limé men, temay biñé ka damné nañ temay ka beray a men.»
- 19**Menba, en gel tanare to habij to gelij nañ cerew hende to hen nañ kilmé ka sa terare a nà dayrê asgarjê kaji bi ciré lij kumbul nañ kwo mô sa henda wo bôri a hen nañ asgarjê kari.
- 20**Menba, kwo mô sa henda wo bôri a hen nañ asgarjê kari bôyji tanare to habij hende to hen nañ ôbi kibi Emen woñ ôbi benare hen. Ôbi na li gijê ture a añ na lamij biñé ka ari talê ka tanare hende to hen yirji a hen men, na liji añ bay tebe ari jibé ka gelij nañ tu hen a men hen. Kirijna bay bôyji tanare hende to hen nañ ôbi kibi Emen woñ ôbi benare hen a men na, bay biji geñ bô tare a. Tare hende to hen yi môñ kam cér iyôn men, uwoy damañ mega puder toñ tay bunu to lurij hen iyôn a men.
- 21**Asgarjê ka tanare to habij hende to hen na, kwo mô sa henda wo bôri a hen derji kañ kô nañ yebere to si kibri a hen. Añ ciré kêm sa ðañ ôm temayriji uwiyrê.

Pelal wo jô Ja 20

Kwôlo gengij̄n sa elê wo dubu hen

¹Menba, en gel mana wo derômarañ a herbo t̄oñ sa terare a nà. Ôbi bu lakêêlê kañ belê kibi iyom wo t̄ori nañ hen nañ gañgi musure to dami kôbri a.

²Añ ôbi ô beré mara wo dami wo na kalaw wo cay wo na Jabel men, Sidan a men hen, harêri nañ gañgi musure to dami hende to hen bi ré yi hen iyôñ kwôy elê dubu.

³Kirij̄na mana wo derômarañ bi wo hen harêri hen iyôñ menba, ayri uwôl bô iyom wo t̄ori nañ bi wo hen a, añ lugu kibri: añ surij̄n perêd perêd ta d̄iba, ré hô ô lamê bij̄né ka sa terare a nà ré nij̄ kwôy wo elê bi wo dubu hen a kerê. Menba, bay a derari ula ta sem iyôñ mera.

⁴Cêgê menba, en gel gagay kenare kwônê. Añ bij̄né ka mô sara hen na, Emen bij̄i t̄ô bi ré j̄orij̄ kwôlê sa bij̄né. Men, en gel tini bij̄né ka Emen ka bay na walê t̄orji kaa wô wo bay na na, bay bô pôn sa kwôlo Jêsu na yêge sari bij̄i hen men, sa kwôlo Emen a a men hen. Men, wô tibé wo bay na kañ tibé tanare to habij̄n hende to gelij̄n nañ cerew hen nañ añañ jebé ka gelij̄n, nañ tu iyôñ hen men, wô kapê wo bay na kañ añañ talê kare kibi bisinji a men, kôbriji a a men hen. Añ bij̄né bay ka hen bér añ a emêji iyére nañ Krist kwôy elê dubu.

⁵Bay a na bij̄né ka ji si kampê tumô añ t̄o ka baa hen na, elê wo dubu a kerê pa dema bay ré jê sé kampê t̄o.

⁶Bij̄né bay ka ji si kampê tumô hen na, terê kibi yi wô sarji wôsa bay yi nañ jengêrji men, yi derê yi wô sarji a men añ temare to tê wô a derêji ré nij̄ men, bay a yé bay bê kwôbe tumô Emen a men, tumô Jêsu Krist a men, bay a emê iyére nañ Krist, kwo Emen d̄ori hen a men kwôy elê dubu.

Gerjê kumbul

⁷Kirij̄na elê wo dubu bi wo hen kô nij̄ na, bay a dera Sidan beseréri ulê ta sem.

⁸Añ ôbi a erê wô lamê t̄o yê bij̄né ka sa terare a na kêm. T̄o yê bij̄né bay ka hen na, bay uwôgeji Gôg nañ Magôg añ dayraji bi bay ré ô kumbul upé Emen. Bij̄né bay ka hen kwône môñ hal wo kibi cér a iyôñ.

⁹En gel bij̄né bay ka hen wubo nañ kirij̄n kirij̄n sa terare a nà sa mér kini merê bij̄né ka Emen nañ iyére to ôbi geyre hen ta. Menba, tare hena derômarañ a sa uwoyréji duu gerêd añ.

¹⁰Kwo Sidan wo na lam bij̄né hen na, bay biri uwôl bô tare to yi môñ kam cér iyôñ añ uwoy mega puder toñ tay bunu to lurij̄n hen iyôñ a men. Bay uwôli na bô iyom wo t̄ori nañ wo bay na bij̄ tanare to habij̄n na nañ ôbi kibi Emen woñ ôbi benare hen ya hen. Añ bay a gelij̄n gusij̄n hen iyôñ kwôy nañ kwiniji.

Gerjê jerê kwôlê

¹¹Menba, en gel gagay kenare wo dami wo bôri terij aŋ kwôni mô sara. Men, en hô gel sa terare naŋ derômaranŋ gerji wolé kelaŋ naŋ dî aŋ kwôni a geléji cêgê ré nij.

¹²Menba, en hô gel damné naŋ ka beray ka na ma hen débiji tumô gagay kenare bi wo hen a. Menba, kwôni pôl magtubu naŋ kwônêre men, kwo dŋgi bôl magtubu to na toŋ merê tu geŋ. Kirija magtubu hende to hen pôliŋ hen iyônŋ nij na, Emen jô kwôlê naŋ geréri sa biŋé ka na ma a hen naŋ jé lêreji, jé lêreji mega wo na li bô magtubu hende to hen a iyônŋ.

¹³Biŋé ka cér na pôrji hen soji men, ka sa iyé temare a hen soji kême a men aŋ bay jô kwôlê sarji a naŋ jé lêreji, jé lêreji.

¹⁴Menba, bay bi si temare naŋ sa iyére tore kême bô tare to woli hende to hen, aŋ na hende a na temare toŋ têe wôe hende.

¹⁵Men, kwôni wo hini naŋ bô magtubu toŋ merê tu geŋ hende to hen a na, bay a ulêri bô tare hende to hen a a men.

Pelal wo jô Ja 21

Derômaranŋ to kôrbi naŋ sa terare to kôrbi

¹Menba, en gel derômaranŋ to kôrbi naŋ terare to kôrbi wôsa derômaranŋ to tumô hen naŋ terare to tumô hen naŋ nij men, cér kôba, naŋ a men.

²Men, en gel iyére to yi naŋ jeŋgêre to na Jérusalêm to kôrbi to hena derômaranŋ a ligi Emen a hen herbo tôŋ. Hende jana yere mega temale janij yere teré ôriŋ kurô iyônŋ.

³Menba, en toy tôe kwôni ôme kaŋ a ta si kini gagay kenare iyônŋ kôl iyônŋ ba: «Gelêŋge haw hen kirij ka Emen a môriŋ hen na, na perê gawrê nij. Ôbi a merê naŋ ci men, bay a yé biŋé kari men, Emen naŋ yiri a baa naŋ ci men, ôbi a yé Emen woji a men.

⁴Aŋ ôbi a merê cémé tirji a men, temare a derji ré nij men, bô emê temare a naŋê men, sômê a naŋê men, bô emê a naŋê a men, wôsa aŋga cay kême di jô nij.»

⁵Menba, kwo mô sa gagay kenare a hen kôl iyônŋ ba: «Gelêŋge haw hen en gase are kême na kôrbi nij.» Menba ôbi hô kôl iyônŋ ba: «Li kwôlê bi wo hen bô magtubu wôsa na tu kwôlê men, na kwôlê woŋ bê bôe sara a men.»

⁶Menba, ôbi hô kôlen a iyônŋ ba: «Are kême lij kô nij wôsa ena kwo tumô men, kwo cêgê men, ena kwoŋ ôbi ayê tô are men, ôbi deré kibriji a men. Aŋ kwôni wo kam diri ba, bi era na biri seŋge bi yi. Kam bay ka hen na, na hanê kam kaŋ merê tu geŋ.

⁷Aŋ na i i wo ay joor ba, na biri are bay ka hen. Na yé Emen wori men, ôbi a yé keman men.

⁸Nijba, bay harê men, bay herê cêgê men, bay lê anğan bôd bôd iyôn a tôn hen men, bay deré bijé men, bay yijare toj têrij men, misijê men, bay tibére kamrê nañ bay benare kê m a men na, kini merêrji na bô tare to woli a nañ bô gusô pudur a mega to lurij bô bunu a hen a hende a na temare toj tê wô hende.»

Kwôli Jérusalêm to kôrbi

⁹Menba, mana wo derômarañ a wo pôni perê ka jurgem ka na bu bapa gerêngê wo anğan gelijare gusij ka Emen kôbriji a hen, kôlen iyôn ba: «Era na gelem môni temale to kurôre na Kema Kwormo hen.»

¹⁰Menba, Tunu toj hendi bô bôrê wôn bôn añ mana wo derômarañ a bi wo hen ôrij nañ en sa keram wo yêngi a ta añ gelen Jérusalêm iyére to yi nañ jêngêre to hena ligi Emen a herbo tôn hen.

¹¹Iyére hende to hen na, damñare to Emen eñné bid bid ya môñ jerew wo dôri wo bay uwôgeri jaspe hen men, sél kalala môñ gaasa iyôn a men.

¹²Men, bay ay sare ta nañ haba woñ gerem wo kañ a ta men, deñgel a men. Men, bay dî kibi geré môj kibi wô añ manê ka derômarañ a debu pôn pôn kibi a men, kibi geré bi wo môj kibi wô hen na, bay dî hini tô môñ wo Israyêl wo môj kibi wô hen ya a men.

¹³Kibi geré bi wo môj kibi wô hen na, bay dîri subu subu kwa haba woñ gerem bi wo pôrbu hen. Subu si tô emen men, subu si kini kurijare tare men, subu sa kôbi gusurô men, subu sa kôbi maa a men.

¹⁴Men, bay dî tô haba woñ gerem bi wo hen nañ keram môj kibi wô añ bay dî hini bay jê ka Kema Kwormo ka môj kibi wô hen têb têb a sara.

¹⁵Mana wo derômarañ a bi wo kôlen kwôlê bi wo hen bu gurô woñ lôr woñ gengij are kôbri a bi dîré gengij iyére hende to hen men, gengij kibi geré bi wo môj kibi wô hen men, gengij haba woñ gerem wo bay ay sara hen a men.

¹⁶Mana wo derômarañ bi wo hen genge tibi iyére hende to pôrbu hen añ hende hen némij kê m: yêngêre men, wolére men, yêngêre wo tay a men na, kilométer dubu wô nañ arew wô (2200 km).

¹⁷Menba, mana wo derômarañ a bi wo hen genge yêngê haba wo tay mega wo bay gengerij gañ gañ hen añ na mêter tôre jii kibi bay (65 m).

¹⁸Haba woñ gerem bi wo hen na, bay dîri nañ keram wo bay uwôgeri jaspe hen. Kwo iyére hende to hen ba, bay dere nañ lôr woñ kij wo sél kalala môñ gaasa iyôn hen.

¹⁹Men, bay yêlê tô haba woñ gerem bi wo hen nañ keram wo diderê wo gay gay. Keram wo dôri wo tumô wo bay dîj tôri hen ba, bay uwôgeri jaspe, kwo wôyi ba, bay uwôgeri sapir, kwo subi ba, bay uwôgeri agat men, kwo pôrbi ba, bay uwôgeri emerad men,

²⁰kwo bayi ba, bay uwôgeri onisk men, kwo jii ba, bay uwôgeri sarduwan men, kwo jurgem ba, bay uwôgeri kasolit men, kwo marge ba, bay uwôgeri béril men kwo dengêse ba, bay uwôgeri topaj men, kwo môj ba, bay uwôgeri kraso peras men, kwo môj kibi pôn ba, bay uwôgeri turkwas men, kwo môj kibi wôôyi ba, bay uwôgeri amétist men.

²¹Kibi geré bi wo môj kibi wôô hen na, bay li pôn pôn kê m na n méri n wo diderê diderê môj kibi wôô hen iyôn a men. Tô geré wo kari n perê iyére hende to hen ba, bay liji na n lô r wo n ki n wo sél kalala mô n gaasa iyôn hen men.

²²En kê be kirij ni nba, en gel iyé y Emen bô iyére hende to hen a ré, wôsa Kelma Emen wo n ô bi ibé iyê rê hen na n yiri hen men, Kema Kwormo a men a gasê iyé y Emen hende to hen ni n.

²³Men, tare na n geserê berare kirij sa iyére hende to hen a ré ni n, wôsa dampare to Emen na n to Kema Kwormo a berarê ya.

²⁴A n bi nê ka sa terare a nà kê m ô na tô kirij ka perangi bay ka hen men, kilmé ka sa terare a nà kê ba, a era n na n dampare toji ya men.

²⁵Kibi geré wo sa iyére hende to hen a bô li n yé se nge yô d dî ba, a ligij né wôsa yoyre na n ya ni n.

²⁶Bi nê ka sa terare a nà a era n na n dampare toji men, hini emê woji a men ya.

²⁷Bô iyére hende to hen na, a n ga kagemi men, bay lê rê a n ga yi gelé ré hen, na n bay benare a sé a bô a ré, ni nba, na bi nê ka hiniji yi bô magtubu to n merê tu ge n to Kema Kwormo hen a sé bô mera.

Pelal wo jô Ja 22

¹Menba, mana wo derô mara n a bi wo hen gelen kami cér wo n ô bi bi n bi nê merê tu ge n hen so si ligi gagay kenare wo Emen a na n kwo Kema Kwormo a a n kam bay ka hen sél kalala mô n gaasa iyôn.

²A n geré wo perê iyére hende to hen a na, kam cér bi wo hen ge ya. A n gurô wo n ô bi bi n bi nê merê tu ge n hen si si kwon gé cér wo si na men, si hen men. Gurô bi wo hen na, elê pôn ba, yê tê ê môj kibi wôô a n gel wo ré yê na n geserê geserê. A n maari na hana wo a berarê tô yê bi nê ka sa terare a na.

³Bô iyére hende to hen a na, ani kani ka Emen tô m ba, a na nê ya. Gagay kenare wo Emen na n kwo Kema Kwormo a yé ya, a n manê kari a herameri men,

⁴bay a gelé tiri men, hini a dî n kibi bisinji a a men.

⁵Kirij bay ka hen na, yoyre a na nê men, kwô ni a ô ri n do y lampa na n tare to tayi ré ni n. Wôsa Kelma Emen bi a berarê kirij a n bay a emê iyére na n kwini ji.

Kwôli hera wo Jésus

⁶Menba, mana wo derômaran a bi wo hen hô kôlen iyôn ba: «Kwôlê bi wo en kôlen hen na, na tu kwôlê men, na kwon bê bô sara a men, wôsa na Kelma Emen a bê kwôlê bi wo hen kibi bay kibri a nan geré wo Tini men, na ôbi a jo mana wori wo derômaran a bi ré sa kôlij manê kari kwôli anga ré era hen men.»

⁷Menba, Jêsu kôl iyôn ba: «Na hera hen ya. An bîjé ka ré bi kwôlê sa kwôli anga ré era hen ka yi bô magtubu a hen na, yirji ré sa dôrji.»

⁸Nôbi Ja a toyé kwôlê bi wo hen nan man men, en gel are bay ka hen nan tun a men an kirina en toy men, gel a men hen iyôn na, en jubu guban tumô mana wo derômaran a bi wo gelen are bay ka hen, bi ené tibéri,

⁹nîba, ôbi kôlen iyôn ba: «Tebe Emen, dîba, ju teben nôbi ré, wôsa nôbi kôba, ena mana mega jôbi iyôn men, mega kwo yênêm kan bay kibi Emen men, mega bîjé kêm ka bi kwôlê sa kwôlo yi bô magtubu a hen a men hen.»

¹⁰Menba, ôbi hô kôlen a iyôn ba: «Kwôli anga na yi kini uwôbêrji a ka Emen yêge sarji bem hen na, ju uwôbe mera ré, wôsa wulêrji baa da nîj.

¹¹An kwôni won ôbi lê habrê ba, bi li habrê wori bi wo hen daman a hari nîj men, kwon ôbi bô hendé ba, bi li bô hendé wori bi wo hen daman a hari nîj a men. Nîba, kwo li anga dôri ba, bi li derê wori bi wo hen daman hari men, kwo bôri bôre ba, bi bô bôre wori bi wo hen ô tumô tumô men.»

¹²Menba, Jêsu kôl iyôn ba: «Na hera hen ya. An na eran nan angan têbê sa kôbi bîjé pôn pôn kêm nan jé lêreji jé lêreji.

¹³Ena kwo tumô men, kwo cêgê men, ena kwon ôbi ayê tô are men, ôbi deré kibriji a men.»

¹⁴Bîjé ka pul bargay kaji sél bi ciré sîj bô iyére hende to hen si kibi geré an bi ciré uwônîj geré ômîj yê gurô won merê tu gej hen na, yirji a sa dôrji.

¹⁵Nîba, bîjé ka yi môj garê iyôn hen men, misîjê men, bay yîjare ton têrîj men, bay deré bîjé men, bay tibére kamrê men, bay benare a men na, bay kêm a baa nô.

¹⁶«Na nôbi Jêsu a jé mana wupê wo derômaran a bi ré era sa kôlij bîjé ka bô églisnê kwôlê bi wo hen. Na nôbi bi a na kunga kelma Dabid men, ena telabo a men hen.»

¹⁷Tunu ton hendi bô bôre nan tami Kema Kwormo kôl iyôn ba: «Hera ham.» Kwôni wo toy kwôlê bi wo hen ba, bi kôl: «Hera ham» nîj men. An kwôni wo kam diri ba, bi era sa yi kam kan merê tu gej. Kam bay ka hen na, na biri na seje dîba, ôbi a kelé ré.

Gerjé kwôlê

18Nôbi Ja na kelênge ca ken toy, i i wo toy kwôlê wo yi bô magtubu to nà, kwo gengin sa anga a era hen ana ré uwôl kam kwori sara na, Emen a bé bô emê wo gay gay a kuriñ sari a, mega wo na kôliñ bô magtubu a hen iyôn.

19Men, kwôni wo mêne kwa kwôlê bi wo yi bô magtubu to nà, kwo gengin sa anga a era hen na, Emen a jôri yê gurô woñ merê tu geñ bi wo hen men, a jôri sé bô iyére to yi nañ jengêre to bay na kôl kwôle bô magtubu a hen a men.

20Kwo dô kwôlê bi wo kê m hen na na, kôl iyôn ba: «Na tiri, na hera hen ya.» Amên bi yi gelin hen iyôn, Kelma Jêsu hera ham.

21Bi bô derê wo Kelma Jêsu baa nañ ken kê m.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer “não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR” (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: “e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações” (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira
2021, Vitória/ES - Brasil